

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Nová složka
(2)\Rohan_Michael_S-Zimni_letopisy_3_Slunecni_kladivo.PDB

PDB Name: 3_Rohan_Slunecni_kladivo.txt
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 27.3.2007
Modification Date: 27.3.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Michal Scott Rohan
SLUNEČNÍ KLADIVO

Třetí kniha Zimních letopisů
Název originálu: THE HAMMER OF THE SUN
Obálka: Mark Harrison
Grafická úprava obálky: Petr Bauer
Překlad: Robert Tschorn
Redakce: Helena Šebestová
Copyright © by Michael Scott Rohan 1988
All Rights Reserved
Copyright © 2000 for the Czech translation by R. Tschorn
Copyright © 2000 for Cover by M. Harisson
Copyright © 2000 for the Czech edition by Laser - books s. r. o.

Předmluva

Lidské štěstí je křehké, neboť jsme tok uzpůsobeni, že semena ztráty sije už vítězství, mnohdy za našeho vlastního přispění. Po událostech vypsáných v Knize přílby čekala Elofa, jeho milovanou Karu i jeho přátele dlouhá léta takového štěstí. V bláhovosti mladých let si namlouval, že vydrží navěky. O jejich konec se však zasloužil on sám bláznovstvím, jehož se mohou dopustit jen moudří, a musel nést strašlivé důsledky svého omylu. Ze zkažené setby však vyrostlo mnoho dobrého a o tom vypráví Kniha náramku.

KAPITOLA PRVNÍ Kováni

Probudila ho, když se začala vedle něj v posteli vrtět, útlým tělem z něj stáhla těžkou vyšívanou přikrývku a na holou kůži tak pustila ledový předjitřní průvan. Chvilí ležel, stále omámen spánkem, stěží si vědom ještě mrazivější zimy. Znal je dobře, to mrazení uvnitř, zvláště poslední dobou; zčásti je tvořilo vzrušení, zčásti pocit viny. Ale nejvíce ze všeho strach. Úzkostně se převálil, natáhl k ní ruku, ale sklouzla mu po jejím těle a spadla do vyhrátého důlku v prostěradle. Otevřel oči. Šla na balkon, plet' bledou jako východní obloha, a cosi si přetáhla kolem ramen. Záda jí skryl bílý vír, splynul jí černým lemem podél boků. Roztáhla ruce i s pláštěm, zakryla oblohu, Elofa konečně probralo bodnutí strachu. Posadil se a vykřikl. Spustila ruce, padající plášť se ale nadmul, lem blýskl a vzduchem zasvištěl záběr mohutných černých křídel. Z balkonu vzlétla k bledé obloze veliká labuť, lině sklouzla nad spící střechy a pak dolů k moři.

Zaklel a vyskočil z postele, nohy se mu přitom zapletly do srsti kožešin na podlaze, a rozhrnul závěs na výklenku. Z nejvyšší police vzal lehkou přílbu a narazil si ji na hlavu. Kroužkové pletivo ho zastudilo na tvářích a poté na krku, když nešikovnými prsty sepnul přezku pod bradou. Plál v něm strach a ještě silnější oheň. I stalo se, jak vyprávějí legendy, že mu v srdci vzklíčilo přání z lásky vzešlé a přece nemilosrdně poskvrněné, jež mělo změnit běh nejen jeho života, ale celé dlouhé zimy. Chvilí zhluboka dýchal a snažil se přemýšlet, zatímco černá tečka mizela v silicím úsvitu.

V mysli se mu vyloupila představa, dal jí tedy tvar a podstatu, a s tím ho zalila vlna bolesti, chladné a kovové, jež nesla příchut' nesmírného tlaku. Spustil ruce a ucítil, jak pod nimi houstne vzduch, jak v něm kypí nepřekonatelná síla a jediným záběrem ho vynáší přes neustlanou postel nad balkon. Nohy vlekl za sebou, tedy jimi let usměrnil. Ihned začal ostrým zrakem prohledávat nebe. Vzdálená křídla už letěla za přístavem. Bez hlesu zasyčel, přitáhl vlastní perutě a vyrazil napříč oblohou k svému cíli. Pod ním se na úvazech zlehka pohupovaly lodi veliké flotily, na palubě se nic nepohnulo, a Elofův hněv při tom pohledu zchladila mrazivá žilka pochyb. Vší silou zabral křídly, vystoupal vysoko nad mořskou hradbu a vyrazil nad příbojem, jenž se vzpínal jako dech obrovské mořské příšery. Přes vlny, chvilí vysoko, chvilí nízko, spěchala Kara, ale už ji doháněl, už ji skryl ve svém stínu, už se k ní sehnul. Zlehka se otočila a vylétla k němu. Letěli spolu, tak blízko u sebe, že se hrudí často otřel o její hřbet, a pod prachovým peřím se oběma stejně vlnily ramenní svaly. Škádlivě k němu natáhla krk a tu náhle peří ustoupilo kůži, její pleti. Prolétla kolem něj zase v ženské podobě, z ramen jí však dále rostla ohromná křídla. Mezi perutěmi probleskoval kousíček zlata. Polekán nešikovně vyrazil za ní, uši plné jejího jasného zvonivého smíchu. Snažil se soustředit, přijmout novou podobu jako ona, nedokázal si jí ale pro sebe představit, nemohl přijmout něco tak nezvyklého. Zaváhal, sklouzl po silicím vánku,

zazmatkoval a tu ucítil, jak ho cizí tělo opouští a svištěcí vzduch ho zebe na holé kůži. Mával rukama a padal jako kámen.

Vítr ho chytil, otočil a ukázal mu blízkou hladinu. Tu kolem něj znovu zavířila křídla a nebe zastínila Kara, vrhla se k němu jako vtělení přízračné krásy. Natáhl k ní ruce a ona ho objala křídly. Přitáhl se k ní a ucítil, jak se její nohy proplétají s jeho. Tvrdě se k němu přisála rty, vystrčila jazyk a řadry na něj dorážela v rytmu úderů křídel. Objal ji rukou kolem krku, druhou ji polaskal, ucítil její vzrušení a tlukot srdce. Sklouzl jí prsty po žebrech na bok, na pevné břicho, Kara zaklonila hlavu a vykřikla. To už stoupali, moře se jim vzdalovalo s každým máchnutím černých perutí, čím dál rychleji. Ucítil nával síly, již se jí mohl vyrovnat, a přitiskl ji k sobě. Prohnula se v zádech, propletené nohy se jí roztřáslly, naklonila se a zkrřížila mu kotníky za zády. Spojení stoupali vzhůru, obzor odhalil slunce a oni vylétli do prvních zlatých paprsků. Když se Kara, rozechvělá rozkoší, prohnula v zádech, prozářily ji bledou kůží a Elof měl dojem, že jí tělem protéká živé světlo. Přelilo se i do něj, se spalujícím žářem mu projelo celým tělem a jako přílivová vlna smetlo v mysli všečen rozum. Cítil, jak Kara zatíná svaly, roztažená křídla roztřesená. S dravčím výkřikem na rtech se ve vzduchu přetočila a ve sladkém nevědomí se oba vývrtkou vrhli do prázdna.

Elofovi se rozum vrátil až v posledním okamžiku, kdy po nich moře už už natahovalo lačné korouhve. Kara zaječela. Ucítil na zádech ledový náraz, jenž mu málem vyrazil i zbytek dechu. Do otevřených úst se mu nahrnula voda, bodla ho do očí, zařvala mu v uších a vysála z něj teplo, byť ho od nárazu páčila kůže. Instinktivně vykopl, ucítil, že stoupá, a v náhlém záchvatu paniky sáhl po převzácené helmě. Nahmatl kov a ucítil, že ji má stále pevně připevněnou pod bradou. Když za okamžik prorazil hladinu a nadechl se žádnou úlevu nepocítil. Shrnul si vlasy s očí a když ho nadzdvihla vlna, rozhlédl se.

Nahý tu plaval ve vysokých vlnách, břeh nebyl víc než slunná linka kdesi v dáli a na hladině kromě něj nikdo nebyl. Vtom vedle něj cákla voda a v hučení oceánu se jako harfa ozval Kařin bezstarostný smích. Kolem krku ho objaly dvě teplé a zcela lidské paže, ve studené vodě bylo její tělo překvapivě horoucí.

„Karo! Ty...”

Pak si ji musel přitáhnout a políbit, ochutnat sůl na hladké šíji. Před očima mu zajiskřily její a on se snažil dohlédnout za laskavý posměšek, který v nich viděl a který slyšel v jejím hlase.

„Přece ses nebál. O mě? Copak mi může jakýkoli živel ublížit?”

Držel ji pevně u sebe, jako by mohla každou chvíli zmizet v hlubinách oceánu. „Měl jsem strach, že ses mohla zase... proměnit. Jít někam, kam bych za tebou nemohl.“

Pohládila ho po čele. „Proč bych to dělala, nejdraší, i kdybych to uměla? Což jsi mne už jednou nedohonil, ty a tvá šikovná přílba?”

„Ano, ale není to lehké, Káro. Nejsem na takové neustálé změny stavěný. A miluji tě takovou, jaká jsi, chtěl bych tě tak...”

Sklopila zrak a nejspíše se usmála. „A copak jsi mě takovou zrovna neměl? Přinejmenším v tom, co je důležité...”

Elof se rozesmál, i když mu smích duněl vnitřní prázdnotou, a sklonil k ní hlavu. „To si piš! I když bylo to ostatní dost podivné, musím přiznat, že se mi to líbilo. Ale teď jsem unavený a oceán je touhle dobou pěkně studený. Zaplaveme si na snídani?”

Zvedla ruce nad hlavu, jako by se chtěla potopit po nohou, zlatý kroužek nad loktem se zatřpytil ve sluneční záři.

„Ráda! V jaké...”

„V naší vlastní podobě, Káro. Prosím!”

Vykroutila se mu z náruče, přetočila se na záda a nechala se svést vlnou. „Když to jinak nejde.” Vykopla nohama, pocákala ho a vyrazila napříč hladinou skoro stejně rychle jako ve zvířecí podobě. Elof zasténal a pospíšil za ní. Byl výborný plavec, byť neměl zrovna pohledný styl, ale za chvíli už dováděla kolem něj jako delfín, v něhož se mohla proměnit, lechtala ho, štípala, chytala za nohy nebo se o něj prostě otírala a pak rychle uplavala z dosahu, což ho dráždilo nejvíc. Tak bujará byla málokdy a Elof nevěděl, co si tom má myslet.

„No dobrá!” ohradil se, jakmile zastavil a začal šlapat „Ať je po tvém! Teď mi zkus stačit...” Narazil si helmu na hlavu a zajel pod hladinu. V prvních paprscích vyrazili k pobřeží bok po boku dva tuleni.

Na vyhřáté kameny vlnolamu však vylezli už dva lidé a chvíli tu stáli, aby z nich odkapala voda. „Tak co?” rozesmála se Kara, opřená o Elofa, zahalená labutím pláštěm. „Můžu ještě jednou změnit podobu? Nebo půjdeme městem tak, jak jsme?”

„Už jsme dost pobouřili ponocné, o tom nepochybuji. Proměň se, já poletím za tebou.”

Kara to v labutí podobě přijala jako výzvu. Místo aby letěla přímo domů, vedla ho lesem stěžňů v přístavu a s klamnou lehkostí se proplétala mezi lanovím. Elof se řítit za ní mezi vratidly a kladkami, jež hrozily každou chvíli strhnout neopatrné křídlo a srazit ho na palubu nebo do vody, a cítil, jak v něm sílí pochybnosti. Brzy, velice brzy se musí tato velká flotila vypravit na moře a zamířit k jihu jako každé jaro v posledních pár letech, aby posléze přirazila k holým břehům Sevřeného moře. Odtud po hranici Pustin král s námořníky pokračují pěšky na západní pobřeží Brasayhalu stejnou cestou, po níž kdysi Vayde vedl poslední uprchlíky z Morvanu. Tady pomohou po celé léto odrážet neodbytné ekwešské nájezdníky a na podzim, kdy se lidožrouti vracejí domů, s sebou vezmou co nejvíc obyvatel nešťastného Kerbryhaine. A s flotilou vyplují stejně jako v posledních sedmi letech i Elof a Kara. Bude to dlouhá a únavná cesta, ale nástrahy Divočiny Elofa nelekaly. Hvozd skýtal daleko horší nebezpečství a Elof jím nejen dokázal projít, ale rovněž přemohl jeho vládce. Bojím se nástrah, jež sami v sobě neseme...

Když přistál na balkonu paláce, Kara už z labutího pláště vyklepávala vodu a celou ji halila sprška drobných kapek. „Tak vidíš! Co na tom, prosím tě, bylo tak strašného?”

„Nic,” odvětil chladně Elof, „jak sama dobře víš. Ale přesto...”

Kara ještě více přimhouřila víčka. „Ale přesto?” zopakovala a spustila ruce podél těla.

„Stává se to čím dál častěji. Jsi neklidná, najednou tě něco popadne a... zmizíš. Temnými stezkami, v podivných

podobách. Stěží tě dokážu sledovat."

„To nedělám schválně! Copak v téhle kratochvíli nejsi stejně dobrý jako já? Dávno jsi to dokázal!"

„Možná. I když pro tebe je změna těla přirozená, zatímco já jiné podoby přijímám jen jako masky a záhy mi způsobují bolest. Ale je to ještě kratochvíle, Káro?"

Nechápavě se na něj zahleděla. „Proč..."

„Ano, proč? Co ti nedopřeje pokoje, co tě tak žene?"

„Možná jaro..."

„Nic jiného? Žádný jiný hlas, jiné volání, nic, co by tě odvedlo daleko ode mne?"

„Ne! Od tebe?" Natáhla k němu ruce a když slyšel, jak ji ranil, nemohl než vzít ji do náruče. „Co by kdy mohlo mít takovou moc?"

Zavrtěl hlavou. „Tak v čem to je, Káro, milovaná? Něco se děje, to ti přísahám..."

Ve věžích nad palácem se rozezněly zvony na znamení první denní hodiny, Kara se od něj odtáhla a znovu se rozesmála. „K tak krásnému ránu se taková nálada nehodí! Pojd', obleč se, jestli chceš na snídani!" Z města se v odpověď ozvaly další zvony, společně, ale každý v jiném rytmu. Elof se nasoukal do kazajky a kalhot a sledoval, jak Kara ladně vplouvá do šatů. A tak je to s námi, pomyslel si.

Když za ní však kráčet po jednom z dlouhých ochozů, jež jako koruny svíraly palác, mlčel a naslouchal hudbě zvonů. Mnohé dobře znal, dokázal v hlaholu rozlišit jejich jasný hlas, přesný tón bez vady či praskliny. Sám je odléval, když pomáhal zhojit rány po ekwešské okupaci, pracoval na nich od začátku do konce, od míchání slitiny až po usazování na věž. Jim může věřit. Hned se na sebe rozhněval, co ho to napadá. Komu věřit nemůže? Káře nebo ostatním? Tak úzkoprsý snad není. Má dost přátel, kteří riskovali život s ním a pro něj, a pro které on udělal totéž - nebo k tomu byl alespoň odhodlán. Taková pouta nejsou křehká jako železo, ani se tak snadno nekovají. Proč si tedy o Káře myslet něco špatného? Do oka mu padl zlatý záblesk a přes teplé slunné jítro jím najednou zalomcoval mráz. On ulil ten náramek, proto je taková, protože ho přijala. Bez těch sil, bez moci symbolů ve zlatě...

Kdysi jí ho vnutil jako osamělý zoufalý mladíček; přijala ho, možná ze soucitu, a... A co kdyby si ho nevzala? Co by pro ni potom znamenal? Bolestivě se zakousl do rtu. Vtom se však otočila a rozesmála, vřejeji než zlato nebo slunce, zavěsila se do něj, přivinula se k němu a Elof nedokázal déle vzdorovat. Přitáhl ji k sobě a spolu takto pokračovali po schodech na nižší galerie. Mrazivá žila pochyb a strachu v něm roztála a ztratila se, až z ní zbyl jen střípek zakalený hrůzou z rozloučení.

Síně morvanhalského paláce vykvetly v míru pod novým králem do krásy, již zatím neviděly. Na východ od hor nezůstal naživu jediný Ekweš, kam až lidské povědomí sahalo. V jediném krvavém týdnu se jich země zbavila, stejně jako temných nohsledů vyznavače Ledu Bryhona, jejich vůdce a velitele invaze. Osvobozený Východ začal znovu růst a prospívat. Od prvního dne na zámku se nový král snažil především nasycit svůj lid, spravedlivě rozdělit zásoby a podpořit neodkladnou obnovu venkova, kde půda několik let ležela ladem. Jakmile však bylo poprvé zaseto, pobral všechny lodě a muže, jež mohla země postrádat, a vypravil se na západ do Kerbryhaine, do města, jež ho před dvěma lety málem vyšívalo. Dnes tu panovala jiná nálada, měšťany decimovaly hlad a choroby, moc Rady ležela v troskách. Nebýt silící hrozby ze strany Ekweš, rozhostilo by se tu úplné bezvládní, ale pod vnějším tlakem se obyvatelé dokázali sjednotit. Úlevu zřejmě přinesla i Bryhonova smrt. Nejpersvědčenějšími zastánci pořádku stejně jako nejdůležitějšími bojovníky proti Ekweš se stali kupodivu běženci z Nordeney, jež kdysi chtěli radní tak rezolutně vyhnat. Nebylo jich však dost. Pomalu ale jistě padala do rukou nepřátel rozlehlá léna velkých feudálů a z nich do města prchali zemědělci, z dodavatelů potravin proměnění v další hladové krky. Vyhledka na východní říši, již nesoužují Ekweš ani Led, jež má místa i země na rozdávání, dokázala oslovit i statkáře z Bryhonova tábora, kteří tak dlouho bojovali proti morvanskému rodu. Když pod Kermorvanovým velením spojené vojsko severu, Kerbryhaine a Morvanhalu pobilo či vyhnalo všechny větší lupičské oddíly, opozice zmlkla a mnozí, kdož se nedávno nejsilněji bouřili proti králi, začali u něj hledat útočiště. S Kermorvanem chtělo odejít víc lidí, než mohl do lodí pobrat, slíbil tedy, že se pro ně vrátí, a svůj slib dodržel. První výprava se vrátila včas, aby pomohla s nevidaně bohatou sklizní, a tehdy se stalo jen otázkou času, kdy lidé Západ definitivně opustí. Ten čas se blížil s každým dalším rokem.

Za ta léta viděl palác nemálo bohatých a skvělých hostin, svolaných králem na důkaz nově nabyté prosperity či na uvítanou uprchlíků ze Západu. U prvního ranního jídla však nevládla nádhera ani okázalost, pán i sluha jedli společně, krmě byla prostá, nálada klidná a u vědomí čekajících úkolů uvolněná. S tímto zvykem začal sám král, neboť věren své povaze často, jako dnes, snídal na terase a při jídle přehlížel přístav a své loďstvo. Štíhlé tělo halil lehký šat, bronzové vlasy si ještě neučesal, na nohou měl obyčejné drhané námořnické sandály a vypadal zcela vyrovnaný se sebou i se světem. Když uviděl přicházet Elofa s Károu, hned vstal, usmál se a přivítal je jako vždy, srdečně, ale trochu prkenně.

„Můj pane, má paní, pojd'te pocítit můj stůl! Rád tě vidím takhle brzo, Elofe. Dnes musíme stihnout spoustu zařizování, než budou doky schopné provozu, a když je Ils pryč, musí mi poradit náš nejmoudřejší kovář..."

Kara se dala do smíchu. „V tom případě mne omluv, pane Keryne, i ty, Elofe. Víte, že takové záležitosti mě nijak zvlášť nezajímají. Posnídám uvnitř s přáteli." Letmo Elofa políbila a odkvačila po schodech kamsi do chladného přítími jídelní síně; oba muži ji provázeli pohledem, Elof trochu smutně.

Kermorvan se usmál.

„Je ozdobou zámku. Rád vidím, že vám vydrželo štěstí, jež jste tak těžko hledali..."

Elof dosedl na židli tak ztěžka, až zaskřípala. „Myslíš?"

Kermorvan se posadil o něco opatrněji a v šedých očích mu hned vzplál pronikavý pohled. „Zrovna před chvílí se mi k uším donesla zajímavá zkaška," poznamenal nesouhlasně. „Pěkně divoká, jaké už si ponocní vymýšlejí na sklonku služby..." Elof si tiše povzdychl. Královy přísné rysy oživil taškařský úsměv. „Vidím jen tolik, že jste oba nápadně čilí!

A i když se v tom stěží vyznám, neřekl bych, že láska nějak uvadá..."

Elof se zamračil o něco chmurněji. „Láska rozhodně ne. Ale..." Zaváhal, ale potřeba se vymluvit, dát temnotě v duši podobu slov, byla nepřekonatelná. „Bojím se o naši vzájemnou důvěru! A Kařino bezpečí! Kermorvane, chtěla mi utéct, tím jsem si jistý!"

Kermorvan se polekaně narovnal. „Utéct ti? To je přece nesmysl..."

„Myslím to vážně! Změnila podobu, uletěla, já se probudil a vyrazil za ní. Kdybych se ale nevzbudil, co by se stalo, co by bylo? Jak daleko by letěla? A kam? Za kým? Kermorvane, volá ji nějaký jiný hlas, to vím určitě."

„Jiný hlas..." Kermorvan se zase zachmuřil a dál mluvil hlasem, jenž popíral klidný tichý tón. „Máš na mysli tu, co ji ovládala kdysi? Ano, to by mě nepřekvapilo jistě, že se ji bude Louhi snažit přivolat zpět. Vládkyně Ledu stěží dokáže odpustit nebo zapomenout, i kdybys jí vzal něco méně cenného nebo..."

„Méně milovaného!" vybuchl Elof a hořkost mu zůstala na jazyku jako železo.

Kermorvan soucitně nachýlil hlavu na stranu, snad trochu odtaztitě, jako by se snažil povznést nad Elofovu žárlivost. „No a co? Je to pryč. Hlavní je, koho Kara miluje, a to ji uchrání cizího volání. Když její lásku posílí tvoje. A tvá důvěra..."

Elof zrudl. „To rozhodně nestačilo, když jsem ji dobýval na Louhi! Ani to, že měla můj náramek se vši jeho silou..."

„Ne, dokud jste byli odloučení. Ale v okamžiku, kdy tě zase uviděla, začala bojovat. Zavolal jsi na náramek. A ona zvítězila."

„Ano, na chvíli. Pak jsem ji musel štvát až..."

„Na té chvíli přece záleželo všechno!" odušil ostře Kermorvan. „Ta tě osvobodila, abys mohl ty osvobodit ji! Copak se nepamatuješ? Já tam byl, já to viděl!" V zamyšlení si promnul bradu. „A to jste stěží znali jeden druhého, ona snad ani netušila, že se můžete milovat. Od té doby jste spolu prožili spoustu šťastných let, pouto zesílilo..."

„Zesílilo dostatečně?" vybuchl Elof. „Mohu jí důvěřovat, už jen v jejím zájmu?"

„Pokud není dostatečně pevné, snaha o zesílení je může jenom oslabit." Kermorvan se toporně usmál. „To vidím i já, v záležitostech srdce nezkušený. Pokud pochybuješ o její síle, půjč ji svou, nic jí nevnučuj. Měj trpělivost, čekej! Lepší radu ti dát nemohu. A nezapomeň jíst." Ukázal na stůl obtěžkaný uzeným masem, černým chlebem, tvarohem a ovocem. „Takže co se týká opravy Alavenu, loďaři hlásí, že staré lanová novou plachtu neudrží. Nemůžeme se spoléhat, že tu Ils bude včas, a kromě ní tu lodím rozumíš jenom ty..."

Následující hodinu probírali problematiku stavby a opravy lodí tak zaníceně, že Elof neměl čas se soustředit na cokoli jiného, a možná právě proto to dělal. Ve skutečnosti však jedl a odpovídal jako ve snách, zatímco jeho mysl putovala po spleťtějších cestičkách. Naslouchal vlastním hlasu, jako by patřil někomu jinému, byť neřikal nesmysly, a uvnitř ho zatím rvaly obavy a předtuchy. Toužil, aby se už Kara vrátila, každou chvíli musel přemáhat nutkání rozběhnout se za ní a ujistit se, že zase někam nezmizela. Když ze síně zaslechl neklamnou ozvěnu jejího smíchu, hebkého a jasného jako čisté zlato, na chvíli se uklidnil. Jen pár minut nato ho znovu sžíraly pochyby. Počkej! okřikl se posměšně, buď trpělivý! To ale kovářům nejde; dokáží mít trpělivost jen v činnosti, ne v zahálce. Také není jejich zvykem nechat na obrobku slabá místa - to spíše vykovávají celý řetěz znovu.

Po celý den nedokázal z hlavy vypudit představu řetězu napjatého k prasknutí. Naprosto netušil, jak dokázal zvládat všechny povinnosti dvorního kováře a prvního rádce tak pracovitěho krále, protože stále myslel na Karu, již miloval příliš na to, aby ji mohl znovu ztratit. Přesto den dospěl k večeru a Elof přišel ke dveřím jejich komnat vysoko v paláci, kde kdysi zlomil Kařiny okovy a kde se z nich stali mlencí. Potřeboval si odpočinout a utěšit. Když uviděl Karu na lehátku na balkonu, zmučené srdce mu pookřálo. Tiše tu seděla, rámována světlem zapadajícího slunce, hleděla na zeleň a modř pod planoucími červánky, a když k ní došel, neotočila se, ale pokynula mu na vedlejší pohovku. Sklonil se k ní, aby ji políbil, a uviděl na jejich tvářích plamenné stopy, jako by neplakala ona, ale rozhněvaná mračna. Podívala se mu do očí a váhavě promluvila: „Ptal ses. ..už ses mě zeptal... jestli mne nevolá nějaký jiný hlas... a nechce mne od tebe odloučit... a já to zapřela. Ale nemýlil ses, drahý."

Podlomila se mu kolena, ale hned se vzpamatoval; alespoň to přiznala. Teď jí může pomoci. „Ano. Je to ta vlčice Louhi, že?" Kara se krátce a hoře zasmála, ale zamítavě mávla rukou. „Ta! No jistě, pořád ji slyším někde v dálce, jak šeptá a láká. Ale na ni už jsem skoro zapomněla. Je tu něco silnějšího, stěží tomu rozumím. Nedokážu to s jistotou rozeznat... ale cítím to každyčkým smyslem. Blíží se velká změna, rovnováha se převažuje hned tam, hned jinde, a ať to dopadne jakkoli, svět se změní." Otočila se a opřela o nízké zábradlí balkonu, pohled upírala na moře. Vítr se obrátil na západ, soudě dle zlacených korouhviček na městských střechách, a hnal dunivý příboj proti mořské hradbě a vlnolamům. Nad břehem se houfovali raci, zářivě bílí v posledních paprscích slunce, a svým křikem mu znovu vnukli obavu, že mu Kara může každou chvíli uletět a ztratit se v jejich nespočetných hejnech. „Nad vším se tyčí vysoká vlna a hřeben se brzy zlomí... Staré bude smeteno, nové přinese voda. Jsem stará, nejdražší, strašlivě stará."

Elof ji pohlídl po černých kadeřích a po hladké tváři. „Nejsi o nic starší, než když jsem tě poprvé uviděl. A jak jsi řekla, běh času příliš nevnímáš."

„Nevnímala jsem, dokud mne poprvé nespoutali. Dokud jsem tě nepotkala."

Elof se zamračil. „Ty dvě události mají takovou souvislost?"

„Jen v tom, že nastaly současně. Ty mě nesvazuješ, nejsem tvůj majetek, tvá hračka a nástroj, jako jsem byla. .. její. Kdysi jsem poletovala světem bez starostí, bez paměti, snad jen krom okamžiků, kdy jsem ve válce sloužila Hybatelům, což je má podstata. Být zase spoutaná něčím jiným než vlastní vůlí, než sama sebou... už jen z toho pomyšlení je mi slabo. Ale s tebou jsem šťastná..."

„Jako dřív? Jako když jsi byla svobodná?"

Otočila se na něj, oči vyvalené úžasem. „Samozřejmě! Proč bych tu jinak zůstávala?"

Elof přikývl. „Proč? Ale... ta změna, co cítíš... je už blízko?" Slunce se skutálelo za obzor a všechno pod balkonem se

ponořilo pod zamračenou broskvově zlatou oblohou do stínů.

Usmála se. „Podle lidských měřítek to tak brzy nebude!“ Odvrátila pohled. „A... může přijít den, kdy ji uvítám. Poznala jsem tebe a nikdy už nebudu stejná.“

Elof věděl, jak to myslí. Za ta léta, co ji miloval, nezestárla, a zřejmě by to tak zůstalo až do konce světa. Zatímco on... Jeho čeká osud všech lidí. Dokázal se s tím však vyrovnat tak snadno, až ho to překvapilo. Bránilo mu snad sobectví pochopit, co to bude znamenat pro ni?

„Kdyby ale ta změna přišla rychle,“ trval na svém, „rychle i podle mých měřítek. Odolala bys jí a zůstala se mnou? Dokázala bys to?“

„To nevím!“ vzdychla. „Jak to mám vědět? Kdyby to bylo na mně, tak jistě, drahý, snažila bych se, bojovala bych, celou svou bytostí! Ale...“

Elof se nad ní naklonil, sevřel jí nahé paže, zahleděl se jí hluboko do očí barvy lesní tůně, vyplašených jako pohled jelena, který tu pije. „Bojíš se, že nedokážeš odolat, drahá? Ze ti schází síla? Mohu ti pomoci! Připojím svoji sílu k tvé!“

„Jak bys to dokázal? Jak mi můžeš pomoci?“

„Budu studovat! Budu pátrat! Nebylo by to poprvé, kdy bych dokázal, co nezmůže ani Mocnost. Ale potřebuji čas, Káro, čas. Musíš mi věřit a ten čas mi dát. Do té doby se držet natolik v bezpečí, jak to jen půjde.“

Nejistě a poplašeně na něj pohlédla. „Co máš na mysli?“

„Chci zkrotit tvou touhu po proměně, ta tě zrazuje. Drž se lidské podoby, přestaň se měnit a prohánět po světě, snad jen v případě nejvyšší nouze. Jenom prozatím...“ Rozhořčeně se odvrátila a Elof dále mluvil velice chladně. „Věřím ti, že mě miluješ a že se ode mne nechceš odloučit, na to žádný důkaz nepotřebuji. Ale když mi svěříš... jenom protentokrát... dokážeš, jak je tvá láska silná, i tvé přání...“

Zostra se kousla do dolního rtu a tmou bleskly bílé zuby. „Mohla bych ti přísahat, ráda všechno slíbím!“ vykřikla zoufale. „Ale mohu? Dokážu to? Mám na to sílu? Nedokážeš si představit, jak mně to nedá...“

„Dokážu,“ řekl jemně. „Už jen podle bolesti, již ti to působí. Ale máš možnost jediným činem získat sílu nikdy ten slib neporušit. Dej mi svůj labutí plášť, díky němuž přijímáš jiné podoby, dej mi ho a já ho zamknu do nejpevnější truhlice a vrátím ti ho jen v nouzi. Věř mi,“ dodal, aby předešel jejímu nesouhlasu, „vím, jakou důvěru ve mne musíš mít. Ale prozatím nemáme lepší řešení a nemůžeme ho ani najít. Rozmysli si to, jestli chceš.“

Kara ale hned vstala, ze židle vedle lehátka zdvihla plášť, přetáhla si ho přes ramena, ale hned ho pečlivě složila, přitiskla si ho k hrudi a skryla tvář do péřového lemu. Pak ho prudce mrštila Elofovi do rukou, kde chvíli visel jako cár oblaku. Sklopil zrak a odešel do vnitřních komnat, kde stálo několik truhlic, okovaných nebo celokovových. Malým klíčkem a několika slovy zvedl víko největší z nich a s úctou uložil plášť na stohy zabalených spisů, předem odsunuv drahokamy a šperky, aby prachové peří nepotrhalo. S dalším zaklínadlem víko znovu zamkl a vyšel na balkon. Kara tu ještě stála, upírala zrak do prázdna, shrbená v ramenou a s rukama zkříženými na prsou, jako by jí byla zima. Něžně jí položil ruce na ramena s úmyslem sjet o něco níž, ale Kara se prudce otočila a podívala se na něj velikými uplakanými očima.

„Drž mě!“ zašeptala. „Drž mě, svět se stmívá! Žijme, milujme se a radujme, dokud můžeme!“ Měla studené ruce, přitáhl si ji tedy blíž a zahalil svým pláštěm.

„Budu tě držet!“ pošeptal jí. „Ale už teď dokážu víc, když mi to dovolíš. Mohu tě ochránit...“

„Ne! Jestli chceš ze své lásky vykovat klec...“ Dobře věděl, na co myslí, jak plakala vzteky, když poprvé uviděla zpěvné ptáčky za mřížemi. Než skončil den, jinak neústupný Kermorvan věznění ptactva zakázal. Naléhavě zavrtěla hlavou. „Ukováš mi mříže, abych do nich narážela tak dlouho, než se vyčerpám a přestane mi to vadit. Musíme najít jiný způsob. Už nikdy se nenechám spoutat, nejdražší, ničím než sama sebou.“

Podíval se jí do upřených očí, jež zářily ve stejné výšce jako jeho, a rukou jí prohrábl vlasy. V tom okamžiku mu do hlavy vstoupil mráz a zapustil kořínky. „Budiž tak!“ pronesl tiše a políbil ji na čelo.

KAPITOLA DRUHÁ

Kaz

Do odjezdu flotily zbývalo jen pár týdnů a Elof měl plné ruce práce. Ač se na východě, na rozdíl od Bryhaine, nevytratila pravá kovařina, značně tu upadla. Z Morvanu se sem vydalo málo schopných kovářů, a byť se dochovalo mnoho odborné literatury, málokdo ji dokázal využít. Se severskými mistry kováři se tu nikdo měřit nemohl. Ze severanů ale mnozí padli při ekwešském drancování nebo na útěku na jih, a s nimi zašlo i mnoho moudrosti a umění. Na východ se jich dostala jen hrstka a mnozí z nich tak staří, že dokázali už jen učit a dohlížet na práci. Elof musel rozdělovat úkoly ostatním kovářům a všem schopným tovaryšům, na které narazil. Všechno ostatní dělal sám, včetně veškerých složitějších prací. Ať uměl cokoli, žádný čarodějný kovář v Brasayhalu se nemohl měřit s uměním Elofa Valantora, i když byl ještě poměrně mladý, a s ohněm, který viděli v jeho nitru.

Nový nápad však nedokázal vypudit z mysli, naopak: získával přesné obrysy, když se na něj nesoustředil, jako když ve tmě had rozvíjí smyčky pružného těla. S Károu žil v míru, neboť ji plně zaměstnávaly přípravy na plavbu a plášť po něm nechtěla ani jednou. Chvilí co chvilí se ale černá myšlenka znovu vynořila, ať zkoušel řetězy a kladky nebo upevňoval plachetní úvazy. Pokaždé byla o trochu jasnější, o trochu dál. Když se nad ní zamyslel, a zvláště nad důsledky, znepokojovala ho, ale tu ji zase zapomněl, protože se musel věnovat něčemu jinému. Nebylo důležité, zda je správná nebo špatná, když neměl ani desetinu času potřebného k jejímu uskutečnění. Vpravdě by ji nikdy nenaplnil skutkem, kdyby z nečekaného směru nedorazila pomoc.

Jednoho mrazivého rána se k strážím na hlavní městské bráně donesl jasný tón rohu. Elof zrovna scházel strmou hlavní ulicí k dokům a uviděl hlídače, jak pospíchají k vratidlům a vyčkávají. Po chvíli se ohromná křídla vrat otevřela a

odhalila nevidaný průvod podsaditých zakuklených postav s karavanou chlupatých nákladních zvířat podobných horským kozám. Elof v nich ale poznal pižmoně a věděl, že takhle s nimi zachází jen jediný národ. Rozběhl se po kluzkých kočičích hlavách s náradím přes rameno, vůdce procesí k němu vzhledl, radostně ho pozdravil a rozběhl se mu v ústřety. Člověk a duergh se hlasitě srazili v půli cesty a objali se, aby neupadli; kápě odhalila černé lokny, jiskrné oči a vyceněné zuby. Dvě ruce stáhly Elofovu hlavu k polibku stejně důraznému jako byla před chvílí srážka a Elof dívku pevně tiskl, dobře si vědom, jak moc se svou svalnatou širokou postavou liší od Kary. Ils se mu trochu neomaleně vytrhla, ale pak se rozesmála, snad aby zahladila špatný dojem. „Tak co, člověče nezralý? Vede se ti dobře?“ Přátelsky ho dloubla do břicha a zamračila se. „Jsi hubený i na člověka!“

Usmál se. „Týden dva jsem měl dost práce. Tolik jsem jí ani nečekal.“

„A dohlídla na tebe, abys nezapomínal jíst? No, čekala jsem, že to tu budeš mít těžké, tak jsem přivedla pomocníky.“ Ukázala na své společníky, kteří se právě snažili zahnat polodivoké a neposlušné pižmoně do neznámého prostředí. „Všichni do jednoho jsou to kováři. Rozhodně nepatří k výkvětu východu, jsou spíš průměrní, ale chtěla jsem takové, kteří vydrží na světle, a to zvládnou jen mladí. A s nimi slušná zásoba vzácných rud, které jsme nakopali ve starých štolách.“

„Ils,“ pravil uctivě Elof, „ty jsi úžasná! I průměrný duergh předčí naše nejlepší muže! A na hledání kovů nám vůbec nezbyl čas.“ Na chvíli se odmlčel, neboť v nitru znovu ucítil mrazivou myšlenku. „Nevzali jste náhodou trochu stříbrné rudy?“

„Stříbro?“ ušklíbla se Ils. „Toho máme plné pytle, vezmi si, kolik chceš. Žijeme obklopeni stříbrem, nugety se nám zaplétají do sítí na řece, na nové žíly narážíme pokaždé, když obnovujeme nějakou ventilační šachtu. Aspoň máme z čeho dělat zrcadla na osvětlení, potřebujeme jich moc. Ty staré tunely jsou veliké a kroutí se jako žížala; i naše oči potřebují dole co nejvíce slunce.“

„I když dokážete světlo nacytat do křišťálových lamp?“

Zašklebila se. „Kdybychom je dokázali udělati tak, jako ty svou rukavici, měli bychom po starostech. Ale nedokážeme to - zatím!“ dodala rychle. Elof na sobě nedal nic znát; přes všechno přátelství s lidmi dělala čest svému národu.

„Možná až na východ dorazí další...“

Vlastní pomoc se nabídnout neodvážil. „Myslíš? Zatím jich mnoho nepřišlo...“

„Měníme život pomaleji, Elofe, ne jako vy jepičí lidé. Než vytrhnou kořeny hluboké pár tisíc let, budou nějakou dobu sledovat, jak se daří té hrstce odvážlivců. Stejného názoru je i Ansker, takhle otevřeně jsme s lidmi nikdy nežili. Teď, když jsme obnovili některé staré síně pod horami, zláká je jejich nádhera a přijdou. A pokud to nedokážou oni...“ pevně se na něj podívala a zhluboka se nadechla, „pak bys nás mohl hodně naučit, Elofe Valantore.“

Úžasem zanzžikal a Ils rozpustile dodala: „Nečekal jsi, že někdy řeknu něco takového, že ne? Ale řekla jsem jenom 'mohl bys'! No, slunce už je skoro na nebi. Ještě dopoledne ti pošlu to stříbro a potom mládence, ať si odpočinou. Teď bych si dala snídani! Takže se půjdeme ohlásit do paláce, i když je tam dost chudá tabule.“ Do hlasu se jí vkradl pobavený zájem. „A mimochodem, jakpak se daří dlouhánovi?“

Elof se usmál. „Ještě kraluje, dře víc než jakýkoli sluha a svědčí mu to. Ale bude ještě raději, když tě uvidí, o tom nepochybují. Roc je na jihu v Pendyře ve věci královského obchodu, ale do týdne by se měl vrátit.“

„A tvoje paní?“

„Je v pořádku jako vždy, děkuji za optání.“ Elof si byl jistý, že to řekl zcela přirozeně, snažil se, ale Ils ho hned probodla pronikavým pohledem.

Odvětila však stejně nenuceným tónem: „Tak? To ráda slyším. Fakt, že jsme přes ty hory už šli, jim na nebezpečí nijak neubírá. Bude lepší mít ji s sebou.“ Na chvíli se odmlčela a pak dodala: „Starej se o ni dobře, Elofe. Je to vzácná bytost.“

Přikývl, vědom si skutečnosti, že jí vlastně nejde o Karu. „Snažím se, Ils. Věř mi, chci to.“

Tak mu dal příchod duergarských kovářů čas skutečnit chystaný záměr a nikdo nemůže povědět, jak by všechno dopadlo, kdyby byli nepřišli. Když mezi ně toho odpoledne rozdělil vlastní úkoly, nečekaně získal chvíli volna. Vypravil se tedy ze své prostorné kovárny v cechovním domě dlouhými chodbami plnými řinčení a zvonění těžkých perlíků i funění měchů a výhní; těžké závěsy na stěnách, jež měly dusit ozvěnu hladkého kamene, už dávno zčernaly sazemi. Vyšel po širokém schodišti do vzdušnějšího a tiššího patra, minul čerstvě poklizené knihovny i pracovny učenců a pokračoval až nahoru, kde měli své dílny klenotníci a kovotepci. Řinčení tu znělo o něco výš a v rychlejším sledu, neboť tu o vzácné kovy a drahokamy zvonila lehká kladívka a drobné nástroje. Ve vzduchu visel zápach pájky, mořidel a žiravin, závěsy nebyly černé, ale na mnoha místech vyžrané. U jednoho vysokého okna se hrbil starý mistr, obklopen klubkem černě oděných učedníků, ukazoval maličký nástroj a vysvětloval, k čemu v něm slouží síly stálosti a směřování. Elof jim cestou kývl na pozdrav a vzpomněl si na vlastní učení. Nástroj znal, pomáhal mořeplavcům velice přesně určovat úhel slunce, měsíce a hvězd na nebeské báni. Zatoužil mít přístroj, který stejně dokonale změní kroky jejich Hybatelů.

Zastavil se u vysokých dveří z tvrdého dubu, označených jménem vlastníka ve stříbrném drátku, zlehka zaklepal a jakmile se zpoza dveří ozvalo první zahuhlání, vešel dovnitř. Štíhlá žena zhruba jeho věku zvedla oči od zlatého kalichu a vytřeštila je na něj. „Dobrý den, mistře!“ Neobratně vstala z lavice, ale pokynul jí, ať zůstane sedět.

„I tobě, mistrová, nenech si ho zkazit.“ Nesměle se usmála a shrnula hnědé vlasy s čela; působilo to nejistě. Od Roka věděl, že Marja je v jeho přítomnosti vždycky rozpačitá, hleděla na něj však jako kovář na kováře. „Neoberu tě o mnoho tvého drahocenného času, chci jen radu mistra klenotnictví, neboť se zabývá kráslením těla. Který z ušlechtilých kovů má podle tebe nejbliž k lidskému tělu, k masu a krvi?“

Marja pomalu dosedla na lavici, ve tváři uvolněnější, zamyšlený výraz. „No... spousta lidí by řekla zlato. Je tradiční. Měkké... napohled teplé...“

Elof si sedl naproti ní. „A ty?“ pobídl ji.

„Nejsem... nejsem o tom tak přesvědčená. Zviklalo mě i to, co jsem tu četla od východních učenců. Neměl bys po největší příbuznosti pátrat úplně mimo kovy? Třeba u materiálu, co ho zastaral dokázali vyrobit mistři kováři, pevnějšího a přitom kujnějšího?“ Celá vzrušená propletla prsty a pokračovala: „Kdysi mi Hjoran vyprávěl takovou historku o hmotě, co se předla... předla... přímo z živé tkáně, spálené na nejjemnější popel, a byla pevnější a lehčí než jakýkoli kov. Dělal to nějaký pohádkový kovář v Morvanu, mám dojem, nebo dokonce v Kerysu. Thyurve, snad Aluki Tříprsty, možná Vayde... někdo takový.“

Elof se zazubil. „Já vím, i Mylio mi o tom vyprávěl. Pro učedníky si vymýšlejí pěkné povídačky, co? Začnou snít, že něco takového také objeví. Ale pokud ono tajemství kdy existovalo, dávno jsme o něj přišli a jiné nám nepomůže. Ne, musí to být kov.“

Zase zrozpačitěla. „Tak potom... málokdo si tu může být jistý, ale zvyk nezvyk, já... já bych vzala stříbro.“

Elof pomalu spokojeně přikývl. „Čekal jsem to, máš zkušenosti a moudrost. Tradice také říká, že z ženy nemůže být dobrý kovář.“

Nad tou poklonou zčervenala. „Je to v tom, že teplo zlata je klam... často naopak horkost pohlcuje... a co se měkkosti týče, pravda, maso je měkké, ale drží tvar a nese ho kost. A felčari si přece k nám kovářům chodí pro stříbro, aby jim spojili rozdrčené kosti; kost stříbro snadno obroste, kůže se zahojí. Tvrzené stříbro vydrží v těle déle než jakýkoli jiný kov krom zvláštních druhů oceli, ale ty se těžko připravují a ještě hůře kovají... to dovedou snad jen duergar,“ dodala smutně, „nebo ty.“

Elof se uculil a zavrtěl hlavou. „Možná na zbroj, ale ne na jemnou práci. Stříbro je jemnější, jak jsi řekla, snáze přijme tvar a sílu. Ale ke spojení ho snad není třeba umísťovat dovnitř do těla...“

Marja se usmála. „To těžko! Ale dobře mi vždy posloužil tvar, který to spojení symbolizuje... řekněme kruh, pás. Náhrdelník, opasek... náramek...“ Tady zaváhala. Jistě o něm něco slyšela, ať už od Roca nebo přímo od Kary. Elof se ale zasmál a uklidnil ji.

„To je ono! Když jsem dělal Kařin, byl jsem ještě učedník a zlato jsem užil na rozkaz svého mistra. Chyběl mu ženský vhled! Děkuji ti za ten tvůj a věnuj se dál své práci. Měl jsem stejný názor jako ty, ale teď jsi mě zbavila pochyb. Nemáš zprávy o Rokovi? No, už by měl každým dnem přijet. Ještě jednou ti přeji dobrý den, mistrová!“

Na odchodu ho sledovala trochu podezíravě, ale zeptat se ho, na co její radu potřeboval, ji ani nenapadlo. Mistři kováři byli ohledně své práce velice tajnůstkářští, zvláště na začátku díla, a slídit by bylo proti cechovní etice. Přemýšlela o tom sice dál, ale jako čerstvá mistrová si mohla stěžet domyslet Elofův záměr; vždyť se s ním sám bál začít. Ještě teď se ho lekal, toužil nechat myšlenku myšlenkou, ale tu ho jal tím širavější strach a hrůza z představy, že Karu zase dostane ta mrazivá stvůra s černým srdcem. Má to dopustit, když tomu může tak snadno předejít? Učedníci se k němu od svých nástrojů otočili a zmlkli. V jejich hrůze uviděl odraz vlastního výrazu a rychle se chladně usmál.

U sebe v kovárně zíral na koše rudy, jež mu tu nechali Ilsini kolegové, vybíral z nich hroudy a otáčel je v prstech. Stříbro patří ke kovům snadno viditelným i v přirozeném stavu. Zkušenými hmaty přejížděl po žilách kovu, jako by v nich kolovala krev. A nebyl v tom další styčný bod s živým tělem? Teď mu zbývalo jen stříbro osvobodit, zhustit, vyzískat prazáklad toho kamenného masa a do něj vložit... Znovu se té myšlenky zalekl a znovu ho železné rozhodnutí, vykovalé strachem, zakalené zoufalstvím, postrčilo k dílu. Sebral se a přešel ke dveřím, aby zavolal ze škorní kovárny pár učňů, vtom se ale zarazil. Čím méně rukou se mu do díla zamíchá, tím lépe, z mnoha důvodů. Vší silou zvedl první koš ze země a začal rudu sázet do drtiče. Když měl hotovo, pohnul těžkou tyčí ve stěně a železným žlabem do koryta vtrhla voda, smyla z valounů uvolněnou hlinu a spláchla ji korytem na železný kvádr na konci. Jak proud sílil, spustil do něj velké kolo a dvojici těžkých pák s kusy železa velkými jako jeho hlava na koncích. Kolo se roztočilo, rozhýbalo páky a železné sochory pod sebou drtily rudu na drobnější kousky, jež dále mlela kamenná hřídel kola.

Elof poodešel z nastalého hluku a spokojeně se usmál. Mechanismus sestavil podle strojů mistra Mylia, a byť byl menší, neboť ho hnal morvanhalský vodovod a ne horský vodopád, snáze se obsluhoval a hodil se i k jemnější práci. Snad jednoho dne, když bude potřebovat větší sílu, spoutá příboj pod městem nebo jako někdejší kováři nebezpečnou dravost stlačené páry. Ale ani tak se nevyrovná žáru podzemních ohňů, jež topily ve výhních Mistra kováře a jež mu teď při práci scházely ze všeho nejvíc. Duergar by mu je pomohli zkrotit, ale v okolí prostě nikde podzemní ohně nesahaly dost mělko pod povrch. Kovářství ho naučilo, že v přírodě najde mnoho zdrojů velkého žáru: od soustředěného slunečního světla až po vnitřní vření některých lehce pročištěných kovů, také však věděl, jak nebezpečné a obtížné je s nimi zacházet. Na jediný úžasný a hrůzyplný okamžik uchopil do dlaně blesk a uviděl, jak malý je proti silám přírody člověk. Využití i té nejslabší by vyžadovalo dlouhé studium a byť výzkumům věnoval část svého času, vždy ho vyrušila nějaká naléhavá záležitost. Navíc měl Karu. Nápady mu nescházely, ale k odpovědím měl ještě daleko. Vstal a dohlédl na výheň.

Měchy hnala voda. Za okénkem z očázené slidy v poklopu uhlíky žhnuly od rudé barvy na okraji do žluti a běli uprostřed výhně, kam vhodil tyglík. Oheň syčel a zpíval a jak se hromádka namleté rudy hroutila do sebe a tavila, Elof zachytil notu plamenů a rytmus měchů, z nichž sestavil písně. Jednu, zvonivou a naléhavou, už znal, byť nevěděl odkud. Druhá byla úplně nová, pomalejší, veselá a plynulá fráze, z níž se odvíjely další. Bylo dobře, že písně vzejdou ze samotného díla, jedna po druhé, a vyrostou jedna v druhé jako propletené květiny. Mají snad být i květy základním motivem vzoru? Může najít něco lepšího, něco bližšího... Nepřítomně přejel prsty po hroudách jemného včelího vosku, jež si vybral, zazpíval si útržky melodií, aby v jantarových hlubinách vosku našel odpovídající tvar. Po chvíli, nehledě k vyrovnaným řadám nožů řezbářských nástrojů, zvedl tenký kus vosku, ohřál ho o stěnu výhně a začal ho hnát prsty. Rychle se podřídil silné pěsti. „Už tak,“ zabručel. „Už teď... správně chápeš, co musíš udělat. Dostaneš správný

Té noci, když hvězdy kroužily nad balkonem a Kara se pod ním ve zněti příkrývek vzpínala a vlnila, zajel jí rukama do vlasů, zvrátil jí hlavu a zlíbal ji na rozechvělé hrdlo. Původně ji chtěl chytit jemně, ale v návalu vášně sevřel prsty příliš

silně a když se oddělili, držel celý pramen vlasů a ne jediný, který by mu stačil. Mohli se tomu ale smát, protože on měl záda rozdrásaná jako ostrými drápy.

Když potom usnula, po špičkách došel k truhle, v níž schovával její plášť,odemkl ji a opatrně zvedl víko. Plášť se v pološeru blýskal tak oslnivou bělí, že když nadzdvihl jeden cíp, černý lem vypadal jako úplná tma a Elof ho musel prohrábnout prsty, aby nahmatl kořínky prachových pírek. Nakonec vybral jedno z nich, nenápadné a přitom okrajové, vzal ho mezi palec a ukazovák a vytrhl. V hrůze uslyšel Karu zakňourat ze spaní, zvedl oči a uviděl ji, jak se náhle napjala a poškrábala na rameni. Na prstech ucítil nezaměnitelně teplé lepkavé vlhko a ztuhl na místě. Oči ale neotevřela, ruka jí spadla na hruď a Kara zase usnula. Když se znovu odvážil pohnout, zvedl plášť dvěma prsty. Pod péřovým lemem nenahmatl nic než jemné hedvábí. Pečlivě plášť složil do truhlice, téměř něžně ho uhladil a tiše zavřel víko. Bylo mu ze sebe špatně, roztřesen se postavil, téměř rozhodnut zkrvavené pírkó i vlasy zahodit. Donutil se však zabalit je do připraveného bavlněného klůcku a vše uložil do výklenku. Pak se vrátil do postele a skoro zoufale se natáhl po Káře, ta se k němu ve spánku přitiskla a on jí skryl tvář na rameni. Kdyby se byla v tu chvíli probudila, možná by ze sebe vysypal, co chystá, ale spala tvrdě jako člověk. I Elof záhy usnul a když se ráno ještě rozespali milovali, zapomněl. S příchodem dne Elof pochybnosti hodil za hlavu jako noční mŕu a krev na rukou mohl snadno svést na bolestivé škrábance.

Příštího dne si mezi povinnostmi vždy našel chvíli na další čištění vytaveného stříbra rtutí, což bylo složité a nebezpečné. Teprve když přestal pracovat s výpary, mohl si dovolit zavřít dveře na závoru a na umetený ponk vyložit svou noční kořist, opatrně, aby mu ji průvan nevzal. Chvilí si hrál, zkoušel různé kombinace vlasu a pírkó, dokud nenašel rovnováhu. Rychle obrazec načrtl křídou na břidlicovou tabulku, zkopíroval ho do řady a pak vzor nakreslil z různých pohledů jako pásy, kruhy či spirály. Právě když dokončil spirálový vzor, přistihl se, že si brouká první nehotové fráze nové písně.

Spirála... Zvedl voskový model, který už vyrobil. Spirála pečiček propletených vlasy, zatočená dál a dál... ale vinutá kolem kruhu, tedy nekonečná. Svobodná a přece neměnná, věčně prchavá a vždy se navracující... Pokýval hlavou. Bude to chtít velikou opatrnost, ale půjde to. Smazal hrubý náčrt s tabulky, zvedl inkoust s pergamenem a pustil se do složitějšího a podrobnějšího zvětšeného náčrtu. Zabral mu několik hodin a nepovedl se napoprvé ani napodruhé, celou dobu si však už zpíval. Podlahu pokryly nedohotovené plány a když se konečně jeden povedl, všechny zkažené posbíral a spálil ve výhni. Pergameny se kroutily, sténaly a syčely, jako by byly živé, ale Elof si jich nevšímal; rukama už hnětl vosk a zkoušel ho zdobit rydlem daleko jemnějším než nejjemnější vlas, jež mělo vypodobnit.

Noc už pokročila, ale přes nedůvěru k unaveným prstům a hlavě pracoval dál, posedlý dílem jako naposledy v mládí, s neuvědomovanou písní stále na rtech. Nebyla to snadná práce, protože hladký vosk není ani pergamen, na nějž lze psát, či dřevo, jež lze dlátem vyhladit. Každý zásah způsobil na jiném místě výduť, tvrdý vosk se odlamoval a měkká místa zase tekla. Každý pohyb musel pečlivě plánovat a dokonale začistit každý vrub, než se pustil do dalšího. Rovně linky musel zahloubit nebo vytlačit ven a zpodobit zužování vlasu či jemné chmýří u kořene pírkó; ba i tmavou skvrnu na konci brku se snažil zobrazit jemným vzorem. Byla to mistrovská práce, krásná už dokonalostí detailu. „Jako by v tom už bylo něco z ní," pomyslel si a zaradoval se; potěšení ale jen zaostřilo ostruhy strachu. Pracoval do úmoru, dokud mu jemné nástroje nezačaly padat ze zpocených unavených prstů. Mnohokrát uchránil dílo před poškozením jen za cenu zranění a prsty mu pak klouzaly i krví. Když se nakonec ve světlejší chvíli odhodlal práci zanechat, než dílo roztřesenými rukama zničí, ze zoufalství mu bylo skoro špatně. Když se belhal domů, do paláce pod blednoucí oblohou, rozum se mu vracel jen pomalu. Musel si připomenout, jak je snadné o samotě propadnout posedlosti prací a ještě snadnější zničit ji vlastní netrpělivostí. Přesto si nemohl být jistý, že na něj Kara čeká, že doma nenajde rozbitou truhlu a z pláště mu nezbyde víc než jediné pírkó. Černé myšlenky ho hnaly po schodech nahoru a pak klenutou chodbou. Když ji uviděl schoulenou pod dekou, vlasy rozhozené po bílém polštáři jako koruna, ulevilo se mu, ale spokojenost ho přešla už ve spánku.

Nazítí dřel na svých povinnostech v doku jako posedlý. Reliéf mu nedal chvíli pokoje a otravoval ho jako tříska v hlavě. Dokonce i když visel hlavou dolů z ráhna, kde se snažil vyměnit zasolenou kladku, aby nemusel předělávat celé lanoví, mu myslí stále vířily vzory ve vosku, až se mu z nich motala hlava. Vytáhl se na stěžňovou plošinku a aby se nedíval přímo pod sebe, rozhlédl se přes přístav na město v odpoledním slunci. Hned nad vodou byly dřevěné domy buď nahozené a nabílené vápnem nebo jen roubené a pomalované obrazy, jež si pamatoval z dětství. Teď po zimě se musely oprýskané vzory nově omalovat a na oknech a v koších pod krovy kvetly trsy různobarevných květin. Pod mohutnějšími stavbami horního města vypadala přístavní čtvrť jako městečko pro panenky. Nedokázal se však očima vyhnout masivní budově svého cechu, jež sama připomínala tvarem kovadlinu. Hleděl jejími zdmi až k nedodělaným tajemstvím ve své dílně. Zaklel, radost z pohledu na přístavní domky ho opustila. Nenáviděl své tajné dílo, ale to ho nenechalo na pokoji. Zarezlou kladku mrzutě hodil do hejna racků na hladině a díval se, jak vyrazili k nebi s nadávkami a kletbami, jež by sám tolik chtěl vyslovit. Pak provinile pokrčil rameny. Karu by to nepobavilo, Kara mohla být dokonce mezi nimi, kdyby jí byl... Pomalu přeručkoval k stěžňovému lanu a po něm sjel na palubu, ruce chráněné rukavicemi. Prozatím splnil své povinnosti a může se vrátit k řezbě.

Voskové formy dodělal pozdě večer, jemné a podrobné jako nic z jeho dosavadních děl. Vlasy a pírkó porovnal se vzorem; nebýt jiné barvy, zmizely by mezi svými voskovými kopiemi. Zase je odložil a rychle se pustil do přípravy kadlubů, aby vosk v teple kovářny neztratil ostré hrany. Ztratil by pak mnoho síly a Elof by přišel o to, co se nejvíc snažil uchovat.

S láskyplnou něhou pokryl zkušenými prsty jemně tvarovanou voskovou formu přepáleným křídovým prachem do posledního nejjemnějšího detailu. Na křídě pak přidával vrstvy čím dál pevnějšího jílu, až nakonec mohl výslednou hroudu jemně umístit do kelímku, výtokové kanálky přesně nasměrovat k otvorům, zavřít víčko a nechat všechno vyschnout daleko od žáru výhně, aby jíl nepopraskal. Pak pustil mohutný proud vody, spláchl jíl z pořezaných rukou a

do proudu spustil kolo na pohon měchů, až se uhlí rozžhnulo jako dračí tlama. Dlouhými kleštěmi pak doprostřed žáru umístil tyglíky a menší kelímky s vyčištěným stříbrem a několika dalšími vzácnými kovy. Seděl u ohně, tiše si pobrukoval a sledoval, jak se stříbro chvěje, až roztavené vytvoří na hladině tekuté zrcadlo. Vzpomněl si na pobořenou kovárnu v bažinách, od níž ho dělilo deset let a celý kontinent, a na stříbrné dráty, jež vyráběl pro jilec meče. Měl tehdy za to, že ho umění opustilo, a nesnažil se jim dát žádnou sílu, přesto z něj něco přežaly a vyjádřily jako oblohu nad močály, šedivá mračna, poryvy bouře a deště. Teď musí stříbro donutit k něčemu podobnému, jenže výsledný obraz vědomě ovlivní a kov nepřevzme povahu od něj.

Začal si tiše prozpěvovat útržky oné nové písně, ještě beze slov, snad až na jedno, ale přesto plně stále jasnějších významů. Když umístil kadluby do pece a roztavený vosk začal vytékat kanálky, v mysli se mu vynořila slova spolu se syčením páry z vařící vody, již kadluby vymyl. Vypálený jíl odstavil na kraj ohně a zhluboka se nadechl. Rozžhavené tyglíky vyňal z výhně a jeden po druhém je vyprázdnil do kelímku se stříbrem. Některé kovy měly stříbro zpevnit, jiné mu dodat pružnost, ale několik z nich, připravených ve stopovém množství, neslo vlastní síly. Těžká tavenina se sykotem lině vířila, když ji míchal ocelovou tyčinkou, a Elof celou dobu zpíval nalezenou píseň, naslouchaje vysokým tónům uhlíků. Vířivý rytmus se dobře hodil k míchání i k spirálovým zákrutům v dutém srdci kadluby.

Ve stříbře svírá tvar, objímá, skrývá,
ve stříbře znaků běh uzavřen bývá,
do kruhu spoután a uzamčen.

Ve stříbře roztaven, ve stříbře smíšen,
ve hradbách zůstává, věčný tu sní sen,
nepustí hradby za voláním ven.

Kapičky kovu mu stříkly na ruku, ocelová tyčka ho páčila i přes hadřík, žár výhně mu napjal vysušenou kůži na tvářích, rozpraskal rty a rozbolel oči, Elof však přesto dál zpíval vyschlým hrdlem, dokud do směsi nerozmíchal poslední složku slitiny.

Jak nyní volně tečeš, tak navždy budeš pevný,
jak pálíš teď a syčíš, tak v chladu budeš jemný,
v tvaru a podobě pevný i krásný.

Zajmi a obejmi co já ti svěřím,
že změně zabrániš přepevně věřím,
jak zbroj skryj srdce rozpolcené.

Navýsost spěšně se opřel do měchů a rozdmýchal je rychleji, než dokázalo kolo, až hromada uhlíků vzplála bílým žárem, jako by ji vskutku živily podzemní plameny. Z pece vyňal tyglík dlouhými kleštěmi - roztavená slitina syčela o stěny -, a odnesl jej do výhně. V těžkém vzduchu se za ním táhla stopa jako za hvězdou létavicí a stejně jako ona i tyglík dopadl do rozpáleného uhlí. Elof zvedl pramen vlasů s pirkem, přitiskl je ke rtům, natáhl se přes oheň k tyglíku a obojí do něj vhodil. Z dobřela rozpálené tekutiny vyšlehl jako duch plamen a byly pryč.

Sebral sílu, znovu zvedl tyglík, odnesl ho ke kadluby na kraji pícky... a vyděšen si vynadal. Byl blázen, že nepřizval alespoň jednoho pomocníka, aby mu kadlub přidržel, nasměroval proud slitiny, pilníkem kadlub rozechvěl, aby tavenina zaplnila všechny dutiny, upozornil ho, kdy je forma plná... Čekaly ho strašlivé potíže, jediná chyba, jediná... Teď s tím ale nic nenadělá; zdržení by jen stříbro ochladilo a pak by se hůře lilo. Musel by ho znovu ohřívat a riskovat, že rozmělní, co do něj vložil. .. a odvážil by se to shánět ještě jednou? Rozhodně bude lepší, když žádný pacholek neuslyší jeho píseň. Se skřipěním zubů těžký tyglík naklonil, uviděl rudou hladinu stoupat k okraji, stékat první tenký čůrek... přímo do otvoru v kadluby. Z druhého kanálku zafuněla pára, Elof se znovu nadechl a od té noty začal zpívat, divoce a jasně, onu starší píseň, již si pamatoval zdávna. Měla však nová slova a při zpěvu se mu ruka ani jednou nezatřásla, tenký proud stříbra jedinkrát nezaváhal.

Stříbrem jsi spoutána
plamene žárem,
nechod' už ode mne
do otroctví.
Jako už jednou
stálost si vyber!
Tvé vlastní já tě sevře
nad řetěz lépe, nad okov!

Stříbro zapraskalo a zabublalo, Elof odložil tyglík. Je ale kadlub plný, nebo se uvnitř skrývá bublina, jež zkazí celé dílo? Teď už to nezjistí. Lesklá čepička na otvoru matněla, musí rychle naplnit i druhý kadlub, než stříbro vychladne. Tentokrát to šlo hůř, ruce mu svírala křeč a zesláblé prsty vypovídaly poslušnost. Hlava se mu točila, přesto v začouzeném vzduchu zpíval jasně a rozhodně. Než stříbro zapraskalo a steklo po krajích druhého kadluby, uplynuly celé věky, a Elof cítil takovou úlevu, že tyglík málem upustil a stěží ho dokázal postavit na kraj pícky, aniž by ho vylil. Pak z

uhlíků opatrně vytáhl oba kadluby; i bez tvaru může mít to stříbro velkou sílu. Nejlepší bude ze zbytku co nejdřív ještě něco vyrobit, ale vložit na kov jiné síly. A zatím... Kadluby nechal na uhlících, aby chladly co nejmaleji a v kovu nevznikalo pnutí. Vyčerpání ho bodalo do zad i do rukou, vzduch ho znenadání začal dusit. Rozkopl okenice na větracích šachtách a složil se u pece, naslouchaje kvílení meluzíny v kamenných tunelech. Hlava mu spadla na prsa, hned vyskočil, ale už mu to nestálo za to, oči ho pálily, hlava... Kolem hřmělo a blýskalo se; znenadání byl na mnoha místech, na vrcholu věže uprostřed bouře, v ponurém nočním pralese, u ohniště v chatrči na blatech - nebo snad v severních horách... Najednou si uvědomil, kde je, třásl se u vyhaslé pícky a někdo bušil na dveře. Beze slova vstal, v ústech popel jako ve vyhaslé výhni. Něco ze snů, vzpomínka na podobné bouchání, ho naplnilo strachem, až nešikovnými prsty stěžil povolil závoru. Postava za dveřmi chvíli stála v temné chodbě, zahalená pláštěm a kápí, napohled ohromná. Byla ale menší než Elof, spíše podsaditá a obtloustlá, a zpod kapuce blýskala ohnivá kštica. Elof zapomněl na strach a chytil napřaženou ruku. „Roku, ty můj kluku! Tak ses vrátil!“

„Vypadá to tak, řekl bych,“ opáčil suše Roc. Elof se na něj nechápavě po díval; i když byl Roc formálně příslušníkem cechu, v cechovním domě ho viděli málokdy. Nebylo na tom nic divného. Na Jihu byl velkým mistrem svého řemesla, ale co měl dělat tady, byť jako zručný kovář, když neovládal ani stín pravé kovařiny? Tloustík se zašklebil. „Jsi tady jediný na nohou! Tak jsem prošel branou; všechny hospody zavřené a já mám po těch cestách trochu sucho v hrdle na to, abych se trmácel nahoru do paláce...“

Elof pochopil a nalil oběma ze džbánu víno. Roc svůj pohár vyzunkl jediným douškem a natáhl se pro další. „Není špatné,“ zasípal. „Vlastně vcelku ujde, i když ti do něj zase napadaly saze. To ho tvůj slouha nepřikrývá?“

Elof se podezíravě zahleděl do vlastní číše. „Už tu nemám pomocníka. Když potřebuji, zavolám si učně.“

Roc pokrčil nos. „Není divu, že je tu takový herberk. Skoro bych to vzal, sám se o sebe postarat neumíš. Co tě vytáhlo tak brzo z postele?“ Podíval se na Elofa přes husté obočí. „Nebo tě tu drželo přes noc, co? To musí být panečku něco!“ Zašilhal po kadlubech a vychladlém tyglíku. „Stříbro? To asi nebude pro loďstvo.“

„To jistě!“ usmál se Elof. „Pro flotilu dělám přes den. Tohle má být dárek, překvapení, takže ani slovo. Ani Marje...“

„To nehrozí!“ zavrčel Roc. „O kovařině se spolu bavit nemůžeme a o zlatnictví ještě méně. Ty kadluby vypadají zralé na rozlousknutí. Chceš helfnout?“

„Pokud nejsi moc unavený,“ zazubil se Elof ve snaze nedat najevo pochybnosti. Snažit se před Rokem něco skrývat by ale představovalo ještě větší nebezpečí; nebyl hlupák. A když už nedokáže spatřit síly spoutané v díle, co se může stát? Baculatými prsty vyjímá kadlub z kelímku stejně šikovně jako Elof a stejně opatrně pak vypálený jíl odsekával a drolil. Vrstva křídly se spekla do kamene, z něhož vzešla, Elof ji však netrpělivě sloupal jako kůru neznámého ovoce, nedočkavý prvních záblesků kovu. Z horní police sňal dózu žiraviny a namíchal z ní slabý roztok.

„Ták!“ řekl Roc, když křída v lázni bublala, rozpouštěla se a odhalovala pod sebou oba šperky. „To není špatné. To není ani trochu špatné. Líp by to nezvládla ani Marja nebo kterýkoli jiný klenotnický mistr. To mě ovšem nepřekvapuje. Takhle jsi to plánoval?“

Elof nesmírně opatrně vylovil oba lesklé kousky háčkem, opláchl je v korytě a zvedl je napřed k načervenalé duergarské lucerně, pak k bledému světlu z větracích otvorů. „Ano,“ vydechl, když uviděl, že jemný vzor vlasů a peříček se kolem nich vine donekonečna bez jediné chybičky či bublinky. „Ano! Tak jsem to chtěl. Přesně tak.“ Hlas mu zjhl, neboť měl jako každý pravý kovář slabost pro krásné a ladné věci. Přesto ho nedojala jen jejich dokonalost, ale také pableskování přísvitů pod povrchem, připomínající hemžení ryb v zamrzlé tůni.

Roc díky právu blízkého přítele jeden šperk stáhl z háčku, jako by trhal vzácné ovoce. „Tak náramky, co? Ale proč jsou otevřené?“

Elof se usmál. „Spíš nákotníčky.“

„Hmm. Chápu, takhle půjdou přetáhnout přes patu. Ale neměly by mít přezky?“

„Ne. Přirozená pružnost kovu...“ Roc přikývl, silnými prsty šperk stiskl, až se oba konce téměř dotkly. „Ne!“ vykřikl Elof a vytrhl klenot příteli z ruky. Roc povytáhl obočí a Elof se omluvně usmál. „Napřed je musím vyžít. Dlouho je pomalu hrát a pak popouštět, aby zmizelo všechno vnitřní pnutí.“

„No dobrá,“ zabručel Roc. „Stejně jsem ho nechtěl sevíť úplně. Došlo mi, že napřed dodělaš závěr. Nechápu, jak by se takhle mohly zase rozepnout.“

Elof pokrčil rameny. „Mají zůstat bezpečně na svém místě.“

Roc se krivě, ale chápavě usmál. „No jistě. Ta tvá Kara je dost neposedná, víc než která jiná. Chceš, aby jí všechno, co má od tebe, sedlo přesně a zůstalo tak.“

Elof se uvolnil a snažil se nedat najevo, jak se před chvílí vylekal, jak je důležité, aby nákotníčky zacvakly až ve správnou chvíli a na správném místě. Vyrobil nepěknou věc, ale jinak to nešlo. Musel si stále připomínat, že mu může utéct zpátky do Louhiných okovů, aby mu dílo za to stálo. Položil si obroučky na dlaň a s hrůzou na nich uviděl krev. Byla jeho; když vytrhl Rokovi z ruky jeden z nich, otevřely se mu čerstvější škrábance. Na povrchu jeho krev nijak neuškodí, stačí ji utřít čistým klůckem. Vtom se zarazil. Na povrchu... Ale po celou dobu práce si zranění nevšímal a mohl krváčet i do vosku nebo do stříbra... Možná poskvřnil i peříčko. A nikdy už nezjistí, jak to vlastně je.

„Co je s tebou?“ zabručel Roc. „Jsi bledý jako stěna a tváříš se dost kysele.“

„Já... to nic. Jenom... něco navíc, k dobrému nebo k zlému, to nevím.“ Zahnal úzkost. Kdykoli se kovář něčeho dotkl, mímě to znečistil kouskem kůže, potu; nehrálo to nikdy žádnou roli, tak proč by teď mělo? A může se ke Kafě připoutat těsněji, než už je? Možná dokonce celý účinek zesílil. Unaveně se usmál. „Vlastně jsem přemýšlel. .. Zbylo mi dost stříbra a rád bych ho zpracoval. Nemáš nějaký nápad?“

Roc se podrbal na zarostlé bradě. „Teď zrovna ne, nespál jsem a moc mi to nemyslí. Nenapadá mě nic lepšího, než něco na plavbu na jih, nějaká námořní pomůcka. Mířím do paláce na snídani a do koupele. Než tam dorazím, lázeň už by měla být vyhrátá. Taky by ses měl vykoupat, voda tě postaví na nohy. Jdeš se mnou?“

Elof se chvíli rozmyšlel, „Proč ne? Ale poslyš, jestli tam bude i Kara, o dárku ani slovo!“ Nákotníčky zamkl do železné skříňky a stejně pečlivě zajistil i kovárnu. Pak vyšli z cechovního domu do klikatých uliček severanské čtvrti. Pod čerstvým jarním deštěm se leskly střechy, chrliče ve štítech prskaly a voda stékala po těsně sesazených malovaných roubených stěnách. Mezi kočičmi hlavami se potůčky stékaly do strouhy. Roc sklouzl pohledem od zakotvených lodí k větrným korouhvičkám na střechách a povzdychl si.

„Vitr se zase stáčí. Když jsem přišel, bylo jasné nebe. Tohle nám zase na moři pěkně zavaří... jako vždycky.“

Elof se soucitně pousmál; Roc byl náchylný k mořské nemoci. „Viš,“ poznamenal pak s pohledem upřeným na vrzající korouhvičky, „ten tvůj nápad vůbec není špatný. Chtělo by to něco, co pomůže v plavbě. Promyslíš to.“

A vskutku, ještě když se vyvalovali v královské lázni či protahovali údy v páře či v horké kádi, Elof nad tím stále přemýšlel. Pak se k nim ale připojili přátelé, další dvořané a Marja s Károu, a Elof se musel věnovat každodenním povinnostem. Na svou druhou, vážnější starost s krví, si ani nevzpomněl. Přesto mu ji následující léta připomněla a přinutila ho přemýšlet, zda právě ta drobná nehoda nezvrátila jeho osud. Podle dobových pramenů je těžko uhadovat účinky pravé kovařiny a nejméně ze všeho u Elofa, zvaného Valantor.

Od toho dne měl na přemítání málo času, neboť se blížil odjezd a Elof byl zodpovědný za veškerou kovářskou práci svých lidských i duergarských pomocníků. Volný čas věnoval kování zbylého stříbra; nic tak nebezpečného nemůže nechat bez dozoru. Tentokrát nemusel pracovat tak jemně, protože síly přírody jsou silnější než pohnutky srdce a myslí, přesto strávil mnoho hodin u dláta vyrábáním rýh, do nichž později vložil zlatý drát. Zlaté vykládání složitým jižním stylem zpodobovalo Amicaca, Mořského ničitele, vtělení všech hrůz oceánu. Zároveň však obraz vyjadřoval jeho sílu a svrchovanou vládu, pro něž se stal oblíbeným a vhodným znakem nejkurážnějších pirátů. Čas od času Elof nad prací zazpíval útržky rybářských písniček, jež si pamatoval z dětství v Asenby, prostých ale silných, jež většinou opěvovaly nebo přivolávaly pěkné počasí. Častěji ale nad prací jen hvízdal mezi zuby jako plechové píšťalky, jež severští kováři vyráběli pro námořníky na přivolávání větru. A jak se mu stávalo často, práce, již započal zcela mimochodem, ho plně pohltila a dosáhla nevidané síly a krásy.

Posledních pár dnů před vyplutím bylo tak rušno, že své dílo dokončil až v předvečer nalodění, vyvážil je na ocelové hřídelce a naleštil je. Už mu zbývalo jen zabalit si nástroje, bez nichž nikdy neodjížděl, a zamknout na léto kovárnu. Jako poslední vytáhl ze skříňky nákotníčky a strčil si je do vnitřní kapsy. Pak zamkl dveře a rozběhl se nahoru k paláci, neboť slunce už téměř zapadlo. Toho večera Kermorvan hostil všechny námořníky flotily, dva tisíce mužů, státní hostina se konala ve všech síních zámku a Elof by se na ní měl ukázat. Mohl sice přijít pozdě, ale Kara by se o něj bála. Nakonec se jim povedlo zaujmout místa ještě pár minut před příchodem krále. Do té doby byla středem pozornosti Ils, obklopená družinou podsaditých duergar jako královna, ale Elof měl nepříjemný dojem, že se všichni otáčeji po Káře, krásné, tajemné, oděné v lesní zeleni a klenotech, jež ji vykoval.

„Slyšíš, jak si tam dole u stolů špitají?“ zeptala se ho, když se usadili u královské tabule. „Viš proč? Jsou ze západu nebo z vzdálených městeček, ještě mě neviděli a teď šeptají svým sousedům: 'Není to ona, ta divná ženská, co mění podobu, co ji sebral ledové čarodějnice? Co je vlastně opravdu zač? A co je zač on, když miluje takovou?'“

Elof se zasmál. „A jejich moudřejší spolustolovníci je poučí, když už jsou slepí. Nebo studení jak psi čumáci! A co se týče tvé povahy, jistě jim připomenou, jak jsi byla odvážná při osvobození jejich krále, jak jsi nám pomáhala na cestách... dělala zvěda, léčila nás, bojovala za nás...“

„Za tebe!“ upřesnila šeptem a stiskla mu pod stolem ruku. Tu za zvuku fanfár vešel Kermorvan a námořníci jako jeden muž vstali a začali mu provolávat slávu.

Halasnému pozdravu odpověděl pokývnutím hlavy a pokynem ruky, pak pokračoval na své místo s Ils po pravé ruce a Károu po levici. Tehdy začala veselá hostina, byť se mnoho nepilo a netrvala dlouho. Kermorvan chtěl mít ráno námořníky střizlivé a kdyby tomu bylo jinak, přísně by si to s případným opilcem vyřídil. Elof a Kara se do svých komnat odebrali dlouho před půlnocí. Když Kara odložila šperky, Elof otevřel truhlu a vytáhl z ní plášť, aby jí ho sám přehodil přes ramena. Sama ho však silnými rukama chytila za zápěstí a s úsměvem zavrtěla hlavou. „Ještě si ho nech u sebe a zabal ho mezi své věci. Dáš mi ho jen tehdy, když bude potřeba, a pak ti ho zase vrátím. Nechci ti na tak dlouhé výpravě přidělovat starosti.“

Elofovi zaškubalo v tváři. Až příliš dobře chápal, jak mu oplácí za to, že jí plášť vůbec kdy bral. Odložil ho a přitáhl ji k sobě, na nákotníčky v kapse už ani nepomyslel.

Za úsvitu dalšího dne, kdy se nalodovali na dlouhou plachetnici Princ Korentyn, vlajkovou loď celé flotily zakotvenou uprostřed přístavu, měl Elof při ruce svou druhou soukromou práci. Kara v krátké sukni ladně vystoupala na palubu s o poznání nešikovnějším Elofem v patách, zatímco lodníci z pramic nakládali na loď balíky zásob. Společně došli k záďové nadstavbě, kde stál Kermorvan a řídil řazení plavidel. Jasný hlas mu od neustálého řvání rozkazů zhruběl, poslové pobíhali po palubách lodí a na celé zátoce se blýskaly zprávy signalizačních praporků. Příchozím nevěnoval víc než krátký pohled, vyčetli z něj však úlevu. Přišli poslední, protože Elof ještě dohlížel na konečné úpravy ostatních lodí. Na vlajkové lodi byl už s králem Roc a také Es, jako poslední dobou často. Nebylo na tom nic divného, protože sama vládla vlastní zemi v Meneth Ledannenu a z této výpravy chtěla přivést co nejvíce západních duergar. Jen Elof, neboť kdysi vyslechl podivný rozhovor, přemýšlel, co za tím ještě vězí, a ponechával si vlastní názor. Právě se opírala o zábradlí, mžourala do jitrního slunce a sledovala zmatené přípravy se širokým trpkým úsměvem. Když uviděla Elofa s Karou, roztáhla koutky ještě víc a líně je popohnala mávnutím ruky.

„Utíkejte, utíkejte! Všichni tady jenom kmitají kvůli nějakým pocitům a nemají ani čas přemýšlet. To jsou ti lidi... že, paní Karo.“

Elof znervózněl. Ils měl moc rád, ale nikdy nevěděl, co si myslí o Káře. Ta narážka na lidskost ho vyvedla z míry. Kara byla v mnoha ohledech lidštější než duergar a věděla to. V odpověď se však jen usmála a zavěsila se do Elofa. „Mám dojem, že důležité jsou pocity i rozum. Je něco špatné? “

Ils ukázala silným palcem na zád', kde se v rytmu houpání lodi kývala větrná korouhvička ve tvaru racka. „Vítr, jak to tak vypadá... jen o pár stupňů, ale takhle nebudeme mít možnost manévrovat. Malé lodě možná vyjedou z přístavu ostře na bok, ale velké to zřejmě nezvládnou. Jistotu nemáme.”

„A vyveslovat ven by zabralo celý den,” doplnil Roc. „Pak může vítr stejně přestat a budeme tam trčet a houpat se celé hodiny...” Už teď byl ve tváři docela zelený.

Elof pokýval hlavou, došel ke Kermorvanovi a nevychovaně ho plácl přes rameno. „Nepomohlo by ti mít úplně přesnou korouhvičku?” zavolal do větru.

„Aby ne!” odsekl dlouhán přes rameno a shrnul si s čela rozevlátou hřívu. „Dokázal bys něco takového včas vykovat? Musíme přesně vědět, jestli vyjedeme pod plachtami nebo...”

Elof zalovil v batohu. „Stejně jsem ti to chtěl dát už dnes jako dárek na cestu pro štěstí.” Podal Kermorvanovi kovový půlměsíc. Král povytáhl obočí a pak se na Elofa zazubil.

„Tak Amicac? No, my dva jsme se už pod jeho vlajkou plavili, neublíží nám zase si zahrát na piráty!” Vytáhl z důlku na střeše záďové nástavby plechového racka a místo něj zasadil Elofovu korouhev. Větrná růžice na horním konci osy se blýskala a cenila zuby do brízy.

„Jakmile chytí vítr,” zadoufal Elof, „měla by se ho držet...” Díval se, jak korouhvička trochu váhá a kývá se jako její předchůdkyně, když tu... „Vidíš?”

Náhle se zasekla na jednom místě, trochu roztřásla, zachycená ohromným rukama uprostřed větru. „Úžasně!” řekl Kermorvan. „Ale to, co nám zvěstuje, mne netěší. .. Co když ji někdo vystrčí ze směru?”

Elof pokrčil rameny. „Zřejmě se zase srovná. Ale nepůjde to tak snadno.”

Kermorvan zvědavě strčil do ocasu korouhvičky; ani se nepohnula. Zatlačil znovu a pak vši silou. „Jako... bych se snažil ve vichřici zavřít dveře,” funěl, „i když... ta bríza... není moc silná...” Zatlačil oběma rukama a opřel se do listu celým tělem, a tu se korouhvička pomaličku dala do pohybu. Elof zatajil dech, Kara mu sevřela ruku, žaludek se mu zhoupl. Do pohybu se dalo i něco jiného, ale nevěděl co. Měl dojem, že sama rovnováha světa...

Ils náhle vykřikla a ukázala prstem ne na korouhvičku, ale na fábory na stěžních a na signální praporky. Zprvu nebylo mnoho vidět, ale pak... také změnily směr? Kermorvan už korouhvičku pustil, vyčerpán. Zůstala tam, kam ji pootočil, pevná jako předtím. Znovu se do ní opřel a znovu se fábory stočily a vlajky zatřepaly v jiném úhlu. Elof polkl.

„To je všechno!” zafuněl král a dřep si na palubu. „Elofe, ty bys ji možná pootočil ještě o kousek, ale dál ne...”

„Není divu!” prohlásila Ils trochu roztřeseným hlasem. „Změnit směr větru... Naše znalosti počasí říkají, že vítr není nikdy sám, spíš jde o propojenou síť proudů větších než oceán. Otočit ho, byť o pár stupňů... to si nedokážu představit!”

„Ani já!” přidal se Roc. „Cos to tentokrát udělal, mladíku?” Elof jen zavrtěl hlavou. Připadal si jako pitomec.

Kermorvan se opřel o zábradlí, odehnal spěšné posly lačné rozkazů, náhle navýsost královský. „Elofe, chtěls to tak?” zeptal se smrtelně vážně.

Elof se zhluboka nadechl. Kara mu položila ruku na rameno a tak mu dodala trochu jistoty. „Nechtěl jsem víc, než co jsem řekl. Teď ale vidím... teď chápu, jak k tomu došlo. Zpíval jsem nad prací, pískal jsem si... staré severanské písně o počasí a šťastné plavbě... Jsou ve mně, mám je hluboko v paměti; dostaly ze mě víc, než jsem čekal... Nikdy jsem tam nechtěl vložit sílu ovládnutí!”

Kermorvan přikývl. „Tomu věřím. Je... je to úžasná síla, ale možná i nebezpečná...”

„Můj pane!” vykřikl náhle jeden z poslů, neboť už nevydržel mlčet. „Karaky signalizují! Vítr se změnil, už mohou vyplout!”

„A karavely!” zavolal jiný. „Pane, když budeme otálet, zmeškáme příliv...”

Kermorvan vyskočil. „Dobrá,” zabručel, „neplytvejme tím, co jsme získali.” Přiložil dlaně k ústům a zahalekal na posádku vlajkové lodi: „Všichni na místa! Připravit k lanům a k rumpálům! Připravit hlavní stěžeň! Povolit zadní úvazy! Hlavní plachta vzhůru, košové plachty připravit! Přední kotvu vytáhnout!” Na palubě nastal shon a loďmistr s pomocníky přiběhl na zád'. Kermorvan zasypal posly lavinou rozkazů, jež je smetla až k signálním praporkům, a pak se obrátil na vlastní posádku. „Převezmi velení, bocmane! Pusť ji do větru, napřed po hlavní plachtě, a pak ven hlavním kanálem! Pojedeme v čele!”

Loďmistr zasalutoval a jal se hulákat na mužstvo. Na přídi zarachotil naviják, zád' se náhle zhoupla, odvázaná od lan, mohutný trup začal jančit na zvlněné hladině. Nejdelší ráhno vystoupalo po stěžni, konopím vyztužená hlavní plachta se zatřepala v bríze. „Na přídi pořádně táhněte!” zařval loďmistr. Veliká loď vklouzla do větru a po dobu jediného nádechu ztratila hlavní plachta napětí. To už se ale loď dostatečně přetočila, plachta chytila vítr a s mohutným prásknutím se naráz vydula. „Na přídi pustit úvazy!” zařval loďmistr. „Kormidlo ven z přístavu!” Veliká loď vyrazila, paluba chvíli skákala a pak s přibývajícím rychlostí sklouzla do pravidelného rytmu. Kormidelní kolo se točilo a tahalo skrz palubu za napjatá lana. Kermorvan se podíval po kormidelníkovi a ten rozvážně přikývl. Tato konstrukce kormidla byla novinka, přejatá od duergar, stále ještě trochu nevypočitatelná, ale zatím se zdálo, že pracuje správně. Princ Korentyn zamířil hladkou přídi do přístavního kanálu a všechna plavidla kolem k počtě spustila vlajky.

Kermorvan z lavice sebral odložené černožlaté brnění a ve vši slávě se hrdě postavil k zábradlí. Helmu neměl a dlouhé vlasy se mu v ranním slunci blýskaly vskutku jako bronz. Z hradeb paláce zazněla fanfára, pozdrav posádky, zanechaný tu k obraně města, z věží zahlolily zvony a z nábreží volání shromážděných davů. Celé město se jako vždy přišlo rozloučit s králem a jeho loďstvem. Zamával a z příde odpověděli jeho vlastní trubači. Tu na královský rozkaz námořní kapela spustila vzosný pochod, napjaly se košové plachty a pod přídi zavířila zpěnná voda. Kara se dala do tance, aniž by pustila Elofovu ruku, a vlajková loď si dál rozhodně razila cestu k výjezdu z přístavu, následována všemi ostatními plavidly v předem určeném pořadí. Jak proplouvala mezi dvojicí strážných věží, kapely na ostatních lodích se připojily k pochodu, a když zátoka ožila hejnem bělostných plachet, její pobřeží zaplavilo dunění bubnů, výskot píšťal,

řinčení činelů a břeský zpěv trumpet a rohů. Tak flotila vyplula s velikou slávou, a byť to z břehu jistě nebyl o nic méně úchvatný pohled, žádný popis se nedochoval. Všichni kronikáři se plavili s výpravou.

Vlajkové lodi dýchala na zád' největší karaka, ještě ne pod plnými plachtami; vzduchem se nesly rozkazy, pleskání plátna a vrzání lan. Po každém boku jí plula menší rychlá šalupa, ostrožená nezvykle podle duergarského vzoru nikoli čtvercovými plachtami na dlouhých ráhnech, ale lichoběžníkovou vratiplachtou a kosatkou. Kara je odběhla sledovat k zábradlí na zádi, jak drze poskakují po vlnách jako štěnata pod kopyty býka. „Jsou tak nádherné!“ vzdychla.

„Kdybychom tak mohli jet na nich!“

Elof ji vzal kolem ramen. „Cesta bude dlouhá, času dost. Jejich posádky si jistě rády na den nebo na dva odpočinou. Požádáme Kermorvana.“

„Ano!“ zvolala, v očích jiskry odražené z hladiny pod nimi. Cítil, jak se od hlavy k patě chvěje vzrušením. „Jsou tak lehké, tak rychlé, bylo by to skoro jako...“ Tady se ale zarazila a dál neřekla ani slovo.

Jako i v předešlých letech probíhaly první dny plavby v klidu a spíš připomínaly královskou vyjížďku než válečnou výpravu. Za dne se lodi předháněly v rychlosti či obratnosti, což Kermorvan podporoval kvůli výcviku posádek i velitelů. Elof s Károu dostali příležitost vyzkoušet si šalupy s novým oplachtěním. Každou noc kotvili v bezpečných vodách nebo v menších přístavech, kde král udílel audience hodnostářům a prosebníkům, řešil spory a hovořil s poddanými, kteří málokdy zavítali do města Morvanhalu. Ve vzdálenějších oblastech vítali loďstvo s nesmírnou úlevou jako živý důkaz síly a jednoty země. Rány po ekwešské okupaci se tu hojily pomalu, byť byla tak krátká. Většina členů výpravy si příjemné dny užívala, Elof však ne. Kara byla čím dál tvrdší, málo mluvila a nenalézala spočinutí; procházela se po palubách nebo dlouhé hodiny vysedávala na přídi a hleděla na nekonečný oceán. V takových chvílích jí jeho společnost nevadila, vždy se na něj usmála a někdy mu položila hlavu na rameno, od pustých dálav vody a nebes však zrak neodtrhla. Jednou ji našel uprostřed bouře, jak se tiskne k přednímu stehu a výská nadšením, když ji od příde v rychlosti zalila sprška rozražené vlny; tehdy se rozzlobil a vyčetl jí, že se zbytečně vystavuje nebezpečí. Nic mu na to neřekla, ale za pěkného počasí si zvykla lézt do hlídkového koše na hlavní mstěžni. Elof se tam vypravoval za ní a zdola obdivoval její opálené nohy a lehkost, s jakou se vždy vyhoupla na malou podlážku koše. Sám lezl o mnoho opatrněji a jakmile byl nahoře, rychle se opaskem přivázal k jisticímu oku. Kara se nijak nezajíšťovala, nakláněla se přes zábradlí a radostně ukazovala na hejna delfínů, kteří se honili před přídi. Elof se vždy usmál, jen trochu napjatě, a snažil se sdílet její radost, aniž by se díval příliš často dolů. Až moc si uvědomoval, jak je to na palubu daleko, jak je úzká a jak sebou na modrozelené cestě hází... Když však závrať ovládl, ocenil výhled i požitky z otevřeného prostoru po tolika dnech na uzavřené lodi. Náhle politoval Karu; šla s ním z vlastní vůle, neřekla ani slovo, ale když se cítila svázaná na souši, o kolik pro ni musí být tohle horší?

„Chtěla bys zpátky svůj plášť?“ zeptal se ji z náhlého popudu a zapomněl na všechno ostatní. „Bez... dalších závazků. Abys mohla...“ Pokrčil rameny. „Proletět se, kdy chceš. Kdykoli.“

Opřela se o zábradlí, černé vlasy jí zaválaly ve větru a paprscích jako koróna, a zamyšleně se na něj podívala. Pak se usmála, zavrtěla hlavou a láskyplně mu položila ruku na loket. „Není třeba. Stačí mi cítit tu vůni a vidět daleko. Počkám, až mě budeš potřebovat.“

Elof znovu pokrčil rameny a vzal ji za ruku. Odpověď ale nesl nelibě, protože měl dojem, že se mu stále mstí. Podíval se na ni, jak divokýma dravčíma očima téká po obzoru z jednoho konce na druhý, a byl rád, že jeho nabídku nepřijala. Co ho to napadlo? I když se mu přichystaný způsob nelíbil, bude nejbezpečnější.

Nedlouho nato minuli jižní hranici země Morvanhal a neobydlené pobřeží tu patřilo Divočině. Přesto se podél moře táhla pěkná a bohatá země, zavlažovaná mnoha řekami a skýtající bezpečná kotviště, jež zanesli do map při předchozích výpravách. Nejhorší nebezpečí tu představovaly divé šelmy a občas lesní úkryt ještě lítějších psanců, připravených vyplout a přepadnout každou menší loď, jež by se opozdila za flotilou. Kermorvan však přijal mnohá ochranná opatření a s podobnými útoky se rychle vypořádali. Jednou lódu napadly v mlze dvě pirátské šalupy. Kermorvan dal s Korentynem veslovat až na místo střetu, sám vedl útok na pirátské paluby a z třiceti lupičů se zachránili jen tři skokem do vody. Doplavali k záchrannému člunu a zmizeli v mlze rychleji než by v bezvětrí dokázala plout kterákoli z králových lodí. „Kdyby bylo vidět, pronásledoval bych je v šalupě,“ poznamenal Kermorvan. „Ale takhle je nechám být, už jen kvůli vzpomínkám...“

Po třech týdnech snadné plavby konečně dorazili na poslední a největší takové kotviště, do ústí široké řeky kdysi zvané Ancarvadoen, Hluboká cesta. Pod ní už bylo pobřeží divočejší, kamenitější a nebezpečnější. Na každé cestě tady přišli nejméně o jednu loď a mnoho životů. Země dál od moře nebyla o nic pohostinnější, zasahovalo sem i rameno Velikého hvozdu, džungle plná nástrah a hrůz.

Ancarvadoen zůstal v lidské paměti jako místo, kde poslední skupina uprchlíků z Morvanu pod Vaydovým a Aseiným vedením přečkala zimu. Při poslední výpravě námořníci našli stopy po tomto táboře, pár zarostlých zdí a na kopci nad ústím tři nebo čtyři hroby, dobře označené, ale bezejmenné. Bylo to smutné místo, ale Kermorvan tu chtěl zastavit, protože z města vezl tesaň pomníčky na hřbitov i na zříceniny. „A kéž upokojí neklidné duchy zdejšího kraje!“ poznamenal tiše k Elofovi, když spolu scházeli zpátky na břeh do tábora. „Mám pocit, že tu stále obcházejí, přinejmenším nějaká vzpomínka na jejich strasti. Ať si teď přečtou, že jejich utrpení nebylo marné a že dědictví jejich vlasti žije dál a nezapomíná.“

Elof přikývl. „Cítím tu totéž, velice silně. Je tady pěkně, ale ze všech stran dýchá bolest, smutek, lítost. A pod nimi hněv, vztek na nespravedlivý osud. Totéž jsem cítil už dřív, snad v dutých kostech města Morvanu. A nejen tam... Nemyslím, že by to tyhle kameny utišily, i když jsou důstojným pomníkem. Nevěští to nic dobrého.“

„Souhlasím. A v každém případě jsme na hranici divoké a nebezpečné země a zrádného pobřeží.“ Podíval se na Karu, jak lehce poskakuje vysokou travou, kde ostatní zakopávali a padali. „Myslím, že je načase využít tvých jedinečných darů, má paní. Pokud chceš, mohla bys zítra zrána prohlédnout mnoho lig cesty před námi...“

S falešným klidem sklopila zrak. „Když bude chtít Elof, pane, tak samozřejmě.“

„Obyčejně proti tomu nic nemá,“ opáčil Kermorvan zmateně a podíval se na Elofa. „Ne? Tak až se ti to bude hodit, má paní...“

„Donesu ti z lodi plášť, Káro,“ nabídl se trochu zahanbeně Elof. „Zatím si můžeš dát něco k jídlu...“ Odkvačil a celou cestu cítil na krku králův pohled.

Když se na člunu vrátil ke břehu, viděl, jak na něj čeká, štíhlá postava v záři táboráků, poloskrytá stíny keřů na pláži. „Mám ho,“ oznámil tiše, přikročil k ní a podal jí vzácný šat. Vzala si ho do natažených rukou, ale neoblékla ho.

„Káro...“ začal. „Nejdražší... proč nechceš? Proč váháš, proč jsi ho již dvakrát odmítla? Je to proto, že... chtěla jsi tuhle chvíli oddálit? Sama si myslíš, že uletíš a už se nikdy nevrátíš?“

„Ne!“ sykla a pak něžněji dodala: „Ne, drahý, vrátím se. Neměj strach, vrátím se...“

Přikývl, vzal jí plášť a sám ji ho přehodil přes ramena. Pak sáhl do kapsy. „Věřím, že právě to opravdu chceš. Ale mám pro tebe malou zástavu, upomínku. Vezmi si je kvůli mně a nezapomeneš.“

Rychle se jí sehnul ke kotníku, v každé silné ruce jeden přerušovaný stříbrný kroužek, první jí už sklouzl po hladké kůži - a tu ho chytila za zápěstí. Elof byl silnější než většina lidí, ale nedokázal rukama pohnout ani o nehet, dokud mu je nevytáhla na světlo. Uviděl odraz stříbrné jiskry v ledových tůních Kařiných očí a k vlastní hrůze i pableskování pravé kovařiny, stejně jasné, jaké kdy ve svém díle viděl sám. „Blázne!“ ozval se ocelový hlas, jež stěží poznal. „Ty nevýslovný hlupáku! To sis myslel, že v lásce k člověku Mocnost klesne natolik, že neuvidí síly v jeho díle? Vysnil sis, že jsem onoho dne přijala tvůj náramek, aniž bych věděla, co se v něm skrývá? Že do toho stříbra neuvidím jako do čiré vody a nepřečtu si, s čím si zahráváš? Máš o mém životě, mé existenci tak nízké mínění, že si s nimi chceš hrát?“ Uviděl na jejích tvářích stříbrné potůčky a srdce mu pokleslo.

„Chtěl jsem... chtěl jsem jen posílit tvé nejvlastnější přání... podepřít tě tvou vlastní vůlí...“

Ocel praskla a vybuchla plamenem. „Ano, tím, že ji spoutáš! Ze ji poženeš po cestách, jež se ti líbí!“

„Chtěl jsem jen vyjádřit to, co sama chceš! Žádný nátlak jsem tam nevložil!“

„Větru jsi také nechtěl poroučet, a přece se to stalo! A svázal jsi ho strašnou silou. Copak nechápeš, že mé touhy nemůžeš spoutat? Dokážeš vyrobit jen to, co sám vidíš!“

„Ale...“ Elof polkl. „Když je to tak blízko tvým... když právě tohle chceš... jak ti mohou ublížit? Pokud mne opravdu miluješ, jak by se to mohlo pokazit?“

„Jak?“ Rozesmála se, ale ne tak, jak se smějí lidé. „Tak, že mi vezmeš, co je mi nejvlastnější! Jak by se ti líbilo, kdybys dýchal pod pohružkou biče, jedl po výprasku, miloval z donucení? Jak by se ti líbilo, kdyby tě Kermorvan nutil do kovařiny vězněním a mučením místo přátelství a pout? Pak, ty můj šikovný kloučku, srdéčko prolhané, pak bys to pochopil!“ Zvedla si jeho zápěstí sobě před oči, v nichž pod slzami žhnul hněv Morghannen. „A jak mohou pokazit lásku? Že ji donutí chodit stále stejnou cestou... jediným kruhem, po nekonečné spirále! Bez svobody se měnit, růst, nacházet k lásce stále nové důvody a způsoby. Aby láska k čemukoli přežila, musí se měnit s každým okamžikem! To by tobě zůstalo, ale mně to nesvěříš! Musím pro tebe být stále stejná, když už ty budeš jiný? Stale tím, čím jsem teď, ani více, ani méně? Blázne, to bych tedy byla milénka, to bych byla společnost pro tvou chladnou krev! Ale právě k tomu bys mě připoutal, svázal mě svým uvězněným duchem, sevřel mě do bludiště vlastní hlavy! Oklamal bys mě, poháněl mými vlastními city, jako ten tvůj meč hnál lidi jejich vlastními strachy...“

Elofem otřásla hrůza, mrazivá jako zásah řečenou zbraní. Chytil se za jizvu a rozvzpomněl se. Ta stará píseň, ta melodie, jež mu jen tak vytanula na mysli - už ji poznal, poznal první verše, z nichž i teď svou píseň začínal...

Jak jsi byl rozdělen,
v plamene žáru,
budeš teď převtělen,
ponořen v páru...

Nad mečem strachu, nad tím vtělením vlády, nátlaku, hrůzy, nad dokončením oné nečisté zbraně, nad kovářím čepule zpíval tu píseň. A pak ji zopakoval, když dodělával nástroj své lásky...

Naplnila ji další vlna hněvu a přetekla v slzách. „To nebezpečí! Jak jsi jen mohl? Co kdyby se ty nákotníčky sevřely kolem někoho jiného? Co pak? A kdyby je pak zase někdo otevřel... Když jsi zničil Louhiny okovy, jak jsem tě za to milovala! A pak ses mě sám pokusil uvěznit ve mně samé!“

Teď už plakal i Elof, jak to nedokázal ani v dětství, ronil slzy hanby a vzteku a pohrdání sebou samým. Vlastní hloupost se před ním vzdouvala jako černý praporec, skrz nějž se po ní poslepu natáhl. „Káro... teď chápu... já...“ Kdyby na ni dosáhl, přitiskl ji k sobě, mohl jí říci, jak strašně se mýlil, snad by mu dokázala odpustit.

Vzal ji za ruku nad loktem, za náramek na teplé kůži. „Nesahej na mne!“ vykřikla a s překvapivou silou se mu vytrhla. Kov mu zůstal v ruce, roztrhl se a zlomil. Tu se mu temnota před očima protrhla a uviděl ji, jak na něj upírá zrak, oči vytřeštěné, nohy nepevné. Držela se za paži, jako by ji zranil. Na tmavé trávě mezi nimi zářil kus zlata, pokroucený zničený šperk. Jeden úlomek svírala v prstech. Hadí náramek ze zlata, Elofovo první velké dílo, první dárek pro ni a znak společné naděje, se roztrhl vedví.

O krok couvla a když se po ní podruhé natáhl, zaklonila hlavu a strašlivě zakřičela, až se žal a zoufalství roznesly ozvěnou po kopcích a po moři. Všichni v táboře i na lodích, ať bděli či spali, vyskočili, srdce rozechvělá bezdůvodným nerozumným strachem. Těm, kdož už je viděli, se otevřel výhled na mrtvé pustiny Taoune'la; tak tam možná skučí vítr hlasy všech uvězněných mrtvých. Tak by ji možná zahalil pláštěm, tak by ho vydul a ukázal uvnitř tmu. Zahalil ji stín, vyskočila a zmizela. Do noci zmizela stínová křídla.

Elof hrůzou vykřikl, odtrhl od opasku Tarnhelm a narazil si ji na hlavu. Křik se v půli změnil ve volání orla a Elof

vyrazil pronásledovat Kařin stín. Nad oceánem zářilo dost hvězd, aby dravčím zrakem dokázal rozeznat černou labuť. Letěla nad moře, vysoko a přímo, bez zaváhání, bez ohlédnutí. Spěchal za ní, křídly řezal vítr, ostrou hlavou rozrážel vzduch jako plavec. Přesto letěla rychleji a za pár vteřin věděl, že ji stěží dožene. A čas byl na její straně...

Letěli daleko do noci, až se země za nimi změnila v černou čáru. Elof se jednou ohlédl a vícekrát se neopovážil, protože by ztratil drahocenné okamžiky. Zatím se k ní vůbec nepřiblížil. Také už cítil únavu, oklamané tělo se toužilo vrátit k lidským rysům. Jedinkrát se neohlédla; což neví, že ji sleduje? Letěla tak rychle a tak přímo, že na tom nezáleželo. Hlasem ji zavolat nemohl a srdcem by vykřičel jen prázdnotu. Zradil ji a přivodil si to, čeho se nejvíce obával. Co pro ni teď může dělat víc, než letět za ní, dokud nedorazí na konec cesty nebo vlastních sil? Tak či tak, všechno to skončí.

Nepamatoval si, jak daleko letěl, nebo jak dlouho, ale musel se mu vrátit kousek zdravého rozumu, protože ho přátelé našli brzy zrána ležet tváří dolů na naplaveném písku v Ancarvadoenu. Zprvu měli strach, že je mrtvý, ale dýchal; v jedné ruce svíral Tarnhelm tak pevně, že přilbu nedokázali vyprostit.

KAPITOLA TŘETÍ

Cesta do noci

Kermorvan vyslechl Elofovo vyprávění mlčky. Jako král měl právo, pokud ho chtěl využívat, posuzovat i soukromý život svých družiníků, stejné právo mu příslušelo i jako veliteli flotily. Elof očekával ostrý odsudek. Kermorvan se na něj ale jen ustaraně podíval a zeptal se:

„Co teď budeš dělat?“

„To, co od začátku: půjdu za ní. Pokusím se to napravit. A pomoci jí, když bude třeba.“

Kermorvan s povzdechem vstal, přešel k zábradlí a podíval se přes moře. Ils si poposedla, širokou tvář plnou smutku, pak vstala, strčila Elofovi do ruky pohár vína a vzala ho kolem ramen. Na chvíli mu položila tvář na hlavu. „Ano, bylo to hloupé,“ zabručela, „ale kdo z nás nedělá hlouposti, když ho souží láska a starosti?“ Rychle odstoupila. Roc, poslední člen společnosti, se díval na moře a vyhýbal se jeho pohledu.

Elof do sebe pohár obrátil a zchladil hrdlo vyschlé mořskou solí a dlouhým povídáním. Celý den vyčerpán prospal a slunce už v hněvivém šarlatu zapadalo za kopce. Kermorvan ho sledoval, jak mizí ve vši slávě. „Svět je veliký,“ poznamenal temně. „Kterým směrem začneš hledat?“

„Tam, kam mne poslala, když jsme loučili poprvé,“ řekl Elof. „Tam také včera večer uletěla.“ Upíral oči přes oceán na potměšlý východ. „Tam. Cestou úsvitu.“

Roc se otočil, Ils zalapala po dechu, Kermorvan přikývl, jako by tu odpověď čekal. „Přes bezbřehý oceán, jež nepřekonal nikdo po tisíc let. Kdysi na druhém břehu ležela starobylá říše Kerys, domov našich otců, ale kdo ví, co tam je dnes?“

Elof čekal, že mu vynadají do šilenců, ale Kermorvan jen dodal: „Budeš potřebovat loďstvo. Z mé flotily si můžeš vybrat posádky i lodě.“

Elof vytřeštil oči a vykoktal: „Můj pane... já... to by... nemám právo...“

„Svou práci pro mne sis už vydělal na mnoho lodí, i kdybychom nebyli přátelé; bez tvé věrnosti bych nedosáhl trůnu. Teď je řada na mně, abych ti pomohl. Pojedu s tebou.“

Elof k vysokému muži vzhlédl, stěží schopen uvěřit vlastním uším, pokořen. Mít při pátrání pomoc takového muže... Roky a zkušenosti vlády dodaly Kermorvanovi moudrosti, aniž by oslabily jeho válečnické schopnosti. Právě jeho pevná ruka ve válce i v míru vystavěla celé království z trosek dvou zemí a za méně než deset let ho přivedla k síle a hojnosti. To jeho železná pěst odrážela od břehů Západu nájezdníky a osvobodila dokonce zničený Sever. Od jeho vojska se rok za rokem Ekweš odráželi jako od zdi, až to mnohé přestalo bavit a usadili se na bezpečně obsazených územích. Také tím, jako mnoha jinými způsoby, křížil Ledu plány, neboť ten tyl ze sporů a svárů a Ekweš byli jeho hlavní zbraní. S takovým mužem po boku by rád šel kamkoli. A on byl ochoten opustit všechno, co vybudoval, aniž by čekal jakýkoli zisk...

Přesto z toho měl Elof nepříjemný pocit. Když uviděl, jak se Ils a Roc zhrozili, všechno mu došlo. Povstal, ještě trochu nejistě, a zavrtěl hlavou. „Příteli, svůj vděk ani nedokážu vyslovit. Ale tvou nabídku nemohu přijmout. Jsi úhelným kamenem své země, života všech svých poddaných; jak tě mohu brát na beznadějnou soukromou výpravu a připravit o tebe všechny ostatní? Nemáš zástupce, dědice ani následníka, tvé místo je tady. A mě už sobectví vytrévalo dost.“

Kermorvan přikývl. „Budiž tak. Odpověděls čestně a přiznávám, že jsem takovou odpověď chtěl slyšet, ale nemohl jsem ti to nenabídnout. Máš pravdu, i když bych si z hloubi duše přál, aby tomu bylo jinak. Toužím ti pomoci, kvůli tobě i kvůli Káře, a rád bych se zase vypravil za dobrodružstvím jako kdysi a viděl kus světa.“ Znovu vzdychl a hlas mu na chvíli zjasněl žárem, než zase uhasí v uhlíky. „Přeplout Východní moře, pohledět na pohádkové země za ním, záviděl bych ti, mít k cestě jiný důvod! Musím ale zůstat u své práce a starostí, mezi něž teď patří i osud přítele v neznámých krajích bez mé pomoci.“

„No,“ začala zvesela Ils, „pomůžu mu aspoň já...“

„Takže zbývá jenom já,“ skočil jí do řeči Roc, zlostně a bez rozmyslu jako vždy. Přesto v jeho slovech zaznívalo hluboké znepokojení. „Nebudu tu tvrdnout a nudit se, zatímco vy dva se budete potloukat po světě...“

Elof ho nenechal domluvit. „Má paní, pro tebe platí totéž co pro krále! Možná ještě víc. Jeho lid ho věrně následuje z vlastní vůle, ale ty ještě musíš důvěru svých poddaných získávat, v zájmu Východu i v zájmu lidí. Kdo by to dokázal, když ne ty? Ne, princezno Staršího lidu, i ty jsi tu vázána. A ty,“ otočil se na Roka, „co tvoje závazky? Nechci zničit tvůj život kvůli mizivé naději, že spravím svůj. Marja se s tebou rozloučila jen na léto; co bude s ní, když se nevrátíš?“

Roc pokrčil rameny, vyvedený z míry, a odvrátil pohled. „Co já vím?“ ucedil mezi zuby. „Ale stejně bych s tebou měl jet, hergot!“

Elof zavrtěl hlavou. „Už ani slovo. Příliš jsme toho spolu prožili, aby bylo třeba dál mluvit. Do sítí své pošetilsti nechci zaplést nikoho dalšího, přátele ani námořníky; nesmím oslabovat loďstvo. Vrátním se sám do Morvanhalu, najdu si tam loď..."

Kermorvan nápad smetl ze stolu jediným mávnutím ruky. „Na plavbu přes oceán tam žádná nezbyla. Všechny jsem vzal s sebou. Tak si vezmi aspoň jednu a nezatěžuj mě tak strašným dluhem!" V očích měl nelíbenou prosbu, i když rychle dodal: „A nehraj si na kajícího mučedníka! Pokud chceš něčeho dosáhnout, uživej rozum, když jí chceš pomoci, neblázni!"

Elof se zhluboka nadechl. „Vezmu si člun. Ale jen takový, jaký uřídím sám..."

„V tom případě jednu z šalup. Možná jsou však na tak dlouhou cestu příliš malé a stejně se jednomu člověku těžko ovládají. Pokud ovšem... tumáš!" Vstal, ze stožáru za zády sňal korouhvičku a hodil ji Elofovi. „Tohle ti s díky vracím. Dříve jsme dokázali plout i bez ní a tobě bude více ku potřebě. Kdy chceš vyrazit?"

Elof se zadíval na pohasínající oblohu. „Obávám se, že hned. Jakmile se zvedne vítr, po setmění by mělo foukat od pevniny. Napřed ale musím na břehu najít ty proklaté nákotníčky; v hrůze jsem je upustil. Mohou být nebezpečné, zničím je tedy, jakmile bude příležitost. Musí se to však udělat opatrně, uvolnit z nich, co skrývají, pokud..." Na chvíli se zamyslel. „Pokud se k něčemu nehodí. Napřed je ale musím dostat. S vaším dovolením..."

„Běž," vyzval ho smutně Kermorvan. „Přikážu, aby naložili nejlepší šalupu a připravili ji k vyplutí. Nemělo by to zabrat dlouhou dobu."

Soumrak se blížil, obloha byla zatažená šedými mračny a jen tam, kde za cáry oblak zářilo rudé slunce, jako by pod žebročkami hadry prosvítal bohatý šat. Elof si musel s hledáním pospíšet; táboráky ještě nehořely a on si zapomněl vzít z lodi lucernu. Klopýtal přes kořeny a keřiky, nadával na tmu, neschopen si vzpomenout, kde vlastně s Károu stáli. Poslední paprsek slunce však o kus dál v dlouhé trávě probudil k životu chladný záblesk a Elof tu našel kus od sebe oba nákotníčky, napůl už pohřbené jemným pískem. Jistě je v té strašné temné chvíli zahodil; na nic si nevzpomínal. Nedokázal se na ně podívat, zvedl je jako jedovaté hady, ale přesto se přiměl sfouknout z nich písek a pečlivě je uložit. Narovnal se, oprášil si ruce a upřel zrak k moři. Na Princí Korentynovi už zářily lampy, ostatní lodě ho rychle napodobovaly. V závětrí vlajkové lodi rozeznal při světle luceren menší trup se spoustou přičinlivých postav na palubě. Tohle je tedy zařízení. Zbývalo už jen dát sbohem přátelům, domovu, všemu, pro co pracoval posledních devět let i dříve, všemu, co se naučil milovat. Rozhodl se ale sám a stěžovat si nemohl. Otočil se... couvl, nohy se pod ním podlomily a leknutím upadl na záda do trávy. Tak blízko za ním postava stála.

Vypadala vysoká a nejen to, spíš černý sloup na pozadí tmy. Ohromný muž, zahalený od hlavy k patě do černého pláště. Lodní lucerny se odrazily jen na okrajích velikého štítu, který mu visel na zádech, na hledí helmice pod kápí, na dlouhém kopí v černé okované ruce. Pod hledím se rýsovala bledá tvář, veliký orlí nos a naježený šedočerný vous kolem chladných úzkých rtů. Ve večerním chladu mu od úst stoupaly obláčky páry.

„Ach ne..." zasténal Elof, když se zvedl na loket. „Ach ne, ne, ne..."

Kápě se pohnula; vysoký cizinec si ho prohlížel. „Kampak touhle dobou? A tak narychlo?"

Elof polkl; ten hluboký přísný hlas znal. „Hledat něco, co jsem ztratil," odpověděl a postavil se. „Co je tobě do toho?"

Cizinec se zamyslel. „Když jsi to ztratil," poznamenal, „Jak víš, kde máš hledat?"

„Mám snad oči!" odsekl Elof, ale pokračoval smutněji: „Proč mě zdržuješ? Co ti mohu..." Zarazil se; cizinec mu ukázal prázdnou dlaň.

„A co když už to má někdo jiný? Co pak? Jak to dostaneš zpátky?"

Elofem zalomcoval hněv, sáhl k pasu, vytasil meč Gorthawer a ten si v černotě nijak nezadal s cizincovým brněním. „Tímhle, když to bude nutné!"

Kápě se nad čepel sehnula. „Mocná zbraň, ale na světě jsou silnější, a každý meč má jen takovou sílu jako ruka, jež ho svírá. Zajímalo by mne, kdo ho ukoval."

Elof ovládl netrpělivost. Nevěděl, zda má čekat podstatnou pomoc nebo velké ohrožení. „Jak to mám vědět? Vzal jsem to z ruky dávno mrtvé..."

Cizinec zavrtěl kápí. „Nemluvíš pravdu. Tento meč vždy patřil jen tvojí ruce."

Tentokrát se už Elof neovládl. „Nazýváš mne lhářem? Nebo se mi posmíváš hádankami? Něco ti povím a lhát nebudu! Jestli si myslíš, že mě tu zdržíš hraním se slovíčky, tak se pleteš, i když jsi Mocnost! Pokud mi můžeš pomoci, netrap mě přitom! Pokud ne, nech mě jít, kam chci!"

Kápě se vztyčila do plné výšky. „To už jsi udělal, a jak to dopadlo? Když mluvíš s Mocností, neměl bys spíš prokazovat úctu, než pokoušet její hněv?"

„Úctu?" vybuchl Elof a hořce se rozesmál. „Teď se mi opravdu posmíváš! Co mi kdy Mocnosti daly než zkoušky a utrpení?"

„Pomoc," odvětil tiše hluboký hlas, „a lásku."

Elofovi zabušila krev ve spáncích. „Pomoc, od tebe? Copak jsi sám neřekl, že tím jen vyrovnáváš, co mi natropily jiné Mocnosti? Radši bych se obešel bez obojího! A lásku? To bylo nejhorší utrpení ze všeho! I když jsem pochybil já, nemohl jsem jinak! Nech mě utvářet vlastní osud! Proč mě zase trápíš? Když nechceš pomoci, nech mě jít!"

Kápě sklouzla, přilba se zaleskla proti mrakům, průzory nezměrné hlubiny temnot. „Přišel jsem ti něco říci. Co jsi provedl, stalo se, nech to být, nebo dojde na nejhorší! Záleží na tom víc, než si dokážeš představit!"

Elof se třásl jako osika ve větru. „Nechat toho, nechat Karu? Nikdy ji už nespátřit?"

„Nech ji a smíř se! Blíží se veliká změna, celý svět se třese na kraji propasti. Jeho směřování neznají ani Mocnosti. Nesnaž se zvrátit rovnováhu, dokud nevíš, kam svět padá!"

„Vím tolik, že mě Kara možná potřebuje! Že ji musím

najít, osvobodit, pokud bude třeba, i kdybych ji už nikdy neuvídel! A že ji budu hledat na východě, ať mi do cesty

postavíš cokoli!"

Ledový hrubý hlas zněl ve své moci strašlivě. „Nesmíš jít tam, kde ji chceš hledat!" Elofovi se do cesty ke břehu postavilo obrovské kopí.

Elof si jediným pohybem vytáhl zpoza opasku kroužkovou rukavici a navlékl ji na levou ruku. „Co mi máš ty co zakazovat?! Už jsem dokázal zlomit vůli Mocností... dej pozor, ať tě také nesmetu s cesty!" Zvedl ruce. V levé dlani se blýskal drahokam, připravený pohltnout cokoli, v pravé svíral Gorthawer, uchystaný k útoku. „Zvedni kopí! Ale dobře zvaž, jakou mám moc!" Rázně vykročil a sekl černým mečem do ratiště kopí mezi rukama protivníka. Cizinec se nepohnul. Elof zaskřípal zuby, na čele mu vyrazil pot. Zlehka stáhl čepel po místě záseku a pod ní se na lesklém kopí objevil škrábanec tenčí než vlas. Tehdy uskočil a málem meč upustil. Postava se ani nepohnula, ale po nebi přeskočil vějíř oslnivé záře jako koruna za její přílbou. Pravý průzor se rozzářil strašidelnou bělí; důlek pod ním byl prázdný, bezoký, slepý jako studna. O okamžik později uslyšel i hrom, suché ostré zadunění, jako by nad oblačným stropem někdo práskl dvěma. Do tváře mu zavál studený vítr, nebe se rozplakalo těžkými kapkami.

Vysoký muž udělal krok, zvedl ruku a Elof uskočil, zbraně připravené. Útok ale nepřišel; cizinec si jen navlékal kápi. Znovu se na Elofa podíval a když promluvil, v hlase mu znělo mnohé: únava, pohrdání, smutek, možná i lítost. „Tak si běž. Nemohu ti bránit." Odešel mezi keře a zmizel ve stínech.

Elof zíral za ním, pusou dokořán, v hlavě vír. Zlost ho přešla a nahradila ji nejistota. Co udělal? Co měl udělat? Co mohl... Ne opustit Karu, tím si byl jistý. Při té představě stiskl rty. Ale Havran mu zatím vždy pomohl, i když to nebylo jen tak... A také mluvil o příchodu veliké změny. Mocnosti ji cítily, ale nedokázaly odhadnout, o co půjde. Vzpomněl si na chvění země, jež čas od času otrásllo Kerbyrhaine, a jak je divoká i domácí zvířata cítila několik hodin předem, snad proto, že slyšela vření podzemních ohňů, na nichž země plave. Tehdy zneklidněla, škubala za ohlávky a dávala se na útěk. Ale kam by kdo utekl před něčím tak velkým? Snad leda za svět, tedy za Reku. „Nemám na vybranou," sdělil nahlas okolní tmě a zarazil se, jak nařikavě a bezmocně mluví. „Musím jít! Musím za ní!" Pomalu se otočil a odešel na břeh. Za zády mu vzplály táboráky, ale od jejich tepla a světla se už odvrátil.

Když se vydrápal zpátky na palubu vlajkové lodě, přátelé na něj už čekali. „Sbírá se bouře," začal Kermorvan. „Nebylo by lepší odložit..."

Elof na něj nesouhlasně pohlédl. „Jde s větrem od břehu," namítl. „A nebude nijak strašná, slyšel jsem jen jediný hrom. Alespoň vyrazím rychleji." O pravé příčině bouře nic neřekl a snažil se nedat najevo, že ji zná. Kermorvan Mocnosti uctíval a Havrana ze všech nejvíc. Jeho varování by uposlechl a považoval by za povinnost krále vynutit Havranovu vůli. „Mám připravený člun?"

„Máš," kývl Kermorvan přesmutně. „Na boku tě čeká šalupa Mordan, to seversky znamená Mořský oheň. Věci máš naložené, s nimi spoustu zásob, i když netušíme, jak dlouho budeš muset plout. Nemáme pro tebe mapy ani záznamy. Na východ se už nejméně tisíc let nikdo nevydal. Poslední v opačném směru připlul tvůj veliký předek Vayde a ten nic nezapsal. Směr ti udají hvězdy a slunce, kéž ti přeji štěstí!" Tvář měl jako vytesanou z kamene, jak si ho Elof pamatoval z dob největšího utrpení. „Zdrželi bychom tě déle, kdybychom mohli, ale náš vděk nám to nedovolí. Připravuješ nás o své umění a moc, mne pak o nejlepšího přítele. Jednoho dne se vrať, ať na tom budeš jakkoli, a toho dne se zaradujeme! Kéž tvá pouť šťastně skončí!"

„Projevy!" ušklíbla se Ils, chytla Elofa, sevřela ho tak silně, až se bál, že mu prasknou žebra, a na chvíli mu skryla tvář na rameni. „Teď už zmiz!"

Elof se snažil přikyvovat a usmívat, ale promluvit nedokázal. Námořníci se hemžili kolem něj, natahovali k němu ruce, plácali ho po zádech, přáli mu šťastnou cestu. Měl dojem, že si tolik dobromyslné pozornosti nezaslouží, a málem mu z ní puklo srdce. Roc ho čekal u žebříku. Elof byl rád, že se s ním rozloučil jen plácnutím přes rameno. „Tak běž dolů, já tě odstrčím, až houkneš," řekl.

Elof přikývl a rychle sešplhal po provazovém žebříku. Na vyleštěné palubě zaduněly jeho kroky tišeji, než byl zvyklý. Šalupa, naložená k prasknutí, měla i hlubší ponor. Pospíšel vztyčit kosatku, aby dostal před' od vlajkové lodě. Hlavu měl skloněnou, aby z paluby nebylo vidět, že má slzy na krajíčku. Kosatka se začala napínat; přeběhl na zád' upevnit lana a uvolnit zadní úvaz. „Hotovo, Roku!" zavolal. „Odstrč mi před'!" Kosatka nabrala vítr, šalupa se dala do pohybu a Elof v bouři pozdravů stočil kormidlo kolem klenutého boku Korentyna. Cestou do širokého ústí Ancarvadoenu minul i jeho před', ale jakmile vplul do světla luceren větší lodi, musel se otočit, Ils stála u zábradlí, svírala ho silnými prsty a Elof zalitoval, že jí na rozloučenou neřekl ani slovo. Dal si tedy ruku na srdce, Ils přikývla a rychle se odvrátila. Vysoko na vyřezávané přídi však stál Kermorvan, vysoký a bledý a chmurný jako zima, ruku pozvednutou ve slavnostním pozdravu. Elof rychle vstal a také zvedl ruku. Říká se, že chvíli vypadali jako sochy na Pobřežním náměstí v Morvanhalu, podoby dřívějšího Keryna a jeho přítele, zlověstného lorda Vayda. V té chvíli totiž jako by na Elofa padla tíha mnohých let a zbrázdila mu tvář vráskami. Vidění se však záhy rozplynulo, malá loď vyplula do noci, chvíli se proti tmě rýsovala jako přízrak a pak zmizela Korentynu z dohledu.

I když oni ho neviděli, Elof viděl je, velikou loď v kaluži světla a flotilu za ní; dlouho tak stál a díval se za nimi. V životě se už mnohokrát loučil, ale nikdy to nebylo tak těžké. Myšlenky mu pluly stejně jako loď černou tmou. Teprve vrzání a plácání vratipně ho probralo. Byl nejvyšší čas vytáhnout hlavní plachtu. Stočil Mořský oheň do větru, uvázal kormidlo a vylezl nahoru uvolnit úvazy. Jeden držel pevně, Elof nadával, ale rozvázat ho nedokázal. Škubal za něj tak vztekle, že málem přepadl přes zábradlí; tu ho ze tmy zachytila cizí ruka a vzápětí uzel povolila z druhého konce. „Měl jsem za to, že z nás dvou jsi tady námořník ty!" popíchl ho Roc.

„Co u všech Heliných chťánů..." zahulákal Elof, ale vtom se vzpamatoval. „Zřejmě jsi sem skočil, jakmile jsi mě odstrčil, předpokládám. Dobrá, můžeš mi pomoci vytáhnout vratiplachtu, ale pak se sehní, protože obracíme zpátky ke Korentynovi."

„Tak takhle jsi to naplánoval?" optal se Roc, zlověstně klidný, když od vratipně odvážali ráhno a začali vytahovat

plachtu. „A pročpak to, smím-li se ptáti?"

„Proč?" zamračil se Elof. „Copak jsem ti to už jednou neřekl dost jasně? Nemůžeš prostě takhle nechat povinnosti a závazků, veřejných i soukromých. Potřebují tě doma, potřebují..."

„Ach tak. Opravdu?"

Elof zrovna kontroloval lana svinutá u stěžně, ale zastavil se a zvedl hlavu. „Marja tě potřebuje. A máš práci pro stát..."

„Ach tak. Jako co? Rozhodně ne jako kovář, to si piš. Mlátit do kusů železa a nehlákat přitom nějaký zaříkadla, na to jsem pašák. V Bryhaine jsem byl dobrý, tam na pravou kovařinu zapomněli. Ale tady? Je tady kovářský cech i s mistry! A jsi tu ty. Kdykoli se na mě někdo podívá, vidí tebe, stojíš za mnou jako stín, akorát že stín nebývá světlejší. Mysli! Jeden z nás tu neumí nic, jak by mohl být kovářem? Druhý má v sobě kovařiny za dva. Hej, nedokážeš si to představit! A moje ženská je taky mistr kovář; na co jí jsem? Pro srovnání? Ani si se mnou nemůže promluvit o práci - nemám ani páru, o čem mluví. A pro ni práce znamená všechno. Takže se spolu už nějakou dobu nebavíme. A nic jiného. Na Jihu to vypadalo jinak, tam jsem byl boháč, vzhlíželi ke mně, ale kdo ke mně vzhlíží tady?" Otočil se, plivl proti větru a když došlo k očekávatelnému, zaklel.

„To je mi líto, Roku," zašeptal Elof. „Přemýšlel jsem... měl jsem si uvědomit... Ale od našich ostatních přátel tě odtrhnout nemohu. V královských službách uděláš spoustu dobrého..."

„Proč si myslíš, že mě tolik zaměstnával? On to ví; našemu dlouhému přítelíčkovi jen tak něco neunikne. Takže mě pořád posílal na nějaké cesty..."

„Tedy..." Elof už uvolnil hlavní spouštěcí šňůru a podal Rokovi konec. „Namotej ji tady na rumpál... opatrně! Lidé tě za to budou chovat v úctě, jsi králův důvěryhodný vyslanec, to je čestná role. Až řeknu, začni navíjet... ano, tak..."

Roc se zakuckal. „Ano, právě tuhle roli teď hraju."

Elof chtěl zrovna dát rozkaz, ale zarazil se a vytřeštil oči. „Chceš říct... On ví, že jsi tu? On tě sem poslal?"

„Tak tak, někde tu mám pověřovací listiny, až je najdu, můžeš si je přečíst. Mám za úkol mu přivést, pokud možno v provozuschopném stavu, osobu vzácného a věrného dvorního kováře... no, ty fráze znáš. Řekl, že by neměl klidný spánek, kdyby ses tu coural jenom sám s velrybama. Taky jsem samozřejmě skočil po vypsané odměně."

Elof ztěžka zavrtěl hlavou. „Ale on... To nemůžeš. Tahle cesta je naprosto bláznivý podnik... tedy pro každého kromě mne..."

„Nemusíš mě hned samým vděkem umačkat." Šalupa náhle v poryvu větru vyrazila a vzala za volné lemy plachet; horní ráhno sebou smýklo na druhou stranu, praštilo Elofa do prsou a srazilo ho na palubu.

„U Helina černýho panděra, chlape!" zařval Roc, jakmile ráhno zachytil. „Přestaneš už mlít pantem a začneš kormidlovat? Máme ztroskotat po deseti minutách na moři?"

„Na moři ještě nejsme," zasípal Elof. „Tohle je teprve ústí... Roku, ty moře nesnášíš..."

„Rozhodně ho nebudu snášet lip, když do něj spadnu!"

„Tak vezmi za ten naviják! Ne moc rychle... to je ono!" Ráhno se zvedlo do správného úhlu a začalo stoupat po stěžni, tvrdá plachta sebou začala v silicím větru pleskat a škubat. Elof držel plachtovou otěž a jakmile ráhno spočinulo bezpečně na vrcholu stěžně, ukázal Rokovi, jak zajistit spouštěcí šňůru. Pak ho vzal ke kormidlu. „Pojď sem dozadu, sem ráhno nedosáhne! Vezmi otěž a pomalu ji povoluj, jak ti budu říkat..."

Roc se na něj nechápavě podíval. „Sám bys tu tedy měl co dělat..."

Elof mu neporozuměl, protože měl plné ruce práce s kormidlem. Vratipeň s hromovým rachotem z plachty přelétl palubu a zarazil se, když ho otěž dál nepustila. Roc na Elofův pokyn povolil naviják, hlavní plachta chytila vítr a vydula se. Mořský oheň vyrazil jako hřebec pobídnutý ostruhami, rozletěl se vstříc řadám bílých vln. Kosatka zpívala a napínala lana, příliš pevně upnutá; Elof strčil kormidlo Rokovi a skočil k navijáku. Hned kosatku povolil, trochu uvolnil i hlavní otěž a pak s velkou opatrností upravil hřbetem ruky napětí navijáků. Pevné lemy plachet se proti stěžni ani přednímu stehu netře-paly. Konopné tkalouny všité rovnoběžně do plachtoviny však ještě svíraly ostrý úhel. Plachty nejsou pořádně vypjaté, ale když...

Tu se musel utkat s jiným problémem. „Tak co?" ozval se jízlivě Roc. „Jestli se mě chceš zbavit, neměli bychom to už otočit? Pak by to bylo nadlouho."

Elof se kousl do rtu. „Máš pravdu."

„Co mám dělat? Otočit kormidlo..."

„Ne! Stejně jsem to nemyslel vážně, už mi došlo, cos mi řekl před chvílí. Sám loď uřídím, ale stěží. Za dobrého počasí. Co bych si počal v bouře..."

„Hm," zapochyboval Roc, „v bouře na to stejně budeš sám."

„Na moře si brzy zvykneš."

„Když to říkáš ty..." vzdychl Roc, ale přesvědčit se nenechal.

Elofovi se přes všechny smutek podařilo usmát. „Ještě si to můžeš rozmyslet... ne?" Zahihňal se. „Roku, jsem rád, to musím přiznat. Ale stejně je to bláznivý podnik. Stěží máme šanci na návrat, natož na úspěch."

Roc odfrkl. „Myslíš, že to nevím sám? Ale když už se zbláznil celý svět, možná je lepší být ještě šílenější..."

Elof zamračen přikývl a od té doby dál nediskutoval, ale povolil vratiplachtu a přitáhl kormidlo. Šalupa trochu sklouzla po větru a pleskání vln se zrychlilo jako tep. Mořský oheň letěl s bouřkou v zádech na rozvinutých plachtách černými cestami Ancarvadoenu ven na moře, až kosy na krajích zátoky zmizely za nimi a před se pustila do vysokých vln nelítostného otevřeného oceánu. Tak tedy podle kronik dva přátelé vyrazili na výpravu temnější, nebezpečnější a bolestnější než všechny, které dosud zažili, a důležitější. Nakonec je totiž vrhla, jak Havran předpověděl, na vážky měnícího se světa.

Žádný zdroj neuvádí přesně, jak dlouho jim cesta trvala, možná se ani žádný nezachoval. Na otevřeném moři, kde jsou

ve své nestálosti stálé jen mraky, je osamělému mořeplavci uprostřed prázdného vodního jeviště vsutku snadno ztratit pojem o čase. Přesto není pravděpodobné, že by dny nepočítali, neboť nepluli pro zábavu, ale za jasným cílem. Prinejmenším Elof se učil základům dobové navigace už u Mistra kováře, aby mohl vyrábět nutné měřicí přístroje. Později se jako přítel skvělého námořníka Kermorvana naučil víc a k tomu ještě poznal moře.

Přesto se praví jen tolik, že po mnoho týdnů pluli rychle a snadno a Mořský oheň je provezl nejedním nebezpečenstvím. Onu první bouři, jež je odehnala od břehu, zvládli stěží, neboť kormidlo sebou házelo jako živé, Roc s Elofem se ho ve skučícím větru snažili zkrátit a přes zád se jim každou chvíli přelila vlna. Divoké počasí vydrželo několik hodin a zanechalo je na palubě ztrhané, promočené, odřené a omlácené o zábradlí. Ve vlasech jim zkrystalizovala sůl stejně jako v oděvu, jenž jim rozdíral kůži tak palčivě jako lana dlaně a prsty. Šalupa byla však postavená bytelně a byť měla pod vahou zásob hluboký ponor, moře palubu jen neškodně omývalo a všechna voda odtékala pod zábradlím. Loďka uháněla před bouří, drze poskakovala po hřebenech vln, a když se koncem noci mraky rozběhly a ráno už slunce vyšlo na čistou oblohu, plachtoví bylo pevné jako dřív a v podpalubí vody sotva kalužinka. Nepovolil jediný spoj obšívky, jediný šev plachty. Na Roka, ačkoli sténal a nadával na vlny, to udělalo takový dojem, až začal věřit, že nakonec snad cestu i mohou přežít.

Elof se vždy pozastavoval nad odvahou hrdiny Vayda, jenž stejnou cestu podle všeho podstoupil v plavidle o nic větším. Mnozí úspěch připisovali černokněžnictví, ale Elof o tom po několika týdnech plavby důvodně pochyboval. Nárazy větru, tak obávané v blízkosti pobřeží, mu tady nijak nevadily, stejně jako špatné počasí. Bouře tu sice zuřily strašlivě, neboť mrazivý víchř z Ledu před sebou hnál vlny vyšší než jejich stěžeň, ale na druhou stranu se nemuseli obávat strmých útesů, kamenů či mělčin, hotových rozpárat břicho lodi jako šavlozubec kořist. Malá šalupa se hnala z vysokých hřebenů vln do propastí mezi nimi i tam, kde by se dlouhá karaka zlomila v půli nebo nabrala do podpalubí tolik vody, až by se převrhla a potopila. Mořský oheň šplhal po svazích vln, jež by pod sebou větší loď pohřbily jako hory a smetly z polopaluby stěžeň i posádku. Plul po neklidných kopcích oceánu jako racek, házel sebou a zmítal se. Často museli skasat plachty a vyhodit do vody brzdicí kotvu, aby udrželi před sebou proti větru. Loď však vždy vydržela stejně jako její posádka a Elof si řekl, že když odmítl Kermorvanovo loďstvo, dobře udělal.

Ony týdny na moři rozhodně neznamenaly jen boj s bouřemi; bylo jaro a množství bouřek s sebou neslo i teplejší počasí. Za noci štípal chlad, hvězdy zářily cáry mraků jako drahokamy šedým sametem a budily se spolu se září na vodě, podobné odrazu neviděného měsíce, po níž byla jejich loď pojmenována. Zažili i krásné dny, kdy zpěněné hřebínky vln ve svitu slunce oslňovaly, kdy celé moře zářilo pod čistým nebem jako safírový kotouč.

Někdy sluneční paprsky vklouzly do hlubin a ukázaly tu hejna ryb maličkých jako střípky i ohromných ježatých tvorů velkých jako člověk, jejichž duhová těla snadno předstihla rychlou loď. Plavci je většinou jen obdivovali, ale čas od času Roc spustil vlasec či šňůru a dravci se mohli porvat, kdo dřív schlanstne háček ať s návnadou či bez ní. Oba pak začasť musili s kořistí bojovat společnými silami a velká ryba se nejednou dokázala osvobodit. Jako veselé děti si kolem přídě hráli delfini a svou rychlostí i elegancí zahanbovali ubohé lidské dílo. Elof a Roc se jich nemohli nabažít a vynadávat se na ně, delfiny však líná loď vždy začala brzy nudit. Nejednou se k hrůze posádky objevili i jejich větší příbuzní, ohromné velryby o samotě či shromážděné v početných stádech, jež na obzoru vytvořila linii zpěněné vody v oblacích páry, jako by tam vlny zuřivě dorážely na neústupné pobřeží. Elof se jim vyhýbal širokým obloukem, neboť nezapomněl na Niaradovy psy a cítil se tu jako myš uprostřed stáda ohromného dobytka, který kdysi pásal. Kytovci však nechávali Mořský oheň na pokoji.

Ne všechna podobná setkání ale probíhala tak neškodně. Velice rychle si museli zvyknout na žraloky kroužící kolem šalupy a po Rokově nepříjemné zkušenosti už do vody ruce nestrkali. Houfovaly se kolem nich paryby všech velikostí, ale i nejmenší byla schopna ukousnout prst. Jiné samotářské příšery byly delší než celá loď, ale zřejmě o ně nestály, jen pluly podél Mořského ohně s tlamou dokořán. „Přesto jsem slyšel o žralocích, co jsou takhle velcí a přece draví. Žijí ale v hlubinách,” poznamenal Elof. „Starosta v Asenby měl z jednoho takového zub...”

„A?” pobídl ho Roc, zneklidněn.

„Byl delší než rozpražené ruce,” odpověděl krátce Elof. „Takovou tlamou bys projel i s vozem.”

„To si zkus sám! Jak bys ho poznal od tohohle krotkého hova?”

Elof pokrčil rameny. „Zaplav si kolem...”

Roc se otfásl. Netřeba rozvíjet, že se podle Elofova doporučení nezařídil a Elof pak své poznámky litoval. Velice nemile Rokovi připomněla, když už si zvykl na moře a začal se považovat za ostříleného plavčíka, že pod křehkým dnem se prostírá nesmírná rozloha a strašná hloubka, kde světlo záhy ustupuje zimě a tmě. Jaké tajemství by se v takové hloubi neskrylo?

Přece však další hrozba nepřišla z hlubin. Do toho dne nepotkali cestou žádné jiné plavidlo, což Elofa nijak nepřekvapilo. Když tedy v průběhu šestého týdne plavby uslyšel jednoho jasného rána Rokův ryk, hned vyběhl ze stísněné kajuty na palubu. „Plachta? To není možné! Kde?”

Roc jen pokrčil rameny a ukázal na sever proti větru. Vtom Elof uviděl vysoký bílý trojúhelník přímo nad obzorem, jenž mohl vsutku snadno být velkým plachtovým prozářeným sluncem, napjatým severním větrem. Když ho ale pár minut mlčky pozorovali, Elof nevěřicně zavrtil hlavou, vylezl po stěžni, kam až se odvážil, zastínil oči dlaní a snažil se rozpoznat, co leží přímo pod obzorem. Roc uviděl, jak se Elof lekl, a křikl na něj:

„Co má ta loď za trup?”

„Nemá trup!” odpověděl stroze Elof, sklouzl na palubu a přeběhl ke kormidlu. „Nemá trup, protože to není loď a ten bílý trojúhelník není plachta. Trčí přímo z vody.”

„U Heliných modrých zubů! Co to teda je, chlape?”

„Něco, co jsem měl poznat už dřív. V dětství jsem jich doma viděl dost, když přišel podzim. Když se ledové ostrovy vypravily na jih, bylo načase vytáhnout všechny větší rybářské čluny a na moře pouštět jen kožené kajaky s bójkami z

měchýřů."

„Ledové ostrovy..." zopakoval vystrašeně Roc.

„Tak tak. Pořádné kusy ledu, co spadnou z větších ker na severu. Některé z nich jsou hotové plovoucí hory nebo věže. Cítil jsem z nich zlo ještě dřív, než jsem se poučil o povaze Ledu. Tehdy ale byly jen posly zimy a na jaře roztály; nikdy bych nečekal, že na Led narazím takhle na jihu a touhle dobou."

„Třeba zabloudil," nadhodil Roc, „zůstal tu po zimě, taje pomalu..."

Elof přikývl. „Možná, ale jestli takhle taje, jak veliký byl na začátku? A kam zabloudí jeden, může jich být víc; musíme se mít na pozoru. Přinejmenším jsme rychlejší, když vydrží severák."

Severák vskutku vydržel tak dlouho, tak mrazivý a tak stálý, až měl Elof dojem, že musí vát ze samotného srdce Ledu přes severní zamrzlá moře, jež žádný člověk nikdy nepřekonal. I to bylo v pokročilém jaru zvláštností. Omezené znalosti povětrnosti na otevřeném oceánu by spíše předpokládaly chladný východní vítr a dál na jih teplejší západní. Tady ale vál ledový vítr k jihu a třebaže občas utichl, málokdy změnil směr nadlouho, nejvýš na den. Začali mít dojem, že je na nestálém oceánu jedinou konstantou. Jak brzy poznali, severák před sebou hnál mnoho dalších ledových ostrovů. Onoho prvního dne se objevily jen na severu, ale nazítří už uviděli proti olověnému nebi velikou rozeklanou bílou hradbu skoro před sebou. Kry je nijak neohrožovaly, protože se jim na širém moři snadno vyhnuli, i když to znamenalo spoustu manévrování. Když ledový útes mýjeli, zírali na něj, na zářivé stěny na pozadí šedivých mraků, vyleštěné mořem a sluncem, opocené tající vodou jako kůže nějaké nečisté bestie.

V následujících pár dnech klidu Elof kormidloval na jihovýchod tak ostře, jak se odvážil, aby se ledu vyhnul. Plavba ubíhala snadno, ať už byla loď hnána severákem z boku či měla slabý západní vítr v zádech. V těchto šířkách už nebyla taková zima a když přišla bouřka, i voda, jež se valila přes palubu, se zdála teplejší, nebo přinejmenším méně ledová. Rokovi změna vyhovovala, ale Elof jí nevěřil, neboť měl strach, že dopluží do nechvalně proslulých jižních tišin. Pečlivě sledoval kurs i pozici a díky tomu včas uviděli nemilé překvapení. Právě se totiž pokoušel citlivým krystalovým přístrojem změřit výšku poledního slunce nad obzorem, když si na jižním horizontu všiml černé tečky. Na pozadí temné oblohy v barvě olova a dřevěného uhlí by si jinak nebezpečí všiml až příliš pozdě. Ted' však ohlásil plachtu na obzoru on a pro změnu Roc nevěřícně vyběhl z kajuty. Když však uviděl to, co Elof, dlouze hvízdal. „No vida! Tentokrát je to určitě plachta, a pěkně veliká! Tak co..." Tu se zarazil a slyšitelně polkl.

Elof přikývl, i jemu náhle vyschlo v ústech. „Ano, je černá."

„Ale... Tady ne!!!" vybuchl Roc ve snaze popřít nepopíratelné. „K tomuhle oceánu nemají přístup!"

„Já vím!" zavrčel Elof. Při tom pohledu se mu vybavily vzpomínky, dávné a krvavé. „A přece..." Najednou vyvalil oči. Černý obrys se rozostřil a ustálil v jiném tvaru. „Změnili kurs! A můžeš jednou hádat, proč..."

Roc pochmurně přikývl. „Viděli nás! Chceš tu počkat a podívat se jim na zoubek?"

„To určitě!" ucedil Elof mezi zuby. „Připrav se k navijákům! Když zakormidluji trochu proti větru, můžeme je setřást... ať už to je kdokoli!" Odvázal kormidlo a opřel se do něj; příd' se stočila z jihovýchodu na východ a Mořský oheň vyrazil po vlnách jako plnokrevný kůň, když mu Roc přitáhl vratiplachtu. Poprvé byli za silný severák opravdu vděční, neboť záhy nabrali rychlost, přelétli pár vln a černá plachta zase zmizela za obzorem. Elof se spokojeně usmál. Tu ho však Roc chytil za rukáv a ukázal prstem. Elofovi zmrzl úsměv na rtech. Na horizontu před příd' se tyčily dvě další tečky a rychle se zvětšovaly, čtvercové plachty postavené do bočního větru; řítily se na něj stejně rychle jako on na ně. Po další minutě váhání a rozhlížení se ukázaly i přídě lodí, vysoko klenuté, ostré jako dýka a kruté, černé stejně jako plachty, až na bílé zvířecí motivy.

„Jsou to Ekweš!" zvolal Roc. „Otoč to! Obrat' lodí jinak nás za hodinku dostanou..."

Elof ucítil v hlavě a v žaludku mráz. „Jsou moc blízko! Neutečeme jim! Máme jedinou možnost - připrav se k navijákům, zakormidluji tak ostře proti větru, jak to půjde!"

„Proti větru?" zhrzil se Roc. „To jako zase na sever? Mezi ledové ostrovy?"

„Ano, na sever!" štěkl Elof. „A rovnou na Led, když nebude zbylí!"

„To ses úplně zbláznil?"

„Myslí, chlape! Jsou čtyřikrát větší, ale mají jen jednu čtvercovou plachtu. Na širém moři nás dostanou, ale co v úžinách mezi krami? Tak k navijáku a toč, chlape, táhni!"

Roc potřásl hlavou, ale vzal za kliku a zabral vši silou, zatímco Elof se opřel do kormidla. Mořský oheň se stočil a nabral vlny z jiného úhlu. Příd' klesla a než Elof loď srovnal, přelilo se přes ni několik vln. Sprška ho bodla do tváře, jako by už voda zmrzla v led. Mířili teď na severovýchod, ostře proti větru, pevně a rychle. Mráz severáku ho ovíval jako stařecký dech a Elof si přitáhl kazajku těsněji k tělu. Uvnitř cítil zimu, již žádné teplo nezažene, krom jediného, a od ní byl teď odloučen jako nikdy.

Roc to možná vycítil, protože prohrabal podpalubí a záhy se vynořil s džbánky nedostatkového piva, krajíci tvrdého chleba a hlubokými miskami nakládaného uzeného. „Hod to do sebe, dokud můžeš! V takovýchhle chvílích nevíš, kdy se zase najíš, a čím déle nebudeme topit, tím líp, dokud se nám ti kamarádčkové neztratí z cesty." Ušklibl se. „Což mě přivádí k otázce, jak se do ní u všech Heliných sklepů dostali? Trčeli přece úplně na druhém konci země!"

„Přesto se dostali i do Morvannecu a dobyli ho," připomněl mu Elof.

„Ano, ale to hnali pár tisíc fanatiků přes Led! Chceš tvrdit, že na zádech táhli válečnou loď? Tu bandu jsme přece vybili do jednoho!"

„To si myslíme. Měli rok času, třeba jednu loď postavili a utekli na ní... Ale kde byli celou tu dobu?" Elof si v zoufalství prohrábl vlasy. „Máš pravdu, nedává to smysl. Ale pohled' k jihu, jsou tam..."

„Tak tak," zabručel Roc. „A už je tu i Led, podívej se na sever! A my se tu mezi nimi kvedláme jako šilenci. To ti dává smysl?"

Tak utíkali po mnoho dlouhých dní a nocí a tak byli pronásledováni. Oba žili ve strašlivém napětí, protože se jim do

cesty znovu postavily ledové ostrovy, zubaté štíty, jež se přes den blyštěly jako tesáky nehostinného pohoří a v noci zářily jako cáry noční mýry. Elof se obával, že přijde bouřlivá zatažená noc, kdy budou vydáni na milost vlnám a všemu, co k nim přinesou, ať to bude led nebo Ekweš, ale nebe se cestou na sever jasnilo a noci zkracovaly. Přesto spali málo a špatně, neboť nemohli nadlouho opouštět palubu. Roc nedokázal dlouho kormidlovat sám ani za dobrého počasí a Elof ho potřeboval při sebemenších potížích. Nepřítel, jenž jim byl v patách, měl naopak dostatek neúnavných mužů. Kdykoli to šlo, Elof pronásledovatele pozoroval při manévrování, jak ztěžka přehazují velkou plachtu, když objíždějí ledový ostrov. Měli těžkou práci, ale byli schopní a rychlí. Nebylo divu, že každého rána viděli z Mořského ohně černé plachty o něco blíž, o něco větší.

Jitra byla chladná a jinovatka v lanoví tála v paprscích slunce jen pomalu. Ledových ostrovů přibýlo, už byly na všech stranách, a moře se zaplnilo úlomky ker dostatečně velkými, aby dokázaly prorazit bok malé šalupy či roztáhnout spoje. Elof kormidloval nesmírně ostražitě a kdykoli něco zaskřípalo o trup, zatínal zuby. Za noci museli hlídat, aby plachta příliš nenamrzla, neboť váha ledu by je mohla snadno převrhnout. V ledové vodě by nepřežili ani tak dlouho, aby je pronásledovatelé stihli vylovit. A pak, jedné jasné noci, kdy oceán připomínal ve svitu úplňku skleněné střepy, uviděl na rozpraskaném obzoru opar bílý jako hvězdnatá Reka nad hlavou, roztažený přes celý severní horizont. Poprvé ho spatřil jako chlapec, co muž na prahu dospělosti mu dal sbohem; co je vlastně zač, když se znovu staví tváří v tvář záři Ledu? Připadal si skoro jako bludný duch, jenž trýzní tělo, které ho nedokáže odvrhnout. Zachumlal se do kožešinového kabátu a zatoužil po východu slunce. Když ale konečně přišel, uviděli, že je čerstvý vítr žene na moře skoro zaplněné ledovými ostrovy a menšími krami, zakončené v dáli celistvou bílou stěnou, hradbou s cimbuřím roztaženou přes celý severní obzor, kam až dohlédli po sféře světa. Tehdy na tvářích pocítili onen nepřetržitý proud zimy, nesoucí pradávnu zlobu přes světové oceány, jako by stoupili z deště pod okap.

„Hradby zimy!“ pravil temně Elof. „Útesy a pevnosti Ledu! Ale našťěstí se příliš lehce nedá plout ani tady můžeme setřást pronásledovatele.“

„Nebo je připravit o kořist!“ poznamenal Roc a začal poskakovat, aby se zahřál. „Nebudou žrát maso, co je zmrzlé na kost padesát sáhů pod vodou, ne?“

Elof se rozesmál. „To máš pravdu!“ Ještě jednou se ohlédl po plachtách, jež se za nimi houfovaly jako bouřková mračna, promnul si ruce a pevně sevřel kormidlo. „Tak na místo a buď připravený. Jediná naděje leží na nejobtížnější cestě.“ Opatrně přitáhl kormidlo ještě více proti větru, snaže se zároveň sledovat kanál mezi krami, větrnou korouhvičku i tkalouny na plachtách; přitáhnout jen o kousek víc a...

Stalo se to. Elof uviděl koutkem oka černou tečku ve stejné chvíli, kdy Roc vykřikl na poplach. Nemohl udržet pozornost a otočil se. Kermorvan by to možná zvládl, ale Elof nebyl ani z poloviny tak dobrý námořník; škubl za kormidlo a stočil Mořský oheň přídí proti větru. V menších člunech, na něž byl zvyklý, by na tom tolik nezáleželo, ale šalupa byla čtyřikrát větší a neměla dostatečnou posádku. Ztratil vládu nad lodí. Roc zaječel, když vratiplachta zaválala, začala sebou plácet a ráhno létalo z jednoho boku na druhý. Z plátna odletovaly odlámané kusy ledu. Kormidelní páka nabrala Elofa a shodila ho na palubu. Záhy ztratili rychlost a neměli možnost Mořský oheň otočit. V klíčovém okamžiku se stal hříčkou vln a ostrých ker.

Elof uhnul další ráně kormidla a vstal. Až příliš dobře věděl, že ve dvou neovládnou loď dost rychle, aby ji včas dostali zase do větru. Když přijdou o náskok, bude jen otázkou času, kdy je pronásledovatelé dostanou nebo zaženou na Led. Bez větru... Ještě dřív, než mu nápad došel, skočil na zád, chytil stříbrnou korouhvičku, sevřel ji do rukou, zatlačil...

Zachvěla se, ale nepohnula. Kermorvan měl pocit, jako by zavíral dveře v silném průvanu, ale to zápolil jen s vánkem v chráněném přístavu. Elofovi spíš připadalo, že se pere s vichřicí, uvězněnou v kovu, nebo že se snaží prsty přehradit povodeň. Ba hůř, že za ní cítí ještě jinou sílu, jako by z druhé strany tlačily cizí ruce. Dlaně mu klouzaly, na prsou ho píchalo, dech mu hvízdal mezi zuby. Prsty nedokázaly sevřít zdobenou plochu, pod kůži mu praskala zaschlá sůl, ale cítil ještě něco. Před vnitřním zrakem mu vířila temnota, ponuré zelené hlubiny na cestě dolů... a tady v hloubce mu něco vyplulo vstříc. Naplnil ho širávý strach a dal mu novou sílu; Elof nahlas vykřikl, mocně se do korouhve opřel, ta trochu povolila a zarazila se o kousek dál.

Stačilo to. Vyčerpán viděl, jak se napínají tkalouny na plachtě, která nabírá vítr, uslyšel drnčet stehy. Vratipeň se zastavil na jediném místě, neboť plachta s prasknutím jako bič Mocností chytila vítr a šalupa vyrazila, třebaže se zád zase začala stáčet po větru. Elof chytil kormidlo, Roc radostí zavýskal, chopil se navijáku a ukázal za zád. Změna větru, jež jim pomohla, vzala vítr z černých plachet za nimi a pronásledovatelé byli teď stejně bezmocní jako před chvílí Mořský oheň.

„Uvidíme, jak rychle se z toho dostanete vy, milí lidožrouti!“ zakřičel Roc a pohrozil jim pěstí. Elof ho ale chytil za rameno a ukázal prstem. Vítr se stočil trochu na východ, takže teď stoupali proti němu přímo na severovýchod. Před přídí viděli onen černý bod, jenž je předtím vylekal, další ekwešskou plachtu. Plula daleko od ledu, ale jasně viděli, jak přehazuje ráhno, plachta povoluje a vzápětí se nadouvá, což znamená, že jim Ekweš chtějí po větru zkřížit cestu.

„Kolik tady těch parchantů vůbec je?“ zavyl Roc a shrnul si ohnivou hřívu s čela. „To na nás poslali celou flotilu?“

„Jistě tu něco hledali,“ přemýšlel nepřítomně Elof a dál odhadoval vzdálenost. „Nebo hlídali. Mají moře rozdělené, křížují tady, každá loď má svou oblast, jinak by se za námi pustily společně. Teprve teď se stahují... Tahle byla zřejmě pozadu a oni jí dali znamení, ať pluje na sever a odřízne nás. Jejich šamani to dokáží.“ Kousl se do rtu, ale nic neucítil. „Teď je nejbližší ta loď před námi a pluje pěkně rychle. Bude to těsné, Roku, možná na dostřel luku. Raději si vezmi brnění...“

„Ne, díky! Radši bych plaval nalehko. A železo je pěkně studené. Ale dostřel je stejně dlouhý v obou směrech, ne?“ Vklouzl po schůdcích do kajuty a záhy se vynořil s dvěma otýpkami šípů a dvojicí dlouhých luků. Šípy hodil do přihrádek u kormidla a jal se natahovat tětiny. „No, my dva nejsme zrovna nejlepší lučištníci, co? Kdyby tu byl

Kermorvan, nebo starý Gise... Co myslíš, jak se má? Stejně jim ale můžeme napíchat prdele, jestli se mi povede tyhle koniny... hotovo. Ještě tvůj - kolik máme asi času?"

Elof si zrovna kladl stejnou otázku. „Necelou hodinu; na obzor je to sotva liga a plují rychle. Střílej, když chceš, ale hlídej si navigáky. Válečné galéry se postavit nemůžeme. Naše jediná naděje spočívá v útěku.“

Vskutku netrvalo dlouho a uviděli ekwešskou loď zřetelněji. Měla dlouhý nízký trup, ale vysokou obšívku a palubu po celé délce. Právě takovou pomáhal Elof zajmout jedné mlhavé noci před mnoha lety. Tahle ale měla vesla uklizená a zadržela se hemžilo válečníky. „Ani nevyvěsili štíty,“ poznamenal napjatě Elof. „Mají nás za snadnou kořist. No, tím líp. Už se několikrát spletli...“ Tu cosi uslyšel a Roc také; vítr k nim nesl vzdálené dunění bubny. A když se ještě přiblížili, rozeznali na široké přídi rampu a na ní podivnou postavu, oděnou ve volné rozevláté roucho a masku. Podívali se po sobě.

„Co to má u Heliných černých cecků být?“ zavrčel Roc.

„Šaman,“ odpověděl Elof. „Tancem posiluje jejich bojové schopnosti a oslabuje naše. Možná se nás přece jen bojí.“

Roc neodpověděl. Bez dechu pozorovali, jak se k nim ekwešská loď žene a s pěnou pod černou přídi rozhrnuje i kry. Buben duněl mrazivým vzduchem, ale strašidelná postava na přídi se ani nehnula, masku sehnutou, jako by šaman přemýšlel. Náhle ožila a buben změnil rytmus na nepravidelný tep vzrušeného srdce. Masku se točila, kývala, hábit pod ní se vzdouval. Šaman tančil stále rychleji, poskakoval z nohy na nohu, až za ním roucho vlálo jako ocas, pohazoval hlavou, aby ukázal veliké tesáky v dlouhé tlamě masky. Teď už viděli, že má hábit šedobílý a masku chlupatou, černé dásně, ostré zuby.

„Vlk!“ zamumlal Elof. „Ouaškas, klan Vlka! Tu masku znám z Myliových záznamů, ale na západě jsme na ně skoro nenarazili.“

„Tak se naučíš něco nového!“ opáčil Roc. „Už je tu máme!“

V nelitostné moci vln a větrů se proti sobě obě lodi řítily jako severští jeleni v říjnu. Elof pevně sevřel v pěsti kormidelní páku a odpočítával čas podle pádicího tepu. Musel překonávat instinktivní touhu uhnout, strhnout šalupu po větru; to by jim teď nijak nepomohlo, černá příď se nad nimi tyčila jako sekera nad klackem, připravena je rozseknout. Roc vykřikl a skrčil se, Mořský oheň poskočil na vlně, rozražené přídi galéry, a Elof zabral za kormidlo. Pohnul jím jen o šířku dlaně, přesně a jistě, ale šalupa hned zareagovala jako živý kůň. Příď uhnula, plachty se zařizly do větru ještě strměji a záď ujela s proudem. Roc zahalekal radostí, když je černá příď neškodně minula, na tváři namalované zvířecí tváře výraz nechápavého hněvu. Hrozivý šaman vztekle zaskučel a přes zábradlí vykoukly luky. Roc už se ale také připravil a nemusel mířit dál než na pár kroků. Vypustil šíp, ozval se řev a mezi oba trupy spadla černá mrtvola tak těsně, že málem narazila do paluby šalupy. Ten jediný výstřel odložil bouři o celý úder srdce ve chvíli, kdy nesmírně mnoho znamenal každý okamžik. Vlny stačily odnést loď od sebe a Elof přitáhl kormidlo ještě o kousek. Šalupa už ekwešské galéry ukazovala záď, když na ni dopadla první neuspořádaná salva šípů. Místo paluby většinou zasáhly zvýšenou záď nebo neškodně prolétly plachtami. Než dopadl poslední, Roc se zvedl a znovu vypálil. Tentokrát nezasáhl nic, Elofovi se však přes záďovou příčku podařilo strefit jednu z uječených tváří u kormidelního vesla. O prkna Mořského ohně zabubnovalo ještě pár šípů, ale to už byli daleko.

„U Kerysu, to bylo o chlup!“ vydechl Roc. „Ale co teď? Každou chvíli nám začnou funět na paty...“

„Opravdu?“ zeptal se tiše Elof. Ale ještě než domluvil, černá loď se velkým obloukem obrátila a množství rukou napjalo plachtu tak, že bylo možno ráhno téměř vyrovnat s osou trupu. Plachta se vydula jako dětský drak. Válečná loď majestátně zalehla na bok a vyrazila za šalupou.

„Aspoň jsme se dostali z dostřelu,“ začal Roc, ale hned se sehnul, protože těsně nad palubou zahvízdala salva šípů. „To není možné!“ ohradil se. „Takhle střílet proti větru!“ Upřel zrak na šamana, jenž stále hopkal po přídi. „To ten parchant!“ zvolal. „Vede šípů kouzly...“ Do obšívky narazilo něco těžšího. Ze záďového trámu trčela střela s černobílými pery. „A přivezli si na nás katapult!“

Zrovna chtěl vyskočit a palbu opřít, Elof ho ale stáhl k sobě. „Počkej!“ poručil a trochu se přikrčil, když mu další těžká střela málem ućisla kadeře. „Připrav se přitáhnout plachtu! Teď vyzkoušíme my je...“

Znenadání se prudce opřel do kormidla a stočil šalupu ještě ostřeji proti větru, až museli nehledíce na šípů skočit k zábradlí a vyvažovat. Válečná loď chvíli zaváhala a pak ztěžka zakormidlovala do nového směru.

Pak se všechno odehrálo tak náhle, až se lekli. Napjaté černé plachty se zmocnil třas, prověsila se, splaskla a znovu se napjala. Veliká loď se nebezpečně naklonila, tu namáhaná lana praskla s rachotem, jež slyšeli i proti větru, a plachta zavlála jako prostěradlo na šňůře. Černý trup poskočil, šamana srazil v půli skoku do bezpečí podpalubí a vymrštil ho jako kámen z praku. Když narazil na hladinu, hábit se po ní rozprostřel. Viděli, jak se chvíli snaží udržet nad vodou, vyprostit se z vlčí masky, ale to už se zamotal do nasáklých kožešin a klesl pod vlny. I v panujícím zmatku mu neopomněli z paluby hodit lano, v ledové vodě ale už bylo pozdě. Na hladině neuviděli víc než vír. Mezi krami se kolébala zubatá maska.

Elof se nelitostně zasmál. „Vidiš, Roku? Chápeš? Stalo se jim to, co nám, ale s tou nešikovnou čtvercovou plachtou jsou na tom hůř. Nemohou proti větru stoupat tak ostře a netušili, že my ano - takže ho na chvíli ztratili, plachta splaskla...“

Roc ponuře přikývl. „A mají o jednoho šamana míň. Teď by stříleli už jenom do větru. Ale tím spíš nás budou chtít dostat, a za nimi jsou další...“

Elof stiskl rty. Už povolil kormidlo a Mořský oheň sklouzl trochu po větru do úhlu, v němž byl nejrychlejší. „Pak uvidíme, jak se jim bude kličkovat mezi ledem! Honička začíná!“

Tak začal nejšilenější z bláznivých dostihů, hrůzyplný hon mezi krami a plovoucími ostrovy, útek před služebníky Ledu ve větru právě od něj. Lodi vlčího klanu netrvalo zvládnutí plachty ani deset minut a už se pustila za Mořským ohněm. Víc času nedostali, za první galérou navíc už bylo vidět další. Elof kormidloval do úzkých průlivů a kanálů v

tlačenci ledových ostrovů, aby našel místo, jímž úzká šalupa projde, ale velká loď už ne. Brzy však zjistil, že to není tak snadné, jak se zdá. Vlíčí galéra totiž byla stavěná jako všechny ekwešské válečné lodě: štíhlá a dlouhá, s přídi vyztuženou na prorážení cizích plavidel. Početná posádka navíc mohla nebezpečné kry odrážet dlouhými vesly. Elof s Rokem nejednou viděli, jak se veslo o pevný led láme nebo, zaklíněno do pukliny, katapultuje svého majitele přes palubu do ledového oceánu, jenž dokázal z muže vysát život za pár vteřin, Ekweš však neztratili odvahu, odhodlání se pomstít za každou cenu. Mořský oheň uháněl okrajem ledového pole, studené moře mu pěnílo podél boků, vlčí loď však náskok nadále stahovala, až se znovu ocitla téměř na dostřel a nenechala se odradit ani nejkrkolomnější trasou, již Elof vybíral.

Po celou dobu divokého kormidlování mezi krami však myšlenkami prodléval jinde. Jakmile si všiml velikého ledového ostrova před přídi, vodou upraveného do tvaru ohromného pařátu, začal brázdit vzpomínky a pátrat po nějaké, která by jim pomohla teď, v nouzi nejvyšší. Bylo už skoro léto, byť to v této šířce mnoho neznamenal. Ledové ostrovy sice neroztají, ale moře mezi většími krami jim přinejmenším pod lodí nezamrzne. To ho trochu utěšilo. Co slyšel o ledových ostrovech, kdysi dávno v Asenby? Že jsou z větší části ukryté pod vodou, ale to ví každý. Věděl ještě něco; že se jim vyhýbají i lovci tuleňů, i když náraz o led jejich pružným koženým člunům nemohl ublížit... Proč? Zaťal zuby a nasměroval Mořský oheň vstříc bělostné hoře.

Roc vyčerpán klímal na svém místě, změna směru vln ho však probírala včas, aby uviděl přímo před lodí ledovou stěnu. Vyvalil zarudlé oči, ale když uviděl Elofa, zůstal sedět a nechal ho kormidlovat. Šalupa svištěla blíž a blíž, až se nad ní zahnutý spár ledu tyčil jako zvětšený pokroucený odraz ekwešské příde. Rychle se ohlédl a ukázal Rokovi. „Pojď, vezmi kormidlo!“

„Já? Tady?“

„Ano! Drž ho tak, jak je, a až ti řeknu, trochu povol! Rychle!“

Roc se dopotácel na zád' a chytil kormidlo, Elof hned přeskočil k zábradlí a vytasil meč. Potěžkal Gorthawer v ruce a když měl ledový štít, chytil se levou rukou úpony, vyskočil na zábradlí a natáhl se co nejdál od lodi. Tu vši silou sekl do bělostného pařátu, podruhé, potřetí, a znovu. Led pod čepeli zvonil jako železo. „Teď!“ křikl a Roc stočil příď dál od ostrova. Pak se Elof otočil a pohrozil Ekweš pěstí. Nad ramenem mu proletěla střela z katapultu a roztránila se o ledovou stěnu. Elof se rychle sehnul, vrátil Gorthawer do pochvy a sedl si ke kormidlu.

„Co to mělo znamenat?“ zeptal se Roc zlověstně klidně. „Kromě toho, že mě to vzbudilo a vyděsilo?“

„Pokus...“ Elof se nepřítomně otáčel dozadu, jako by nechtěl ztratit Ekweš z očí, ať vpředu čeká cokoli. „Vrh kostkou... možná trochu cinknutou... brzy uvidíme...“

Vlíčí loď se už blížila ledovému ostrovu a přes zábradlí se znovu natáhla vesla, aby trup odrazila. Díky výšce nemohla galéra proplout jako šalupa pod spárem, neboť jeho vrchol se ocitl na úrovni vesel. Pod úderu ekwešských bojovníků odletovaly ze špičky kusy ledu, některé do vody, jiné i na palubu, ale černooděnci jim nevěnovali pozornost. Tu se ozval poplašný křik a všichni odskočili od zábradlí a dali se na útěk, neboť se ulomil celý vršek spáru tam, kde ho Elof nasekl, a spadl do moře kus od lodi.

Roc zaklel. „No co, byl to dobrý pokus.“

Elof rozhodně zavrtěl hlavou. „Počkej! Počkej a uvidíš... teď!“ Ukázal prstem, ne na loď, ale na ostrov, a Roc v hrůze zatajil dech. Ulomený spár padal na opačnou stranu od galéry, daleko do moře. A zpod kýlu vlčí lodě se zvedal...

Chvilí to vypadalo, že galéra stojí na tabuli zeleného skla. Tu se ohromná ledová hmota vynořila na hladinu v oslnivé běli, přímo pod zádi černé lodi. Ekweš na palubě neměli čas utéct, ba ani vykřiknout, když se celý štíhlý trup zvedl, vymršten vzhůru novým vrcholkem ledového ostrova, a sklouzl přídi do zpěněných vln. Chvilí tak trčel z vody, stěžen ulomený, obklopený černými hlavičkami na hladině. Pak, když už Mořský oheň vjížděl do dalšího kanálu, klesl přídi napřed pod vodu a záhy zmizel.

„Jsem rád, že nebojuješ proti mně!“ prohlásil temně Roc. „Ty jsi s tím počítal!“

„Jen jsem doufal.“ Elof musel pevněji chytit kormidlo, neboť šalupa začala tancovat na vlnách, způsobených převrženým ledovým ostrovem a po obou stranách opět přibýlo ostrých ker. „Vsadil jsem na to, že jejich velitel se ledem nikdy neplavil. Slyšel jsem říkat rybáře, že nikdy neplují kolem takových ledových ostrovů, protože nejsou stále. Odtávají, větrají, rovnováha se mění a pak stačí strčit prstem, aby se překlopily. Když jsem uviděl ten divný tvar, řekl jsem si, že můžeme věci trochu postrčit, a dobře jsem udělal. Podívej, co se žene!“

Roc ale upozorňovat nepotřeboval. I on už si všiml černých plachet pronásledovatelů, vydutých nad krami jako velicí netopýři, daleko blíž, než měly být.

„Našli nějaký jiný kanál!“ zaprskal Roc. „A vede sem. Možná nám zkříží cestu!“

Elof přikývl, ale podíval se na plachty. „To musíme zkusit. Ledem rychleji nepoplujeme, i kdybychom na to měli odvahu.“

Brzy se však ukázalo, že Roc měl pravdu. Jižní kanál se blížil jejich průlivu a první pirátská loď se záhy dostala téměř na dostřel. Jednou či dvakrát nad kry vylétl šíp, dvakrát dokonce střela z katapultu, ale ani jednou nedoletěly dost daleko. Roc si zastínil oči dlaní. „Na přídi nevidím šamana, ty ano?“ Zazubili se na sebe jako vlci.

„Oba kanály se ale někde vpředu určitě kříží,“ poznamenal Elof. „Nebude to daleko. Pak nám budou i bez šamana dýchat na paty, připravení. Tenhle kanál je i pro ně dost široký.“

„Tak co budeme dělat?“

„Utíkat, tímhle kanálem nebo jiným, když bude užší nebo nás vezme blíž k Ledu.“

„To je pěkná volba!“ zavrčel Roc. „Ale budiž.“

Oba kanály se sbíhaly něco přes tisíc kroků před nimi jako prapodivná křižovatka. Nejbližší odbočka se vskutku stáčela k severu. Elof se ohlédl po černé lodi, jež teď plula skoro na stejné úrovni, a sotva znatelným pohybem kormidla zamířil s Mořským ohněm do nového kanálu směrem k hradbám Ledu. Pronásledovatelé to museli považovat za výraz

naprostého zoufalství a Elof si musel připomínat, že tomu tak není. Musí přijít okamžik, kdy mohutné plachty ztíží velkým lodím manévrování a šalupa někudy proklouzne. Tato naděje byla poměrně oprávněná, a jinou už neměl.

Po celý zbytek dne šalupa pospíchala k severu a kličkovala jako mořský pták mezi ledovými krami. Jako jediný pták, neboť nebe tu bylo pusté a mrtvé. V moři naopak jednou či dvakrát zahlédli na krách odpočívat plaché tuleně, kteří se dali do křiku a sklouzli do temné vody, jakmile se loď příliš přiblížila. Jednou minuli velikou tlustou příšeru, dlouhou jako půl jejich lodi, ale ta jen zvedla obří tlamu ověšenou chocholem a vyzývavě zabučela.

„Dneska ne, bráško," zamručel Roc. „To si nech na Ekweš..." Na další kře však narazili na stádo načervenalých tvorů ještě větších než tlusté zvíře, a když zvedli hlavy, Roc vykřikl, neboť někteří z nich měli dlouhatánské tesáky. „Jako šavlozubci!" vykřikl a natáhl se po luku.

„Nech je na pokoji!" okřikl ho Elof. „Slyšel jsem o nich, v severní řeči se jim říká valros. Jsou neškodní, dokud je nezačneš dráždit. Stejně bys jim moc neublížil, mají tlustou kůži. V Nordeney se z ní dělaly popruhy."

Ve stínu modrobílých útesů se ale vytratily i zbylé známky života. Hradby se přísně a nelítostně blýskaly, napohled vysoké jako hory, a v své moci stejně majestátní. Byly však mrtvější než holá skála, neposkvřené čimkoly, co by nebylo také z ledu, jedinou rostlinou či zvířetem, kouskem hlíny, ba ani kamennou sutí, již před sebou tlačily pevninské ledovce, nebylo v nich nic než sníh, jenž kdysi stál u jejich zrodu a dnes je jako jediný příživovál. Tady se Led soustředil jen na led a na vodu, již doufal záhy zmrazit a pohltit. Všechno ostatní pro ně bylo cizí a nepřátelské. Díky tomu v Elofových očích klesly a dokázal na ně hledět s pohrdáním a odvahou v srdci, byť jinde by cítil jen bázeň.

Jen jednou, když šalupa vyjela na čistinku mezi krami, kde slunce zabodávalo paprsky hluboko do průzračné vody, uviděli pod sebou velké bílé stíny jako lední duchy. Brzy se vynořily, nepříliš daleko, a podle spršek vody nad hlavami je bylo lze zařadit mezi delfiny nebo alespoň nějaké světlé kytovce. V té ledové pustině se jim staly vítanou společností. Tvorové však nebyli hraví jako delfini, jako jeden se tedy zase potopili a zmizeli; kousek dál v kanálu uviděli černý obrys a možná i přes trup vodou slyšeli vrzání natahovaného katapultu. Jakmile Elof zaslechl zadrnčení tětiny a svist šípů, vrhl se k palubě, ačkoli šíp dopadl do vody daleko za zádi, a tu se opravdu vyděšen obrátil na Roka: „Jak to, že jsme slyšeli katapult na takovou dálku?" Podíval se na prověšené tkalouny a nejistou korouhvičku.

„Vitr utichá!" zavyl Roc. „A zrovna teď, když nás hnál tolik dní..." Podíval se na ledové útesy, na Elofa, a na bílých lících mu vyskočil ruměnec. „Myslí, že..."

„A zrovna teď," očitoval ho Elof. „Naši pronásledovatelé mohou veslovat, my ne. Ano, páni toho větru vědí, že tu někdo je. Nedokáží ho ale zastavit náraz, tak musíme využít toho, co z něj zbývá!" Zatáhl kormidlo a šalupa namířila k hradbám ještě ostřeji. „Přímě do náruče Ledu," poznamenal chmurně, když vpluli do široké zátoky. Roc neodpověděl, jen zaujatě pozoroval útesy. Z dálky se jevily jako jednoduší bílá stěna, ale odsud vypadaly spíš prastaré, rozpadlé a zvrátněné bílými stržemi a lavinami na modrém pozadí. Zhruba tak, vznešeně a ošlehané, by mohl vypadat dávný vladař, jenž v tváři nese všechny stopy krutosti a prostopášnosti, jímž se poddal na stará kolena. Na takovém pozadí vypadaly i černé lodě skoro nevinně, neboť sloužily za nádobu pouhé lidské zlobě.

„Konečně odpadají, u Keryské brány!" Roc se plácl pěsti do dlaně.

„To ti povím," přitakal Elof na půl úst. „S takovou plachtou a při své váze potřebuji k manévrování daleko silnější vítr. A v zátocě ho není dost! Zatímco pro nás..."

Roc mu odpověděl chápavým úsměvem a ukázal očima na větrnou korouhvičku. Tu mu ale úsměv ztuhl na rtech a Roc zarval. Šalupu jako plášť zahalil stín a s ní i celé okolí. Elof se rychle otočil a chvíli nedokázal víc než se jen krčit u kormidla, tak obrovské nebezpečí jim hrozilo. Nedokázal myslet a na chvíli se stal divokým zvířetem či něčím ještě jednodušším. Zdálo se, že se na ně valí celý ohromný útes, visí nad zádi šalupy a chystá se ty drobné tvorečky smést s tváře země.

Elofovi se vrátil rozum a tu si uvědomil, že je to jen kousek útesu, oddělený od zbytku roklemi, jimiž padaly laviny. Přesto byl velký jako poctivý kopec a byť padal pomalu jako v noční můře, už teď zastínil nebe. Pod tím hrozivým stínem ho napadla jediná možnost úniku. Rukama jako z olova přirazil kormidlo na druhý bok a vzduchem zhoustlým na olej skočil po větrné korouhvičce.

Zase ucítil velikou tíhu a za ní přítomnost další vůle, cizí ruce proti jeho, ovšem uvolněné, rozrušené. Zabral vší silou svého strachu a korouhvička se otočila o dobré dva stupně. Vtom se zarazila. Elofovi sklouzly po vzoru ruce a chvíli si myslel, že spadl přes palubu. Kolem vládl zelený přísvit, matný a studený. Nemohl dýchat, klesal, házel sebou mezi stříbrnými vlákny vzduchových bublinek. A z hlubin zelených jako hvozd mu cosi stoupalo vstříc...

Roc vykřikl a strhl ho na palubu, jinak by opravdu spadl, neboť náhle chytili vítr, Mořský oheň sklouzl a dal se do pohybu. Plul novým směrem k protějšímu kraji zátoky, aby tříští stačil ujet stínu smrti. Elof popadl dech, podíval se na první z pirátských lodí a uviděl, jak spěšně spouští vesla a snaží se rozjet. Zda však chtěli pokračovat v pronásledování nebo se vrátit Elof neviděl, neboť v tu chvíli útes dopadl.

Od ledovce se oddělil s hromovým zaduněním v oblaku prachového sněhu v jediném ohromném kusu. Nesklouzl dolů jako sesuv půdy, ale zvrhl se do moře jako zkamenělý obr, až čelem narazil do černé hladiny zátoky. Voda vystřelila k nebesům spolu s ledovou tříští a když dopadla, celou zátokou s řevem proběhla obrovská vlna, až narazila na samy útesy a vrhla proti netečné tváři Ledu kusy ker, jež sám odhodil do moře.

Kdyby se byl tichnoucí vítr neotočil, Mořský oheň by jistě neunikl zkáze pod padající horou. Ve skutečnosti sotva dosáhl okraje zátoky, když útes dopadl, a voda, jež vylétla k nebi, ho málem vzala s sebou. Tichnoucí vánek však malou loď vynesl za okraj zátoky právě včas, aby ji vlna nemrštila na stěnu. Vzduché moře ozbrojené zubatými krami se vrhlo za šalupou, ale na volné hladině ztratilo sílu a loď přežila. Než však vlna udeřila, Elof s Rokem měli sotva čas uvázat kormidlo a sami se dobře chytit. Na chvíli, jež se táhla jako staletí, se všechno ponořilo do šíleného zmatku, nekonečného víru a ledové moře se přes ně hnalo jako všechny horské bystřiny dohromady. Zalila je voda a co hůř, zalila je ledová tříšť a vyrazila jim z těla dech, po němž teď tolik prahli. Kry padaly na palubu a mlátily do trupu. Jeden

zubatý úlomek jim přelétl přes hlavu a chytil za pravou stěžňovou úponu, jako by hrál na strunu harfy. Pak všechno přešlo a šalupa sebou házela na následných menších vlnách, rozhozených jako kruhy na hladině kaluže.

Elof s Rokem se odvázáli a otočili se na spoušť za zádi. Veliký kus ledu se při dopadu rozlomil a v zátoce se líně pohupovaly dva nové ledové ostrovy, obklopené milionem menších ker a úlomků. Za ústím zátoky však vlny moře vyčistily a hladina tu byla téměř bez ledu.

„Ekweš..." zasípal Roc, když lomoz utichl.

Elof vyplivl plná ústa mořské vody a než dokázal promluvit, chvíli zuřivě kašlal. „Pod útesem. Rozdrcení na padrt', jako bychom byli my, kdyby nebylo korouhvičky.

Chtěli nás jen dostat a o nic jiného se nestarali!" Tu se ale podíval za zátoku. „Ale ty zbylé dvě lodě? Také je..."

„Asi ne," zabědoval Roc a ukázal prstem. Za vyčištěnou hladinou se mezi ledem proti šedé obloze tyčily jako stromy bez listů dva stěžně. „Ani neutíkají."

„Měli dost času se připravit," poznamenal chmurně Elof. „Spustili plachty a zacouvali s vesly... a teď budou veslovat za námi, a pěkně rychle..." Zoufale se podíval na plachty, prázdné a promočené. Vratipeň i ráhno líně povrzávaly v závěsech. „Vzduch se ani nehne..." Znaveně vstal a na nejistých nohou se dopotácel k záďovému sloupku.

Korouhvička byla na místě, ale nedržela směr a poddala se síle jediného prstu bez nejmenšího odporu. Bezvětrí zalehlo mořskou hladinu jako matované sklo.

Rokův hlas uslyšel z dálky, dutě, jako z hlubin moře. „Nemůžeš s tím něco udělat? Podívej, jak rychle veslují! Máme je tu za pár minut!"

Elof zavrtěl hlavou. „Nic... nic... nemáme vítr. Korouhev má sílu hromadit, směřovat... Ale nedokáže posbírat, co není." Zoufale se na korouhvičku pověsil, ucítil ve vzoru víření, klesal do zelených hlubin a tady zas uviděl velké tmavé tělo, blíž a blíž, dvě matné jiskřičky, světlejší body...

Najednou se zarazil, zalapal po dechu a sevřel korouhvičku do náruče, jako by se ji bál pustit. „Máš vítr?" zvolal Roc, ale hned si odpověděl: „To ne, chlape, tak o co ti jde?" Elof ho slyšel, ale už bylo pozdě; vytrhl korouhvičku z osy, na chvíli si ji přitiskl k čelu a pak ji zvedl vysoko nad hlavu.

„Když se ti ztratil vítr," vzdychl, „ukáž, co ještě dokážeš svou mocí ovládat!" Vší silou pak vzácný výtvar odhodil přímo do cesty blížících se lodí. Letěla daleko a Roc se přikrčil, neboť tak nějak očekával, že roztříští celou hladinu jako zrcadlo. Černé vody ji však pohltily bez větší vlnky a Roc zaklel. Elof si ho ani nevšiml; své dílo dokázal sledovat vnitřním zrakem, jak padá, klesá, míří k zeleným hlubinám, kde jí v ústretu plave veliký stín...

Vlnky se vytratily, hladina zase začala připomínat zrcadlo, jež je dělilo od smrtelné salvy černých šípů. Po dva dlouhé nádechy se zdálo, že se nic nestane, když tu v místě, kam spadla korouhvička, vyšlo z hlubiny několik bublin. Elof s obtížemi polkl, neboť mu náhle vyschlo v ústech i v hrdle. Další nádech a Roc se vyklonil přes zábradlí, oči zúžené leknutím. Na stejném místě cosi bez jediné vlnky vyplulo nad hladinu, něco malého, kulatého a lesklého jako okolní hladina, a přece nešlo o bublinu. Ono cosi pomalu vystoupalo nad vodu, odhalilo protáhlý zašpičatělý tvar a Elofa na chvíli naplnilo zklamání. Ta hladká černá hlava, stěží větší než koňská, jistě patří velikému tuleni, který je jen zvědavý, co to shora spadlo. Tu se hlava zvedla, z úzkých nozder vypustila oblak páry, otevřela oči a Elof v hrůze roztřesen uviděl, že to není žádný tuleň. Tvor měl obrovské oči, zelené jako kočka. Otáčely se ze strany na stranu stejně jako hlava, ověšená od zátylku dál po krku mokrou hřívou. Hlava zvolna stoupala jako noční můra zpoza zrcadla, výš a výš na neskutečně protáhlém krku. Zdálo se, že se nikde nezastaví, jako by měly pravdu legendy, jež tvora označovaly za nekonečného hada omotaného kolem země. Přesto to nebyl had. Pod hladinou začínalo být vidět obrovské velrybí tělo a kolem něj obrysy čtyř ploutvovitých končetin a dlouhého pružného ocasu. Když oblouk hřbetu konečně prorazil nehybnou hladinu, hlava se tyčila výš než stěžeň Mořského ohně, ba výš než vrcholky čnělek ekwešských galér, ladná jako labuť, nesmírně majestátní, nekonečně strašlivá. Ekweš přestali veslovat, dlouhé dřevěné listy o sebe zabušily, veslaři upřeli zrak na obrovské tělo, odrazem na hladině zdvojnásobené. Tu vesla bezvládně spadla do vody a honička skončila. Galéry zůstaly stát na místě, zlehka se pohupující. „Co to je?" vydechl Roc. „Snad ne..."

Elof si dal prst na rty. „Ticho!" šeptl Rokovi do ucha. „Nesmíš ho na nás upozornit! Ano, je to jistě Mořský ničitel, sám Amicac!"

Cítil, jak Roc ztuhl, a sám se necítil o nic lépe - ve stínu té protáhlé hlavy, těch záhadných očí. Při takovém pohledu srdce klesá do kalhot a hlava si uvědomuje, jak moc je oceán odlišný, jaké v sobě, sám příšerný, skrývá obludy. Velké válečné galéry měly zděli dobrých sedmdesát kroků, netvor byl však přinejmenším stejně dlouhý a mnohokrát těžší. Teď se houpal na hladině mezi Ekweš a šalupou, nehybný až na téměř neznatelné pohyby ploutví pod vodou a ostražitě koulení očima. Elof zatajil dech. Nevěděl, co se netvor chystá udělat, kam se otočí, ale jeho nepřátelé to samozřejmě nemohli tušit, když sami viděli, jak ho vyvolal. Rozhodně však nebyli zbabělí; mrav jim nakazoval pomstít porážku a smrt. Po chvíli bezdechého ticha se přes moře rozlehl vyzývavý pokřik, na první lodi vyskočil na před šaman převlečený za vlka a hrdě se novému zjevení postavil, zatímco za ním zaznívaly ostré povely, vrzání katapultových navíjaků, dusot nohou po palubě, jak lučištníci zaujíмали střelecké pozice. Zaduněly bubny, vesla zabrala ve vyrovnaných řadách a loď vyrazila k nestvůře. Mrazivý vzduch praskal jako bič, z palub ekwešských lodí vzlétly salvy šípů jako listy v poryvu větru. Plavidlo či posádku by takový oblak střel zničil, ale Ničitel byl mohutnější než největší velryba a na zádech měl kůži dostatečně tlustou, možná dokonce vyztuženou kostí. Šípy ho dokázaly pouze rozvzteklit. Pohodil hlavou, zaržal hlasem podobným spíš štěkotu a vyrazil dlouhým krkem tak rychle, až zahanbil i rychlost právě vystřelených šípů. Proti rozměrům těla vypadala hlava malá, ale ve skutečnosti velikostí třikrát předstihovala velkou kočkovitou šelmu a čtyřikrát vlka. Projela palubu s otevřenými čelistmi a pokosila bezmocné střelce jako plevy. Jeden z nich, příliš pomalý či moc kurážný na útek, se dostal mezi čelisti a Ničitel ho zvedl vysoko nad loď. Ve výšce zavlál volný hábit, za obět' tedy padl náčelník nebo šaman. Z paluby zahvízdaly střely z katapultu a s trochou štěstí i pod

nezvyklým úhlem zasáhly ocelové svaly na krku příšery.

Zapařená tlama se otevřela a pustila kořist z výšky na palubu, vzduch prořízl vysoký bolestný jekot. Tu jako by se kolem Ničitele začalo moře vařit, šleháno mohutnými záběry okončetin a ocasu, když netvor jako pravý plaz vyrazil proti trýznitelům. Ohromné ploutve dopadly na palubu, krátké drápy rozdrásaly prkennou obšivku a za doprovodu vyděšených výkřiků Ničitel jako tuleň vylezl celým tělem na loď. Stěžen padl jako sirka, trámy zapraskaly, celá ohromná galéra klesla pod nesmírnou vahou netvora a veslaři už nestačili uniknout, když se přes boky nahnula voda a smetla je v zuřivém víru do podpalubí, jež pod nesmírnou tíhou povolilo, samo už zaplaveno vodou. Rozbitá loď se nahnula, převrhla a spolu se svým přemožitelem klesla do hlubin. Moře nad ní zaviřilo a rozhoupalo ledové kry, ale na hladinu vyplavalo jen pár polámaných trámů.

Dlouho se nic nedělo a Elof si domyslel, že Ničitel sestoupil do hlubin jako velryba hledat pokoj od bojovných lidí. Poslední válečná loď měla zřejmě stejný cíl, neboť vši silou veslařů prchala z místa zkázy své družky. Elof s Rokem bezmocně sledovali, jak se Ekweš řítí k jejich šalupě. Přestože lidožrouti toužili zmizet, nechťeli si nechat uniknout příležitost napřed potopit kořist. Tu Elofovou myslí znovu přeběhl stín. S pohledem upřeným do hlubin viděl, co se musí stát, a málem nepřítele varoval, jak blízko se ocitl vlastní zkáze. Z hlubiny vylétlo obrovské tělo a moře kolem ekwešské válečné galéry vybuchlo, jako by se pod hladinou probudila sopka. Trup nárazem vylétl do vzduchu, dopadl v gejzíru vody na bok a všechno zmizelo ve zmatku. V kypícím kotli moře se zmítala vesla, trámy i bezmocní bojovníci, hnáni ploutvením, jež roztloukaly zbytky plavidla napadrt'. Posádka byla vymrštna z paluby jako mravenci z rozkopnutého mraveniště a jako mravenci i pomřela pod úderu těch strašlivých údů či v sevření neodbytných čelistí. Ti, jímž zbylo ještě pár vteřin k boji, možná dopadli ještě hůř, protože je dostal mráz a hlubina je pohltila bdělá a při smyslech.

„Musíme se odsud dostat!“ zaječel přes lomoz Roc, když se šalupa zmítala na vlnách. „Jsme další na řadě...“

„Nemáme vítr!“ zařval mu v odpověď Elof, bezmocně se potýkaje s kormidlem a prázdnými plachtami. „Unáší nás voda. Nic s tím nenadělám.“ Tu se pod ním šalupa vzepjala a pod ní proběhla stěna černé vody, až ji málem přelila, velická vlna zvednutá útokem na druhou galéru. Chytila malou loď jako dlaň a zahнала ji na moře tak divoce, až Elof musil bojovat s kormidlem, aby se nepřevrhla. Rychlost jim dodaly i další vlny, jež z krvavé lázně vysílal Amicac.

„Míříme zase k Ledu!“ zavrčel Roc.

„S tím se musíme smířit,“ odpověděl mu Elof, když na zátylku ucítil ledový dech. Alespoň se nevracejí do té strašné zátoky, ale za ni, kde útesy nejsou tak strmé. „Hlavně se dostat z dohledu...“ Přibýlo tu ker, ale vlny jim čistily cestu a tím vybíjely energii, šalupa už plula pomalu a její posádka si mohla vydechnout. Tu vrzlo ráhno, zhouplo se a plachta shodila námrazu. Elof znovu ucítil dech větru; bylo to tak, vzduch začal proudit. Dokonce mu načechl promoklé a nasolené vlasy. Stejnou naději uviděl v Rokově tváři, společně vzhledli k tkalounům na vratiplachtě. Také se hýbaly, trošičku i povlávaly...

„Východní vítr!“ sípal Roc. „To snad ne... ne tady.“

„Obávám se, že je to tak,“ vzdychl Elof a unaveně se opřel o závěs kormidla. „Budeme muset vykřičovat. To zabere celé hodiny a slunce rychle zapadá...“

Probral ho až Rokův výkřik. Otočil se a zapomněl na vítr, takovou hrůzu v něm vzbudil pohled na tu strašlivou siluetu, orámovanou mraky, která s královským klidem obhlíží pustou hladinu. Pod ní se už voda uklidnila a nenese žádné stopy nedávného boje. Před tak vysokým pozorovatelem se neměli kde skrýt a Elof pocítil zvláštní nutkání. Vztyčil se na zádi, podíval se netvorovi do chladných očí ve snaze zjistit, co leží za nimi, zda život nebo smrt, a pocítil velikou bázeň a údiv.

„Tamtoto...“ vydechl Roc, stejně mimo. „Co to je... za zvíře? Určitě žádný mořský had!“

„To ti nepovím,“ zašeptal Elof, aniž by se otočil. „Nějaký... příbuzný tuleňů, snad. A pořádný obr...“

„Odkud se vzal? To jsi zařídil ty, že jo? Co jsi vlastně udělal?“

„To ta korouhvička... lehkomyšlně jsem ji ozdobil jeho podobou, aniž bych věděl, jak bude mocná. Když jsem pak otáčel vítr, přivolal jsem i jeho. Celou dobu nás musel v hlubinách sledovat. Dobře, že jsme korouhvičku neužívali zbytečně! Pokaždé jsem... něco cítil, i když jsem tomu ještě nedávno nerozuměl. Pak jsem ho v zoufalství přivolal a nevěděl jsem, co udělá. To nevím ani teď!“

„Na nikoho neútočil, dokud ho ti pošuci nenapadli,“ upozornil Roc. „To už něco znamená. Jenom se tam houpal jako teď, možná vyčkával...“

Elof vzdychl, jako by něco náhle pochopil. Sklopil oči a poklonil se tak pokorně, jak jen uměl. Když zase zvedl zrak, dlouhý krk už se shýbal k plujícím ledu a pomalu a ladně klesal pod vodu, jen hlava zůstávala nad hladinou. Kry před ní utíkaly na všechny strany jako ovce a za ní tvořily královskou vlečku. Nakonec se ponořil i hřbet, hlava náhle zajela pod vodu a už se neukázala.

Elof odvrátil zrak. Nohy se mu podlamovaly a uviděl Roka, jak na něj hledí s nepochopitelným zamyšleným výrazem ve tváři. „Tak co?“ zeptal se Elof. „Asi mne máš za blázna, když se takhle klaním.“

Roc chvíli přemýšlel, zakousnutý do rtu. „Chtěl jsem sám udělat něco podobného. Pokud bych rovnou nepadl na kolena a nezačal tlouct čelem o palubu. Na vlastní důstojnost si moc nepotrpím.“

Elof si povzdychl a ztěžka dosedl ke kormidlu. „Takže tě napadlo totéž? To jsem rád. Ta hlava... ta tvář... jako by, jako by...“ Větu nedokončil. Mořským ohněm otrásla strašlivá rána a Elof padl jak široký tak dlouhý na palubu mezi úlomky ledu z plachty. Trámy sebou škubly, neboť cosi zubatého jako velická pila projelo pod kýlem, pak se ozvala další rána a plachtoví zadrnčelo. Úpony a stehy se rozezněly jako struny a tam, kde pravou úponu nařízla letící kra, provaz praskl. Horní ráhno se otočilo a sjelo s plachtou dolů, stěžen se zakymácel, ulomil se kousek nad palubou a spadl. Elof si stihl jen zakrýt hlavu rukama a doufat. Dopad stožáru slyšel i cítil a když mu rozbité zábradlí přimáčklo kotníky a změt' provazů a kladek ho bolestivě udeřila do zad, měl pocit, že je konec. S dalším nádechem se ale podíval nahoru a kousek

od sebe uviděl Roka, zamotaného v záhybech šedé plachtoviny. V jeho tváři vyčetl stejné pochopení, stejnou hrůzu a chvilkovou paniku. Neřekli ani slovo, ale myšlenky se jim ubíraly stejnou cestou. Ve strachu z Ničitele zapoměli na ostatní nebezpečí moře a za tu chvíli nepozornosti bylo načase zaplatit. Přes boky se může každou chvíli nahrnout ledová černá voda a zastavit jim srdce v mrazivém objetí, jako toho dne už tolikrát jiným.

Vydrápali se na nohy, nehledíce k bolesti, a s úzkostí se rozhlédli po lodi. Paluba pod nohama byla nezvyklé pevná, na ní ležel jako podřátý strom zlomený stěžen a pod ním rozhozená plachta, napůl v moři. Voda tu však nebyla černá, ba i v houstnoucím šeru měla bleděmodrý odstín jako v jižních mořích. Dopotáceli se na bok, chvíli zírali dolů a pak se jako jeden stále beze slova odešli podívat ještě přes protější zábradlí. Teď už věděli, proč se paluba nehýbá; vítr, voda a jejich vlastní pošetlost je vyvrhly na břeh, kde žádný břeh nebyl. Spočinuli na okraji mořského ledovce, na nejzazší výspě Ledu.

KAPITOLA ČTVRTÁ

Veliká brána

Roc odtrhl pohled od výšin nad lodí a přitáhl si krátký kožíšek blíž k tělu. „Vida. Jak dlouho myslíš, že jim potrvá, než si pro nás přijdou?“

Elof zprvu otázce neporozuměl, tak otupen byl prostou přítomností Ledu. Dokonce i na palubě cítil něco z té tísnivé sřizavé bolesti, již mu vždy působil. Mrazivý vzduch ho pátil v nose jako oheň a vytáhnout si přes obličej šalu nijak nepomohlo. „Kdy si pro nás přijdou...?“ Tu mu došlo, co měl Roc na mysli, ale přímému pojmenování se vyhnul. Když si to Elof rozmyslel, odpověď ho zahřála u srdce. „Víš... možná nás tak snadno nenajdou...“

Roc pochybovačně povytáhl obočí. „Nejsou hloupí. Vždyť se jim stačí jen podívat, ne?“

Elof se na něj otočil. „Právě to nedokážou! Mají smysly, které my nemáme, takže nás cítí, to ano, ale vidět nás nemohou. Přinejmenším ne tak, jak vidíme my.“

„Když shodili ten útes, viděli nás jasně, ne?“

„Ale to je vedly oči jejich otroků! A stejně se nestrefili dost přesně.“ V hasnoucím světle přehlédli mrazivé útesy. „Pro jejich mysli jsme moc malí. I Tapiau nás viděl jen jako stíny a... tihle jsou daleko méně uvyklí živým tvorům. Smysly živočichů získají jen v tělesné podobě, a k té se uchylují jen jako k poslední možnosti!“

Roc ho chytil za ramena. „To chceš říct, že máme ještě čas? Tak co tu ještě trčíme? Sup s tím vrakem zpátky na vodu!“

Tak jednoduché to ale nebylo. Napřed museli vytáhnout z moře plachtu, nacucanou, těžkou jako olovo a už skoro zmrzlou, a vyprostit ji ze změtí lanoví kolem poraženého stěžně. Pak bylo nutno slézt do podpalubí, jež coby nezkušení námořníci příliš neuklízeli, a tady ve špině a smradu prohlédnout stav trupu. Obávali se, že bude poškozen víc, ale našli jen několik povolených spojů. Roc si hned začal na kamínkách rozehřívat skromné zásoby smoly, zatímco Elof se na palubě pustil do práce, již Roc dělat nemohl, do rozmotávání a spravování zacuchaného lanoví. Čas od času se podíval na slunce, které teď jako rozpálený bronzový štít spočívalo přímo na okraji ledových hradeb. Přemýšlel, jak dlouho ještě vydrží svítit a jak jim bude po setmění, neboť mocnosti tohoto místa slunce nenáviděly a bály se ho, byť nehřálo. Za noci představovaly daleko větší hrozbu. Pod nohama mu trup duněl údery Rokový paličky, jediný zvuk, jenž nevycházel z větru a vody, a Elofovi připadalo, že se ozvěnou odráží od všech útesů kolem. Mocnosti to jistě cítí jako chvění Ledu, když už nijak jinak. Když bouchání ustalo, moc se mu ulevilo, a za chvíli se Roc vynořil z podpalubí, ulepený od hlavy k patě smolou a špinou, naprosto vyčerpaný. Elof mu pomohl na nohy a našel pro něj měch vína.

„Dost...“ zasípal Roc. „Ten randál musel znít, jako bychom volali: Pojdte si pro nás!“

„Zřejmě,“ přitakal Elof. „Jinak to ovšem nešlo. Ale už jsi hotový? Výborně! Muselo to být těžké...“

„Ty sis taky pěkně naložil,“ zašklebil se Elof, když uviděl Elofovy rozedřené a zkrvavené dlaně. „A aspoň jsem byl v teple. Co teď? Stěžen?“

„Jestli se na to cítíš...“

„To zvládnou.“

Zvládli to, i když vztyčit stěžen nemohlo být snadné ani s pomocí kladkostroje. Ani jeden nebyl příliš vysoký a nemít železné svaly kovářů a nesmírnou výdrž, nikdy by se jim to nepodařilo. Když stěžen uchytili do patky, slunce už zapadalo, ale vratiplachta byla připravená k vytažení. Roc, vyčerpaný utěšňováním trupu, byl na pokraji zhroutení.

„No tak!“ nabádal ho Elof, když se hřáli u chladnoucích kamínků. „Teď už ji stačí jen strčit na vodu...“

„Musím si odpočinout,“ zamumlal Roc. „Jenom minutku. .. nepohnu rukama...“ Složil se ke kamnům a stočil do klubíčka.

„No dobře,“ kapituloval s povzdechem Elof. „Budu držet hlídku, ale pamatuj, že máme možná jen pár minut. ..“ Zabalil se do kožešin, vylezl na palubu a úzkostlivě se zadíval na hrozivou vodu, jež dorážela na poškrábaný trup a lehounce jim na ledu pohupovala. Na takovém podivném pobřeží bylo těžko sledovat příliv, ale teď zřejmě dosahoval nejvyššího bodu; víc už jim nepomůže. Mohl by loď stáhnout přes kladku, jako kdysi s piráty, ale to by někde chtělo pevný bod, velice pevný...

Elof polkl. Nemohli se tomu vyhnout; přinejmenším jeden z nich se bude muset ledovou vodou po pás dobrodit na břeh. A Roc to nebude, protože v jeho stavu by ho mohla zabít. Venku jistě číhalo cosi, proti čemu byla smrt přijatelnou alternativou. Sebral nutné pomůcky, kolem pasu si uvázal dlouhé lano a bázlivě se přehoupal přes okraj lodi. Teprve když se nohama dotkl hladiny, uvědomil si, že neřekl Rokovi, na co se chystá, a nechal ho spát. Zaváhal, ale rozhodl se pokračovat. Čím déle bude Roc odpočívat, tím lépe. Ve skutečnosti se však bál, že když se jednou vrátí, už nebude mít odvalu zkusit to znovu.

Ledová voda mu zprvu zmrazila nohy tak náhle, až zalapal po dechu, ale po chvíli to již dokázal vydržet. Rozklepaný ručkoval dolů ve strachu z dotyku Ledu na dně. Nemýlil se; bylo to, jako by podrážkami došlápl na roztavené sklo, a

bolestí si málem prokousl dolní ret. Po několik dlouhých vteřin se dokázal jen křečovitě držet trupu a nadávat si za vlastní pošetilost. Měl poslat Roka, ten by necítil tu palčivou bolest ve všech nervech, tu cítil jen on. Proč? To v něm plála kovařina? Mistr kovář ale po Ledu chodil dle libosti. Možná se jen jako ostatní přísluhovači Ledu vyžíval v bolesti, považoval ji za čest, vyznamenání či výzvu... Co dokázal snést mistr Mylio, to vydrží i mistr kovář Elof Valantor. Vykoval vůli jako ocel, opřel se o trup zády a nejspíše vykročil. Rozhodně nic neuspěchal, neboť už teď mu nohy tuhly a stěží jimi hýbal. Jistě by po ledu uklouzl, kdyby se neopíral o dlouhé železné skoby. Po pár krocích se už ocitl na mělčině a rozhlédl se po nějaké vhodné plošině. Zvolil jednu, z níž netrčely ostré střepy, jež by mohly ohrozit provaz, zpoza opasku vytáhl velké kladivo, usadil jednu skobu klepnutím na místo a pak ji několika strašlivými údery zarazil do ledu. Další zatloukl o pár kroků dál, kolem obou omotal lano a s námahou se narovnal. Nad útesy se zvedal vítr a Elof k nim v obavách vzhlédl. Kdo ví, co teď několika ranami probudil? Ale s tak pevným bodem by dokázal Mořský oheň vrátit na vodu sám, za pár minut...

Najednou zamrkal, stáhl si rukavici a protřel unavené oči. To už se v té polotmě leká stínů? Ne, tím si byl jistý. Nahoře na svahu se něco pohybovalo, v soutěsce mezi nejnižšími útesy. Zaklel, otočil se k lodi, ale tu se zarazil. Měl strach, bál se, co mu může cestou vpadnout do zad, zatímco se bude po pás brodit mrazivou vodou. Bolest v nervech mu teď byla skoro příjemná, přesná a čistá jako oheň. Otočil se zpátky; musí to vidět, musí si být jistý... Útočně zavrčel, vytasil černý meč Gorthawer a s kladivem v levé ruce se vypravil po srázu nahoru. Několikrát se ohlédl, zda je šalupa v bezpečí, ale ne příliš často. Svah vyžadoval veškerou pozornost, jednou nebo dvakrát musel klesnout na všechny čtyři a bolest v rukou ho v tom okamžiku málem dohnala k smíchu. Když konečně vylezl až na okraj průrvy, začal trochu přemýšlet a záhy pochopil; vylákali ho sem. Navzdory šířavé bolesti se opatrně přesunul do stínu ledového sloupu, vstal a rozhlédl se po otevřené rovině před sebou. Led už viděl, ale jen na okrajích na souši. Tehdy obdivoval jeho zlovornou krásu, zářivou jako hromada drahokamů a stejně nebezpečnou, ale tohle bylo něco jiného. Uviděl holou pláň, nataženou až k nejjazšímu obzoru, narušenou jen několika pahrbky, v soumraku šedými, jako by je na led někdo vymaloval stíny. Na planině se nepohnulo nic kromě větru, a v něm jako výsměch životu šeptal prachový stín, tak přemrzlý, že nedokázal ani spočinout a spojit se s podkladem. Nerostlo tu nic, ani nejobyčejnější plíseň či lišejník, jedno místo se nijak nelišilo od druhého. Před očima mu stále houšť tančily vločky, ale ta, jež mu roztála na dlani, nesla stejný význam a podstatu jako celá obrovská pláň, protože byla ze stejného materiálu.

Jako voda byla stále v pohybu, tekla, vypařovala se a srážela jako důležitý a krásný článek velkého řetězu života. Ale co znamenala jako led? Zamrzlá do jediného tvaru, třebas hezkého, ale neschopná k té kráse něco přidat, nějak ji obohatit. Vločka sněhu je opakem semínka, opakem myšlenky; nevyroste z ní nic, sama je vlastním koncem a účelem. Může přečkat až do konce času a stejně nevyroste ani neubude. V té chvíli na hraně noci pochopil, že hledí do samého srdce Ledu, zbaveného slávy, již si osobuje, a že tu nenajde nic než mrtvou neplodnost. Oči nesklopil v úctě. Vzpomněl si na Sině léta a nesmrtelné, jež tu chránil Tapiu. Stejně jako oni byl i Led nesmrtelný - a zbytečný. Co nutkalo tolik Mocností zdržovat běh let? Snad hrůza z nich samých, z neschopnosti přizpůsobit se novému řádu?

Tu rychle vzhlédl, neboť měl pocit, že mu někdo před očima zatáhl záclonu. Vír vloček zastínil i poslední zbytky světla a Elof se ztratil v slepé šedi. V hrůze se vrhl k zemi a dobře udělal, neboť po svahu se něco pohybovalo, stín člověka v černém plášti s vysokou kápí staženou do očí. Ten stín byl ale nesmyslně obrovský a plul vzduchem, jako by ho nesl nějaký pomalejší vítr než silící severák. Proplul kolem něj, vyšší než stěžeň šalupy, a cestou rozhodně ne laskavě rytmičky pokyvoval špičatou kápí. Podobně se vznášejí v čisté vodě rosolovitá pulzující stvoření, jež dokáží žahat a pohlcovat. Přitiskl se rozřesen k zemi, aby si ho zjevení nevšimlo.

Stín pokračoval přes hranu útesu, zvolna pokyvuje hlavou, a nedaleko Elofa se zastavil, jako by si chtěl ve víchru něco promyslet. Elof dostal hrozný strach, že se vydá k němu, a sevřel jilec meče, byť netušil, co by s ním zmohl. Něco podobného už na Velikém ledu kdysi viděl ve špatné společnosti, ale zda je zjevení dost hmotné, aby ho zasáhla čepel...

Vítr netrpělivě zaskučel, stín se dal znovu do pohybu a zmizel za okrajem strže. Elof čekal jen tak dlouho, aby si byl jistý, že opravdu odešel, a pak se vrhl ze svahu tak rychle, až se bál, že dole mine loď a spadne do moře. Kožešina ho ale na ledovém srázu zabrzdlila, takže přistál na nohou, chytil lano, jež provlékl kolem skob, a bez váhání skočil do moře, v ruce místo hole Gorthawer. Vytáhl se na bok šalupy a pocítil takovou úlevu od bolesti, že málem spadl zpátky. Roc, probuzen duněním trupu, se vyhrabal na palubu a pomohl mu nahoru.

„Úžas, co zmůže chvilka odpočinku..." začal, ale Elof ho hned přerušil.

„Vezmi tohle, provlékni to záďovou kladkou a hned se vrať! Musíme vyrazit, jdou si pro nás!"

„U Hel, tak vida!" zvolal Roc a odběhl po palubě. Než se vrátil, Elof se snažil chytit dech, společně pak lano ukotvili na naviják.

„Teď!" poručil Elof a vzal za kliku. Naviják se chvíli točil volně, jak navíjel prověšené lano, ale když se provaz napjal, nepohnul klikou ani o píď. Roc zabral z druhé strany, hřidel zapraskala a tu ucítili, jak se jim trup pod nohama chvěje a hýbe.

„Nemám... skočit dolů... a zatlačit?" nabídl se udýchaný Roc, žily pod chlupatým límcem naběhlé. Trup se narovnal, lano na chvíli povolilo a hned se s drnčením zas napjalo.

„To... nemá cenu... loď je těžká!" zafuněl Elof a náhle měl stejný dojem jako před chvílí Roc, že už nepohne rukama. „Prostě dál..."

Tu jim pod nohama zavrzal led, skoro stejně, jako když na něj vyjeli. Loď se zhoupla a plavci zabrali za kliku, než si uvědomili, že se pohybuje sama. Vzápětí už se svalili na palubu, jak jim uskočila pod nohama. „Plachta..." zahuhlal Elof s rukou přitisknutou na žebro, do něhož si zarazil jilec meče. Společně se doplázili na příď vytáhnout připravenou kosatku. Náraz vichřice ji naplnil a prudce smýkl loď; Elof radostně chytil kormidlo a povoloval přední otěže, dokud plachta nechytla vítr celou plochou. Mořský oheň rozpustile vyrazil jako unavený kůň vypuštěný na čerstvé pastviny

a skočil s větrem v zádech mezi vzduté vlny, jako by nikdy neuvízl na mělčině. Voda duněla o příď, ale v podpalubí slyšet nebyla a loď plula rovně a přesně.

„Dostali jsme se z toho!“ řekl zkusmo Roc, jako by tomu nedokázal uvěřit, a pak s větší jistotou zvolal: „U Keryské brány, jsme z toho venku!“

„Ještě ne,“ podotkl nepřítomně Elof, neboť se musel soustředit na řízení. „Ještě musíme zjistit, zda jde vztyčit vratiplachta. Pak proklíkovat aspoň tři ligy mezi krami, navíc potmě...“ Roc ho chytil za ruku a druhou ukázal tak prudce dozadu, že Elof odtrhl oči od cesty a ohlédl se za záď. Vysoké útesy se proměnily ve stínové hradby, v světle měsíce tak mrazivě temné, jak byly přes den studeně bílé. Ale nad nimi svítila záře Ledu s vyzývavými barevnými cákanci Severních světél. Nejzuřivěji světla blýskala nad průrvou, z níž šalupa před chvílí unikla, a v jejich strašidelném přísvisu Elof s Rokem uviděli ještě něco. Nebylo to však nad Ledem, jak to viděl Elof, ani na něm, ale v něm, jako modřina pod kůží, kaluž stínu, černá tekutina, jež volně a rychle protékala Ledem. Sestupovala svahem, po němž Elof utíkal, a dále k moři s jedním výběžkem nataženým před sebe. Tu břeh vzplál oslepujícím zábleskem zelené záře a mezi ocelovými skobami, jež Elof nechal v ledu, proskočily zelené plameny. Kov se roztekl jako lojová svíce a na led se rozprskly kusy taveniny. Břeh vybuchl ostrými úlomky a tu se trhlina rozběhla po celém výběžku, čím dál širší, až se celý ledový masiv odtrhl od útesu a jako lavina se sesul do moře.

„To už by snad stačilo,“ pospíšil si Roc. „Jedeme pryč, věřte mi, jedeme pryč!“

A vskutku, i když jim ještě v cestě stála mnohá nebezpečnost, z bílých hradeb další útok nepřišel. V prvním širším kanálu rozsvítili lucernu, vytáhli vratiplachtu, zalátanou, jak se dalo, a chvíli tajili dech, zda zlomený stěžen udrží sílu sněhové vichřice. Držel však jako dřív, jen stehy museli utáhnout. Když už měla noc namále, uháněli kanály mezi krami stejně snadno, jako do ledového pole vpluli. Elof kormidloval s úzkostlivou opatrností, ale všem srážkám se vyhnout nemohl. Při každém nárazu přidě či škrábnutí o bok sebou polekaně trhali. Co hodinu šel jeden z nich prohlédnout obšívku, ale třebaže trup skřípal a sténal hlasitěji než dřív, Mořský oheň nabíral pružnými spoji jen o málo více vody. Napravo i nalevo pluly ledové ostrovy, ale díky tomu, že je hnál stejný severák, se jim snadno vyhnuli. Když hvězdy zbledly a nad obzor se vyšplhal bledý přísvis, začali úzkostlivě vyhlížet černé plachty, ale žádné neuviděli.

„Dostal jsi nás pěkný kus na východ a na sever,“ zamyslel se nahlas Roc. „Hlídce jsme ujeli a pokud tam byl ještě někdo, zůstal daleko vzadu.“

„Jak jsem doufal,“ odvětil tiše Elof, nespouštěje oči z ubývajícího ledu. „Ale co měla ta hlídka hlídat? A jak daleko se ještě budeme plavit - pokud to půjde?“

Na to Roc neodpověděl. Šalupa sice brázdila vlny stejně snadno jako dřív, ale oba věděli, že se na ni už nemohou tolik spoléhat. Vypadala pevná, ale přežila srážku s ledem a mohla být poškozená na mnoha místech, jež nedokázali najít do té doby, než vlny a vítr slabá místa ještě oslabí a tak zviditelní. Pak s nimi na širém moři těžko něco zможou, leda v doku nebo přinejhorším na bezpečné pláži. Dostali se ze spárů Ledu, ale svobodní nebyli. Ležela na nich tíha rozsudku nevyhnutelnějšího než jakýkoli verdikt lidského vládce. Museli v předem vyměřeném čase dorazit k zemi, nebo najít věčné spočinutí ve Východním oceánu. A určenou lhůtu neznali.

Toho dne a následující noci je pronásledoval sníh a ve strachu z bouře zamířili co nejrychleji na jihovýchod. Byly to těžké časy, protože moře se divoce vzdouvalo, vítr dul v ledových poryvech a malá šalupa se v tom dvojím sevření zoufale zmítala. Návaly sněhu bičovaly palubu, pokrývaly lana, usazovaly se v každé skulině, šlehaly je do obličeje, až se stěží dokázali nadechnout, natožpak něco nadě. Slyšeli a cítili vrzání obšívky trupu a to jim rozhodně na klidu nepřidalo. Přes všechny rány však Mořský oheň rozmary povětrnosti snášel se ctí. Když vyšlo slunce, vánice znechucena polevila a plavci se znovu dali do vylévání vody a ucpávání spár.

Přesto si v následujících dnech užili mnoho jiného rozptýlení. Když vypluli z dosahu Velikého ledu, do moře se vrátil život a už se necítili tak odříznutí od světa teplé krve. Mořských ptáků mnoho neviděli, ale čas od času se vysoko pod mraky ukázala okřídlená silueta. Běžně potkávali tuleně všech druhů, ať už plavali v moři nebo odpočívali na krách; za noci se jejich nárek rozléhal na mnoho námořních mil, strašidelný a přece zpěvný, pro Elofův sluch dojemně toužebný. Jednou či dvakrát viděli dokonce velikého bílého medvěda, lovce tuleňů, jak s hlavou u země běží po kře nebo dokonce plave v moři; na takovou strašnou zunu vypadali medvědi příliš domácky a suchozemsky. Nejpodivnější bylo ale setkání se skupinkou tvorů, jež Elof zprvu považoval díky rychlosti a šedým hřbetům za velké delfíny. Když ale Mořskému ohni zkřížili dráhu hned před příděl, všiml si, že mají kůži kropenatou, hřbetní ploutev zaoblenou jako vějíř a kupodivu trochu po straně hlavy dlouhý roh, jenž jim při plavání trčel v nebezpečném úhlu. Elof i Roc si dokázali snadno představit, jak tím bodcem při své váze několika tun snadno prorážejí už tak oslabený bok Mořského ohně. Přes veškerou podivnost si však stvoření zachovala uctivý odstup a od té doby je už neuviděli.

Silný vítr vytrval, dále od Ledu však zametl oblohu. Elof s Rokem se každého večera nedočkavě ohlíželi, neboť se nemohli dočkat, až na obzoru zmizí záře Ledu. Za zádi se vskutku vytratila, ale kupodivu se objevila na východě, vlevo před přídělí, odražená od mraků, dokud Elofa jednou na noční hlídce v zoufalé chvíli nenapadlo, zda se jim Led nějak nesnaží zkřížit cestu. Věděl, že je to hloupost, protože ledovec se nemůže pohybovat tak rychle a tak daleko, jinak by je už dávno rozdrtil. Ale byl tam, natažený jako bledé chapadlo nějaké mořské příšery... Něco prolétlo kolem, myšlenka málem příliš rychlá...

Chytil ji. Led se vždy zoufale snažil dosáhnout na jih tak daleko, jak mohl, takže ty útesy, na něž vylezl, musely představovat jeho nejzazší možnosti na moři. Co v tom případě viděli na levoboku? Stále tu pluly ledové ostrovy; dokázaly by ve větším počtu vydávat takovou záři? To jistě ne. Když tam tedy Led sahá dál na jih než na moři...

„Tak tam, u Hel, už není moře!“ shrnul problém Roc, když před úsvitem vylezl na palubu. „Je tam země!“

„Země pod Ledem,“ upřesnil suše Elof. „Může být ještě dost daleko, Led se k ní třeba stáčí po moři jako na sever od Morvanhalu, ale dál. Legendy říkají, že za Východním oceánem se opravdu dostal dál na jih. Proto založili Veliký Kerys, když Led vyhnal lidi ze severních království, dávno zapomenutých. Postup Ledu na Kerys vyhnal další lidi do

Brasayhalu, kde založili Morvan a naše země." Zamračil se, neboť si proti té neodvratné věčné zkáze náhle připadl nicotný. „Roku, to už je čtyři nebo pět tisíc let. Kdo ví, jak daleko se už dostal? Možná tam vůbec žádná země nebude...”

„Támhle něco je!" vykřikl Roc, vyskočil a přimhouřil oči proti svítání. „Podívej! Příboj! Břeh! Opravdu je tam země!"

„Nemůže být tak blízko," namítl zmateně Elof a vylezl za Rokem na nepevné zábradlí. Nemohl ale popřít, co viděl na vlastní oči. Na východě moře vřelo, voda pěníla a stříkala jako v příboji a za ní se táhla šedá linie, jež mohla snadno být pobřežím. Tu však oba zároveň uviděli, že se břeh pohybuje, tvořen jako živými vlnami prohnutými hřbety, lesklými a vrásčitými. Spršky vycházely z dýchacích otvorů, hnány obrovskými plícemi. Velryby už viděli, ale nikdy tak velké stádo tak obrovských kusů. Vlny se o jejich tupé hlavy vskutku rozbíjely jako v příboji a odrážely se od hřbetních ploutví. Elof je ostražitě sledoval, ale jakmile bylo jasné, že je minou, zamyslel se. „Tohle pro nás může být dobrá zpráva, Roku, neboť jsem slyšel, že velryby nikdy netvoří velká hejna v chladných vodách. Možná jsme se konečně dostali do příznivějšího podnebí."

„Už bylo načase," zavrčel Roc a ukázal do průlezu. Víc říkat nemusel, protože z podpalubí oba slyšeli šplouchání vody, ačkoli ji všechnu vybrali včerejšího večera. „A všechny zprávy také nejsou dobré, protože ty kopce za nimi jsou nejspíš mraky. A hnusně černé..." Elof se na něj podíval a z vrásek na čele mu vyčetl stejnou obavu; začínalo léto. Touhle dobou pobřeží jejich kraje sužovaly děsivé bouře právě v místech, kde se severák z Ledu střetával z teplým jižním větrem.

Elof chvíli tiše stál, nakonec pokrčil rameny. „No, budeme to muset nějak vydržet. Bouře nebouře, Led neled, zamíříme k zemi." Jako na dotvrzení jeho slov se moře pod mraky na okamžik rozzářilo a o minutu později k nim přes vlny dolehlo dunění jako vzdálená kamenná

lavina. Elof se zhluboka nadechl; ve větru blesk skoro cítil. „Pojď, musíme všechno přivázat a svinout plachty. A připravit si věci." Takové, které se jim hodí na souši, které musí zachránit i za cenu utopení, ale to neřekl. Trup sténal dostatečně výmluvně.

Bouře se na ně hnala jako opona spuštěná z nebe. „Vidíš?" ukázal Roc. „Kovářské mraky." Elof se nad tím přiléhavým nordeneyským označením nevesele pousmál. Horní okraje měly ploché jako kovadliny, spodky skryté v dešťových mračcích, připomínajících těžký kouř v kovárně. Mezi vrcholky oblaků přeskakovaly blesky a Elof si vzpomněl na obraz Ilmarina v duergarských síních, na mistra nad mistry, kováře Mocností, co vykoval samy hory. Na takových kovadlinách mohl pracovat s blesky místo výhně. Sáhl po převzácné rukavici u pasu i po meči na druhém boku. Jednou si do té výhně sáhl pro zlomek její síly, hotová troufalost jako skoro všechno, co kdy udělal. Teď musí doufat, že se probíje její plnou mocí. „Připrav se na obrát!" zvolal a uviděl Roka, jak zuřivě točí klikou navijáku. Doplul tak daleko na jih, jak jen mohli; plachtit v bouři by je jen zdrželo a zvýšilo pravděpodobnost ztroskotání. Raději to vzít přímo a doufat, že někde za ní leží země. Pomalu přetáhl kormidlo na druhou stranu.

Horší bouři za celou dobu plavby nezažili. Blesky praskaly provazy deště všude kolem nich, blíž a blíž. Prudké poryvy větru hnaly proti přidi šalupy stále vyšší vlny, spršky rozražené kýlem zářily v úderech bouřky jako tekuté stříbro. Loď se hnala po návětrných úbočích vln, jako by chtěla zapíchnout před do údolí mezi nimi, hrom se jim z nebe hrubým hlasem smál. Jak však Elof předpokládal, trup spíš díky své pevné stavbě než jeho námořnickým schopnostem z každé propasti vyjel a pustil se do zdolávání dalšího vrcholu. Dokonce přes hukot bouře slyšeli skřípání obšívky, jako by plakala nad starými nezahojenými ranami, čas od času dokonce něco prasklo jako zlomená kost. Přes všechna zranění však loď držela, i když museli nakonec plachty úplně stáhnout a vyhodit plovákovou kotvu, aby udrželi před proti větru. Pak jim nezbyvalo než se přivázat ke kormidlu či zábradlí a sklonit hlavy před větrem a osudem.

Nic horšího je však už nepotkalo a bouře se brzy přehnala. Když ustala a vzduté vody změnilly barvu z černé na šedou, dni zavládlo pošmourné odpoledne. „Trvalo to tak dvě tři hodiny!" funěl rozhořčeně Roc. „O nic děle!"

Elof se sesul přes kormidlo. „A připadalo nám to jako věčnost." Pak se nejistě narovnal. „Roku, musíme prohlédnout trup..."

Roc ho s úšklebkem odstrčil. „Sed', ty sis toho na kormidle užil nejvíc. Já ho zkouknu, ty seber síly. Možná je budeš potřebovat," dodal, když už odemkl průlez a zmizel v podpalubí.

Za chvíli se zase objevil, zamračený a špinavý. „Měl by ses na to jít podívat. Nikdy jsem neviděl spoje tak uvolněné, ucpávka nám už nepomůže a s každou minutou nabíráme víc vody..."

Elof se podíval na plachty, uvázal kormidlo a sešel kolem Roka do podpalubí. Opravdu byly všechny spoje volné, tím víc, čím hloub se podíval. „To není v pořádku. .. pokud..." Sehnul se a špinavou vodou v přidi opatrně rukama sledoval velký trám kýlu. Ve třetině cesty na zád se zastavil, přitiskl ke dřevu prsty a zašátral kousek zpátky. Ruce měl zmrzlé, ale krev ještě studenější. „Roku!" zvolal, jakmile našel hlas. „Už vím, proč nabíráme tolik vody. Praskl kýl."

„Cože?" vykřikl Roc. „To není možné! Loď by se dávno rozpadla..."

„Ne hned, ale s každou vlnou... Udělal to Led. Nakonec nás stejně dostal..."

„Nemůžeme to zpevnit, pobít?"

„Už ne. Každou minutu opravdu nabíráme vodu rychleji. Máme hodinu, možná méně..."

„Jdeme na palubu!" zavrčel Roc. „Z toho smradu mi to přestává myslet!"

Elof s povzdechem vylezl za ním. „Jak chceš, i když teď je stejně lepší nemyslet..."

„Tak lepší nemyslet?" Roc strčil zrzavou hlavu do průlezu. „Vylez ven a pověz mi po pravdě, co tam vidíš."

Elof vylezl na palubu a podíval se, kam Roc ukazuje. Východní obzor špinila šedavá šmouha mraků, jenže měla jiné vršky... Než dokázal vydat hlásku, musel polknout.

„Je to země," řekl tiše. „Nejméně ligu a půl daleko, spíš dvě, pokud vidíme hory a ne břeh..."

„Vydrží loď?" zeptal se zpříma Roc.

Elof mlčky zavrčel hlavou a ovládl hořkost. „Rozpadne se, jakmile vztyčíme plachtu. Můžeme to zkusit na voru, nebo

budeme plavat s trámem nebo s poklopem v rukou..."

„To v téhle zimě a takhle unavení nezvládneme! Nevydržíme dost dlouho naživu. U Hel, to mě dere! Dostat se takhle daleko a... Nic jiného tě nenapadá?" Cítili, jak se jim s každou vteřinou šalupa pod nohama propadá.

„Napadá, u Keryské brány!" zvolal Elof. „Roku, rychle si seber věci!"

Roc místo odpovědi zpod sedačky kormidelníka vytáhl uzlík a přes rameno si hodil luk a zavázaný toulec. „A ty?"

„Všechno mám u sebe," odvětil Elof s jiskrami v očích. Šalupa jim náhle podtrhla nohy a plavci skočili k zábradlí.

„Tohle nám poslouží, pokud se tak půl hodiny udržíš."

„Abych si zachránil život, budu držet jak pazoury Ledu! Ale co?"

„Mě!" zvolal Elof. „Za mnou!" Přeběhl na levobok a vrhl se do moře. Roc zavrtil hlavou, ale hned ho následoval.

Vynořili se společně a v ledové vodě chvíli lapali po dechu. „Měl jsem si sundat kožich..." zabřblal Roc.

„Není třeba!" křikl Elof a vytřel si sůl z očí. „Podívej, Mořský oheň se převrací, takový dobrý přítel! Musíme se rychle dostat pryč, nebo půjdeme s ním!" Za hovorů šátral pod kazajkou a záhy s vítězným výkřikem vytáhl lesklý předmět.

„U Helina drápu..." výskl Roc, do řeči mu však skočilo hučení vody v nedalekém vraku.

„Teď se dobře drž!" zavolal Elof a natáhl si helmu na hlavu.

Ledový dotyk mu projel celým tělem. Otrásl se a ucítil, jak velikými údy víří vodu. Ze strany sotva zaslechl výkřik a vzpomněl si, že má chvíli zůstat v klidu. Na boku ucítil cizí tělo, pak ruce sevřené kolem kořene dlouhé hřbetní ploutve. Vykopl ocasem a vyrazil. Moře se za ním vařilo a Elof si nějak uvědomoval potápění dlouhé lodi do zelených hlubin; v radosti z pohybu však na smutek rychle zapomněl. Tohle tělo si vybral pro jeho sílu a protože ho už jednou vyzkoušel a proto by mu teď mohlo vydržet déle. Nepočítal s postupnou změnou smyslového vnímání. Zrak a čich ztratily ostrost, nahradila je však jakási neuvědomělá kombinace uší a očí. Otevřela mu svět plovoucích tvarů a těl, zachycených v neustálých vírech a proudech, svět neznámé krásy a tajemnosti, již mohl pouze hádat. Lákalo ho to do hlubin, prozkoumat ty nevidané divy jinovského oceánu. Volání se poddal natolik, že málem zapomněl na břemeno na zádech, v panice tedy nový smysl vyhnal z mysli. S hlavou nad vodou matně viděl pobřeží a vyrazil k němu ještě rychleji, neboť pochopil, jak málo mu zbývá času. Už teď se mu myšlenky ztrácely a utíkaly před námahou, již představovalo udržení falešné podoby. Dříve či později mu maska spadne a těžko ji dokáže obnovit. Plaval dál, slepý k všem divům podmořského světa, vědom si pouze zátěže na zádech a výbušného hukotu vlastního dechu.

Proud ho zastihl nepřipraveného; náhlá vlna vody teplejší než okolí ho zvedla a vrhla o kus dál. Zvedl oči nad hladinu a tu až příliš jasně uviděl zubatou hradbu. V panice před sebe natáhl ruce, aby nenarazil hlavou - a ty ruce byly lidské. Masky spadla a nasáklé oblečení ho táhlo ke dnu. Slyšel Roka jednou zakřičet, ucítil na rameni ruku a pak už nic. Poslepu se za ní natáhl, ale nahnátl jen vodu a ostré kameny. Příboj ho vrhl proti nim, stáhl ho zpátky, znovu ho vyhodil na skálu, ale tentokrát se jí chytil a pevně držel, i když mu z prstu strhla kůži, a nepustil, ač mu vlny otloukaly nohy o kámen. Jednou vlnou se nechal vynést výš, aby se měl kam postavit, odrazil se a vylezl tak vysoko, že ho už zpětný proud nemohl stáhnout dolů, když se přes něj přelila další vlna ze zeleného skla. Nakonec našel pevný úchyt a vytáhl se k němu.

Teprve tady, udýchaný a promrzlý, si našel chvíli na rozhlédnutí. Zjistil, že se krčí na kusu hrubého černého kamene, jichž se podél podivně tvarovaných strmých útesů táhlo v moři mnoho. Rychle se vydrápal výš, z dosahu vln, postavil se a rozhlédl po hladině i ostatních skalách, hotov vrhnout se do vln za sebemenším náznakem lidského těla. Nic živého tu však kromě něj a pár racků nebylo. „Roku!" zařval přes dunění příboje, a znovu, ještě mnohokrát, dokud ho nerozbolel prosolený krk. Propadl panice a vydal se výš a výš po kamenech, přesto přítele odnikud neuvídl ani se ho nedovolal. Zoufale vzhlédl ke skále nad sebou; nebude na ni nijak těžké vylézt a bude mít lepší výhled. Rychle jako myšlenka proměnil nápad v čin.

Na římsách bylo trochu sněhu a Elofa napadlo, zda nahoře nenajde Led, ale když přes okraj sáhl po nějakém chytu, nahnátl tu měkkou hlinu a odolné rostliny. S větší důvěrou se přehoupl nahoru, chvíli stál a jen se rozhlížel. Uviděl holý kraj, studený a tvrdý, oblé kamenité kopce a údolíčka vybarvená hnědí a červení. Byly to barvy odolných trav a kvetoucích keřů, podobných jako na vřesovištích v Starkenfellách. V údolích rostla zelená tráva a tu a tam i malý remízek zakrslych břiz, na svazích kopců však jen shluky pichlavých keřů se žlutými kvítky. Podle nejbližších poznal, že nic takového u něj doma nerostlo. Teprve pak mu došlo, co vykonal, že přeplul nepřátelský oceán, dorazil do země dávné minulosti jako první člověk po tisíci letech. A udělal první velký krok k cíli, i když si přál, aby ho byl nikdy neučinil, tak hořce mu teď vězel v krku.

Z výběžku skály se rozhlížel na všechny strany, na moře podél útesů i na drobné plázičky pod nimi. Viděl jasně a ostře, přesto však nezahlédl nic, v co doufal, ani stopu po lidském těle. Znovu a znovu volal, ale odpovídal mu jen křik racků nad nehostinným krajem a širým mořem. Nakonec se zhroutil na zem a složil hlavu do dlaní. Úlevných slz se nedočkal; propast pod nohama nebyla nic proti prázdnotě v něm, konce samoty se nedobral. Lásku ztratil, vlastní se zřekl, přítele opustil a teď přivodil zkázu nejstaršího přítele, nedokázal zachránit člověka, jemuž už tolikrát dlužil za vlastní život. Život; k čemu mu teď byl? Všechno, co s takovým úsilím vydobyl, odhodil. Seděl na holém pobřeží a nebyl na tom o nic lépe, než kdyby nikdy neopustil svou chatrč v Bažínách, vzdálenou přes půl světa a mnoho let. Je na tom dokonce hůř, protože tam měl střechu nad hlavou, zajištěný život a vinu, již toužil vykoupit pokáním. Tady má - co vlastně má? Meč, kladivo, uzlík se vzácným náčiním, všechno u pasu, ale něco mu schází. Opatrně zvedl ruce a chytil se za prosolené vlasy. Na hlavě neměl helmu. Teď si uvědomil, že bez ní lezl už nahoru, a nevisela mu ani na krku, protože ji zapnul jen spěšně. Ztuhl zděšením, ale ztrátu by lehko oželel, jen kdyby našel přítele. Obloha mu spočinula na ramenou, tvrdší než žula útesů.

Ale zvednout znovu hlavu mu netrvalo tak dlouho. Pokud teď může něco udělat, měl by se do toho pustit; jedna hloupost neomlouvá další. Musí hledat, co ztratil. Tarnhelm s ním dorazila skoro až na břeh, nemůže tedy hledání vzdát tak snadno. Nedokázala ho přenést přes oceán, protože neznal zdejší zem a nedokázal si ji vybavit, ale teď už ji zná.

Když helmu najde, může ho vrátit domů, byť mu ta dálka naháněla hrůzu. Bryhon Bryheren s ní cestoval přes Led, ale po krátkých skocích. Uprostřed oceánu se odpočívat nedá. Zatím má v uzlíku trochu jídla, bude tedy hledat Roka. Mraky se trochu rozptýlily, skryté slunce zalévalo kraj o kus dál dlouhými paprsky a rozechřívalo vrcholky kopců, zelené vlny a daleké ledové ostrovy však osvětlovalo chladnou bělí. Chvilí pozoroval moře a běh příboje ve větru. Pokud Roc přežil, měl by být někde nedaleko místa, na něž vlny vyvrhly Elofa. Pokud ne, stejně mohl být na břehu. Nejslibnější vypadala plážička o kus dál, širší a pozvolnější než ostatní, která končila mělkým údolím, v němž břízy rostly výš, než bylo v okolí zvykem. A přece se i v závětrí kývaly...

Mezi keři se něco pohybovalo. Víc než jeden muž, ale Elof zahlédl Rokovu zrzavou hřívu. Naklonil se, rozhodnut zakřičet nebo zamávat, ale přece váhal. Ať už se tam pohybuje cokoli, za chvíli to dojde na pláž, pak uvidí. Jestli je to opravdu Roc...

Byl to on! Když se podsaditá postava opatrně a váhavě vynořila z křoví, Elof vyskočil. Zavolal na ni, zamával, ale Roc se lekl, podíval se na něj a také zamával, ne však; na pozdrav. Bylo to spíš naléhavé gesto ve smyslu Nebezpečí! Pojd' dolů! nebo snad zůstaň schovaný? Elof se pootočil, zaváhal...

Zahlédl kousek brnění, měděné kůže, ale to už ho veliká tíha srazila na zem a vmáčkla mu obličej do hlíny. Znenadání, jako by od té doby neuplynula ani chvilíčka, se ocitl v posledním dni svého dětství před pětadvaceti lety, kdy ho neočekávaně chytli piráti. Teď měl však přes všechnu únavu silné paže kováře a když mu je za zády chytali, zmítal se, pral a řval. Jednou rukou škulb ve směru, jímž ji táhli, ucítil, že protivník ztratil rovnováhu, a udeřil. Tvrdé ruce se vytrhly ze sevření, muž odlétl, ale zvuk dopadu se neozval, jen rachot uvolněného kamení, vyděšený výkřik a chvíli později žbluňnutí. Druhý útočník zaváhal, Elof se otočil, chytil ho za prsty a zlomil je dozadu. Bojovník zařval, Elof na něj klekl a napřáhl pěst. Musel uskočit, neboť k nim běžel další muž s kopím; chytil zbraň za ratiště, zlomil ji přes koleno a hrotem se na útočníka vrhl. Když jej však zvedl k smrtícímu úderu, na krku mu spočinula další čepel, jiná ho ocelí pošimrala pod uchem a užší zbraň ho bolestivě dloubla nad ledviny. Pustil pahýl kopí na zem a pomalu se postavil. Tváře přibíhajících mužů, tvrdé, snědé a zjizvené nejen z bitev, znal až příliš dobře. Obklopil ho kruh ekwešských bojovníků s luky, píkami a meči.

Ekweš! Zatím mu připadalo vcelku přirozené, že bojuje proti svým celoživotním nepřítelům, ale teď ho pravý význam situace zasáhl jako střela z katapultu. Chvilí přemýšlel, zda neobeplul svět do ekwešských krajů, prý to je stejná pustina jako tady. Ale věděl, že to nemůže být pravda. Co tady tedy pohledávají? Krev v něm ještě vřela. Měl sto chutí prorazit obklíčení a utéct. Snad by to dokázal. Ale pak by oblast pročesali a možná našli Roka. Bude lepší počkat, dát si načas...

Z kruhu vykročil udělaný chlapík v kožichu, tváře mezi licními kostmi a dolní čelisti zbrázděné náčelníckými jizvami ve tvaru křídel, a ukázal na Elofův meč a zavazadlo. Elof zůstal nehybně stát. Dva bojovníci odložili zbraně, chytili ho a servali mu uzlík s ramene. Elof pomyslel na kladivo u pasu; pokud si ho nevšimnou... Jeden Ekweš mu zatáhl za přezku opasku a Elof navzdory pevnému stisku obou mužů rychle sáhl po jílcí. Na meč nedosáhl, ale to ani nechtěl. Potyčka trvala jen chvíli a skončila tím, že ho zkopali okovanými botami, kladivo však zatím stačil zamotat pod kožešiny.

Náčelník mu pokynul, ať vstane, a Elof se postavil s většinou obtížemi, než mu to činilo; až na chvíli ztratí ostražitost... Náčelník ho chytil za ruce a roztáhl je, pak ho dlouhými prsty prošacoval a se spokojeným chrochtnutím strčil Elofovi před oči nalezené kladivo. „Ty jsi voják?“ zeptal se ho stěží srozumitelnou sothranštinou.

„Ne!“ odsekl Elof a rychle se ovládl, protože si vzpomněl, jakou úctu tihle piráti chovají k válečníkům a jak pohrdají všemi ostatními. „Tedy jsem, když je třeba. Ale jinak jsem kovář.“ Náčelník zachoval kamennou tvář. „Jsem řemeslník... šaman přes kovy...“ Použil ekwešské slovo a náčelník ucukl, jako by šlápl na zmiji. Odplivl si, pokynul ostatním a ti Elofa prohledali od hlavy k patě. Zařal zuby, když se mu velitel hrabal v batohu, vědom si nebezpečí ukrytého ve špercích. Náčelník vytáhl nákotníčky i kus náramku, chvíli je obdivoval a pak je k Elofovu úžasu vrátil a uzel mu podal.

„Ty to teď neseš,“ oznámil. „Odpovíš hlavou!“ Hovořil s tvrdým hrdelním přízvukem, ale lépe, než kdy Elof slyšel mluvit Ekweše. Také používal slova, jež mu zněla podivně starobyle a další, jejichž význam mohl jen uhadovat. „Tak! Ty teď mluvíš, pak před Iltasya!“

Elof znal pár slov z ekwešského jazyka, ale tohle nikdy neslyšel. „Moje loď se támhle potopila,“ řekl a ukázal mezi ledové kry. „Stěží jsem doplaval na břeh.“

„Viděli jsme plachtu potopit,“ řekl náčelník. „Hlídky na břehu. Ty pluje zeza moře, z Br-Bras'ealu?“ Jméno zkomolil. „Sám?“

Elof rychle přemýšlel. Z dvou Ekweš, kteří ho přepadli, byl jeden mrtvý a druhý v bezvědomí. Další Roka vidět nemohli; dva se sice právě dívali z útesu, ale jistě hledali svého mrtvého druha. „Má posádka se utopila, řekl bych. Volal jsem pro případ, že někdo z nich přežil, ale...“ Smířeně zavrtěl hlavou. „Byl to na plavání kus cesty...“

Pro člověka by byl. Náčelník si ho chvíli prohlížel. „Jestli žijí, další hlídky najdou. Jdeme!“ Otočil se na své muže a tleskl. „Ouakia'ma!“ Po tom jediném rozkazu hlídka obklopila Elofa, dva vzali bezvládného druha, a vydali se vysokým houštím po skále dolů.

Cestou se rozhlíželi, do slibných skrýší píchali píkami, ale nijak vážně se hledat nesnažili. Elof přemýšlel o těch „dalších hlídkách“. Rozhodně tu ještě nebyly. Roc bude mít dost času najít si úkryt. Ale kdo byli ti ostatní v houští za Rokem, jež neviděl? Vypadalo to, že pokud Ekweš zdejšímu kraji vládnou, není jejich vláda příliš pevná. A Roc je na svobodě; proti jedenácti ozbrojencům sám mnoho nezmuže, ale s pomocí... To rozhodně něco znamenalo, rozhodně.

Po zbytek odpoledne pochodovali víceméně na jih podél neměnného pobřeží na dohled kernatého moře, stejně jako po celý dlouhý letní večer až do noci, když nebylo vidět na cestu. Tady se zastavili a Elof, po dlouhých týdnech na lodi zesláblý a odvyklý chůzi, se složil na zemi a začal si masírovat chodidla a lýtko, neboť ho chytaly křeče; třebaže byl rád, že vydržel až do konce, žádat ty zmařené vojáky o chvíli odpočinku by mu asi stejně mnoho nepomohlo. Přesto si už na nich stačil všimnout mnoha zvláštností. Zaprvé měli černou koženou zbroj daleko pevnější a těžší než Ekweš na západě a náčelník nosil pod pláštěm dokonce šupinový krunýř. Znak klanu na prsou naznačovalo jen pár drobných čar

a také se méně ověšovali kovovými ozdobami. Jen náčelník nosil v uších zlaté kruhy a na konci splepených vlasů bronzové a zlaté korálky. Sám vypadal zvláštně, jinak než všichni náčelníci, s nimiž se Elof dosud setkal. Nebyl to ani zarputilý stařec, ani mladý fanatik. Střední léta už měl skoro za sebou, ve tváři nelítostný a neměnný kamenný výraz; přesto se ani on, ani ostatní nevyžívali v tak oblíbeném týráni zajatců. Elofa za pochodu nesvázali ani nebili, což ho ještě více vyplašilo. Nespouštěli z něj zrak a Elof si domyslel, že kdyby zpomalil nebo se pokusil o útěk, jistě by se dočkal obojího, ale spíš jako nezbytného donucovacího prostředku než pomsty.

Ekweš zapálili velikou vatru z větví keřů, zřejmě neměli co skrývat nebo se čeho obávat, a na kusu plechu položeném přes žhavé uhlíky si uvařili. Elof, usazený v závětrí mezi dvěma svalnatými kopiníky, zrovna přemýšlel, jak dlouho mu vydrží jídlo v batohu, když tu mu jeden hlídač přistrčil hlubokou dřevěnou misku s vařeným obilím, krajíc chleba a kus uzeneho. Elof po míse a chlebu lačně chňapl, ale když odmítl maso, hodili mu ho do klína. „Jez!“ poručil voják s horším přízvukem než náčelník. „Zítřa daleko, hned když světlo!“

„Ani se ho nedotknu!“ vybuhl Elof, neboť ho odpor připravil o opatrnost. „Co je to za mrtvolu, maso nějakého bezmocného otroka...“

Rána pěstí ho na místě otočila a srazila na zem. Ze rtu mu po tváři stékal pramínek krve. „To slovo polkneš nebo ti za něj vyrazím zuby, šamane špinavá!“ Stál nad ním náčelník s pěnou u huby. Zjevně po něm skočil přes oheň. „Jsme Hrdí! My nejme lidský maso!“

Elof se opřel o loket a probodl Ekweše pohledem. Neměl být tak neomalený, ale když už se ozval, nesmí ukázat slabost. „No a?“ řekl jak nejkousavěji nateklými ústy dovedl. „Co na to říkají vaši šamani, hrdino? A co Skrytý klan?“

Jak očekával, náčelník couvl; kopiníci vyskočili a připravili si zbraně. „Co víš o Tlasuka, šamane zeza Moře?“ Mluvil tiše, prsty mu hrály u jílce meče. „Jsi také jejich bílý pán?“

Elof se rozhodl nepovolit. „Nejsem. Ale jejich pány jsem potkal, lidi i nelidi. A i když tvrdí, že jim v žilách a střevích proudí Led, vím, že to není pravda. Obojí jsem ověřil svým mečem!“

Zděsil se, když Ekweš začali sborem výt, dokud mu nedošlo, že se smějí. Dokonce náčelník se popadal za břicho. Zřejmě, uvědomil si trochu popten, to Ekweš považují za humor. „Kolik?“ zasípal náčelník, když lapil dech. „Sto?“ Smích zesílil a Elof pochopil; vrchol vtipnosti tu představovalo hanebné vychloubání, čím nestoudnější, tím lépe.

„Sto a jednoho!“ odsekl s kamennou tváří a dočkal se další bouře smíchu. „Ale toho jsem jenom škrábl na rameni a už utekl!“

Ticho dopadlo jako břit. Řekl toho příliš. Teď se ale uklidnit nedokázal. „Pokud chcete důkaz, stačí mi vrátit meč!“

Náčelník se narovnal a protřel si oči. „To ne, šamane slov,“ řekl. „Jsi zajatý, bude tak. Nemůžeš chtít hala'yu!“ Tomuhle slovu Elof rozuměl až příliš dobře; znamenalo 'zabiják', ale také 'sláva' nebo 'čest'. „Ale poslyš, v našich žilách Led neproudí! Držíme zákony předků od časů, kdy klan smluvil s klanem na dobytí...“

„A ty zákony předpokládají otročení Ledu?“ křikl Elof.

Náčelník se podruhé už nenechal vyvést z klidu. Elofa si změřil pevným pohrdavým pohledem. „Neváže nás nic než slovo a čest! Náčelníci, ne otroci šamanů! A nežereme lidi, to je zakázané! Jsme Hrdí Ekweš, Kok'uen, klan Havrana...“

„Havrana?“ Elof na náčelníka zíral, neschopen připustit, co slyšel, nebo význam onoho slova. Jistě to neznamenal nic; všechny klany se jmenovaly po totemických zvířatech, jež Ekweš znali ještě jako mírumilovní lovci a sběrači. Ale kdysi dávno, když mu Kermorvan vyprávěl o Havranovi, dodal, že ho vyznávají i mnozí Ekweš. V tom případě... „I já naslouchám křiku havrana,“ řekl tiše. „Je zástavou a znakem země. Může to být ten samý?“

Hlavy se překvapeně otočily, ale náčelník jen zavrčel: „Slyšel jsem, že Havran je totem i u vás. Uvidíme, komu nakloněn!“

Elof se tiše pousmál. „Mně bezpochyby.“ Jak očekával, ta slova z úst zajatce si vysloužila salvu posměvačného řehotu. Nechal ji utichnout a když znovu promluvil, sám se lekl, jak hrdě jeho slova znějí. „Jak říkám, je nakloněn mně, mé zemi i mému králi! V pustině jako tahle přišel k mému prahu, aniž bych ho znal, veliký jezdec na válečném oři...“ Jeden či dva bojovníci ho přerušili nevěřícími poznámkami, ale jakmile zjistili, že se k nim nikdo nepřidal a Elof je sjíždí pohledem, zmlkli. Náčelník naslouchal s ostatními mlčky, nehybný až na plamínky v očích. „Pomohl mi, když jsem nevěděl, že pomoc potřebuji... odčinit velké zlo a nakonec se z posledního mezi kováři stát největším v zemi. Přišel vícekrát, někdy v jiných podobách, vždy s radou a pomocí...“

„V jakých podobách?“ Náčelník mluvil tiše, ale přesto v otázce práskal bič.

„Jako vousatý stařec v plášti s dlouhou holí... starý tulák...“ Elof vzdychl a pýcha se v něm zlomila v zoufalství. „Naposledy ale jako válečník. Kdybych ho tak poslechl a nikdy sem nechodil...“

„To ano,“ přitakal suše náčelník a chvíli ho sledoval, než znovu promluvil. „Šamane, v tobě oheň, jasně vidím plameny. Myslím, že nelžeš. I my známe Havrana v těch podobách, jako válečníka a moudrého šamana, nikdo z živých ho tak ale neviděl. Jdeme jeho cestou, přímou stezkou bojovníka, za každou cenu, přes lži a zrazenou důvěru. I když nás dali hnit na zem, hlídat hranici bez boje a kořisti, i když nám nesevěří čestné místo na moři, my Hrdí sloužíme, jak přísahali předkové.“ Náčelník nasadil nesmířitelný výraz měděné masky, hlas mu skučel nelítostně jako vánice. „Dané slovo a povinnost neopustíme. Všechny cizince za Iltasya, to je rozkaz, za Iltasya tedy půjdeš i ty. Přijde za tebou Havran? Spíš ne.“ Vstal a vrátil se na své pohodlnější vzdušnější místo proti větru. „Jez a spi, ráno dlouhá cesta.“

Mluvil pravdu. Ekweš se k zajatci chovali s větší úctou a snad i bázní, ale celý den ho hnali jako včera.

Také se cítil sám, protože málokterý s ním dokázal nebo chtěl mluvit a to, co zachytil z jejich jazyka, se týkalo hlavně bojů a krve. Jen náčelník se ho čas od času na něco zeptal, proč připlul a co hledá; Elof většinou zachoval mlčení nebo změnil téma, neboť věděl, že Ekweš berou přímé odmítnutí jako urážku a urazit je spíš než popíchnout by bylo smrtelnou chybou. Možná kráčeli přímou stezkou, ale přesto byli bojovným národem a rozkaz přivést všechny cizí vojáky živé jim nebránil pořádně ho zrubat. Zařídil se podle náčelníka a když napodobil jeho klid a přímočarost, velice si pomohl. Nelze říci, že by v sobě našli zalíbení, na to byli příliš odlišní, ale jistého srozumění dosáhli, zvláště když se

snažili naučit jazyk jeden druhého.

Hovořili spolu bez zábran, jež by je svazovaly ve styku s ostatními. Náčelník byl svým způsobem zahořklý kvůli osudu svému i svých lidí. Už po mnoho generací se snažili sloužit jak rozpínavosti Ekweš, tak vlastním představám o cti, což jim nevyhnutelně dělalo problémy. Jejich pravidla byla tvrdá a nelitostná, ale obsahovala jistý náznak pořádku nadřazeného neustálému krvavému dobývání, povinnosti k slabším národům, dosahující za pouhé zotročení a využívání, nutnosti uchovávat a rozvíjet takový přístup jim pomohl při spojení rozhádaných kmenů a budování téměř jednotné říše. Vedle toho z nich však dělal špatné sluhy Ledu, neboť ten chtěl šířit zmatek a nelad a posmívat se Havranovi. Jak mezi Ekweš stoupal vliv Ledu, slábla prestiž klanu Havrana, promyšlená bojovnost jeho příslušníků byla označena za zbabělost, opatrná správa dobytých území za slabošství. Elof teď pochopil, že pokus zastrašit jejich oddíl byl předem odsouzen k nezdaru, byť mu zajistil slušnější zacházení. Havrani byli rozhodnutí zlepšit si renomé ukázkou zápalu a věrnosti, Elof jim k tomu poskytl dokonalou příležitost. I kdyby ho chtěli nechat jít, neodvážili by se.

Když s večerem únavný pochod skončil, Elof se opět v bolestech sesul na zem. Odhadl, že urazili dobrých deset lig těžkým terénem kopců a vřesovišť, kde byly jedinými cestami zvířecí pěšiny. Jen jednou, v mělké bažině, měl dojem, že pod nohama cítí zbytky někdejší silnice. Následujícího dne však za pochodu, jenž začal stejně brzy a stejně ostře jako předchozí, viděl podél cesty hromádky a kruhy hrubě opracovaných kamenů, v nichž poznal zbytky prostých stavení, chatrčí nebo salašů. Pod travou a vřesem cítil nohama kamennou dlažbu. Kdysi tady byl obydlený kraj. A zanedlouho dorazili k jasnějším pozůstatkům, k zříceninám štítů či zdí bez střechy, jež lidé v Nordeney nazývali 'Ekwešské šlépěje', neboť za nimi zůstávaly jako stopy. Tyhle však vypadaly zdávna, daleko starší než dějiny ekwešských nájezdů na Nordeney. Jak dlouho už tenhle kraj ovládají? Kdo ho případně držel před nimi? A jak se sem vůbec mohli dostat?

Elof okřikl netrpělivost. Z náčelníka možná něco vytáhne, ale ten pochodoval v čele oddílu, jako by se také nemohl něčeho dočkat. Výslech bude muset počkat až na noční odpočinek. Žádný však nepřišel. Jak slunce zapadalo na dalekém západě do mraků a rozsvětlovalo na moři vrcholky ledových ostrovů, náčelník z vrcholku nízkého kopce vítězně zavolal na své muže. Elof pochopil a málem neudržel slzy; dorazili k cíli se vším, co ho tu čeká. Jaké nové hrozby bude muset čelit? Pohled dolů však byl tak úchvatný, že na všechny starosti zapomněl.

Napřed stěží dokázal uvěřit vlastním očím. Viděl jen širokou mořskou zátoku, plnou plovoucího ledu, a za ní rameno ze tří pomenších holých hor, spojených úzkým hřebenem. Prudký sráz spadl k neširokému pruhu hnědého pobřeží. Tu mraky pronikl tenký paprsek slunce, spočinul na prostředním vrcholku, zapálil ho teplou září a Elof uviděl, že to není dílo přírody. Hřeben tvořil obrovský hrad a Elof si pomyslel, že větší stavby na světě není.

V tom měl pravdu, neboť v těch časech byly větší jen hradby samotného Ledu. Jak Elof se svými strážemi sestupoval zbylou půlligu z kopců, uviděl jasněji, jak je hrad postaven. Z hřebene vyrůstaly dvě velké čtvercové věže z pískovce. Plochémi vrcholky dosahovaly tří čtvrtin jeho výšky. Mezi nimi se táhla mocná hradba, nahoře přemostěná širokým ochozem mezi oběma věžemi, zdobeným mnoha štíhlými vroubkovanými sloupy. Pod ním se táhlo množství užších galerií, spodní polovina hradby však byla holá až na jediný oblouk ve středu základny. Oblouk musil být veliký, vyšší než stěže největších lodí, ale v porovnání s hradbou vypadal jako branka. Nad touto ohromnou hradbou se tyčila další podobná, užší a nižší, takže sahala jen po převislé frontony věží. Na každém rohu stála socha a mezi nimi se táhlo zábradlí tesané do kruhové klenby. Nad těmito ohromnými stavbami se však vypínala ještě třetí, okrouhlá jako pata neviditelného sloupu, jenž podpírá nebe, jako koruna hodná i hlavy Mocnosti. Byl to veliký hrad, větší než celá kerbryhainská citadela nebo palácový komplex doma v Morvanhalu. Zdi mřížovala okna a balkony, střechu obklopovaly sochy, každý tah vypovídal o nesmírné moci a vznešenosti - spíše o moci. Tenhle hrad měl zastrašovat a to se mu dařilo. Ozářen sluncem působil bohatě a vznešeně jako dvůr Mocností, ale slunce už zapadalo za mraky a když Elofa dovedli ještě blíže, ochladilo se, nebe ztmavlo a oheň zhasl. Ve stínu hrad zase připomínal spíš nízkou horu a na mohutných hradbách zářilo jen pár světél. Daleko více se svítilo u paty hřebene, jalová zem zářila plameny tisíců pochodní a táboráků, jako by pod hradem vyrostl tábor, skoro město, přitulené k úpatí hradby jako pes k pánu. Stráže vedly Elofa právě tam.

Už zdáli slyšel hrubé hlasy, píšely a bubny, domyslel si tedy, že tu táboří Ekweš. Místo stanů a chatrčí tu však měli dlouhé boudy z dehtovaných prken, ohrazené ploty a branami se symboly klanů.

Zvědavost v něm převážila nad strachem, neboť ekwešskou osadu ještě nikdy neviděl. Také v něm pohled probudil lítost a vztek, protože domy tu bílými malbami na přičných fošnách velice připomínaly ty, jež sami Ekweš zničili v jeho vesnici. Byli to jejich vzdálení příbuzní, vlastní rod, jež musili zavrhnout a zradit. A rozdíl mezi jistou civilizací a divošstvím byl až příliš zjevný. Dobytek se bez dozoru potuloval mezi domy a nikdo se nesnažil například ani vykopat škarpy. Chodilo se tu po prknech mezi splašky a všude visel strašlivý puch. Veškerý život se odehrával pod širým nebem v křiku, zmatku a dunění bubnů mezi shluky dlouhých bud. Na jednom takovém prostranství viděl Elof tančit šamana s válečníky. Byla to strašidelná postavička, oděná jen v koženou suknici, vyzáblé tělo barevně pomalované vzory klanu Komára, bílé vlasy rozevláté ve víru tance, když si s bojovníky pohazoval jakousi drobnou postavou. Byla to dívka, zahalená jen kolem boků nějakými cáry; vlasy měla spleené okrovým jilem, ale plet' daleko světlejší než ostatní. Znamenalo to, že je míšenka a tedy od narození odsouzená k otroctví. Přemýšlel, jaký ji čeká osud, ale tu si uvědomil, že teď je v sázce hlavně jeho budoucnost.

Propletli se okrajem tábora přes bláto a špínu, často uskakující z cesty jezdcům a jednou běžícímu oddílu otroků. Opevněný shluk budov, do nějž nakonec vstoupili, byl rozlehlý, ale hořelo tu jen pár ohňů. Zastavili se před širokými dveřmi, náčelník něco zavolal, ale uvnitř bylo zakouřeno a tmavo. Následovala rychlá výměna slov a Elofa postrčili dovnitř do tmy. Usazenýma očima stěží rozpoznal dvě řady postav rozsazených u jámy s ohněm, mnohé byly ohnuté a šedovlasé. Ozvala se další slova a salva smíchu. Pak ho chytily silné ruce a vytáhly zase ven s náčelníkem po boku. Ekweš se tvářil navýsost spokojeně. „Tak!“ začal, vychutnávaje si každé slovo. „Jsi skvělý úlovek, čekali na tebe. Přinesl ty nám štěstí, šamane ze západu! Pojd', jdeme k Iltase!“

Ukázal nahoru do tmy, kde se ve výšinách tyčil hrad.

Tehdy opustili ekwešské městečko a vyrazili po svahu k patě bližší věže. Stoupání bylo lehké, protože ve skále kdosi před dávnými časy vysekal schody, dnes omšelé a opršelé, leč stále funkční. Zdola vál nezvykle chladný vzduch. Elof shlédl a za osadou uviděl zátoku plnou lodí, velkých i malých, chráněných pevným vlnolamem. Toho bylo vskutku třeba, protože popelem zálivu pluly ledové ostrovy v nejrůznějším stavu rozkladu, jako by je sem poslal roztát nějaký bludný proud. Otrásl se a byl rád, když prošli úzkými vrátky dovnitř do věže. Zaprskaly pochodně, zjištěné proudícím vzduchem, a jejich světlo ozářilo úzké a strmé kamenné schodiště, vtisknuté mezi vysoké zdi. Elof polkl při vzpomínce, jak vysoká věž zdola vypadala, tvrdé ruce ho ale postrčily dál. Klenutou chodbou plnou ozvěn a stínů stoupali husím pochodem, na cestu jim svítil jen šedomodrý měsíční přísvit úzkými okénky, po pravé ruce zeď záhy nahradila nicota. Stoupali vnitřní stranou věže, schody kroužily kolem jejího dutého srdce.

Když oči přivykly tmě, uviděl, že vnitřek věže není úplně prázdný. Visela tu podivná soustava lan a kladek, odshora až dolů po celé délce nesmírně studny. Připomněla mu jakési ohromné, zvedací zařízení, schopné vytáhnout nevidaný náklad lidí i zboží. Dávalo smysl, že takový hrad bude mít něco podobného, a zařízení bylo v dobrém stavu. Ale proč ho v tom případě Ekweš nepoužívají? Ač byli tvrdí a vytrvalí, lana by je tou nesmírnou temnotou vytáhla nahoru jistě daleko rychleji. Ze by nesměli? To bylo pravděpodobné, neboť hrad nedrželi oni. Hovořili tu tiše a uctivě, poslední slovo se rozběhlo ozvěnou vzhůru a pak už nikdo nepromluvil, neboť je obtížný výstup plně zaměstnával. Slyšet už bylo jen sípavý dech a monotónní dusot nohou v sandálech. Zdálo se, že nepřetržitý rytmus kroků se slévá s líným během hodin, až Elof zapomněl, že jde, a že ta vzdálená bolest ve skutečnosti vychází z nohou. Prostor a čas se sjednotily, Elof se vznášel, stoupal od minulosti dole k zítřkům nahoře a v tom podmořském přísvisu se všechno změnilo ve stíny, temné a nezřetelné. Kdesi vysoko duněly obrovské zvony. Tu náhle jako by se svět svalil na bok, neboť volný prostor už se neotvíral nahoru, ale ven. Jako ve snách zvedl zrak a v namodralém šeru uviděl klenbu tak vysokou a rozsáhlou, že by mohla snadno podpírat nebe. Když se vzpamatoval, uvědomil si, že už nestoupá, ale klopýtá po rovné hladké podlaze majestátní síně k vysokým dveřím, kde se na zbroji stráží odrážely drobné rudé ohničky. Hlídači si připravili zbraně, ostrá výzva zaduněla ozvěnou a dočkala se stejně hrubé odpovědi. Elof nezachytil víc než jméno Iltasya. Zpoza dveří se vynořily další strážé a doprovodily dovnitř do temné chodby Havrany stejně, jako oni doprovázeli Elofa. Strop vidět nebyl, ale podle zvuku se zdálo, že není vysoko. Vylekalo ho vrznutí a rána. Zdvížená pochodeň ozářila těžké otevřené dveře a za nimi kamennou zaprášenou komůrku bez oken. Strážé ho chytily za ruce a srazily ho na podlahu. Bouchly dveře a Elofa pohltila tma.

Skoro ji ve svém stavu uvítal, tolik lákala k odpočinku. Úžasné bylo prostě jen ležet, třebaže měl tvrdou pryčnu. Napolo si uvědomoval, že přišel o svůj uzlík, ale vyčerpání mu nedovolilo se soustředit. Víčka mu spadla, hlava povolila; snažil se spánek zahnat, uhodnout, kde asi je a co s ním bude. Ale proč? Nic s tím nenadělá, tak si alespoň odpočine...

Ze spánku ho vytrhly hromy a světlo. Když ho postavili na nohy a vystrčili na chodbu, ještě se mu lepila víčka a stěžil pletl nohama. Byla tu stále tma a Elof si domyslel, že nespál ani hodinu. Obklopily ho ekwešské strážé s meči a pikami, ale žádná z nich bohužel nenesla znak Havrana; mnozí bojovníci měli na hrudi jen nesmyslnou zmeť bílých čar. V Morvanhalu takových viděl dost, šlo o členy Skrytého klanu, kteří se k němu otevřeně hlásili. Postrkovali ho po chodbách a nekonečných schodištích dost hrubě, ale žádný nebyl zbytečně surový. Vlastně byli tak nějak chladnokrevně starostliví, jako by byl vzácné nádoby. Z prázdných černých očí jim ale koukalo násilí; ke Skrytému klanu patřili jistě všichni do jednoho, ať už otevřeně nebo tajně. Ve stínech nad schody prosakovali škvírami kolem velikých dvojkřídlých dveří žluté světlo, vtom se otevřely a záře všechny oslepila. Elofa strčili dovnitř, než se stačil rozkoukat. Rozhodil rukama, aby chytil rovnováhu, a prsty sevřel kus silného drahého sametu. Vzduch naplnila těžká vůně a přes boty ucítil příjemné teplo. Jeden z Ekweš prošel kolem něj a cosi řekl bázlivým uctivým hlasem. Elof odpověď neslyšel, ale vzápětí dostal herdu do zad a někdo z něj strhl kazajku, potrané prádlo i boty ztvrdlé špínou a solí. Začal se prát, ale když konečně prohlédl, s úžasem zjistil, že je na hladkém kamenném schodišti do rozlehlé lázně, naplněné až po okraj horkou vodou.

Nemohl uvěřit svým očím; po koupeli teď toužil ze všeho nejvíc a málem si pomyslel, že je to nějaké rafinované mučení. Než si to ale stačil rozmyslet, zamračení strážní ho popadli a hodili do vody. Horko a náraz o hladinu mu vyrazily dech a Elof se rychle doplácál na kraj, oči plné štiplavých vonných olejů. Přes vodu v uších však uslyšel tichnoucí pleskání sandálů o kámen; otočil se a uviděl, jak se za strážnými zavírají dveře. Všichni odešli.

Už to byl značný pokrok, a ačkoli byl ještě zmatený a ostražitý, snadno se poddal pohodlí horké lázně. Ať už má přijít cokoli, řekl si, lépe to zvládnou odpočatý a uvolněný. Stěží už na tom mohl být hůř. Slastně vzdychl, položil se na vodu, i když ho trochu páčila v ranách a škrábancích, a zamrkal, aby z očí vyplavil oleje. Stěží jim uvěřil. Jen jednou v životě viděl tak bohatě zařízené komnaty, v Morvanu, ale tam byl prach a tma a Kermorvan je nechal vyklidit podle svého vojákého vkusu. Tady byla podlaha z leštěného kamene, černého jako onyx, zdi bílé, ale ověšené sametovými závěsy odstínu půlnoční modři, vyšívanými zlatou a stříbrnou nití. Pokud ven vedla nějaká okna, nebyla vidět. V každém rohu lázeň osvětlovala vonná olejová lampa na zdobeném podstavci a byť nikde neviděl oheň, kámen byl teplý na dotyk. Kolem stálo několik malých džberů balzámů a léčivých olejů, jejichž vůně se mísila s ostatními. Nepřítomně po jednom sáhl, ale jakmile se džberu dotkl, málem ho shodil; tak moc se mu náhle roztrásl ruce. Z křesla ve stínu závěsů se zvedla vysoká krásná žena, rychle se sklonila a zachytila džber, než se stačil vylít.

„Opatrně, mladý kováři. Hraješ si se vzácnou tekutinou. Skloň hlavu.“

Elofovi poklesla čelist a nedokázal se pohnout, natožpak poslechnout. Nedokázal si představit, že by ho čekalo cokoli krom okanzité a bezmocné smrti. Oblečený a ve stoje by se podíval po nějaké zbrani nebo únikové cestě, ale takhle byl naprosto zranitelný. Vysoká žena netrpělivě pokrčila nos, sama mu sklonila hlavu a nalila mu na ni trochu kapaliny ze džberu. Balzám mu stekl na ramena a do vody kolem, podivně zvoněl, hořce a temně, a zašimral ho na kůži. Kudy však

protekl, tam přestal Elof cítit bolest, a naprosto nechápavě se zase ponořil do lázně.

„Louhi...“ řekl, nebo alespoň chtěl; zaznělo jen nesrozumitelné zaskuhrání.

Žena se nevesele usmála. „Je to tak. Led je kolem celé Země, na jihu i na severu, západě i východě. Proč tě tak překvapilo, žeš mne tu našel?“ Odložila džber a rychle ustoupila na původní místo. „Pěkně se vykoupej, kováři, ať jsi čistý, jak chceš. Rozhodně to bude příjemnější tobě i mně. To jsem nemyslela nijak zle, ale v poslední době jsi zažil dost nepříjemností a ty na tobě jistě zanechaly stopy. Bohužel si takových věcí všímám až příliš. I co se týká jiných smyslů než čichu,“ dodala s lítostí, „protože jsem se s nimi nenarodila. Schází mi lidská praxe a nedokážu ty nepříjemné vjemy prostě přejít. Jsou pro mne nové, čerstvé pokaždé, když přijmu tělo, a nepřestávají mne trápit.“

„Tak to je div, že sneseš Ekweš,“ zabručel Elof, hlavu stále zamotanou.

Louhi v odpověď pokrčila vzdušnými rameny. „Jen s nejvyššími obtížemi. Ve styku s nimi užívám civilizovanějších sluhů, nebo na ně mluvím z odstupu. Možná jsi slyšel, jak mi říkají - Iltasya, Dávná neviděná. Jsou ale po ruce a mají odvalu. Jako ty, mladý kováři! Přepnul jsi celé Východní moře, a všechno marně.“

Elof zbystřil, ale zůstal ležet na vodě. „To říká kdo, paní? Ty? Ale můj cíl přece neznáš, ne?“

Louhi s vážným, nezúčastněným, skoro smutným výrazem ve tváři přešla k nedalekému stolku z černého, bíle žilkovaného mramoru, a zvedla z něj něco, co okamžitě zachytilo a zesílilo zlaté světlo lamp, plné a krásné. Elofovi zabušilo srdce. Dali jí jeho úzlík... Došla znovu k němu, podkasala si bílé roucho, aby mohla kleknout k lázni, natáhla ruku a k jeho úžasu mu do dlaně vtiskla půl náramku. Pak ale zvedla ruce ke krku, vytáhla z výstřihu řetízku a na jeho konci se objevil další podobný kousek zlata, jenž jí ještě před chvílí spočíval na prsou. I ten mu vtiskla mezi prsty dřív, než stačil promluvit. Přeskočil očima z náramku na ni, v rukou ucítil rozdíl teploty mezi její rozežhátou a svou chladnou polovinou, pak oba kousky přiložil k sobě v touze po důkazu, že je to podvod, kopie, šikovně zhotovený podvrh, na jaký by zručnému klenotníkovi stačilo pár hodin...

Ale nebyl. Souhlasil nejen ve vnější podobě.

Elof poznal jednotu vlastního díla, žádné neznal lépe, a prsty už v okamžiku dotyku ucítil obnovenou sílu, uviděl v kovu záblesky světla jako hejno rybek v tůni. Opravdu to byl první a poslední dar jeho lásce, první, když ho vyrobil, poslední, když ho zničil. Zabodl do světlovlasé ženy oči a čekal, kdy se začne smát, aby jí mohl ten úsměv vyrazit z tváře. „Ty... tys jí to vzala?“ zaskřípal zuby. „Kde jsi ji uvěznila, vlčí čubo? Kde je?“

Louhi ale zachovala chladnou tvář. „Dala mi to,“ odpověděla tiše. „A nebylo potřeba vězení ani jiného barbarství.“ Jemně náramek vytáhla Elofovi z ruky a když po něm skočil, už šperk odkládala na stolek. „Jak vidíš,“ dodala stále bez úsměvu, „mám, co jsem tak dlouho chtěla. A obávám se, že už mi to nevezmeš.“

Tehdy Elofa zbývajících částí rozumu napadlo, že Louhi scénu pro jejich setkání připravila velice pečlivě. Z jeho krajanů nahota nevadila nikomu kromě nejvyšších vrstev, protože nikdo jiný si přehnanou cudnost nemohl dovolit. Elof sice nebyl urozený, ale svým stavem se cítil svázaný a ponížený. Před těma chladnými modrými očima byl nejistý jako dítě, jež nechce vylézt z úkrytu vody, ale v ní je zranitelné a v nevýhodě. Chápal to jasně, ale neměl sílu cokoli změnit. Za ta neodpuštělná tichá slova mohl chtít Louhi napadnout i holými rukama, vymlátit jí duši z těla nebo ji dokonce držet jako rukojmí. Ale nahý a vodou svázaný neměl dost kuráže. Nedokáže se z lázně dostat tak rychle. Vypadal by směšně. Nejspíš by stejně uklouzl po leštěné podlaze a rozbil si hlavu. A k čemu by mu to bylo? Co na tom záleží? Co záleží na všem ostatním? Louhi snadno uvěřil, už jen proto, jak s ním zacházela soucitně. Kara, zmožená smutkem a hněvem, uposlechl ohno neodbytného volání a ze společnosti lidí utekla do bezpečných okovů, do úkrytu jí podobných. Těžko jí to mohl mít za zlé. Do hlavy se mu zahryzlo zoufalství hluboké jako kořeny světa a sklíčenost mu v podobě husté mlhy zakryla a odepřela všechny barvy světa. Uvolnění vzteku či smutku nedosáhl, všechno zkusil. Znaven se opřel hlavou o spodní schod a zavřel oči.

Když Louhi znovu promluvila, vylekal se, protože měl za to, že už nemá co říci. Navíc byla náhle zas u něj, klečela na kraji lázně a měřila si ho známým posmutnělým pohledem. „Dokonce je mi tě líto, mladý kováři...“ Elofovi vztekem a znechucením zaškubalo ve tváři, ale umlčela ho jediným gestem. „Ne. Opravdu to myslím vážně. Proč bych si z tebe utahovala? Je to tak. Což jsem se necítila jako ty, tvoji vinou? Věř mi, vím, jak ti je, a neberu to na lehkou váhu. Ale nezoufej si předčasně. Řekla jsem, že už mi ji nevezmeš, a to jsem také myslela vážně. Ale možná se jí sama dokáže vzdát.“

„Vz-vzdát se jí?“ Elof už vůbec ničemu nerozuměl.

„Ano. Samozřejmě ne úplně, ne navždy. Ty bys to udělal, kdybys mohl? Jen na čas, řekněme na dobu jednoho lidského života.“ Stiskla plné rty, až jí z nich vyprchala barva. „Není lehké něco takového nabídnout. Už pomyšlení na to mi působí... bolest, odpor; tomu jistě dobře rozumíš. Ale už jednou ode mne odešla a jeden život bez ní dokážu vydržet... i když to může být velice dlouhý život, mladý kováři. Pokud se budeš chtít ke Káře připojit v mých službách. Rozmysli si to!“ dodala skoro prosebně, než si Elof vůbec stačil uspořádat myšlenky, natožpak ze sebe vypravit slovo. „Proč ne? Rozmysli si, co jsi tu viděl. Což tady říše, již nazýváš Ledem, nepostoupila dál na jih než ve tvé vlasti? Podobně vypadá většina světa, Elofe. Blíží se veliká změna a svět je na vážkách. Stačí jen kousek, drobné vítězství, a rovnováha se nezvratně změní.“ Zvedla se na kolena, zahleděla se do nesmírných dálek a pohodila hřívou světlých vlasů. „Doufala jsem, že toho vítězství dosáhnu ve tvé zemi, mladý kováři, protože jsem měla za to, že tam to bude snazší. Poučili jste mě, ty a tví přátelé! Ale tady se to povede. Led postoupí, nijak daleko, mladý kováři, nijak daleko, ale dost na to, aby odrazil ještě část slunečního svitu a ještě trochu tak ochladil celý svět. A to bude stačit! Když tu trochu tepla přihodíme na misky vah, převážíme je. Pak už nebude třeba postup Ledu nějak pohánět. Poroste sám a bude růst bez poskvrny života. Zvětšování Ledu svět dále ochladí a zima zas pomůže jemu. Jako hrstka sněhu na úbočí hory spustí velikou lavinu, tak kraje Ledu časem setrvačností pohltí a očistí mršinu tohoto světa. Tehdy všude zavládne mrazivý klid a znovu nastane náš den! Tehdy budeme vskutku svobodní, bez vyčerpávajícího boje, bez všech chyb, požadavků a urážek té horké hrobky, již nazýváte tělem!“

Pomalu se odklonila, opřela se o ruku, tvář skrytou pod vlasy. Elof se v hrůze ponořil pod vodu, neboť jím i v teplé lázni zacloumala zima, když si vzpomněl na duergarské učení o Ledu. Co řekla bylo až příliš pravděpodobné, snadno to může nastat... Ale kdy? Jak brzy? Kolik času zbývá?

Náhle k němu shlédla; prsa se jí vzdouvala a klesala, ale ve tváři měla stále stejně klidný výraz. „Nepůjde to ale všechno hned, mladý kováři. Rozhodně ne za jeden nebo dva lidské životy, i když tehdy už s postupem Ledu nepůjde nic dělat. Můžeš ještě dost dlouho šťastně žít. I tvé přátele nechám na pokoji, pokud proti mně nevytáhnou do války, protože já už proti nim bojovat nemusím.“

„A ti, proti nimž bojuješ tady?“ opáčil Elof zostrá, přestože jemu samému ta slova zněla prázdně.

Smutně zavrtěla hlavou. „Tihle? Ty můžeš pustit z hlavy. Za svou poštilost si zaslouží zničit, málem si o smrt koledují. Sami se nabízejí Ledu. Ochlazují kolem jejich zemí vodu, u Brány hromadím kry, nechávám zamrzat řeky, jež jejich kraj zavlažují. Ekweš jsou jen živým kopím Ledu, jehož ratiště sahá přes půl světa a drží ho mnoho rukou. Ty můj hezoučský kovářičku, vítězství máme na dosah, a přece chceme jen dostat zpátky to, co nám bylo kdysi neprávem odňato. Prahli jsme po něm, jistě, ale je tak strašné prahnout po spravedlnosti ve vyhnanství? Nedokážeš nás pochopit, soucítit s námi? Což jsi nebojoval za totéž? Ve spěchu, z nezbytí či poštilosti jsme provedli mnoho strašného, ale ty snad ne? To, po čem toužíme, ale dostaneme, a ty možná také.“

„Kdybys mi měla dát, po čem toužím,“ pravil tupě Elof, „na místě bys mě zabila. Prokázala bys mi tím laskavost.“

Vrátila mu upřený pohled a zavrtěla hlavou. „Kdysi bych to možná udělala. Ale nějak jsem k tobě přilnula, kováři. Jsi statečný a máš sílu, již se dostalo mezi smrtelníky všech věků málokomu. Od Kary jsem se o tobě mnohé dozvěděla. Zamílovala se do tebe Mocnost, mladíku, a to něco znamená. Náš rod zná lásku, ale jiného druhu. Není stejná jako to smrtelnické muchlování, vášně vzešlá z nejnižších, směšných pudů, spojování špinavých těl. Není to zoufalé chňapání po štěstí, jež je tak vzácné svou konečností a blízkostí smrti. Není to oheň, odsouzený k zničení paliva a sebe, ani sněhová vločka, jež roztaje, jakmile ji sevřeš v dlani. Síla pozdvihnout nižší lásku k vyšší je vzácná a neměl bys ji ztracovat. Opakuji, Elofe, že bych tě měla ráda po svém boku.“ Vstala, vysoká a nádherná jako pozlacený okraj mraku, přešla ke stolku a prohrábla tu hromádku předmětů. „Jako kovář máš velikou moc, v tomto věku jsem schopnějšího nenašla. Ta přilba... má úžasnou sílu. Ale nevidím ji tu; ztratila se při ztroskotání? To je zlé, ale třeba uděláš jinou. A tahle rukavice... možná duergar, ale lidé by to nikdy nezvládli, stejně jako tohle kladivo. A tady jsou jistě ty osudné nákotníčky... stěží ti mohu něco vyčítat, mladý kováři. Je mi tě líto, i když ty se mnou soucit nemáš. A tenhle meč, co mu říkáš Gorthawer...“ Vytáhla ho z pochvy a zkusmo sekla, v její ruce ale černá čepel zůstala zticha. Hořce se zasmála. „Alespoň tohle jsi mi dal ochutnat!“

Vyvážila zbraň v ruce, znenadání udělala výpad a chvíli sekala vzduch v nádherné ukázce šermířského umění. Pružné tělo při cvičení prohýbala jako luk, roucho jí vlálo kolem těla a odhalovalo tu hrud', tu bok. Elof ji s úžasem pozoroval, jak přebíhá k lázni a zase od ní, krájí oblaka zděšené páry, až se nakonec zvonivě rozesměje a zůstane udýchaná stát na místě, rozčuchané vlasy přilepené k zpocené tváři, ve tváři a v dekoltu nezvykle červená. „Alespoň tohle...“ zopakovala, v modrých očích upřený naléhavý pohled. „A není divu, je to úchvatná zbraň.“ Sklonila se k němu. „Tady jsi mne zranil, na rameni. Myslíš, že tě za to nenávidím? Přinejmenším já dokážu zapomenout na rány, když se zahojí.“ Natáhla se po něm a sevřela mu prsty zápěstí. Měla nečekaně horkou kůži. Zvedla jeho ruku k svému rameni a stáhla ji uvolněné ramínko roucha. „Vidíš, nemám ani jizvičku.“

Byla to pravda; v místě, kde ji Gorthawer probodl, byla kůže bílá, neposkvrněná, lesklá potem. Zavedla mu prsty přes ztracenou jizvu a křivku nadra, šaty před nimi ustupovaly. Kůži proskočila barva a Louhi začala, pootevřenými rty dýchat rychleji. Přivřela víčka. Prs mu vklouzl do dlaně a Elof prsty obkroužil bradavku. Druhou rukou ho rozechvěle pohládila po krku a po uchu, pak po rameni a hrudníku. Tiše vzdychla, zaklonila hlavu a přitiskla k sobě jeho ruku. Teprve teď se pokusil vyprostit, ale měla stejnou sílu jako on. Uvolnila stisk, zavedla mu dlaň po žebrech na pevné svalnaté břicho a dál rozhaleným pláštěm pod rozvázaný pásek, až mezi stehna. Hned ucouvla a vstala, na zpoceném těle rozepnutý plášť, a podívala se mu do očí s naléhavostí severních světél. Vzduch prosytila těžká vůně, ať už z vody nebo z ní, a zpřeházela mu všechny myšlenky. „Nenávidí, jestli chceš, Elofe!“ pronesla tiše, skoro zpěvavě. „Ale musíš nenávidět vášnivě! Lásko a nenávisť, Led a oheň tvoří velikou jednotu, mistře kováři. A až pohasnou samy hvězdy a temnota pohltí dávno zapomenutá hrdinství i křivdy, tehdy se spojí a splynou...“

Topil se v její krásě, až v tom pohledu zapomněl na zoufalství. Shodila šat na zem a stanula před ním nahá a krásná jako zjevení své pravé podstaty pod řekami padajících hvězd. Snad ještě krásnější, protože tady byla skutečná, byť jí bledou kůži prosvítal mléčný led. Když sešla až po boky do lázně, Elof zatajil dech, jako by ji mohla horká voda rozpustit. Ale ruka, jež se ho dotkla a ovinula ho laskáním, byla dokonce teplejší než voda. Rty na jeho ústech žhnuly jako oheň, nechávaly mu na kůži palčivé stopy a samy se od něj znovu zapalovaly. Když ji objal, uchopil do náruče živou horkost, probuzenou jeho dotyky. A když se přitiskla, ovinula ho nohou a přimáčkla k sobě, vzpomněl si, co kdysi zaslechl: že hluboko pod Ledem ještě planou podzemní ohně, spoutaná výheň, jež dokáže s ničivou silou vybuchnout. Spojili se, vtáhla ho do svého žáru a vzpláli společně jako jeden.

Po chvíli, když se vroucí voda uklidnila, ho za ruku odvedla z lázně do přístěnku, v němž předtím seděla, a za závěsy odhalila vyřezávané dveře. Vedly do přepychové ložnice s balkonem, vyzdobené zlatem a šafránovou žlutí všude až na místa, kde do tmy vedla vysoká úzká okna. U protější stěny stála velká postel plná hedvábných polštářů a přehozů. Ze stolku vzala džbán, nalila mu do křišťálové číše těžké medové víno, husté a silné, a na chvíli se vrátila do lázně. Společně se pak s vínem u rtů ruku v ruce odebrali na lože, a když si lehla, nalil jí trochu vína na prsa a vzápětí ho slíbal. Mezi polštáři se pak proplétali, dotýkali a zalili potem, předháněli a zkoušeli, až dospěli k znavenému mlkování a spánku v objetí.

Po nějaké době se Elof zavrtěl, což se stává i nejtvrdějším spáčkům, a přitom mu zpod Louhi vyklouzla ruka. Za chvíli při protahování vyprostil i nohu, nepohnul se však a dál klidně oddechoval. Uběhlo možná půl hodiny, než vytáhl druhou

ruku a přiměl ji tak povolit stisk stehen, jež ji věznila. Potom, ačkoli se mohl odsunout, ležel dál vedle ní a naslouchal jejímu dechu. Po čtvrt hodině začal pomaličku přelézat polštáře a tlustý koberec vedle postele. I na podlaze se plazil po čtyřech, neboť roztrženým nohám stejně nemohl věřit.

Dveře se otevřely tak tiše, jak doufal, ale teprve když je za sebou zavřel, postavil se, opřel o zárubeň, a zhluboka se nadechl. Úleva se v něm tak mocně svářila s odporem, že málem začal dávit, tím spíš, když si vzpomněl, jak se mu to líbilo. Šaty ležely tam, kam je Ekweš pohodili. Zvedl je a donutil se do nich obléci, i když to šlo roztrženými rukama těžko. Byly pocákané ještě od oné vzrušující koupele, ale rozhodně jim to neprospělo. Vzpamatoval se a rychle přešel k malému stolku. Nechala svítit jen jedno světlo a stolek teď stál ve stínu. Bázlivě se po něm natáhl a nahmatal jen holý mramor. Propadl panice, ale rychle ji ovládl; byla pryč jen chvíli, pokud je tedy neodnesl nějaký sluha... Rozhrnul závěsy podél stěn a naproti stolku objevil obyčejné nezdobené dveře, zřejmě do vestavěné skříně. Byly však zavřené a on nemohl najít ani klíč ani cokoli, z čeho by udělal paklíč. V zoufalství si stáhl opasek, na němž nosil Gorthawer, vmáčkl pevnou přezku mezi dveře a zárubeň a zapáčil. Opíral se o ně, aby utlumil skřípání pantů, a jakmile je o kousek pootevřel, vsunul do škvíry prsty. Za pár vteřin už mohl dovnitř celou rukou a brzy nahmatal svůj zmuchlaný kožený vak. Vytáhnout ho škvírou ven už tak snadné nebylo, poháněl ho však strach. Nakonec to dokázal a když svůj majetek prohlédl, s úlevou uzlík přitiskl k srdci. Jak doufal, Louhi do něj ve spěchu prostě naházela všechny menší předměty. Byla tu rukavice i nákotníčky, ba i obě poloviny náramku, jedna na řetízku. Zbývalo už najít jen Gorthawer a kladivo; za cenu nemalé námahy vyprostil meč a jím dosáhl na násadu kladiva. Kdyby ho tak dokázal přitáhnout, kdyby se ta škvíra ještě trochu roztáhla...

Vmáčkl do mezery silnou paží, cítil, jak se dřevo chvěje, zasunul ji dál - a svalil se mezi závěsy, když dveře s lupnutím ostrým jako facka praskly a zhouply se v pantech. Vyprostil se z látky a stále ještě na kolenou dveře odhodil stranou. Kladivo vypadlo z vyražené police na podlahu, ale sotva ho chytil, rozlétly se dveře z ložnice a v nich stála Louhi.

„Ták!“ řekla a zmrazila ho už jen chladným odměřeným tónem. Stále ještě nahá a krásná působila přesto strašlivě, modré oči ji blýskaly jako led pod vodou, z mrtvolně bílých rtů vycházelo tiché vrčení. „Pes se vrací k svým zvratkům. Kvůli tomuhle je zničena posvátná důvěra, kvůli tomuhle se ponížila nesmrtelná Taounehtar! Vydá poklady chrámu svého těla zvířeti, přijme to ponížení, nechá se poskvřnit, znečistit...“

Odpor ji zkroutil jako hada, hlas přešel v neartikulovaný sykot, z koutku jí vytekla slina. Elof ucouvl, vyděšený jako málokdy; na chvíli vypadala dokonale nelidsky, byla oknem do kraje mrtvějšího než sám Led, a přece oživeného planoucím hněvem. Zdálo se, že mu každou chvíli skočí po krku. Vlasy mu vstaly na hlavě, ale jí také, až vypadala jako dokonale ďábel.

Proti té bouři nelidského vzteku mu připadla čepel v jeho ruce zcela nepodstatná. Zachvátila ho panika, neviděl jinou možnost než útek. Nemohl tu ale nechat kladivo, sáhl tedy po něm. Louhi se ale sehnula ještě rychleji, byť na násadu nemohla dosáhnout, a dotkla se prsty mokré podlahy. Jako by v tu chvíli nepřítomná okna vyrazila zimní vichřice. Všechno teplo ze vzduchu zmizelo, Elof s bolestí zalpal po dechu a v okamžiku už závěsy a gobelíny ve výklenku pokrýval povlak bílý jako drcené sklo. Voda rozlitá po podlaze z koupele a mokrých těl zmrzla na led. Kladivo se ani nepohnulo; přimrzlo k dlažbě. Elof vykřikl bolestí, jež mu projela kolena, když je obklopil led, v poslední chvíli se odtrhl a skočil ke stěně. Podlaha tu byla sušší a led za ním nemohl. Louhi ale chytila zapažené závěsy a ty se nad ním proměnily v ostré sklo. Po všech čtyřech rychle uskočil, dobře si vědom, jak má mokré šaty. Stačí jí jediný dotyk a bude zbaven pohybu, tepla a možná i života. Pochopil, že si bojiště připravila ještě pečlivěji, než si myslel, a že je jí vydán na milost a nemilost. V té lázni byl zranitelný na duchu i na těle a stále je. Výkročila k němu odměřeným krokem sněžné tygřice a on se nemohl ani postavit, protože mu led klouzal pod nohama.

Najednou vykřikla pronikavý rozkaz a zpoza dveří zazněl v odpověď dusot nohou a chraplavý řev. Dveře se zatřásly a rozlétly, plné ekwešských stráží. Proti nim by Elof meč pozvednout dokázal, ale věděl, že to nemá cenu; bylo jich moc a pár jich neslo luk. Pomalu ustupoval, hledaje v místnosti nějaký náznak výhody, a Ekweš dál stáli ve dveřích, zřejmě spokojení už tím, že mu odřízli ústupovou cestu od své paní. Za zády už měl jen zeď a utéct nebylo kudy... nebylo? Ramenem něco ucítil - to bude, to musí být oblouk okna; ale kam takové okno může vést? Na tom teď nezáleželo, když druhou možnost představovala jen rychlá smrt. Trhl za zmrzlé závěsy, do jednoho círu si zabalil pěst a vrhl se k oknu.

Na okamžik uviděl úzké tabulky zdobené tisícibarevnou vitráží, ale to už ramenem prorazil sklo. Vylétl rámem do noci a zůstal viset na závěsu. Zoufale kolem sebe kopal, protože samet začínal pod jeho vahou povolovat. Poškrábal si nohu o ostrý kámen, podíval se tedy dolů, zda to není vhodná opora.

Prázdnota na něj zhloubi zařvala jako hromobití, vyrazila mu dech a zdusila výkřik v hrdle. Jako moucha v pavučině se zmítal na nejzazší zdi obrovského hradu a pod ním se točila a cenila zuby nedohledně hluboká propast. Zpoceně dlaně mu sklouzly po zmrzlém sametu, Elof se chytil až o kus níž a uslyšel, jak látka praská. Ztěžka polkl, vykopl, aby nohou nahmatal římsu, o níž se uhodil, a našel ji, i když byla stěží širší než podrážka. Opřel se o ni, aby zastavil houpání, a rukou s mečem zašátral nad sebou, aby našel ještě jeden chyt. Byla tu však jen spára mezi kameny, stěží dost široká pro prsty. Zoufale opatrně se tu chytil a povytáhl po chladném kameni vzhůru, lapaje po dechu. Závěs se náhle nafoukl a odlétl kamsi do nicoty; Elof se přitiskl ke zdi, aby ho těžká látka nestrhla s sebou. Někdo ji nahoře odřízl jen o chvíli později, než měl. Možná na závěsu visel ještě při minulém úderu srdce, i když to vypadalo jako věčnost. Zvedl zrak a nad sebou spatřil okenní římsu; nahoru neviděl, ale oni z okna jeho také neviděli. Zřejmě bylo zasazeno hluboko do zdi kvůli ochraně před rozmary povětrnosti. Dobře ale slyšel hrdelní hlasy a pochopil, že je padající závěs neoklamal. V každém případě se budou chtít přesvědčit. Stačilo by jim něco po něm hodit, jenom ho polít...

Snažil se přestat potit, protože mu klouzaly prsty, a začal malíčky krůčky postupovat po římsě zpod okna, přenášející váhu z klouzajících prstů na nohy.

Gorthawer mu v ruce vážil snad tunu, ale neodvážil se ho zasunout za opasek, aby neztratil rovnováhu. Až po pár minutách ho mohl položit do širší spáry a posouvat před sebou. Po další chvíli se mu uklidnil dech a Elof nabral

odvahu podívat se před sebe, kam ho římsa dovede. K vlastnímu úžasu zjistil, že hledí do korun stromů, v prvním přísvisu rozbřesku šedých jako olovo, na nedalekém srázu. Nesmírně opatrně hlavu otočil, aby se nepřevážil do hlubiny, a uviděl totéž. Vtom pochopil; byl na druhé straně pevnosti, jež nestoupala ve stupních, ale v jediné úzké vysoké stěně. Toužil se otočit a podívat, co má za sebou, ale neodvážil se; na to bude mít dost času, až se dostane z tohohle hrůzného bidélka. Vtom zahlédl pohyb a domyslel si, že to z okna spouští lano. Vzápětí už po něm slézala postava, zjevně bosá, ale s mečem přes rameno. Ekweš už slezl na římsu a pevně se zachytil prsty na rukou i na nohou. Z toho pohledu Elof málem ztratil nervy, tak nebezpečně nepřátelská akce vypadala. Připomněla mu vlastní nejistou situaci. V okamžiku, kdy první bojovník pustil lano, sklouzl za ním další a ještě třetí. Ten si však příliš věřil nebo neměl dost silné prsty, minul chyt, zamával rukama a s řevem, z něhož se Elofovi udělalo špatně, spadl do propasti. Křičel snad celou věčnost a Elof si musel poručit nedívat se za ním. Po laně sešplhal další bojovník, jako by ho osud druhá nijak nezajímal, a připojil se k prvním dvěma. Nad hlavou se mu vzápětí objevil ještě jeden. Elof se zakousl do spodního rtu a pokračoval v cestě tak rychle, jak se jen odvážil. To opatrné pomalé posouvání vyžadovalo více sil než divoká honička a utýrané svaly nohou už se mu začínaly třást. Pronásledovatelé stahovali náskok, první z nich už si uvolnil ruku, aby stáhl ze zad dlouhý meč, ostatní připravili kopí. Elof si uvědomil, že se k nim nemůže otočit pravým bokem. Gorthawer v levé ruce působil trochu nezvykle, na ní mívá rukavici, ale nic jiného mu nezbyvalo. Dál postupoval jen s pomocí pravačky. První Ekweš se dostal na dosah a jak Elof doufal, rozmáchl se vnějším obloukem a mocně po Elofovi ťal. Kovář vykryl úder Gorthawerem zevnitř, náraz čepelí ho tedy přimáchl spíše ke stěně, zatímco Ekweše od ní odrazil. Bojovník zakolísal a s řevem se rovněž odporoučel do hlubin. Už když se odklonil, projel kolem Elofova ramene hrot kopí, těsně u zdi. Gorthawer byl ale blíž, bodl zdola a rozsekl útočnickovi paži. Kopí odlétlo a kopiník hned za ním. Ted' začal útočit Elof, dva krůčky zpět a nízký výpad mezi žebra. Ekweš vykřikl, upustil zbraň, ale zůstal na římsě, čímž zastoupil cestu svým druhům. Elof s hrůzou sledoval, jak další Ekweš zvedá kopí a bezcitně shazuje raněného do propasti. Ten však svého vraha v pádu chytil za nohu a spadli společně. Bojovník za nimi je doprovodil pohledem a pak udělal to nejlepší, co mohl: vrhl kopí podél stěny. Gorthawer ho však včas srazil stranou. Pronásledovatel dál nešel, třebaže měl za pasem ještě sekýrku, a Ekweš za ním ho také nijak nepopoháněli. Elof se s nově nabytou sebedůvěrou vydal poměrně značnou rychlostí po římsě a záhy je nechal za sebou.

Jak očekával, nad ním se otevřela další okna a z nich začaly padat nejrůznější předměty, voda, odpad, zbytky a jiné svinstvo, dokonce drahé zařízení. Útočníci však neviděli cíl a měli ubohou mušku. Největší starosti mu dělaly sítě a řetězy, jež se houpaly z cimbuří, ale jednou, když se mohl pevně chytit tesaného chrliče, zachytil druhou rukou síť, škubl za ni a strhl překvapeného Ekweše z okna. Se sítěmi tedy přestali, ale další chrliče už také nenašel a rychle ho opouštěly síly. Báł se, že z lesa na něj budou střílet, ale žádné šípky se neobjevily. Domyslel si, že koruny jsou na přesný zásah příliš husté. Ale přímo před ním mu v cestě stála mohutná věž, zřejmě hláska na konci hradby. Jasně viděl, že římsa, na níž stojí, pokračuje i kolem věže, na každém rohu přerušená chrličem, ale stejně jasně viděl i to, že spára, v níž se jistil prsty, na věži mizí. A jakmile odbočí po římsě kolem věže, na chvíli se ukáže střelcům na cimbuří. Za věží už to nebude tak strašné, protože koruny stromů na srázu sahaly až ke zdi; když dojde na nejhorší, může skočit. Ale ta holá zeď bez úchyty pro prsty... Zvládl třas, aby nespádl rovnou. Otočil hlavu a za sebou už uviděl v mlhavém oparu světlo, nepravidelné koruny stromů se začínaly jasně rýsovat. Za chvíli vyjde slunce a to mu pomůže.

K věži dorazil až příliš brzy, obtěžován jen zkusnými střelci, ale než se pustil kolem ní, vyčkal po několika vzácných okamžicích, aby si trochu odpočinul. Ať čekají a ztratí pozornost! Zvedl k unaveným očím Gorthawer a na lesklé černé čepeli uviděl za zády mezi hřebenem kopce a oblohou ohnivou stuhu. Opar náhle prorazil zlatý šíp, a ještě jeden, ozářil věž, vrcholky stromů, prohrály zeď... Ted', když jsou noční hlídky oslněny, musí jednat. Rozkročil se přes roh na římsu věže. Bylo to horší než předtím, daleko horší. Do ruky dostal od meče křeč, tváří, hrudí i koleny se tiskl ke kamenům a posouval nohy tak rychle, jak to jen šlo, přesto věděl, že je příliš pomalý. V tomtéž okamžiku se mu nad hlavou roztrátil dřik šípu. Zvedl zrak a uviděl na ochoz běžet dva střelce s napjatými luky a za nimi další. Zbytečně, leč vzdorně zvedl na obranu Gorthawer...

Náhle se setmělo. Východ slunce zakryl stín velikých křídel a přelétl přes hlavy vyděšených lučištníků. Jeden bez mřížení vystřelil a po zádech spadl z ochozu, druhý uhnul, aby zamířil pečlivěji, a s řevem přepadl na římsu a dál do korun stromů. Elof, jemuž srdce pádilo tryskem, zvedl ruku, ale hned se sehnul, když nad ním udeřila hromová křídla a vzduch prořízly spáry s plovacími blanami. Máchl rukou a tu, stejně rychle jako se objevila, byla veliká labuť pryč. Teprve ted' si uvědomil, že v ruce stále svírá meč. Byla to Kara, mimo vši pochybnost, ale co tu chtěla? Pomoci mu, nebo ho zabít? Málem ho srazila dolů, to se snadno mohlo stát. Ale přitom... přece...

S kletbou na rtech, pláčem na krajíčku a zmatkem v hlavě se dopotácel až na roh hlásky, kde zjistil, že přes veliký chrlič nepřeze snadno. Napřed za něj musel položit Gorthawer, aby si uvolnil ruce, a pak se bázlivě vydal za ním. Zvládl to bezpečně a ulevilo se mu, že se stromy tolik přiblížily. Když se ale sehnul pro meč, nebyl tam. Zvedl oči a střetl se s ledově modrým pohledem. Nad úzkou římsou tu bylo okno a v něm, jednu nohu venku, stála Louhi stejně pevně jako někde v kamenné síni, přestože ji vítr tahal za vlasy a za roucho. Ústa měla zkřivená, ret rozkousány do krve. V úžasu zjistil, že jí po mlčeně ledových tvářích tekou slzy. A v natažené ruce držela černý meč.

„Došel jsi na konec, mladý kováři!“ řekla stručně a bodla.

Málo lidí tu bolest prožilo dvakrát; Elof ano. Bez dechu vykřikl a schoulil se, jako by chtěl udržet, co z něj vypadlo, stiskl meč, vytrhl ji ho z ruky. Led byl všude, tekl mu do vnitřností, nohy mu povolily pod jeho vahou a Elof se skácel z římsy do prostoru. Zhoupł se mu žaludek, čas se zastavil, a náhle svět vybuchl svištěním větru, ranami, šlehanci, vůní borovic a strašlivými nárazy. Tu ho něco velikého udeřilo do zad a bolest propukla nanovo, když mu meč vyskočil z břicha. Matně slyšel shůry Louhin křik: „Přineste mi všechno, co měl u sebe! A mršinu spalte! Napřed ale pověste na Bránu jeho hlavu!“

KAPITOLA PÁTÁ

Do srdce světa

Ležel nehybně ve studených stínech z dosahu slunce. Halila ho hlubší noc, necítil nic krom horkého života, jenž mu unikal řvoucí výhní kousek pod srdcem. Zaplavil mu hrdlo; musel zakašlat a bílé plameny ho zmučily na hranici nevědomí. Když však pohasly, přišel trochu k sobě. Tělo měl chladné, ztuhlé, nesmírně těžké, jako by se proměnil v kov. Matně si připomněl dlouhou nemoc, jež ho soužila po ztrátě krve, třebaže rána, jež ji způsobila, se tajemně zahojila. Jaksí neosobně si uvědomoval, že ten proud musí zastavit. Obklopen tmou, prozářenou jen bolestí, však nedokázal vymyslet žádný způsob. Oddělen od údů i smyslů zapomněl, jak je používat. Instinkt ho místo toho vedl dovnitř, do žhavé výhně a dál, k plameni, jenž mu s neztenčenou silou plál v nitru, v srdci i v mysli. Jak vkládal onen utajený oheň do děl svých rukou, tak ho teď rozlil žilami co stříbrnou pájku a spojoval, ucpával, zajišťoval a svářel. Vnitřní plamen přemohl a uhasil bílý oheň bolesti, zastavil úprk života. Postupně si uvědomil, že může dýchat stále snadněji, že se mu do rukou vrací bolest a cit. Otevřel oči, uviděl koberec borových jehlic, a zase je ztěžka zavřel. Únava mu nedovolila ani se podívat tomu, co právě dokázal. Bolest trvala, ale rozhodně byla lepší než mrtvolná tíha. Pokud se proměnil v kov, dokázal se nanovo vykovat.

Jak se tělo léčilo, myšlenky nabraly sílu. Poletovaly mu hlavou jako jehličí ve větru, chvěly se, rozbíhaly, mizely. Jen dvě představy zůstaly jasné: černá křídla ve východu slunce a stopy slz na mléčné tváři. Káro! Ted' už ji dokázal s jistotou poznat v každé podobě. Přiletěla za ním, ale chtěla ho zachránit nebo napadnout? Možné bylo obojí, ale bál se nejhoršího - tím spíš, pokud věděla, co provedl s Louhi. Musí snad pochopit, že se tak jen snažil utéci... Což není pravda. To se jen pokoušel sám před sebou ospravedlnit, ale lhal si do kapsy. Chtěl Louhi, toužil po ní v nenávisti a vzpomínka na ni ho nesnesitelně trápila. Co to provedl, prahnout po nelidském stínu? Ne, alespoň tohle neplatí. To tělo nebylo přeludem, ale lidským projevem jejího pravého já, krásného a nebezpečného; díky nebezpečí byla jen o to víc vzrušující. A stačilo jen to? Jistě ne. Možná ho těmi mastmi omámila. Ale měla to zapotřebí? Dlouho se musel obejít bez lásky, jen se vzpomínkami na Karu, neboť jiných žen si nevšímal; není divu, že ho Louhi tak snadno svedla. Ale přece... Přesto v tom musilo být něco víc. Jistě to nezavinila jen vzpomínka na Karu a ona... když obě... Napolo vyjasněnou myšlenku rozbil tvrdým úderem a vynadal si za ni, ale kdyby si měl přiznat pravdu, něco na ní... Její zranitelnost. To je ono! Přitahovaly ho k ní všechny řečené důvody, ba některé ještě nižší, ale zlomil ho soucit, nenadálý a mimovolný, doted' pohřbený v hlubinách srdce. Pocítil, což se mu za toho divokého páření nestalo ani jednou, soucit s oním ztraceným stvořením, napolo odraženým stínem většího já, zmučeného žádostmi těla, jemuž pro odpor a pohrdání nemohla porozumět. Přes všechno chvástání ale nedokázala získat lásku, jen si ji vynutit. Kara nepatřila ani jednomu z nich, ať jí nasadili jakákoli pouta, v srdci zůstávala vždy sama sebou. Pochopil až teď, kdy bylo pozdě, ale pochyboval, že totéž někdy pochopí i Louhi. Do té doby měl dojem, že se ho snaží polapit, ale znenadání ho napadlo, zda ona k němu není připoutána stejným způsobem...

Slab a v horečce, sužován představami, zaslechl kroky přichozích až příliš pozdě. Šli pro něj zkušeni lovci a uměli chodit tiše. Upozornil ho na ně až praskot křovin o kus výš a hrdelní vítězný výkřik. Chtěl vyskočit, ale zarazil se; bude lepší, když ho budou mít za omráčeného a poleví v ostražitosti, zvláště pokud ho chtějí odnést pryč. Místo toho ho ale nechali ležet. Nechápatě pootevřel oči na úzkou škvíru a uviděl je postávat kolem, nejméně čtyři nebo pět vysokých ekwešských bojovníků. Jeden kopím ukázal na dlouhou tmavou skvrnu na zemi a druhý se připojil k jeho krutému smíchu. Vtom Elof pochopil; ta skvrna je jeho krev a Ekweš ho mají za mrtvého. Dobře, že se nepohnul; když ho nechají na pokoji a nebudou ho chtít dorazit... Vtom jeden zapíchl kopí do země, vytáhl krátkou sekýru a Elof si s hrůzou vzpomněl na Louhina slova. Chystají se splnit její rozkaz a on ani neví, jestli se dokáže pohnout.

Tu uslyšel kroky kousek od hlavy a nezbyvalo mu, než to zkusit. S bolestným stonem se nadzdvihl a zvedl ruku nad hlavu, aby odvrátil úder. Rána nedopadla. Podařilo se mu zvednout hlavu a v úžasu nad sebou uviděl sekerníka ztuhlého, oči vyřeštěné, rituální jizvy bílé v šedém obličejí. Jeho společníci se zmohli jen na vyděšený řev. Před očima jim ožila zkrvavená mrtvola a Ekweš se máločeho báli víc než mrtvých. Kdyby totiž jejich oběti dokázaly vstát, bylo by to s nimi zlé. Kopí popadala do křoví, i sekerníkovi vypadla zbraň z ruky. Kdyby byl Elof v pořádku, pokusil by se o útěk, ale jen se postavit ho stálo tolik sil, že se hned opřel o strom, napůl udušený zaschlou krví v hrdle. Maně si uvědomoval, že svůj okamžik propásl a Ekweš už vyměnili hrůzu za hněv. Jako jeden muž sebrali ze země zbraně, odhodlání vynahradiť si nedůstojnou chvíli strachu, a se vzteklým výrazem ve tváři ho obstoupili.

Zvuku z lesa nevěnovali pozornost, neboť zněl ostře a přitom tiše jako ptačí křik. Elof ho už ale slyšel a neschopen si přesně vzpomenout, udělal to nejmoudřejší, co v dané chvíli mohl; vrhl se do kaluže vlastní krve. Vzduch naplnil tichý svist a nepřátelé se nechápavě otočili. Vzápětí zaječeli, pustili zbraně a chránili si hlavy rukama; proti kamenům, jež na ně létaly z lesa, to však byla chabá obrana a záhy praskaly kosti i lebky. Elof viděl, jak jednomu bojovníkovi vyletěl mozek z hlavy, další pod úder chvíli krkolomně tancoval, až padl na zem jako kus krvavé kaše. Sekerník se otočil kolem své osy, zasažen třemi šípů v koženém kyrsu, jeden vytrhl, padl na zem a zemřel s dřikem v ruce. Elof se sprškou kamenů proplazil pro jeho sekeru a uvědomil si, že šíp je mu něčím povědomý, i když opracování dřeva nepatřilo k nejlepším. Ekweš pobíhali po mýtině, jeden si svíral bezvládnou ruku, ale cestu ven nenašli. Jednoho zabily šípů a kameny z praku, druhý se zoufale vrhl do křoví, zarazil se, strašlivě vykřikl a složil se na záda s píkou v břiše.

Na Elofa byl v jeho stavu takový pohled moc. Udělalo se mu hrozně špatně a málem omdlel bolestí. Bezmocně ležel, než na mýtině uslyšel kroky, pak ho zvedly čísi silné ruce. Ucítil silný pach, známý a přece nepříjemně jiný, zkažený a ostrý. Smrad ho přiměl otevřít oči, ale hned ho napadlo, že blouzní, protože přímo před sebou uviděl Rokovu tvář.

„Klid!“ zafuněl Roc udýchán, když Elof zase odpadl. „Stálo mě helskou fušku tě odsud dostat, tak se na mě aspoň podívej! Copak nevidíte?“ dodal rychle na adresu stínů svých společníků. „Nemůže mluvit, natož chodit! Budeme ho muset odnést...“

„Ještě ne!“ pravil zezadu hrubý hluboký hlas a pak ho někdo odstrčil. Před Rokem stanula ramenatá podsaditá postava, menší než Elof, ale širší. Elofa chytila za vlasy tvrdá ruka a zvrátila mu hlavu dozadu, aby mu bylo vidět do tváře. Obličej pořizka vypadal jako spletený z hnědých lan, pod hustým obočím plály oči barvy černého opálu. Nad nimi dělil čelo tenký pásek z pleteného zlata a zanedbaný plnovous skrýval tlustý zlatý náhrdelník. Zadíval se Elofovi do očí a propadlé tváře mu ještě zhubly, strávené ohněm planoucím uvnitř. V tom pohledu nebylo ani stopy po milosrdenství nebo laskavosti.

Hleděl pyšně, tvrdě, podezíravě a především nenasytně. „Tak co?“ zeptal se nářečím, jež bylo Elofovi také napůl povědomé; ale to už mužovu národnost poznal podle tváře a zápachu. Mluvil navýsost jízlivě. „Co nám ukážeš na důkaz, lidský kováři? Jakými divy nás oslníš?“

Elof sotva mluvil. „Nic... jen tohle.“ Zalovil pod orvanou kazajkou a vytáhl ze západní malý oválný onyx od velkého duerga Anskera. Uzlovité prsty se po něm natáhly, otřely ho, opálové oči nevěřily.

„Kde jsi to ukradl? Jakým právem to nosíš?“

Elof se s vypětím sil postavil rovně, i když se kolem něj točil celý les. Podíval se snědému pořežovi přímo do očí a zaútočil: „Jsem mistr kovář Elof Valantor. Ty se mi nepředstavíš? Ti škazuje kdo?“

Duergar zahučeli údivem, že člověk hovoří jejich jazykem, a Elof si trochu oddechl. Měl strach, že mu nebudou rozumět. Ten se zlatou korunkou na něj chvíli civěl a pak se krátce poklonil. „Ieh tjak, uznje. Ildryanje korolje! Ije!“

„Pak slyš mou odpověď, lorde Ildryane. Ten odznak jsem dostal právem tovaryše po dvou dlouhých letech služby, a své právo jsem stvrdil dosažením mistrovství!“

Znovu uslyšel ušaslá slova a uviděl nevěřičné úšklebky. Díval se však jen na Ildryana. „Tímto právem také žádám o pohostinství pro sebe a svého pomocníka! Poskytnete nám ho? Nebo se tu budeme dohadovat, dokud se nevrátí lidožrouti? Khažto mjetdylas!“

Shlukli se kolem něj z lesních stínů, úšklebků ubylo. Elof si poprvé všiml, že jejich vůdce je překvapivě špatně oblečen na příslušníka Staršího lidu, natož na jejich vládce. Měl na sobě zlatě vykládanou jemnou drátěnou košili, ale vypadala na jeho míru předělaná, a kožené kalhoty v měl ošoupané a špinavé. Oblečení ostatních bylo stejně nepěkné a ještě špinavější. Za opasky jim visely pytle s masem, svazky kořínků, dokonce zabíjí zajíci, kroužkové zbroje padly málokomu. Dobře vykované a bohatě zdobené měli jen zbraně, visely jim však na bandalírech z nevydělané kůže. Hlava se mu z té záhady zamotala a náhle neviděl nic než onu jedinou snědou tvář. Zdálo se, že se vznášá v prostoru, a Elof se přinutil dívat se jí tak dlouho do očí, až duerg nerad sklopil zrak a krátce přikývl. „Opravdu plýtváme časem!“ zavrčel. „Tvou cenu přijímám! Taljazka na zjevar! Naž skarjenje!“

Elof úlevou ztratil půdu pod nohama, Roc ho zachytil a zeptal se, co duerg řekl. „Povídá, že máme jít s nimi,“ zasípal Elof a dodal tak tiše, jak jen mohl: „No, spíš to nařídil... a musíme si pospíšet!“ Ta myšlenka mu připadla nepředstavitelná; stěží dokázal položit jednu nohu před druhou a zvonění v uších mu přehlušilo všechno, co Roc řekl. Byl velice nespůj. „Ale co myslel tou cenou...“ Stromy se mu roztočily nad hlavou a země se mu zhoupla pod nohama.

V následujících chvílích pobýval na stinné hranici nevědomí, zhruba si vědom, že ho nesou na jakýchsi nosítkách na širokých ramenou, že se nad ním mihají koruny stromů a mezi nimi měsíce a hvězdy. Jindy se zmítal v tom strašlivém příboji nebo viděl Louhinu tvář zrůzněnou hněvem, cítil bolest od bodnutí mečem, či šel stezkami ještě temnějšími a popletenějšími. Tu náhle uviděl kruh čistého nebe a vnímal všechno přesně.

Shýbal se nad ním Roc, v ruce čutoru s vodou. Když se Elof pohnul, pokývl stejně krátce jako Ildryan a opřel se o strom, navenek se mu ale nijak neulevilo. „Tak co?“ zeptal se. „Prospali jsme se?“

Elof se otočil a rozhlédl kolem. Viděl jen křoviny, mezi nimi nad korunou stromu cáry tmavomodré oblohy s červánky soumraku a vysokou špičku nějaké šedé skály. Zavládl v něm mír, snad nakrátko, ale přece. Vzduch byl prosycen vůní pryskyřice a když se otočil dál, uviděl, že leží na nouzovém lůžku - hromadě jedlových výhonků. V dálce stály stromy, ale Roc se opíral o jediný na celé mýtině, o velkou borovici, po boku Gorthawera a batohy.

„Ano,“ přitakal Elof a hlas mu v uších zazněl suše, ale pevně. „Ano, vyspal jsem se. Cítím se... silnější.“

„To bych řekl,“ opáčil tvrdě Roc, „když se hojíš tak rychle. Říkali jsme si, že Louhi netrefila, ale to není pravda, vid?“ Uviděl Elofův výraz a zase se opřel o strom. „Uklidni se, chlapče, v pohodě. Tady jsme zatím v bezpečí. Ildryan a jeho hoši tvrdí, že tenhle kraj už Louhi neovládá. Zalezli někde do stínu a čekají na tmou, ale já si řekl, že ti sluníčko prospěje a jim zřejmě vyhovuje, že se nás zbavili.“

Elof se opatrně posadil a ucítil, jak se mu pročišťuje hlava. „Roku, jak ses k nim dostal? Co se s tebou dělo, když...“

„Když jsi ztratil kontrolu nad cizí podobou? Jen Mocnosti vědí, jak jsi to vydržel tak dlouho, ale jsem za to sakra rád. No, vzala mě voda, stáhla pod hladinu, pak jsem vedle uviděl Tarnhelm...“

„Uviděls Tarnhelm? Máš ji? Roku, je bezpečné...“

„Jenom klid! Ano, našel jsem ji; klesala na dno mezi šutry, tak jsem se pro ni potopil. Pěkně mě sebral proud, ale dostal jsem ji na břeh. Bez tebe mi byla hodně platná! Navíc jsem nevěděl, jestli jsi živý nebo mrtvý. Pak mě našli tihle přítelíčkové.“ Ušklíbl se. „Říkám jim přátelé, ale je to jako navléknout nahou pravdu do cizích hadrů. Lidi rozhodně nemají v lásce. Zabíli by mě na fleku, kdyby si nevšimli helmy a nepoznali, že na ní něco je. Pak už se s nima dalo mluvit. Trošku jsem je o té helmě a o tobě vodil za nos, abych je donutil ti pomoci, jinak by mě v tom nechali. Ekweš tě ale dostali dřív než my... Snažil jsem se tě varovat, ale pozdě. Tak jsme zůstali na pláži a tebe sebrali.“

Elof se usmál. „Moje chyba. Alespoň ses snažil.“

Roc se zašklebil. „Viděli jsme, jak tě zajali, ale v té otevřené krajině nechtěli na hlídku útočit, protože kolem se motala ještě spousta Ekweš. Stopovali vás ale pěkně, každý krok, a když tě lidožrouti zavedli do hradu, viděli jsme to. Málem jsem si začal rvát vlasy nebo vyrazil za tebou. Duergar mi ale řekli, že zezadu se dostaneme blíž a ze srázu můžu přelézt na hradbu a proklouznout dovnitř, protože hrad má veškerou obranu soustředěnou dopředu...“

„Proklouznout dovnitř?“ zasmál se nepřesvědčivě Elof. „Roku, chlapče, cos tam chtěl dělat? Sám jsi viděl, že je to

hotové mraveniště lidožroutů..."

„No..." zazubil se Roc trochu rozpačitě. „Řekl jsem si, že se tam trochu porozhlídnu, budu se vydávat za otroka..."

„Ty osle!" zavřel Elof, aby skryl své skutečné pocity. „I po pár týdnech na zkráceném přidělu bys vypadal jako nejlépe živěný otrok, jakého jsem kdy viděl!"

Roc se tiše zahihňal. „No, možná občas nějakého vykrmí, ne? Ale jsem rád, žeš mi ušetřil práci tím kejklířským kouskem..."

„Tys to viděl?"

„Byl jsem o pěkný kus níž. Nemohl jsem si tu podívanou nechat ujít, když z nebe začali přšet Ekweš! A pak ty. U Heliných zubů, myslel jsem, že už to máš za sebou! Narodil ses snad pro šibenici. Radši jsme se ale podívali zblízka a zbytek znáš." Pokrčil rameny. „Je moc dobře, že se nás ti pořizci tak straní, jinak by mohli začít přemýšlet, kam se poděly ty rány ze solaru a ze zad. Slušná rána, všichni jsme ji viděli. Řeklo by se smrtelná, ale co zmůžeš. Stalo se to zase, vid?"

Elof polkl a přikývl. Vzpomněl si, jaká propast se po jeho prvním zázračném zahojení otevřela mezi ním a přáteli. „Ano. Stalo se to stejně. A pořád nevím proč..."

Roc uvažoval nahlas: „Podívej. Můžeš se zranit jako ostatní, to je jasné. To vím od prvních dnů tvého učení, když ses praštil kladivem nebo spálil o železo. A nikdy jsi neřekl ani slovo, tak moc ses chtěl podobat našemu Mistrovi." Při té vzpomínce se zasmál, i když Elofovi z ní bylo zima. „Ale krev ti tekla jako každému a stejně dlouho ses i léčil. Totéž v dospělosti. Až na dva případy. Takže co na nich bylo tak..." Tu úžasem vykulil oči a Elof málem viděl, co ho napadlo. „Obě ty rány byly od meče, oba meče jsi dělal sám... Často jsi dal dílu větší sílu, než jsi původně chtěl. Jako bys do nich vlil tolik vlastního umění, že tě nemohou pořádně propíchnout a ránu hned samy vyhojí, vypálí ji tím ohněm, v němž jsi je vykoval..." Tiše hvízdal. „Zní to pěkně divoce, ale u tebe... jo, u tebe bych tomu věřil."

Elof zavrtěl hlavou. „Ale Roku, takovou sílu jsem nevložil ani na jednu z těch čepelí!"

„To kouzlo máš rovnou v krvi."

„Tak to jsem hlínu v lese pěkně očaroval! Poslyš, Roku, možná máš pravdu, co já vím. Ale o tu krev jsem stejně přišel a jsem slabý jako kotě. Nemáš něco k jídlu?"

Roc se zahihňal. „No vida, uzdravuješ se rychle!" Přitáhl batohy, prohrabal je a vylovil balíčky zabalené v listech. „Tak bychom tu měli maso, chleba, nějaké kořinky, místní, ale dobré. Naši přítelíčkové přinejmenším neškodlí na jídle, a taky aby škotili, za takovou cenu..."

Elof s plnými ústy tvrdého chleba rychle vzhlédl. „Cena? Už si vzpomínám, Ildryan říkal něco v tom smyslu, že cenu přijímá. Co to je za cenu, Roku? A za co přesně?"

Roc si na tlustý prst namotal zrzavou kučeru. „No... Tohle je ta horší stránka věci. Nechtěl jsem ti o tom říkat, dokud... dokud ti nebude líp."

„Roku, už je mi dobře. Jaká je cena?"

„Dobře? Jsi šedivý jako ten chleba a pořád slabý. Ale co. Cena je ta tvá helma - ne, lehni si a nech mě domluvit!"

„Ty ji máš? A přesto jsi ji vyměnil..."

„Elofe, poslouchej! Je to cena za naše životy..."

Elof vybuchl. „Roku, ty kurví potrate, nic mocnějšího než ta helma mi už nezůstalo! Je moje a se svými obchody táhni do pekla! Musím ji dostat, slyšíš? Musím! Jak bez ní kdy můžu chytit Karu..."

Roc přimhouřil víčka, až mu skoro nebylo vidět do očí, a zrudl ve tváři. „Tak chytit, jo? A co tvoje pokání, už jsi vystřízlivěl? Nemáš pocit, že chytání už bylo dost? Byli bychom v téhle díře, kdybys měl včas dost rozumu?" Elof sklonil hlavu a Roc netrpělivě vydechl. „Mistře kováři, promiň. Ale co jsem měl dělat? Sám jsem tě vysvobodit nemohl, já s tou helmou zacházet neumím! K čemu by mi bylo držet se jí a tebe ztratit? Stejně už je jejich; kdybych jim ji neprodal, nechali by mě tam a vzali by ji tak jako tak. Nebo by mě rovnou podřízli. Takhle je aspoň váže čest; nevzali nám nic jiného."

Elof přikývl, i když srdce ho bolet nepřestalo. Znovu se pustil do jídla a bez chuti uždíboval, dokud nezapadlo slunce a na nebi se neobjevily první hvězdy. Skála v šeru vypadala vyšší, strmý stín na pozadí světlého soumraku. Řekl si, že duergar také klamou vnější podobou. Měli velice mnohoznačné povahy, pro člověka nepochopitelné; dokázali být podezíraví, tajnůstkářští a sobečtí i ve vztahu k vlastním, ale na druhou stranu nebyli schopni ani zpola takové surovosti jako lidé. V podobných případech byli možná méně pokrytečtí. Ansker a Ils se snažili jednat s lidmi po jejich a v tom je napodobovala i většina mladých duergar. Dokonce i laskavá Ils by však podobný výměnný obchod považovala za čestný a vcelku spravedlivý. „Říkáš, že si mohli helmu vzít snadno rovnou... Moc platná jim nebude! Kovařinu možná ovládají, ale helmu neznají. Ať si to zkusí!" dodal temně.

„Padá tma!" ohlásil hrubý hlas. Elof zvedl oči. Stál tu Ildryan se svým hejnem, jež vypadalo potmě ještě méně lidsky, oči matné a kamenné. Vzácná helma se duerghovi houpala v ruce a v Elofovi se rozbušilo srdce. Byla poškozená, osekaná a tu a tam povolil kroužek. Jiný duergh navíc držel Gorthawer v pochvě. Ildryan pokynul jednomu ze svých mužů a ten rozhrnul křoví u paty skály.

Trny snad přes tvrdou kůži ani necítil. Nebylo vidět, co udělal potom, možná to byl i jiný duerg, kterého neviděli, ale cíl byl jasný. Stíny na hrubé kamenné stěně zhoustly a vpily se jeden do druhého. Jedna část skály, ještě před chvílí zcela neporušená, zvolna ustupovala, zavěšena na jakémsi neviditelném čepu. Ještě než se úplně otevřela, jeden z družiny vstoupil do tmy, v ruce křesadlo a hubku. Vzlálo světlo, červený plamének se dotkl stěny a tu se zlatě rozhořela lampa, po ní další a ještě další, až rozechvělé plameny teplým matným světlem ozářily prostornou jeskyni, dlouhou a hlubokou, ozdobenou po stěnách tmavými malbami lovné zvěře. Vypadaly staré a zašlé, na konci jeskyně se však leskla zachovalá mříž a v odraženém světle se zachvěly i samy lucerny.

„Stříbro, zlato a křišťál!" zašeptal Roc. „A to jsou oblečení jako trhani..."

Elof cítil, jak mu na zátylku vstávají vlasy. Ocítl se blízko řešení záhady a obraz, jenž se mu začal utvářet v mysli, se

mu ani trochu nelíbil.

„Pojďte!“ pravil nevrle Ildryan. „Vstupte do našich starobylých síní, buďte našimi hosty, jako u našich příbuzných za mořem. A považujte to za čest, neboť tento pohled nebyl dopřán žádnému člověku už po mnoho pokolení!“

Dva duergar se chopili Elofových vystlaných nosítek, ale předešel je a sám se posadil. Ildryanovi zacukalo v obočí. „Nač čekat?“ vyštěkl. „Kam jinam byste šli? Tady v okolí zhalíki nejsou, ale v okolních krajích požírači lidí pročesávají lesy a hledají tě! Blázní, to vás tu máme nechat?“

Elof zaváhal. Světlo a teplo ho lákaly spolu s bezpečím dávných vzpomínek. Napjal zrak a přišlo mu, že za první branou vidí tunel sestupovat k černému zrcadlu stojaté vody, k černému jezeru, na němž se tančící plameny odrážely jako drahokamy v koruně. Na tom klidném břehu toužil spočinout, odpočinout si od nedostatku, od myšlení, od lásky. Všeho si užil až moc, všechno ho trápilo a teď chtěl jen klid a možnost uzdravení. Druhá představa se však až příliš vyjasňovala. Vzpomněl si na jiného krále podzemí, jak nerad by nechal cizince odejít, když už jednou překonali brány, jako je tahle. Pokud se něco lišilo, pak tomuto vládci věřil ještě méně, jeho hladové tváři a hltavému pohledu. V takové pevnosti, zdánlivě stranou všech bojů světa, bylo jisté až příliš jednoduché uvěřit, že jen jeho národ vykonává spravedlnost, či snad že nad bezprostřední potřebu nelze stavět nějaké neznámé vyšší dobro.

„Co po nás vlastně chceš, lorde Ildryane?“ zeptal se tiše. „Abychom ti ukázali, jak zacházet s tou přílbou? Ale to jsme si nedohodli - nebo ano, Roku? Když jsi nás tedy přinutil k takové dohodě, dodržíme ji doslova. Nenučím tě užívat helmu ani tady, ani dole. Slíbím ti vyrobit místo ní něco stejně cenného, pokud budeš chtít, ale neudělám nic, dokud mi ji nevrátíš. Pokud ji nedostanu do ruky, nepůjdu ani za tvou bránu. Nech si helmu, pokud chceš, a ať ti dobře slouží. Ale rozumnější by bylo ji se mnou vyměnit za jinou práci...“

„TY helmu nedostaneš!“ vykřikl Ildryan. „Vy obyvatelé horního světa, kde světlo bodá a vzduch se honí, jak se mu zachce, vy si myslíte, že jsme slepí? Nebo hloupí? Chceš nám vzít naši odměnu a odbýt nás nějakou dráteničinou? Starší vaší země se možná dají ošidit, ale my si svoje ohlídáme! Nic nedostaneš! Nic než ránu! Padej dovnitř, nebo zemřeš!“

Zalesklo se železo, šíp natáhl tětívu, kámen vklouzl do praku a duergar se po nich vrhli, oči upřené hlavně na Roka a ne na nemocného tvora, jehož přece museli nést.

Elof ale zlehka skočil po duerghovi, který držel Gorthawer, srazil ho jedinou ranou a ještě v pádu zachytil pásek s pochvou. Černá čepel mu zazpívala v ruce a Elof stanul hrdě proti všem, byť na trochu nejistých nohou.

Roc k němu rychle přiskočil a Elof se mu opřel o rameno.

„Tak národ duergar vskutku ztrácí čest,“ zasípal Elof tak strašlivým hlasem, až se Roc vylekal. „Kromě dalších věcí...“

Ildryanovi zajiskřilo v očích, ale zvedl ruku a nikdo nevystřelil. „Neztrácíme čest,“ ucedil pohrdavě, „ba ani ve styku s lidskou špínou. Vypadněte, kam chcete, do skal nebo na Led, hned! Když zůstanete ještě okamžik, po právu vás zabijeme jako vetřelce a špehy!“

„A přílba?“ připomněl Elof.

„Adjitze!“ Na Ildryanův rozkaz se duergar otočili čelem vzad a po jeho boku vykročili k bráně. Zuby se mu pod zčuchanými vousy leskly, ale ne v úsměvu, na prahu si ještě odkáshal a odplivl. Proti světlu lamp nabývala shrbená postava na objemu už pouhou silou nenávisti. „Obchod je obchod. Co máme, to si necháme. Dal' budje!“

Po posledním pohrdavém slovu se kamenné dveře začaly zavírat a odřízly světlo jemně jako vzdech. Chvilí ještě spára zlatě zářila a vzápětí zmizela. V Elofovi slabost přemohl vztek, dopotácel se ke skále a zabušil na ni hruškou jílice. Nikde však nezněla dutě, ba ani zkušeným zrakem či hmatem nenašel sebeslabší skulinku.

„Jdeme pryč!“ zavrčel Roc a odtáhl ho od stěny. „Slyšel jsi ho, ještě chvíli a dojde jim čest. Pak nás zastřelí...“ Palcem ukázal nahoru na skálu, kde se mohlo skrývat sto nebo tisíc lučištníků, podepřel Elofa a málem ho stáhl po svahu dolů.

Pod kopcem se udýchán zastavil a společně se složili do rozkvetlého janovce. Elof ale jako první větu řekl: „Do těch dveří se dostanu...“ Očima sklouzl ke svahu. „Jistě, chrání je víc než šikovná konstrukce. Drží se jich nějaká síla, hluboká, stará a mocná. Ale... Ano, dej mi trochu času, a dokážu se za ně dostat.“

„Jasně,“ opáčil suše Roc. „A co z toho? Chceš střelcům poskytnout lepší terč? Takovou pevnost bys nedobyl ani s vojskem, chlapče. Stejně by dveře hned opravili...“

Elof se rozkašlal a přitiskl ruce na prsa.

„Že by? O tom pochybuji.“

Roc se na něj podíval. „Když se tak chceš dostat dovnitř, proč ses zdráhal přijmout jejich pozvání? Bylo mi to podezřelé, to jo, ale zdálo se mi, že máš nějaký lepší důvod jim nevěřit, snad kvůli těm mečům na zádech.“

„Ano, něco jsem viděl. O meče nejde. Spíš ty rozpory, Roku, zlato a orvané šaty... Ils nám připomínala dost často, že když sem před kolika tisíci lety přišli lidé, skoro všichni Starší utekli za moře. Tihle duergar jsou tedy potomci těch, co zůstali. A kdo by tu zůstával z takového soudržného národa? Odpadlíci, psanci, staromilci, podivíni, omezenci... mezi duergar jich rozhodně nebylo mnoho. Ti, kteří by stěží zapadli do jakékoli společnosti. A duergar potřebují žít pohromadě, aby udrželi naživu znalosti a dovednosti, dokonce daleko víc než my. Co pak? Opuštění, oslabení, oddělení od jádra svého lidu tady ztratili moc i vědomosti. Někteří se nakonec spojili, nebo spíš až jejich potomci, ale to už bylo pozdě. Ztratilo se mnohé a jich zbylo málo. Ubohé zbytky! Zdědili celou říši svých předků, všechno bohatství, jež tu zůstalo, ale pochopili, že nic tak dokonalého už nevytvoří. I když tedy Ildryan a jeho lid žijí obklopeni zlatem, musejí se žít lovem a sběrem, protože při svých počtech a schopnostech nedokáží obdělávat horská políčka. Díky tomu jsou lační a hrabiví, víc než ti nejhorší duergar u nás. Shromažďují místo aby vyráběli, soustřeďují se jen na sebe a žárlí na všechno ostatní. Neodvážil jsem se svěřit naše životy do takových rukou.“

„Čekal bych, že po té tvé nabídce jiné odměny skočí...“

„Pustit mě do svých kováren a přiznat, že sami už řemeslo zapomněli? Mě, člověka a žáka pravého mistra z jejich rodu?“

„Mohli se od tebe něco naučit..."

„Na to jsou moc hrdí a mají příliš velký strach z prozrazení. Jakmile bychom tam vkročili, našli by si dost důvodů, proč nás tam držet, čest nečest."

Roc se zamračil. „To máš pravdu. Pochybuju, že by to snesli třeba i od Ils nebo jiného duerga, při své pýše." Vzdychl a když sklíčeně sklonil hlavu, do tváře mu spadly zrzavé kučery. „No budiž. Tak jsme tady, řu lig odkudkoli, ztracení a bezmocní jako nikdy, navíc bez helmy. Tak skončil můj obchod a vypadá to, že se moc nepovedl."

Elof se rozesmál, i když ho při tom píchalo v břišních svalech, a poplácal Roka po zádech. „To už neříkej! Zpod té sekery mi připadal dost dobrý. Navíc mám všechno v batohu a Gorthawer k tomu! Možná jsme přišli o přílbu, ale zbyla nám rukavice a všechno ostatní. Louhi sice dostala kladivo, ale místo něj mám druhou půlku náramku a ta je mi dražší. A hlavně jsme naživu! Život a pár kusů žvance - často bychom prodali jedno za druhé, ne?"

Rokovi se vrátila nálada. „To jsi trefil hřebík na hlavičku! Ale stejně mě štve ten mizerný obchod; ti parchanti neměli ani dost slušnosti, aby nás poslali na dobrou silnici."

„Třeba tu žádná není. Nebo ji za silnici nepovažují. Ale přesto nám něco prozradili, aniž by chtěli. Řekli nám, že Louhi tenhle kraj neovládá a později, že jejich síně už člověk neviděl po mnoho pokolení."

„No a?"

Elof se zazubil. „To znamená, že kdysi tam lidé chodili. Spolupracovali tedy s duergar, byť okrajově, a tedy tu asi bydleli. A vzhledem k tomu, že tihle orvaní duergar by Ekweš dlouho odrážet nedokázali, jistě tu lidé ještě bydlí. A jsou silní."

Roc tiše hvízdal a rozhlédl se. Slunce už zmizelo až na pár plamenných paprsků na obzoru mezi špičkami stromů.

„Možná. Může být. A nepřítelé Ekweš mohou být naši přátelé. Ale kde? Kam se v téhle divočině obrátíme?"

Elof sebral síly a nejspíš se postavil. „Jsme tady pořád dost vysoko v kopcích. Nemělo by být tak těžké najít nějakou vyhlídku..."

„To jo, ale můžeš..."

„Už jsem řekl, že je mi lépe. Jdeme!"

Roc měl zjevně své pochybnosti, ale uposlechl Elofovy výzvy a podíral ho jen tehdy, když zakopl o propletené kořeny nebo volný valoun. Přebrodili kamenitý potůček, jenž jim zazurčel kolem kotníků. Elof se z něj zhluboka napil a velice ožil. Pomalu, ale vytrvale vystoupali na protější svah a záhy mezi stíny skal uviděli zásek nebe; k němu se vydali obhlédnout kraj. Svah byl prudký, ale porostlý hustou travou, jejíž trsy skýtal rukám i nohám dostatečnou oporu, na vrchol tedy dorazili zanedlouho. Na hřebeni se zastavili, aby nabrali dech a vyčkali východu měsíce, protože světla valem ubývalo. Elof alespoň rozeznal, že tráva na severním svahu je daleko řidší, nevhodná k pastvě, hlínou prosvítala holá skála. Neměl z toho dobrý pocit, zahleděl se tedy dál na sever. V téže chvíli vyšel měsíc, Elof uviděl na svazích kopců i hor stříbrný přísvit, lesklé hladiny řek a bílé sněhové čepice na vrcholech. Nad nimi ale proskočilo jiné světlo jako stříbrný opar nad hřebenem vlny, usadilo se na nebi, bledé a jasné, až se i oblaka nad ním proměnily v ledové řeky, hradby zimy vztyčené nad světem. A Elof s těžkým srdcem proklel den, kdy ho uviděl poprvé.

„Svinská záře Ledu!" ulevil si Roc. „Takhle blízko?"

Elof mlčky ukázal prstem. Mezi dvěma nejvzdálenějšími sněhovými čepicemi svítil fliček jasnější bělí, zářivý drahokam uprostřed mrazivého vzduchu. „Posel Ledu," řekl tiše. „Nebo dítě. Je tam a postupuje. Díky němu čepice vytvářejí vlastní ledovce."

„Tak sever bychom měli," řekl po chvíli Roc. „Na západě je hrad, moře a lidožrouti; nezbylo by nám než nějak projít mezi nimi a ukrást menší loď. Na to bych moc nesázel, ty ano? Myslel jsem si to. Což nám nechává východ a jih." Otočili se a shlédli do temnější, plošší krajiny, kde skály přecházely ve vrchovinu a tvrdé obrysy kopců změkčoval lesní porost. Po sněhu tu nebylo ani stopy. Do dálky nebylo vidět kvůli mlze nebo mrholení, ale přesto rozeznali ještě třpyt široké řeky nebo hladiny jezera. Kam až dohlédli byl východ i jih stejný, samý lesnatý kopec na pozadí mlžných dálek.

„To vypadá dobře," řekl Roc. „Určitě lip než sever."

„A pokud bude někde ještě lépe, třeba i lidské osídlení, pak to je na jihu," přitakal Elof. „Tam se vypravíme. Jdeme na jih!"

Ještě než to však dořekl, naposledy se ohlédl po skalách. Nedokázal zahnat touhu získat zpátky své zázračné dílo, jež mu umožnilo alespoň nahlédnout svobodu Mocností. Pochyboval, že kdy dokáže bez knihovny mistra Mylia či zkušeností duergar vytvořit něco podobného. Stěží mohl navíc uvěřit, že bez helmy kdy najde Karu, a pokud ano, že si ji udrží. S vzpomínkami na jasné světlo a letící vzduch či jiskrný smích se rozloučil, i s cizími podobami a pocity, nesvázanými pouhou lidskou zkušeností. Přestože ho takový život soužil, toužil po něm jako po náhle přerванém snu. Touhu však potlačila vlna znechucení sebou samým a popohnala ho ze srázu tak rychle, že mu Roc stěží stačil.

Tak se Tarnhelm vytráčí z Kronik. Ačkoli však opustila naše vyprávění, objevila se v jiných, jež přešla v mýty. Zdá se, že po mnoha letech, možná i mnoha pokoleních, duergar konečně odhalili přinejmenším některá z jejich tajemství, a přestože ji mnozí vydávali za své nejlepší dílo, pravý tvůrce přílby nebyl nikdy zcela zapomenut. Mezi Starším lidem na severu se stala velikým pokladem a nakonec přešla do rukou těch, kdož tragickou historií stínového národa završili.

Z trojice velikých výtvorů Elofova zkaženého dětství už druhý opustil svět. Byly to učednické kousky hodné budoucího velmistra, ale žádný z nich se nedokázal zbavit poskvrny a každý svým způsobem přivodil velké zlo. Stejně jako největší z nich, meč strachu, doháněl zástupy mužů k šílenství a smrti, tak se přílba, vládkyně skryté změny, stala nástrojem zrady a klamu, a náramek, jako důkaz lásky poskvrněný nejméně, se stal pouty a rakví citu. I když je rozlomen, škody ještě páchat nepřestal.

O Elofově a Rokově cestě na jih přes kopce a přes lesy se žádný záznam nedochoval.

Jistě zabrala přinejmenším pár dní, neboť museli překonat mnohé vrchy a údolí, ale zřejmě se jim na ní nic nepříhodovalo. Podle dochovaných pramenů byl kraj liduprázdný a lovné zvíře málo. Snadno si domyslet, co to pro ně znamenalo,

protože měli pouze trochu jídla od duergar a Rokovi zbývalo jen pár šípů. Léčení Elofovi nezustavilo mnoho sil. Na druhou stranu byli živí a svobodní, ač předtím přestáli mnohá smrtelná nebezpečí, a strážné těla snadno překonali silou vůle. V lesích muselo být příjemné léto, vzduch voněl pryskyřicí a mezi borovým jehličím na zemi všechno kvetlo. Když došli na konec lesa, ještě se drželi na nohou a nebyli nijak rozmrzeli, mohli tedy pokračovat dál po holém svahu k hřebeni. Schylovalo se k poledni a za blízkým obzorem běželo jen pár mráčků. Další stromy už před sebou neviděli a po stranách hvozdu také řídli. Nadšení jim dodalo nových sil, rázně tedy vykročili. „Doufejme... že dolů to půjde... líp," sápal Roc, ve tváři zpocený a brunátný jako jahoda. Ale kousek od vrcholu si uvědomili, že dolů žádný svah nevede, že jsou na hraně srázu. A nebyla to obyčejná skála, na jakou narazili na konci Meneth Aithenu, ale dlouhý zlatý útes. Kamaž dohlédli, na západ a na východ rostly až k vrcholu srázu stromy. Opatrně došli až na kraj, po čtyřech, aby je proti obloze nezahledli nepřátelé. Když však konečně shlédli přes okraj, v úžasu zapomněli na všechno ostatní. Po pravé ruce, na západě, zprvu uviděli stejnou dlouhou kamennou stěnu a pomysleli si, že se ocitli nad nějakým hlubokým údolím. Když ale vystrčili hlavy dál a otočili je na východ, zjistili, že útes se stáčí směrem od nich a mizí v mlžných dálavách, až na obzoru co rozmazaná linka splývá s oblohou. A pod nimi se prostírala celá zem jako velká mapa, obrovská živá tapiserie. Pokud to totiž bylo vskutku údolí, bylo tehdy největší na světě.

U paty vzdálených útesů rostl zelený les, prozářený světlejšími odstíny listnáčů, a ten záhy ustupoval pahorkatinám, pláním a pastvinám tak rozlehlým, že podobné viděl Elof naposledy pod bahnem ve starém Morvanu. Soustavou jezírek tu protékala řeka, mírně rozšířená v místech, kde se k ní jako žíly připojovaly přítoky z útesu. Vinula se do dále podél srázu, čím dál širší, až se sama proměnila ve velké jezero. A pokud ho nešálila vzdálenost, jezero se dále rozšiřovalo v moře slité s obzorem, jako by chtělo zalit samo nebe, plné ostrovů. Přesto se Elofovi nerozbušilo srdce jen díky tomuto pohledu, ale kvůli tomu, co zahlédl až na samé hranici viditelnosti. Mezi savanami a řekou se tu táhla zvlněná krajina pokrytá pestrou mnohobarevnou mozaikou, v níž převládala zelená a hnědá. Na bližším břehu řeky se opakoval východním směrem stejný pohled, lesy, louky, šachovnice polí, až se všechno slilo. Mozaika byla tak drobná a prostírala se na takové rozloze, až stěží uvěřil, že to mohou být samá pole. Kolem velkých měst už podobné vzory viděl, ale z téhle dálky vypadala políčka tak drobná a hojná jako lišejník na kameni pod ním. Měl skoro dojem, že by se stačilo natáhnout a stejně snadno by je smetl, ale přesto šlo o lidské dílo.

„Je to bohatá země," pravil Roc s nezvyklou něhou. „Bohatá a rozlehlá. Doma je všechno o dost menší."

„Aby ne!" opáčil Elof stejně zjihle. „Aby ne, Roku. To sis ještě nedomyšlel, kde jsme? Kam jsme se dostali a kudy? Já to vím, Roku, já to tu znám! Zná tyhle útesy, poznal jsem je podle tvrdosti a vrstev. Zná barvy těch polí, šířku řeky, obrysy toho hornatého ostrova, dokonce znám cesty větrů kolem skal... podívej, je to vidět tamhle v mracích!"

Roc na něj v úžasu civěl. „Když jsi celý život strávil na druhém konci světa? Nebo," dodal temně, „vidíš přes Řeku do nějakého jiného života? Jak tady u Hel můžeš cokoli znát?"

„Díky pergameni a papíru, svitkům a knihám, zapsaným slovům! Všechno mi to po troškách popsaly, tu slovo, tam dvě, ale já si to nikdy nesložil, vždy jsem viděl jen útržky. Teď ale vidím všechno! Vybavuje se mi každá přečtená pasáž, tak jasně tenhle kraj ovlivňoval všechny, kdo tu psali. Složil jsem si obraz ze stovek drobných narázek, tisíců náhodných přirovnání. O těch skalách a polích jsem se dočetl v hornických příručkách, jež jsem bifloval jako učedník. Ten ostrov znám z nějakého starého pojednání o mapách, řeku a proudy v ní zase z nějaké obchodní privileje. Větry provívaly stránkami starých almanachů. Reku, z věstecké slátaniny nějakého šarlatána ti přesně řeknu, jaké vyjdou hvězdy!" Slavnostně přehlédl celou zemi pod sebou. „Tohle je kolébka, Roku, velká kolébka, neboť z ní vzešly veliké počátky. Je to i naše kolébka, Roku, zrod a dětství všeho, čím jsme, našeho národa, našich dějin, naší moudrosti i pošetilosti. Všechno, co nás od prvních dnů pohánělo, začalo tady; všechno, čeho jsme kdy dosáhli, musíme poměřovat s touto zemí. Pod námi leží Keryské údolí, největší ze všech. A jím protéká největší ze všech řek, Slaná voda, Yskianas, Řeka v srdci světa. V tomto údolí, u tohoto veletoku, se odnepaměti prostírá starobylá říše Kerys, Město v Nízině, samo srdce celého světa."

Když to Rokovi došlo, zbledl a zajíkl se. „Opravdu? Pak jsem dostal dárek, po kterém jsem toužil od chvíle, kdy mi maminka ta jména poprvé řekla v pohádkách."

Vidět je tady je úžasné. Jak by nám můj pán Kermorvan záviděl! Třeba jsme unavení a ušlí, ale jistě by dal i trůn, aby mohl být s námi! Ale... co je tam dnes?"

Elof zavrtěl hlavou a dál mluvil šepem. „Na tohle slova odpověď neznají. Pět tisíc let uběhlo od doby, kdy odsud vyplulo loďstvo založit naši zemi! Říká se však, že Kerys předtím trval ještě déle, možná deset tisíc roků. V tom případě by mohl ještě existovat, ale pokud ano..."

„Co je?" zeptal se Roc. „Jako by ti přes tvář přelétl mrak..."

„Pokud ano," Elof polkl, „pokud je to tak, Led na něj tvrdě útočí, když je tak blízko. A síla říše jistě strašlivě upadla. Což jsi nepoznal pevnost, do níž mě odvedli? Byla to, musela to být Veliká brána Kerysu, legendární hrad nad hrady, vystavěný, aby nepřítel nemohl vniknout do údolí. A komu teď brána patří?"

Roc sevřel kámen pod sebou, jako by ho chtěl k sobě přitisknout a odepřít ostatním. Elof viděl, jak v něm narůstá vystrašený hněv, a dobře mu rozuměl. Pro jižany byla země předků daleko posvátnější než pro severany, mezi nimiž vyrůstal on, sothrané ctili i vzpomínku na ni. Stala se jim metou veškerého snažení a zárukou všech příslibů, tím spíš, že ji měli za dávno ztracenou v hlubinách věků. A nic jim z Kerysu nebylo svatější než Veliká brána. „To je na tom nejhorší! V těch jejich ledových pazourech! A když padla Brána, co zůstalo? To tam taky najdem jenom hnízdo jejich otroků?" Zarazil se a úlevou si oddechl. „Ne, to určitě ne! Jinak by jich tu bylo jako psů. Musí to být tak, jak jsi řekl; ve staré zemi ještě žijí lidé, praví muži a nepřátelé Ledu. Budou mít radost, že jejich bratřanci z Brasayhalu bojují na stejné straně, ne?"

„Je to možné," přitakal Elof, hledaje v rozlehlém kraji nějaké známky života. „V každém případě bychom měli najít nějakou cestu. Co jiného nám zbývá?"

Roc pokrčil rameny. „Co? Na Veliké bráně jsme to už zkusili." Nahlédl přes okraj a otrásl se. „Po tomhle tedy nepolezu! Ale na východě je stěna trochu nižší a pozvolnější. Čím dřív seženeme nějaké jídlo a trochu si odpočinem, tím líp. Cítíš se ještě na jednu procházku? "

S postupem dne byli vskutku čím dál víc unavení. Když klopýtali po zarostlém vrcholu útesu, měli navíc stále větší hlad, jež stěžej zahnalí hojnými kořínky a bobulemi. Šli stále divočinou bez jediné stopy po lidech. Zvláště Roc si ale nepřipouštěl pochybnosti a dál prohlížel krajinu tak soustředěně, že často zakopl o překážku přímo před nosem a jednou či dvakrát dokonce málem spadl dolů. Jeho vytrvalost však přinesla ovoce, když slunce stálo ještě dost vysoko nad obzorem. Jakmile jednou sešplhali do strmě zarostlé rokle, vítězně vykřikl a ukázal na drobná světélka v dálce.

„Támhle se leskne brnění, nebo jsem Helin opičák!" zvolal. „Ano, podívej se, jsou to vojáci a podle zbroje nevypadají jako Ekweš!"

Elof si zaclonil oči a zaostřil pohled do dálky. „Ano... mají světlou kůži..."

„To ti klidně věřím!" zaradoval se Roc. Vykročil, zamával a zakřičel, až roklí naplnila ozvěna. Elof ostřížím zrakem uviděl, jak se bleďé tváře zvedají, ruce ukazují a vojáci pobízejí koně; jeden odkvačil - zřejmě posel.

„Ale Roku," řekl a zavrtěl hlavou, „bylo to moudré? Obyčejně nejsi tak důvěřivý. Napřed bych je byl raději chvíli sledoval z úkrytu, zjistil, co jsou zač..."

Roc pokrčil rameny, trochu zahanben. „No... možná máš pravdu, ale jsem si jistý, že přinejmenším nemají rádi Ekweš. Tak se běž schovat a můžeš jít za námi..."

„Bojím se, že na to už je pozdě. Viděli dvě postavy a kdyby tu našli jenom tebe, bylo by jim to podezřelé. Půjdu dolů s tebou. Neobtěžuj se, ten sráz není tak strmý a mně je už daleko lépe..." Věděl, že Roc jednal tak rychle nejen díky touze spatřit Kerys, ale rovněž z ohledu k němu. Myslel to však vážně; sluníčko svítilo, teplo provonělo vzduch myrtou, tymiánem a vavřínem, a ať pochyboval jak chtěl, ať ho nohy bolely sebevíc, odpočinek nepotřeboval. Když došli na konec strže, Elof ve větru zaslechl řinčení železa, bláznivou zvonkohru zbrojí a dusot kopyt na kamení. Přes okraj svahu se vyvalil oblak zvířeného prachu a z něj se s mohutným rachotem jako povodeň vyhnul jízdní oddíl v lehké zbroji, na dlouhých dřevcích praporce. Za jezdci běželi v řadě pěšáci s halapartnami. Jízda se roztáhla po celé šířce rokliny, dřevce spuštěné k zemi, jen velitel s vrchním pěšákem po boku pospíšili k Rokovi s Elofem.

„Copak se nám to tady vylouplo?" Neobtěžoval se zvedat hledi, ale podle pohrdavého hlasu to byl mladík. Podíval se na jejich otrhané a zkrvavené oblečení. „Komu patří tihle muži, že je nechává toulat pohraničím? Nebo snad nemají pána a jsou to jen všiví psanci? Vyzabili snad na lup?" Zřejmě tomu sám věřil. „Co ti chlapi! Ať řeknou, co jsou zač a co tu pohledávají! Ve jménu krále!"

Poslední věta byla sice krátká, ale cestovatelům poskočilo srdce a vyměnili si vzrušené pohledy. Byť jim zněl jezdcův přízvuk cize, rozuměli slovům i všemu, co naznačovala. Jednoznačně šlo o nějakou zvláštní podobu sothranštiny.

„Bez váhání, příteli!" zvolal Elof a všiml si, že mužům činí jisté potíže mu rozumět. „Proto jsme vás vyhledali, neboť máme pro krále zprávy. Utíkáme ale před Ekweš..."

„Ohó!" zvolal vrchní pěšák méně odměřeně, ač hovořil hrubším hlasem. Podíval se po jezdci a vykročil k nim. Ostatní pěšáci byli udýchaní a brunátní ve tváři, jejich velitel však běh snášel o poznání snáze. Měl ošlehanou tvář středního věku, hranatou čelist, nos a lícní kosti zbrzděné šarlatovými žilkami, chladné modré oči a bezbarvé řídké obočí. Tvářil se podezřívavě, ale už si všiml, jak jsou vyčerpaní a Elof posekaný. „Laškovali jste s lidožroutama, co? A co byste čekali, když se poflakuje po Vysočině? Jestli se takhle chcete dostat ke králi, mohli jste to rovnou vzít Helinou dírou." Náhle se zarazil.

„Neříkejte mi, že vás ti parchanti unesli z Nížiny..."

„Zajali nás o kus dál na sever," řekl Elof. „Asi týden pochodu. Tam jsme totiž přistáli, když se nám potopila loď. Nejsme z vaší země, ale z nové vlasti za oceánem. Přicházíme jako přátelé a vyslanci."

Jezdec se v sedle napřímil tak rychle, až mu brnění zařinčelo, a ostatní vojáci vykřikli překvapením. Velitel je hned utišil mávnutím ruky. „To jsou mi divy!" poznamenal k vrchnímu pěšákovi. „Tak ten chlap tvrdí, že je vyslanec země za mořem."

„Ano," odpověděl Elof klidně, ale důrazně. Málokdy mu záleželo na tom, jak ho kdo oslovuje, ale nebude od takového pulce snášet třetí osobu.

„No budiž," pravil pěšák s úklonou. „To je dobře, velmi dobře. Protože, u Verji, vyslanec jistě nemusí před zástupci státu tajit své jméno a poslání, že? Třeba před kapitánem První linie, jako je tady jeho lordstvo."

„To vskutku ne!" přisvědčil Elof podrážděně, i když chápal, že mu těžko mohou hned uvěřit. „Rád vás s nimi seznámím. Jsem Elof zvaný Valantor, mistr kovářského cechu ve své zemi, a tohle je mistr Roc, můj přítel a pomocník." Zvedl ruku k hrdlu, ovládaje třas, a kapitán se pochybovačně vyklonil ze sedla. „Na důkaz mých slov poslouží znamení kováře."

Kapitán i seržant se podívali na broušený drahokam, jež jim Elof ukázal, a podívali se po sobě. „No..." začal nejistě kapitán, ale seržant už zřejmě nepochyboval. Vyštěkl rozkaz a řady za ním se zavlnily jako tráva pod kosou; jezdci se poklonili v sedlech, pěšáci padli na kolena. S nimi i jejich seržant, ovšem pouze na jedno koleno. Kapitán jízdy se za chvíli také poklonil. Roc se po Elofovi jízlivě podíval. „Umiš víc takových triků?"

„Nevím přesně, co jsem vlastně udělal," přiznal Elof. Řekl to tiše a po seversku, ale vojáci vyskočili tak rychle, až se bál, že ho slyšeli. Vtom pochopil; poklona byla efektní, ale zcela prázdňá, čistě formální pozdrav člověka, který má ještě své pochyby. Tihle lidé si zřejmě na šaškování potrpěli.

„Aspoň je vidět, že mají ke kovářině úctu," poznamenal Roc. „To by se ti mělo líbit."

„Nebo je vidět, co jsou tu zač," opáčil tiše Elof. „To už se mi tolik nelíbí."

Zatímco se kapitán se seržantem radili, koně začali v řadě netrpělivě podupávat. Tu se kapitán otočil zpátky k nim a sundal si helmu. Měl světlé vlasy, hranatou, trochu chlapeckou tvář a v jednom oku lehký tik. „Urození pánové," začal

o poznání uctivěji, „lituji, ale pro podobný případ nemám rozkazy, to ale není nijak překvapivé. Myslím, že vaši věc bude moci s těžší posoudit kdokoli kromě samotného krále. A jeho dvorního kováře." Očima ještě světlejšíma, než měl seržant, hledal v Elofově tváři úlek, ale sám musel před Elofovým pohledem po chvíli sklopit zrak. „Zařídím, abyste se k němu dostali co nejrychleji; naše loď ještě čeká na řece. Tady Aurghes bude velet vašemu doprovodu. V zájmu vlastní bezpečnosti se řiďte ve všem podle jeho pokynů, i když vás budou možná trochu omezovat. Jak jste již měli příležitost zjistit, doba je neklidná. Dáme vám koně - a pokud se mistr kovář neudrží v sedle," dodal s přihlídnutím k Elofovu zakrvácenému šatu a přešel tak Rokově námitce, „rádi ho ponese na nosítkách..."

Ač zdvořilý, byl to rozkaz. Elof se otfásl, protože nechtěl cestovat jako pytel brambor. „Zajisté. Pokud to není daleko, pojedou raději sám. Ale než vyrazíme, rádi bychom něco pojedli, neboť už dlouho hladovíme..." Kapitán krátce kývl, pokynul seržantovi, ten luskl prsty a jeho muži snesli na hromádku nejružnější potraviny, jež s sebou tahají hlídkové oddíly. Pěšáci byli většinou mladí, někteří skoro chlapci, podobní svým vrstevníkům v Morvanhalu, ale jaksi uzavřenější. Když jim Elof děkoval, neusmáli se ani nezasalutovali a někteří se zcela bez přemýšlení hluboko poklonili. Na kapitánův rozkaz pak dva jezdci sesedli a podrželi Rokovi s Elofem třmeny; zřejmě se čekalo, že jíst budou už za jízdy. Elof se v sedle zapotácel, neboť byl zvyklý na jiné, nižší a měkčí. Kapitán kolem nich shromáždil oddíl, Roc koně neobratně domaněvoval k Elofovi. „V pořádku?" zavrčel. „Vím, že jsi jako kluk jezdil bez sedla na býcích, ale..."

„V pořádku," odmítl ho netrpělivě Elof. „Jen mě nech, ať se trochu najím..." Kapitán ale vyštěkl jakýsi rozkaz a jízda vyrazila s hromovým rachotem z kopce. Koně pocestných se přidali k ostatním tak rychle, že málem shodili své jezdce; na tak dobře vycvičených zvířatech vojákům rozhodně neutečou. Řítily se ze srázu, kopyty spouštěli drobné suťové laviny a za nimi se zvedalo mračno žlutobílého prachu, jiskrného úlomky slidy. Ani to však Elofa neodtrhlo od jídla. Byl to jen tvrdý černý chléb a ještě tvrdší sušené maso a sýr, přesto ho povzbudilo natolik, že se nepřejedl a nechal dostatečnou porci Rokovi.

Posilnění potřeboval, protože nenadálá jízda ho brzy přiměla litovat pýchy a než skončila, kolébal se v sedle, až ho musel Roc ze strany podpírat. Zprvu měl i čas rozhlížet se z cesty po křovinatých pahorcích či hustých borových lesích, ale než do nich oddíl vjel, zrak se mu zamlžil a slunce se sklonilo k obzoru. Sosny tu vypadaly podivně, daleko menší a řidší než v jeho vlasti. Jejich známá vůně se mísila s jinými, jež cítil poprvé. I tiché hlasy ptáků ve větvích mu zněly cizí. Samou únavou měl dojem, že projíždí útržky horečnaté noční můry; nevěřil dokonce ani zábleskům světla na velikém černém stínu za stromy. Skoro se bál, že i Rocův pevný loket, za nějž se držel, náhle zmizí do tmy a změní se v něco strašlivého. Teprve když uslyšel ostrou výzvu hlídky, formulovanou podobnými slovy jako doma, uvědomil si, že stín je ve skutečnosti hradba a že tedy došli k nějaké tvrzi či pevnosti. Slyšel zvuky, jež dobře znal z výprav s Kermorvanem, ruch vojenské základny.

„Stát! Kdo tam? Od jakého krále?"

„Od lorda Nithaida," odpověděl chladně kapitán, „a v jeho službách. Anehan, kapitán jízdy, s..." odmlčel se jen na chvíli, ale Elofovi připadala nepřiměřeně dlouhá. „S cizinci, kteří ráno odplují do Města. Takže nás pusť do přístavu a přestaň zdržovat!" Projeli úzkou branou. Hradba byla vysoká a vypadala podivně, ale ve světle pochodní Elof nevěděl proč. Pokračovali shlukem nízkých strohých budov do stínu věže. Nebyla příliš vysoká, tak čtyři pater, ale velice pevná a opevněná nahoře na ochozu pod špičatou střechou ze všech stran. Nepříjemně mu připomněla doupě Mistra kováře a tím jen potvrdila jeho dojem noční můry. Jezdci projeli další branou a ocitli se z dosahu světla; znovu zavládl tma. Nedokázal přijít na to, proč kopyta náhle klapou tak dutě, a když mu pomohli ze sedla, roztrášenému a téměř bezvládnému, vkročil do té tmy jako do hluboké vody.

Probral se pod hromadou hrubých pokrývek, jež čpěly po koních. Nad sebou viděl jen střechu koženého stanu, stříbřitě orosenou; venku se válela šedivá mlha. Na holý krk mu spadla ledová kapka a Elof se rychle natáhl pro šaty. Ležely hned vedle, špinavé a studené, že si je málem nedokázal obléci, ale potěšilo ho, když vedle nich našel i zavazadlo a meč. Ať už měl kapitán za lubem cokoli, ještě je neodzbójili, nejsou tedy vězni. Nedaleko bylo slyšet hlasy, nezřetelné, ale mučivé známé. Postavil se, zapotácel a chvíli lovil rovnováhu. Zprvu si myslel, že je ještě tak nemocný, ale vtom si uvědomil, že stojí na palubě a ta se mu do rytmu skřípění a sténání houpe pod nohama. Opatrně vykoul ze stanu a vyšel ven.

Ocitl se na palubě široké bachraté lodi starého typu, zvaného koga, se zvýšenou přídí a zádí, jež by vypadaly komicky, nebýt vybaveny katapulty. Za zádí a prázdnou mokrou plachtou mlhy prosvítala ona zlověstná věž; jsou tedy zřejmě ještě na kotvišti. Z příde, kde se s oparem mísil kouř ohniště, na něj zavolal Roc. Byl tam i seržant Aurghes, zadumaný a stranou ostatních, a kolem na palubě polehávalo pod dekami a plášti asi osm dalších vojáků. Jadrným jazykem na ně nadávali tři nebo čtyři tmavovlasí námořníci, neboť jim překázeli v pilné práci s lany a kladkami. Vojáci zřejmě jazyku nerozuměli, jinak by neleželi tak klidně, ale Elof ho znal; přes všechny neznámé obraty to byla severština jeho dětství. Roc mu představil kapitána jménem Trygkar, oholeného starce s tak kamennou a bezvýraznou tváří, až si Elof pomyslel, že se rovněž vyžívá v obhroublém humoru své posádky.

„Čekáme jenom na ten žabí dech, co fouká zrána," řekl. „Až uvidíme, vyplujeme po proudu do města. Co je to za řeku? No přece Heryonas, co jí my ze severu říkáme Eran. Sešli jste do údolí Heryonady, do Tal Erasu. Po Heryonadě míříme do Yskianady a po ní do samotného města Kerysu." Při zvuku toho jména Elofa ovanula zima, jako by kapitán pronesl zaklínadlo, ale to se jen začal zvedat slabý vítr a vířit mlhu. „Omluvte mě, pánové," a kapitán rychle odběhl vydat rozkazy. Elof se za ním obrátil, ale za zády měl seržanta; jistě se připlížil tiše jako kočka a poslouchal, o čem spolu mluví. Elof se k němu výmluvně zase otočil zády.

„Takže už na koni nepojedeme ani krok," zabručel Roc, když se jim čtvercová plachta vydula nad hlavou. „To aspoň stačí trochu vyzdravit..."

„Děkuji, Roku, ale už se cítím dobře."

„Tak nabrat sílu. Tu můžeš potřebovat, ostatně my oba."

Na to Elof neodpověděl. Opřeli se o zábradlí a sledovali, jak koga opouští pevnost, jež se zrovna vynořila z rozfoukané mlhy. Elof se náhle vyklonil a upřel zrak za záď. „Vidíš to?“

„Co?“

Elof se poočku podíval na seržanta. „Nechci ukazovat. Podívej se na tu hradbu...“

„U Kerysu, ano! Proti té věži a ostatním domům je to vidět. Všechno je tu staré a omšelé, ale hradba úplně nová!“ Zamračen pozoroval, jak na hrubých kamenech hrají odlesky prvního úsvitu. „Takže Kerys teď potřebuje pevné hradby i hluboko na vlastním území. Ti piráti mají pěkně dlouhé spáry.“

Koga klidně vplula do hlavního proudu, svižně hnána silicím vánkem, a kotviště brzo zmizelo za říčním zákrutem. Chvilí však ještě nad borovicemi viděli špičku věže a ještě déle u ní prodlévali v myšlenkách.

Než první den plavby skončil, nechali za sebou i borové lesy. Elofa unavovalo, že naslouchají každému jeho slovu, posadil se tedy stranou a prohlížel si ubíhající břehy údolí. Za dne už mu směr známého a neznámého nepřišla tak nepříjemná. Záhy si začal všimát i jiných stromů, neboť jehličnany tu vystřídaly listnáče, rovné břízy neznámých druhů, jasany, jilmy a kaštiny, s nimiž se seznámil až tady, všechny ale menší, než jaké je znal z domova. Totéž platilo pro buky a Elof už si začínal myslet, že se tu stromům moc nedaří, když tu náhle koga musela širokým obloukem objet kmen vrby, jež do řeky spadla vlastní vahou a skoro ji přehradila. Proutky se v proudu vlnily jako vlasy Saithany, dcery Vellamovy, a větve zavržaly o trup lodi. Od té chvíle vrb přibýlo, velikých zadumaných stromů, jež smáčely sedé koruny ve vodě jako staré mocnosti lesa a halily břehy chladným stínem. Jakmile zmizely kopce, uviděl první mohutné duby, uzlovité, stařícké a majestátní jako dávní králové, silné větve rozpražené nad řekou. Ani v Tapiuově hvozdu neviděl větší nebo starší a při pohledu na hotovou alej ohromných dubů podél toku nedokázal potlačit bázeň. Když ho Roc upozornil na opřelý pobřežní milník, s údajem o vzdálenosti napolo zarostlým křovinami, Elofovy dohady se potvrdily. Duby tady nevyrostly samy, ale byly na březích vysázeny v době, kdy řeka sloužila jako rušná dopravní tepna. Zeptali se na to Trygkara; ač byl zamlklé náture, oblíbil si je, když zjistil, že oba mluví seversky a jsou zkušenými námořníky. Elofovu domněnku potvrdil. „Ale kdo ví, kolik set let už to je? Já ne, pánové, já ne, a Eran zná málokdo lip. Už za mého praděda tu byla divočina.“

Tak pluli s proudem, hnáni čerstvým větrem v zádech, a po obou stranách se jim otvíral širý kraj veliké říše. Mnoho lidských děl ale neviděli. Nazítří ráno už ze všech stromů zbyly jen řídké vrby u řeky a za nimi lesy ustoupily travnatým pahorkům, jež viděli z útesu. Přes den i ty uvolnily místo žirným rovinám porostlým tak vysokou zelenou travou, že se Eran v každém zákrutu ztrácel z dohledu. Traviny se ve větru skláněly jako vlnobítí, místo burácení oceánu však bylo slyšet jen ševl stébel a klásků. I obohacen ptačím zpěvem byl únavně jednotvárný. Elof nikdy neslyšel trylkovat slavíky, ale za křik racků jeho domova to byla slabá náhrada. Nerozveselilo ho ani krákaní krkavců a kavek, ba ani křik dravců na lovu. Jiné tvory včetně lidí neviděli. Bohatá země vypadala neobydlená a ačkoliv občas zahlédli na osamělém kopci či v zákrutu řeky věž, vždy byla opuštěná. Tvrze nevypadaly nijak staré, ale posádka je považovala za pozůstatky nepamětného dávnověku. Teprve když pod jednou věží uviděli zčernalé trosky vesnice, pochopili.

„Nepovídejte mi, že se Ekweš dostali takhle daleko!“ zvolal ponuře Elof. „A tak dávno? Tyhle trosky jsou pěkně staré...“

„Tomu nevěř!“ ozval se zezadu po seversku Trygkar. „Tohle neprovedli piráti, a tím hůř. Tohle se stalo za posledních Ysmerienů, možná už za života mého děda. Bylo to prý dost krvavé, ale v podobné věci nešetřil rod Býka ani nemluvně. Prý by se množili vzbouřenci. Tenhle kraj se z toho nikdy nevzpamatoval...“

„Za posledních Ysmerienů?“ Elof natáhl uši. „Kdo vám tedy teď vládne?“

Trygkar se napřed rozhlédl, ale seržant výjimečně nebyl na palubě. „To jste neslyšeli? Lonueni, rod Býka. A to jméno jim sedí!“

„V naší zemi taková rodina není,“ řekl Roc. „Ale aspoň že to nejsou Bryhereni - tedy Hereni, jak se tady jmenovali.“

Trygkar hvízdal. „Pozor, mládenci! Jisté spojení tu je. Lonueni jsou levoboční linie Ysmerienů, ale mají i herenskou krev. Králova matka byla poslední z nich. I jejich rod už vymřel.“

„Tak to jste měli štěstí,“ zavrčel Roc.

„Pár se jich nepovedlo, to je pravda. Na vaší straně oceánu také? Býkům se sice protivili stejně jako Ysmerienům, což něco znamená, ale Býci je zničili...“ Zarazil se. Aurghes zase vyšel na palubu a i když byl z doslechu, starý kapitán zmlkl a víc jim neřekl.

Po celý dlouhý letní den pluli travnatou plání pod pošmournou oblohou, aniž by uviděli jedinou stopu lidské činnosti. S večerem mraky zhoustly a ochladilo se. Roc s Elofem po večeři jen krátce poseděli u ohně a hned se odebrali do svého stanu na palubě, jenž byl pohodlnější než podpalubí, kde spali vojáci. Nazítří je tedy zima probudila už před úsvitem, pospíšili si k ohni a rádi posnídali tlusté peprné klobásky s horkým svařeným pivem. Nebe bylo zatažené, pocákané tmavšími pruhy oblohy, jako by odráželo strakaté pastviny na zemi. Východ slunce přišel náhle, když se oblaka roztáhla a paprsky rozzářily opar zlatým přisvitem. Žlutozelená savana teď byla naopak odrazem mraků, neboť i ji rozdělovala zlatá zčeřená stuha.

„Yskianas!“ oznámil polohlasem Trygkar. „Ale než tam doplujeme, bude večer, pánové. Ceká nás těžší plavba, žádná klidná voda jako tady.“

Elof se usmál. „Myslím, že to sneseme, kapitáne, když jsme přežili i širý oceán.“ Trygkar pokrčil rameny a víc už neřekl. Teprve o hodně později začal Elof přemýšlet, co asi měla jeho slova znamenat.

U ústí Heryonady konečně v dálce uviděli první sloupy dýmu, známky lidského osídlení, a louky tu a tam spásala stáda koní či dobytka. Za nějaký čas minuli první vesnici, shluk roztroušených domků, podle rozsáhlých ohrad zřejmě salaší. Za ní k nebi stoupal chochol kouře, ale když dopluli blíž, uviděli, že tolik ho nemůže stoupat z žádného města. „To je přece ohňová hora!“ zvolal Elof. „Jako u nás doma v Nordenbergách! Doufám, že není také tak divoká!“

Seržant se výjimečně vmísil do rozhovoru, jemuž naslouchal: „Tím bych si nebyl tak jistý, pánové!“ pravil chmurně.

„Má vesnice byla ve stínu podobné, protože tady v zemi je jich spousta. Pár ohňových hor ještě mineme. No, tak ta vesnice je teď po krk utopená v popelu a lidi už na ní pěstují novou révu. Je vám dost divoká, pánové?"

„Stačí to," odušil Roc. „Proč jste stavěli vesnici tak blízko, když tu máte tolik místa?"

Seržant se podrbl na hlavě. „Zamlada jsem se na to taky ptal. Vypadá to, že kdysi dávno, tak před třemi sty lety, nebyla ta hora ani poloviční. A já tomu klidně věřím, u Verji, protože jsem viděl růst jiné. Ale to už tak s ohňovými horami chodí, ne?"

Nedlouho nato uviděli první městečko, či spíše ponurý hrad nad ním. Propletené uličky nebyly přes hradby skoro vidět, dokud nedopluli dost blízko, aby viděli hřebeny střech. Hradby se neblýskaly novotou, spíš vypadaly staré jako kterékoli u nich doma za mořem. Městečko vzniklo jako pevnost na soutoku dvou řek ku ochraně kotvicích lodí. Když se přiblížili, z hejna bílých plachet pod hradem se vydělily dvě šalupy s pěti vesly na každé straně, plné mužů, a s vyvěšenými purpurovými vlajkami vyrazily k nim. Na Trygkarův rozkaz však námořníci vytáhli na stěžen černý uzlík a ten se na špici rozvinul v dlouhý černožlatý praporec. Šalupy se hned otočily a vrátily na kotviště. „Od královské lodi nevybírají clo," zazubil se Elof. „Všiml sis, že máme na stězni Kermorvanovy barvy?"

„Spíš jsem si všiml, kolik mužů pluje pod tou jejich rudou vlajkou," opáčil kysele Roc.

„Tady sídlí správce Berheryonu," oznámil Trygkar a ukázal bradou k hradu. „Veškerý obchod musí projít jeho městem a zaplatit tu clo."

„A to král dovolil?" otázal se překvapeně Elof, když si vzpomněl, jak by na podobnou rozpínavost odpověděl Kermorvan.

Trygkar se ostražitě rozhlédl, ale seržant je bedlivě sledoval krví podlitýma očima. „Král zajišťuje mír a věrnost své šlechty," řekl a významně ukázal očima na zád. Elof s Rokem si vyměnili pohledy, ale rovněž se rozhodli dát si pozor na jazyk. Na nepřijemnosti ale záhy zapomněli; minuli městečko Berheryon a před příděl se rozprostřela hladina řeky Yskianas.

Připomíná to spíš ústí do moře, pomyslel si Elof. Na březích křičela hejna racků, čerstvý vítr nesl od vody slabou vůni soli. Hladina působila spíš jako mořská zátoka než jako řeka, neboť už tady byla široká na dva tisíce kroků a dále se rozlévala, a prozrazoval ji jen čerstvý proud, patrný i těsně u břehu. Chopil se kogy a chvíli s ní houpal a točil, než Trygkarova posádka srovnala plachty. Elof ucítil na rtech slanou spršku. S bočním větrem se teď mohla i bachratá koga hnát s mraky o závod a břehy se rozběhly nevidanou rychlostí. Ještě než se setmělo, krajina se začala měnit, a když ráno vstali, jako by se ocitli v jiné zemi. Pastviny zmizely, místo nich se řeka proplétala mezi strmými stěnami, zbrázděnými co chvíli hlubokým údolím, jímž přitékala další říčka. Na takových soutocích často stála městečka. „Spíš hrady!" poznamenal Elof, když je koryto dovedlo pod další černou pevnost. „Vypadá to, že město a hrad tady znamená totéž. Jedno bez druhého neznají!" Na veliké řece už byli druhý den a Elofovi se začínalo dělat špatně z věčných tvrzí, od jediné vížky vysoko na skalním ostrohu, orlího hnízda loupeživého zemana, až po ohromné pevnosti, jež zabíraly celý kopec či údolí.

„Vždyť tak je to i u nás," poznamenal Roc. „Cokoli většího než vesnice má vlastní hradby a nějakou tvrz."

„Ano, ale ta slouží jako úkryt, ne jako sídlo moci. Tady jsou všechny vystavěné jako palác a kasárna, totéž udělali Ekweš z Morvannecu. Sídlí pána a kamenné jádro jeho síly. Dokonce i větší města se tu tisknou k hradu jako ovce. A pevnosti vrhají na kraj dlouhý stín; nikdo, vesničan, domkář ani lovec či pastevec, tu nežije mimo jejich dosah." Ukázal hlavou na lány polí za hradbami a řady droboučkých postav na nich. „Podívej se támhle! Žádná šachovnice samostatných polí a statků, jak to je kolem měst u nás. Jenom obrovské lány a pár maličkých políček na kraji. Stejně je to i s vinicemi na kopcích. Všechno tu patří jednomu pánu!"

„Ano, ale kdo na něj pracuje?" Roc sledoval rolníky ve výhni poledního slunce. „To by mě zajímalo. Ale zeptám se na to sakra opatrně."

V průběhu dalších dnů minuli ještě mnoho měst, jež si byla nezávisle na velikosti velice podobná. Pevné tvrze ze žlutého kamene, občas proložené tmavšími kvádry, zastřešené cihlovými nebo břidlicovými taškami houfovaly kolem sebe za okrovými hradbami stádce nabílených domů. Větší města často měla i čtvrti stíněných chatrčí, ale nikdy bohaté domy, pokud nešlo o trosky dávno zbořených paláců. Budovy měly mnohdy několik pater, jako by mohly růst jen do výšky, fasádu narušovalo jen málo oken a tak i tyto stavby samy připomínaly pevnost. Veliká řeka se teď rychle rozšiřovala a města na jižním břehu se i Elofovu ostrému zraku slévala v rozmazaný obrys. Severní břeh byl však daleko blíž a Elof zdejší osady viděl lépe, zvláště když v jejich blízkosti nechával Trygkar skasat plachty a čekal na povolení k průjezdu, udělované vyvěšením vlajky nebo troubením. U některých ostrovních pevností však naopak poručil roztáhnout i košovou plachtu a kormidlovat dál do proudu; královský praporec tu zřejmě mnoho neznamenal. Jednou, když proplouvali mezi městem a blízkým ostrovem, sevření tvrzi z obou stran, dokonce zavolal na palubu vojáky a podél zábradlí dal rozestavit štíty. Cestovatelů si nikdo nevšímal, ale Elof povolil v pochvě Gorthawer a Roc si doběhl do stanu pro luk. Společně se pak na zádi připojili k seržantovi. Voják se zatvářil překvapeně, ale nebyl nerad. „Dobře že nám pomůžete, pánové," pravil a změřil si je bledýma krhavýma očima. „Tihle by jistě podřízli vyslance stejně snadno jako obyčejné vojáky."

„V tom případě je jediné správné, když se budeme podílet na obraně," odušil rázně Elof, neboť obě věže se už tyčily nad nimi. „Nepochybuji, že by z nás tekla stejná krev."

Seržanta tohle překvapilo ještě víc. „To je pravda, pánové. Ale vyslovil by ji málokdo," dodal a prkenně odpochoďoval vydat rozkazy vojákům, aby pár štítů přesunuli k zádi. Starý kapitán souhlasně přikývl.

„Tekla by z nás stejná krev! Ano, tak se na něj musí, nebo i na mě. Teď je mu jasné, že stojíte za víc než ti panáci, co nám obyčejně poroučejí. Stejná krev!" Tiše se zasmál. „No, doufáme, že k tomu nedojde. Když budeme vypadat dost nebezpečně, proplujeme. Zdejší pán není žádný hlupák. Platí daně, posílá králi odvedence, dává si pozor na jazyk. Ale stejně se tu občas ztratí loď a lord si žije lépe, než by mu mělo umožnit tohle hladové městečko. Nejčastěji jsou ty lodě

moc slabé nebo nepozorné; taková potom snadno zmizí, když máte loděnici, kde ji rychle rozeberete, a na jednání s posádkou zabijáky bez zábran. Rozhodně není sám, kdo se takhle žíví. Voda nevyplaví dřevo ani mrtvoly..." Kapitán se vyklonil za štít, aby zjistil, jak jsou daleko. „Teď už se o nic nepokusí, jsme za úžinou a k dalšímu městu to není daleko. Štíty bude ale lepší nechat, kde jsou."

Elof se ohlédl za podezřelým městem; vypadalo docela veliké. „To je špatné, pokud je to tak. V naší zemi by se něco podobného asi nestalo. Tam se stahujeme do jednoho velkého města a ostatní jsou proti němu malá a slabá."

„To my přece taky!" zasmál se Trygkar. „To si myslíš, že tohle jsou víc než nevýznamná městečka? Pak je jasné, že jsi nikdy neviděl Kerys! Město Kerys, Zlatý Kerys, jemuž se zdaleka nevyrovná největší město na řece, ba ani Keruelan s pěti hrady dole na jihu. Co je pak pro vás za mořem velké město? Deset roubenic a kravín?"

Byť to bylo přátelské popíchnutí, Elof se musel ohradit. „Nemohu popřít, že zdejší zem je veliká a bohatá, kapitáne, u nás se dokonce stala legendou. Ale tou je i Veliký Morvan, jež zničil Led, a tady s Rokem jsme prošli jeho trosky. Trvalo nám celý den přejít jen jižní čtvrt'."

Trygkar povytáhl obočí. „Tak to je veliké sídlo, možná jako Keruelan, možná i větší. Ale Kerys, už jenom přístav. .. nač plýtvat dechem? Už jenom sedminocí a jsme tam."

„Týden!" zvolal Roc, když si přeložil neznámý výraz. „Ale... vždyť už šest dnů plujeme!"

Trygkar pokrčil rameny. „To už je Kerys, mládenče, a já ti ho nesmrsknou, ani nepopoženu tuhle loď. Už teď plujeme na nějakých devíti uzlech proti břehu a víc nezvládne."

„Nechtěl jsem se dotknout tebe ani tvé kogy, kapitáne," omluvil se trochu zahanbeně Roc. „Překvapilo mě to právě proto, že vím, jak rychle plujeme. Devět uzlů! Ale pak je celá cesta dlouhá..."

„Asi čtyři sta padesát lig," přisvědčil suše Trygkar.

Roc hvízdal. „Tolik měl na délku od severu k jihu celý Západ!"

„A to je jen dálka do města Kerysu. Země za ním se táhne ještě o polovinu dál, možná víc. Hranice daleko na východě nejsou jisté, protože tam se to hemží lidožrouty."

„Na východě?" Elof chytil starého kapitána za paži. „Tím myslíš Ekweš?"

„A koho jiného? Tam se ti čerchmanti objevili poprvé, pak po celém Severu, kde kdysi žil můj národ, přímo z Ledu. Napřed jen pár, pak začaly nájezdy a útoky, čím dál větší, sto let nás obtěžovali a rozdělovali - až velké vojsko prošlo na západ a oblehlo Bránu, což bychom od nich nikdy nečekali. Přišli ale z východu; říká se, že tam jsou doma, někde daleko. Co já vím? Rozhodně se tam nechci podívat, to vám povím..."

„Ale v naší zemi přicházejí od západu!" vybuchl Elof bez ohledu na kapitánovo zděšení. Vřelo to v něm jako v kotli s pokličkou. „Přes moře, přes Led... ale vždycky od západu! Odkud prý pocházejí..." polkl. „Rozumíte mi, ne? Jak se dostali na Východní moře, když předtím nemohli přejít přes naši zem? Východ na jedné straně, západ na druhé..."

„Ach ne!" zvolal dutě Roc. „Při Hel, to už mají ti divoši takový kus světa, že se rozlézají dokola na obě strany?"

„Oni ne," odušil Elof. „Ale Led... ten má. A kam je může poslat, tam jdou. Řekla, že se blíží veliká změna a svět je na vážkách... Mocnosti!"

„Ano, Mocnosti!" přisvědčil chmurně Roc. „Tohle je jejich boj, ne náš. Co lidé jako my zmůžou proti takové... síle? To bychom se mohli rovnou pustit do boje s nějakou ohňovou horou! Kolem půlky světa... Čím víc o tom vím, tím menší si připadám."

Elof zavrtěl hlavou.

„Sám možná ano, kdo by se cítil jinak? Ale jako národ, jako druh, to už něco znamenáme, Roku. Pamatuj si, že kde vládla jednota a pořádek, kde žili svobodní lidé se svobodnou myslí, tam Led nepostoupil. Bojí se sil, jež z nás dělají lidi! A když mu dokáže odolat Morvanhal, když si tahle veliká říše udrží pořádek i svobodu..."

„Ano," přitakal tiše Trygkar. „Pokud. Jestli." Otočili se na něj, ale to už se zase pohroužil do hrobového mlčení. Na otázku jim neřekl víc než: „Uvidíte sami, mládenci. Lidé jako já do toho nemají co mluvit. Uvidíte to už dost brzy."

Po celý následující týden je páliło slunce a chladil vítr, koga uháněla podél břehu jako starý kůň, kterého pustí na zelené pláně a on si zase hraje na hříbě. Břehy vsutku pokrývaly zelené pláně, pěstěné pastviny na pohled úplně jiné než ty na západě. Měst bylo nicméně pomalu. Spíš to tu vypadalo jako na venkově kolem Kerbryhaine, kde krajíně vládly rozsáhlé statkářské usedlosti. K jedné z nich se dostali docela blízko. Byla to starobylá vzosná budova ze zčernalého kamene, vystavěná na skále nad řekou; pod ní se u přístaviště krčila ošklivá podsaditá věž. Jak připlouvali, dům jim začal připadat divný a záhy pochopili proč. Byla to jen skořápka, průčelí stavby zezadu dávno zbourané.

„Jo, hanba to je!" přisvědčil Roc. „Takový dům, a oni napřed spravují tu hroznou věž!" Než domluvil, koga se přiblížila natolik, že na lešení z loupané kulatiny rozeznali shon dělníků. Elof stavbu chvíli sledoval a pak se zamračil hlavou.

„Žádné spravování!" Když věž míjeli, ukázal na stavbu. „Teprve ji stavějí! Podívej se na tu zeď; už víš, proč tady mají žluté zdi občas černé kvádry? Ty kameny už nějakou dobu sloužily, ale jinde!"

„Tím chceš říct..." Roc si oběma rukama pročísl vlasy. „U Heliných cecků, to chceš říct, že strhli takový palác, aby postavili tuhle zrůdu? To se snad pomátli!"

„Nebo vyděsili."

„Zbláznili, na tom trvám. Když mají takový strach, proč se nespojí s pár sousedy a nepostaví pořádný hrad? Jeden by spolu i ubránili."

Elof se zašklebil. „No, ani u nás se o sousedy nikdo moc nestará. A tady to vypadá, že jim nedůvěřují..."

„Počkej, počkej!" skočil mu do řeči Roc. „Ty černé kameny ve žlutých zdech jsme viděli na půlce staveb po cestě - snad všechny..."

„Všechny ne," zabručel Elof, „ale většina. Ve válce lidé potřebují spíš sílu než pohodlí či umění. A zřejmě za to nemohou jen Ekweš, obávám se."

„Ano, je to tu zlé. Podívej se na ty vandaly!“ Z kopce od rozebraného paláce pomalu sjížděl dlouhý valník tažený mnoha páry koní. Cestou se kroutil, protože ho tvořilo několik vozů za sebou. I na tuhle vzdálenost jasně viděli, jaký veze kámen. Když povoz dorazil k patě věže, shlukli se kolem něj dělníci, aby náklad vyložili. Elof přesně neviděl, co se stalo, ale na jedné straně valníku náhle lidé uskočili a přes vodu k lodi dolehl hromový rachot. Polovina kamení teď ležela v oblaku prachu na hromadě vedle povozu. Nosiči si nedali dostatečný pozor. Několik těl leželo pod kvádry, jiná se zvedala ze země. Ostatní pospíšili uklidnit vyplašené koně. K valniku přiběhli od věže další, ale nepřišli na pomoc. Roc se při tom pohledu vyklonil přes zábradlí a zaklel; Elof byl i na to příliš vyveden z míry. Nově příchozí přiměli dělníky kopanci vstát a pustili se do nich hlava nehlava klacky nebo bičiky. Odtáhli dokonce pár z těch, kdo hlídali koně, a zmlátili je, až se neudrželi na nohou. Pak věž zmizela za zákrutem a výjev se jim ztratil z očí.

Roc zíral na Elofa, ve tváři vzteky tak bílý, až mu pod kůží vyskakovaly skvrny. „Vida,“ řekl se zlověstným klidem. „Co podle tebe znamená tohle?“

Elof cítil, jak i jemu tvrdnou rysy. „Asi totéž, co podle tebe. Řekni to ty.“

Roc zavrčel. „Napřed ti na polích a teď na stavbě. Možná si chtějí vydělat a leccos skousnou, ale pochybuju o tom. U Helina chřtánu, tomu nevěřím! Kerbryhaine jsi poznal, až když ho rozbili Ekweš a pak ho přebudoval Kermorvan. Ale předtím už měla spousta lidí dojem, že město dopadne špatně, když nemá jednoho vládce, který by dokázal zkrotit panstvo. Čeledíni i pachtýři byli k pánovi připoutaní tak pevně, že časem skoro ztratili svobodu.“

Elof hvízdal přes zuby. „A ze všech našich zemí se právě Kerbryhaine prý nejvíc podobalo Kerysu...“

„Správně. Takže to, co se dělo v Kerbryhaine, se tady už dávno stalo.“ Popotáhl. „Nevolnictví, robota, říkají tomu různě, ale pro mě je to obyčejné otroctví. Celé to tu smrdí otrokářstvím!“

Elof se ohlédl a šťouchl Roka loktem; přesně cítil na zátylku cizí oči. Na zádi stál seržant a něco si povídal s Trygkarem, ale oči z nich nespustil ani na chvíli. „Možná. Možná. Ale zatím bude lepší o tom mlčet. Ústa zavřená...“

„A oči otevřené!“ zavrčel Roc. „Rozkaz, mistře kováři! Stejně nevím, jestli bych našel správná slova!“

Od té doby je už nemělo co vyděsit. Štíty se na palubu nevrátily a žádnému městu se už koga nevyhýbala obloukem. Plavba probíhala klidně a kromě slíbených ohňových hor nezahledli na březích nic nebezpečného. Dokonce jim začalo scházet rozptýlení; potkávali málo novinek a když jednou uviděli lávu téci do řeky, až se voda vařila, neměli čas zakotvit a zajímavý úkaz prozkoumat. Roc se rozhodl vynuceného odpočinku využít, Elof ale přecházel po palubě jako šelma v kleci; nečinnost sice dala spočinout jeho tělu, ne však srdci. Vítaným zpestřením cesty bylo jakékoli město, byť sebemenší. Tehdy se oba naklonili přes zábradlí a snažili se zrakem proniknout do tajemství cizí země. Mnoho se ale nedozvěděli, dokud jednou neměli město v noci. Elofa zarazilo, jak málo je vidět světél. „Úplně jako Morvanec pod správou Ekweš!“ upozornil Roka.

„Nechceš tím snad říct...“

„Ne, to ne, rozhodně ne takhle daleko ve vnitrozemí. Ale Morvanec už předtím podlehl moru a ztratil dvě třetiny obyvatel. Tady to také vypadá, že lidí je méně, než by mělo - než tu kdysi žilo, protože by stěží stavěli domy a ulice pro nikoho. Liduprázdné na hranici, vylištěná města ve vnitrozemí...“

Roc se zamyslel. „To nevypadá dobře. Ale lidi nemusí pobít zrovna mor. Třeba válka. A nemusí to být válka s cizinci. Vzpomínáš si na tu vypálenou vesnici?“

Elof přikývl. „Víc podobných jsme ale neviděli. Může to být prostě v tom, že všichni odcházejí z venkova do Kerysu, jako kdysi Morvan vylištil Morvanec.“

„Hmmm. Což taky trochu vysvětluje, proč je v pohraničí tak nebezpečno. Všichni, kdo do toho mají co mluvit, bydlí na týdný cesty daleko. Může být, může být. Nám nezbyvá než čekat, že? Už to nebude dlouho trvat.“

„Ne!“ přisvědčil rázně Elof. „Dlouho ne. A pak...“

„Co pak? Něco tě napadlo?“

Elof zlehka pěstí zabušil do zábradlí, ale bylo vidět, kolik síly zadržuje. „Nevím... nejsem si jistý. Všechno náleží na tom, co mohou dělat - a proč to ještě neudělali...! kdybych tak o téhle zemi věděl víc!“ Ztrápeně se zahleděl do noci, jako by na obzoru čekal odlesk města Kerysu.

Žádného podobného upozornění se mu však nedostalo. O šest večerů později zalezli do stanu a čekali, že nazítří uvidí v dálce město. Za chladného úsvitu je však probudil hlahol hlasů a nezvykle silné skřípání kladek. Když vyšli na palubu, koga se už houpala v hejnu cizích plachet mnoha stříhů i barev. Nevěnovali jim však víc než jediný pohled, neboť nade všemi se tyčila jedna ohromná čtvercová plachta, vydutá větrem. Větru však nebylo třeba, neboť plachta byla z kamene a místo stěžně měla dva ohromné sloupy, jež nesly i velikou padací mříž. Vody Yskianady šplouchaly o kovové tyče a dutě hučely v oblouku za mříží. Byla to veliká a mocná mořská brána, navíc zasazená do hradby ze stejného nazlátlého kamene, vyšší než kterýkoli ze stěžňů čekajících lodí.

Vánek je hladil po kůži ledovými prsty, ale zůstali u zábradlí, neboť na oblohu právě začalo šplhat světlo stejně zlaté jako kámen a zlatě zaznělo i troubení vzdálených trumpet a odpověď z hradeb. Trygkar zahulákal na posádku společně s kapitány všech ostatních plavidel, neboť v bráně zachrastila ozubená kola a padací mříž se začala zvedat. Z chomáčů řas na železných tyčích odkapávala voda, kov pod nimi se však leskl beze stopy rzi. Elof mlčky pokýval hlavou; byla to dobrá kovařina, jakou této zemi připisovaly legendy. Nedokázal se ubránit vzrušení při pomýšlení, kolik nových znalostí ho tu čeká a co s nimi dokáže odhalit za nová tajemství. Paluba se mu zhoupala pod nohama, plachtoví nad hlavou zaskřípalo, aby chytilo změněný vítr, a v touze dohlédnout za bránu zapomněl i na kovařinu. K vyplutí se připravovaly i všechny ostatní lodí: bachratá kupecká plavidla všech tvarů a velikostí, plná nákladu, břichaté kogy s vojáky a válečnými zásobami, prámy a vory nejrůznějších konstrukcí. Mezi nimi se proplétaly štíhlé válečné galéry, některé bohatě malované a zdobené, dokonce s palubami vybavenými vyšívanými stany. Koga ale měla díky královské vlajce přednost a tak vplula do brány jako první. Elof a Roc se zubili jako nadšení kluci, jako jeden vyrazili ke stěžni a po provazových žebřících vylezli až nahoru. Většina lodí měla pod čnělkou jen hrazdu a oko na zajištění, ale koga byla

jakožto vojenská loď vybavena střeleckým košem pro lučištníky a cestovatelé odtud měli bezpečný výhled na Město v srdci světa.

Zprvu ale Elofa pohled zklamal. Úzkou branou viděl daleko, jistě větší kus zástavby, než ve dvou největších městech své země. Ale nebyl to pohled rozhodně ani zpoloviny tak velkolepý. Slunce ještě nedosáhlo nebeské báně a tak město tonulo ve stínech, orámované jen siluetou zubatého kopce. V blízkosti brány se čtvrtí do Veliké řeky valila v pomalých vlnách jítí mlha, neboť kraj tu byl zcela plochý. Všiml si bludiště starých hradeb, daleko vyšších než ty, jimiž se tak pyšnilo Kerbryhaine, ale na rovině rozhodně nepůsobily tak mohutně jako skalní opevnění Kerbryhaine nebo Morvanhalu. Tím spíš vypadaly nicotné proti netečné mase kopce na obzoru. Rovněž tu nenašel žádnou podobnost s ušlechtilou kamenickou prací, díky níž byly terasy Morvanhalu tak krásné. Pokud si někde dal stavitel záležet, snaha se utopila v moři podřadných špinavých střech. Ba co hůř, nespátřil žádnou osu, žádné srdce města, nic podobného kerbryhainské slonovinové citadele či paláci morvanhalskému, jenž nad ostatními paláci omšelým kamenem sloupů a arkád připomínal zašlou krev. „Tohle město si přerostlo přes hlavu," řekl si přezíravě, „zalklo se vlastní hltavostí a teď je z něj jen změt' děr a stěn."

Tu však vysvitlo slunce a rudozlatou slávou poctilo královský majestát sídla. Dosud černá silueta vybuchla životem a Elof zapomněl dýchat, neschopen uvěřit vlastním zrakům. Otočil se na Roka, ale i ten poučil oči, jednu ruku zapomenutou ve vlasech a ústa dokořán. Už jen rozlohou město Kerys předčilo jejich veškeré očekávání, ale to by je samo o sobě tolik nezaskočilo. Neodkázali však odtrhnout oči od zubatého kopce na obzoru, neboť teď, když za ním vycházelo dosud schované slunce, uviděli, že to žádný kopec není.

Bohatá záře úsvitu si terasu po terase hrála na zdech z pískovce, na podpěrných žebrech i ve vzdušných obloucích, za vízkami všech tvarů i velikostí, ale hlavně na dvou obrovských věžích, spojených zdi, jež korunovaly vrchol stavby jako stylizované býčí rohy. Úžasná byla už jen výška té neuvěřitelné stavby: tyčila se nad mlhou jako ostrov v oceánu a působila stejně věčně a neochvějně. A to všechno záře slunce proměnila v zlato.

Když se slunce vynořilo, jala je bázeň. Rudý okraj kotouče stoupal po ohromné stavbě, až k úžasu všech diváků spočinul mezi oběma vzdušnými věžemi na spojovací zdi jako drahokam na koruně samotného světa. Tak to pečlivě naplánovali stavitelé města, aby bylo slunce za úsvitu od první otevřené brány vidět mezi rohy a večer aby za nimi zapadalo při pohledu od opačné brány, jež se proto nechávala otevřená nejdéle. Výběr otevřených bran do města tedy určovala dráha slunce v průběhu roku. Elofovi nevyrazil dech jen ten pohled, ale rovněž vědomí, kolik stál architektury práce a umu. Prostomyslné ta podívaná ohromí a učení se musejí sklonit před velikostí díla.

Na obrovské citadele ale nic příšerného nebylo, i když mohlo. Obvyčejná tvrz či hrad takových rozměrů by vypovídaly spíše o pošetilosti nežli o majestátu, spíše o tyranii než o zasloužené moci. Nevyrůstá z něj tak plynule a přirozeně, tyčila by se nad tím lidským mraveništem jako hrozba. Nebyla to jediná hromada kamení, jeden palác či pevnost, ale spíše zámek stokrát znásobený, samostatné město o stu patrech, jako by se do koruny obřího stromu či do sítě z kamenné příze lapily tisíce síní a sídel. Jako by se samo město natahovalo po slunci a nabízelo mu trůn, jako by jeho neklidný duch doufal obsáhnout zářivý zdroj všeho života.

Cestovatelé nedokázali od toho pohledu odtrhnout zrak a koga zatím hladce doplula k bráně. Tu náhle bez jediného varování kouzlo pominulo, neboť loď sebou škubla, kormidlo stržené po větru, a nebezpečně se rozhoupala. Roc s Elofem se rychle chytli stěžně a zbytečně zahrabali nohama po náhle velice strmé podlaze koše. Jeden voják dole na palubě měl méně štěstí; upadl a sjel až na zábradlí na pravoboku. Koga se stejně prudce narovнала, až cestovatelé málem vypadli z pozorovatelný, a voják zůstal s nářekem ležet v odtoku.

Přes řeku od jihu připlouvala pod nešikovnou čtvercovou plachtou největší loď, jakou kdy Elof viděl, obrovská nákladní barže o polovinu delší než největší karaka Kermorvanovy flotily. Měla velice hluboký ponor, zřejmě díky nákladu, a nebezpečně se pohupovala i v klidných vodách Yskianady. Dvě galéry doprovodu zjevně váhaly, zda se mají držet blízko, aby případně pomohly, nebo raději dál, aby je ohromná loď nezalehla, až se převrhne. Menší plavidla prchala na všechny strany a Trygkar s námořníky dali průchod svému hněvu v mnoha nevolných výrazech, když jim barže bezohledně vplula přímo před před.

„Obilí z jihu!" odplivl si, jako by už to byl důvod ke znechucení. „Má přednost přede všemi, podle rozkazu pana krále, to teda má, parchant kurevnická, a dělá, jako by byl na tý svinský řece sám!" Veliký koráb však jeho nadávkám nevěnoval pozornost, Trygkar srovnal kormidlo, stěží opatrněji, než předtím uhýbal, a zařadil se za něj.

„Ale stejně," Elof popadl dech, „chápu, proč to tak je. Ta velepříšera byla tak přetížená, že by se převrhla, kdyby musela někomu uhýbat."

„Tak proč ji, u Hel, tolik naložili?" Roc se zamračil, neboť právě vjeli do brány a vzduch naplnila hlasitá ozvěna šplouchající vody.

„Protože potřebují tolik jídla, asi. Podívej se, jak je to město veliké! S tak nešikovnou lodí museli dlouho čekat na příznivý vítr... Roku, myslím, že tady nejsou moc dobří námořníci. Takovéhle lodě jsou už u nás dávno překonané."

„To mě nijak nepřekvapuje, když se pořád plácají na jedné přerostlé řece. U té Verji, co se jí pořád zaklínají, museli mít naši předkové pěknou kuráž, když se vydali přes oceán v takových neckách! Nebo sakra málo rozumu."

„Inu dobrá! Aspoň je můžeme něco užitečného naučit." Koga projela branou a ocitla se v rozsáhlé zátoce lemované značně zanedbaným a na několika místech zříceným kamenným nábřežím. Ať už se ale místní obyvatelé na opravy dívali jakkoli, ve věci vykládky důležitých nákladů měli jasno. Veliká barže už kotvila u mola a na palubu proudil zástup shrbených postav; první už se vraceli na břeh, sehnutí ještě víc pod vahou velikých pytlů. Nepohánělo je nic viditelného, třeba si jen chtěli vysloužit odměnu za rychlou práci, ale Elof málokdy cítil ve vzduchu tolik neštěstí a zoufalého spěchu. Neslyšel je volat jednoho na druhého ani se smát, natožpak si zpívat, jak bylo zvykem přístavních dělníků v jeho vlasti. Ať už však byli svobodní nebo otroci, měli naspěch. Pohled na ně a na zanedbané nábřeží mu zkazil pocit z velkolepého města.

Chvíli mlčeli, protože oba výjevy stěží dokázali nějak skloubit. Roc však vyslovil nahlas Elofovy pochyby, když odpověděl: „Možná. Pokud jim můžeme důvěřovat! Jestli!“

KAPITOLA ŠESTÁ

Král a mistr

Koga nezamířila k žádnému z kotvišť, ale pokračovala středem přístavu, kde vál nejsilnější vítr. Elof před přídí překvapen spatřil kanál, který mířil dál do města, lemovaný strohými zdmi z šedého kamene, jež mu díky nepřítomnosti oken připomněly přístavní sklady u nich doma. Tím víc ho překvapilo, když zjistil, že takových kanálů tu vede spousta, dokud se neztratily v dálce ve stínu citadely. Tu a tam mezi střechami dokonce zahlédl špičku stěžně. „Ale země se zvedá, i když velice pomalu... mají tu snad také zdymadla jako duergar?“

Bylo tomu tak, neboť jakmile koga zahrula za první zákrut, skasala plachtu a za ní se zavřela těžká vrata. Roc nikdy neviděl duergarské podzemní řeky, s úžasem tedy pozoroval, jak voda proudí stavidly. Měl slabost pro všechna šikovní udělátka, jež k provozu nepotřebují pravou kovařinu. Koga rychle vystoupala na novou úroveň, a když se před ní otevřela horní vrata, vyplula do dalšího kanálu. Tehdy je čekalo další překvapení. Místo přístavních skladišť teď měli řady obytných domů, byť příliš nejevily známky života; jen tu a tam se kouřilo z komína a v dálce plakalo dítě. Ulice byly prázdné a na rovné hladině kanálu se odrážely domy i modrá obloha. Koga plula po odrazech střech jako mrak a vlnkami za zádi rozstříkovala zlaté světlo. Samy domy, seskupené do bloků různé velikosti, těšily oko vysokými štíty a mnoha patry. Některé měly fasádu nabílenou vápnem, jiné na hladké štukované omítce zdobily malby v pastelových odstínech růžové, modré a zelené. Většina však byla stará a omšelá a mnohde omítka zhnědla, popraskala a opadala. Někde viděli nad prvním patrem průčelí římsy malované tak ozdobně, že i Elofovi, uvyklému starým písmům, chvíli trvalo, než si uvědomil, že jsou to stará říkadla, přísloví a jednoduché básničky. Město se začínalo probouzet k životu; na dvorech zaskřípaly pumpy, z komínů se začalo kouřit, v úzkých uličkách se objevili první chodci. Vítr k nim zanesl vůni pečeného těsta, neodolatelnou i přesto, že byli zvyklí na jiný chleba. Když k nim zavanul kouř z ohniště na přídí, kde se peklo maso, zapomněli na krásy výhledu a jako šilenci sjeli po lanech na palubu.

Roc zprvu hltal, neboť se bál, že nestihne dosnídat, než doplují k citadele, ale Elof ho upozornil, že se věže skoro nepřiblížily. Takovým pomalým tempem k nim poplují nejméně ještě půl dne. Nakonec se ukázalo, že to byl příliš optimistický odhad, protože ještě nedokázali plně vstřebat skutečnou velikost města. Tu a tam koga také musela zpomalit, když třeba ustal vítr nebo se do cesty dostala jiná loď a zastínila jim nešikovnou tvrdou plachtu. Tehdy Elof musel Roka skoro držet, aby neskočil na břeh, tolik se toužil projít po ulicích svých předků. Kanál je dál vedl městem, stále výš po schodišti zdymadel. Měli jednu čtvrt' za druhou jako ilustrace na nějakém nekonečném svítku, oddělené kanály a ponurými hradbami, na mnoha místech rozebranými na stavební materiál. Směrem ke středu města byly budovy čím dál zanedbanější, vysoké nájemní domy se v horních patrech rozšiřovaly, až se nad zablácenými uličkami skoro setkaly. Jako parodie na vznosné žebrovní paláce se po fasádách klenula vysoká schodiště a skřípala ve větru. Rozlehlá chudinská čtvrt' náhle skončila širokým kanálem; na druhém břehu začínaly holé cihlové zdi dalších skladišť.

Do kanálů tu chrlila vodu úzká stavidla a když Elof zase vylezl na stěžeň, uviděl, že jsou to náhony velikých mlýnských kol. Za sklady kouřily vysoké komíny a chrlily do větru dým a saze. Tady se soustředily manufaktury s pecemi na keramiku a na cihly. Mezi nimi se ve štiplavém ovzduší krčilo několik bohatých domů a rušné tržiště, za nimi pak blok skladů a znovu široký kanál. Následovaly další domy, další kanály a pak výstavná a dlouhá pětipatrová budova, nepochybně sídlo cechu, vystavěné podobně jako v Morvanhalu. Následovalo ještě několik podobných staveb a po nich úzké a vysoké kupecké účtárny, podobné těm v Kerbryhaine. Vzpomněli si na starého přítele Kathela a jak se mu asi daří na vypáleném Západě. Domov jim ale nejvíce připomněla až následující Čtvrt'.

Napřed dopluli ke stěně hustého lesa, ostrovní oboře obkroužené klikatými kanály, jež mohly kdysi snadno být přírodními říčkami. Koga zahrula do posledního z nich a tu uviděli, že za ním se tyčí hradba zdí tak holých a prázdných, opršelých a zešedlých, že mohlo snadno jít o další skladiště, kdyby jen budovy nepůsobily tak bohatě a pyšně. A jak koga čtvrtí proploovala, doprovázena dvěma bílými labutěmi, Elof uviděl, že rozlehlé střechy za zdmi nejsou jednolité, ale mají uprostřed díru, a rovněž že těch několik málo okének v nejvyšších patrech je zaskleno pestrými vitrážemi v bohatě vyřezávaných okenicích.

„Něco ti to připomíná?“ zeptal se Roc.

Elof ukázal na jedny dveře, nad nimiž visel kamenný štít tak oprýskaný, že nebylo lze rozeznat erb. „Ze se ptáš. Kermorvanovo rodinné sídlo, všechny šlechtické domy v Kerbryhaine. Dvůr uprostřed, kolem čtyři křídla komnat, všechna okna dovnitř. Všechno skryto před zraky urozených nepřátel i výběřích daní.“

„A obyčejných lidí,“ zavrčel Roc. „To je myslím to hlavní - postavit mezi sebe a chudinu zeď, abys mohl lépe užívat bohatství. Podívej se, jak ten les celou čtvrt' schovává!“

„Možná to není jen jejich chyba,“ namítl Elof. „Za vlády některých králů, třeba i jinak laskavých, není radno v zájmu vlastního měšce stavět bohatství na odiv...“

„A v zájmu zdraví taky, když král není tak laskavý? No, možná je to tak,“ zabručel nepřesvědčen Roc. „Ale něco ti povím. Jednou jsem se na to zeptal Kermorvana, protože v Morvannece jsme nic podobného neviděli; bohatí i chudí si tam vždycky navzájem důvěřovali. Řekl mi, že s těmihle stavbami se začalo až v posledních letech Morvanu, odkud je do Bryhaine s ostatními zlořády přinesli budoucí radní, že v Morvannece se nikdy takhle nestavělo - ale ani v Kerysu! A jistě uznáš, že pan Kermorvan se v takových věcech vyzná; když řekne něco z historie, tak to platí.“

„Tedy to tu muselo začít v době, kdy naši předkové odpluli. Mocností, času měli dost!“

„To ano... ale v obou zemích? Obě říše sešly na stejné scestí? Zase?“

Elof se zamračil. „Mají společné kořeny, snadno se mohly vyvíjet stejným směrem - ale ne, máš pravdu, ani já tomu nevěřím. Nordeney a Morvannece dopadly přece úplně jinak. Spíš to vypadá, jako by... šlo o projevy stejné nemoci.“

„Aha," pochopil Roc. „Že by jako nastydly?"

Elof se suše usmál. „Nastydly od Ledu, ano, to je možné. Led občas užívá i jemnějších metod, avšak o nic méně krutých. Má čas sledovat lidská srdce po mnoho pokolení a zkoušet, jak je ovlivnit. Pamatuji, že tohle je zem nejen tvých a Kermorvanových předků, ale také Bryherenových."

Roc se otfásl. „Ale jestli je nakažený i Kerys, máme ještě nějakou možnost?"

„Máme všechny! Vzpomeň si na Tapiaua. Ten lidmi pohrdal tolik, že jim nedokázal porozumět. Led je na tom ještě desetkrát hůř; Roku; nenávidí nás, myslí si o nás jen to nejhorší. Když se jeho představám nepřizpůsobíme, můžeme jeho nástrahám uniknout!"

„Hm," přisvědčil mrzutě Roc s pohledem upřeným na zdi, jež právě svou zanedbaností nejlépe odrážely bohatství, jež skrývaly. „Ale jakou máme podle tebe šanci tady? Po všem, co jsme už viděli?"

„Docela dobrou," odvětil klidně Elof, „pokud už náhoda nezasáhla srdce. A to, myslím, brzy zjistíme."

Koga z uzavřené čtvrti bohatých vplula do dalšího lesa, v němž uviděli zatím nejstarší hradbu, dávno ponechanou rozmarům povětrnosti. Kanál už nebyl rovný, ale bloudil k vzdáleným budovám; jistě byl kdysi řekou, než ho spoutala kamenná navigace. Budovy tu nebyly tak uspořádané a vznosné. Nepřevažoval tu jeden styl jako v ostatních čtvrtích, domy se podobaly jen počtem pater a sevřeností bloků, mezi nimiž vedly jen uzounké uličky. Samotnými stavbami ale procházely pasáže a schodiště, jako by tu bylo příliš málo místa na otevřené ulice. Některé stavby vypadaly dokonce ještě starší než nedaleká hradba, jiné zbrusu nové, další byly zase vykotlané jako zkažený zub, byť vedlejšímu domu majitel věnoval veškerou péči. A v mnoha oknech svítilo už v půli odpoledne světlo. Bloky se totiž tísnily ve stínu citadely a jejích věží; slunce už pro ně zapadlo.

Asi o půl hodiny později se za zákrutem řeky objevila řada přístavišť a za nimi vysoké budovy. Zvenku je nad vodou objímaly pavlače a galerie, z nich pak visely zdviže a jeřáby. Elof a Roc stáli s Trygkarem u kormidla, kapitán jadrně nadával a snažil se umně přirazit k postranímu molu, dlouhé hrázi ze špičatých kamenů. Pod dozorem dvou znuděných hlídačů pospíšili na molo dělníci chytit lana hozená z kogy, přitáhli loď zádi i přídí, až se hadrovými nárazníky opřela o kámen, a pak ji pevně přivázali. Námořníci už se pustili do balení plachty, a jakmile spadla s ráhmem na vratipeň, jako opona odhalila Elofovi nejúžasnější pohled v životě.

„Pevnost Kerys, pánové," oznámil Trygkar. „Na Starém městě, nad Královským přístavem. Velká tepna města, Srdce světa a osa, kolem níž se otáčí. Pro vaše urozenosti také konec cesty. Ať vám přinese štěstí. Prosím, nezapomeňte na chudáka kapitána!" Za hovoře se ale tiše smál, jako by věděl, že se odpovědi nedočká. Jistě dobře věděl, jak cestovatelům pohled vyrazí dech. Jako vzdálený kopec na obzoru šlo citadelu přijmout nebo dokonce ignorovat, ale tady ne, neboť jí stáli přímo u paty a nad pevností obloha pohasínala, zalitá zlatem, jako důstojný plášť královské koruny.

Pevnost Kerys vskutku připomínala korunu o mnoha vrstvách a ozdobách, korunu osázenou bezpočtem drahých kamenů v podobě vznešených krásných paláců. Byly všech druhů, nízké a podsadité, pevné a odolné, opevněné, vysoké a půvabné, zdobené štíhlými věžemi, zámky i paláce, síně a svatyně, to všechno se tu vypínalo na svazích jako ovoce na stromě, a mezi zámky se ještě tísnily stovky menších budov. Zdálo se, že velíky jsou, ba ani jak jsou ve své rozmanitosti krásné. Každý z nich by sám ozdobil střed jakéhokoli lidského města. Veliká brána byla možná větší, ale rozhodně ne tak krásná. Vystoupal očima po širokém schodišti, jež nízké slunce ozářilo jako silnou větev stromu, od vysoké kuželovité strážnice u paty citadely až po opevnění ve tvaru půlměsíce, jež důstojně přehlíželo celý svah. Schody se vinuly mezi menšími paláci k velikému štítu, rámovanému dvojicí vížek, jež připomínaly velké věže na vrcholu. Tady se rozdělily, obešly průčelí z obou stran a sešly se zase nad střechou na rozsáhlé terase. Tady stál palác vystavěný jako náruč, díky velikým oknům lehký a vznosný. V několika stupních se táhl po svahu, stále následován schodištěm. To končilo spolu s palácem na vysoké věži, z níž vedl klenutý most na nejnižší terasu stupňovité pyramidy. Z posledního stupně vyrůstala dvojice věží.

Tolik uviděl jedinou branou v dolní hradbě, podél jediného schodiště, ale jen na téhle straně citadely vedlo dovnitř dvanáct bran a stejný počet schodišť, mnohdy i těsněji obestavěných. Elof nedokázal vstřebat ani polovinu všech vjemů, neboť na to nedostal čas. Na nábreží znenadání dopadl loďní můstek a seržant začal křikem shánět svůj oddíl.

Vojáci nastoupili na palubu a po dvou týdnech lelkování zase vypadali jako královské vojsko. Seržant vyskočil na můstek, aby prohodil pár slov s přístavními hlídkami. Elof oslovil Trygkara, aniž by se k němu otočil: „Kapitáne?"

„Ano, mistře kováři?"

„Jsi severan a takovým po právu náleží moře. Stačí ti plavba po řekách a kanálech ke štěstí?"

„Stačí," odvětil opatrně Trygkar. „Na moře jsme se nikdy moc nehrnuli, nevíme, co je za ním. A ať už na to máme právo, nebo ne, v cestě teď stojí lidožrouti. A nejen oni."

Hlídky vzrušeně volaly kohosi ze stavení na kraji přístavu. Elof se kousl do rtu; za posledních pár dnů povyprávěli starému plavci mnoho ze svých dobrodružství a zdálo se, že jim kapitán závidí a visí jim na rtech. Ale dosud nebyla příležitost se ho zeptat přímo; na přesvědčování zbývalo málo času. „Ptej se svého srdce, kapitáne. Netoužíš snad v hloubi duše vyrazit na velikou cestu, nesvázanou hranicí či břehem, plout jako pták svobodně na všech větrech světa? Najít krásnou zem, svobodné příbuzné a pomoc proti společnému nepříteli?"

„V téhle koze to nejde, pane..." Trygkar se usmál, jako by mluvil s bláhovým klukem, ale Elof postřehl, že mu zelené oči sklouzly k obzoru.

„A když ti najdu pořádnou loď?" sykl naléhavě.

„Námořní loď? Přes Bránu ji nedostaneme a na pobřeží oceánu se postavit nedá. Kde bys ji vzal?"

„Sebral bych ji Ekweš, to je jasné!" došla Elofovi trpělivost. „Když seženeš posádku..."

„Sebral bys..." opakoval Trygkar a dal se do smíchu. „U Saithanina břicha!" Nevěřicně, ale šťastně zavrtěl hlavou.

„Takže jedeš?"

Seržant salutoval dvěma tučným mužíkům, kteří právě přišli, zřejmě nějakým úředníkům. Rychle ho vyslyšeli a překvapeně pokukovali po cestovatelích.

Trygkar najednou zmlkl a stiskl rty, až se mu naježil knír. „Při rozích Býka, s takovými mládenci jako vy dva bych se do toho pustil! S posádkou nebudou potíže, severany seženu! To půjde! Ale kdy?“

„Kdo ví? Příliš mnoho záleží na tom, co tu budeme dělat... mimo jiné na vůli tvého pána. Den, rok...“

„Aspoň ať to netrvá deset let... To už bych byl moc starý. Až budeš vědět, vzkaz pro mě, ať už můj pán řekne cokoli! Pak se uvidí!“ Jako by mu do hlasu v tu chvíli vstoupil oheň. „Mládenci, jestli to bude jen trochu možné, jdu s vámi! Možná je to bláznovství, ale takové dobrodružství si nenechám ujít, ani kdybych měl opravdu čekat deset let!“

„Tak dlouho to snad trvat nebude,“ odvětil tiše Elof. „Ale i kdyby mělo, stejně s tebou počítám, kapitáne!“

„Počítej! Hodně štěstí, mistře kováři! A máš mé díky.“ Úředníci teď divoce pokyvovali hlavami, náhle se jeden otočil na patě a odešel. Seržant se stejně rychle vrátil přes můstek a zasalutoval Rokovi s Elofem tak rázně, jako by jim rozkazoval.

„S vaším dovolením, pánové...“

Jeden z námořníků se jim sehnul pro zavazadla, Elof ho však dvorně předešel a nechal seržanta, ať je vyprovodí na břeh s hlídkou v závěsu. Jakmile přešli můstek, Roc se zhluboka nadechl; konečně vkročil na zem svých předků.

Na molu se však nezdrželi dlouho. Seržant je odvedl k velkému jeřábu na konci přístaviště a postrčil je po pár schůdkách na stupínek pod ním, tvořený kamennou plochou a dřevěnou podlahou s nízkým zábradlím. Elofovi to tolik připomnělo šibenici, že začal mezi prkny hledat propadlo; musel se za tu pošetilost okřiknout a raději si začal prohlížet dveře kousek nad plošinou. Tu se vylekal, že na něj opravdu nastražili past, neboť mu cosi luplo pod nohama a celá dřevěná podlážka sebou škubla. „Držte se, pánové!“ varoval je seržant a sám se chytil zábradlí. Roc v hrůze zaklel, když se celý výmysl i s nimi a eskortou vznesl nad zem.

Dveře nad nimi se otevřely a Roc znovu zanařádal. Vzhůru se táhla dlouhá rampa z hladkého kamene, zbrzděná jen dvěma vyhloubenými kolejnicemi. V nich vedla dvě pevná lana, napjatá jako struny. Za plošinou bylo vidět, jak lana mizí v kamenném stupínku mezi koly a pákami. Stáli na jakési zvedací plošině, již ve vodorovné poloze držel vůči rampě skosený podvozek. Vyklonil se přes okraj, aby si kolečka prohlédl, a tu ho škubnutí náhle málem vyhodilo přes zábradlí. „Pozor, pánové!“ varoval je seržant. „Je to rychlejší a jednodušší než šlapat tisíc schodů, ale nijak pohodlné. Vždycky říkají, že se napíná lano, ale spíš mají obě ruce levé, lenoši!“

„Ruce? To chcete říci, že tuhle váhu tahají nahoru lidé?“

„Přes naviják, abych byl přesný,“ pokrčil rameny seržant. „Jako placená práce by to vyšlo draho, ale v káznici je vždycky dost kriminálníků, i když se jim povinnosti musí připomínat bičem.“ Elof doufal, že si seržant nevšíml Rokova neuctivého šklebu; oba napadlo zřejmě totéž. Vodní kolo by to zvládlo lépe a levněji, možná s trocha. vyšší počáteční investicí. Tak i tohle kdysi proslavené umění už Kerys zapomněl, nebo ho jen nepotřeboval. Nechtěl hádat, která možnost platí. V každém případě se nenaučili umění splétání drátů do pevných a odolných ocelových lan, jež by neškubala. Už byli dost vysoko, nad střechami města, plošina chytla vítr a začala se houpat. Elof s Rokem si na to rychle zvykli díky cviku ze stěžňového koše, vojáci se ale jako klíšťata křečovitě drželi sloupků a dokonce i seržant trochu zbledl.

Už vystoupali nad vnější hradby pevnosti a teď projížděli mezi střechami zdejších paláců. Elofa vystrašilo, že do takové výšky sahá tolik kamení. Bouřilo se v něm všechno, co věděl o stavitelském umění. Cestou mezi terasami a galeriemi, náměstími a ulicemi však začal oceňovat, jak šikovně je všechno postaveno. Pevnost vypadala z dálky masivní a mohutná, ale zblízka poznal, že je vystavěná lehce a vzdušně, oblouky se odvážně, vypínaly jako vystřelené šípy, silné podpěry připomínaly zkamenělé vlny a slabé zase zamrzlé vodotrysky nebo hejna vyplašených ptáků. Vnější žebrovní se zužovalo nejen perspektivou, až se na konci, zdobené tesanými lístky, vypínalo proti obloze jako zkroucený semenáček. Vysoké střechy se směrem ke svahu rovněž zužovaly a mnohé z věží a hlásek, jež zdola působily tak masivně, byly jen kruhem lehkých zdobených sloupů.

Jak se plošina blížila konci své dráhy a zajela mezi budovy vlastního paláce, uviděl Elof, že i ty jsou vystavěny navýsost umně. Kdyby byla Pevnost skutečně taková, jakým dojmem působila zdálky, zblízka by na ni nebyl pěkný pohled. Ulice, jimiž je teď hlídka provázela, by se proměnily v černé kaňony, zdobené dveře a portály okolních domů v ústí jeskyň a tunelů a celý palác v temnou tvrz bez svobody a bez vzduchu. Ve skutečnosti tu však otevřený prostor a záplavu světla poutala jen tenounká kamenná klec. Zdi odlehčovala ohromná okna, takže střechy nesly sloupy uvnitř domů, tabulky byly zdobené barevnými vitrážemi a díky nim se v paprscích zapadajícího slunce celá Pevnost změnila v hromadu drahokamů. Z každého úhlu pohledu však zvenčí působily jednotlivé stavby i celek masivně a těžce. Stavitel museli možná obětovat strategická hlediska; pevnost by zřejmě nevydržela dlouhý nápor sněhu a nekonečných severních zim. Byla však naplánována pro jižní podnebí a i přes svou lehkost a křehkost by dokázala odrazit útok velkých armád a pouhým vzhledem zahnat na útěk ty menší. V dobách míru sloužila jistě tím lépe.

Podél hradby nakonec klikatou cestou došli k další podobné plošině se skoseným podvozkem. Jakmile se s nimi dala do pohybu, Roc si zastínil oči a rozhlédl se po celé úžasné stavbě, zahalené prachným oparem. Spokojeně vzdychl: „Ať už je jinde cokoli, tady se naplnila slova legend. Nevidíš tu také kořeny Kerbryhaine, Morvanu a dnešního Morvanhalu, ba i našich severních městeček s malovanými okenicemi, podívej, támhle na tom malovaném okně? Opravdu je to Pevnost celého našeho národa.“

Elof rozvážně přikývl. „Je, neboť je v ní obsažena veliká moudrost a um a šikovnost. Kdysi tu musel stát veliký kopec, ale co je z něj vidět dnes? Nic. Jako by ho roztavili a znovu ulili z horké krve země. Ale na některých budovách je něco divného... seržante!“

„Přejete si, pánové?“

„Ty stavby tam dole - ano, tamta... a ta. Podívej se jim do oken. Co vidíš? Přesně tak, nic. Jsou moc pěkně postavené,

mají vymalované stěny a v oknech závěsy, ale v komnatách není žádný nábytek."

„Na tom není nic divného, pánové, protože jejich obyvatelé se spokojí s málem. Jsou to totiž hrobky."

„Cože?! Všechny?"

„Není jich tu málo. Jaký důstojnější přístřešek si dokážete představit pro ostatky králů, kteří vybudovali Pevnost, aby odrazil jejich moc a slávu? Celý život na tom pracovali, aby vypadaly co nejlépe. Jak jsem slyšel, od začátku tu měla být tvrz, palác i svatyně pohromadě, ukázka moci našich králů. Jak se říká, síla Kerysu dlí v jeho hrobkách."

„Dokud v nich sám neskončí!" poznamenal tiše Roc, když seržant poodstoupil. „Takovým bohatstvím plýtvat na vlastní vyschlé kosti!"

Elof přikývl. „Potřebuje snad i největší z lidí víc než na dva kroky hlíny, když zanechá důstojnou vzpomínku? Jeho jméno neposvěti ani všechno zlato světa. Vzpomínáš si na Dorghael Arhlannen, jak byl prostý a přece vznešený?"

„To si teda vzpomínám! Tyhle pozlacené hřbitovy proti němu neznamenaají nic - vida, dorazili jsme na konec!"

Čekali je ještě mnoho ulic, mohutných staveb a ještě jedna rampa. Ta už byla kratší a končila před vysokou branou v poslední hradbě. Zdobil ji omšelý reliéf býčí hlavy s pozlaceným sluncem mezi rohy. Plošina zaskřípala a kodrcavě zastavila, a Elof měl v tu chvíli dojem, že otvory pro lano zaslechl sténání vyčerpaných vězňů. Tehdy seržant zařval na své muže a ti se kolem Roka s Elofem shlukli těsněji než dřív. Jakmile se brána se skřípotem otevřela, pomysleli si cestovatelé, že konečně dorazili na vrchol kopce, neboť proti záři zapadajícího slunce se tu do větší výšky, než Elof předpokládal, tyčila velká koruna Pevnosti, Býčí rohy.

Když je vedli z plošiny po rozlehlém náměstí, pod nohama jim zvonily kočičí hlavy. Elof uklouzl, neboť nedokázal odtrhnout pohled od dvojice věží. Vypadaly o něco novější než ostatní ve městě a podobnost s býčími rohy nebyla náhodná, neboť vnitřní stěny se zlehka prohýbaly, až opravdu připomínaly ozdobu obrovského tura. Pod nimi, kde by měl být oči, se tyčily dvě mnohapatrové okrouhlé střeškové věže a proti nim ladné sloupopadání největšího a nejkrásnějšího paláce v celé Pevnosti. V půli průčelí stála vysoká brána a nad ní široký balkon se stříškou ve tvaru helmy s korunkou. Přílba se blýskala stříbrem, obruč pak ryzím zlatem a drahokamy, jež plály v paprscích zapadajícího slunce. Elofovi ta koruna připadala stejně jako věže spíš okázalá než vznešená; stěží ladila s klidnou silou celého paláce, jako by ji sem dali později, možná teprve nedávno. Tu se usmál, neboť porozuměl. Balkon byl přesně mezi oběma věžemi. Když se tu ocitlo i slunce, přílba se stala jeho erbem; jak by pak vypadal člověk, který by v tu chvíli vyšel na balkon?

V portálu čekaly stráže, spousta vojáků v pozlaceném brnění, ratiště kopí šarlatová stejně jako chocholy z koňských ohonů na helmicích. Jeden měl černý kabátec s erbem býka a slunce vyšitým zlatou nití. Beze spěchu jim vykročil vstříc, štíhlý prošeďivělý světlomasý muž, a seržant ho velice uctivě pozdravil. Přestože vyjeli nahoru velice rychle, zjevně je zpráva o jejich příchodu předběhla a už tu na ně čekali. Muž v kabátci zdvořile kývl k Elofovi. „Jsem Irouac, králův strážný. Pojď se mnou, prosím, hned tě vyslechne, ale obávám se, že meč budeš muset... V jeho přítomnosti mohou mít zbraně jen stráže. Osobně ho ponesu za tebou, musím však prohledat i tvé zavazadlo..."

Elof zaťal zuby a sevřel pěst na jilci Gorthaweru, věděl však, že odporem ničeho nedosáhne. Co nejzdvořileji si tedy stáhl s ramene batoh a podal ho Irouacovi, pak pomalu vytáhl i meč z pochvy. Důstojník si sáhl na čepel a dál meč uctivě držel za příčku. „Vznešená zbraň! Vyrozuměl jsem, že jsi kovář; dělal sis ji sám?"

„Předělával. Kovala ji v hlubinách času ruka mně neznámá. Já ji... zdědil."

„To je tedy vskutku bohaté dědictví! Tato čepel se vyrovná legendárním mečům, jako byl Glaiscavův Belan, nebo Talathar, jemuž by odpovídala i barva."

Elof se usmál. Důstojník ho nenápadně zkouší. „To opravdu, neboť talath znamená ve staré severštině tma - případně příchod tmy. Ale komu ta čepel patřila?"

Irouac jim pokynul dovnitř, sám šel za nimi a seržanta s vojáky nechal stát na schodech. „Tudy, vážení pánové! Král vás přijme v trůnním sále, hned za těmito dveřmi. Otevřít! Komu čepel patřila? No, doufal jsem, že o tom budeš spíš vědět ty, protože onen hrdina se sám vypravil do země, z níž pocházíš. Talathar byl meč Velkého Vayda. Takže se ztratil na širém moři? Což nedorazil až k vám a nezemřel hrdinskou smrtí, jak mu bylo předpovězeno? Inu co. A tenhle meč se nějak jmenuje?"

Elof nasucho polkl. Cítil, že Roc vedle něj také málem zapomněl dýchat. „Vayde k nám doplul, pane," odpověděl s jistými obtížemi. „Mnozí mají za to, ačkoli nevím proč, že pocházím z jeho rodu. A tu čepel jsem pojmenoval sám, nazval jsem ji Gorthawer. Víš, co to znamená?"

„Ale jistě," přisvědčil Irouac. „Znamená to..." Tu zaváhal, olízl si rty a málem meč upustil na zem. „Je to Příchod noci."

Důstojník si pospíšil dál. Elof šel za ním, ale sotva si všiml tmavých oblouků chodby či zdobných nástěnných maleb, tonoucích ve stínu až na několik kousků, jež okny z ochozu ozařovaly paprsky zapadajícího slunce. Dlel jinde, procházel sám nekonečným šedivým močálem. Pod těžkými nebem, kde ho na chřípí lechtala sůl a pod nohama mu šustila stébela trávy jako vyrovnaná kopí rozkvetlá krvavými klasy. Viděl hromadu těl, jež odhalilo jamí tání, posekané tisícileté mrtvolky, možná třicet, možná víc, a jedno veliké tělo s černým mečem v zaťaté pěstí. Bodla ho náhlá bolest a Elof se ocitl v Morvannecu oné strašlivé slavné noci, za níž svobodný národ krví vykoupil novou volnost, když na velikou sochu Strážce dopadlo světlo a ukázalo mu tvář tak podobnou a přece tak cizí Vaydova tvář, Vaydova čepel - a Korentyn, Vaydův známý, poznal i jeho hlas... Přesto on není Vayde; ať se řeka stáčela sebezáludněji, ať už byli jeho rodiče kdokoli, nikdy si tím nebyl tak jistý. Vayde byl podle pověstí obr, stejně jako jeho socha, kroniky o něm mluvily jako o veliteli, intrikánovi, prchlivém a nevyzpytatelném zuřivci, spravedlivém, ale chladném katovi, ba jako o černokněžníkovi, který ve své věži jednal s temnými silami, prodloužil si život na dvojnásobek lidského věku, a pouze mimochodem byl i schopný kovář. Nesmířitelně věrně sloužil dobrým králům a dobrým věcem i skutky tak strašnými, jichž by se sami nedopustili. Co z toho se týká Elofa? Málo nebo vůbec nic. Pokud má být upřímný, pak jistá bezcitnost, ale tou se Vaydovi jistě vyrovná. Ani slovo o lásce, a co jiného Elofa celý život vedlo a pohánělo? Pokud

Vayde vůbec někdy miloval, žádný kronikář se o tom nezminil. Jeho konec halilo tajemství, ale všichni se shodovali, že přišel v čase, kdy Kerbryhaine vyhnalo uprchlíky z Morvanu, při nichž Vayde stál. Takže se to mohlo snadno stát i v Slané bažině...

Ze zasnění ho probral Roc šklubnutím za loket. Elof se rychle rozhlédl a uviděl, že stojí na prahu dlouhé síně dlážděné kamenem, osvětlené jediným oknem v protější stěně. Večerní obloha za ním vypadala krvavě rudá. Ve stínech se ztěžka nesl šelval mnoha hlasů. Podél stěn sloužící zapalovali pochodně a lucerny, jejichž jas vzápětí ozářil početnou společnost u dlouhých stolů. Lidé tu přecházeli po rezných rohožích nebo se prostě rozvalovali v křeslech. „Ještě tu není!“ oddychl si vděčně Irouac. „Pojďte dál! Jdeme! Nesmíme ho nechat čekat!“ Svižně je provedl středem sálu, kde dvě řady sloupů vyznačovaly prostřední loď, jasné osvětlenou lampami a dutými zrcadly šikovně zasazenými do kamene. Dlažební kameny pod rohožemi byly vyšlapané do mělkých stružek. Irouac je zarazil asi dvacet kroků před bílým, nepříliš vysokým stupínkem. Na něm stálo obrovské vyřezávané křeslo z dubového dřeva a zažloutlé slonoviny, jistě stará práce. Opěradlo bylo dvakrát vyšší než člověk, zakončené bohatě zlaceným baldachýnem vyřezaným ze slonové kosti do tvaru hedvábného šátku vlajícího ve větru. Široké opěrky pro ruce měly hrany ohlazené rukávy těžkých roselu Výjevy v řezbě připomínaly nějaký příběh, ale než ho Elof stačil rozluštit, společnost v bočních lodích náhle ožila, zazněla trubka a jakýsi hlas zvolal: „Uvolněte cestu! Všichni ustupte! Přichází lord Nithaid z Lonuenů a z Ysmerienů, veliký vládce země Kerys a všeho lidu! Přichází král!“

Ze zadu zaslechl horečnatý ruch, vrzání židlí, dusot kroků a hluk hlasů. Elof v očekávání krále z dávného rodu a Kermorvanova vzdáleného příbuzného zapomněl na všechno ostatní. „Myslíš, že mu bude podobný? Jako princ Korentyn?“ pošeptal mu Roc.

„Kdo ví, jak bude vypadat?“ zašeptal Elof. „Doufejme, že bude podobně jednat. Mají stejnou krev.“

„To nic neznamená. I v Kermorvanově rodě byli pěkní zkurvy...“

Nedořekl, neboť dvořané po jejich pravici vyklidili prostřední loď. Mnozí se vrhli na zem a zabušili čely o rohože, všichni ostatní, až na Irouaca a pár dalších, alespoň padli na kolena a hluboko se poklonili. Důstojník naléhavě zatahal Roka za rukáv. Roc se nerozhodně podíval po Elofovi, jemuž se zajídala nezvyklá představa, že by se měl před někým plazit. Nechtěl však dělat problémy, poklekl tedy kompromisně na jedno koleno a Roc ho napodobil. S hlavou vztyčenou pak vyhlížel krále veliké země.

Kupodivu se však král neobjevil jako první. Špalírem proskotačila dívka sotva desetiletá, na čele zlatou korunku, zastavila se, otočila a zahihňala. Za ní přikráčeli dva starší chlapci, vysocí a statní, odění v zeleň a zlato, na hlavách rovněž korunky. V patnácti či šestnácti letech už mohli být muži, ale zrazoval je nadutý a frackovitý výraz. Elof viděl, jak se ošívají pod vahou těžkých otcovských rukou, jež jim spočívaly na ramenou. Takhle na veřejnosti to bylo trapné. Možná se i on tvářil stejně, když si o sobě kdysi tolik myslel, a takovýhle otec představuje pro syny opravdu těžké břímě.

Nithaid, velkokrál Kerysu, se na první pohled ani zdaleka nepodobal svému zámořskému příbuznému, ani teď ani dříve. Elof překvapen zíral na muže nevysokého vzrůstu, širších ramen a bohatýrského pupku. Král odehnal děti, se sípěním svižně vydusal na stupínek a hlučně dopadl na starobylý trůn. Rozevřáté roucho měl z černého sametu, bohatě vyšíváného stříbrem a zlatem, nebylo však nijak zvlášť dokonale šité, nové nebo čisté. Přišel prostovlasý a zvlněnou hřívou trochu připomínal Kermorvana, ovšem lokny měl černé a prošedivělé místo bronzové. Plnovous měl ještě hustší a bujnější, dlouhý až na prsa. Kermorvan se naopak jako všichni vyznačtější krajané pravidelně holil, dokonce i mečem, když nebylo zbyti. Kermorvan měl ovšem pohlednou a úzkou dravci tvář, zatímco Nithaid by bez vousů vypadal podle Rokova názoru jako ropucha. Měl bledou kůži, několik brad a široká ústa s tenkými rty. Úzký dlouhý nos končil bambulí, vysoké čelo mu brázdily podmačené vrásky. Oči pod hustým obočím měl trochu šikmé, ale tady se jistá podobnost s Kermorvanem nezapřela díky šedomodré barvě a dravci ostražitosti, jež prozrazovala nemalou vnitřní energii. Král přejel ostřížím zrakem celý dav, spočinul na Rokovi s Elofem a vykulil oči, jako by ho překvapili. Žádné jiné dojmy či pocity však najevo nedal. Náhle se pousmál, bílé zuby mu probleskly černým vousem, jako kdyby se usmálo dítě radostí nad vlastní šikovností; pohled však zůstal stejně pronikavý a tím víc připomínal Kermorvana. Dívaly se na ně i děti, holčička v němém úžasu, chlapci se směsí znepokojení a pohrdání. Elof si domyslel, že zpráva o jejich příchodu dorazila už před drahnou dobou, že celý dvůr ji už probíral tak zdlouhavě, až se ji dozvěděly i děti. Nithaid vyštěkl, jako by se chtěl zasmát, ale po prvním zvuku si to rozmyslel a velkou masivní rukou plácl o opěrku trůnu. Elof cítil, jak sebou dvořané v hrůze šklubli, pak opatrně zvedli hlavy a začali vstávat.

„Nuže?“ Ve srovnání s Irouakem sice mluvil s mírným selským přízvukem, ale hlas neměl ani tak hrubý ani tak hluboký, jak by naznačoval jeho zjev. Vlastně zněl jasně a hladce, nezapřel zkušeného řečníka. Slova vypouštěl, jako by je chutnal na jazyku, sykavky mu líně šuměly na hraně smíchu. „Tak tohle jsou ti vyslanci, ano? Mistr kovář Elof Valant a jeho společník Roc, hmm?“ Poslední slabiku Elofova přízviska nedořekl. „Vítejte ve staré vlasti, páni vyslanci, ale už jsem slyšel, že vás napřed trochu hůř uvítali divoši. Tu urážku srovnáme, až přijde čas!“ Nevře si prohlížel Elofovy krví poskvřněné šaty. „Nepotřebujete felčara?“

Elof se dvorně uklonil. „Ne, můj pane Nithaide, ale přesto děkuji. Už je mi dobře.“

Nithaid ukázal na hrubě sešitou skobu v Elofově kazajce. „To je ta rána? U býčích rohů, je zázrak, že jsi ještě naživu!“

Elof se smutně usmál. „Tak už to se mnou je, uzdravuji se rychle. Důvod však neznám.“

„Vždyť jsi kovář, ne?“ utrousil Nithaid. „Kováři jsou divní ptáci, jak se u nás říká. Teď mi pověz, kde ses tu vzal? A proč?“

Elof se zamyslel; takovou tvrdou povahu těžko ohromí. Dobře si všiml, jaký strach z něj měli dvořané. „Povím, můj pane. I naše země za mořem sužuje Led a jeho otroci. Můj pán Kermorvan mne vyslal hledat starou vlast, abych tu našel a snad i získal... vzácnost, již uchvátil Led a zřejmě přinesl sem.“

„Takže mi neřekneš, o co jde? Asi ne tady u dvora. Budiž. Ale řekni mi něco jiného; to je v tvé zemi tolik mistrů

kovářů, že je posíláte na nebezpečné výpravy?"

„Ne, můj pane. Ale ta ztracená věc patřila ke mně.“

„Nějaké mocné dílo? No, nechme to plavat. Dostal jsi velkou důvěru a cesta tě stála mnoho nebezpečí. Povyprávěj nám o nich!“

Tohle Elof nečekal a zrudl jako malé děcko. Rychle se otočil po Rokovi, ale ten zavrtěl hlavou. Elof tedy na Nithaidovy pobídky převyprávěl pár zážitků a s údivem zjistil, že mu dvořané visí na rtech, králi se ježí vousy a do tváří se vrací barva. Když ekwešská loď vplula pod přehradu ledovce, doslova se rozeřval smíchy, popadl se za břicho a zvrátil hlavu. Dokonce i princové zapomněli na pohrdání a údivem otevřeli ústa, malá holčička pak z Elofa nedokázala spustit veliké oči. „A já tam nebyl!“ stkal Nithaid a bušil pěstí do opěrky. „Mluv dál, chlape, mluv!“

„... a tak jsme šli na jih,“ skončil po nějaké době Elof, „kde nás našla tvoje hlídka. To je všechno, můj pane. Teď jsme na tom tak, jak vidíš, a stěží můžeme pokračovat ve svém poslání. Vládce této země jsme vyhledali v naději, že nám bude pomůže bojovat proti Ledu, nebo alespoň vrátit se domů.“ Vyčkávavě se odmlčel, ale Nithaid se jen opřel a prohrábl si špičky kníru tlustými prsty. Pozorně si je prohlížel, ale mlčel. „V každém případě, můj pane,“ dodal Elof co nejdvořněji, aby podtrhl formální vyznění žádosti, „jsme rovněž vyslanci svého krále a přinášíme poselství dobré vůle každému, kdo bojuje s Ledem, a zvláště našim někdejšími krajanům v Kerysu, jehož jméno dodnes uctíváme. Náš pán nabízí obnovení starých vazeb nehledě na vzdálenost v ligách i staletích a svou pomoc, pokud bude třeba. V zájmu dobrých vztahů mezi vládci a králi z rodu Ysmerien rovněž požaduje pro své vyslance pomoc a právo volného pohybu. Tolik ústy svého rádce a dvorního kováře Elofa Valantora i svého věrného posla Roka vzkazuje Keryn Kermorvan, lord Ysmerien, poslední král linie Morvan, první král nového Morvanu a lidu Nordeney, Kerbryhaine a Morvanhalu.“

Zarazil se.

Něco řekl špatně, možná moc mluvil, to bylo jasné. Nic se nezměnilo, nikdo se ani nepohnul, Nithaid si dál prohraboval bradku, ale ovzduší dramaticky zhoustlo. Ticho jiskřilo napětím jako bezvětrí před bouří. Vzduch zasmrádl dýmem z lamp a pochodní, lidským potem a hlavně pachem strachu.

„Cos to říkal?“ otázal se tiše Nithaid, jako když másla ukrájuje. „Něco o králi, slyšel jsem dobře? Poslední král čehosi, první král něčeho jiného, nějakého národa, o kterém nikdy nikdo neslyšel. Král...“ Znenadání se naklonil, spokojený škleb od ucha k uchu. „Teď se dozvíš něco nového, učený mistře, totiž to, že všechen lid Kerysu má jediného krále, ať už sídlí kdekoli, ať je to sebedál, ať to k nim je přes oceán, přes Led nebo přes samotné plameny Heliny! A ten král jsem já! JÁ!“

To už znepokojivě silně řval, vztekla a zuřivě, až v té vichřici kácel dvořany jako roční semenáčky. „Nithaid ze staroslavného rodu Ysmerien! Původem, vůlí šlechty i vlastní silou! Žádný zbohatlík! Žádný parchant buřiče a psance! Žádný ocas vznešené krve, co vládne hrsti hlíny! To si pamatuj! A rychle, než dostanu náladu ti to vypálit do kůže!“ Ovládl se, ústa ještě od ucha k uchu. Ztěžka funěl. „A u Helina černého pupku, až vypráskám ledovou čarodějnici a její lidožrouty z Brány, pošlu za moře loďstvo a naučím to tvé princátko, co je to král!“

Elof šokem ztratil řeč, Rokovi zrudla v hněvu tvář, až získala stejnou barvu jako vlasy, ale jednali s nebezpečným zvířetem a zlost jistě nebyla dobrým rádcem. Elof chytil Roka za loket, ten se napjal a ucukl; Nithaid si toho všiml. Za chvíli o něco zamyšleněji zabručel: „Samozřejmě to tam nemusíme vymlátit. Stačí zavést trochu pořádek, vzít si zem na starost, srovnat nevolníky do latě a řádně je popohnat, zavést daně a cla, hmm. To bude chtít pár šlechticů. Nebo dokonce schopného místokrále, když je to tak daleko. Pokud se ten Kermorvan zatím snažil, třeba ho nechám v úřadě, když se podřídí a bude odvádět příslušné dávky. Taký se hodí nový zdroj otroků a dřeva - máte tam hodně dříví, mladíku?“

„Víc, než potřebuje Kerys i Morvanhal dohromady,“ odpověděl vyrovnaně Elof, „a spoustu všeho, co tvůj lid potřebuje, pokud přátelsky požádá. Leč obávám se, že otroky u nás nenajdeš.“

Král na něj upřel oči, ale nic neřekl. Místo toho se obrátil na Irouaka, stojícího stranou ostatních, a rázně na něj kývl. Důstojník pospíšil k trůnu a položil na opěrku Elofův batoh a meč. Nithaid se natáhl po zavazadle, prohrabal ho a pak si jeho obsah vysypal do klína. Elof vykročil k trůnu, otevřel ústa, ale na krku se mu zkrřížila šarlatová ratiště kopí. Roc za ním zaklel. Nithaid se mu chvíli díval do tváře a pak zavolal: „Amylhesi!“

Z houfu dvořanů vystoupila postava. Byl to muž v černém stejnokroji dvorního kováře, zdobeném však daleko bohatěji než Elofův šat ornamenty ze zlata, stříbra a drahých kamenů. Elof v symbolech neviděl žádný smysl a domyslel si, že mají jen ohromit prostěáčky. Jinak byl příchozí vcelku nevýrazný, středního vzrůstu, hubený a špinavý, prořídlé vlasy sčesané s úzké tváře s velkými zkaženými zuby, jež mu nedovolily přestat se suše usmívat. Chladně se Nithaidovi uklonil. „Jsem připraven, pane!“

Nithaid rozprostřel po klíně hromádku klenotů a nástrojů. Elof zalpal po dechu, když viděl, jak se s jeho vzácným vlastnictvím zachází. Amylhes ho slyšel. „Co řekneš na tohle?“ optal se král. „Stojí jako kovář za něco?“

Dvořan probral věci jednu po druhé, každou si strčil kousek před oči a chvíli s ní točil v prstech, šklebil se soustředěním a syčel přes zuby. Když došlo na Gorthawer, vykvikl překvapením a probodl Elofa tak zlovolným pohledem vodnatých modrých očí, až se lekl. Pak pokrčil rameny a vycenil koňské zuby v úsměvu. „No jistě, jsou to pěkné věcičky, ale hrubé a barbarské, nezdobné, schází jim styl. Staromódní. Sprosté. Co má být tohle?“ Sehnul se a k Elofově hrůze vylovil z vaku rukavici s drahokamem v dlani.

„Mám to na ochranu proti... žáru,“ odpověděl popravdě Elof. Kovář hodil rukavici zpátky a narovnal se s hýkavým smíchem na rtech.

„Tady nejsme tak rozmazlení, synku! Spáleniny jsem se naučil snášet už jako učedník, a to ti je dvakrát tolik než mně tehdy. A to jsi prý mistr kovář!“

„Mám odznak,“ pravil suše Elof, nehledě na kopí u krku. „Pojď si pro něj, jestli chceš. Ale jsem jen jeden z mnoha mistrů. Přiznávám, že jsem dvorní kovář.“

Amylhes pokrčil rameny. „Tady by se ti to nepovedlo, mládenče. Ne v tomhle věku. Tady se mistrovství vykupuje potem..." Nithaid ho při zmínce o poměrech u dvora utál.

„Tak jeden z mnoha, co? No budiž. Amylhesi, dokážeš z něj něco udělat?"

Amylhes pokrčil nos, jako by ho podráždil nepříjemný pach. „No, vzhledem k tomu, že nemám dost pomocníků - ano, zvládnou to, ale nebude to hned. Má pěkné svaly. A aspoň ho nebudu muset učit rozeznávat mosaz od zlata..."

Nithaid mávl rukou. „Tak je tvůj. A ten druhý taky, vypadá silný."

Elof ztratil řeč. Amylhes přivřel těžká víčka a vystrčil hlavu jako želva. „Tisícere díky, můj pane. Ale když už je tak nevyčválaný, mohl by být i vzpurný, snad by se i chtěl vrátit na rodnou hroudu..."

„Sám jsem na to myslel," odušil stručně podsaditý vládce. „Tomu princátku, co je tam jako kohout na smetišti, by toho moc napovídal. Zrovna mám dost svých starostí, než abych se staral o další dotěrnou mouchu. Tak ho někam pořádně přikovej."

„Můj pane, okovy ze železa a z oceli neudrží ani polovzdělaného kováře... Nebylo by lepší ho..."

Nithaid se zašklebil. „Inu dobrá. Když to jinak nejde..."

Kovář pokynul strážci a Elof se náhle ocitl na zemi. Sebral síly, jednoho z útočníků odhodil, ale sesypali se na něj další a když sebou dál škubal, dostal něčím tvrdým po hlavě, nepříliš silně, ale dost, aby ztratil orientaci. Hlava se mu motala, mezi zuby mu vrazili dřevěný roubík a ošoupané nohavice mu vyhrnuli nad kolena. Přesto ještě nerozuměl, dokud se nad ním nesklonil Amylhes s černou čepelí v ruce...

Slyšel, jak Roc hrubě nadává a někdo se pere. Tu mu projela nohou strašlivá bolest, zezadu v koleni. V agonii zaťal všechny svaly. Hlavou mu zaburácel oheň, srdce bušilo o hrud', až hrozilo vyskočit a zabít ho, toužil po tom, ale v záplavě tupé bolesti věděl, že nezemře. Ruce strážci ho nepustily, Elof se nadechl a tu se to stalo znovu.

Kdesi v řevu výhně si uvědomil, že rozkouší roubík, a pak ho pohltila rudá hlubina.

Zamžikal, neboť žár ustoupil mokrému chladu. Stále ležel tvář dolů na dlažbě, ale teď ještě v kaluži vody. Někdo na něj vychrstl vědro. Trochu nadzdvihl hlavu a uviděl, jak jeden strážný polévá Roka, nataženého v bezvědomí na rohoži. Z nosu mu tekla krev, ale také se pohnul a zasténal. Kdesi plakala malá holčička. Elof se rozhlédl a uviděl, že králova dcera klečí vedle trůnu a hrůzou na něj třesoucí oči, stěží věnující pozornost Nithaidovým chabým pokusům ji utěšit.

„...stává každou chvíli! No tak, podívej se, nic se s ním neděje, teď se na tebe dívá! Neber si to tak, za chvíli mu bude dobře. To jenom aby neutekl, může se hodit. Jednou se musíš naučit starat o vlastní otroky, jestli chceš být velká princezna. No tak, mám pro tebe dáreček..." Nemeškal a navlékl jí na roztřesené ručky obě poloviny rozbitého náramku.

Elof měl pocit, že mu v hlavě něco prasklo. Zoufale se pokusil zvednout, vykřiknout, zavýt hrůzou a vztekem, ale ústa měl plná rozkousaného dřeva a když chtěl pohnout nohama, srazila ho tak strašlivá bolest, až se mu chtělo dávit. Přinutil se ke klidu. Nohy ho nechtějí poslouchat, šoupou se po kamenech jako končetiny umírajících zvířat i lidí. Bolest ustoupila a Elof zůstal ležet na dlažbě, udýchaný a zbrocený ledovým potem. Se slábnoucí bolestí ale poznal, že nohy od kolen dolů necítí, což bylo ještě horší. Strach mu sevřel hrdlo. Jako v mlze slyšel Nithaidovo prozpěvování: „Tak už je to dobré, ne? Teď je můžeš nosit napolovic a až budeš větší... ne, mistra Amylhese s tím neobtěžuj, teď má moc práce. Běž je ukázat chůvě!"

Elof se snažil potlačit dravou paniku; nedokázal se postavit tomu, co se mu stalo. Polkl, neboť se mu stále obracel žaludek, a pomalu se přinutil opřít o jeden loket a podívat se na nohu. Stačil mu jediný pohled. Padl na zem tak bezzákladně, že se uhodil o podlahu do hlavy. Noha nebyla useknutá, jak mu cosi našeptávalo. Zezadu pod kolenem měl ale hlubokou krvavou ránu a věděl, že to znamená něco stejně strašného. Amylhes mu prostě za oběma kolena přesekl šlachy, aby nemohl hýbat lýtky. Nevyléčitelně a nadosmrti ho zmrazili.

Nikdy už nebude moci chodit.

Nithaid a dvorní kovář se na něj dívali. Starší z mužů se na něm nepokrytě pásl pohledem, ne však Nithaid. Král se tvářil, jako by musel přihlížet nepříjemné, ale nutné operaci. Elofem otrásl hněv jako nápor vichřice v lese a rozvál všechn strach. Vzpomněl si na hvozď, na zem pokrytou borovým jehličím. Co tehdy udělal, aby se zahojil? Hnán vztekem doloval hluboko v mysli a hledal zdroj, z něhož tehdy čerpal, stejnou vnitřní sílu, již vléval do svých děl. Představil si ji jako roztavený vzácný kov, rozpálený výhní doběla, nechal ji proudit žilami, dokud také nezačaly zářit, a pak ji poslal najít chybu a spravit potřhané tělo.

Skoro vzápětí, byť tomu stěží uvěřil, bolest ustoupila a s ní i tupý pocit. Když to dokáže udržet... Tu se zezadu ozval mrzutý poplašený křik: „Pánové! Přestal krváčet!"

„Cože?" zvolal Amylhes. „To není možné! Ukaž! Pokud neumírá..."

„Ne, vznešený pane! Přímě před mýma očima mu najednou přestala téct krev, prostě se zastavila, bez strupu, jen tak! A pohled na okraje rány!"

„Co je to za stvůru?" zabručel Nithaid a někdo Elofa chytil za zápěstí. „Říkal, že se uzdravuje rychle, a nelhal, u všech Mocností. Kéž by si to byl vymyslel! Je bezpečné ho tu držet, Amylhesi? Nebude lepší ho rovnou zabít a rozprášit popel?"

Amylhes si rozčileně odfrkl.

„Mám lepší nápad. A prostředek k jeho uskutečnění dodal on sám!"

Ozvaly se rychlé kroky a Roc na něj zavolal varování.

Elof zvedl hlavu a uviděl nad sebou skloněného mistra kováře Amylhese, srdce se mu však zastavilo, když poznal, co má stařec v ruce. „Ne!" zařval přes roubík a nehledě na bolest se zvedl a jako šílenec kolem sebe začal hledat cokoli, o co by se mohl opřít nebo kam se schovat. Kovář však štkl strohý rozkaz a Elofa chytily další ruce. Cenil zuby jako vlk, kousal, ratiště kopí ho však připíchlo k zemi. Pak mu už podruhé projela nohama nepředstavitelná bolest.

Byť to bylo strašné už poprvé, tehdy nekřičel. Teď ale řval tak mocně, až vyplivl zbytky roubíku. Bolest v nohou nebyla horší, ale utrpení ducha a srdce nedokázal vydržet. Zatoužil po smrti stejně vášnivě, jako dřív lnul k životu,

pobízel srdce, ať už pukne, mysl ať už zhasí plamen a stíny ať ho navždy pohltní. I když mu předtím provedli strašlivou věc, tohle bylo tisíckrát horší. Vyl smutkem jako zvíře, neboť slova nalézt nemohl. Přesto kousičkem vědomí dokázal myslet překvapivě jasně. Cítila tu poslední bolest Kara stejně jako on, ať už je kdekoli? Také cítila, jak se jí kolem duše stahují obroučky z chladného kovu, jak poutají běh jejích dnů? Proklela ho u vědomí, že to způsobil on? Amylhes promluvil pravdivěji, než sám tušil. Elof si sám зробil okovy, jež nikdy nezlomí a musí je nosit do konce svých dnů. Chtěl jimi spoutat Karu, ale daleko hůř svázal sebe. On totiž odlil rozpojené nákotníčky, jež mu teď Amylhes protáhl mezi kostmi pod koleno, sevřel a pevně spojil.

Přezky byly vymyšlené velice šikovně; kdo jiný by to měl vědět lépe? Protože měly spoutat Karu, jednou zaklapnuté už je nebylo možno otevřít. Jak Amylhes také jistě poznal, Elof je vyrobil pevné, skoro nezničitelné. Kara by to možná svou mocí dokázala, ale jakmile by ji jednou spoutaly, netoužila by po tom. Elof by to také dokázal, ale nemůže, neboť tím by zlomil Karu. Když spony zapadly, uzavřel se kruh úplně jinde než měl, totiž na Kařině těle. Do nákotníčků totiž pouhým vlasem a pírkem vetkal část osudu onoho těla. Kdyby se kroužky sevřely kolem ní, málo by na tom záleželo, kdyby se tam zlomily - jen by Káře vrátily, co jí vzal. Ztratilo by se jen kouzlo. Ale kdyby se rozbily teď, ztratila by část života a Elof mohl jen hádat, jak by se to projevilo. Zřejmě by nezemřela, neboť nebyla smrtelnice, ale jistě by nastala dlouho tušená nepředstavitelná změna, jež by mu ji navždy vzala. Tohle riziko chtěl podstoupit a to mu Kara vmetla do tváře. Nikdy si tak hluboce neuvědomoval svou přezíravou bezohlednou hloupost. Dokud ta pouta nezničí, nevyléčí se.

Snad řval, snad stkal jako dítě. Stěží si uvědomoval, že mu někdo natírá rány mastí a převazuje je hrubým plátnem. Vnějšímu světu nevěnoval pozornost, dokud do nicoty před ním nevplula Amylhesova tvář. Vtom záchvat pomínl a Elof se opřel o loket. Královi synové na něj hleděli se směsí pobavení a škodolibé radosti; podívaná se jim jistě líbila. Roc se zrovna vedle něj posadil, chytil se za hlavu a v nevýslovné hrůze se díval, co Elofovi provedli. Elofa však zajímali všichni stejně málo jako oheň mezi kostmi pod koleno. Na chvíli mu před oči vplula ještě jedna tvář, tvrdá a vrásčitá. Ledový víchr nenávisti a hněvu mu dodal nových sil. Opřel se a zpřímá pohlédl na dvorního kováře. Pak promluvil a stařec mimoděk ustoupil.

„Amylhesi!“ To jméno mu v krku skřípalo. „Jsi lhář a blázen a falešný služebník svého pána. Od prvního okamžiku jsi věděl, kdo jsem, kovář mnohem mocnější, než kdy sám budeš. Dostal jsi strach, abych neukázal světu, jak neschopný ve skutečnosti jsi, a pojal jsi ke mně nenávist, neboť sám jsi to poznal hned. Lhal jsi svému pánu a chtěl jsi mne za otroka, abys moji práci vydával za vlastní, nebo mne uklidil a tiše zlikvidoval. Všechno jen proto, abych tě nemohl nahradit!“ Měl povznesenou náladu; necítil tělo, jako by ho oheň sežehl a vítr rozvál popel. Sestával jen z pocitů a výsledných slov. „A přece ses mě neměl proč bát, Amylhesi. Tehdy ne. Teď se však musíš bát. Zmrzačil jsi mne kvůli svým nízkým zájmům, ale spáchal jsi desetkrát větší zlo, aniž bys to věděl. Jsi špatný odlitek, Amylhesi, a já tě zničím.“

Hukot v kamenné síni při zvuku jeho hlasu utichl, s takovou jistotou mluvil. Dvorní kovář zrudl a nával hněvu mu ani nedovolil promluvit. Elof však pohlédl na zamyšleného krále, neboť jemu byla slova určena. Nithaid mu také odpověděl, po nedávné zlosti ani památky. „Otrok by si měl dávat větší pozor na jazyk, mistře Valante,“ pronesl klidně. Ukázal do stínů sloupoví, kde se v klamném přísvisu plamenů cosi rudě lesklo, zavěšeno na pilíři. Chvilí měl Elof dojem, že to je rozsekané tělo, než poznal brnění s bronzovým kryssem. „Amylhes není nijak špatný kovář. Vyrobil mi pár šikovných věcíček, naposledy tohle brnění, lepší než měl kterýkoli král Kerysu od starých časů, kdy ještě nebylo ztraceno právě umění.“

„A je ztraceno?“ zeptal se tiše Elof, byt' ho zaplavila vlna slabosti. „Můj meč, který proti mně ta nicka obrátila, vezmi mu ho a podívej se! Pozor - je ostrý, co? A není i krásný? Tisíc let nedokázalo to ostří ztupit. Musím to vědět, protože je ještě starší. Ale když se zkazil a ohnul, dokázal jsem ho spravit; zvládl by to on? Ovládám umění, jež se nikdy neztratilo, králi, a další jsem sám odhalil. Ale abys mě nepovažoval za chvastouna, vyzkoušej nás. Zkus můj meč proti jeho zbroji!“

Dvůr zahučel. Nithaid na Elofa chvíli třeštil oči a pak se štekavě rozesmál. „U Verjíných sladkých jablek, to by mohlo být zábavné! Co na to říkáš, dvorní kováři?“

Amylhes se šikovně vyhnul pohledu na Elofa. „Můj pane, i had se zlomenou páteří může být nebezpečný. Neradil bych vám vystavovat se nebezpečí...“

„Nebezpečí?“ nadhodil tiše Nithaid, ale v očích mu zablýsklo. „Co najednou začínáš s nebezpečím? Sám jsi mi řekl, že to brnění...“

„Můj pane,“ odpověděl Amylhes sebevědomě, ale zlehka, jako by kráčet mezi pastmi. „Sám jsi řekl, že moje zbroj je nejlepší od starých časů. Leč i tehdy králové umírali, často rukou zrádců. Nechci, abyste se takovému nebezpečí vystavoval. Vyzkoušejte ji, až bude třeba, v bitvě, ale ne tak lehkověžně!“

„V bitvě!“ zopakoval Nithaid a jeho oči Elofovi náhle přiměly Kermorvana. „V bitvě. Tak, to by bylo lepší, že? V boji, kde zemře, když zbroj zklame, a tedy budeš mít klid. Zajímavé!“ Mluvil tak sladce, až sebou Elof škubl. „Máš ale pravdu jako vždycky, nemohu riskovat. Ne že bych se bál, pokud to někoho napadlo, ale nemohu dát v sázku svou zem, když jsou princové tak mladí, ledová čarodějnice za dveřmi a za mořem to princátko.“ Zavrtěl hlavou nad nespravedlností světa a pak zvedl zrak. „Proto, mistře Amylhesi, si brnění vezmeš ty a postavíš se té výzvě místo mě.“

Vzadu v sále někdo popotáhl, jako by potlačoval smích. Amylhes očima nic neprozradil, ale poklonil se. „Skvělý nápad, pane, ale nesmírně pracně jsem ho uzpůsobil tvé postavě...“

„Ale no tak, Amylhesi!“ zaburácel Nithaid. „Nemusíš být tak zdvořilý! Měříme skoro stejně a krunýř si můžeš vycpat, abys měl břicho jako já. Dám ti pár dnů na přípravu, než se tenhle trochu sebere. Takže jsme domluveni? Dobře.“

Výborně. Stráž! Odneste ty dva, ať je někdo ošetří, ale dejte na ně pozor. Ručíte za ně hlavou! A když už je budete hlídat, nechte jim ochutnávat jídlo. Bylo by hloupé, kdyby je do té doby potkalo něco nepříjemného, že? Tak ven!“

Určený den přišel dřív, než se kdokoli nadál. „Nithaid se zřejmě nemůže dočkat své zábavy!“ poznamenal Elof.

„Zábavy?“ zavrčel Roc, když Elofovi krůček po krůčku pomáhal na lavici. „Vždyť je to sprostá vražda! Řekni mu, že ses ještě neuzdravil, odmítne to! Stěží se udržíš na nohou o dvou berlích, natožpak jenom s dlahami...“

„Roku, to já dobře vím! Ale on také! Myslíš si, že ho

to zajímá? Chtěl jenom vědět, jestli udržím meč!“ Podívali se po Nithaidovi, rozvaleném na trůně. Bodře jim pokynul a otočil se prohodit pár slov se svými synky. Elof byl rád, že podívané bude ušetřena alespoň ta holčička. Když došli skoro k lavici, přišlo jim na pomoc pár dvořanů. Tvářili se pobaveně, ale ne nepřátelsky; Elof si domyslel, že dvorní kovář není nijak zvlášť oblíbený a mnozí ho rádi uvidí zemřít. Podle poměru sázek však Elofovi nedávali velkou naději.

- Zástup se s hučením rozestoupil a ze stínů vystoupila postava, v níž bylo těžké poznat Amylhese. Od hlavy k patě ho pokrýval lesklý kov bronzové barvy, vytvarovaný pro Nithaidovu mohutnou postavu. Na hrudním krunýři byl v mnoha kudrlinkách vyveden zlatě vykládaný znak býčích rohů se sluncem. Bohaté zdobení pokrývalo všechny volné plochy včetně paží, neboť místo kroužkových rukávů mělo brnění i na nich pevné pláty s kulatými štítky na kloubech, jež byly, stejně jako panty hledí, zdobené slunečním vzorem. V jedné ruce měl kovář těžký palcát podobné barvy, vybavený mnohoramennou hlavicí a sluncem na špici. „Plátové brnění!“ sykl Roc. Celé tělo v krunýři! A zní docela pevně.“ - Elof mlčky zíral, ale spíš než od nohou mu bylo špatně od žaludku. Očekával krunýř, ale ne celé plátové brnění. To se kovalo snadněji, proti kroužkovým pletencům nejlepších kovářů však bylo velice neohrabané. Málo mužů dobrovolně vlezlo do tak tuhé a těžké zbroje, neboť v boji se více hodí kroužky s několika pancíři po těle. Rytíři řádu válečníků starého Morvanu užívali lehké zbroje, neboť vyhovovala jejich svižné šermířské technice, a Kermorvan už nosil plechy jen na ramenou, loktech a kolenou, občas doplněné o kyrys s rodovým erbem. Plátové brnění ochrání nositele před některými ranami, ale nedovolí mu vyhnout se ostatním. O rychlost však nešlo, protože pokud Elof nesplní slib první ranou, odvetnému úderu stejně neuhne. Ten palcát z něj vyrazí kovařinu jednou provždy a s ní všechny naděje, obavy a pošetilosti.

„Nech to na mně!“ sykl naléhavě Roc. „Sílu mám, useknu tomu hajzlovi hlavu, než se stačí kdokoli pohnout...“

„A svou vlastní za to zaplatíš. Ne, Roku, už jsi po hlavě dostal dost, když ses mi snažil pomoci, tak se starej o sebe a nesnaž se mi to ještě zhoršit!“

„To nic nebylo. Riskl jsem ránu po hlavě proti šanci, že mu tím vychrtlým krkem zakroutím. Měl jsem asi stejný nápad jako ty, ale byl bych ti zachránil nohy a... a to důležitější. Nákotníčky...“ Tiše zasténal. „Mocnosti, co to má znamenat? V co můžeme ještě doufat?“

Elof se zděsil; když už si zoufá i Roc... Ale to už mluvil Nithaid: „Ty tam, dej mu jeho meč! A ty, co jsi tu s ním, pomoz mu na nohy! Budeš mu zatím dělat berlu!“ Nedořekl, co bylo jasné; když Elof nevyhraje, Amylhes se rychle postará, aby už žádné berly nepotřeboval.

„Poslyš, Roku!“ řekl náhle Elof, když se šourali do kruhu osvětleného lampami, byť byl venku teprve podvečer. „Až ti řeknu, pusť mě! Ano, pusť mě! Jenom na chvíličku. Uvidíš proč...“ Vtom však Nithaid rázně zvedl ruku a Amylhes Elofovi s řinčením vykročil vstříc, vzdálen sotva na dva kroky. Irouac vložil Elofovi do ruky chladný jílec Gorthaweru a s ním i vzpomínky na ten poslední strašný úder proti jinému a většímu zlu, na blesk, jenž ho slil a zarazil hluboko do pevného železa. Elof se roztřesen zhluboka nadechl a Nithaid spustil ruku.

Amylhes v kovovém rachotu vykročil a vysoko zvedl palcát. „Teď!“ křikl Elof, máchl Gorthawerem a vyšklubl se Rokovi. Chytil jílec oběma rukama a zvedl rozezpívanou čepel nad hlavu. Amylhes se po ní musel podívat, nemohl si pomoci, a přes všechnu sílu neudržel váhu brnění a palcátu. Ztratil švih, ale než stačil upadnout, Elof řal Gorthawerem.

Byť zesláblý, přece měl v rukou sílu, již se mohl rovnat málokterý kovář. Černá čepel udeřila jako blesk, jenž ji znovu vykoval. Narazila na palcát, usekla mu hlavicí jako zralý klas a pokračovala na helmu, již urazila hledí. Kus kyrysu zazvonil o kamennou podlahu jako zvon. Síla odrazu vytrhla Elofovi meč z ruky a hodila ho na zem. Roc se po něm natáhl, ale Elof už ležel, nohy v jednom ohni. Černý meč sklouzl po dlažbě Nithaidovi k nohám. Amylhes měl ve tváři úlevu.

Ale jen na chvíli. Přes obličej mu přelétlo překvapení, otevřel ústa, snad aby promluvil nebo vykřikl, zajíkl se, rozkašlal a ve snaze stáhnout si helmu se za halasného řinčení kovu roztřásl. Z úst mu vystříkla krev a potřísnila hrudní plát, rozseknutý jako tenký plech od prsou až k pasu. Dopadl na kamenné dlaždice, zaškubal nohama, až kov skřípal o podlahu, a brzy se přestal hýbat.

V nastalém tichu vstal Nithaid těžkopádně z trůnu, sehnul se pro Gorthawer a opatrně sáhl na ostří. „Ani zoubek,“ ohlásil, jako by ho to vůbec nepřekvapilo. Elof bolestí nemohl popadnout dech, neodpověděl tedy. Nithaid strčil do mrtvolý špičkou boty. „Tak tu ležiš, Amylhesi,“ řekl suše, „přes všechnu šikovnost. Blázne! Myslel sis, že jsem tak slepý, abych sám nepoznal lepšího? Vždycky jsi byl intrikán a snažil ses pohánět běh událostí. Stráž! Odneste to svinstvo. Brnění i všechno ostatní.“ Elof už našel hlas, třebaže měl hlavu jako na vodě. „Tys to věděl? Tys to věděl?! Proč jsi mne tedy donutil ho zabít?“

Nithaid pokrčil rameny. „Jak jsem už řekl: byla to zábava. A taky to vypadá, že jsem se zbavil průměrného kováře a schopného intrikána způsobem, jaký mi jeho rodina nemůže vyčítat. Nemohl jsem si přece být úplně jistý, že?“ Zvedl Gorthawer a potěšen se zasmál. „A teď mám nového dvorního kováře, který tu nemá žádnou přízeň, stěží se může do něčeho míchat a dokonce nedokáže ani odejít, když nebudu chtít. Jako první úkol mi uděláš novou zbroj. A získal jsem skvělý meč.“

„Ten meč patří mně!“ zaskřípal Elof zuby.

„A ty zas mně, Valante,“ odvětil klidně Nithaid. „Se vším všudy.“

„Nepatřím ti! Možná jsem se stal tvým námezdním vrahem, Nithaide, ale k práci mě nedonutíš!“

Nithaid pokynul strážím a ty Elofa bez otálení přivlekly k patě stupínku. Bolest ho donutila zmlknout. Cítil, jak mu z otevřených rány prýští krev. „Měli bychom si to vyjasnit,“ řekl král. „Patíš mně, ať už jako cizí otrok nebo jako poddaný právoplatného krále Kerysu a všech kolonií. Není v tom rozdíl, ale mohl by. Snaž se a povede se vám dobře. Jestli ne...“

no, mistra jako ty nebudu k ničemu nutit obvyklými hrozbami. Budeš se mít prostě tak, jako bys byl ponechán svému osudu, to znamená když nebudeš pracovat, nebudeš jíst." Přeskočil pohledem na Roka. „Ale tenhle statný chlapík..."

Roc zavrčel nejhrubším hlasem: „Dělej si, co chceš!"

„Tenhle statný chlapík, chtěl jsem říct, se jistě hodí lépe. I ty budeš muset pracovat, ale spoutaný okovy s lotry, možná oslepený, protože jsi nejspíš taky trochu kovář. Myslím, že na nás budeš dít léta, než se na tobě podepíší hlad a žízeň, ale byl bych raději, kdyby ses postaral o svého přítele. Bude tě potřebovat - a utéct nemůže. Sám by ses daleko nedostal, neboť jsem z vašeho vyprávění vyrozuměl, že nejsi moc dobrý námořník. Jeden utéct nemůže a druhému je svoboda k ničemu. Na co jste přišli vy?" Naléhavě se k nim naklonil s žádostí v očích. „Nepleťte se ve mně! Led je váš nepřítel stejně jako můj! Což tady nepostoupil dál než u vás doma? Vidíte! Není vás víc potřeba tady? Daleko raději bych vás tu měl jako svobodné služebníky, abyste mi pomáhali ze všech sil. Přišli jste žádat o pomoc a já vám ji neodepřel. Chci vyhnat piráty, dobýt zpátky Bránu a pověsit do ní ledovou čarodějnici za ty svůdné vlasy! Ale napřed musím sjednotit zem a upevnit moc! Pomozte mi s tím a bude se vám dařit! Až ti začnu věřit, nechám ti i sundat ty okovy..."

Elof zuřivě zavrtěl hlavou, snad až příliš; trůnní sál se zase roztočil. „Ne, králi! Nikdy! To nikdy! Je to hluboká kovařina, již nikdy neporozumíš. Nech okovy na pokoji! Smířil jsem se s nimi. Ale ten zlomený náramek... Vyrobit princezně jiný, stejně krásný. Vrať mi alespoň náramek, králi, neboť je mi drahou a hořkou vzpomínkou."

Nithaid si poklepal nehtem palce o zub. „Tímtež je mi Beathail - nic jiného mi po její matce nezůstalo... nevezmu jí, co jsem jí dal, a vím, že to nedá z ruky za nic na světě. Rozhodně ne teď. Možná za pár let, až se vdá, třeba ho odloží. Zbývá ti jen čekat. Ale co znamená vzpomínka proti tomu, čeho tu můžeš dosáhnout? Muž jako ty by si časem vysloužil i titul a statky; jistě si je zasloužíš víc než stovky těch, kdo se s nimi narodili..."

Elofa zaplavila slabost a bezútěšné zoufalství; dech se mu zrychlil a ve strachu, že brzy omdlí, zvedl ruku a skočil Nithaidovi do řeči. „Ne, králi! Led je náš nepřítel, ale máme málo společného. Viděl jsem tvou zem a jak jí vládneš; ve srovnání s králem, jemuž sloužím, jsi obyčejný zbojník a lapka, Nithaide, nic víc!" Dvůr vyděšeně zahučel a mnozí se začali stahovat z dosahu, ale Nithaid jen mlčky přivřel oči. „Zmrzačils mě a udělal ze mě svého kata, vzals mi věci, jejichž hodnotu si nedokázal ani představit. Budu ti sloužit, protože musím, pod nátlakem, jako otrok. Nikdy z vlastní vůle, nikdy věrně; to si ode mě koupit nemůžeš! Vložím ti do rukou veliké umění, ale jen na tak dlouho, dokud budeš bojovat proti Ledu. Přestaň s tím, skonči boj, a já s tebou skončuji, jak si zasloužíš. Zničím tě, Nithaide!"

Když domluvil, nebylo ticho o nic drtivější, než jaké vládlo, když mluvil. Nithaid svíral opěrky trůnu, klouby bílé napětím, jako by chtěl slonovinu rozlámat na kusy. Z tváře mu zmizela barva, oči měl vytřeštěné, ústa pootevřená nevyslovenou větou. S čela mu spadl pramen vlasů, zvířecky přivřel víčka. Tu zvrátil hlavu a vyštěkl jako vlk, pak se rezavě rozesmál. „Tak ty mě zničíš, ano? A jak, chlapče, jakpak? Zmlátíš mě berlou? Rozkulháš mě na kusy? To by jistě stálo za tu podívanou!" Smíchy se zlomil v pase a popadal se za břicho, až mu z očí vytryskly slzy a z nosu rýma. Jakmile se dvořané ujistili o stavu věcí, dali se také do smíchu a dokonce začali napodobovat kulhání chromého. „Přestaňte!" štěkl na ně Nithaid a uhodil rukou do opěrky. „Učte se od něj odvaze! Pak se mu můžete smát! Ale ty, Valante, poslouchej mě! Služ jako cokoli chceš, ale dobře! A co se týče mé popravy, no, až se na to budeš cítit, s chutí do toho!"

Elof se nadzdvihl na rukou, byt' se mu třásl a v uších mu hučela krev. Jednu natáhl před sebe a ani neviděl, jak se chvěje. „Slyším tě, králi! Bude tak! Stane se!"

Stěny se kolem něj roztočily, stále rychleji, pochodně vzplály a daly se do tance jako bludičky v močálu. A stejně jako v bažinách, i tady mu tma zatížila údy, sevřela hrud', natáhla se po něm, zahalila ho a stáhla do hlubin.

KAPITOLA SEDMÁ

Ostrov čarodějů

Z krve a bolesti povstalo Elofovo zotročení a v krvi a bolesti mu bylo souzeno i skončit. Do té doby ale zbývá dlouhý čas a se svobodou pro Elofa čeká svět i mnoho jiných změn. Elof ani Roc je předvídat nedovedli a první dny nesvobody pro ně byly strašné jako žádný čas od dob dětství. Věděli, že Kermorvan či Ils jim nepomohou; pro přátele se prostě ztratili na moři a třebaže je jistě zarmoutili, stěží mohli předpokládat, že každý opustí své království a vystaví sebe či jiné stejnému nebezpečí. „A je to dobře." pravil mrzutě Roc. „Akorát by vlítli do náruče Ekweš a nedostali by se ven tak snadno jako ty!" Zaklel a složil hlavu do dlaní. „Co jeho pošahanost mistr Havran? Teď bych byl rád i za jeho pomoc, i když mi dělá vrásky už jenom vzpomínka na tu poslední. Nemůžeš mu nějak vzkázat?"

Elof, zkroucený na pryč s bezvládnými nohama přitaženými k tělu, upřel zrak do tmy a vzdychl. „Od začátku téhle cesty se všechno hroutí jako nikdy. Říkal mi to a já ho neposlechl. Teď mi nepomůže, možná ani nemůže." Chvilí naslouchal šplouchání řeky hluboko dole a opřel si hlavu o dřevěnou stěnu. „Ne, příteli, už se s tím musím smířit..."

„To můžeš, ale mně se vůbec nechce!"

Elof nad tím výbuchem pokrčil rameny. „Mluvil jsem jen o sobě, Roku. Tohle se tě netýká o nic víc než tehdy moje kovářna v bažinách. Nejsi mrzák a v útěku ti nic nebrání."

Roc odfrkl jako volek. „Ale brání! Ten parchant z prašivé čuby Nithaid se trefil do černého. Zaprvé jsem tě nedotáhl tak daleko, abych tě teď opustil; proč jsem to tedy všechno dělal? Zadruhé, kam bych měl utéct? K duergar? K Ekweš? Nebo do hlubin modravého moře? Loď neuřídím a tím miň najdu směr! Ne, chlapče, chytil jsem se do stejné pasti; tady jsem a tady zůstanu, dokud nevymyslím, jak tě dostat pryč."

„Copak to nechápeš?" zasténal Elof. „Ty jsi největší páka, jakou na mě nasadil! Kdyby neměl i tebe, mohl bych pro něj odmítnout pracovat, i kdyby mě nechal mučit skoro k smrti..."

„Což by nechal! A pak až do konce, kdyby ses nepoddal! Ten necouvne před ničím, jak už jsme si ověřili. Myslíš, že bych mohl utéct, když vím, co by to znamenalo? Udělal bys to ty na mém místě?"

Elof se zašklebil. „Asi ne. No dobrá, Roku, dostal jsi mě.”

„Já ne. Okolnosti. A jistě nestojí za to nechat si podřezat chřtán, jen aby se on nedostal k tvé kovařině. Je to koneckonců král našich příbuzných a nepřítel našeho nepřítele.”

Elof se hořce zasmál. „To jsem si taky říkal a proto jsem ho žádal o pomoc. To mi nestačil pohled na jeho království? Nazval jsem ho lapkou a tím taky je, vládně hrubou silou a hrůzou, nemá žádné zákony, jen své rozmary. Led asi nenávidí stejně jako cokoli, co by ohrozilo jeho moc. Je mu jedno, jaké za Ledem stojí zlo a jaké nebezpečí představuje pro všechny lidi; ať si dělá, co chce, když jeho nechá na pokoji! A to se může stát, Roku, jednoho dne se to může stát! Když se Louhi postaví s pořádným vojskem, což je v jeho silách, když udrží říši pohromadě, může si Louhi říci, že naše zem je přece jen snadnější sousto.”

Rokovi čísel z hlasu hrůza. „Pak ho nikdy nedonutíš, aby po ní šel! A nenadálý útok po tolika letech míru... Mocnosti, Elofe, co budeme dělat?”

„Co bude v našich silách!” Elof v sobě pocítil změnu, hlubší než pouhé střídání nálad. Rokovi jeho hlas v uších zazněl drsně, temně a ponuře jako staré železo. „Blázen, kdo svévolně probudí hněv mistra kováře! Kdyby nás byl Nithaid přijal se ctí, posloužili bychom mu mocnou kovařinou; hodilo se to i nám. I tak zkaženou ruku bych posílil, neboť jinak svou zemi nesjednotí. Ale teď budeme muset vyčkávat a hledat příležitost, jak nabýt svobody. A když ji nenajdeme, kdo se za našich mladých let postavil vůli Mocnosti? Toho dne zklamou všechny smlouvy a přijde čas platit účty; pak ať si dá pozor! Už teď dluží hodně a když vzdá boj proti Ledu, ta váha ho rozdrtí!”

„Velká slova!” pravil Roc kysele, neboť i jeho ten neznámý hlas ve tmě zastrašil. „Ale dech je nenaplní!”

Hlas pokračoval tišeji, klidněji, ale s ještě větší jistotou. „Přesto je uskutečníme, ty a já.

Vytěžíme z protivenství smůly kámen, ty a já,
z utrpení pomstu zkujem, zakalenou v bolesti,
vykovem na kovadlině, dokud se nám nepoddá,
z pomsty skovat svobodu snad spolu se nám poštětí!
Jak pevně jsem přikovaný, tak budu pak svoboden!
Jak krutě jsem poražený, výše vzlétnu v onen den!
Jak strašně jsem zmražený, tak svobodně vyjdu ven...”

Hlas utichal, jako by dohasínaly uhlíky, až Elof ospale skoro šeptal druhý hlas větru v korunách.

„Uvidí to!

Tím jasněji uvidí mne, uvidí a...”

Král Nithaid byl oproti svým zvyklostem k novému otroku neobvykle velkodušný. Zřejmě se také staral o vlastní bezpečnost.

Když Elof omdlel, nechal ho ošetřit v zámeckých komnatách místo v jednom z vězení, i když dal hlídat všechny dveře a okna. Asi o den později, když už Elof nabíral sílu, pro ně přišel jejich starý známý seržant Aurghes, čerstvě povýšený, a s novým oddílem strážce je na lehké šalupě nenápadně eskortoval na jeden z ostrůvků, jež ležely asi půl ligy od nábřeží města v řece Yskianadě. Jižní břehy nepůsobily pohostinně, neboť se tu nad vodou tyčily žluté útesy a za nimi divoký kraj zarostlý klečí a smíšenými lesíky dubů, kaštanů a piníí. Na severu ale ostrůvek klesal pozvolněji a po jednom svahu bylo lze snadno vystoupat na nedaleký vršek, korunovaný kruhem letitých dubů, zkroucených jako v tanci.

Tady je doprovodil do zříceniny staré stavby, vybudované napůl ze dřeva a napůl z kamene v příjemném zákoutí vysoko nad hladinou hned vedle kaskády vodopádů, stíněném vzrostlými duby. Kdysi, řekl jim, tady byla pohodlná hájovna, jíž užívali příležitostní lovci rozličné zvěře, hlavně vzácných mamutů, kteří dorůstali sotva velikosti psa. Později tu pobývali urození páni, odsouzení ke krátkému vyhnanství. Proto si snad ostrov vysloužil mezi prostým lidem nehezku pověst a nikdo už sem nejezdil. Takže teď, díky tomu, že Nithaid ani jeho předkové si v tak měkkých trestech nelibovali, hájovna zpusťla a obyvatelná zůstala jen jediná místnost na straně u skály. Právě zbědovaný stav trámů ale Elofovi a Rokovi dovolil hned rozeznat neporušené základy skvělé kovárny. Pod krbem bylo možno vytušit zbytky výhně, prostorné, ale dobře stavěné, s troskami vysokého, šikovně vymyšleného komínu. Kolem uviděli několik menších výhní a pícek. Patky zpod kovadliny se velikostí rovnaly těm, jež si pamatovali z Mylioovy věže, a stejně jako tam i tady rozeznali čepy vodních kol a náhony od vodopádu. „Tohle vystavěl opravdový mistr!” zvolal s obdivem Elof. „Proč se kovárna přestala používat?”

„O tom ti nic nepovím,” odvětil seržant trochu nevrle. Sice neztratil vlídnost, ale začal jim odpovídat úsečněji a povýšeněji, jako by chtěl naznačit, že už nejedná s vyslanci, ale s otroky. „Už je to jistě tři sta let, možná víc. Král Nithaid nařídil, aby sis to tu dal do pořádku.”

„Sám?” otázal se uštěpačně Elof a poklepal na kameny jednou z březových berel, jež mu uřízli vojáci. S nohama v dlahách dokázal krátkou vzdálenost ujít překvapivě snadno, neboť mu pomohly silné ruce.

Seržant se suše ušklíbl a podal mu svazek voskových tabulek. „Zítřka se vrátíme s prvním nákladem kamene a vším potřebným. Jestli potřebuješ cokoli navíc, napiš to tady na ty destičky. Král ti vrátí tvé nářadí a dá ti všechno z Amylhesovy kovárny. Dostaneš to, až bude kovárna stát.”

„Dřív!” odsekl Elof od psaní. „Musím udělat veškerou stavební zámečníčinu. A musí to zabalit kovář. Jestli měl knihovnu, chci ji celou, i s nábytkem. A všechny ostatní knihy, které může Nithaid postrádat, kovářské i jiné.”

Seržant se znovu ušklíbl. „Pochybuji, že by se jich našlo moc. K čemu jsou dneska králi knížky?” Přehlédl Elofův narychlo naškrábaný soupis a zvedl huňaté obočí. „U Brány, tohle ať mu raději předá někdo jiný! Když se naštev, je schopný všeho.”

„Všiml jsem si,” odvětil suše Elof. „Ale takovouhle, kovárnu potřebuji k co nejlepší práci. Pokud mu stačí méně, ať si

řekne. Vyříd' mu to!"

Seržant zavrtěl hlavou, odšmajdal k člunu a nechal Roka s Elofem, ať se v jediné komnatě zařídí na noc. Právě tady, konečně zbaveni cizích uší, vedli první tajnou poradou, jichž mělo v následujících dnech, měsících a letech přibýt ještě mnoho.

Stráže se vrátily nazítří za úsvitu. K seržantovu nesmírnému údivu král prostě přeletěl soupis pohledem a zabručel, ať na to dohlédne, načež dodal, že šetřit se nevyplácí. Elof dostal všechno, o co požádal, včetně svých nástrojů. Roztrhl uzel a úlevou vydechl, neboť se nic neztratilo. Našel tu i rukavici; zřejmě jeho vysvětlení uvěřili. Kováři se však zděsili, když zjistili, že „všechno potřebné“ nezahrnuje jen stavební materiál, ale také oddíl otroků, tupých a netečných vesničanů, shrbených léty práce a špatné výživy, doruda opálených jižním sluncem. Stráže sice nebyly nadmíru surové, ale honily ty ubohé otrhané tvory do práce jako dobytek, až v Elofovi i v Rokovi vzkypěla krev. Zároveň však Elof dělal dusno nad každou maličkostí a honil stráže i otroky, dokud nebyl spokojen. Rozzlobený na vlastní slabost dřel dělníky tak urputně, až na něj začali nadávat i otupení otroci. Nakonec se, šílený zoufalstvím, připojil k práci a začal se snažit o berlich silnýma rukama tahat kameny. Roc ho musel doslova odvléci, aby si neublížil ještě víc, a posadit ho stranou s kápi staženou do očí.

Mohli mít dojem, že se zlobí, ale ve skutečnosti plakal a sám sebou za to pohrdal. Takové zmrazení by snadno nesnesl nikdo, ale Elofovi způsobovalo nesmírné utrpení a málem ho zlomilo, neboť od dětství pohrdal slabostí těla. Na svou bolest nedokázal zapomenout ani na vteřinku, ba ani ve spánku. Každé noci se mu zdálo, jak neúnavně běží s větrem o závod, a vždy ho probudilo ostré bodnutí v přesekaných šlachách. Už tak sebou dost pohrdal za pošetilost, jež ho do celého dobrodružství přivedla, a stěží by se cítil méně mužem, kdyby ho vyklestili. Chodit o berlich se naučil rychle, ale ne proto, že by se smířil se situací, ale právě proto, že to nedokázal. Stejná netrpělivost ho hnala do práce a nutila ho dít otroky. Když ale přišel čas k jídlu, hostil je ze svých bohatých přidělů od Nithaida, byť stráže reptaly, že tak dobré jídlo nemají ani ony. „A proč?“ optal se chladně. „Když mám okovy jako oni, jsou to mí bratři a já se s nimi rozdělim. Vy jste prý svobodní, tak buďte spokojeni s tím, co vám pán dává - nebo zkuste chvíli otročit! Jistě vás pak docení.“

Vojáci dál reptali, ale už se mu nesnažili bránit. Báli se jeho vlivu u Nithaida, ale ještě víc jeho moci kováře, jež pro ně byla vzácná a nebezpečná. Kdyby nebyl otrokem, museli by před ním padat na kolena jako před Amylhesem. Za rozhovorů s nimi se to naučil přijímat a po přečtení Amylhesových knih i chápat.

Kovářinu v této zemi už dlouho svazoval boj o moc a tajemství mistrů byla střežena tím úzkostlivěji; předávala se vždy jen několika vyvoleným, nadmíru tajně. Čím méně bylo v zemi mistrů a čím hůře přístupná zůstávala jejich moudrost, tím víc rostla moc zbývajících zasvěcenců. V průběhu generací se počet mistrů kovářů stále snižoval, až nakonec měla celá země v daném čase vždy jen jednoho, který sloužil králi. S nižšími počty však vymíraly i zkušenosti a znalosti, neboť se na mnohé zapomnělo a málo nového objevilo. Učedníci a tovaryši se neměli kde učit řemeslu a vyrůstali ve špatné mistry. Postupovalo to pomalu, ale snad už od dob, kdy uprchlíci založili Nordeney, dobrých, tisíc let. Teď dokázal Amylhese pochopit, snad ho i politovat; kdokoli se stal dvorním kovářem, musel být spíš dvořan a intrikán než řemeslník. A když takový člověk narazí na kováře na první pohled daleko silnějšího, schopnějšího a mladšího, nemůže v něm než vidět konkurenci.

„Ale Nithaid do něj viděl!“ namítl Roc. „Asi odjakživa, a přece ho nechal, ať tě zmrazí...“

„Proč ne?“ otázal se hořce Elof. „Což mu nevyhovovalo vyměnit špatného kováře za lepšího, svobodného za otroka, celého muže za nesamostatného mrzáka? Aniž by pohnul jediným prstem?“

Roc se zamračil. „Tak to jsi měl na mysli! Čekal to. Celou dobu tě nechal za sebe dělat špinavou práci.“

„Ano,“ odpověděl chladně Elof a bezmyšlenkovitě pohládl prsty kamennou zeď kovářny. „Nithaid je chytrý, až moc na Amylhesa i na mě, protože jsem prohlédl, až když bylo po všem. Ten vychytralý lapka mě zničil v každém ohledu; okradl mě o to, na čem jsem nejvíc lpěl, udělal ze mne obět' a zároveň kata. Za to ho rozdrťím, jak jsem řekl, a tak se stane, Roku. Zničím ho.“

„Ale ne dneska,“ namítl rychle Roc, neboť se blížily lodě.

Elof se chabě pousmál. „Ne, příteli, dnes ne. Možná blouzním, ale trocha rozumu mi zbyla. Dnes se pluje podívat, za co tak drazé platí. A že něco uvidí! Ať ho ta vychytralost naučí úctě k pravé kovářině!“

„To by mohla, to jo,“ vydechl s úlevou Roc. „Tahle kovářna udělá dojem na každého, je skoro tak dobrá jako Mylioova nebo tvoje v cechovní síni - kéž se tam někdy ještě podívám! Kdo by si pomyslel, že se taková troska dá tak pěkně přestavět?“

„Třeba já,“ usmál se Elof. „Jakmile jsem ji spatřil v rozvalinách, už jsem ji viděl tak, jak vypadá teď, přesně jako kdysi...“

„Opravdu?“ skočil mu do řeči Roc, ale Elof už domluvil. „A pročpak si tím jsi tak jistý?“

Tázavě se podívali jeden na druhého. „Vlastně nevím,“ přiznal Elof. „Prostě jsem... ji viděl, to je všechno. To je všechno!“ zopakoval důrazněji, když se Roc nadechl, aby si něco ujasnil. „Pojď, čluny přistávají. Jdeme!“ Vzal berle, energicky zabouchl okenice a vyhoupl se ze dveří. Roc pohledem poprosil krokve o shovívavost a těžkým krokem vyšel za Elofem.

Nithaid přeskočil bok lodi stejně rázně, ztěžka dopadl na křídově bílou písečnou pláž a přimhouřil oči. Za nim do mělké vody vyskákaly stráže. Král velitelsky máchl rukou a svižně vykročil v čele procesí vojáků, již mu stěží stačili. Do kovářny dorazil brunátný a zpocený, tady založil ruce v bok, vytřeštil oči a zůstal zticha. Dvanáctičlenná osobní stráž ho obklopila, šarlatová ratiště kopí skloněná k zemi, avšak připravená k okamžitému použití. Elof dělal, že je nevidí, a pozdravil Nithaida zdvořilou úklonou hlavy. „Tvůj otrok lituje, že ti nemůže vyjít vstříc,“ řekl uhlaženě, „nebo ti vyseknout náležitou poklonu. Berle, chápeš...“ Sřetli se pohledy, ale Nithaid se jen blahosklonně pousmál.

„No, na tom nemohu trvat, že? Ber to tak, že tě podobných povinností zprošťuji. Jsem poslední mezi svobodnými,

ne?" Netrpělivě ukázal na kovářnu. „Tak na co další řeči?"

Při vstupu ale neklidně pokukoval po čerstvě nalakovaných dveřích a mnozí strážníci se viditelně zarazili. Dřevo totiž zdobily bronzové vzory a symboly, o jejichž moci se neznalí mohli jen dohadovat. Uprostřed trůnil veliký symbol slunce, vyvedený v nordeneyském duchu s neblahým zlovlným okem uprostřed. Jakmile se jejich oči přizpůsobily šeru pod provizorní celtovou střechou, neviděly nic povzbudivějšího. Kovárně panovala dvě mlýnská kola a když král vstoupil, Elof zvedl stavidla. Voda svedená náhonem z vodopádů zahučela místností, dopadla na nerezové lopatky kol a za hlasitého skřípění rozhybala nejedno podivné zařízení. Měchy větší než člověk vzdychly jako obr a v pohybu vzduch zároveň nasály a vyfoukly, až všude kolem stěn oslnivě vzplály ohně výhní. Rudobílé světlo ozářilo nevidaně tvarovanou mříž, jež podpírala střechu, hnědé trámy i náhle oživé zvířecí tváře na kovových podpěrách a spojkách. Mlýnské kameny a mechanické soustruhy, drtiče a síta, tažené kladkami všech velikostí, se s šepotem probraly a ke stropu lehce, leč s tušením síly, vystoupala dlouhá tyč z černé oceli, náhle se uvolnila a se strašlivým zaduněním dopadla na velkou kovadlinu. Na kvádry zvonivého železa zabubnovaly menší perličky, až jim všem hučelo v uších a nedokázali udržet myšlenky pohromadě. Nithaid v té záplavě hluku stál nehybně a netečně; stráž se kolem něj shluky, jako by měl chránit on je. Elof mávl na Roka a stavidla zase zapadla; nastalé ticho bylo stejně hrozné jako předtím ohlušující rachot. Na Nithaida to ale dojem neudělalo.

„Pěkná podívaná," poznamenal skepticky. „Ale v aréně jsem už viděl lepší, Valante. Hezky se na to kouká, hlavní ale je, co s tím svedeš! Vrány tím kraválem vyplašíš, ale ne ledovou čarodějnici! Tolik peněz jsem vrazil do otroka a on teď chce ještě víc. Je načase ukázat nějaké výsledky, mladíče!"

Elof se klidně usmál. „Tak se podívej támhle na kovadlinu." Nithaid se podíval, zamžikal a pak s polknutou kletbou v krku zvedl z kovadliny kusy plátového brnění s propletenými kroužky na okrajích. Leskly se bronzové jako Amylhesova zbroj, ale tím podobnost končila. Každý kroužek byl přesně vsazen do všech sousedních a když si Nithaid položil kus brnění na ruku, kroužky se zasekly a téměř nerozpoznatelně vplynuly do hladkého plátu. „Poručil sis u mě zbroj," řekl tiše Elof. „Tohle jsou první zkušební kousky, vykované z Amylhesových zásob. Budu potřebovat víc kovu, a lepšího. Udělám brnění z plátů a kroužků, na morvanhalský způsob, a kroužky se budou přesně takhle pod tlakem stahovat. Čím tvrdší úder dostaneš, tím pevněji se stáhnou. Celé předívko má sílu pevnosti a jednoty, každý kroužek je ale obdařen mocí svobodného pohybu; poslední dobou jsem poznal jeho cenu. No, když už jsem začal, mám pokračovat? Když mi pošleš materiál..."

„Hned, hned ti ho pošlu!" zazpíval Nithaid nepřítomně, hladě kroužkovou zbroj, jako by to bylo drahé hedvábí. „Dodělej ho, dodělej ho co nejdřív!" Vtom se vzpamatoval a nevrle dodal: „Nemám času nazbyt. Léto končí a v podzimních mlhách si piráti začnou troufat. Král musí vytáhnout do boje, nebo ztratí podporu pohraničních pánů, kteří útoky nesou nejhůř. Nechci bojovat v brnění po mrtvole a do půjčeného se mi nevejde břicho. Takže! Napiš, co potřebuješ - ale žádné plýtvání!" Podezíravě se rozhlédl. „Jako třeba tyhle trámy! Za cenu každého z nich bych mšíc živil jízdní švadronu! Kdybych tedy sehnal nějakou tak velkou! V téhle zemi není nikdy dost pořádného řeziva. Proč prostě nenecháš vykácat ty duby nahoře, jak to chtěli mí lidé?"

Elof netrpělivě popotáhl. „Jistě, a bez nich mi uletí střecha v první vichřici! Navíc - cítíš, jaký jde z pícek žár, i pod takhle vysokým stropem; dlouho ho snese jenom dobře vyzrálé dřevo!" Opomněl dodat, že se mu ty stromy prostě líbí a má je rád; naštěstí nebylo příliš pravděpodobné, že by něco takového krále napadlo, byť byl stejně bystrý jako podezíravý. Elofa stálo skoro celý den a všechny zbytky trpělivosti, než ho přesvědčil, že všechny trámy a ostatní materiál potřebuje zcela nezbytně. „Nu dobrá," zabručel nakonec Nithaid, poté co naposledy sjel celou kovářnu pohledem, „aspoň nebudeš moci říkat, že jsem ti něco upřel, mistře kováři. Kdybych měl dvůr tak skvělý, jako je tahle kovářna, vykoval bych pevnou říši, to ti povím!"

„Vskutku?" otázal se chladně Elof. „Mistr si nestěžuje na kov, králi. A byť je kovářna dobrá jako kdysi, jistě není dokonalá; potřebuji větší žár! Veliké horko, žhavější, než jaké dokáže vyvinout oheň! Žár, v němž odolné kovy měknou, jiné hoří a další se mění a slévají. Přinejmenším musím mít nějakou pec na pokusy! Amylhes nemohl rozumět ani desetině svých knih, i pro mne je tam mnoho neznámého."

„Vida. A k čemu to je?"

„K čemu se rodí dítě? Nejpodivnější narážky jsou často klíčové. Ale když narazím na vědomosti, musím si je osvojit, králi, jako ty svou říši. Jinou vášeň nemám, až na jednu, ale ta je teď zapomenuta."

„Tak si spal třeba srdce! Žádnou drahou stavbu ze mě nevyrazíš; pokud chceš horoucnější ohně, najdi si je. A zatím se postarej o to brnění!"

Když Nithaidova loď odrazila a vojáci naskákali na palubu druhé, Elof zase otevřel okenice a zhluboka se nadechl chladného vzduchu. Jakmile kovářnu zalilo slunce a profoukl ji vítr, Roc se zazubil.

„Měl jsi pravdu; ve tmě to vypadalo daleko líp! I když to nedal znát, pěkně ho to vzalo. A podívej se, jak ti vojáci pospíchají! Jistě se jim nebude chtít zpátky na Elan Ghorenyhan!"

„Tak oni mi říkají Ostrov čarodějů? Dobře tak! Jen ať se drží pěkně zpátky, bude tu méně slídivých očí a uší. S těmi trámy dostavíme kovářnu ani ne za týden." Zadumal se. „Kromě žároviště. Ale obyčejná výheň by nám stejně mnoho nepomohla. Měl pravdu, Roku, musíme si něco sehnat sami..."

Materiál na brnění dorazil hned druhého dne, nervózní lodník ho vyhodil na břeh a málem utekl, jakmile kováře zahlédl. Elof se poctivě pustil do práce, začal vytahovat tvrdé dráty z bronzu a dalších kovů, proplétat je za doprovodu zpěvavých slov. Většinu nechal volnou a pohyblivou, jen ty, jež patřily na namáhané spoje, spletl v pevné řetízky jemné jako látka, ale tvrdé na dotyk. Kování plátů bylo jednodušší, neodbyl ho však a pokryl plech spleti vzorů, jež dokázaly odrazit každý úder. Po kousíčkách je pak spojil s kroužkovým předívem podle kopyta, které si udělal už Amylhes. Byla to těžká a zdoluhavá práce, stěží vhodná pro mistra Elofova umu, ale pustil se do ní s takovou vervou, že měl brnění skoro hotové dřív, než o nějaké tři týdny později otroci přivezli krovky na střechu. Zbroj visela na panáku

v rohu kovárny, široká a podsaditá, nepříjemně podobná Nithaidovi, tím hůř, že bez helmy vypadala jako bez hlavy. Pohled na ni ho děsil, toužil se tedy bezhlavé podoby zbavit; hrdost mu však nedovolovala cokoli uspěchat. Napadl ho ale potměšilý vtípek a když Roc slezl z dostavěné střechy a uviděl dokončenou helmu, zděsil se. „Tohle mu přece nemůžeš poslat!”

Elof pokrčil rameny. „A proč ne? Pozná, že lepší práci v životě neviděl.”

„To ano, ale...” Rekovi došla slova. A vskutku, účín helmy nešlo snadno popsat. Měla stejnou temně bronzovou barvu jako brnění a byla bohatě zdobena zlatem, ale nic krásného na ní nebylo. Seděla na širokých ramenou zbroje v podobě velké býčí hlavy, vyvedené podle přírody člověkem, který v dětství pásł skot. Rohy měla krátké a skloněné jako při útoku, aby odrážely údery. Výraz tváře byl ale výrazně lidský, byť nešlo rozeznat jednotlivé rysy; byl to odpudivý, hrozivý, pokořující výraz, zvířecí a přece bystrý, bestiální právě svojí podobností s člověkem. S jediným člověkem, neboť celé vyznění masky a hlavně pohled chladných vypouklých zlatých očí nenechávaly pozorovatele na pochybách, o koho se jedná. Byť byla helma skvělým zbrojářským dílem, jako karikatura útočila na Nithaida nebezpečněji než všechny střely, jež bude muset odrážet.

Elof smetl všechny Rokovy námitky se stolu, celou zbroj zabalil a ještě téhož večera ji poslal po dělnících Nithaidovi. Když loď odrazila, Roc zasténal, ale Elof se smál. „Ani on nás za to nedokáže zabít, když uvidí, jak jsme mu užiteční! Ale rád bych u toho byl a viděl, jak se v něm sváří pýcha s hamizností! Sám jsi viděl, jak tu slintal nad prvními kousky, ale co udělá teď, to jsem zvědav.”

„No jo,” vzdychl Roc. „Třeba ho vzteky klepne pepka, za pokus to stojí. Můžeme jen doufat. Ale on mi starosti tolik nedělá, spíš ty. Vždycky jsi byl takový spolehlivý poctivec, už od doby, co jsme utekli od Mistra kováře. Takový vážný, žádná veselá kopa, ale stejně prima kluk. A teď? Najednou uděláš takový nebezpečný, zlý vtípek! Co to do tebe vjelo? Měníš se!”

Elof zašermoval obočím a na chvíli se sám zatvářil jako býčí maska. „Spíš mě změnili! Trpím neustálou bolestí, přišel jsem o meč a o svobodu, ba o chůzi, co mi tedy zbývá než hořký vtíp? Ale jsem pořád sám sebou, Roku, o to neměj strach.”

„Jsi pořád ten, koho znám, to jo,” broukl Roc. „Ale začínám v tobě vidět i jiného člověka. Bojím se, Elofe, hlavně o tebe.”

Když se však strážé nazítří zjitra vrátily, přinesly od krále zprávy, jež nikdo nečekal, a ještě něco navíc. Podle seržantova vyprávění Nithaid na brnění v úžasu dlouho mlčky zíral a dvořané jen tajili dech. Pak zavýskal jako nadšené děcko, nechal se do zbroje na místě obléknout a po zbytek večera se v ní promenoval po paláci. „Pokud vím, tak v ní i spal!” zabručel seržant. „Hned za úsvitu

se v ní vyrazil projet!” Zamračil se na ně. „Ta podoba, to mu tedy pěkně lezete do prdele! Vy jste mi pěkní ptácci, po všem tom naparování! Nosy máte zahovněný jako nejvlezlejší dvořani!”

„Chceš říci,” otázal se tenkým hláskem Elof, „že mu ta podoba lichotí?”

„No jistě!” zahalekal seržant. „Pěkně v něm podtrhuje královský rysy! Jako by to nevědě! Počkejte, až mě v ní uvidí lordi, povídal, to je srovná do latě! A vojsko! A divoši, u Verjíných loken, ti z ní budou mít bláto na hřišti! Nevěříte? Tak tomuhle uvěříte; poslal vám hromadu jemného masíčka, dobře na dvoudenní žranici, a sud silného vína, všechno jenom pro vás! Ale já bych řekl, že posel dobrých zpráv by si taky zasloužil pár hltů, protože mi z toho vykládání vyschlo v krku...”

„Nalej si, ať slouží!” vyzval ho Elof, opřený o berle.

„Nemáš dojem, že to Nithaid jenom hrál?” zeptal se Roc, když seržant odkráčel na loď.

„Možná,” kývl Elof. „Chytrý je na to dost... ale ne, slyšel jsi seržanta; i jemu se helma líbila. To jsme se dostali do pěkné společnosti! To je zem...”

Toho večera Elof sám vylezl na vrchol kopce a vzal si s sebou, byť nebyl žádný pijan, velký džbán vína. Dlouho pak seděl na skalnatém výběžku, pozoroval zapadající slunce v moři dýmu a šarlatu a vzpomínal, co všechno na západě zanechal. Roc ho šetrně vyrazil hledat až za tmy a ve světle hořící větve našel přítele bezvládně roztaženého u kořenů dubů. Házet sebou a sténal, jako by ho tížily noční můry, ale nazítří si nic nepamatoval, byť mnoho nevypil. Jen maso kolem vrostlých stříbrných okovů, jež se dosud dobře hojilo, měl poškrábané a zkrvavené, jako by za ně někdo tahal.

Od té doby byl však Elof klidnější a navenek i smířenější s osudem. Ochotně s Rokem souhlasil, že na ostrově Elán Ghorenyhan nemají nijak špatný život; oba už zažili horší časy. Kovárna byla pohodlná a zřejmě dobře chráněná před nepřízní povětrnosti. Možná byla trochu opuštěná, ale ne víc než věž Mistra kováře a jistě se tu měli lépe než zavření v Nithaidově paláci. Dokonce dokázala utišit Elofovy nejhorší smutky. Ztráta Kary ho pálila u srdce, ale přinejmenším jí tu byl blíž, než kdyby zůstal doma, a tak měl větší naději, že ji ještě někdy uvidí a snad jí i nějak pomůže. Dál se plánovat neodvážil. A také byl blíž Louhi a dokázal lépe pracovat na jejím pádu; tohle ho lákalo skoro stejně.

Jak postupoval podzim a severní větry zkrášily Velikou řeku i ostrov, ponořil se ještě hlouběji do studia. Měl hodně co zkoumat, neboť mu Nithaid poslal nejen Amylhesovu knihovnu, ale nádvkem spoustu palácových svitků a složených spisů. Většinou byly špinavé a zanedbané, porostlé smradlavou hnědou houbou a dokonce vyžrané od červů; seržant se zjevně nemýlil v domněnce, že u dvora knihy příliš nepotřebují, zvláště pak těžká odborná pojednání. Elofovi se však hodily, neboť mezi nimi nenašel jen kovářské spisy, ale také složité historické traktáty a podrobné kroniky, důkladné studie o zemi, nebi a vodách, jež mu pomohly oprostít se od neschopného těla a myslí putovat po širém světě. Dlouho pracoval na lepších zbraních a zbrojích pro Nithaidovy dvořany, ale u snadné práce dlel jen polovinou myšlenek. Zatímco rukama pod perličky tvaroval kyrysy či ostřil břity mečů a halaparten na mechanické brusce, myslí prodléval u záhadných pasáží z četby, čistil je a překovával, spojoval je do rozsáhlejších myšlenkových konstrukcí.

Tak běžel čas - rok, od podzimu k podzimu, a po něm ještě jeden.

Kroniky tomuto období Elofova věznění nevěnují mnoho místa a popisy jsou tak stručné a strohé, že kronikáři řečené období jistě nepovažovali za důležité nebo na něj Elof nebyl příliš hrdý. Na stránkách často spočívá stín bouřkových mračen, jen občas je nějaká událost prozářena paprsky slunce. Tak možná čas otroctví připadal i Elofovi s Rokem, chvílemi prozářený trhlínou v mracích.

Nikoho jistě nepřekvapí, že právě těmto okamžikům kroniky věnují největší péči, zatímco ostatní sdělují jen neúplně. Po celou dobu Elofova zajetí zuřil v Kerysu krvavý boj. Ekweš napřed v malých skupinkách, pak ve větších oddílech útočili stále hloub za hranicemi země. Dobyta území se nesnažili udržet, ani se na nich nezdržovali déle, než bylo nutné k ničení a pálení. Válka s nimi připomínala honičku s rutí, ale přesto ji nešlo vzdát. Pohraniční páni, první na ráně, stále víc reptali proti Nithaidově vládě; na co mu odvádějí brance, říkali, když ne na ochranu? Všem ale prostě vyhovět nemohl. Musel odhadovat, odkud přijde příští útok a shromáždit tu všechny síly, nebo o ně přijít po jednotlivých částech. Až příliš často se spletl, snad proto, jak se domníval, že ho stále sledují nepřátelské oči. V tom s ním Elof souhlasil, byť neřekl čí, a jen proto se o tom kroniky zmiňují.

Vzdálené události kronikáři nadhazují jen letmo, jak je asi vnímal i Elof, a mají k tomu důvod; nakonec šlo vlastně jen o něj. Pro obyvatele Kerysu, kteří tehdy žili, přicházeli o přátele, domovy, krajany a třeba i o vlastní krev, rozlitou po netečném sněhu, to byl konec světa, ale právě v maličkostech, v pádu pírků či objevu dlouho zavřených dveří, spočívaly kořeny změn, proti nimž válka neznamenal skoro nic. Ba ani Mocnosti, jež z tajemných výšin přihlížely zimnímu krveprolití a poté neméně krvavému protiútoků, kdy Nithaid Býk hnál černou čepelí piráty až do sněhu a všel na spálené stromy hlavy v nápodobě jara - ani ty nedokázaly rozpoznat váhu věcí s jistotou kronikářů. Neboť jim kupodivu patří právo soudit čas, a čas všechny životy i smrti brzy znevážil. Každá měla možná svůj důvod, ale pokud tomu tak je, neznají jej ani Mocnosti. I ony žijí v čase a jsou slabší než on.

Elof a Roc dychtivě sledovali Nithaidovy výpravy, kdykoli se dostali ke zprávám, a byli vděční i za útržky, jež jim donesly zásobovací oddíly stráží. Když příplul i seržant, vyprávěl nejvíc ze všech. Už jeho první zpráva předznamenala všechny další: Nithaid vybojoval proti pirátům zatím nejrozhodnější vítězství, v několika řádných bitvách na severních stepích zdecimoval a rozehnal velké vojsko, sám vedl jízdu, oděn v neznitelnou zbroj a ozbrojen strašlivým černým mečem; podle prostých vojáků obojí dostal od jakéhosi černokněžníka. Dalšího jara se už říkalo, že brnění proměňuje majitele v divoké zvíře o síle deseti mužů a že se Ekweš začali svého nepřítele bát jako bohatýra Mocností, až před jeho býčí hlavou utíkali bez boje. Elof věděl, že se to časem musí doslechnout Louhi, a byť ho trápila představa Gorthaweru v Nithaidově tlusté ruce, měl radost a zatoužil jí dál mařit plány.

Tak se stalo, že Elof s Rokem neměli ani chvíli volnou. V kronikách naznačují slova i poznámky a kresby ve starších kopiích, kolik skvělých zbraní spolu v prvních letech zajetí vykovali. I když třeba samy o sobě nebyly nijak výjimečné, Nithaidovi jistě nesmírně pomohly v obraně jeho říše. Vedle nablýskaných zbraní a zbrojí pro šlechtice vytvořili rovněž nemálo kopyt a vzorů, podle nichž mohli drobní kováři vyrábět levně a ve velkých sériích, řadovému výrobku pak dodala sílu jen jednoduchá průpovídka obyčejní vojáci tak dostali lepší zbraně i štíty. Říká se, že tak bylo zachráněno mnoho životů a Nithaid si u mužstva vysloužil velkou úctu.

Když se oné druhé zimy jedno město neubránílo Ekweš díky špatnému opevnění, neboť hradby rozbil mráz a tíha sněhu, Elof se začal zajímat i o fortifikaci a uplatnil v ní znalosti kovářiny, zvláště nauku o tahu a zlomu. Navrhl několik plánů a pod tlakem strachu i Nithaidovy moci se otroci a vojsko vynasnažili uvést je v život. Hradby se zpevňovaly štíhlými žebry a k bránám vedly šikově vymyšlené rampy, na nichž se dobyvatelé nemohli rozběhnout, případně z nich popadali, nebo mostky, jež bylo lze přes zdánlivou pevnost strhnout během vteřiny.

Samy brány pak často vedly do úzkých průchodů a uliček, kde útočníci narazili na druhou bránu, krytou palbou z nejnemožnějších úhlů. Následujícího léta se začala na severozápadní hranici stavět velká zeď, jež měla spojit všechny opěrné body obrany, aby nahradila pevnost v Bráně. Neměla to být prostá hradba, ale složitý klikatý val plný zákoutí, zákrytů a hlavně pastí, tu a tam pře-pažený mostkem nebo tunelem. I on se zrodil v Elofově nepokojné mysli, ale na jeho stavbě se nijak nepodílel, ba jej ani jedinkrát nespátřil; Nithaid mu totiž stále nedovolil opustit ostrov. Bylo však stále jasnější, že stavitelé musí být s Elofem v přímém styku, Nithaid tedy a nechutí dovolil alespoň Rokovi dohlížet na stavbu a hlásit vzniklé potíže. Zprvu ho dal bedlivě hlídat, ale třetí podzim zajetí ho spatřil už téměř jako svobodného muže s volností pohybu jen v doprovodu dvou stráží. Výlety se mu líbily z mnoha důvodů, ale byť se vracel spokojený a rozzářený Elof mu žádné rozptýlení nezáviděl. Kdyby mu chyběla dámská společnost, Nithaid by ho zavalil ženami stejně jako čímkoli jiným, ale Elofovi byla už pouhá představa odporná stejně jako vlastní tělo. Také neměl žaludek na Uhání s otrokyněmi, jež by se ho neodvážily odmítnout.

A na srdci se mu třepetala Kařina křídla.

V každém případě měl víc práce, než dokázal zvládnout, a když se mu omrzela, měl jiné zájmy, skoro posedlost, jež mu zabrala všechny zbylý čas. Jednalo se o hledání zdroje většího žáru, než jaký poskytovala výheň v kovárně. Tolik spisů, jimiž se obklopoval, naznačovalo velika tajemství, jež mohl poznat jen prostřednictvím opravdu velkého žáru. A v nich, jako perla v jiné perle, možná spočívalo i tajemství jeho svobody. Když nastala čtvrtá zima zajetí, popohnala ho k činu, neboť kruté mrazy udeřily ještě před koncem roku. Zem i řeku sužovaly sněhové vánice, a ačkoli na ostrov příliš nedolehly, odřízly ho často na pár dnů od města. V kovárně se sice drželo teplo, ale Elofovi vždy brzy skoro došlo palivo. Stromy na ostrově ho lákaly, avšak nedokázal se je přimět pokácet. Pustil se tedy do výzkumu všech spisů o povaze tepla četbou prozkoumal všechno od nejmenších částí světa až k nebeským výšinám; nebyl však o nic moudřejší. Bádal nad podivnou spřízněností slunce a skla, hleděl k nebi přes začouzenou tabulku, lámal silné sklo na ostré střepy, jež rozkládaly světlo do barevných pruhů, soustřeďoval sluneční paprsky jemně broušenými koulemi a jejich odštěpkami, až získal v ohnisku nevidaný žár. Ale ani když ho nasál do rukavice, nedokázal nahromadit tolik tepla, kolik potřeboval, a slunce rozhodně nebylo spolehlivé. Zamyslel se nad samotnou rukavicí a pokusil se vybrousit nové krystaly, jež by sály všechny podoby tepla jako drahokam v dlani, ale dokázaly sálat trvaleji a jasněji. Podařilo se mu

však vyrobit jen slabé kameny, jaké duergar používali ve svých věčných lampách, a od té doby se žár výhně stal plavcům na řece nehasnoucím majákem, třebaže při pohledu na něj vrtěli hlavou a odplivovali si. Při vzpomínce na ostatní dovednosti, jimž ho naučil Ansker s Ils, začal zkoumat podivné vlastnosti jistých kovů, jež kováři nepoužívali, neboť byly příliš těžké a měkké i na klenotnické práce. Některé starší texty však potvrdily, co duergar jen nadhodili: temná nebezpečí, jež spočívala v čištění a skladování podobných látek. Vzrušilo ho to, neboť tušil příslib veliké síly, ale výzkumy vedl velice pomalu a opatrně. Také ho zaujala látka zvaná krev kamene, jež v po době černé mazlavé tekutiny vyvěrala ze země v jižních končinách říše, stejně jako o něco skromněji u něj doma. Málokoho zajímala, neboť v lampách hořela špatně a navíc strašlivě zapáchala, takže ji užívali jen ti nejchudší, ale jeden dávný kovář dospěl ve snaze o její vyčištění k podivným látkám, silně hořlavým. Elof čištění krve kamene značně zdokonalil, ale nebylo snadné a výsledky ho zklamaly. Složky černé směsi bylo nesmírně nebezpečné skladovat a nejednou kovářnu málem vypálil do základů. To ho však jen popohnalo k jinému využití a když některé složky smísl s jinými látkami, mohl Nithaidovi v pátém létě svého otroctví odevzdat vskutku ničivou zbraň.

Zprvu užíval hustého dehtu, smíchaného se sírou, voskem a jemně mletými vzácnými kovy, k výrobě koulí, jež se zapálené vystřelovaly z katapultů. Kam střela dopadla, přilepila se a nebylo snadné ji odstranit nebo uhasit. Proti dřevěným stěnám či střechám dosahovala strašlivého účinku a v oddílu pěšáků či jezdců okamžitě vyvolala paniku. S pomocí dehtových koulí byla krvavě dobyta pohraniční tvrz, jejíž pán se v zoufalství spojil s piráty. Ekweš se už však dostali na velké řeky a ukořistili dost lodí, aby mohli ohrozit vodní dopravu. Elof tedy vydestiloval řidší tekutinu, jež se dala rozlít na hladinu a zapálit na ochranu proti lodím pronásledovatelů, řešení však mělo mnohé nevýhody, hlavně tu, že vítr mohl přenést plameny na palubu dřív, než stačili plachetníci dostat z dosahu. Jakmile se navíc Ekweš s touto taktikou seznámili, dokázali včas uhnout. Při vylévání hořlaviny z hradeb často vybuchly výpary a spálily obránce stejně jako útočníka. Když se to Elof doslechl, dlouho pracoval na vylepšení, vzpomínal na léta učení u duergar a na jejich záhadné zbraně, a vydobyl z krve kamene další látku, tentokrát řidký rosol, který bylo možno přecherpat pumpou. I obyčejná stříkačka na čištění podpalubí malých rybářských člunů dokázala látku vrhnout na nepřátelskou plachtu, kde ji zapálil šíp s jedinou jiskřičkou na špičce. Na větších lodích zvláštní pumpy rozstřílely hořlavinu po celé plachtě i palubě nepřítele, odvážná posádka mohla dokonce palivo zapálit hned u hrdla trysky rozžhaveným drátem a udělat tak ze stříkačky dračí tlamu. Po nějaké době stačil méně otrlým pirátům jen pohled na pumpu a zápalné šípky, aby útok odložili nebo se dali rovnou na útěk. I na souši se nová zbraň osvědčila, když při obléhání dokázala pokropit útočníky hned pod hradbou i v posledních řadách. Oheň čarodějněho kováře, jak hořlavinu nazývali vojáci, nemohl rozhodnout celou válku, nebezpečný byl při výrobě, v průběhu skladování a hlavně v bitvě, kde si nejednou vyžádal životy nepozorné obsluhy. V mrazech páté zimy, kdy Led svíral zemi a otužili Ekweš získali navrch, nehořel oheň čarodějněho kováře nijak jistě. Přesto Elof vyzbrojil svého věznitele nejstrašnější bítevním strojem, jaký kdy ta starobylá říše spatřila, a zbraní dlouhotrvající účinnosti.

Takovými věcmi se Elof zabýval po prvních pět let zajetí. Přesto se neodřízl od světa, ba naopak, vášnivě se zajímal o postup Nithaidových tažení, kdykoli se dostal ke zprávám. S rostoucí reputací čaroděje to měl ale čím dál těžší. Ze strážných se s ním bavilo jen těch pár, kteří ho znali od začátku, a jedině seržant se odvážil zdržet na čišku vína a kus řeči. Nad portským jednou prozradil, že k němu mužstvo za jeho odvalu chová nesmírnou úctu. Kromě vojáků se málokdy někdo objevil. Král prohlásil, že bez jeho výslovného povolení na ostrov nikdo nevzkročí a nikdo neměl chut' jeho rozkaz porušit. Když na břehu za jedné zimní bouře ztroskotat rybář, Elof s Rokem by se ho byli rádi ujali, ale ubožák odmítl jít do „čarodějné věže“, zůstal celou bouřlivou noc venku a ráno se s velkou úlevou nechal zatknout strážním člunem, který přivolal.

Vetřelce snad zažili jen jednou, když je ráno před úsvitem probudil rachot v kovárně. Rychle vstali, chopili se zbraní, ale našli jen zakrslého mamuta, přilákaného zřejmě zapomenutým ovocem. Chvíli se s ním honili mezi ponky a mamutík zuřivě troubil zvednutým chobotem, než ho konečně vyhnali ze dveří. Jinak je nic nevyrušovalo.

Také proto měl Elof radost z Rokových častých výletů. Dokonce si oblíbil občasně návštěvy krále Nithaida, během nichž vládce objednával nové zbraně a Elof ho bombardoval otázkami ve věci války a postupu Ledu. Nithaid zprvu odpovídal stroze, ale s postupem let se v kovárně objevoval čím dál častěji, někdy v podstatě bezdůvodně. Jednou či dvakrát na počátku zajetí s sebou přivedl některého prince, aby mu Elof vyrobil pěkný dárek, zbroj nebo zbraň, ale zdržel se ještě dlouho poté, co byla práce hotova, i když chlapi, chtivost ukojení, otravovali, ať už jedou zpátky. Elofovi časem došlo, že i král si oblíbil návštěvy u lidí, s nimiž může mluvit přímo a od nichž se mu dostane stejně přímých odpovědí bez ohledu na strach nebo přízeň. Dlouhé večery sedával u pícky, popíjel svažené víno s mužem, jenž mu slíbil smrt, a nadával na stav své říše. Byly to zvláštní večery, neboť vztahy krále a zajatce se nijak nezlepšily; vzduch někdy z jejich zášti čpěl sírou. Byli si však také blízcí, věděli, že bojují na stejné straně a slouží všeobecné nutnosti. Elof zoufale toužil vědět o všem, co se děje, a někdy to skoro vypadalo, že si Nithaid přišel pro radu. „Aniž by o ni musel žádat!“ vypíchl cynicky Roc. „Nemusí se ponížít! Ví, že mu všechno hned rád poví.“ Byla to pravda, neboť Elof sice nezpochybňoval Nithaidovu odvalu v poli, ale nikdy neskrýval pohrdání ke způsobu jeho vlády. Provokováním Nithaida navíc nejen uspokojoval své sebevědomí, ale častěji z krále vydoloval další informace.

„Můj ubohý lid?“ vysmál se Nithaid jednomu z takových útoků, když spolu seděli v noci uprostřed šesté zimy. „Jak to, že se o ně tak staráš, když se nemůžeš dočkat, až budu mrtvý? Kde by byli beze mě? Porvali by se o ně baroni a roztrhali by je na kusy! A pak by byli pro Led snadnou kořistí! Kdo si myslíš, že by mě nahradil? Měli by snad jít za kulhavým dráteníkem?“

Hlučně ponořil tlustý nos do korbele s vínem a chrchlavě zavzdychal. Vrásky na tváři se mu prohloubily a Elof si s leknutím všiml, o kolik mu od jejich prvního setkání zešedly vlasy.

„Ne, Valante, jestli chceš opravdu těm sedřeným mrzákům pomoci, pořádně zaber a zapomeň na nesmysli. Narodili se k práci a k ránám, mají to v krvi, nejsou tak citliví k bolesti jako lepší lidé. Nebo i mistři kováři! Nejlépe se mají, když

klidnému království vládne pevná ruka, až na pár nespokojenců to vědí a já jim vyhovím. Trůn není kanape, ale nechci ho hned tak opustit, ať už kvůli tobě nebo někomu jinému. Přinejmenším dokud mi kluci nedorostou..."

Když odešel, Roc se na Elofa zašklebil. „Ta poslední věta se mi vůbec nelíbila!"

„Ani mně," zadumal se Elof, když si vzpomněl na lačné oči princů či na to, jak se tvářili, když byl mučen. „Vzpomínám si, že jsi o těch jeho mládencích něco slyšel. Jsou po otci?"

„To jsem slyšel, ale nejen to," zavrčel pohrdavě Roc. „U dvora se o nich dost mluví. Ano, říká se, že jsou po něm, ale já si to nemyslím. Jsou dva, Geraidh a Kenarech, a jsou si podobní nejen věkem."

„Tak žárlivostí?"

„Ano, to jsem zaslechl, i když jsou tak stejní. Žárlí jeden na druhého, ale hlavně na něj, i když je zbožňuje a neskutečně rozmazluje. Nedávají to najevo, před ním hrají oddané syny a bratry, před ostatními pak veselé hejsky - ale když si před služebnictvem pustí hubu na špacír nebo se v posteli vytahují na otrokyně, říkají něco jiného. Tak se dostanu k drbům, protože ty holky je nemají ani trochu v lásce; prý jsou to pěkně nafoukaní parchanti, navíc hajzlové. Stojí za nimi ale část armády a spousta poddaných, na které je jeho ruka příliš tvrdá. Představ si, vyčítají mu, že Ekweš nevyhnal dřív. Mládenci se tyhle nálady asi snaží podporovat..." Významně se odmlčel.

„Tím chceš říct, že už uvažují o nástupnictví? Když ještě nejsou ani plnoletí?"

„Vůbec by mě to nepřekvapilo. Nithaid byl stejný, ale o dědictví se zasloužil, když dlouho a tvrdě bojoval za svého otce proti odbojným baronům i proti Ekweš. Tihle dva jsou z jiného těsta a všechno chtějí zadarmo. Povídá se, že se sčuchli s několika vzpurnými lordy a dali jim místní samosprávu, aby byl klid..."

„Nebo aby získali jejich podporu," zamyslel se Elof. „Ale copak nechápou, že tahle cesta vede jenom do ekwešské náruče? Mají Nithaidovy ambice, ale schází jim jeho vize a vůle. Jsou ochotní prodat zítřek za pár chvil teď... Těší mě, že jsem tu zbroj udělal tak dobře. Skoro budu raději, když se Nithaidovi v nejbližší době nic nepříhoda."

Ta myšlenka mu dávala zapomenout na hořkost ztráty Gorthaweru, neboť se jeho meč ocital v bitvách a Nithaid s ním údajně konal nevidané hrdinské skutky. Ona šestá dlouhá zima zajetí byla také první za Nithaidovy vlády, kdy se Ekweš nepodařilo ani jednou prorazit z pohraničí. Většinu útoků obránci zahnali do divočiny a těch pár, které pronikly, si vylámalo zuby na novém opevnění. Počasí však nedokázala zvrátit čepel ani hradby a kam se nedostali Ekweš, tam přišla od severu vichřice. Záplavy sněhu obléhaly tvrze a po nich holomráz tišeji a nebezpečněji zabíjel všechny, jimž se nedostávalo střechy či dřeva na otop. Za noci se k zimě družila další hrůza: smečky hladových vlků z divočiny, mohutní lesní medvědi i další šelmy, nevidané smělé a silné. Z kravinů a chlévů bylo slyšet strašlivý řev k smrti vydešeného dobytka, tak děsuplný, že se lidé báli vyjít z domu, ač přicházeli o všechnen majetek a obživu. Odvážnější farmáři často skončili zmrzlí na sněhu, roztrhaní na kusy. Dotyčnou šelmu nikdy nikdo nechytil ani jasně nespátřil a pověsti o ní se natolik lišily, že to vypadalo spíš na víc různých zvířat; způsob útoku však byl pokaždé stejný, dravec rozdrtil lebku a vyžral mozek. Na pocestné často zaútočila jakási šelma tlapou z tlusté větve nad cestou, ale ani ty nikdo pořádně neviděl. Bouřemi a vichry se však plížili ještě podivnější tvorové a lidé se ztráceli, dokud neroztál sníh a neodhalil jejich ohlodané kosti. Za jasných nocí číhaly na nepozorné chodce v houštinách vyzábělé stíny s pavoučíma nohama, nebo se v zastřeném svitu měsíce škrábaly do nezamčených oken a sály spáčům krev.

„Takhle to jistě vypadalo i při pádu Morvanu, Roku," nadhodil Elof jedné jasné noci koncem zimy, když před spaním otevřeli dveře, aby se potěšili pohledem na jiskřivou hladinu Yskianady. Protější břeh se bělal sněhem, ale na ostrově už skoro všechno odtál. „Pamatuješ si, jak o tom mluvil Korentyn?"

„Jo, pamatuju. Ale Kerys má k pádu ještě daleko. Ledovce jsou pěkný kus od nejsevernějších hradeb."

„Ale když je třeba, pohybují se rychle. A Louhi říkala, že stačí rovnováhu jen trochu naklonit, maličko svět ochladit... ale jak? Přemoci takhle velkou říši je velký úkol i pro Led."

Roc se zamyslel. „Kdyby zamrzla Yskianas jako vody u Morvanu... ne, to by nešlo..."

„Ne, velká jezera jsou jedna věc a stejně velká řeka druhá. Louhi může nanejvýš ucpat Bránu a uzavřít tak hlavní přítok, podle mě to půjde dost těžko, než se zamrzlé moře dostane dost hluboko na jih..."

Hlas se vytratil, Elof se zakuckal, zatajil dech, opřel se o berle a vyběhl dveřmi ven do tmy. Roc v úžasu vyrazil za ním a viděl, jak natahuje ruku k nebesům, jako by chtěl z oblohy strhnout měsíc a hvězdy. Tu však i on spatřil na sněhu stín černočerného letícího tvora. Snášel se blíž a blíž, ladný, dlouhokrký, rychlostí tříštil měsíční paprsky a záběry křídel tepal nehybný vzduch. Prolétl Elofovi tak nízko nad hlavou, až mu zcuchal zježené vlasy, ale ne dost blízko na dotyk. Kovář se za ním zoufale vrhl, náruč rozpaženou, a mohutným hlasem bolestně zvolal: „Karo! Zůstaň, Karo! Zdrž se chvíli!" Zoufalý pokus, ale marný, neboť už ve chvíli, kdy začal volat, přelétla černá křídla hřeben střechy a zmizela za zasněženými korunami dubů. Elof upadl do namrzlé trávy a vykřičel všechnen vztek: „Proklínám ty mrtvé hnáty... Karo! Ach, Karo!"

Volal na ni znovu a znovu, ale velká labuť se už neobjevila. Mocný hlas se nesl mrazivým tichem přes Reku v Srdci světa, až se zdálo, že vody odpovídají vlnkami a rozřeseným odrazem hvězd. Byl to však jen závan větru, který rozkýval holé větve stromů a ohnul stébla trávy. Elof zašátral po berlích a spočinul rozostřeným pohledem na louce. „Roku," začal úplně jiným hlasem, nejasně a roztržitě. „Poslední dobou jsem se na tu travu stěží podíval. Už na ní skoro není sníh..."

Roc pokrčil rameny a pomohl mu na nohy. Zjevení jím otřásl skoro stejně jako Elofem; byl rád, že se změnilo téma hovoru. „Nikdy ho tu moc neleží. Každou zimu je to stejné..."

„Ano... Heliny ohně! Byl jsem pitomec, že mě to nikdy nenapadlo! A v kovárně je tak teplo... Roku, ať už ji kdysi postavil kdokoli, byl to velký kovář a vystavěl si důstojnou dílnu. Měl jsem si toho všimnout hned!"

Roc na něj upřel zrak. Skoro se zdálo, že Elof zjevení úplně pustil z hlavy. „Všiml sis toho. Oba jsme to věděli. A co?"

„Neměl tedy zapotřebí velikého žáru?"

„Asi ano, jo, nejspíš. Ale ať už ho bral kde chtěl, teď je pryč."

„Opravdu? Pojd' dovnitř, pojd'!" Odbelhal se k lavici zavalené rozečtenými spisy, prohnuté pod vahou knih a poznámek. „Studoval jsem tolik podob tepla!" Prohrabal hromádky pergamenů, tabulek, dých a jednu po druhé je házel na podlahu. „Slunce! Krystaly! Krev kamene! Tajemné kovy! Celou dobu jsem zapomínal na to, co mám přímo před nosem!" Vylovil ze zmeti mapu, berlí smetl s ponku náradí a rozvinul na něm tkaný svitek.

„Roku, ty už jsi tuhle zem docela procestoval, tak mi pověz - ty loskveneth, ohnivé hory, co jsme jich pár viděli cestou, kde přesně leží? Ne, neukazuj mi to, označ je tady uhlíkem..."

„No..." začal pomalu Roc, mírně roztrpčen. „Musí to být hned? Chci do postele, stejně mám ospalou paměť! Nevím, kde všechny přesně jsou - je jich moc, velkých i malých, poslední dobou jich přibývá a někde se drží pohromadě..."

„Jenom největší - a označ oblasti, kde je jich víc, ano..."

Roc zív, probral utahaný mozek a pustil se do kreslení kroužků v pořadí, v jakém se mu sopky vybavovaly. Po chvíli se však zarazil, chvíli mžoural do mapy a pak zaklel.

„Inu?" pobídl ho Elof.

„To... tys to tušil? Určitě jsi to věděl, že ano? Vidím ti to na očích. Nebo... ti někdo něco našeptal?"

„Co jsem tušil?" uculil se Elof.

Roc se netrpělivě zašklebil, nakreslil přes celou mapu dlouhou tlustou čáru a strčil ji Elofovi pod nos. „Tohle!"

Elof tiše hvízdal. „Ano, věděl jsem, že v tom bude nějaký vzor. O toku podzemních ohňů jsem se něco naučil u Mistra kováře a víc mezi duergar. Ze ve skořápce světa jsou dlouhé praskliny a působí tu velké tlaky..."

„Jako poruchy v namáhaném kovu..."

„Ano, přesně tak. A právě nad nimi jsou podzemní ohně nejsilnější. Jedna taková trhlina se táhla u nás doma pod Meneth Scahasem a Nordenbergami, ale na Východě žádná není a nejsou tam ani ohňové hory. Zatímco tady... Ale nepředpokládal jsem, že ta trhlina vede právě takhle!" Přejel prstem černou čáru, jež se táhla dokonale přímo celou zemí Kerys. Asi ve dvou třetinách se prst zastavil a Elofovi se do hlasu vkradlo vzrušení. „Ani to, že Elan Ghorenhyan na ní sedí tak přesně!"

„To nevíš jistě!"

„Téměř! Někde tady, někde blízko..."

„Jako kde?" namítl Roc, neboť Elof se už tvářil jako pes na horké stopě. „Copak už na tomhle ostrově neznáme každý kout? Copak jsme tu už za ty roky neprolezli každou píď, dokonce i ty?"

„Teplo, tající sníh!" kontroval Elof.

„To jo, ale jak se tam dostaneme? Copak jsme neviděli kovářnu zbouranou do základů? Kde nám mohlo něco uniknout?"

Elof na něj chvíli civěl, luskl prsty a otočil se na berlí. Vyskočil do jediného zachovalého pokoje obytné části, který teď sloužil jako Roková ložnice. Roc ho ale chytil za loket.

„Ne, to se opovaž! Nezačneš mi strhávat stěny a rvát prkna z podlahy, než se já pořádně vyspím! Pokud tam něco je, do rána to neuteče!"

Elof ho zpražil pohledem, pak se napůl usmál a zvedl ruce. „Nu dobrá! Tak ráno!" A vskutku se zdálo, že ho spánek láká stejně jako Roka a že zjevení labutě úplně pustil z hlavy. Roka však v noci nejdnou vzbudilo t'ukání berlí v kovářnu a hlas, jenž sám sobě pokládá zoufalé otázky. „Ohně... co tady dělala?... co to mělo znamenat?... čeho chtěla dosáhnout... neuškodí jí to... vysmívala se?... vysmívala se mi?"

Lítost a podráždění přiměly Roka otočit se na druhý bok a přetáhnout si deku přes hlavu. Když ho ale Elof probudil už za úsvitu, neboť mu rval obložení ze zadní zdi, neudržel se a od plic si ulevil. Zvedl botu, aby ji po Elofovi hodil, když tu se zarazil a zůstal zírat na díru pod prknem.

Kdysi ji zakrývalo jakési písčité zdivo, spojené s okolním kamenem, takže ho bylo těžko rozeznat od okolí. Zídka však už povolila a pod vahou let se zhroutila do hromady písku. Za ní ležel zával těžkých kamenů, některé zřejmě spadly samy, jiné dávné ruce ve spěchu či strachu nešikovně navršily na sebe. Elof je už odtahoval, až odhalil tmou, jež nebyla prázdnotou. Stáhl z hromady ještě jeden kámen a půl závalu se sesypalo. Ozvalo se však zadunění jiného materiálu. Roc v úžasu položil botu a sáhl po šatech.

Než oba kováři odkryli železné, ocelí kované dveře, skloněné do tmy pod zemským povrchem, dopoledne pokročilo. „Vsadím se, že tam jsou schody!" a Elof přejel prsty po dveřích, špinavých, ale jen lehce zrezivělých. „Ty zámky musely být plné špíny už v době, kdy chodbu zazdívali. Úplně zatvrdly. Ale řekl bych, že můžeme odsekát kámen u petlice nebo se prokopat k pantům..."

„Dost!" zavrčel Roc. „Zprvu chci napřed svou snídani, zadruhé nevíš, co za těmi dveřmi je. Může se ti dostat víc ohně, než bys chtěl!" Elof v odpověď udeřil berlou doprostřed dveří a Roc musel přikývnout, když uslyšel dlouhou dutou ozvěnu. „No budiž. Ale snídaně se nevzdám!"

Nejlépe se osvědčil Elofův první nápad; kámen byl sice tvrdý, ale měli dobré majzlíky. Prosekali díru do otvorů pro petlice, vystlaných ocelí. Elof je vydloubl a na konec jedné petlice škrábl ostrým rydlem. „Skvělá práce, koroduje jenom trošičku. Jsou v ní síly, ale totéž zmáhá sama slitina, řekl bych. Jak jsou na tom asi panty?" Než ho stačil Roc zadržet, vsunul pod dveře vysekanou dírou prsty a zabral. Roc vyskočil; jasně slyšel, jak Elofovi praská v pažích a za chvíli pod tou vahou povoluje i berla. Zabránit už však ničemu nemohl, jakmile se tedy se strašlivým skřípotem dveře pootevřely, přiložil ruku k dílu. Když byly otevřené do půlky, zasypal oba kováře štěrk a špína a dveře se zasekly ve stejném okamžiku, kdy Elofovi praskla v levém podpaží příčka berle a zajela mu do masa jako tupý nůž.

„Měla tě píchnout do srdce a dobře ti tak!" zuřil Roc, když nepříliš šetrně vytahoval Elofovi třísky z rány. „Chodíš takhle už pět let a pořád nevíš, co si můžeš dovolit."

Když mu Roc zranění obvazoval, Elof se kroutil a nadával, i když do včerejší noci se o tělesné vadě dva roky ani nezmínil. Nedokázal odtrhnout oči od průchodu, který ve spěchu otevřel. Vypadal jako studna tmy, stažené z nebe nad

kovárnou, neboť krátký den měl už vskutku namále. Jakmile Roc skončil, Elof beze známky bolesti chytil náhradní berle, zapálil obyčejnou olejovou lampu a nahnul se přes železnou desku do tmy. „Jsou tam schody! " zvolal spokojeně.

„To je velice lichotivé označení," dodal Roc, když uviděl strmé schodiště zasypané drtí a podlahu z udusané hlíny pod ním. „Zkus chvíli myslet a nech mě jít napřed!" Elof se usmál a nic nenamítl. Roc sáhl po masivním kopí, připraveném v kovárně, a opatrně se po železné rampě pode dveřmi spustil na první schod. Tu ho Elof chytil za rameno.

„Počkej chvíli! Ty nic necítíš?"

Roc pokrčil rameny. „Zatuchlý vzduch, to tě překvapuje?"

„Zatuchlý, ale suchý. Není tu cítit plíseň nebo ledek jako v Morvanu, i když ani tam nebylo moc vlhko."

Roc přikývl. „Je tu teplo, to jo, cítím ho ve vzduchu. A ještě něco..." Pověsil lampu na špičku kopí a natáhl ji do tmy. Světélko chvíli mučivě poskakovalo po stínech na stěnách, pak pohaslo a knot zaprskal. „Špatný vzduch."

„Ale dá se dýchat. Lampa pořád hoří. A aspoň nám tam nechty důlní plyn." Elof se za cenu velikého úsilí spustil na schody. Roc si ho ohleduplně nevšímal, ale cestou umetal schody nohou. Elof se potácel za ním, chytil se každého výstupku ve stěně, ale než došli k úpatí schodiště, zarazil se. „Sáhni si!" zašeptal a Roc vzápětí rukou ucukl, když ucítil v kameni chvění, jako by skála byla obrovské zvíře. Dobře ho znal, stejně se třáslы základy věže Mistra kováře, kde vyrůstal.

„Jsou to podzemní ohně," přikývl a zašklebil se na ruku, pokrytou silnou vrstvou špíny. „Měl jsi pravdu. A podívej se na tohle!" Sešel až dolů a zvedl lampu. Na kamenných policích vysekaných do skály stály v řadách černé stíny, hrnce, tyglíky, kelímky a kadluby, pokryté pradávnými pavučinami, jež jemné saze proměnily v černou krajku. Uprostřed místnosti stál jako kamenný stůl obložený kvádr. „Tohle musela být podzemní dílna! Podívej, všechny ty police, stěny až... a tyhle díry ve zdi, plné suti, to jsou žároviště, ale komíny mají zasypané a pobořené... Pozor, podlaha se svažuje!"

„Přesně tak!" zazubil se Elof. „A kam, co myslíš?"

„Samozřejmě k dalším dveřím!" ohlásil Roc. „Taky je vidím, solidní práce, zasazená hluboko do kamene — řekl bych, že do něj mají zajíždět. Tam asi bude ta tvoje vytoužená výheň!"

Elof nepřítomně přikývl a přejel prsty po nepořádku v policích. Nebýt tlusté vrstvy špíny, mohly by to být jeho vlastní věci, nedodělané kousky, staré kadluby, zbytky kovů a odřezky z formy, nekonečné svitky drátu... ale byl to drát? Na dotyk byl jemný jako vlas - vlastně ve všem připomínal vlas. Připomněl si, že musí nepořádek prohrabat při první příležitosti; kdo ví, jaké zázraky po sobě jeho předchůdce zanechal? Vtom ale zaslechl Roka procitěně klít a odbelhal se k němu.

Důvod začal být jasný v okamžiku, kdy Roc zvedl lampu. Vzduch tu byl pokud možno ještě horší a plamének jen slabě ozařoval zeď kolem dvířek od výhně. Stačil však osvitit kolo, které jistě ovládalo mechanismus dveří, a kusy řetězu, jež z něj bezradně visely. Ukázal ke stropu. „Vedly támhle těmi dírami, nejspíš k nějakému protizávaží. To asi zmizelo s původní kovárnou, možná ho zničili. Do prken! Než se dostaneme k výhni, musíme to všechno spravit!"

Elof se zasmál a vykročil zpátky. „Kdo je tady vlastně netrpělivý? Když to jinak nejde, tak to nejde. Pro dnešek mám už otvírání zaseklých dveří dost. Půjdem se podívat nahoru, jestli nenajdeme ty otvory nebo komíny; rád bych se zas dostal na vzduch..."

U schodů se ohlédl, ale Roc byl ještě zaujat mechanismem a neposlouchal ho. „Jestli se to kolo ještě točí," bručel, „může být..." Vrazil mezi loukotě ratiště kopí a pořádně se do něj opřel. Nic se nestalo, kolo se ani nehnu. Roc se ale nenechal odradit, shrnul si vlasy s čela a zabral vší vahou, až málem visel nad zemí.

„Nech toho, Roku!" zavolal na něj Elof. „Tohle neuteče."

„Ne, u Hel! Ještě chvíli!" zasípal Roc přes zaťaté zuby. Elofa napadlo, že když je menší, zkažený vzduch mu dřív stoupl do hlavy. „Už to bude..." A vskutku se ozval tichý zvuk, hučení, sténání staříckých kol skoro na hranici slyšitelnosti. Pod ním zaduněl hlubší lomoz, který už cítili ve stěnách. „Točí se... kousek..."

Elof vzdychl a vydal se mu na pomoc; vtom se zahleděl na výhň podél stěn. Nevypadaly úplně jako... Tu mu hlavou zavířilo náhlé porozumění. Zařval a trhaně se rozběhl k dolní zdi. Na svahu mu nevyhnutelně podklouzly berle, ale ještě se stačil vrhnout k mechanismu a když se dvířka dala do pohybu, dopadl na kolo, chytil se loukotě a vlastní vahou zabránil Rokovi v jeho snaze. „Ne!" zaječel. „Copak to nevidíš? To nejsou ohniště! Jsou to průduchy a tahle špína jsou saze..."

„Cože?" zařval Roc, ale pustil kopí a nechal ho spadnout na zem.

„Výheň není tam, ale tady!"

Ozval se ostrý sykot a Roc rychle uskočil, když kolem dvířek vylétl bílý kouř. Elof ale visel na kole, to se o kousek pootočilo a hukot ztlhl. Roc se k němu vrátil, zkroušený a rozkašlaný. „U Helina pupku, co jsem to chtěl udělat? Co jsem to chtěl udělat?! Viděli by nás ze břehu a nic by nepochopili, jen trocha kouře a sbohem, kovářiči..."

„A Nithaid by si smlsnul tak na pár uhlicích!" zakuckal se Elof, neboť potlačoval hysterický smích. „Mocnosti, ty výpary mě taky dostaly! Stékají se tady jako voda..."

Roc ho odtáhl od kola, podal mu berle a navzájem si pomohli ke schodům. Když vyšli konečně na čerstvý vzduch, vděčně se rozplácli na studené trávě pod zamračenou oblohou. Roc si ještě nepřestal nadávat. „Jak to, že jsem si toho hergot nevšímal?"

„Na to stačily ty výpary!" kašlal Elof a objímal zmrzačená kolena.

„Možná, ale tys to viděl..."

„Já byl výš, nedostaly mě tak rychle. A i na berlích jsem větší než ty. Z těch sazí nám to mělo dojít hned, ale jsou tak staré, že se skoro změnily v hlínu. Nebo to ovládání dveří - vedlo nahoru z dobrého důvodu. Nečekali jsme to, v tom byla chyba; kdo by dělal tak velkou výheň? K čemu ji vůbec používal, to mne mate!"

„Mě taky! Viděl jsem celé kovárny menší než ten sklep, mohl by tam i pracovat..." Zarazil se, podívali se na sebe.

„Nemyslíš si snad, že tam opravdu pracoval?“

Elof nevěřicně zavrtěl hlavou nad představou jakési ohromné postavy, orámované žářem z otevřených dvířek, kladivo dopadá v kotoučích páry na... „Ten kvádr! V podlaze! To může být kovadlina!“

„A ty věci na policích potřeboval mít teplé a při ruce! Mocnosti! Co to bylo za bytost?“

Elof ještě jednou zavrtěl hlavou.

„Žádný člověk! V takové výhni by za provozu nepřežil žádný tvor z masa a kostí. To je nesmysl. Pokud ovšem... ano...“

„Co?“

„Horlivý kovář. Zcela oddaný své práci. Schopný tam jít a pracovat, než výheň úplně vychladla... Ano, ten by dokázal velké věci. Velké věci...“

Roc si promnul čelo. „To by dokázal, kdyby neměl všech pět pohromadě! A kdyby mohl včas utéct, když na něm chytanou šaty!“ Zřejmě i potmě viděl, jak Elofovi zaškubalo v tváři, protože ohleduplněji dodal: „Nemá cenu si něco nalhávat. Je to stejná pravda, jako žes mi tam dole zase zachránil život.“

„Napiš to na účet štěstí, jednou ho vyrovnáme. Vyšel jsem z toho dobře, Roku, teď mám svou výheň. Natáhneme řetězy, vyčistíme průduchy a všechno to zase rozchodíme! Prahnu po nových věcech...“

„Já jsem taky vyprahlý,“ skočil mu do řeči Roc. „Na jeden den jsem dřel až moc. Musím to zapít, zajíst a do postele - v kovárně, když jsi mi rozebral ložnici na kusy! A pro tebe platí totéž, jestli nejsi hlupák...“

„Ne. Ještě ty výpary cítím v prsou. Chvilí posedím.“

„Jak chceš! Ale nespí tady na mraze, nebo budu muset ráno kromě výhně rozhýbávat i tebe! Dobře se vyspi.“

Dveře se zabouchly a Elof zůstal pod mraky sám. Sklonil hlavu na kolena a pokusil se zvládnout zdívočelé myšlenky na kovářinu, na bolest a ponížení svého stavu, na polosmyšlené, polovysněné plány na útěk, jež mu teď výheň umožní uskutečnit...

Pak zvedl hlavu.

Roc vyběhl za křikem a našel Elofa, jak se snaží vstát, jednou nohou bezmocně hrabe v kluzké hlině a upírá zrak do noci. Roc zahlédl něco maličkého - padalo to k zemi jako černá sněhová vločka. Vtom ho Elof vylekal, neboť odhodil berle, padl na kolena, až mu praskla jedna dlah, a začal urputně prohledávat oviněnou travu.

„Co je, chlape, co se děje?“ zeptal se Roc, vyděšen, když mu přispěchal na pomoc. Jakmile však Elof vítězně zvedl svou kořist, pohrdavě se usklíbl. „To je všechno? Nějaká vrána pelichá.“

Elofovi se v prstech zachvělo dlouhé pero. Prohledal pohledem celou oblohu. „Tohle je na vránu moc velké. Myslíš, že nepoznám labutí brk? A viděls někdy v životě jinou černou labuť?“

Roc se kousl do dolního rtu. „Vidíš něco?“

„Ne... nic. Ani hvězdičku... Karo!“

Zavolal znenadání tak nahlas, až Roka znovu polekal. Elofovi samotnému ale zněl výkřik jen jako slabošské kňučení; která žena přijde za takovým zoufalcem? „Pomoz mi na nohy!“ zavrčel, nespouštěje z pera zbožný pohled.

„Co to může znamenat?“ zeptal se Roc, když mu podal berle. „Je to znamení nebo...“

„Znamení? Určitě. Ale čeho... Naděje? Výsměchu? Roku, já... Nevím, co si mám myslet! Ale už to, že je v tomhle kraji, takhle daleko od hranic, nevěstí možná nic dobrého; chystá snad Louhi nenadálý útok?“ Nejistě opřený o berle pohrozil pěstí nebesům a vykřičel jim do tváře všechno své trápení: „Chtěla se mi tím vysmívat? Chtěla?! Navěky proklínám svou bezmoc a toho, který ji způsobil! Vy přísné Mocnosti života a smrti, buďte mými soudci! Nestojí lidský žal za víc než za smích? Jsme snad ve své bídě jen hračkami vašeho pohrdání? Pak se rozpadni, světe, což jednou stejně musíš, a zkrat' to utrpení! A ať nás Heliny ohně ve tvém středu všechny pohltní!“

KAPITOLA OSMÁ

Očistné ohně

Útok, jehož se Elof obával, nepřišel. Tajně Nithaidovi poslal varování bez udání důvodu a o jejich vztahu mnohé vypovídá, že je král nevzal na lehkou váhu. Zburcoval všechny pohraniční pány, ale ti žádné sbírání nepřátelských sil nezaznamenali. Ekwešské armády naopak rozdělovaly síly, vyhýbaly se bitvám a vracely se k pirátské taktice. Lidožrouti teď častěji v malých oddílech napadali slabší cíle jako kdysi v Nordeney Elofovu vesnici. Obléhat města a tvrze se jim chtělo čím dál méně. Nithaid měl zase plné ruce práce s přesuny od města k městu, kde posíloval posádky svých vazalů, ale otevřených bitev mnoho nevybojoval. Na Elan Ghorenyhan poslal nedůtklivou odpověď.

Elof si starostlivě mnul čelo. Co tu tedy Kara dělala, když nevyzvíдалa před útokem? Jistě nějaký úkol měla, a ne ledajaký; Louhi by ji nepustila jen tak, když ví, že by takovou svobodu rychle využila. „Proč tedy přiletěla?“ mumlal s pohledem upřeným na perlově zamlženou safirovou oblohu. Už čekal třetí noc sám na lavici u kamenné zdi kovárny, neboť ho i po těžké celodenní dřině na obnově výhně trápila nespavost. Nic ale nespátl, ani vzdálená křídla proti blednoucím hvězdám. „Co tu hledala?“

„Nenapadlo tě,“ ozval se za ním Rokův hlas, „že hledala tebe?“

Elof se překvapen otočil; jeho přítel si cenil spánku a pohodlí a málokdy vstával tak brzo, když se tomu mohl vyhnout. „Jistě, vyhledala mě cestou. Ale jestli se mi chtěla vysmívat, mstít nebo... něco víc, to nevím...“

„Ne,“ namítl Roc opatrně. „Chtěl jsem říct, že se ta nestavila cestou za svým úkolem, ale právě tady ho splnila. Že jí jistá dáma dala za úkol najít tebe...“

„Mně?“ Elof se rozesmál. „To jistě ne, Roku! Možná kdysi, ale co by po mně chtěla velitelka Velkého ledu teď? Proč by měla po šesti dlouhých letech hledat zmrzačeného kováře? Jak by se vůbec dozvěděla, že jsem ještě naživu, navíc tady? A Kara by jistě...“

„Tak ty si to nepřiznáš, co?“ ozval se Roc o něco ostřeji. „Vývoj války se zvrátil, všude jsou tvé zbraně a hradby, to

se vsaď, že si toho Louhi dobře všimla! Není pro ni těžké uhodnout, odkud se to všechno najednou vzalo, kdo za tím stojí! Kdo, když ne ty? To ses na ty zbraně mohl rovnou podepsat!" Elof neodpověděl a Roc pokračoval v útoku. „Navíc může mučit zajatce, možná tu má i špehy, jako byl Bryhon; co jí asi tak povědí? Drby, jistě, ale jaké? Čaroděj z ciziny, mrzák - může si myslet, že to je její dílo... A navíc zná Gorthawer, u Veliké brány! Nithaid má nové brnění a černý meč! To už jí musí být jasné. Co myslíš, že asi udělala?"

„Jak jsem mohl být tak slepý?" zeptal se Elof sám sebe. „Proč mi to nedošlo?"

„Protože jsi nedokázal uvěřit, že by Kara šla po tobě," odvětil temně Roc.

Elof zavrtěl hlavou. „A pořád nedokážu! Ne pro Louhi! Ani potom, co..." Kousl se do rtu. „Proč by se nám ukazovala, když nás měla najít? Tomu nevěřím!"

„A přece nás jednou na Louhin příkaz málem pobila," řekl tiše Roc, „byť to pouto statečně zlomila..." Zamračil se nad tím, co musel říci. „Ale jen s tvoji pomocí. Když ji ztratila, proč by teď měla být silnější?"

„Pro to, co se stalo!" Elof si přitiskl ruku na hrud. „Pro ta dlouhá léta, delší než tohle otroctví, než tohle věznění ve zmračené skořápce! To snad nic neznamenají?"

Roc se na něj vážně zahleděl. „Z úst jiného muže a o jiné ženě by to znělo směšně. Třeba máš pravdu, doufám v to. Ale chceš se spolehnout na naději? A záleží na tom? Ať už nás hledala nebo na nás narazila náhodou, myslíš, že se o nás Louhi nedozví?" Rozhostilo se ticho, rušené jen nočním cvrkotem. Teprve zadlouho Elof pomalu potřásl hlavou.

„Ne. Máš pravdu. Louhi rozdrť její vůli jako vyschlou skořápku." Uhodil pěstí do zárubně. „Proto tu nechala znamení! Nemohla si pomoci, ale chtěla nás alespoň varovat! Upozornit nás, že nás našla, že se něco stane... ale co?"

Roc se palcem poškrábal na zarostlé bradě. „Bleskový útok, nenadálý výsadek, který tě unese nebo zabije. Tady! Všechno to pozdvižení, třeba se jen cvičí..."

Elof se zamračil. „To jistě ne! Byla by to hloupost; kdyby první útok zklamal, všechny by jen zburcovali. Nithaid by mě hned někam uklidil, možná do města, a kdo by mě v tom lidském mraveništi našel? Louhi jistě plánuje něco jiného, jistějšího, možná pomalejšího, protože myslí jako Led. Nevím co."

„Ale my to musíme vědět!" namítl Roc. „Jinak tu budeme jen dál sedět a čekat."

Elof se zvedl na berle. „Když víme tak málo, můžeme udělat chybu. Nic nezkazíme, jen když utečeme Louhi i Nithaidovi! Jak jsme chtěli. Kara nás pouze popohnala." Najednou se zamračil a zašátral v zářadří. „Pokud..."

„Pokud co?"

„No... nejsem si jistý. Ale jedno vím; teď máme výheň a není žádný důvod ji nevyužít!" Narovnal záda, zapotácel se a plácl Roka přes rameno.

Roc zasténal. „Nezkusíš se jít natáhnout aspoň na hodinku, jestli to vůbec ještě umíš?"

Elof se zasmál. „Ty jsi přece tolik chtěl něco dělat. Tak buď! Pohni zadkem, sám Led je nám v patách!"

Když naposledy zatáhl za páku měchu, výheň zahučela a světlo se rozlilo přes hromadu uhlíků. Z žáru kleštěmi vytáhl ocelovou tyč, rozžhavenou doběhla na hranici vzplanutí. Pak se na berlích otočil, opřel ji o hranu kovadliny a zvedl těžké kladivo. Rychlými údery začal bušit do ocelové tyče, točit s ní na všechny strany a zpívat lehkou zvonivou melodii s děsivými názvuky, již mysl rychle dodala slova.

Slova slyš, jež tvarují tě!

Písně znej, jež zkovají tě!

Uneseš, čím zatížím tě,

žár, ten nikdy nespálí tě,

všechny ohně země udržíš,

všechno horko pekel zadržíš,

s posledním slovem tedy věz:

tvůj čas nadešel!

Ocel se pod jeho neochvějným bušením kroutila a svíjela, jako by mučil živého tvora, až ji konečně položil na špici kovadliny, dvěma ostrými údery ji znehybnil a rychle ponořil do lázně; i tehdy se zdálo, že sykotem páry křičí. Po pár minutách prut vytáhl a opřen o berle, otočil se zpátky k otevřeným dveřím do výhně. Pomalu a pracně překonal vysoký práh a znovu si otloukl bezvládné holeně; na to si už ale stačil zvyknout. Rád by do stěny nad schody zasadil zábradlí, ale každý kov, který by vydržel takový žár, by zůstal příliš dlouho rozpálený a tak by představoval smrtelné nebezpečí. Musel si vystačit s hrubými chyty, jež vysekali do zdi, as důlky pro berle na schodech a na svažité podlaze pod nimi.

„V pořádku?" zaduněl zdola Rokův hlas, jako za posledních pár týdnů už stokrát.

„Jde to!" odvětil stroje Elof snad už také po sté. Oba věděli, že to není pravda, ale Elofovi předstírání vyhovovalo; než našli výheň, téměř se s postižením smířil, ale při těžké práci si svou slabost uvědomil nanovo. „Tady to je!" řekl, když konečně sešel schody a hodil prut Rokovi. Ten ho obratně chytil a hned začal ocel brousit, aby přesně zapadla do přístroje, na němž pracoval. Elof k němu zvolna dokulhal, opřel se o stěnu a otřel si pot s čela.

„Jsi dobrý řemeslník," řekl o něco přívětivěji, když se Rokovi podíval přes rameno. „Lépe bych to sám nesvedl..."

„Ale kdybys ten vehíkl dělal ty, chodil by za tebe ještě žebrať na ulici!" zafuněl Roc, když se natáhl pro jemnější pilník. Párkrát prut přejel a po čtyřech zalezl do obnoveného průduchu, až z něj bylo vidět jen nezanedbatelné pozadí.

„A jak se ti to povedlo tak přesně trefit..."

„Napřed jsem tyč přesně změřil," odvětil Elof. „Věděl jsem, jak ji teplo roztáhne, a když se rozpálila, podíval jsem se po duergarsku mezi krystaly, abych přesně věděl, kam uhodit..."

„...to prostě nechápu, chtěl jsem říct." Ozval se rachot řetězu. „A je to! Všechno na svém místě. Takže máme klapky v komínech, protiváhy, všechno! Můžeš si svou výheň vyzkoušet třeba hned." Vylezl z šachty a začal si z vlasů

vytřepávat špinu. „Fíha! Jaké saze by sis ráčil přát? Slepené, spečené nebo prostě prachové, jak je ctěná libost!"

„Je jich tu hrozně moc..." poznamenal v zamyšlení Elof.

„Skvělý postřeh. Za dobu, co tady dole děláme, jsme občas večer při koupání otrávilí půl řeky."

„Ano... ale proč? Je tady víc sazí, než by se sem dostalo, kdyby na podzemním ohni ještě páčil dřevo nebo uhlí; navíc jsou podivně čisté, jako by... jako by i saze byly součástí jeho práce... jako by se je snažil nějak proměnit..."

Roc zvedl obočí. „Saze? K čemu by byly dobré kováři? Pro tohohle spíš prokletí!"

„Tys nestudoval mezi duergar nebo v Morvanhalu. Čisté zplodiny takového žaru mají široké uplatnění. Zaprvé dovevou měnit vlastnosti oceli, když je vložíš přímo mezi krystaly; tak jsem udělal Kermorvanův meč a ten projde obyčejným železem bez jediného zoubku. Při velké čistotě z nich lze vytvořit mnohé zvláštní látky, kdysi mi to připomněla Marja. Získáš je ze dřeva i z uhlí, ale ještě spíš z kamenné krve. Duergar jich znají hodně. Kdysi s nimi největší místní mistři dělali pokusy a já jsem našel jejich záznamy v Amylhesově knihovně; třeba dovedu jejich postupy o kus dál. Vlastně se do nich pustím hned, když mám dobře postavenou výheň... tak dobře, u všech Mocností, až mě napadá, jestli můj zdejší předchůdce nesledoval stejnou stopu..." Najednou luskl prsty a natáhl se k jedné z polic tak rychle, až málem ztratil rovnováhu. Přejel po ní rukou a zvedl mračna sazí. „Tahle ne..." bručel si pro sebe, „tahle taky ne..."

„Chceš nás oba udusit?" rozkašlal se Roc, ale Elof se na něj ani nepodíval a dál šmejdil v policích, dokud nenahmatal hebké přádeno, jež si pamatoval z prvního dne.

„Tohle!" sykl. „U všech Mocností, to není možné! Ale co jiného? Příze... příze! "

„Vlas to není, to je jasné," zavrčel Roc, když zkusil utrhnout konec smotku a řízl se při tom do prstu. „Tak tohle je ta tvoje tajemná látka? No co, může být. Nic podobného jsem nikdy neviděl, ani o tom neslyšel, a vsadím se, že ty taky ne."

Elof nechal klouzat hladké vlákno mezi prsty. „Tak to bys prohrál," zamručel. „Myslím - nejsem si úplně jistý, ale řekl bych, že ji znám. Slyšel jsem o ní a viděl ji."

„Asi mezi duergar, řekl bych," navrhl Roc, ale Elof zavrtěl hlavou.

„Ne. Znají něco podobného, ale nevyrobili to. Copak to nevidíš na první pohled? A na dotek... Mocnosti, páli mě to v dlani!"

„Mě ne," zamumlal překvapeně Roc a opatrně po klubku přejel prsty. „Je jenom černý, lesklý, jemný a ostrý jako..." Hlas se mu vytratil a když se zas podíval na Elofa, tváře mu pod vrstvou sazí zbělely. „Gorthawer?" zašeptal a Elof přikývl.

„Pamatuješ, jak jsem ti jednou vyprávěl, co jsem viděl, když jsem do čepele pustil blesk?"

Roc mluvil velice tiše. „Že to není jedna masa, ale spleť jemných vláken, nějak slisovaných..."

„Do tvaru meče. Mého meče. A něčího přede mnou. Či byl, to těžko zjistím..."

Roc hvízdal a sevřel přádeno v dlani. „Tak to je tajemství tvé čepele, co?" Zkroutil smotek silnými rukama. „Silnější než ocel zřejmě je. Takže tvůj meč vyrobil nejspíš nějaký kovář v Kerysu z takovýchhle vláken..."

„Ne," odvětil dutě Elof, oči upřené do tmy. „Ne z takových..."

„Ale říkal jsi..."

„Ne z takových, ale přímo z těchto."

Roc smotek upustil, jako by se proměnil v klubko hadů. „Cože?! Neplácej nesmysly, chlače, jak si můžeš být tak jistý?"

„Jsou stejně silná. Nosil jsem ten meč příliš dlouho, abych nepoznal materiál. Cítím to, Roku, cítím tu čepel v ruce ještě teď."

„Mám dojem, že ti přeskočilo!" odsekl Roc a poodstoupil. „Určitě tu zbyl nějaký zkažený vzduch..."

„Ne, Roku. Říkal jsi, že si nikdy nemohu být jistý, ale teď jsem, není to jen pocit. Podívej se na ty police za sebou a uvidíš, co jsme tu viděli už poprvé."

„Staré nádoby, džbány, formy - formy na meče, u Heliných chrounů!" Vzal jednu z police a strčil si ji pod nos, pak se otočil na Elofa s porozuměním v očích. „Hodně tvarem připomíná Gorthawer, ale není úplně stejná, ne docela..."

„Ne," odvětil tiše Elof. Krystalová lampa už začínala zhasínat, denní světlo v ní docházelo; stíny se začaly plazit z koutů do celé výhně. „Tahle se nepovedla, nejsi dost vysoký..." Natáhl se Rokovi přes rameno, kde i nevysoký kovář uviděl pod zvířenými sazemi lesk čepele. „Ten, kdo tady pracoval, byl větší než my, a zřejmě i lepší kovář. Ale ani jemu se všechno nepovedlo..." Z dlouho nepoužívané police pak v oblaku prachu vytáhl dvojce své čepele, ostré a špičaté, jako když svůj meč poprvé vylovil z močálu, když ho vyprostil z ruky mrtvé dlouhá staletí, ale tahle byla v půli prasklá a ohnutá, jak ji někdo netrpělivý zlomil a znechuceně zahodil.

„Vayde?" Rokovi se v sevřeném hrdle třásl hlas. Elof věděl, že Roc se nezalekne skoro ničeho, ale z mrtvých měl hrůzu.

„Ne!" zakřičel, sám zděšený, když před ním přítel začal ustupovat na schody. „Říkám ne, ne! Já jsem jen ten, kdo jsem, koho znáš... Alv, Elof! Nic víc! Žádný dávno mrtvý černokněžník - alespoň tím jsem si nikdy nebyl tak jistý!"

„Ale jsi s ním spojený," vydechl ztěžka Roc a najednou se dal do křiku. „Můžeš to snad ještě teď popírat? Odvážíš se? A co jiného? Přišel v těch bažinách za tebou? Dosáhla jeho moc z hlubiny věků a určila tvůj osud? Tančíš podle písňalky mrtvého muže, když jsi nosil jeho zbraň, našel jeho kovárnu, přijal i jeho tvář?!"

Elof stál zmaten v kalném vzduchu, kolísal pod tím útokem, bezmocný a popletený. „Nevím," zvolal. „Já... prostě... nevím! Roku, jsem z toho stejně vylekaný jako ty... víc! Pomoz mi, Roku! Nebo se úplně ztratím..."

Roc se zastavil a uhladil si kovářskou zástěru rukou. Na dlani mu pot se sazemi vytvořily pevný povlak. Funěl, jako by uběhl dlouhou trať. „Řeknu ti, že bych nejradši vyběhl nahoru po těch schodech a zabouchl za sebou dveře."

„A co pak? "zeptal se hořce Elof. „Otevřeš ta druhá dvířka?"

Roc svěsil hlavu. „Nevím... možná. Třeba bych si to rozmyslel, až bych se nadechl čerstvého vzduchu..." Zvedl

lampu, teď už skoro vyhaslou. „U Hel, chlape, jdeme ven, tahle tma nám leze na mozek. Kéž bych sem byl nikdy nevskočil! Už to neudělám. A ty bys taky neměl!“

„Souhlasím, příteli,“ vzdychl Elof, když mu Roc opatrně pomáhal po schodech nahoru. „Ale musím. Co tu vzniklo jednou, musí vzniknout znovu, nebo nás zkáza dostihne tím spíš. Zapomněl jsi, jak na tom jsme?“

„Ne. Ale proč sis tak jistý, že odpověď leží v té čarodějně díře? Ve výrobě nového meče? To nám ke svobodě nepomůže!“ Elof zavrtěl hlavou, ale na námitky byl příliš vyčerpaný. „Tak co? Druhá Tarnhelm? Myslíš, že ji z těch sazí uděláš lépe než z kovu? Nenapadá mě nic jiného, čím by sis byl tak jistý!“ Elof znovu zavrtěl hlavou. Ale když došli ke dveřím, zalovil v záandřích, kde ukrýval znamení od Kary, a z prstů mu k zemi vyklouzlo cosi jako zlatý lístek. Roc se pro to sklonil a podíval se na Elofa s větší hrůzou než předtím.

„Nemůžeš chtít... Ty to myslíš vážně! No, už jsem nejednou řekl, že u tebe uvěřím všemu, ale tohle...“ Po tváři mu přelétl stín. „Nechceš říct, že bych já...“ Pokračovat nedokázal.

Elof ale na něj pohlédl a usmál se. „To vskutku ne. Copak jsme si mnohokrát neověřili, že ty se dostaneš pryč snadno? Nithaidovi na tobě nezáleží. Já tě tu držím jako koule na noze a na mně je zkusit to nebo zemřít. Ale ať se stane cokoli, pořád máš důležitý úkol, těžký a nebezpečný...“

Roc se zazubil a promnul si ruce; strach už z něj vyprchal. „Aspoň se věci dají do pohybu!“

„Možná. Ale kdo ví, kolik nám zbývá času? Kara nám něco prozradila, ať už chtěla dosáhnout čehokoli, a možná nám i ukázala cestu. Ale my na ni ještě nemůžeme vyrazit.“

Zabouchl sklopné dveře od výhně a utáhl zajišťovací šrouby. Pak přešel k obnovenému stroji a zabral za kolo.

Skřípot posuvných dvířek dolehl ozvěnou až nahoru a zatnul Elofovi v zubech. Tu jim pod nohama zakašlal drak a kámen se rozechvěl vzdáleným řevem. Roc s napětím pozoroval, jak Elof otáčí kolo ještě o kus a pouští vodu na náhon větracích šachet. Oba bedlivě sledovali řadu vysokých stopek, jež trčely z podlahy nad výhní, proutků z černého kovu, ověšených zlatými lístky. Už za pár vteřin se první listy zachvěly a zkroutily do sebe, záhy se svinuly i další. Teprve když se však ohnuly lístky i na třetím stonku, Elof otočil kolem zpátky a zavřel posuvná dvířka. Hukot větráků utichl a než Elof zavřel průduchy a umlčel rachot podzemních ohňů, ještě z nich naposled vylétl oblak smrdutých výparů. „U všech Mocností, funguje to!“ zvolal Elof a usazenými očima sledoval zkroucené lístky. Vykoval je z pavučinek mnoha navrstvených kovů a vložil na ně mnohé síly, v neposlední řadě sílu soudržnosti. Každou vrstvičku opatrně vybral podle toho, jak se roztahuje teplem ze stonku, jenž sahal podlahou až pod strop výhně, a tak dokázal podle různé deformace lístků poznat teplotu dole. Trochu se zamračil. „Je tam ještě větší žár, než jsem čekal, na tak krátkou dobu! Musíme si dát velký pozor, Roku. Ať už tam dělal Vayde nebo někdo jiný, byl to hrdina.“

„Nebo šílenec! Pokud ovšem dnes podzemní ohně nežhnou víc. Už je to dlouho.“

„Možná... ale neměly by se spíš ochladit, když jsou tak vysoko u povrchu?“

„A proč zrovna ony?“

„Co tím myslíš?“

„Nepamatuješ? Trygkar říkal, že od časů jeho dědečka ohňové hory zdivočely a další jeho slova potvrdili. Jako by sama země bojovala s ledem... Ale nech to plavat, teď je výheň bezpečná. Pojd' si ven trochu pročistit plíce a spláchnout úspěch ločkem vína. Upadne mi hlava, když do ní nenaliju aspoň korbel!“

Museli ale ujit kus cesty, neboť poslední výron par ještě visel ve vzduchu a na listech dubů se srážely černé kapičky. Elof výpary zamyšleně pozoroval a teprve když je jako zbytky zlověstného zjevení odvál říční vítr, dostal náladu slavit. „Na naši práci!“ prohlásil rázně a ťukl si s Rokem. „I když teď vím, že to, co potřebuji, lze vyrobit, a mám k tomu výheň, uteče hodně času, než budeme mít další důvod k oslavě!“

V tom se ukázal být dobrým prorokem, neboť pokusy prováděl celé jaro a výsledek se nijak nepřiblížil. Ve snaze vyrobit ono lesklé černé vlákno musel vymyslet bezpočet drobných uskoků kolem míchání, slévání a čištění. Nad kovárnou věčně visel mrak černých zplodin a drobné zvířectvo se odstěhovalo do jiných částí ostrova. Jednou dokonce otrávil pramen pod kovárnou, vyhubil v něm ryby, odehnal labutě a válet se do bahna už nepřišli ani malí mamuti. Elof a to přes všechny spěch trápilo a nadále si dával větší pozor, dokonce se pokusil ochránit stromy před výdechem větracích šachet. Kromě toho však nedělal skoro nic a kdyby měl náročnějšího pána, jistě by mu to neprošlo. Nithaid měl však naléhavější starosti, neboť Ekweš zůstali u pirátské taktiky a v malých oddílech sice tolik neškodili, ale zato působili více zmatků a potíží. Také se nemuseli přes léto stahovat, neboť teď si každý klan držel kus půdy s otroky a měl tak postaráno o zásobování.

Teprve když stálo Elofovo opevnění, nájezdy téměř ustaly, neboť Ekweš si málokdy dovolili oblehnout město a v rychlých výpadech jim bránila složitě tvarovaná zeď. Když Nithaid narazil na nepřátelský oddíl někde u tvrze nebo ho sevřel mezi své vojsko a hradbu, vyhladil ho do posledního muže. Jindy se ale s velikou armádou honil z místa na místo za piráty, kteří přebíhali sem a tam, jako když ryby ožďibují návnadu. Odříznout je mohl jen s pomocí notné dávky štěstí a překvapení, nedostávalo se mu však ani jednoho. Na mnoha místech nechal posádky, ale jedna může propadnout nečinnosti, druhou naopak zmůže nečekaný počet nepřátel, jinou pomalu zničí neustálé drobné útoky, ale všechno znamenalo stejnou zkázu. Rekruti se často bouřili, když dorazila zpráva, že jejich kraj plní nepřítel, zatímco oni se s armádou honí po celé hranici za přízraky. Všechno se čím dál víc zhoršovalo a jeho postavení, podepřené statečností v boji a Elofovou prací, se začalo znovu hroutit. I vojáci z pravidelné armády začínali nahlas reptat a připomínat, že přes všechny řeči o ysmerienské krvi dosedl na trůn neprávem a jeho děti na něj mají díky dědečkovi z matčiny strany větší nárok než on. Dokonce u dvora se o tom začalo mluvit zcela otevřeně, neboť král byl přítomen málokdy a jeho synové se ho rozhodně nesnažili hájit. Elofovi to všechno hlásil Roc, neboť odjížděl stále častěji dohlížet na stavbu hradeb a Elof zůstával na práci sám.

Začátkem sedmé zimy Elofova otroctví se vrátil z jedné takové výpravy a našel přítele sedět u stolu s hromadou vláken před sebou a záhadným úsměvem na tváři. Byl slavnostně vyšňořen z Nithaidových darů, ale Roc si nemohl

nepovšimnout, jak prkenně vstává, jak se jeho berle blýskají novou ocelí, jak omítka na zadní stěně kovárny zčernala žářem. Když mu Elof podal ruku na uvítanou, Roc ho vzal za předloktí a pod rukávem nahmatal obvazy. Zblízka si navíc všiml, že se příteli leskne tenká kůže na tváři, jako by si ji nedávno spálil.

„Tys tam lezl, že jo, ty pitomče?“ sykl Roc a v hněvu sevřel Elofovu pravici ještě bolestivěji. „Dělal jsi dole sám, spálils na sobě šaty, co?“

„Jinak to nešlo...“ ohradil se tiše Elof, posadil se a promnul si bolavou ruku. „Jeden způsob jsem ještě nezkusil... Asi se mi rána hojí tím hůř, čím je menší. Nemám velké popáleniny, ale spoustu drobných, nic víc... A je to hotové, Roku! Mám to! Spálil jsem krev kamene s několika nerosty na prach a upředl z ní tenoučké řetízky hmoty, krystaly jemnější než pavučina. Copak to nestálo za trochu vedra? Umím stvořit to vlákno! A s ním oživit naději!“

Roc smířen zavrtěl hlavou. „Možná máš vlákno, ale co ten zbytek? Jak získáš ostatní materiál? Krystaly nějakou dobu rostou a kde vezmeš dost zlata...“

„To mě také trápilo!“ a Elof se znovu temně usmál, „ale už netrápí. Nithaid se vrátil, slyšels o tom?“

„Ano, zavolał si mě do paláce, abych mu pověděl o pokrocích na stavbě zdi. Je pěkně přetížený; z tažení se vrací jen když potřebuje obnovit autoritu v Srdci země a vyždímat z něj nějaké peníze. Říká se, že chystá měnovou reformu...“

„Ano,“ přitakal Elof s úsměvem. „Ale potřebuje mě k ní. Minulý týden se sem dokodrcal nějaký rozklepaný lord, prý pokladník, s několika truhlami zlata, ať ho naředím o čtvrtinu, aniž by to v mincovně poznali. Nádhera, k jakým ušlechtilým výšinám mě král pozvedl. Udělal ze mne otroka, vraha a teď padělatele; skvělá kariéra, ne?“

„Vzkaz mu, že to nedokáže!“ navrhl rozlíceně Roc. „Vždyť je to pravda...“

„Odpověděl jsem, že to pro něj udělám,“ odvětil Elof.

Roc znechucen pohlédl na přítele. „Ale člověče... ty to zvládneš?“

„Doufám, byť to vypovídá spíš o neschopnosti jeho razičů než o mém umění. Těžko si všimnou, že je v tom zlatu jen půl zlata, když bude dost měkké.“

„Jen půl...“ vybuchl Roc, ale záhy se dal do smíchu. „Tak doufám, že nepleteš!“

„Ohledně královské mincovny?“

„Ohledně svého plánu! Toho zlata pober co nejvíc, protože se bojím, že ho budeš potřebovat! Ale kde vezmeš ostatní materiál?“

„Vzkázal jsem, že ho potřebuju na to penězokazectví. První náklad dorazil dnes ráno.“ Roc vytřeštil oči a hurónsky se rozesmál.

„To z tebe tedy udělal pěkného lotra!“

Elof se však usmíval stále stejně a Roc si uvědomil, že je to maska opovržení nad sebou samým. „Udělal. A jestli kvůli tomu jednou zapomenu, že jsem mistr kovář a ne jen obyčejný vrah, je to jeho vina.“

Zima byla ještě krutější než několik posledních a Elof do osmého roku otroctví vstoupil obklopen sněhem a mrazivými vichry. Skoro si toho nevšiml; měl plné ruce práce se snižováním kvality králova zlata a s pokusy v podzemní výhni.

Roc byl rád, že se mu popáleniny hojí a že už se nevystavuje takovému nebezpečí. Elof si zřejmě sám uvědomoval, že v zájmu konečného cíle musí být stále zdravý a připraven. Jen občas, když nemohl v noci spát, vyšel do zádveží po pás hlubokých, jež neustoupily ani teplu podzemních ohňů, a dlouho tu hledával na nebe, ať bylo jasno nebo zataženo. Roc neměl srdce ho za to kárat. Křídla však už nikdy nezahlédl. Zdálo se, že Kara zmizela stejně záhadně, jak se objevila.

Truhlice zlata odpulily do města a mincovna je snadno přijala, tím spíš, že Elof dal kovu sílu zatemňovat hloubavou mysl. Nově vyražené mince zvonily stejně čistě jako nefalšované zlato. Na jedné straně měly podle tradice obraz slunce mezi býčími rohy, na druhé však Nithaida v brnění rozkročeného nad umírajícím ekwešským bojovníkem, neboť chtěl, aby ztělesňovaly víru v jeho říši a vládu.

„A také ji ztělesňují,“ poznamenal hořce Elof, „protože jeho říše je stejně falešná! Dokonce falešnější, než sám tuší!“ Nechal minci mezi prsty propadnout na stůl a skutálet se na podlahu a pak si oťel dlaně, jako by z nich stíral špínu. Sáh po berlích, vstal, odbelhal se ven na mráz a zabouchl za sebou dveře. Roc ho vyprovodil pohledem a pak smutně zavrtěl hlavou, sehnul se však, sebral zlaťák a schoval si ho do vnitřní kapsy.

Elof se cestou na kopec brodil sněhem a zhluboka vdechoval čistý vzduch, jako by ze sebe chtěl dostat pachut' nepoctivosti. Ledový severák proměnil oblohu ve tvrdý poklop z onyxu a diamantu. Duby jako by zestály, neboť na větvích měly místo listů tíživý sníh. V létě mu remízky přinášel klid; lehával v zeleném stínu a nechával se uspat cvrkotem hmyzu a ševelením velkých listů. Teď v zimě holé větve žádný mír neslibovaly, ale přesto mu pomohlo opřít bolavou hlavu o studenou zbrázděnou kůru a vědět, že někde pod ní tepe život, přichystaný na daleké jaro. Dobře udělal, že ty staré stromy ušetřil.

Opravdu jsi udělal dobře.

Elof odskočil od stromu, jako by ho popálil, a málem neudržel rovnováhu. Hlas zněl tence z nesmírné dálky, mohutný jako vítr v nekonečném hvozdě, šepot nespočetných stromů, poryvy ve větvích. Každé slovo přesto jasně slyšel a věděl, kdo to mluví.

„Zase ty!“

Ano, já. Jsem rád, že jsi na mne nezapomněl. Tu šikovnou kovárnu, co sis postavil v mé říši, už dobyl mech a plevel. Po podlaze honí vítr spadané listy, jež časem zetje v úrodnou půdu. V puklinách zdí klíčí semena, pod dlažbou se plazí kořeny, ve vyhaslé výhni přebývají zvířátka. Na jaře víchř konečně strhne střechu. Hvozd může vykazat za dveře, ale neudržíš ho tam dlouho.

„Co děláš tady, tak daleko od své říše?“ zeptal se Elof a pára od úst se srazila na kůře. „Jestli ses mi přišel vysmívat...“

Nikam jsem nepřišel. Jsem tady stejně jako všude, kde roste i ten nejmenší semenáček. A nechci se ti posmívat, ani spoutat tvé srdce jako dřív. V dnešním světě máme společný zájem a já tě chci jen varovat.

Elof se ušklíbl. „Varovat? Před čím, když jsi mi sám nastražil takovou past?“

Přesto mě vyslechni! Věc života je příliš ohrožena, než aby nás rozdělilo staré nepřátelství!

„Kdybys mi poslal nějakou pomoc, věřil bych ti.“

Musíš mi věřit! Nepomohu, neboť mě stojí všechny síly už jen k tobě hovořit. V téhle zemi zabili lidé všechny stromy! Mohu tě jen varovat!

„Tak... nemůžeš předat zprávu králi Kerynu Kermorvanovi u nás doma? Tam je stromů dost!“

Ale nikdo neslyší jejich hlas. Málokdo mne zaslechne, snad jen na hraně vědomí, pokud nežil dlouho v mé zemi nebo se jinak nemíchal mezi Mocnosti. Ty jsi okusil krve plazu, jenž je vtělením nižší Mocnosti, navíc máš v sobě kovařinu, dar od jiné Mocnosti. Nikdo ve tvé zemi nemá to, co ty.

Elof se nadechl. „Ale ty tam vidíš. Alespoň mi pověz, jak se daří mým přátelům! Jak si stojí království? Prosím tě...“

Odpověď přišla až po chvíli ticha. Tu se veliký hlas ozval v poryvu větru.

Dívám se a všechno je v pořádku! Lidé porážejí stromy, ale sázejí jiné, obdělávají pole. Vládne tam mír, zem hledí moudře do budoucnosti; kdyby byly takové všechny, lépe bych vás snášel. Vidím, jak se lidé a duergar v míru scházejí pod stromy a blahorečí vládcům, kteří je přivedli ze západu. Z kamenného města mnoho nepovím, ale na nábreží stojí další dva Strážci. Ty bys je poznal, já víc nevidím.

Elofovi se po tvářích svezly horké slzy. „Děkuji ti, pane Hvozdu! To mi úplně stačí! Před čím jsi mě to chtěl varovat?“

Před něčím, co také jasně nevidím. V hájemství Ledu toho roste ještě méně než v kamenných městech lidí. Něco se tam ale děje; cítí to mechy a lišejníky, semena uspaná pod zmrzlou zemí do doby, kdy Led ustoupí. To jsou moji zvědové. Led se chystá konečně zvrátit rovnováhu a má se to stát tady. Já se proti Taounehtar nemohu postavit v zemi, kde je tak málo stromů, ale ty to můžeš dokázat, neboť na své kovadlině umíš zlomit i vůli Mocnosti. Záleží to na tobě!

„Ale jak? Co chce Led provést? Je příliš daleko, aby Kerys zbořil jako Morvan...“

Je blíž, než si myslíš. Taounův podzemní led už užírá kořeny stromů na vysočině a lesy umírají. Tato zima bude dlouhá, ale příští už neskončí! V měsících, kdy by mělo nastat léto, padnou na váhu samy ledovce... Hlas náhle ztlchl a po chvíli se znovu ozval, ostře a bouřlivě.

Někdo naslouchá! Dál nic nepovím, už víš dost... přemýšlej a boj se!

Bezvětrné ticho spadlo tak náhle, jako by někdo v dále zabouchl dveře.

„Počkej! Kdo naslouchá?“ Elof se prudce otočil a snažil se prohlédnout stíny stromů. Ztratil rovnováhu, rozhodil berle, spadl do chrupavého sněhu. Zamrazilo ho na zátylku. Slyšel, jak mu buší srdce, zrychluje dech, tak jasně za sebou někoho cítil, tak silně ho zezadu pátil něčí upřený pohled. Hlavu mu naplnily představy hrůz, jež se v divočině plíží právě takovými nocemi; musí vstát, vyskočit a utéct, ale jako v noční mřevě věděl, že nemůže. Chtěl zavolat na Roka, ale hrdlo se mu stáhlo. Zuřivě se otočil, sáhl po berlích a pokusil se najít sušší místo. Ale sotva se trochu nadzdvihl, zarazil se, zakymácel, jako by dostal ránu, a natáhl před sebe ruku, ne však útočně, spíš nevěřičně...

Stála na kraji remízku, bledá tvář nad spletením stínů, jasné oči doširoka otevřené. Ale nemohl si být jistý, co v nich vidí, zda lásku nebo nenávist, lítost, odpor, pohrdání, nic z toho nebo všechno dohromady. Viděla jeho slabost a hanbu, viděla ho zlomeného, pověšeného na berlích, a on nedokázal uhodnout, co si o tom všem myslí. Ještě chvíli, ještě zlomek tepu a už by tajemství jejich očí rozluštil, vyměřil by hloubku tůní černějších než tma, jež tak dávno ztratil, jež si s takovou bolestí připomínal. Ale jakmile k ní natáhl ruku, plášt se kolem ní roztočil, když ji zavolal jménem, ovanul ho úder křidel a měsíc zakryl stín. Když Roc v hrůze přiběhl z domu, Elof hleděl prázdnými očima do nebeských dálek.

Několika slovy příteli pověděl, co se stalo, a Rokovi nezbylo než potřást hlavou. „To mi nic neříká, ani jeden - jestli se ti to jenom nezdálo...“

„Ne! Bylo to spíš jako probuzení. Sen je možná tohle... kéž by byl, u všech Mocností!“

Roc se podrbl na hlavě a zahihňal. „Promiň, na to jsem moc skutečný. Ale něco ti povím. Budu tu stát s tebou, jestli chceš, a nespustím oči z nebe, i když máš lepší zrak a já si nemyslím, že by se ještě vrátila. Tedy dneska,“ dodal rychle. „Ale jinou noc určitě. A pokaždé přišla blíž, to už něco znamená, ne?“

Elof prohrábl sněhovou berlou. „Díky za útěchu. Měl bych ti uvěřit, mohl bych, kdyby sem nevtrhla, když mě Tapiau varoval! Co tím myslela? Co tu chtěla? A chtěla to ona, nebo Louhi?“

„Jak to mám já vědět? Ale taková otázka se lépe řeší za dveřmi nad ohřátým vínem. A nejrady se na ni vyspat.“

„Ty nepůjdeš do postele?“

Elof odporoval, ale Roc ho brzy odtáhl. Celou cestu do zasněženého doličku, plného světla z otevřených dveří kovárny, se však otáčel. Ještě na rohu se dlouze zadíval na kopec a ztuhl, byť mu berle zapadly hluboko do sněhu.

„Co se děje?“ špitl Roc. „Vidíš ji tam?“

„Ne!“ zašeptal Elof. „Podívej se sám!“

„Co je? Kopec, voda, protější břeh. Sníh, za ním další sníh, a nejjasnější noc za pěkných pár let...“

„Je jasná, čirá jako sklo... a stejně ostrá. Podívej se výš, chlape, nahoru! Na pobřeží, kopce, obzor v dáli - tam už noc jasná není. Je popsána zlověstným slovem, jen mít oči otevřené.“ Roc uviděl a bolestně zatajil dech. I on ten pohled dobře znal a vrátilo se mu mnoho vzpomínek. Vrcholky nejzazších hor nelemovalo jen světlo hvězd a měsíce; byť byla záře slabá, nešlo si ji s ničím splést. Jako světlo vzdáleného nehybného jezera letěla nocí záře Ledu a v ní poblikávala severní světla.

„Ale vždyť není skoro o nic blíž!“ zvolal Roc. „Příliš daleko na jakýkoli přímý útok, ať už ti Tapiau řekl cokoli...“

„Může být blízko jiným způsobem. Možná vycítil Kařinu přítomnost, neboť na ní jistě ulpívá něco z Ledu. Nebo tím myslél... Roku, jaký vítr to tak rychle roztrhal mraky?“

„Ten hnusný severák, copak ho necítíš? Přímě z Ledu, brr...“

„Ano! Po celém obzoru, takže Led může jasně svítit. Jako znamení... nebo vlajka...“

Roc nesouhlasně pokrčil rameny. „Takhle daleko? To nás nezlomí!“

„Ano, ale je určeno pro nás? Jak vypadá zblízka? Pamatuješ, jak jsme ti s Kermorvanem vyprávěli o ledovci?“

Roc hvízdal. „Jako by nebe zamrzlo a hvězdy popadaly na zem k tanci! Sjezd Mocností Ledu!“

Elof přikývl. „Ten útok jsem předvídal, musí to být ono! Dává to smysl! Dva roky se chystali, hromadili síly, a Louhi jim vymyslela ty drobné útoky jen pro cvik!“

„A Nithaida vyčerpala!“ zabručel Roc. „Musíme ho varovat!“

„Nakolik mi bude věřit po tom posledním varování? Při Hel, oni tu parádu z města ani nevidí, na to jsou moc nízko! Pár světél na nebi a slova u mě v hlavě, dokážeš si představit, co to pro něj znamená!“

„Ať udělá cokoli, zkusit to musíme!“

Elof se zamračil. „Ano. Ale do rána stejně nic nezmůžeme; v noci se k Elán Ghorenyhanu odváží jen Nithaid a jeden nebo dva strážní.“

„Nepřiblížili by se, ani kdybychom zapálili kovárnou!“ zavrčel Roc. „A všichni jsou teď v paláci. Když to jinak nejde, počkáme do rána, snad nebude pozdě!“

Nebylo to však třeba. Pokud se zdá zvláštní, že kronikáři události té noci považují za tak zásadní, je třeba si připomenout, že nejtěžší váhy spočívají na nejtenčích hranách. Víme, že když spolu Roc a Elof hovořili, světla tančila na nebi nad Kerysem i nad Divočinou, z kopce na kopec přeskakoval plamen jako lesní požár a za nimi letěly zlaté odrazy signálních zrcadel. Jakmile začal Elof ráno signalizovat na strážnici v přístavu, královští poslové se rozjeli do všech stran, a než zprávu odvíšal, stěžně kog se rozkývaly u svých mol, neboť na ně po krátkém odpočinku doma s rodinami zase nastupovali vojáci. Útok už začal.

Brzy dostali další zprávy. První úder odrazila Elofova hradba a nepřítel utrpěl v boji proti nepočetné posádce strašlivé ztráty. Obrana se však také neobešla bez obětí a hlídky začaly mít strach, že druhý podobný útok už nezvládnou.

Vskutku se zdálo, že Ekweš chystají ještě drtivější úder, ale to už se po kraji začala potulovat podivná hrůzná stvoření a zvědové, vyslaní k linii nepřítelů, se málokdy vrátili. Na hranici bylo třeba Nithaidova vedení a tak král vyplul ještě téhož odpoledne s vojskem, jež stačil ve městě za tak krátkou dobu sehnat. Zbytek rekrutů měli shromáždit ostatní velitelé a později se k němu připojit.

Elof s Rokem sledovali vyplutí válečného loďstva z výšky své kovárně, ale překvapilo je, že královská koga spouští kotvu v zátoce Elan Ghorenyhanu a Nithaid k nim pluje na člunu. S pozdravy se nezdržoval. „Co má znamenat to tvoje varování?“ zahulákal, ještě než člun přirazil ke břehu. „Jak jsi věděl, že se něco děje?“

Elof mu pověděl jen o světlech nad Ledem, aniž by se zmínil o Káře nebo Tapiuovi, a král zuřivě zaškubal vousy. „To vypadá špatně!“ zabručel. „A víc mi nepovíš? Nemáš při ruce zas nějaké šikovné udělátko?“ Elof se na krále chvíli jen díval. Tvář mu zhrubla, kůže povolila; ztloustl, ale pod očima měl tmavé pytlíky a z dechu mu táhlo víno. „Nemám nic hotového, králi.“ Nithaidovi po tváři přelétlo zklamání a zoufalství, na spáncích mu vystoupily žíly. „Nic?!“ vyštěkl a pak, s ohledem na veslaře ve člunu, snížil hlas. „Vůbec nic? A co jsi tedy dělal posledních pár neděl? Proč si myslíš, že se s tebou tak mazlím? Jsi otrok, u Verji, a podle toho budeš kmitat! Mám ti to připomenout bičem?“

„Mám něco rozpracovaného,“ odvětil po pravdě Elof, „a bude to veliká zbraň proti Ledu. Ale není to hotové...“

„Tak to dodělej, chlape bídna! Dodělej to dneska, budu se dívat!“

„Králi, kdyby to šlo, vyhověl bych ti, to mi věř. Ale už jsi snad pochopil, že na kovařinu se nesmí spěchat. Potrvá to ještě pár týdnů. Ale až budu hotov, uvidíš mé dílo jako první!“

„Jestli tu ještě budu,“ zabručel Nithaid a dodal: „Kdyby ne, zodpovídáš se mým synům, to si pamatuj! Stejně brzy dostanou trůn. Stárnu, tohle už dlouho nevydržím...“ Zhluboka se nadechl, narovnal, otočil na patě a odkráčel zpátky k vodě. Jen přes rameno ještě zavolal: „Chci to, jakmile se vrátím!“

„Ten má pěkně v kalhotách,“ poznamenal zamyšleně Roc, když už král přirazel k lodi. „Hledá stéblo, kterého by se mohl chytit. Teď veslařům jistě vypráví, že od čaroděje dostal radu, aby tu zprávu rozšířili a povzbudili bojovou morálku...“

„A aby mohl všechno, co se nepovede, svést na mě!“ doplnil s neveselým úsměvem Elof. „Tak do práce, teď mě váže slib. Přinejmenším máme k dobru pár týdnů.“

Ukázalo se, že neměl pravdu.

Už za tři týdny Elof na Rokovo zavolání vyběhl z podzemní výhně tak rychle, až mu z kapes na zástěře vypadalo náradí. Opřel se o okno a přivřenýma očima se zahleděl proti rannímu slunci. „Máš pravdu,“ přiznal s trochou překvapení v hlase. „Královský člun, vystrojený jako sojka, slunce na praporci! Nithaid ale na cestu k nám takovou parádu nikdy nepotřeboval...“ Podívali se na sebe.

„Někdo, komu víc záleží na luxusu a parádě... vsadím se, že to jsou oni.“

„Nejsem proti,“ ucedil suše Elof. „Už je vidím, a míří sem.“

„Tak trochu poklid a vezmi si na sebe něco černokněžnického! Čím víc v tobě uvidí čarodějného kováře, tím méně tě budou brát jako otroka.“

Elof v zamyšlení přikývl.

Když za dveřmi zazněla fanfára, otevřel je Roc a Elof se usmál, jak zvuk rohu náhle ztlchl. Někdo se tu zřejmě necítil ve své kůži. Ale dvě vysoké postavy, jež vzápětí překročily práh, dávaly rudozelenými rouchy i chováním najevo jen neotřesitelné přezíravé sebevědomí. Jedině zvědavost je snad přiměla chvíli se u vchodu zdržet. Elof předtím zavřel okenice a rozdmýchal měchy výhně, u níž právě seděl. Měl na sobě nenáviděné roucho od Nithaida, černé, s volnými rukávy a kápí, vyšitě na prsou a na manžetách zlatými symboly kovařiny. Zřejmě kdysi patřilo Amylhesovi, teď mu ale skvěle posloužilo. Kápí si stáhl do čela a když vstal od ohně, cítil se jako nefalšovaný černokněžník. Berlí se zbavit nemohl, ale kvůli dojmu k nim na znak svého úřadu přibral ještě kladivo na dlouhé násadě. Při pohledu na černého čaroděje na pozadí vysokých plamenů se princové zarazili.

„Zdravím vás, pánové!" pravil a jeho hlas se pod nízkým stropem jasně rozezněl. „Ostrov čarodějů je vaší návštěvou počtén. Jak se daří vašemu královskému otci ve válce? Vzkazuje po vás něco?"

Za principi Roc přemáhal smích; zřejmě si myslel, že se Elof snaží oba hejsky jen vyvést z míry. Elof však sledoval důležitější cíl a brzy ho dosáhl. Hovoří už s novými vládci Kerysu? Myšlenka, že by byl Nithaid mrtvý, ho bodla u srdce. „Přicházíte na jeho rozkaz?"

Starší princ - Geraidh, jmenuje se tak? - si Elofa s líceným nezájmem prohlédl od hlavy k patě, pak se otočil k ponku a bezmyšlenkovitě zvedl složitý zlatý šperk, drahokam usazený v tenkém drátu. „Pěkné," poznamenal. „Už chápu, proč ti svěřuje tolik zlata. Ale důvěru sis přece plně zasloužil, že? Mnohokrát, i když máš důvod otce nenávidět - není to tak, mistře Valante?"

„Nikdy jsem nepředstíral nic jiného, principi."

Geraidh se na něj prudce otočil, trochu zaražený nepříliš uctivým oslovením. Nic však neřekl a dál si uhlašoval bradku, byť mu v očích plály zvláštní ohníčky. „Nenávidíš člověka, ale věrně mu sloužíš..." Rozhlédl se. „A nic z toho nemáš, zdá se mi. Co myslíš, Kenarechu?"

Mladší princ se zasmál. „V takovéhle chatrči bych nebytoval ani své psy. Jsi pro nás hádankou, čaroději; mezi prsty ti protéká zlato, ale za nehty ti nezůstane. Myslím, že náš ctihodný otec k tobě nebyl zrovna spravedlivý."

„Tak tak," přisvědčil Geraidh. „Myslím, že taková služba si zaslouží řádnou odměnu. Víš, že odkázal království společně nám oběma, mistře Valante? No, myslím, že pokud bude bratr souhlasit, jistě bychom pro tebe dokázali udělat víc."

Kenarech se zase zasmál. „Jistěže! Dáme ti svobodu, čaroději, jak by se ti to líbilo?"

„To je to nejmenší!" přísadil si Geraidh a sjel bratra trochu káravým pohledem. „Svoboda je sama o sobě malou odměnou. Za starých časů by byl kovář povýšen do šlechtického stavu už jen za to brnění. Myslím, že titul barona by seděl, samozřejmě jen formální, s rentou místo panství, aby tě netížila další zodpovědnost. Mohl bys zůstat u dvora a tady také pracovat."

Kenarech se do třetice zasmál. „Tak pověz, nechtěl bys raději sloužit lepšímu pánu? Takovému, který by tě odměnil po zásluze?"

Geraidh zpozorněl a v černých očích mu probleskl hněv; Elof z nich vyčetl varování. Kdyby tak mluvili otevřeněji... Budou muset uvěřit, že tady jsou naprosto v bezpečí. Pomalu přikývl a odložil kladivo. „Kdysi tomu tak bylo. Jistě bych podobnou nabídku přijal."

Oba mladíci si viditelně oddechli a Kenarech se na bratra posměšně zašklebil. „Takže budeš sloužit nám, čaroději."

„Může být," odvětil opatrně Elof, „když bude váš otec souhlasit."

„Ale jistě!" usmál se Kenarech. „Přikázal to v posledním pořízení! Jeho závěť je sepsaná a potvrzená."

Elof se kousl do rtu. „Znamená to tedy, že je mrtev?"

„Copak to nevíš díky svému temnému umění?" uryl Geraidh. „Co když je?"

„Co?" odvětil klidně Elof a pokrčil rameny. „Pak byste mi to jistě řekli."

Kenarech se nervózně rozhlédl. „Pošli svého sluhu ven! Tohle není pro uši otroků..." Elof se v duchu usmál, podíval se na Geraidha, ale nevyčetl mu z tváře nic než ostražitě zaujetí. Výborně, přes všechno pohrdání zapomněli, že je také otrok. Velitelsky Roka vyhnal, ten si shrnul vlasy do čela a značně přehnal roli ztrhaného líného dělníka. Žádný z princů mu naštěstí nevěnoval ani za mák pozornosti. Oba nespouštěli oči z Elofa. Na Kenarechově hladkém čele se objevil pot; pokusil se promluvit, ale hlas se mu zasekl v hrdle. Geraidh přimhouřil oči, vyhodil šperk do vzduchu a šikovně ho zase chytil. Byl statný jako jeho otec, ale vyšší a štihlejší, napohled už ve čtyřiaadvaceti letech daleko impozantnější. Až na oči, ty měl úzké a scházela jim Nithaidova jiskra. „Podle jeho závěti dědíme tebe spolu se vším ostatním. Můžeme si s tebou dělat, co chceme, čaroději. Jistě nás nechceš zklamat, ale víc říkat nemusím." Náhle se příjemně, kouzelně usmál. „Chápej, nerad vládnou hrozbami. Nebo můj vznešený bratr. Nejsme... řekněme, prostomyslní, jako náš otec. Nechceme zbytečně prolévat krev ani dávat lidské životy v sázku. Věříme ve spravedlnost a mír."

„Rád uvidím takového člověka na trůně této země," odvětil sladce Elof.

„Budeš tedy čarovat pro nás, mistře Valante?" vložil se do hovoru netrpělivý Kenarech. Jeho bratr na něj zasyčel a princ rychle dodal: „Tedy, když už je to v té závěti. Pomáhej nám a nebudeme skoupi..."

Geraidh ho vztekle umlčel. „Čaroděj je moudrý muž. Přiznávám, že si dobře rozumíme; bude nám sloužit daleko ochotněji než Nithaidovi." Na chvíli se odmlčel, zamyslel, zatahal se za vousy a na chvíli se zadíval bratrovi do očí, než dodal: „Samozřejmě až přijde čas. Ne, čaroději, ještě nenadešel, náš otec žije. Doslechli jsme se, že odrazil nejhorší útok, jakým kdy ledová čarodějnice udeřila, a teď se vedou mírové rozhovory. Počká tam jen tak dlouho, dokud se její armáda nestáhne. Brzy se vrátí a znovu se ujme trůnu."

„Možná na celá léta!" vyprskl Kenarech skoro na pokraji pláče. Byl menší než jeho bratr, a přes věkový rozdíl jediného roku vypadal s kulatou tváří a řídkým knírkem jako chlapec. „Nic lepšího si nedovedeš představit, ne? Další dlouhé roky dřiny v téhle díře! Léta, než se dostaneš do našich služeb!" Naštvaně se zadíval do plamenů. „Ani my nic lepšího neznáme! Léta nenažraných kušen, nekonečných odvodů, jídla, spaní, dýchání... pořád jen válka!"

„Prolil krve za celou Velikou řeku!" doplnil Geraidh. „Je to strašné, to ano, ale zcela nutné, jistě chápeš."

„Ó, to jistě!" přisvědčil Kenarech, roztažený na lavici. „Vybojovat zpátky všechny ty divoké kraje na severní hranici - zcela nevyhnutelné! Co na tom záleží, že nám už nepatří dvě generace a nikdy nám nescházely? Nebo Brána, kam se stejně posílali vojáci jen za trest, protože je až někde na konci světa! Ať si ji divoši nechají, říká se; nebojte se za každou bandou loupežníků, jako by to bylo vojsko! Ti lidé v pohraničí jsou sami napůl divoši, ať tedy bojují mezi sebou a nechají zbytek země na pokoji! To by mohl někdo snadno říci, ale my ne!" Odfrkl. „Stojíme za otcem, na každém kroku. Nemůžeme se dočkat, až vytáhneme s armádou pokaždé, když se venkovanům ztratí pár krav. Tak je trochu popoženeme a hned utratíme další majlant na potlačení povstání. Co, Geraidhe! Vid', že se nemůžeme dočkat? Bojíme se,

že si pro nás přijde ledová čarodějnice!"

Geraidh se pousmál shovívavě jako dospělý, který přistupuje na dětskou hru. „Samým strachem nemůžu spát. Nevadí, že jsem Led nikdy neviděl postoupit ani o kousek. Otec správně podporuje všechny pověry o něm i o té ženské, co ji uctívají divoši. Jak by jinak získal takovou podporu?"

„Ano, jak?" rozesmál se Kenarech. Jeho bratr ho nechal mluvit, zřejmě spokojen s dojmem, jaký dělá na Elofa svým plácáním. „I kdyby nebojoval s Ledem, má na hranicích i ty namyšlené statkáře. Jako by nestačilo je nechat na pokoji, stejně na daních tolik neodvedou! Ale ne, já říkám: pobijte všechny divochy a srovnejte šlechtu do latě, zadlužte království na příštích sto let, když máme..." Nedořekl a místo toho plivl do ohně.

Geraidh, celou dobu ostražitý, si oddechl a klidně přikývl. „Náš drahý otec je jistě veliký válečník. Když uzavře mír s divochy, pustí se do sjednocování říše a to poteče hodně krve! Přesto o tom mluví už teď. A pak?"

Přece sní o zemích za mořem, odkud prý pocházíš. Jistě budeš rád, když bude vládnout i tam. Jeho žádostivost nezná mezí a na to má samozřejmě plné právo." Princ pokrčil rameny. „Je přece král. Ale jistě není zradou dát přednost, řekněme..."

„Méně horlivému přístupu?" navrhl Elof, zavěšený do berlí. Zpráva o míru jím otrásla a na nic jiného se teď nebyl schopen soustředit.

„Vidím, že mi rozumíš. On nás však neposlouchá, na což má ovšem také právo. Samozřejmě se s tím nedá nic dělat. Náš otec je právoplatný král a my jeho věrní synové. Jistě se najdou lidé, ba i vlivní a urození, kteří mají pocit, že vláda našeho otce se příliš prodražuje, a to nejen v penězích, ba že prolévá krev stejně jako víno. Stěžují si, věřte nebo ne, že všechny jejich daně a synové jdou na válku. Ale to jsou nebezpečné řeči, mluví se dokonce o povstání, a u dvora skoro nic jiného neslyšíte. Snažili jsme se je umlčet, ale takové myšlenky se těžko potlačují. Zvláště když je král pryč. Rozumíme si?"

„Samozřejmě," přitakal Elof s úklonou. Poté, co tolikrát slyšel Nithaida synky do nebe vychvalovat, se mu z nich teď zvedl žaludek. Věděl, k čemu spějí, ale slyšet vyjádření tak strašlivého nevděku přímo z jejich úst skoro nesnesl.

„Zvláště se obáváme, že taková hloupá vzpoura začne, než se vrátí. Potom bychom museli jednat velice obezřetně. Člověk jako ty může snadno rozhodnout o úspěchu povstání, kdyby třeba dělal pro Nithaida nějaký nebezpečný stroj, jak se říká. Spiklenci by tě mohli navštívit, dokonce unést..."

„Třeba i mučit," přidal se vesele Kenarech. „Taková lidé se nezastaví před ničím!"

Geraidh přikývl a zatahal se za bradu. „To je možné. Ta představa se mi nelíbí, ale je to možné. Když je v sázce tolik... Přišli jsme tě tedy varovat a ujistit se, kdo se může spolehnout na tvou věrnost, kdyby tě k něčemu nutili nějakí spiklenci."

Významně se odmlčel.

„Budte si jisti," odvětil zvolna Elof, „že s mou věrností můžete být spokojeni, a pokud dojde k nejhoršímu, budu vám dvěma sloužit úplně stejně jako vašemu otci. A když už o tom mluvíme..." Opřel se o berle a rozhodil rukama; okamžitě získal jejich pozornost. „Když už o tom mluvíme, opravdu pracuji na jistém zařízení, jež by v případném povstání znamenalo pro jednu stranu velkou výhodu. Budu se cítit daleko jistěji, když o něm budete vědět..."

„A třeba ho vzít k sobě?" nadhodil Kenarech. Bratr ho zpražil pohledem.

„Bude nám stačit jen pár informací, možná ukázka -jestli s ní nečekáš na Nithaida."

Elof se usmál. „To ano, ale za daných okolností bude lepší nečekat na nic. Pokud ovšem všechno zůstane jen mezi námi..." Podíval se na Kenarecha a pak, významně, na Geraidha.

„To je bez řečí," odsekl starší princ a kysele se na bratra podíval.

„V tom případě vám zařízení rád ukážu. Až ho dodělám."

Princové neskrývali netrpělivost a zklamání. „Proč ne hned?" zeptal se Kenarech. „Alespoň naznač..."

„Pokud máme předejít zradě," doplnil tiše Geraidh, „musíme - musíme - se na to podívat, než se vrátí!"

„Zatím na mé práci není co k vidění," odušil pevně Elof a představil si třpytivou krásu, jež právě chladla dole ve výhni. „Jak dlouho ještě bude pryč?"

„Nejvýš tři neděle, řekl bych Zvládneš to do té doby, čaroději?" Hlas nemohl znít výhrůžněji, ale Elof se usmál, jako by si toho nevšiml.

„Pevně doufám," odpověděl. „Musím si ještě hodně věcí prostudovat a zvážit. Kdybych vám vzkázal nejpozději za čtrnáct dní... Po svém otrokovi, má mou plnou důvěru," dodal, když se zamračili. Viděl, jak se v nich sváří chtivost š opatrností, stejně jako dva kovy, jež nelze slévat.

Po chvíli Geraidh přikývl. „Dobrá. Ale pozor! Spiklenci mohou být všude. Ještě jsme si ani nedovolili varovat otce, neboť nepřátelé by zprávu jistě zachytili a byli by bdělejší. Zatím není důvod ho znepokojovat."

Elof se široce usmál a poklonil. „Nemusíte se bát, že vás zklamau. Co si mohu více přát než vděk následníkům trůnu a spravedlivou odměnu za svou námahu? Ani vám bych nepřál víc."

Kenarech se zahihňal. „Až se náš otec vrátí, dohlédneme, abys dostal svou odměnu. Cokoli si bude šikovný čaroděj přát, ne?" Zase se zasmál a pak mlaskl jazykem. „Ať toužíš po čem chceš, ať máš jakékoli chutě, nenech se omezovat, všechno dostaneš!" Při té představě pevně stiskl rty.

Geraidh káravě zavrtěl hlavou. „Tak sčetlý a schopný muž jistě nemá o podobné věci zájem!" pravil s jistotou.

„Pojď, bratře, odejdeme, než ho stačíš urazit ještě víc. Čekáme na tvůj vzkaz, pane, a necháváme své životy i dobro celé země ve tvých nikách. Jdeme, Kenarechu!"

Elof se hluboko poklonil; Kenarech mu blahosklonně pokynul rukou, ale Geraidh si ho chvíli prohlížel a pak sám trochu sklonil hlavu. Elof je provázel pohledem na svah a zrovna se chtěl posadit, když tu Geraidh vpadl zpátky do kovárny, došel k Elofovi a trochu příliš hlasitě zahalekal: „Nechal jsem tu rukavice! Musel jsem je tu někde položit... Á, tady!" Ležely na lavici vedle Elofa. Když se pro ně Geraidh sehnul, zůstal skloněný a pošeptal Elofovi: „Poslyš, moudrý

muži, slyšel jsi žvanění mého bratra a jistě sis udělal názor na jeho rozvahu. Nedá se mu věřit. Až pošleš ten vzkaz, pošli ho přímo mně!"

Kenarech strčil hlavu do dveří. „Co se děje, bratře?"

„Zapomněl jsem tu rukavice. A zrovna jsem říkal, že si chci také poručit brnění, až se časy trochu uklidní."

„Ne, pane čaroději," rozesmál se mladší princ. „Napřed ho udělej mně, protože tenhle ani nejedí na koni, natož aby s někým bojoval vlastníma rukama! Spíš se bude někde krčit u kamen a pletichařit..."

Geraidh ho rozhodně vystrkal ven, Elof se konečně posadil a složil hlavu do dlaní. Když loď odplula a Roc se zase objevil, Elof zvedl oči. „Nalij mi, prosím tě, hrnek vína. Musím si vypláchnout z pusy tu strašnou pachut'. ..." Šálek do sebe hodil na jediný lok. Roc mu dolil a Elof přikývl na znamení díky.

„Když si vzpomenu, jak král ty zniže zbožňuje...! Jak se ten starý vůl málem ztrhal, aby jim mohl nechat bezpečné jednotné království..." Elof zuřivě zavrtěl hlavou. „Skoro bych ho dokázal litovat!"

„Jak zasel, tak bude sklízet," poznamenal přemoudřele Roc. „Možná není snadné vyrovnat se s takovou výchovou. Vsadím se, že láska z něj dělá ještě většího tyрана a láme všechny, na které dopadne."

Elof přikývl.

„Jsou zlomení a ohnutí."

„To toho ještě moc nevíš!" zavrčel Roc. „Ta malá svině Kenarech cestou předstírá, že mi chce hodit peníz, zastaví se a začne hrabat v měšci. Když už mám hrát blbouna, stojím tam a čekám, a ten hajzlík mi povídá, ať tě varuju, že tě chce jeho bratr podrazit stejně jako podrazil jeho, a že máš vzkázat jenom pro něj. A když se mi tě nepovede přesvědčit, tak spoléhá na mě, že mu tu zprávu stejně donesu; a pak mi dá zlat'ák, celý zlat'ák, jako zálohu." Roc hodil minci na stůl.

„Tvoje zlato, do hajzlu!"

Zasmáli se tomu, ale Elof rychle zvažněl. „Přemyslím, jestli je Kenarech opravdu tak hloupý, jak si jeho bratr myslí. Geraidha nenapadlo podplatit tebe, což mi připadá skoro jistější, kdybys byl ovšem obyčejný otrok. Ale aspoň se mě snažil přesvědčit, že mě bude potřebovat i potom, když se zmíní o té zbroji..."

Roc dolil víno. „Jsou jeden za osmnáct a druhý bez dvou za dvacet; ať si je vezme Hel, mně je to jedno!" Znepokojen se podíval na Elofa. „Nechceš jim pomáhat, vid' že ne? Ani kvůli pomstě na Nithaidovi?"

„A nechat Kerys Ledu? To těžko! Spíš bych je udal Nithaidovi; jakou lepší pomstu vymyslím, než mu ukázat zradu v těch, které tak miluje? Ve vlastní krvi..." Elof se zamyslel. „Ale o takovou pomstu nestojím. Navíc mě upozornili, že by mi nemusel věřit. Přesto..." Bezmyšlenkovitě usrkl trochu vína. „Se spoustou věcí nejsem spokojený, Roku. Spoustě věcí nerozumím. Ty řečí o míru s Ledem - co mohlo Louhi přimět k něčemu takovému?"

„Možná ji Kerys už dost vyprášíl kůže, sám jsi to jednou naznačil. Přesvědčil ji, že bude lepší napřít síly jinam, možná i proti Morvanhalu."

„Může být, ale stejně tomu nevěřím. Nithaid odrazil jen Ekweš a ti nejsou víc než předvoj Ledu. Není tu ani stopy po oné jednotě myslí a srdcí, z níž má Led takovou hrůzu. Tihle dva jsou dobrým důkazem! Ohrožují celou zem. A zarazilo mě ještě něco..."

„To by taky mělo! Na zemi se vykašlali! Co bude s tebou a se mnou? Copak to nevidíš? Mají strach z toho, co jsi už dokázal! Když jim nepomůžeš, zabijou tě už jenom proto, abys nepomáhal jejich otci."

„Já vím," přitakal klidně Elof. „Měl jsem na mysli něco jiného, něco v celém jejich jednání s námi. Mluvíli v narážkách, aby se nic nevyneslo ven; z jiných úst by ta slova zněla úplně obráceně. Ale vyžvanil bys podrobnosti tak nebezpečného převratu někomu, koho ani neznáš? I kdybys sebevíc potřeboval jeho pomoc a byl si zcela jistý, že tvou obět' nenávidí? Spěchají tolik, že jim opatrnost nestojí za zdržení." Odmlčel se. „Nebo mně. Jako by věděli, že se mi má něco přihodit..."

„Nebo to už naplánovali!" zavrčel Roc. „Ti zrádní hajzlíci!" Tu se ale rozzářil. „Dva týdny ti ale nic nehrozí, jinak by ti na to neskočili. A potom..."

„Potom uvidíme. Vyřídím si to s nimi jinak. Ale musíme urychlit plány, Roku. Alespoň jsme získali čas ke klidné práci." V tom se ale opět spletl.

Následujících několik dnů se nelitostně dřel. Často už takové časy zažili, ale nikdy neměli tak jasně stanovený čas a za ním tak hlubokou propast. Do čtrnácti dnů musejí být hotovi, nebo zničí sebe a možná i všechno, co na světě milovali. Do práce se pouštěli před východem slunce a od výhně odcházeli až za tmy, byť léto pokročilo a večery byly dlouhé. Dřeli za světla i za tmy a odpočívali, až když se neudrželi na nohou a z rukou jim padalo nářadí, když se prsty klepaly nad jemnou prací a drobné detaily se slévaly v mlze unavených očí. Jednou za čas odpočívat museli, například když bylo nutno nechat vychladnout podzemní výheň, ale Elof na kýžený odpočinek přesto žehral. Spánek se pro něj stal příšerou, jež ho proti jeho vůli stahuje do černých hlubin, do nočních můr a virů, takže se budil ještě ztrhanější, než chodil spát.

Roc měl lepší spání, zato všechno jídlo mu chutnalo po kouři a sazích.

Pozdě jednoho večera, dvanáctého dne od návštěvy princů, zastihla chvilka vynuceného odpočinku Elofa na stoličce u krbu, kde si mohl nechat bolavé údy prohřívát příjemně vlahým teplem a jíst chléb s vínem, jehož chuť stejně necítil. Oči ho od nekonečných úprav díla pálily, v žilách mu zase žhnul chvat a strach, že práci nedokončí včas. Neměl stání a toužil po nějakém rozptýlení pro ztrápenou mysl. Vyráběl vlastně klenotnický kousek, ale tak mocný, že musí jeho sílu přesně spoutat, aby se nerozletí vnitřním napětím. Tak to bylo i s ním. Roc otvíral okna a dveře, aby vyvětral směsici pachů a čmoudů a nechal kovárnou nasáknout vůni myrtových keřů, na nichž hned za kovárnou vrzaly cikády. U okna obráceného k Řece se však zarazil, otevřel ústa a strašlivě zaklel. „Co je?" houkl na něj Elof.

„Je tam člun! Vytažený na břeh, plachta svinutá, za ním chrápu loďníci! Někdo se dostal na ostrov!"

„Ale kdo? Je to královská loď?"

„Ne, sotva poloviční. Ale stejně dost drahá!" Elof se otočil na berlich, ale to už se ve dveřích objevil stín. Zvedl hlas

a mocně zvolal: „Kdo přichází bez ohlášení na Ostrov čarodějů?”

Odpověděl mu ženský hlas, tvrdý, jasný a pyšný. „Princezna Beathail u sluhů svého královského otce nepotřebuje ohlášení! Pokloň se!” Dvěma vešly dvě dlouhé hubené ženské v dvorských šatech a zůstaly stát hned za prahem, nejspíše okukující vnitřek kovárny. Za chvíli, když nepozorovaly žádné nebezpečí, se otočily ven, uklonily a nechaly projít o něco menší dívčinu, snad dvacetiletou, znepokojivě krásnou, oblečenou v lovecký plášť zelené barvy jejich očí a kožené kalhoty. Zaváhala jen chvíli a když vedle velké kovadliny uviděla stát ohromného Elofa, vykročila k němu. V chůzi pohupovala pružným štíhlým tělem, až za ní vlála hříva kaštanovými vlasy; jen díky tomu v ní Elof poznal jedenáctiletou holčičku, jež kdysi přihlížela jeho pádu a potupě. A právě ona před ním teď stála a podávala mu ruku k políbení.

„Hledám mistra kováře,” řekla měkkým, trochu rozechvělým hlasem, když se bez dechu sehnul k její ruce. „Toho mrzáka... Valanta, čaroděje...”

Elof položil dlaň do rozhalenky, kde mu na krku viselo malé znamení.

„Já jsem mistr kovář, má paní, Elof Valantor. Žádné čaroděje tu nenajdete.” Pak se poklonil, jak nejlépe na berlich dokázal.

Napřed mu neodpověděla, ale vyvalila na něj oči, ve tváři neskrývanou přehlídku pocitů. Napřed to byl strach a překvapení; to o krok couvla a položila si prsty na hrdlo. Pak přišla bázeň a zájem, to když si ho prohlížela od hlavy k patě tak nepokrytě, až ho znovu zabořily zmračené nohy. „Ale... jsi daleko mladší, než jsem si tě představovala!” zvolala. „Nebo... sis tuhle podobu zvolil sám?”

„Jsem to, co vidíš, má paní,” odpověděl trochu prkenně. Naposledy ho viděla před osmi lety ještě dětskýma očima, a byť ani teď nebyl ve středním věku, zjevně čekala nějakého kolozubého kouzelníka z pohádek. Bratři jí možná vykládali výmysly a přeháněli jeho tajuplný zjev.

„No jistě!” rozesmála se, snad až s přehnaným veselím. „Byl bys skoro hezký, občas se umýt. A kdyby ses tu a tam usmál; nebo máš špinu a špatnou náladu tak zažranou do tváře, že by ti popraskaly?”

„Zastihlas mě v práci, paní. Večer bych byl vymydlený radost pohledět. A mám se snad ve svém žalu smát jako jepice na dvoře tvého otce? Kdysi jsem i na tvých tvářích viděl slzy.”

Znovu se zasmála a nakrčila drobný nosík, „ó, když jsi mě viděl naposled, byla jsem dítě. Otec mě sem celá ta léta nepustil.”

„A měla jsi sem chodit teď, má paní? Nebude se na tebe otec zlobit? Když se hned vrátíš, třeba se to nedozví...”

Povytáhla obočí. „To se mě chceš tolik zbavit? Navštěvuje tě tu tolik urozených dam, že musíš jednu vyhodit, než dorazí další?”

Elof se smutně usmál a znovu se uklonil. „Před tvojí krásou by jistě všechny zbledly, lady Beathail. Myslel jsem jen na tvůj zájem.”

Rozesmála se a zatleskala ručkama. „Vida, dovedeš se usmát, když chceš. A chovat se dvorně. Otec je ale daleko, pere se s divochy nebo nějakým odbojným lordem, co já vím, a navíc stárne. Těžko se bude starat o takovou maličkost, teď ne...” Zarazila se, protože ji něco napadlo, a začala prohledávat volné rukávce pláště. „Ne teď, když už sem připluli i moji bratři. Ale přesto nemám času nazbyt, v síni se dnes večer tančí. Nepřivedla mě obyčejná zvědavost, potřebuji od tebe něco opravit... takovou cetku, ozdůbku... á, tady je.” A k Elofovu úžasu hodila na kovadlinu obě poloviny roztrženého náramku. Stál jako opařený a z tváře mu zvolna mizela krev.

„Něco se děje?” zeptala se s dosud nevidanou účastí, Elof ji však slyšel jako z nesmírné dálky. „Není ti dobře? Nebo nejde opravit? Moc často ho letovali? Mluv beze strachu z mé nelibosti, je to má nejmenší tretka, ale mám ji od dětství a oblíbila jsem si ji, jenže pořád prská a mé dámy tvrdí, že už nemůžu nosit rozbitou věc, když už nejsem dítě, a že si ji musím dát spravit nebo vyhodit. Ale,” dodala hloubavě, „v celém městě není zlatník, který by dokázal ty kousky spojit pěkně a nadlouho, aniž by náramek úplně roztavil. A já mám strach, že by ho zkazili!”

Elof se nadechl a nalezl ztracený klid. Domyslel si, že tu jde o víc, že se opravdu roznesla zpráva o hrdinné výpravě obou princů, možná se dokonce vychloubal sám Kenarech, byť jistě zamlčel pravý důvod návštěvy. Beathail určitě nebyla mezi vyvolenými, jimž princové svůj cíl prozradili, ale nadšeně se chytla záminky k vlastní odvážné výpravě, aby se pak mohla chlubit, že si i ona troufla na tajemného čaroděje - tím spíš, že by s tím tatínek nesouhlasil.

„Tady půjde opravit snadno,” odpověděl, ale dál hledil rozbitý náramek v dlani a prsty přejížděl po zbytcích pájky na zlomu. Lhaním ničeho nedosáhne, jistě by si náramek vzala zpátky i ve dvou kusech. „Udělám to. Ale paní, víš, co jsi mi přinesla?” Opatrně volil slova. „Tuhle... cetku jsem udělal sám, byla mi odňata proti mé vůli a mně to málem zlomilo srdce. Byl to můj první dárek mé ženě, již jsem ztratil.”

„Och,” vzdychla dívka a zlehka se jedné půlky náramku dotkla prstem, takže se na kovadlině rozhoupala. „To je ale smutné, čaroději! Ale můj otec by ti našel jinou, stačilo říct, velice krásnou, i když nejsi celý chlap.”

„Jinou jsem nikdy nechtěl,” odpověděl Elof tak klidně, jak jen dokázal; na prosby bylo ještě brzy. Beathail se na něj zadívala pozorněji a zelené kočičí oči zjihly.

„To je sladké, musels ji tolik milovat! Scel mi ten náramek, Valante, a třeba najdeš jinou lásku...”

Elof propadl zoufalství a rukama sevřel hranu kovadliny. „Princezno, žádám tě, prosím, neber mi ho! Kdybych mohl, padl bych ti k nohám. Dej mi ho a já ti vyrobím takové klenoty, že na této zemi podobné ještě žádnou princeznu nekrášlily! Ozdobím tě světlem hvězd a měsíce, spletu ti korunu ze slunečních paprsků! Budeš zářit i mezi Mocnostmi! Neber mi však ten náramek!”

Vzrušením si okusovala ukazováček jako malé dítě. „Opravdu to dokážeš?” zašeptala. „Jak rychle? Bude to trvat dlouho?”

„Nelze to uspěchat, má paní,” připustil Elof. „Možná rok, když budu mít tak málo práce jako teď; to není na takový úkol vůbec dlouho... má paní, dej mi ho!”

Smutně, litostivě zavrtěla hlavou. „Bohužel," řekla tiše, „to nepůjde. Ráda bych tě nechala udělat ty zázraky, ale brzy..." Zase se zarazila. „Valante, já ti ten náramek nevzala, dostala jsem ho a mám ho ráda; nedám ti ho jen za slib. Můžeš si ho nechat pár dní, na opravu. Sprav mi ho, ukovej mi klenoty a pak ti možná dovolím o něj zase požádat. Neměj strach, do té doby se o něj budu dobře starat."

„Má paní!" zvolal bolestně Elof, „nehraj si s láskou, když po ní sama toužíš..."

Stiskla rty a dupla si jezdeckou botou. „Spoléháš se na mé dobré srdce, kováři! Jsi jenom otrok, mrzák mého otce, a nemáš právo na mě mluvit, natož mě o něco prosit! Mám nárok na všechno, co je tvoje, na všechny šperky, které kdy uděláš, jakmile je budu chtít! S princeznou z Lonuenů nebudeš kupčit! Můj otec se vrátí za pět dnů, já už za tři. Pokud nebude náramek vcelku, pozor na tu přemoudřelou hlavu! A nesnaž se mě podfouknout kopíi; nosila jsem ho celá léta a poznám ho i předělaný! Mezitím můžeš přemýšlet, jak vyjádřit princezně náležitou úctu!" Otočila se na podpatku, vyhnala před sebou dvorní dámy, zvířila prach dlouhým pláštěm, zadupala na prahu a zabouchla za sebou dveře. Elof se sehnul nad kovářinu, až na ni skoro položil čelo, a sevřel ji prsty, jako by je chtěl zarýt do chladného kovu.

„Fiha!" oddechl si za chvíli Roc a přerušil tak napjaté mlčení. „Starému Nithaidovi se to pěkně vymyká z ruky, když ho neposlouchá ani tahle žabka!"

„Ne, Roku," odvětil Elof. Hlas měl přísný, byť mu po tvářích tekly slzy a pot. „Je v tom něco víc, tím jsem si jistý! I ona nepochopitelně spěchala a dvakrát se málem podřekla, že času, mého času, mnoho nezbyvá... Proto měli naspěch i její bratři! A všechno to má nějakou souvislost s Nithaidovým návratem..." Ztěžka se odbelhal k oknu a sledoval, jak loďka odráží od břehu, spouští a napíná plachtu, šarlatovou jako západ slunce. Neviděl, jestli se princezna ohlíží. „Oas je ještě méně, než si sama myslíš, paní..."

„Ale zvládneš to?" zeptal se Roc. „Za pět dní, jestli jsou tvé obavy oprávněné... Stihneme to za tu dobu dodělat?"

„Musíme - nebo ne? A ještě jednu věc navíc. Protože tohle, tohle..." Zvedl kusy náramku, přitiskl si je k tělu, ke rtům, k očím, k hrudi. „Ať se stane cokoli, tohle spravím!"

Co Elof k práci použil, není zaznamenáno. Nejspíš přiložil oba díly k sobě, zalil je jemným jilem nebo pískem a jako kdysi formu uložil do žaru podzemních ohňů. Pak zřejmě nad kuklou, v níž se chvělo a měklo zlato, zpíval stejné tiché písně, dokud tekutý kov nenaplnil zatvrdlý otisk svého dřívějšího tvaru, ovšem spojený a slitý. Ve skoťápc se dokončila proměna, zvrátila se sama do sebe, rozpuštěný šperk se vrátil k původní podobě ve víru tak strašlivém, že obnovil původní jednotu, v bouři tak mocné, že přinesla dřívější klid.

Ať už Elof postupoval jakkoli, není pochyb, že uspěl, neboť podle záznamů pohlédl na předělaný kroužek a prohlásil, že totéž by chtěl udělat sám se sebou. „Roztavit se ve vlastní výhni, odlít se znovu, lépe! A přitom bych se zbavil staré strusky, všech krutostí a omylů, všech křivd, jež jsem spáchal i vytrpěl, na všechno bych zapomněl! Utekl bych jim a ztratil bych i tu prokletou touhu po pomstě. Začínám ji nenávidět, Roku, nenávidím to, co musím udělat, abych ji utišil. Je to daleko krutější pán než Nithaid! Nenávidím se, že takhle jedná, i když jde o takové lidi!"

„Co to do tebe vjelo? Smilování? Soucit?" Roc zvedl hlavu od batohu a ostře zahovořil: „Nic takového ti nikdy nevadilo. Chudákovi Ingarovi by se to bylo hodilo, co? Nebo Korentynovi, nebo Káře. Proč tě to popadá teď, když jde o stvůry tisíckrát horší?" Elof ucukl, ale na svou obranu nic neřekl; oba věděli, že to nejde. „Nikdy ses neohlížel na přátele, tak proč teď tolik ohledů k nepřítelům? Lítost je laciné zboží, když přijde pozdě, chlapče. Musíš udělat, co sis naplánoval, nebo všechno zničíš... možná víc, než si myslíš. Když budeš dělat hlouposti, nenapravíš se!"

„Nel!" zavřel Elof a dál leštil zlato, byť se už v poledním slunci blýskalo jako snad nikdy. „Ale mohl bych být ještě horší. Dost řečí! Nejvyšší čas, abys vyrazil, strážní loď čeká. A dej si pozor!"

Dveře se za ním zavřely. Elof s lítostí zabalil lesklý šperk do čtverce černého sametu a položil ho na ponk pod okno. Na chvíli se tu opřel, dal odpočinout unaveným svalům a zatím sledoval, jak strážní loď s Rokem na palubě vyplouvá na klidnou hladinu Yskianady. Byla to poslední figura, s níž mohl táhnout ve hře, v níž buď vláká soupeře do šachmatu nebo bude sám smeten ze šachovnice. A s ním Roc a mnoho dalších. Troufl si moc? Pozdě litovat, měl by se soustředit na práci. Výheň už naložili dřív, nejvyšší čas ji zavřít.

Odkulhal ke kolu a otočil jím. Cítil, jak se pod ním posouvají dvířka, byť mu připadalo, že jdou trochu ztuha. Ve třech čtvrtinách dráhy se zasekly. Zaklel, škubl kolem, otevřel dvířka dokofán a zase je přibouchl, tentokrát o kousek dál. Zkoušel to znovu a znovu, vši silou, až se dvířka dostala přes překážku, hladce dovřela a s prasknutím zapadla na místo. Otevřel průduchy, odkopl závoru na horních dveřích, zvedl je a rychle uhnul, když z nich vylétl horký vzduch. Pak už stačilo čekat, až se lístky dostatečně rozvinou a prozradí mu, že je dole bezpečno. Jen čekat, a on nemohl ani netrpělivě přecházet. S nohama a rukama zabalenýma v hadrech slezl na schodiště a lampou posvítil do smrduté tmy. Když se nadechl výparů, rozkašlal se. Podlaha vypadala jaksi jinak, změnil se sklon i tvar. Kulhavě sešel po schodech až dolů, i když se hadry začínaly pálit, a dole u dvířek uviděl na podlaze rozlitou strusku. Není divu, že dvířka nešla zavřít! Podzemní ohně z nějakého důvodu nabývaly na síle a z žíly za dvířky vytekla láva až do výhně.

Při tom pohledu ho jala hrůza. Jeho práce, jeho výtvar, jeho poslední brána na svobodu závisela na této výhni, ba i holý život, pokud bude hra pokračovat podle plánu. A teď ji nemůže bezpečně používat. Přesto bude muset dvířka ještě jednou otevřít - pokud to vůbec půjde - a možná uvést do pohybu síly, jež budou mít strašlivé následky. Náhle si všiml kouře; doutnaly na něm hadry a jeden volný cíp už dokonce chytil plamenem, malým a snadno uhasitelným. Ale nešlo to! Zaklel a vyběhl nahoru po schodech, nějakou dobu to však trvalo a u dveří už všechny hadry plápolaly. Udusil je pískem a ne vodou, protože ta by se příliš rozpálila a prosákla na kůži. Vztekla ze sebe spálené hadry strhal a sesul se pod otevřené okno; teď musí hodně rychle přemýšlet.

Když se nad nehodou zamyslel, uvědomil si, že mohla dopadnout hůř. Ten výron lávy jistě potřeboval nějaký čas. Možná se vylil jen pár chvil před tím, než zavřel dvířka. Nejspíš se to stane znovu; měl by být schopen pracovat nárazově v krátkých úsecích a sledovat, co se děje pod výhni. Zpomalí ho to, možná až příliš, ale jinou možnost nemá. Tím rychleji bude muset pracovat. Hlavou se mu honily potíže současné i budoucí a byť kovárenské stroje stály, hukot

vody v náhonu, praskání chladnoucího kovu a meluzína ve větracích šachtách přehlušily zaskřípění člunu na pláži a tiché kroky, jež zaslechl až u vlastního prahu. Rychle se posadil.

Ve dveřích stála Beathail, sama. Dnes měla lehké hedvábné šaty s listovým vzorem a stříbrným pásem. Zapadající slunce ji v tenké látce proměnilo v prohnutou vrbu. Byla nejistá, skoro nesmělá, ale jakmile ho uviděla, zatvrdila se. Vsedě se jí uklonil. „Dobrý večer, paní. Očekával jsem tě zítra; vracíš se dříve, než jsi řekla.“

V koutcích jí zaškubal povýšený úsměv. „Proč bych neměla? Záleží to jen na mně. V každém případě jsi měl spoustu času. Tak co? Hotovo?“ Elof se sehnul pro berle, ale neodpověděl. „Tak co?“ vřískla a dupla si. „Spravil jsi ho, jak jsem ti poručila?“ Tu si náramku všimla, zářil na černém sametu jako slunce mezi bouřkovými mraky. „Á,“ poznamenala dutě, „spravil...“ Pohrdavě odfrkla. „Vidím, že přece jen umíš poslouchat jako správný otrok.“ Elof v jejím hlase téměř s jistotou zachytil zklamání. Došla k náramku a zrovna si ho chtěla vzít, když tu ji předešel Elof.

„Paní,“ řekl tiše, „znovu jsem z toho šperku udělal celek, ale nikdy jsem neřekl, že pro tebe.“

„Co si to dovoluješ?!“ zaječela a znovu si dupla.

„Paní, ten náramek není pro tebe. Má velkou sílu udržet pouto. Nevytvoří vztah tam, kde žádný není, ale stávající pouto zesílí, byť pokaždé jinak.“ Princezna po náramku přesto chňapla, Elof ho však nepustil. „Paní, varuji tě jen kvůli tobě!“

„Dej mi ho!“ Z karmínových rtů cenila bílé zuby. „A přestaň s těmi kouzelnickými řečičkami; copak jsem ho nenosila celá ta léta? Máš mě pořád za malé děčko, že se mě snažíš vystrašit hloupostmi?“

Zatahala za náramek a i když jí scházela Kařina síla, Elofa vzpomínka tak přemohla, že uvolnil sevření. Naléhavě ji však chytil za loket, aby si náramek nemohla natáhnout. „Paní, jestli si ten šperk vezmeš, přijímáš zodpovědnost za všechno, co se pak stane...“

„Jdi pryč!“ vykřikla, uskočila a navlékla si kroužek na ruku. „Otroci už byli umučeni za menší provinění! Jsi špinavý, smrdíš potem a kouřem...“

Elof vzdychl; když jí bude jakkoli nepříjemný, ničeho nedosáhne. „Omlouvám se, paní. Když jsi přišla, zrovna jsem se chystal umýt.“ Stáhl si propocenou kazajku, sehnul se nad náhon, jenž protékal kovárnou, namydlil se mastným louhem a rychle se opláchl ledovou vodou. Napůl se bál, že princezna prostě odejde, ale věděl, že ještě stojí za ním, skoro cítil její dychtivost. Kvůli náramku? Tu posměšně prohlásila: „Máš pěknou sbírku jizev, otroku. Člověk by si skoro myslel, že jsi válečník nebo dobrodruh a ne čaroděj a řemeslník.“

Zasmál se a na rtech ucítil hořkost. „Když bylo třeba, byl jsem obojí,“ řekl, aniž by se otočil. „Kdysi. Překročil jsem celou zem, našel jsem v horských pevnostech duergar a dva roky s nimi žil, žil jsem i s lesními álfar, s Tapiauovými dětmi, a unikl jsem moci Hvozdu. Plavil jsem se přes Východní moře, bojoval jsem po boku krále ve vyhnanství, dokud nezískal trůn. Pod zemí jsem se střetl s drakem a na schodech v jednom paláci dokonce se samotnou ledovou čarodějnici - a přemohl jsem ji! Přesto bych byl daleko raději zdravý a v míru ve své vlasti se svou milovanou ženou po boku.“

Rozesmála se. „Nejsi jen buran, ale i chvastoun!“

Elof se podrážděně otočil a princezna zalapala po dechu. Natáhla ruku a prstem mu zlehka přejela po ráně na hrudi. „Tady máš také jizvu! To je... stejná rána! Jako na zádech...“

„Tvůj otec si té jizvy také všiml, krátce předtím, než mě dal zmrazit. Než ze mne udělal oškubanou labuť, přivázaného jestřába! Neúplného člověka!“ Odvrátil se a princezna znovu zatajila dech.

„Tady máš další dvojici jizev, ještě vybledlejší! Ale... každá z těch ran je smrtelná! Jak jsi k nim přišel? A jak jsi je přežil?“

„Spíš se zeptej proč!“ odsekl a pokračoval v mytí.

Po chvíli ticha požádal tenký hlásek: „Budeš mi vyprávět nějaké své dobrodružství?“

Pomalů vstal, otočil se a sáhl po hadru na utření. „Příteli nebo člověku dobré vůle bych vyhověl. Ale k čemu je vyprávění lhotejnému posluchači?“

Zlehka mu položila ruku na předloktí. „Jak víš, že to s tebou nemyslím dobře? Budu ráda poslouchat, jestli chceš.“ Sklonil k ní hlavu a její dotyk ho začal náhle pálit hůř než plameny výhně. Už dlouho, předlouho se ho nedotkla žena. Zrychlil se mu dech, zapomněl na trpělivost a přitiskl si její ruku k tělu. Zarazila se, ale dlaň neodtáhla. Polkl a uslyšel, jak mu dech hvízdá v nose. Princezna váhavě zvedla druhou ruku a položila mu ji prsa.

„Srdce ti buší jako kladivo!“ řekla a hned se s očima sklopenýma zasmála.

Na rtech mu zahrál napjatý úsměv. „A co tvoje?“ Pomalu a zkusmo si jeho ruku položila na bok. Elof stejně pomalu, schválně potměšile sjel prsty po žebrech k pasu a pak zase nahoru, přes křivku nadra a špičku napjatou pod lehkým hedvábím. Pošepal jí do ucha: „Buší...“ a pak ji políbil na boltec, na krk pod ním, na sametovou tvář a nakonec i na pootevřená ústa.

Princezna se zprvu polibku bouřlivě, snad trochu nešikovně poddala, ale tu se vykroutila a odskočila. „Jak sis to mohl dovolit?“ vykřikla. „Co jsi... cos to udělal? Co jsi se mnou provedl? Jakým kouzlem jsi mě...“

Elof zavrtěl hlavou. „Nijak jsem tě neočaroval, má paní. Ale jedno kouzlo sis navlékla sama. Dokážeš ho teď tak snadno shodit? Má sílu. Ale pamatuj, nevytvoří nic nového, jen zesílí, co už...“

„Ne!“ vykřikla a prudce si náramek strhla. Na chvíli se chytil za šaty, pak spadl a odkutálel se na pohozenou pytlavinu. Tu však zoufale zasténala, objala se rukama a propukla v hysterický pláč.

Elof k ní natáhl ruce, pohladil ji po tváři a princezna neucukla. Palci jí setřel s tváří slzy a pak ji zvedl hlavu, aby se mu podívala do očí. Prsty jí pročísl kadeřavé vlasy, z týla sjel kolem krku k výstřihu a podél lemu až na hrud'. Přivěla víčka, uvolnila se, zaklonila hlavu, ale to už hbitými prsty povolil první přezku a polaskal ji na hrdle mezi klíčními kostmi. Pevně se ho chytila, aby neupadla, když Elof rozepnul další přezku, a ještě další, dokud šaty neodhalily souměrná malá prsa. Tehdy ji přitiskl k sobě, hrud' na hrud', políbil ji a princezna neucukla; sála z něj jako z pramene.

Cítil, jak se jí třepetá srdce, ale pod žebry nahmatl ještě jeden rytmus, jako by jí v těle sídlil uvězněný skřivan a snažil se probít na světlo. Jak se šaty vpředu rozevřely, našel opatrnými prsty zdroj toho chvění pod vlhkými kučerami. Šaty spadly i s pásem na stříbrný písek. Čelem se mu opřela o rameno a sama začala s průzkumem. Elof se náhle zarazil; po celá léta napůl věřil, že není zmrzačený jen na nohou, a teď se bál, že to bude pravda. Jakmile mu ale pavoučími prsty stáhla kalhoty, strach ho opustil. Povedlo se mu zakrákorat jí něco do ucha a už se společně odpotáčeli do jeho postele, aniž ho přestala hladit a obtiskovat mu rtěnkou na hrudi rudé rány. Odhodil berle a svalil se s ní na hrubou pokrývku. Zvedla hlavu, zlíbala mu rty, krk, ramena a podpaží otláčená od berlí. Elof se nadzdvihl na loktech, zdržel se ústy na jejich nadrech a pokračoval níž, hodoval po dlouhém půstu, až se prohnula v zádech jako luk a zajela mu prsty do vlasů. Pak se v jediném vzdechu dvou hrdel proplekli jako hadi a spojili.

Nebyla v tom láska, snad naléhavost, spojená touha, ukájená z jednoho zdroje. Ve své lačnosti neznala hranic ani překážek; Elofovy nohy byly i s dlahami k ničemu, ale pouhou silou paží si s ní dělal, co chtěl, jako vichřice s listem. Vítr rozmýchal i jediný plamen v jejich slabinách a v horoucím výbuchu světla brzy pohltit je, místnost i celý vesmír. Viseli v tom okamžiku jako v bezčase, ale pak pominul a do jejich životů se zase nahnul svět. Leželi zpocený mezi dekami a ještě sebou škubali jako bojovníci prokláti zbraní soupeře. Rty roztřesenými za hranicí slov lapali po dechu.

Když však v Elofově srdci uhasly plameny, zbyly z něj jen vyhaslé uhlíky a popel. Propadl černé náladě, v níž mu právě prožité připadlo jako o něco lepší znásilnění, ubohá parodie toho, co prožíval s Károu. Stesk po ní ho opět bolestně bodl u srdce. Beathail vycítila, že něco není v pořádku, a pokusila se ho rozptýlit milostnými slovíčky. Byla nezkušená, ale ne neznalá, a v Elofovi se pod dotyky prsou a rtů na kůži záhy rozlilo teplo. Stesk zahnal cynismem a rozhodl se užívat si, dokud má možnost; držel se zpátky už dost dlouho. Když ji začal laskat, zasmála se a sklouzla mu ústy do klína, Elof se zajíkl, rozesmál, zvrátil hlavu...

A uviděl na podlaze kovárny natažený dlouhý stín, rozostřený, beztvářý, démonický. V otevřených dveřích stála útlá žena, z ramen jí vlál plášť, na sobě neměla než krátkou kroužkovou košili a helmu ve tvaru dravčí hlavy- V šikmých úzkých průzorech plály černé oči hněvem, odraženým i v postoji celého těla, v útočném postavení dlouhého kopí. Vtom ji spatřila i Beathail, vykřikla a schovala se pod příkrývku. Elof na ni ale zapomněl, viděl v ní už jen část své hanby. Vyskočil, mysl stále zatemněnou, vyrazil ke dveřím, ale hned upadl po hlavě na zem. Dopotácel se a doplazil ke světlu, natáhl k postavě ruku, ale náhle v těch očích vyčetl slova a v mysli uslyšel její hlas.

„Teď jsi mne ztratil! Navždy!“

Ruka mu spadla. Nedokázal se jí už dívat do očí, sklonil tedy hlavu. Dlouhý stín změnil tvar, jako by teď vlál z roztažených rukou, kovárnou zahučel poryv vichru a navál mu do očí zvířeny písek. Světlo se zachvělo a náhle byly dveře prázdné. Elof se otočil, promnul si oči a složil se vedle postele.

Beathail vyskočila zpod dek a sevřela mu ruku. „Kdo to byl, lásko? Řekne to...“

Elof se na ni pohrdavě obrátil a napřáhl ruku k ráně. „Zmiz, ty zrádná zmije! Vypadni a nech mě být! Táhni k Hel, spratku! A vypros si u ní srdce, které tam ztratila nějaká lepší duše!“ Ucukla a začala kvílet jako malé dítě. Elof složil hlavu do dlaní. „Ne! Ne. Promiň, můžu za to sám.“ Podíval se na ni. „Jen já sám. Ty jsi jenom hloupá. Přišla jsi sem škodit, pokoušet a provokovat medvěda v kleci...“

„Přišla jsem, protože... mi tě bylo líto!“

Elof smutně zavrtěl hlavou. „Ne, princezno. Tak to není, ať si namlouváš, co chceš. Pravda, litovala jsi muže, který se ti navíc líbil, že je tak sám a bez ženy. A protože nerozumíš lásce, chtěla jsi mu pod nos strčit svou krásu jako hračku. Proč ne? Od dámy tvého postavení to bude nesmírně blahosklonné, měl by být poctěn. Přišla jsi sama, když sis byla jistá, že i on je sám. Chtěla ses chvíli bavit na jeho účet, uklidnit vlastní city, ale uniknout bez šrámu, vysmát se jeho zoufalství. Ale s takovými city není radno si zahrávat, paní, zvlášť s vlastními. Spoutaly tě, staly se tvými okovy. Nemám pravdu?“

Plakat přestala skoro hned; ve tváři teď měla jen vztek, ale Elof ji umlčel pokynem ruky. „Mám ti říci, proč jsem si tak jistý? Protože kdybys mne opravdu litovala, nechtěla bys mne podvést. Netajila bys přede mnou, co mi tvůj otec chystá, jakmile se vrátí. Co ze mě dělá jednoho z mála mužů, s nimiž si můžeš zalaškovat? Myslíš si, že brzy budu někde daleko nebo už nebudu naživu. Ale jistě, napřed jsem ti musel spravit tvůj drahý náramek!“

Vztekle zařvala jako ponížené děcko, ale pak si všimla smutku v jeho očích a pomalu utichla. „Nedívej se na mě tak!“ zakňourala. „Neubližuj mi!“

Elof ji dál neúprosně probodával pohledem.

„Co Nithaid zamýšlí?“

„Chce... ledová čarodějnice mu nabídla mír! Má jen jedinou podmínku...“

„Že mě jí Nithaid vydá?“

Zuřivě přikývla a přitiskla si deky k nahému tělu. „Napřed... nesouhlasil, smlouval... Teď se říká, že mu nabídla i Bránu a všechny Divoké kraje, že odejde z Kerysu a vezme divochy do jiné země... Říká se, že se vrací, aby své rozhodnutí oznámil sám...“

„Jistě, než se o tom dozvím já.“

„Ano!“ vzdychla. „Takže... tak...“ Začala zase nabírat, pomalu, a v hrůze k němu zvedla oči. Zhluboka si povzdychl a když k ní natáhl ruku, přikrčila se; chtěl ji ale jen pohladit po rameně.

„Byl jsem na tebe příliš hrubý. Měla jsi v sobě trochu soucitu, i když ne moc. Vínu nesu sám. Nepřeji ti nic zlého, Beathail, a nikomu o tobě nepovím. Obleč se a běž. Nech mě tu, jinou společnost než sám sebe si nezasloužím.“

Byla tak vyděšená, že hned vyskočila a utekla ke dveřím, aniž by cestou sebrala šaty. Jednou se na Elofa ohlédla, pak i na náramek, zakutálený v pytlovině, nezdálo se však, že by o něj stála. Na chvíli dveře zaplnil její stín, vzápětí nahá vyběhla do světla a už se nevrátila. Nazítří brzy ráno přijel Roc a krokem nejistým po vypitém víně došel do kovárny. Jakmile za sebou ale zavřel dveře a zmizel z očí strážných na lodi, vrátila se mu jistota a navíc výborná nálada. Vítězně

praštil pěstí do stolu. „A je to! Všechny tvé vzkazy předány, dopisy doručeny. No řekni, nejsi na mě..." Vtom se zarazil a chvíli pozoroval, jak si Elof na druhém konci stolu bezmyšlenkovitě hraje s náramkem. „Co se děje? Nechceš to slyšet? Co jsi tady vlastně vyváděl?" Obešel kovářnu, nakoukl do výhně a pustil se do Elofa: „Práce to nebyla, to vidím! Neudělal jsi ani polovinu! A když nám jde o každou pitomou minutu... Chlape, co se s tebou děje? S tebou by ztratil trpělivost i anděl, a začneš s tím zrovna teď. Chceš zahodit svůj i můj život? Protože tě najednou píchlo svědomí a ty nechceš vztáhnout ruku na bandu hajzlů a zrádců, kterým právě to svědomí nestojí ani za... teď nevím! Ty a tvoje koniny! Přestaň si hrát s tou věcí a poslouchej..." V hněvu chtěl zřejmě Elofovi vyškubnout náramek z ruky, ale Elof ho chytil za zápěstí a nedovolil mu sebemenší pohyb.

Pak zvedl oči a promluvil stejně ponuře, jak se tvářil.

„Pleteš se ve mně, příteli!" Povolil stisk. „Tohle mě netrápí. Nějakou práci jsem stihl a navíc jsem musel udělat jiný úkol. Co zbývá, stihneme včas - těsně. Byla tu Beathail..."

Roc se podíval na něj, na náramek, na neustlanou špinavou postel, v níž této noci zjevně nikdo nespál. „A vida, Beathail?" vydechl.

„A Kara..." Gestem Roka umlčel. „Počkej! Vím, co Nithaid chystá, a není to pěkné. Ať už se stalo cokoli, dobře, že Beathail přišla. Roku, nezbyvá ti už ani chvilka; jsi si jistý, že je všechno připraveno?"

„Tak teď už mě chceš poslouchat? Budiž." Vypadalo to skoro jako každý jiný výlet na břeh v Elofových službách, tentokrát do paláce. Roc doručil objednávku materiálu a šikovně přitom stihl i jiné pochůzky. S plným měšcem a trochou snahy se mu podařilo přemluvit své strážce k tahu přístavní čtvrti, kde společně popili ještě s několika starými známými z řeky. Opravdu stihl všechno a na háčku se houpala návnada. „Přesně jak jsi řekl. A vyřídil jsem i pozvání sem na ostrov, sám a úplně tajně, za stanovených podmínek dnes večer. Nešlo to snadno, když se jedná o tohle místo! Ale pak jsem vyřídil i zbytek vzkazu: Ukáži ti tajemství, s nímž ovládneš bratra jediným úderem - doslova, jak jsi řekl. Ten měl ale radost!"

Roc sám se usmíval, když rozhovor popisoval, Elofovi však dobré zprávy náladu nezvedly. Znaveně přikývl, nesmírně starostlivě zabalil náramek a položil ho stranou. „Díky, vedl sis dobře, Roku, jako vždy. Kéž bys už nemusel nic vyřizovat, abys byl alespoň ty v bezpečí! Ale jak říkáš, musíme pracovat a také se připravit na přijetí vzácných hostů. A také ti musím povědět, co se na nás valí, protože jsi měl pravdu. Louhi si domyslela, kde jsem, a jestli jí to Kara ještě neprozradila, teď jistě nezaváhá..."

Toho dne si odpracovali nejtěžší směnu v životě, zhoršenou ještě nepříjemným tušením. Viselo nad nimi jako nehybný vzduch před bouří, napínalo jim nervy k prasknutí a rozptylovalo myšlenky. Snad, stokrát za ten den dostali chuť se do krve pohádat, ale naštěstí neměli čas. Když zvedli hlavy, aby si vytřeli z očí pot nebo narovnali ztuhlá záda, setkali se pohledem a mlčky se ujistili o společném strachu. Jen jednou Elof přerušil práci bez zřejmého důvodu, to když hledal dvě stříbrné misky, jež kdysi vyrobil jako první zkušební kousky na dar pro Nithaida. Roc ale našel čas se ho na ně zeptat až na sklonku dne. Elof nádoby otočil v dlani. „Samy o sobě důležité nejsou; špatná práce, žádná síla. Jenom trocha Nithaidova stříbra. Chci k němu být přece jen trochu milosrdný, Roku."

Roc vytřeštil oči. „Po tom, co ti řekla ta..."

„Tím spíš - ale on to stěží ocení! Jak jsem řekl, neřadím mu ty dva parchanty. Ať si dál myslí, že jsou mu věrní."

Roc pokrčil rameny. „Proč se tím zabývat? Není hloupý, domyslí si to sám, jen trochu chtít."

„Ano. Ale to půjde jen velice těžko... Musím mu to strčit až pod nos..." Odmlčel se. Roc čekal, ale když Elof znovu promluvil, hlas mu zněl daleko veseleji. „Kolik je hodin?"

„Hodina do půlnoci," odpověděl nevzrušeně Roc. „A k západní pláži křížuje malý člun. Už jedou, Elofe. Uklidni se a zatvrd' srdce!"

Od návštěvy princů na Elán Ghorenyhanu utekly už dva týdny, jež pro Elofa znamenaly čtrnáct dnů nejtěžší práce, složité a jemné, jež by obyčejného otroka zabila. On na ni však byl zvyklý od dětství a nestěžoval si. Srdce měl však těžké a ještě nedokončil, co měl. Přesto teď musí všechno odložit, neboť o této noci mluvil Rokův vzkaz, o této hodině.

„Ano, je to Kenarech!" sykl Roc. „Trochu se předvádí, ale kormidluje dobře. A snaží se člun schovat, jak jsi vzkázal. Tak, už jde nahoru."

Za chvíli už stál mladší princ na prahu, ve tváři tak

rudý vzrušením a námahou, až se díky plamenům výhně zdálo, že sám hoří. Drahé oblečení halil černý plášť, Elof pod ním zahlédl i kroužkovou košili. Uklonil se. „Pojď dál, můj pane! Jistě už nemáš strach navštívit Ostrov čarodějů, když čaroděje znáš."

Kenarech se zamračil. „Nemám strach z nikoho. Ale tenhle ostrov se tak jmenoval dlouho před tím, než vás sem otec poslal, a měl ošklivou pověst. Proč myslíš, že sem vozili vyhnance?" Roc si s Elofem vyměnil významný pohled, ale Kenarech si ho nevšímal. Popuzen zmínkou o strachu rychle vstoupil do kovářny a rozhlédl se. „Nuže, mistře Valante? Kde máš pro mne to tajemství?"

Elof se znovu uklonil a stáhl si kápi na záda. „Připravoval jsem ho dlouho a těžko, pane, chce to už jen chvíli."

„Cože?" Kenarech se zaškaredil na celou kovářnu. Jedno kolo se pomalu a tiše otáčelo, plameny ve výhni plápolaly, ale jinak tu ničemu nerozuměl. „Jak dlouho?"

„Do půlnoci budu hotov, můj pane."

Princ si oddechl. „Aha, tak to stačí. Nemáš víno?"

Dostal nejlepší, jaké kdy Nithaid na ostrov poslal, a byť Kenarech nechal napřed ochutnat Elofa, po číši se uvolnil ještě víc. Zvědavě čmúchal po kovárně a s obdivem si prohlížel rozdělané práce, především drahokamy zasazené do pavučin zlaceného drátku. Poznamenal, že Elof vypadá unavený, a dodal, že ta námaha snad stála za to. Nakonec, chvíli před půlnocí, vyšel ze stínu zcela opomíjený Roc a uklonil se. „Už budeme hotovi, pane."

„Tak to přines!" řekl tiše Elof. „Můj pane, potřebujeme tmu..."

„Jak chceš," podvolil se, ač nerad princ. Elof viděl, že sahá po meči, a usmál se.

„Zaříd' se, jak uznáš za vhodné, principi. Já své slovo dodržím." Kenarech úsečně přikývl a dál se snažil působit neohroženě. Elof si vyhrnul dlouhý levý rukáv a tu na kovárnu padla tma jako síť. Slyšel Kenarechův zrychlený dech. „Tiše, můj pane, už jen chvilíčku! Trpělivost! Je to tu..."

Dveře vrzly, tmu prořízl stříbrný obdélník a na podlaze zaduněl těžký krok. Elof se zhluboka nadechl a znovu vyhrnul rukáv; na ruce měl kroužkovou rukavici, prsty sevřené na kameni uprostřed dlaně, jenž před chvílí nasál všechnu záři kovového prášku ve výhni. Slyšel, jak Roc zase zavírá dveře, otevřel pěst a kovárnu ozářil děsivý jas, ostrý a démonický, bez jediného stínu. Strašlivá záře odhalila uprostřed místnosti šedou postavu prince Geraidha. Elofův vzkaz totiž dostali oba, každý však přijel jindy a na jiný břeh. V tom hrozném světle uviděli jeden druhého právě v okamžiku zrady.

„Tak!" zvolal, když jas pohasl a do kovárny se vrátilo měkké světlo ohně. „Chtěli jste mě zaplést do své zrady a pak zradit i mne? Pamatujte však, že já své slovo dodržel! Každému z vás teď stačí jen tasit a seknout; pak získá navrch nad bratrem!"

Stáli tam nechápavě déle, než Elof považoval za možné, oslepení jasným zjevením na očích i na duchu. Měl čas počítat úder srdce, neboť mu bouchalo tak hlasitě, že se od něj trásly snad i zdi. Pak, v největší shodě, jaké v životě dosáhli, se oba bledí princové otočili na něj. V očích měli vraždu. Vytasili meče, byť Elof nebyl ozbrojen. Kenarech stál blíž, vykročil tedy jako první lehkým kočičím krokem. Elof se nepohnul, jen z něj nespouštěl oči. Geraidh ho zatím obešel zezadu mezi ponky, ale pomalu, aby nechal napřed zaútočit bratra. Kenarech už byl tak blízko, že Elof viděl, jak se mu chvěje brada a v očích mu stojí slzy vzteku. Pak zvedl meč a sekl Elofovi shora po nechráněné hlavě.

Čepel vylétla do cesty jako had rychlá rukavice a ostří dopadlo mezi palcem a ukazovákem přímo na bledý drahokam v dlani. Bez jediného zvuku se na něm zastavilo, neboť kámen vysál z úderu všechnu sílu, prsty ji sevřely. Elof čepel stiskl a zakroutil jí, neboť jen v levé ruce měl větší sílu než Kenarech v obou. Princ pochopil, co bude následovat a otevřel ústa, ale to už Elof povolil stisk. Oder nebyl nijak silný, neboť oba princové znali boj spíše ze cvičiště než z bitev, ale lebku by otevřít dokázal. Teď ale meč stejnou silou vylétl proti ruce majitele. Čepel Kenarechovi přesešla krk a princova hlava spadla v krvavé spršce na ponk. Tělo se v křeči složilo na pískovou podlahu.

Geraidh uskočil, neboť mu příliš pozdě došlo, že nebojuje proti bezbrannému mrzákovi, ale proti mocnému čaroději. Zkusil utéct, ale u dveří stál Roc s napjatým dlouhým lukem. Princ zavyl jako zvíře, zvedl meč, jako by ho chtěl hodit, ale pak se v zoufalství vrhl na Elofa. Kovář ho chytil za zápěstí, náraz ho ale zbavil rovnováhy a srazil ho na velkou kovadlinu. Kenarechův potřísněný meč měl skoro u nohou, ale když se pro něj pokusil sehnout, chytil mu Geraidh volnou ruku levačkou. Elof v těžkém postavení nemohl využít všech sil a tak se potáceli na místě snad celou věčnost, i když Roc za tu dobu sotva stihl odložit luk a chytil pohrabáč. Geraidh řval na Elofa jako šílený, prskal na něj, jako vlk mu chňapal po krku a Elof si zatím pod dvojnásobnou vahou lámal páteř o hranu kovadliny. Možná by to s ním dopadlo špatně, neboť se nemohl opřít o nohy, ale vyděšený Geraidh náhle pustil jeho ruku a nahnátl u pasu tulích. Ta kratičká úleva stačila. Ještě než stačil dýku zvednout, Elof ho chytil za zdobenou náprsenku a odstrčil ho od sebe a stranou. Hrana kovadliny zasáhla vyššího muže v pase a princ se přes ni přehnul s vyraženým dechem. Elof se v podobné bolesti ohnul k zemi a když na něj Geraidh shora zaútočil, proti temnému stropu se zaleskla i Kenarechova čepel.

Geraidhův meč prosvítl tak blízko, že roztál Elofovi šat i kůži na žebrech. Kenarechův meč se strašlivým zařinčením dopadl na kovadlinu. Nekoval ho Elof, při nárazu do vyztuženého železa se tedy rozlétl na tisíc úlomků. Svou práci ale vykonal. Geraidhova zkrvavená čepel pomalu spadla na zem, tělo sklouzlo s kovadliny a následovalo zbraň. Roc vykřikl odporem, když se mu k nohám přikutálela princova hlava.

Elof si ho však ani nevšiml. Upustil zlomený jilec, strhl ze sebe proseknuté roucho a hodil ho na obě hlavy. S překvapivou silou pak chytil mrtvolu za bezvládné ruce a odtáhl je do zadního kouta. Roc mu přispěchal na pomoc, ale Elof ho odehnal. „Tohle si vytrpím sám! Ty si tím ruce špinit nebudeš!" Když skřípaly kovové dveře, Roc se otrásl, pak ze sklepa uslyšel padat dvě těla a nakonec zase vrzání dveří, definitivní jako umíráček. Otočilo se kolo, zachrastily řetězy, podlaha se otrásla a stříbrné listky se zkroutily jako jejich živé předobrazy v podzimní vatře. Elof odhodil hole a napůl se posadil, napůl padl na cihlovou lavici u výhni. Hrbil se tu několik dlouhých minut, hlavu svěšenou, hřbet ruky přitisknutý ke rtům, jako by naslouchal spalujícímu řevu pod podlahou.

„Tak co?" zeptal se Roc. „Ještě si to chceš rozmyslet?"

Elof zavrtěl hlavou. „Ne!" pravil smutně, ale pevně. „Zbývá nám už jediná cesta. Na rty mi stíkla krev a má hořkou pachut'."

Roc přikývl. „Prý ji mívá. Měl bych si zabalit."

Netrvalo mu to dlouho. Když měl batoh plný, vytáhl zpoza dveří okovaný luk, povolil tětívu, vyčistil ho a opatrně zasunul do dlouhého toulce na zádech. Teprve potom se zase obrátil na Elofa a uviděl, že ani on nezahálel. Po hábitu nezbylo ani památky, ale vedle Elofa ležela truhla z nezdobeného dřeva, opatřená bohatou petlicí. Roc zvedl zavazadlo. „Abych už šel..."

„Ano," přitakal tiše Elof. „Nejvyšší čas!" Zvedl bednu. „Viš, co máš dělat s tímhle?"

Roc truhlu opatrně převzal a natáhl se po petlici, Elof ho však zadržel. Roc chvíli přešlapoval na místě. „Vezmu si Kenarechův člun, vypadá šikovněji pro tak mizerného kornidelníka, jako jsem já. Geraidhův ti nechám, pro všechny případy..."

„Ne. Potop ho nebo pošli po proudu. Jsem unavený, Roku, strašně unavený. Utrpením, svým i cizím, které jsem zavinil..." Ze záhadří vytáhl Kařino pírkó a s ním ještě jedno, podobně černé, ale trochu do zlatová. „Když se mi to podaří, dobře. Když ne - tak ne."

„Ale co naše varování..."

„Pak už bude jen na tobě. Kormidluj co nejvíc na západ, když to nepůjde, tak uхни na sever. Přinejhorším se drž okraje Ledu...”

„Pokud to stihneme!” podotkl tiše Roc. „Dobrá, na západ a na sever. Zkusím to.”

Elof se náhle zvedl a vzal přítele za ramena. „Roku, ať se ti daří! Kéž se ti dobře daří! Stokrát jsi mi přinesl štěstí, tak už sis, u všech Mocností, snad vysloužil nějaké pro sebe!”

Roc nachýlil hlavu a zazubil se. „Každý pomocník taky neslouží u takového mistra! Ať bylo co bylo, nenudili jsme se!” Plácl Elofa po rameni a otočil se. Ve dveřích ještě zaváhal, pak je otevřel a zhluboka vdechl noční vzduch. „Á! Málem jsem zapomněl, jak ta mrška voní. Svoboda. I tobě hodně štěstí, mistře!”

Tiše za sebou zavřel a nechal Elofa o samotě s tlumeným hukotem výhně.

Elof chvíli seděl, osamělejší než kdykoli dřív, pak znaveně vstal a jal se uklízet z podlahy krvavou kaši. Místo ní pak nasypal čistý stříbrný písek. Udusaná hlína pod ním už krev vsákla a skvrny se znovu neobjevily.

Dovolil si jeden nesmyslný přepych a pustil se znovu do práce. Než znovu otevřel výheň, čekal dlouho, možná až příliš. Při zavírání dvířek musel zase bojovat s proudem lávy a když konečně sešel dolů, slyšel, jak se za nimi tře o kov. Chladnoucí láva na prahu však už jen mírumilovně ležela. Pracoval až do rána, jen občas si lokl vína nebo zakousl kousek masa, když mohl na chvíli odskočit. Dílo mu rostlo v hlavě i pod rukama, až zaplnilo celý vesmír; skoro zapomněl, že za stěnami dusivé výhně existuje svět a že s dokončením práce nekončí čas. Napřed si při práci broukal, ale brzy přešel do zpěvu, nehledě k hrdlu bolavému dýmem. Do písňe vlil celé srdce, veselou nadšenou píseň radosti, jež neví nic o zradě a o krvi, letí vysoko nad strohou klenbu výhně, nad žhavou dřinu, jež mu ždímalá krev i z mozolnatých prstů.

Listem jsem, letím, listem jsem v bouři
Pluji, pluji
Plamen jsem, planu, perem jsem v kouři
Duji, duji
Tančím a tančím
Mrakem jsem, letím, na větru mrakem
Východní vítr
nese mne domů...

A píseň vplynula do díla.

Přes všechno soustředění mu ale v jednom koutku mysli stále běžely představy událostí, jež uvedl do pohybu, tak podrobně, jako by se na ně opravdu díval, vrstva na vrstvě. Viděl Rokovu loďku plout přes Yskianadu na pobřeží, nešikovně, ale bezpečně přistávat. Viděl Roka, jak nechává truhlu u známých stráží, čte jim pokyny na víku, že ji smí otevřít jen Nithaid, a pak se ztrácí do noci. Vrací se k lodi, ale ne nadlouho, spíše spoléhá na vlastní nohy a pevnou zem. Roc tedy míří k svému cíli, truhla cestuje s jízdním nebo pěším poslem spícími ulicemi obrovského města k hradbám Pevnosti a za ně, kde vyčká příchodu krále. Viděl, jak nad Býčimi rohy vstává slunce, jasněji než z okna kovárny, byť neměl oči zrovna pro nic jiného než jemnou práci na kovadlině. Pak ale v představách znejistěl; Nithaid se může vrátit po vodě, pomalu vypluje kanály až k paláci, nebo po souši, aby mohl vítězně projet ulicemi a užít si jásot lidu. To spíš, když jim přináší mír a alespoň zdání vítězství. Přijede tedy západními branami a k Pevnosti dorazí dřív, kolem poledne. Dvořané budou nejistí, princové jsou už nějakou dobu pryč. Možná něco řekne Beathaill. Pak Nithaidovi přinesou truhlu...

Elof polkl a sehnul se nad prací; tuhle scénu vidět nechtěl. Zvláštní, že milosrdenství se tu halí hávem pekelné krutosti. A je to milosrdenství? Možná nějaký zvláštní druh, pokroucený a zmrzačený, ale to z něj udělal Nithaid a takové milosti se mu dostane. Představu ale z mysli vypudit nedokázal; zamračený Nithaid dostává truhlu, dvořané se rychle schovávají v davu, mimo dosah jeho hněvu, Nithaid, bledý a vystrašený, usazuje bednu na kolena, váhá, vztekle otvírá petlici a zvedá víko...

I Elof se při té představě lekl a málem si spálil záda o dolní dvířka. Ve dvou stříbrných miskách tu uvidí hlavy svých synů, víčka a ústa sepnutá vykládanými přezkami... I ve vzpomínce to byl strašný výjev, ale král se bude muset zajímat, jak se čaroději povedlo oba prince vylákat na ostrov, a někdo jistě promluví. V prvním okamžiku však přijde jen zděšení a žal, strašlivý smutek, a pak i hněv, jaký snad ani Nithaid nikdy nezažil, vztek na černokněžníka Valanta, na vraha Valanta. Vytasí černý meč a pak... brzy? Jak brzy? Elof otevřel okenice a zděsil se; slunce už přešlo poledne. Spěšně otevřel dveře do výhně a chloupky na ruku mu spálil horký vzduch. Dolní dvířka se sotva zavřela. Většinu jemné práce už dokončil a vetkal do celku; zbývala jen hrubá kovařina, výroba pohyblivého rámu, jenž vydrží očekávané napětí. Ale musí ho stihnout rychle, velice rychle... Ohlédl se po stoncích se stočenými listy a kousl se do rtu; nemá čas čekat, až výheň vychladne. Vzal vak s nářadím a po chvíli váhání si náramek pověsil kolem krku, protože na ruku ho nenavlékl. Nečekal, že něco ucítí, ale náhle pookřál, zesílila v něm vůle, jako by mu zlato vrátilo to, co do něj kdysi vložil. Na levou ruku navlékl rukavici a opatrně se přes rozžhavený práh spustil na schody.

Stěny kolem něj se třásly nápořem podzemních ohňů, ale postavil proti nim svá kladiva. Po chvíli si ale uvědomil, že komůrka žhne čím dál víc, místo aby se ochlazovala. Přestal na chvíli bušit do kovadliny a otočil se, uviděl rozpálená dvířka a lávu pod nimi. Domyslel si, co se stalo. Nechal otevřeno příliš dlouho a podzemní ohně překonaly zábrany, jež jim kdysi postavil do cesty původní majitel. Teď se láva z druhé strany nahrnula přímo na kov. Před očima mu dvířka začala měnit barvu do ruđa. Nevadí, vydrží dostatečně dlouho. Možná déle než on, neboť ho už teď každý nádech pálił v plicích. Zatřal zuby a dál broukal nosem nové variace na svou melodii, až našel slova velkého finále.

Daleko neste mě, daleko,
do země jara a úsměvů,
kde získám zpět, co ztratil jsem
a budu víc, než čím jsem byl!

Opřel se do kladiva se zdvojenou energií, zabušil do kovu nepřírozně nepoddajného na to, jak byl lehký, a spojil díly v pevnou kazajku. Ohlušující zvonění ran se prohánělo klenbou stěn. Uslyší ho tam venku na Veliké řece a uvidí rudou záři a dým nad Elan Ghorehyanem? Zaberou vesly do rytmu úderů, hnání hrozbami, sliby a prosbami hněvivého krále? S myšlenkou přišla i představa, galéra letí po hladině, vlnky syčí a pleskají kolem trupu, před rozráží mělčinu, dutě drhne po hrubém písku pláže. Nithaid seskakuje přes zábradlí do vody s bojovníky v patách a běží do kopce po Ostrově čarodějů. A v té chvíli Elofovi došlo, že vidí skutečnost, že se to opravdu děje, a přes syčení horkého kovu se pokusil zaslechnout řev hlasů a dusot bot na podlaze nahoře v kovárně. Nečekal dlouho. Nithaid musel přes svůj věk a těžké brnění vyběhnout svah neskutečně rychle, hnán vztekem, zlostí a bolestí. „Valante!!!“ zařval ještě z jisté vzdálenosti. „Pojď sem a nech si zaplatit za ty šperky, cos mi poslal!!! Valante! Valante!!!“ Vřískal, jako by se mu měl hlas každou chvíli zlomit, a nejen hlas. V Elofovi se zastavilo srdce. „Pojď sem, ty ničemný vrah! Vylez, zbabělče!!!“ Tohle už bylo blíž; jistě běží jako šílený.

Běží. Kdysi to dokázal i Elof, před osmi lety, na dvou silných nohou. Zaťal zuby v hněvu. Osm dlouhých let neštěstí a utrpení! Vytloukl je ze sebe kladivem, ukončil je posledními údery...

„Vylez, Valante!!!“ Do dveří se symbolem slunce vrazil jen Nithaid, ale vytrhl je i s futrem. Setrvačnost ho dohnala až doprostřed kovárny, kde zporázel několik lavic a ponků, než se zastavil. Zadíval se do rudě prozářeného dýmu, jenž se kroutil u stropu, a tu zdmi otřáso hromové zadunění. Proti všem čarám ale pozvedl štít a zařval: „Stůj, ďáble, a bojuj! Už jsem psům slíbil tvou mrtvolu!“

Tu mu z kouře, nebo to tak alespoň vypadalo, odpověděl hlas. Králové strážé ho slyšely, neboť už pospíšily za pánem do kovárny. A byť si do té doby myslely, že žádný hlas nemůže být strašnější než Nithaidův, teď se zarazily v půli kroku. Pokud z Nithaida mluvil vztek, z tohoto hlasu znělo bezútešné smíření; kde Nithaid ječel, tam tento hlas odříkával žalozpěv. Všechny ale zarazila bolest, s níž hlas vynášel nelítostný rozsudek.

Nehoden jména, které ti dali,
utlačovateli země a léna,
beze cti, pravdy a studu, králi,
míra tvých křivd je dovršena!

Nithaid v tom posledním okamžiku uviděl v oblaku dýmu obrys, nejasný stín, nelidský. Tu v konečném přišerném rachotu podlaha praskla a zhroutila se v moři plamenů a rozžhaveného kouře. Do mezery sklouzly lavice, stoly i lidé. Vodní kola a převody, dávno vysušené výhni, okamžitě vzplály a zhroutily se. Strop olízly ohnivé jazyky a zapálily střechu. Po stěnách se rozběhly praskliny, zdi se zhouply a začaly padat. Než se kdokoli z přeživších stačil pohnout, střecha povolila a zaspala kovárnu hořícími krovky. Vojáci venku se dali na útěk, s sebou táhli šťastnější druhy, kteří stačili včas vyskočit a vyvázli jen s popáleninami. Věděli však, že král zůstal uvnitř, a neutekli daleko. Přinejmenším ne do chvíle, kdy jeden z nich ukázal na vztyčenou postavu uprostřed plamenné zkázy.

Připomínala člověka, ale byla něčím víc, protože se do večerního vzduchu vznesla na obrovských křídlech, nazlátlých černých perutích, uchycených na postroji posázeném lesklými krystaly. Většina vojáků utekla hned, někteří ale na zjevení vrhli kopí či vystřelili šípy, protože byli stateční. Z jedné natažené a okované ruky přízraku ale vyšlehl plamen a spálil před nimi trávu. Tehdy vzali nohy na ramena všichni, kdo ještě mohli.

Elof na ně ale samou radostí ze síly křídel hned zapomněl, vrátil se nad spáleniště a zavolal: „Gorthawere!“ V odpověď mu vyšlehl záblesk hvězdnatě tmy a ozval se zlomený hlas. Když se vojáci otočili, uviděli, jak na ohromných orlích křídlech slétá níž, otřásl se a běželi dál. Elof ale sestoupil ještě níž a v žhnoucí suti uviděl onen černý blesk a nedaleko Nithaidův obličej. Jednu tvář měl rozdracenu, oko vypálené, husté vlasy sežehnuté na popel. Přesto žil a viděl a když mu veliká křídla svála s tváře popel, pohnul rty.

„Brnění jsi... udělal.. dobře! Ale... pomstu... lépe! Necháváš... lidi proti Ledu... bez pána!“

Elof zalovil v suti a vytáhl svůj černý meč bez jediného zoubku či poskvrný. Stříbro jílce mu vlilo do popálených rukou hojivý chlad močálů. „Ne, králi!“ zvolal. „Ať se chystá cokoli, přivedu jim lepšího vládce. Zemři v pokoji!“

Spočívej v popelu s krví své krve!
Pro ně jsi bojoval,
mečem i pletichou,
společně najděte pokoj a mír!”

Pomalu vylétl vzhůru, výš a výš, až na nebe. A jakmile plně ovládl dílo, na němž pracoval tak dlouho, otočil se jako pták a zamířil na západ, za večerním sluncem.

KAPITOLA DEVÁTÁ
Větry svobody

Křídla ho nesla k bělavým oblakům, zatímco země mizela v dáli, a do Elofa se opřely větry výšin, chladivé a vzrušující jako mladé víno. Už jen síla záběru vzbuzovala úžas, radost, protože mu připadala jako vlastní údy, až zapomněl na

zmražené nohy a rozptýlil stíny, jež mu zranění vrhalo na duši. Tváří v tvář nepřekonatelné síle a svobodě na nich už nezáleželo; co ztratil, natisíckrát se mu vrátilo. Křičel a zpíval radostí; prošel ohněm a znovu se scelil. Pod ním ubíhal vlahý vzduch - stoupal z vyhřáté země. Elof roztáhl křídla a dál plachtil snadno jako pták.

Letěl skoro instinktivně; což mnohokrát nepřijal ptačí podobu? Ti, kdo ptáky nikdy nebyli, by stěží dokázali tak přesně napodobit jejich let a jistě ne ho ovládat, protože Elof křídla vyrobil přesně tak, jak si je pamatoval, aby se dokázala pohybovat ve stejných kloubech po stejných složitých drahách. Okopíroval v nich pero od Kary až do nejmenších spojovacích háčků praporu u ostnu. Použil lehký, ale pevný materiál černého vlákna, spojený se zlatem, aby mohl nést potřebné síly. Přestože pro něj létání nebylo nové, cítil se lépe. Teď ho moc helmy nenacpala do cizího těla, ani nenamáhal vlastní svaly; sebesilnější ruce by ho nevysvobodily ze zajetí země. To drahokamy v kazajce pily horké paprsky slunce a plamenů a zlatem předávaly sílu tkané síti vláken, jež se stahovala jako živé svaly.

Byl větší a silnější než jakýkoli jiný létající živočich, snad až na draky a jiné nepřírozené zrůdy z Ledu. Ba i orlové nordenberští, jež si pamatoval z dětství jako veliké stíny na pozadí Měsíce, ba ani kondoři v Meneth Scahasu, strašliví žrouti padlých, nedosahovali poloviny jeho rozpětí. Vrhel veliký stín a když se podíval dolů a kousek za sebe, zjistil, že jeho černý obrys běží po hladině Reky, přes pláže, pole, nivy a hnědá města nevídanou rychlostí, svoboden stejně jako on. To si ještě nevšiml, přinejmenším nevědomě, černých teček, jež ho zdáli sledovaly a držely s ním krok.

Onoho prvního večera nechal Elan Ghorehyan daleko za sebou, ale jak daleko, nevěděl. Když slunce zapadlo, i křídům začala docházet síla a vzduch ve výši se ochladil. Byl na to připraven a už nějakou dobu vyhlížel, kde by mohl přistát. Nakonec si vybral okraj opuštěného lesíka, daleko od všech měst, na malé plázičce u říčky chráněné ze souše trnitým houštím. Vody tu měl dost, ale nezbyl mu čas vzít si nějaké jídlo; vedle pár zlatáků nesl jen uzel s náradím, na krku náramek a duergarský znak a u pasu Gorthawer. Stačilo mu to, má přece svobodu. Když padla tma, složil křídla nad hlavu a sám byl překvapen, jaké je pod nimi sucho a teplo. Tehdy ho přemohla únava a Elof usnul.

Zurčení vody a šelest stromů ho ukolébaly tak důkladně, že se mu nic nezdálo. Ráno ho probudili ptáci a Elof se musel zasmát, když stejně jako oni procvičil křídla. Rychle se ošpíchal a napil, zjistil, že se mu spaleny rychle hojí, a vykřesal ze suchého křoví velkou vodu, aby nakrmil křídla. Drahokamy oheň za pár minut vysály a Elof vyskočil slunci vstříc. Samým hladem si připadal dutý, lehký jako mýdlová bublina, a v myšlenkách na jídlo si stále nevšiml vzdálených pronásledovatelů. Když uviděl před chatrčí snídat dva rolníky, slétl k nim, ale prostřádcí se rozutekli do opačných směrů jako splašení koně. Jídlo našťěstí nechali na místě; byla to hrubá selská strava, černý chléb, kozí sýr a ovoce, Elofovi však připadala jako hostina.

Rychle ji zhltl za pomoci pár doušek kyselého vína a než zase vzlétl, zaplatil zlatou mincí. Napadlo ho, že byť by za zlaták koupili dvě chatrče, větší cenu pro ně má přes všechnu hrůzu neuvěřitelná historka o létajícím muži.

Tehdy, když spirálou stoupal k nebi, si poprvé všiml vzdálených perutí, ale toho dne už si na ně nevzpomněl, opilý svobodou a výškou. Vyzkoušel krajní možnosti křídel, stoupavými proudy se nechal vynést až do mraků, vrhal se do jejich chladivých cárů jako do vody a nakonec vylétl až nad ně, kde slunce ostře bodalo a vzduch řídil, až se mu sevřela hrud' a spánky a křídla začala ztrácet oporu. Tehdy zaplachtil vírem oblaků níž a čekal, až se pod ním údolí Kerysu rozvine jako pestrý praporec.

Náhle se dostal do potíží. Slunce zmizelo ve stínu a Elofa v hrůze napadlo, že se ocitl zpátky ve své hořící kovárně. Ústa a nos mu naplnila síra, v očích a čerstvě zahojené kůži ho bodl žhavý popel. Vesmír naplnil dech burácivější než bouře, podobný horečnatým vzdechům napul pohřbeného člověka. Kdyby hluboko nezaslechl výbuch, pomyslel by si, že se ho zmocnili duchové. Vylétl prach a znovu ho popálil, vzduch zaplnila letící hmota, jejíž pohyb ve stejné míře viděl i cítil, oblohu se strašidelným hvízdáním prořízly obrovské hroudy velikosti domu a zvířily horký vzduch, až ho vývrtkou srazily k zemi. Další výbuch a tentokrát ho letící kameny málem strefily do levého křídla. Už věděl, kde je, a že zemře, pokud rychle neuteče. Složil křídla a vrhl se kouřem dolů jako plavec. Další otřes a roztržštěný kámen proletěl místem, kde byl ještě před desetinkou vteřiny, odhodil ho jako list a Elof se náhle ocitl venku z mračna. Když roztáhl perutě a pokusil se zbrzdit pád, vzduch kolem se rozezpíval, řítit se na hladinu Yskianady, jako by do ní měl každou chvíli narazit a zbrousit vlny jako žabka, ale v poslední chvíli se mu podařilo nabrat výšku a zamířit ke slunci. Když opět stoupal, podíval se pod černým oblakem popela za sebe a uviděl, že ohňová hora znovu vybuchla a vrhla za ním spršku kamení. Rychle uhnul nad řeku lávy a vystoupal na horkém proudu, jenž mu ještě před chvílí hrozil smrtí. Byla to největší erupce, o jaké kdy v této zemi slyšel, stejně mocná jako výbuchy sopek doma v Nordenbergách. Nad horou visel rozlehlý mrak a stál v cestě slunci nad velkým kusem země; jeho stín byl protažený jako obrovská hrozivá ruka. Elof stoupal v čím dál větších obloucích a za chvíli byl v dostatečné výšce, aby na severu viděl smrtelně nehybný Led, rozžářený slunečními paprsky.

Vskutku zvláštní protiklady. Každá z těch sil měla schopnost bořit a ničit, ledem i ohněm zabít celou zem. Zvláštní, že tak často pobývají vedle sebe a na vrcholu moci - Led a podzemní ohně v Nordenbergách, teď tady. .. Mají nějakou souvislost? Využívá jich nějak Louhi? Pokud existují Mocnosti ohně... a pokud ne, je tu nějaké jiné spojení? Podzemní ohně zesílily, jak Led postoupil a rozdrtil pod sebou kraj nesmírnou vahou... Vlétl do stínu mračna, roztrásl se a křídla ochabla, byť jim zbývala spousta síly. Vítr ho tady ve stínu náhle zamrazil...

Vylétl zpod mračna na slunce a paprsky ho pohladily po těle. Chlad v něm ale zůstal, zažraný až v kostech. Trochu přenesl váhu a spokojen se stávající výškou vyrazil na západ. Začínal rozumět.

Kraj pod ním ubíhal, čirý vzduch mu hvízdal kolem uší a ochlazoval spálenou kůži, povznesená nálada se vrátila. Na létání už si zvykl, věnoval tedy více pozornosti výhledu a hledal místa, jež znal ze vzpomínek nebo z vyprávění. Teprve teď si uvědomil nesmírnou rozlohu říše Kerys, teprve teď poznal moc, z níž vzešlo veliké město. Ubíhala pod ním rozlehlá země, na jejíž pravou velikost ho nepřipravil ani pohled z útesů Divočiny. Tam totiž zahlédl jen kousíček, neboť údolí se tu zužovalo. Z výše teď dohlédl přes mozaiku polí a lesů až k severní hradbě a do Divočiny za ní. Na jihu pak poprvé v životě uviděl druhý břeh Yskianady a pestré barvy teplých jižních krajů, zežloutlé travnaté pastviny,

světlezelené sady a lesy, zlaté lány obilí a za nimi, na svazích Údolí, dlouhé pásy olivových lesů a fíkovníkových sadů, hnědých vinic a ovčích pastvin. Vzduch byl tak čistý, že rozeznal i větší pobřežní města s nabílenými zdmi a zelenými střechami; podobný styl obnovilo Kerbryhaine. Na jihu nekončila vláda lidí s koncem Údolí, ale pokračovala, kam až oko dohlédlo, do vzdáleného oparu, kde začínaly jižní pouště. Kdysi tomu bylo stejně i na severu, za útesy pokračovala zkrocená zem, prostá, ale kulturní, podobně jako v Nordeney, již osídlili potomci zdejších severanů. Teď tam vládla pustina, již s Rokem utíkali na jih, vydaná napospas postupu Ledu. Jízvy války, jež z ní udělaly nebezpečný kraj, se už táhly až dolů do Údolí.

Té noci spal pod stromy v odlehlem sadu, přerostlém a zanedbaném; opatřil si tu něco jídla a dost dřeva na zítřejší let. Nazítří v poledne, ani ne dva dny po spálení kovárny, si všiml, že je v místech, z nichž na Trygkarově lodi pluli do města Kerysu sedm dní. Při té myšlence začal podrobně prohlížet hladinu Veliké řeky, ale žádné větší plavidlo nezahlédl. Tehdy znovu uviděl v dálce křídla, dvojici černých teček stejně rychlých jako on, a zvědavě jim vyrazil vstříc; oba ptáci ale podle předpokladu rychle zmizeli. Čím dál se dostal na západ, tím víc známek války viděl. Napřed to byla jen města, jež ve spěchu a strachu narychlo strhávala staré domy a budovala nová opevnění podle Elofových plánů, kopala kolem hradeb zákopy a hloubila příkopy. Záhy však našel vypálené statky a usedlosti, pobožené a očázené zdi, rozdupaná pole, prázdné pastviny. Spoustu větších měst už zdáli ohlašovaly podobné kruhy zkázy.

Následující noci spal v opravdové povlečené posteli vysoko v opuštěné věži, usínal však hladov. Z okolních krajů zmizel každý kousek jídla, ptáci nezpívali a podrostem nepobíhali hlodavci. Za úsvitu, když zapaloval na střeše oheň, uslyšel klapot kopyt a uviděl jízdní hlídku, přilákanou kouřem. Nechtěl se s nimi zaplést, ale nijak ho netrápili. Když had věži roztáhl křídla, koně zoufale zaržáli a jezdci se je ani nepokoušeli uklidnit. Elofa překvapilo, jak strašlivým dojmem působí. Zřejmě už sem dorazily zprávy o čaroději, který zabil krále - ale proč z něj mají hrůzu i koně? Zmaten rozkopř hromádku popela a z cimbuří skočil do vzduchu. Při hledání stoupavých proudů zaletěl daleko nad Yskianadu a když pod sebou uviděl dvě velké kogy, rozhodl se sletět níž; jedna by mohla být Trygkarova a pokud ne, alespoň uvidí reakce námořníků. Málem si tak přivodil zkázu, neboť už cestou dolů uviděl, že plavci na závětrném boku něco zuřivě kutí, ale nedošlo mu včas, o co běží. V poslední chvíli ucukl a plamen mu skoro olízl špičku křídla. Únikový manévř ho vrhl do plachet druhé kogy a tak už po něm stříleli jen šípy, ale než se dostal dostatečně daleko a vysoko, měl o čem přemýšlet. Začali střílet dřív, než vůbec mohli zjistit, co je zač, jakmile zahlédl něco velkého s křídly. Čeho se bojí tady, na přední linii fronty?

Té noci se úplně vyhladovělý uložil mezi čtyři stěny zříceniny a ráno křídla nasýtil ohněm ze zhroucených krovů; spálená zem mu jiné palivo nenabídla. Přesto se ještě nedostal za frontu, již překročilo směrem do Kerysu jen pár drobných oddílů. I obránci tedy po sobě nechávali zkázu. A nejen oni. Když zase vystoupal k nebi, uviděl přes krajinu jako hada natažený dlouhý šrám, nejošklivější ze všech. Brzy v něm však poznal svou velkolepou obrannou hráz, již sám vymyslel, ale nikdy neviděl. Držela se, neboť nad ní ještě vlály praporce Kerysu, ale opakované útoky ji krutě poznamenaly a na několika místech předsunutá opevnění vypadala, jako by je někdo rozbil sochorem. Zem tu jako plevy pokrývaly mrtvoly, zčásti spálené, ale stále rozpoznatelné. Neodvážil se slétnout níž, aby i proti němu nenamířili oheň.

Letěl dál na západ ve stopách války, otisknutých do lesů i do polí, památek na pochod a střety velkých armád. Kopce ovijely cákance šedého popela a Elof poznal, že se tu činily jeho plivače ohně; někdy zkáza pokročila do takové šíře, až se zdálo, že tu dva válečníci bojovali plamennými meči. V kraji pod ním se nic ani nepohnulo a kromě vzdálených černých teček byla stejně prázdná i obloha. Začasté padl stín jeho křídel na kužely pík, jež označovaly místa, kde se zemí splnuli její obránci. Jako ve vidění ho dohnalo bědování mnoha hlasů, slabé, ale jasné, pláč a sténání zničených srdcí, a Elof se nikdy nedozvěděl, zda k němu nějakou hříčkou přírody zdáli dolehly skutečné hlasy či zda zaslechl naříkat samu zemi. Půda se tu nasýtila krví a krev ji zkazila. Vládla tu pustina, zničená jako tvář s jizvou po meči, a vyléčení čekalo v nedohlednu. Větry v korunách spálených lesů na něj volaly, ať pospíší, pobízela ho i hudba vod řeky Yskianady. Leť, Elofe! Leť! Ty jsi teď osudem! Na to neměl odpověď; mohl jen pospíšit a ještě rychleji vyrazit za zapadajícím sluncem. Tam leží jeho naděje, pro tuto zem víc udělat nedokáže.

Poslední noc cesty strávil v závětrí vonného křoví, příliš se nevyspal a ráno musel zapálit svůj úkryt. Vzlétl rychle a zamířil nad Velikou řeku. S postupem dne se pod ním zužovala a útesy nad ní se také začaly sbíhat. Překonal už větší část Kerysu a před sebou, když vystoupal dost vysoko, uviděl jako malou šedou tečku na konci útesů Keryskou bránu. Dvoutýdenní plavbu zvládl v pěti dnech letu. Třebaže Roc vyplul dřív, jistě tu ještě nemůže být; musejí se tedy sejít na některém z dohodnutých míst. Břehy byly smutné a strašidelné, Elofovi se na nich spát nechtělo, neboť tu jistě žijí hrůzy z Ledu. Nakonec přistál na jednom z ostrůvků, jež s Rokem před mnoha lety uviděli z útesu.

Zprvu se zdálo, že tohoto řídce zalesněného kousku země se válka nedotkla, ale při průzkumu spatřil na jedné pláži stopu po kýlu a nad ní zbytky táboráku. Popel byl už studený, ale našel v něm nezaměnitelné ohořelé kosti. Ekweští piráti tu sloužili nějaký rituál ku počtě Ledu, neboť ani oni nejedli lidské maso jen tak. V hněvu vstal a rozmetal popel úderem ohromných křídel, pak se odebral přenocovat vysoko na vrchol ostrova. Gorthawer se mu otíral o ruku jako nedočkavý pes a Elof zjistil, že vlastně touží po návratu pirátů; hladem však už ztrácel síly a věděl, že je to bláznivý nápad. Na ostrově rostly bobule a dokonce si upekl pár krabů. Po několika dnech půstu to byla hubená večeře, ale na noc mu stačila. Zítra zkusí lovit a nachytat nějaké ryby; to ho udrží naživu, než připluje Roc. Nemělo by to trvat dlouho, nesmí to trvat...

„No, hlady jsi tu neumřel, ne?“ prohlásil o pět dní později řečený dobrák.

„Skoro,“ řekl Elof mezi dvěma lžicemi horkého vývaru. Na chvíli misku odložil a řádně si přihnul z korbely piva. „Ale chvíli jsem měl ten dojem. Čekal jsem, že tu nic neulovím, ale že nechytím ani rybu? Jistě to tu nemohly vychytyt armády, když pochodují většinou po břehu...“

„Možná něco bude vědět Trygkar...“ Starý kapitán měl ale plné ruce práce s přípravou kogy na vyplutí. Kotva

stoupala z vody a na stěžni se vzdouvala plachta. Na Elofa jen zamával. „Nechce se zdržovat tady na otevřené vodě, aby si nás nevšiml nějaký ukradený koráb plný hladových pirátů! Hlavně že jsi utekl, na tom teď záleží." Poplácal křídla složená na palubě. „Musela to být pěkná podívaná. Je mi líto, že jsem ji propás! A ta křídla - čekal jsem, že nám sletíš na palubu, a ty jsi zatím mával ze břehu. Trochu jsi mě zklamal."

„Chtěl jsem, ale jedna koga mě málem spálila na popel!"

Roc nafoukl tváře. „Ano, to si pak člověk dá lepší pozor. Ale nemůžeš jim nic vyčítat, musel na tebe být strašný pohled. A jestli už slyšeli o Nithaidovi..."

„Ne!" namítl Elof, když příliš rychle polkl lžici horké polévky. „Ta zpráva se nemohla rozšířit tak rychle, zvlášť na loď dost daleko od nejbližšího města! V každém případě pospíšili k ohni dřív, než vůbec něco rozeznali. Stačilo jim vidět křídla. A nějací jezdcí na zemi se chovali úplně stejně..."

Roc zaklepal podrážkou o palubu. „Povídáš, že mají důvod bát se křidel..." Vtom se narovnal. „Ale ne... snad si nemyslíš..."

„Kara," řekl suše Elof. „Ano, to si myslím." Na chvíli se setkali pohledem, ale pak Trygkar pustil kormidlo, neboť koga už byla na volné vodě, a zašel na kus řeči, takže museli rychle změnit téma.

„Mizerně se tu rybaří?" zopakoval nevěcně. „Jak to, je tu slanější voda a drží se tu i mořské ryby!"

„Tak to zkus sám," odvětil mu kysele Elof. „Nahod' pár vlasců a zkus to! Udice i oštěp, zkusil jsem obojí, ze země i ze vzduchu, a nelovil jsem ryby poprvé. Nechtyl jsem ani šprota! Ta voda je mrtvá!"

Trygkar nechápavě vrtěl hlavou, ale odpověď nenašel. Osm let ho příliš nezměnilo, snad jen shrbilo v ramenou. Na mladého námořníka, který šel zrovna kolem, zahlekal vesele jako mladík. „Můj nejmladší," oznámil a ukázal na mladence palcem s neskrývanou pýchou.

Elof vytřeštil oči. „Ty na takovou cestu bereš vlastního syna? Kapitáne, je to smrtelně nebezpečná výprava! Ty riskuješ jeho život?"

Trygkar se suše zasmál. „Půlka posádky jsou moji kluci, mistře kováři, a zbytek příbuzní nebo dobří seveřani, což je skoro totéž. Vzal bych i svoji starou, kdyby byla ještě naživu, než ji nechat tady. Na moři to nemůže být horší. Ať válka dopadne jak chce, Kerys už nebude, co býval."

„Na tom něco je. Nemůžeme z něj udělat, co byl; přinejmenším zachráníme jeho lidu naději. Nelituji toho, co jsem udělal, ale v zájmu země bych byl raději, kdyby to šlo jinak. Bez silného krále..."

„Tím myslíš bez Nithaida?" zachrchlal Trygkar a odplivl si přes zábradlí. „Nebyl silný, o nic silnější než jeho otec a děd. Snad jedině jako zvíře, ale to není správné. Dobře, že se země toho rodu zbavila. Sloužil jsem jim všem, vím, o čem mluvím. A pro své kluky chci něco lepšího."

„Pak posuď podle naší země a našeho krále!" zvolal Elof. „Tvá rodina dostane nový domov bez řečí, kapitáne!"

„To já vím," zamyslel se stařec. „Jestli si král dokáže cenit dobrého námořníka..."

„Nejlíp ze všech," zazubil se Roc, „když se v mládí sám tolik plavil. Ale pokud máme zachránit aspoň jednu říši, musíme si pospíšet, kapitáne!"

Trygkar ukázal palcem na napjatou plachtu. „Tohle není žádné loudání! Plujeme přímo k jižnímu břehu. Ale stejně musíme přistát už zítra, blíž k Bráně si netroufnu."

„Netroufneš?!" vybuchl Elof. „Ale jinak to nejde! Nemůžeme táhnout zásoby přes takový kus souše!"

„No, mistře kováři, odpovím ti stejně: jinak to nejde! Přes den by nás hlídky na Bráně viděly už zdaleka a v noci - to je příliš nebezpečné! Pobřeží je samá skála, mělčina a protiproud. Blíž u brány taky sílí proud Řeky."

Elof se zamyslel. „V tomhle se vyznáš lépe, kapitáne, ale táhnout se s nákladem po zemi několik dní také není zrovna bezpečné. Ekweš přinejmenším zpozorní, když najdou naši stopu. Ale řekněme..." Sklonil se a pohladil peří křidel. „Řekněme, že budete mít zvěda na obloze, který uvidí překážky s dostatečným předstihem i potmě?"

Trygkar se na něj podíval s úžasem v očích. „To bys dokázal? U sladkých Verjíných jablíček, pak bych si na to troufnul!"

Nazítří večer, když na západě dohasínalo poslední světlo, přeletěl nad Řekou černý stín, jenž zdálo se, že připomíná netopýra na lovu. Nakonec se usadil na přední palubě kogy a tmou probleskla záře ohňového koše.

Křídla ho objala a plameny záhy zhasly. Byl to strašidelný pohled a Elof si dobře všiml vytřeštěných očí námořníků. „Už je skoro volno!" pošeptal naléhavě Trygkarovi. „Kolem útesu, podél písčitého prahu, pak pozor na zubaté kameny kus pod vodou a za nimi už je krytá zátoka s pláží."

Trygkar krátce přikývl, sykl rozkazy a vyvalené oči zmizely. Elof roztáhl křídla, širší než trup kogy, a sklouzl do prázdna. Bylo zataženo, vlhko a klidno, vzduch tajil dech napětím, jako by vycítil jejich vzrušení, a Elofa let příjemně provětral. Sklouzl před příď a začal kroužit nad kanálem, jímž koga musí proplout. Trup už potřetí narazil na skrytý kámen, který Elof nenašel ani při nízkém letu; hloubka se těžko odhaduje. V tichu znělo zaskřípání obšívky nebezpečně hlasitě, ale nic se nestalo a koga vplula do zátoky.

V křídlech měl ještě sílu, vklouzl tedy do slabého stoupavého proudu a vystoupal vysoko nad propletenec korun, zda neuvidí známky pohybu, ne však tak vysoko, aby byl vidět proti obloze. V lese vládlo ticho a klid, šustila tu jen nejmenší zvířátka, Elof se tedy rozhodl trochu prozkoumat velikou stavbu na konci údolí.

Když uviděl žlutá světla v nejvyšších oknech, zaťal zuby, ale na nepříjemné vzpomínky přestal brzy myslet, neboť si všiml, že venku na hradbách žádná světla nejsou. Hlídky za běžných okolností pár pochodní potřebovaly, aby nespadly ze schodů nebo dokonce přes nízké zábradlí ochozu. Teď tu ale byla tma a Elof neviděl jediného strážného. Nevěděl, co si o tom má myslet. Vtom ale křídla začala slábnout a tak se rychle vrátil na kogu.

Bachratý trup vypadal vytažený na mělčinu směšně. Plavci už pospíšili s vykládkou a na palubě se hemžily stíny jako v mraveništi. Několik postav, mezi nimi Roc, stálo u zábradlí s lukem v ruce a sledovalo les. Elof přistál z posledních sil natvrdo a námořníci mu hned přiběhli pomoci. „Řekl bych, že je bezpečno!" zafuněl. „Dokonce až u Brány, žádné strážě,

nic se ani nepohne... Ale přece..."

„Ale přece!" zopakoval Roc a otřásl se. „Když se tomu doupěti vyhneme obloukem, nic nezkazíme! Jak jsme na tom, Trygkare?"

„Dobře, mistře Roku! První smyk je naložený, ostatní za chvíli. Pět mužů k jednomu a zbytek vezmeme na záda. Ale rychle, cítím ve vzduchu bouřku!" Stařík se rozpačitě odmlčel. „A co ty, mistře kováři? Ty pěšiny pro tebe budou trochu strmé. Pojedeš na smyku, nebo tě máme přenést?"

Elofovi zabušila krev v hlavě. Už nechce dělat mrzáka, zavazadlo, ne teď. „Ani jedno! Zapalte mi pořádnou vatru, poletím!"

Roc zavrčel. „Na to máme přistoupit? Co když tě uvidí? "

„V téhle mlze? Pták, nic víc. Není poznat vzdálenost ani podrobnosti! A mimoto, co když budete na druhé straně potřebovat vzdušný průzkum? Tam nemůžeme prostě zastavit a rozdělat oheň!"

„Pravda," rozhodl spor Trygkar. „Nechám tu postavit vatru, ale nebudeme ji zapalovat. Počkáš, dokud nebudeme kousek pod vrcholem! Když pak někdo uvidí oheň, začne aspoň - hledat na špatném místě a ty nás doženeš za pár minut!"

Na tom se dohodli a jakmile výprava vykročila vzhůru táhlým svahem, Elof si připadal dvakrát bezmocný, bez nohou i bez síly v křídlech. Sledoval, jak zbylí tři plavci strkají kogu na vodu a s pomocí proudu vyplouvají zpátky na východ. Do bezpečných vod poplují dlouho, ale o kolik déle musí čekat Elof?

Uběhla hodina a po ní druhá, ještě únavnější. Podíval se na hranici a na těžké mraky nad hlavou. Listím zašustil poryv studeného větru a načechral mu peří na křídlech. To v dálce duněl hrom? Jakmile dopadne první kapka deště, musí rozdělat oheň, nebo tu zůstane; tyhle letní bouřky začínají náhle. Otočil se a ostrým zrakem se zahleděl na úbočí, kde bylo lze tušit postup družiny; tu z korun vylétlo hejno ptáků, tu se zakymácel tenčí strom. Šli rychle, rychleji, než se obával. Teď jim však jistě docházejí síly, nohy pálí a těžknou. Politoval je; létání mu už přišlo tak přirozené, že na nohy v dlahách ani nevzpomněl. Když tam bude volná mýtinka, může jim i pomoci s nákladem...

Narovnal záda. Za krk mu spadla první studená kapka. Zvedl hlavu a záhy se mu druhá rozstříkla na tváři. To stačilo. Zoufale zaškrtnal křesadlem, jež mu tu nechali, sfoukl jiskru na hubku a pokusil se ji přenést doprostřed hranice. U všech mocností, to je už mokrá? Z jihovýchodu se údolím přivalil praskot a po něm zadunění. Chrastí uprostřed vatry chvíli prskalo a čoudilo, ale náhle vzplálo jediným žlutým plamenem. Dřevo nad větévkami zčernalo a rovněž chytilo, náraz větru plameny ještě rozfoukal a za pár minut už celá hranice stála v jednom ohni. Nad ní visela černá křídla, stínila záři vatry a chránila ji před deštěm; tu se snesla až na oheň a za okamžik už kapky syčely ve žhavém popelu prostém sebemenší jiskřičky. Krystaly na postroji a v dlani rukavice vracely plameny tak dlouho zpátky do vatry, až všechno dřevo v znásobeném žáru vyhořelo za několik okamžiků. Křídla, nabitá horkostí, tloukla do vzduchu, až rozptýlila popel do mokrého písku a rozehnala i zbytky dýmu. Teď ho nikdo neuvidí. Když už Elof stoupal podél svahu, nad útesy slétl blesk.

Bouřka ho hnala před sebou. Elof proskakoval poryvy jako delfin vlnami a nad hlavy přátel se snesl právě v okamžiku, kdy dosáhli hřebene. Na přistání tu ale nebylo dost místa, přelétl je tedy a s leknutím zjistil, že se ocitl nad horními terasami Veliké brány. Vypadaly nějak divně, jako by někdo přestavěl zamračenou zeď. A stále neviděl žádné hlídky...

Vtom oblohu prořízla čepel majestátní záře. Někde daleko za ním práskl blesk, rozzářil těžký vzduch a vysekl ze tmy obrys Veliké brány. Elofa ten pohled k smrti vyděsil, neboť změnu tvaru neměla na svědomí přestavěná zeď. Nad kolonádami leželo, ovinuté kolem věže, dlouhé černé tělo pokryté lesklými černými šupinami velikosti štítu, štíhlé jen v porovnání s nesmírnou délkou. Na hřbetě spočívala složená křídla, daleko větší než Elofovy perutě, přes cimbuří visela jako vnější žebro ohnutá noha. Vidění v okamžiku zmizelo, znovu zavládla tma a Elofovi se přes sítnici přehnaly červené skvrny. Pak zaburácel hrom, nekonečný ohlušivý rachot, a ztrápený vzduch zaklepal jím i křídly. Na druhé straně věže zachřestily šupiny a nad střechu se zvedla velká hlava jako z přídě drakkaru. Kolem se rozhlédly žluté oči větší než Elofova tvář a tmou z nich problyškly zlovolné jiskřičky. Elof, ztuhlý hrůzou, sklouzl bez mávání křídly kousek nad zem a vynadal si, jak mohl být tak nechápavý. Viděl přece vypálené lány země, kraj bez sousta potravy, vojáky a plavce vyděšené už pouhou siluetou křídel. A že to musí být nějaký pohled! Zdejší drak byl jistě dvakrát větší než párek, který napadl podzemní město duergar. Když vymýšlel plivače ohně, zapomněl, že Led má stejnou zbraň. Není divu, že na hradbách nejsou hlídky. Než drak zase položil hlavu na zdívo, Elof už byl skoro mezi stromy; ve tmě ho přehlédli. Kovář rychle zamilil za ostatními.

Dohnal je, zrovna když se chystali překročit holý hřeben, a přistál v křoví na kraji lesa. „To nic nemění," prohlásil Roc, byť mu trochu vyschlo v krku. „Beztak jsme si chtěli dát pozor na ekwešské hlídky..."

„Ta věc je hlídka a armáda v jednom! A na křídlech tu je hned. Kdyby nás zahlédly stráže, ještě bychom se z toho mohli dostat, ale drakovi neutěčíme!"

Tak se pomalu plížili přes holinu a přenášeli smyky i přes sebemenší překážky; Elof jim tu dost pomohl, neboť mu v křídlech ještě zbývala síla a plavci už byli unavení z výstupu na hřeben. Nikdo neplýtl časem na prohlížení cesty a teprve když se smyky ocitly v krytu stromů, vrátili se Roc s Trygkarem na hřeben. Elof se vznášel těsně nad nimi a stále nervózně pokukoval po nezřetelném obrysu na hradbách, neboť tma obdarovala pohybem každý stín. Skrčili se mezi keře, Elof je přikryl perutěmi, a dobře si prohlédli břeh na druhé straně kopce.

Na pozadí lesklé hladiny oceánu jim chvíli připadalo, že pobřeží přímo u Brány porostlo hustým lesem mrtvých stromů. Vtom však mezi mraky přeskočil blesk a v jeho záři Elof rozeznal holé stěžně a ráhna zakotvených a vytažených lodí. „Pořádná flotila!" zašeptal Roc. „A je vcelku jasné, komu patří - podívej se na ty trupy! Ekwešské šalupy do poslední tiskly!"

„Tím lépe pro nás! Trygkare, pár mládenců by mohlo stáhnout náklad támhle po tom mírném svahu a my to vezmeme

tady po srážu. Nabereme je, až poplujeme kolem!"

„Ale nebudeme potřebovat celou posádku, když..."

„Myslím, že ne. Raději to provedeme tiše, pokud to půjde, a jakmile začne pršet, máme naději. Podle toho, jak daleko od sebe mají strážní ohně, jistě nečekají nepřítele na míle daleko, a na lodích se nesvítí vůbec. Řekl bych, že hlídky postavili jen tak pro formu, aby hlídaly počasí a zloděje z jiných klanů. A pokud je to tak..."

Do deště se dalo za chvíli a mokrá půda náročný sestup po srážu stranou Brány značně ztížila. Elof letěl a nejednou musil zachraňovat nešťastníka, jemuž v blátivých potůčcích podklouzla noha nebo ruka. Kdykoli jim nad hlavou vzplál blesk, ztuhli a přitiskli se ke skále, zatímco Elof poodlétl, aby k nim nepřilákal pozornost, plný obav, že na něm každou chvíli spočine pohled těch strašlivých žlutých očí plných zlomyslné inteligence nižší Mocnosti. Dračímu ohni by možná odolal, ale tlama by ho slupla v jediném soustu. Bouře se držela na kraji oceánu, jako by čekala na změnu větru, a než slezli na mírnější svah pod Branou, uběhly dobré tři hodiny. Sešli cestou, po níž by žádné vojsko postupovat nemohlo, a byli z ní vyčerpaní a promrzlí; na hranici ekwešského tábora si však odpočinek dovolit nemohli.

Také nebyli zrovna rádi, když se bouře na chvíli uklidnila, neboť doufali, že se v ní při útěku ztratí. Zpod přístřešků se začaly objevovat stráže a přikládat na ohně; jeden Ekweš stál přímo v cestě k lodím. Tak se stalo, že na táborák se náhle snesl hrůzný okřídlený stín a jediným máchnutím perutí ho uhasil; ve stejném okamžiku hlídače přepadly a omráčily další stíny ze tmy. Byla to rychlá a nemilosrdná akce, díky tomu i tichá. „Teď ten oheň zase rozdělte," nařídil Trygkar, „ať si ta verbež ničeho nevšimne! Musíme počkat, až zase začne pršet..."

Elof ho zarazil gestem ruky. „To nebude nutné! Déšť budeme potřebovat později, ale zatím to půjde jinak..."

Vlétl nad galériu, již si vybrali. Hlídač stál opřen o zábradlí, jako by v šelestu kapek naslouchal hučení příboje. Zřejmě v posledním okamžiku před přídíl něco zahlédl, protože se rychle otočil, zvedl kopí a otevřel ústa. Víc však nestihl, neboť dále už nežil. Vylétl do vzduchu, vylekaný jako ryba ve spárech orla, stisk silných paží ho rozdrtil a mrtvola spadla do vody. Ostatní stráže neslyšely víc než slabé žbluňknutí.

Nad kopci za Branou zatančil blesk, vzduchem otřásl hromobití. Elof slétl níž v naději, že tak bude víc připomínat velkého mořského ptáka, a těsně nad vlnami se vrátil k lodi s Gorthawerem v ruce, připraven zabít každého, kdo se objeví na palubě. Zamávala tu však na něj známá postava a Elof rychle přistál. „Bylo jich tu víc?"

„Tři, všichni spali dole. Už se neprobudí. A na vedlejší lodi si někdo vyšel odskočit přes zábradlí. Jeho smůla. Sestřelil jsem ho dřív, než si nás vůbec všiml. Jak ovce na porážce, prostě jatka."

„Oni si jatka představují jinak. Kde je Trygkar?"

„Tady," ozval se chraplavý šepot. „Jak jsem si myslel, tuhle loď připravili na moře teprve nedávno. Plachtoví vypadalo nové a taky je. Bude ale lepší ji otočit vesly, jsou pomalejší, ale tišší..."

„Ne," usmál se Elof. „Jakmile se zase rozprší, strčte loď na vodu a já se postarám o zbytek."

S pomocí bidel a vesel jako pák začali postrkovat loď na vodu, nespouštějíce zrak z oblohy. Ve tmě nebylo pravděpodobné, že si jich nějaká stráž všimne, dokud se loď nezačne opravdu pohybovat. Pak bude na hladině vidět osamělý stěžeň a oni ho nebudou moci sklopit, aniž by se nezdrželi. Do té doby se musí zase hustě rozpršet. Oblohou prosvístěl blesk, vzápětí následovaný hromem, a jasné ozářil les stožárů. Všichni ztuhli, jako by blesk uhořel do nich, ale to už se zád plavidla houpala na vlnách a s ní i stěžeň. Trygkar si pod vousy od srdce zanádal, nic kromě nich se však nepohnulo. Tento úsek měly zřejmě na starosti stráže, jež pobili, a nikdo jiný se o něj nestaral. S netvorem nad hlavou se nemají čeho bát, pomyslel si Elof. Trygkar mu podal těžké lano, Elof si ho přehodil přes rameno a čekal. Každou chvíli na ně dopadla těžká kapka, ale to jen vítr shazoval vodu z ráhna a lanoví. Vál teple, ale přes promočenou kazajku studil. Elof se otřásl, když dostal za krk spršku. Následovala další a pak kapky zhoustly. S novou nadějí se zahleděl na mračna nad kopci za Branou a vtom jím zacloumala čirá hrůza. Do věže udeřil dvojité blesk a v jeho záři uviděl Elof draka, jak se zvedá, protahuje, šupiny se mu lesknou odrazem světla, hlavu má vztyčenou, žluté oči i čelisti dokořán, křídla rozepjatá. Spolu s hromem zaduněl strašlivý řev a ohlušivý rachot roztřásl vzduch.

Tu se oblaka protrhla, jako by spadla ocelová vrata. Elof vyskočil mezi provazy deště a naposledy zahlédl ostatní, jak se opírají do páčidel. Pak ho osleply stíny. Doufal jen, že déšť stejně dokonale oslepí i žluté oči netvora. Lano se napjalo, na rameni ucítil strašlivou sílu a tu váha povolila, jak loď sklouzla celým trupem z pláže do vln. Z dálky slyšel Trygkarův křik, že už jsou všichni na palubě. Odpovědět mu nemohl, ale znovu se opřel do lana a ucítil, jak se ho tíha galéry snaží stáhnout dolů. Teď ale plula a napětí záhy povolilo, neboť se dala do pohybu; táhl ji, jak by to dokázal i malý čun, a údery křidel se vysmíval bušení deště. Loď nabrala rychlost snadněji, než doufal, hladce prorážela vlny, a jakmile se ostatní chopili vesel, přímo poskočila. Vybrali ji dobře, nebyla příliš velká, ale rychlá a obratná, určená spíš k dlouhým cestám a krátkému boji než k přepravě těžké kořisti či početné posádky. Vlastně mohla být jednou z těch, jež před tolika lety připluly do Asenby. Při té představě se rozesmál a k jeho smíchu se jako výsměch osudu přidal i hrom.

Na břehu nikdo nekřičel, nikdo za nimi nestřílel šípy; déšť je stále skrýval, neboť rozptyloval světlo blesků. Stočili před ke břehu, na němž čekali ostatní. Na chvíli zpanikařili, neboť loď do něčeho narazila, shodila veslaře z lavic a zatřásla stěžněm jako stéblem, byl to však jen písečný práh a Elof měl v křidlech ještě dost síly, aby je dokázal stáhnout a namířit znovu správným směrem. K pláži přirazili bokem a jedna skupina vyběhla k nedalekému potoku naplnit ekwešské soudky vodou, zatímco ostatní nakládali. Neměli čas použít smyky, vytáhli je tedy po prknech na palubu vcelku, ač jejich váhu nemusela vydržet. Vodonoši si pospíšili a uložili těžké sudy k vlastním čutorám z plechu a silného skla. „Hotovo!" štěkl Trygkar. „Odtáhni nás, mistře kováři! Všichni k veslům a zpětný záběr! Rychle, než zas přestane pršet!"

Elof vzlétl a chytil lano, když za ně však zabral, cítil, jak křídla slábnou. Vesla se už nořila do příboje. Elof se opřel do vzduchu, přetočil předí proti vlnám a ucítil, jak proráží vlny. Nabral ho poryv větru, křídla povolila a letky sklouzly s vírem. Z posledních sil je roztáhl a namířil přímo na palubu. Dopadl tvrdě, neboť neměl sílu v perutích ani v nohách, vítr ho hned nabral pod křídly a táhl ho přes celou palubu až k zábradlí. „Došla síla..." zafuněl, když námořníci zachytili

křídla a rozepínali kovový postroj. „Teď už vám nepomůžu...”

„Nevadí,” zařval mu do ucha Roc, aby překřičel hromobití. „Nevadí, slyšíš? Jsme z toho venku! Míříme na moře! Dostali jsme se pryč!”

Elof si zhluboka oddychl. „Pak křídla splnila svůj úkol!” řekl a přes okolní hluk byla v jeho hlase jasně slyšet lítost. „A mají přistřižené peří, protože na takhle malé lodi stěží můžeme rozdělat dost velký oheň. Dobře je uložit, Roku!” Nechal si postroj stáhnout ze zad. „Lež tu, můj nový živote!”

Na chvíli se zadumal a nechal se pohupovat vlnami, brzy se ale probral. „Na jednu práci se stejně pořád hodím! Pomoz mi, prosím tě, na veslařskou lavici.”

„No, sice nepochybuju, že bys tuhle loď uvesloval sám, kdybys chtěl, ale proč se dít? Trygkar každou chvíli spustí plachtu...”

„Ne! To nesmí! Pomoz mi k němu!” Roc zavrtěl hlavou, ale pomohl Elofovi na nohy a společně se odpotáceli na zád. Trygkar stál na polopalubě a bez viditelného úsilí svíral šlachovitou rukou kormidlo. Jakmile ho Elof uviděl, vykřikl: „Nevytahuj plachtu, kapitáne! Jenom vesla! Nejdřív za úsvitu, jak jsem řekl!”

Starý plavec se zamračil. „Ale mistře kováři, v tomhle dešti...”

„A když se na chvilku vyjasní? V noci možná holý stěžeň přehlédnou, ale plachtu nikdy! To je jen jeden důvod.” Odkulhal k zábradlí a ukázal prstem. „Tady máš druhý, u všech Mocností!”

Na otevřeném moři nebyl déšť tak hustý a mezi kapkami v dálce matně rozeznali bledou linii, seřazenou u ústí zálivu. „Plachty!” zvolal Trygkar a sáhl po topůrku sekery u pasu. „A pěkná kopa, u všech Mocností, tři, čtyři, ne, víc, hotová flotila divochů...”

Elof vrtěl hlavou. „To nejsou Ekweš! Ty jejich tkané plachty nejsou nikdy bílé!”

„Tak kdo...” začal Trygkar, když tu znovu udeřil blesk a zjevil oslnivě jasnou pravdu. „Led! To jsou ty ledové ostrovy, cos mě před nimi varoval, mistře Roku?”

„Tak tak,” přisvědčil chmurně Roc. „Ale dvakrát větší, než jaké jsme kdy takhle daleko na jihu viděli! Když z nich trčí takový kus nad vodu, musejí dole sahat až na...”

„Správně,” přitakal smutně Elof. „Vlny na ně dorážejí, ale nepohnou s nimi. Sedí pevně na dně jako útesy.”

Trygkar se zděšeně díval na Elofa. „Měl jsi pravdu, mistře kováři, v téhle tmě a slotě bychom do nich s plachtou snadno narazili! Tady se vymotáme jenom s vesly. Vždyť jsou všude kolem Brány...” Lusk prsty. „Proto jsi nechytíl žádnou rybu! Obklopují Bránu, stojí v cestě proudu z moře, Velkým slapům! Co se stane s vodou v Yskianadě?”

„No jistě!” vydechl Roc. „To je Louhino dílo! Ochladuje Velikou řeku! To tě napadlo už dřív, vid’, Elofe?”

Elof jeho domněnku nepotvrdil. „Možná zčásti, je to jen příprava...” Tu něco narazilo do přídě a loď poskočila. „Plovoucí led! Takhle daleko!”

„Tohle už znáš, mistře kováři!” prohlásil stručně Trygkar. „Převezmi velení!”

„Tři muži na příd, s bidly nebo pádly!” rozkázal Elof. „Co půjde, odstraňte, jinak volejte na kormidelníka! Roku, měl bys být mezi nimi! Napřed mi ale pomoz k veslu!”

Nebylo snadné posadit se na lavici, vzít za hrubé dřevo a otočit se k přídí zády, soustředit se jen na rytmus záběrů, narušený pouze občas odstrkováním ledu od boku či veslováním proti směru. Byla to strašlivá dřina, neboť neměli dost veslařů, ale ani si toho nevšimli. Když čas pokročil, mohl alespoň zvednout hlavu a přes clonu deště pozorovat, jak loď májí rozeklané bílé útesy, prozářené záblesky bouře. Dál na moři průtrž slábla. Pronásledovatelům je tedy skryje a uprchlíkům se popluje lépe. Přestože jim několikrát cestu ztížila, nemohla jim posloužit lépe.

Došlo mu to tak náhle, že málem zapomněl zabrat a vysloužil si tak nadávky ostatních veslařů. Stejně je neslyšel. Vzpomněl si na své pronásledovatele na obloze, na dvojici velikých černých ptáků, kteří ho nikdy neztratili z dohledu. Všiml si jich několikrát a za nimi vždy uviděl bouřková mračna. Nebyla to však obyčejná bouřka, ale černý závoj šibalské mysli, šprýmovné Mocnosti...

Ze zamyšlení ho vytrhla cizí ruka na rameni. Trygkar klečel u jeho lavice na polopalubě a v hlase mu zněla mladická naléhavost. „Mistře kováři! Mistře Elofe! Myslím, že nejhorší led máme za sebou! Už potkáváme jen plovoucí kry, a jsou dál od sebe a snadno se jim vyhneme! Ale noc už končí!”

Elof zvedl hlavu a uvědomil si, že už nějakou dobu neslyšel jediný hrom. Déšť řídla, nebeská čern začínala šednout. „Pak tedy rozhodně rozviň plachtu, kapitáne, a dostán nás odsud! Na křídlech větru!”

Trygkar vstal, vydal rozkazy a vesla se zvedla z vln. Elof napodobil ostatní a veslo ho pokropilo slanou vodou. Otrásl jím mráz a Elof ucítil náznak bolesti, již mu vždy působil Led. Pak Trygkar znovu zakřičel a ostatní veslaři skočili k navijákům. Elof zůstal bezmocně sedět na lavici, rozčilen, že nemůže vstát a podívat se, co se nahoře děje, byť si to dokázal snadno představit. Slyšel, jak ráhno stoupá po stěžni, a když se otočil, uviděl ve větru vydutou černou plachtu. Napjala se s tupým zaduněním, tolik odlišným od ostrého suchého prásknutí plachet v jeho domovině. Černé plátno bylo daleko těžší, hrubší, navíc zpevněné sítí dehtovaných motouzů. Vítr však zachytilo stejně dobře. Úpony zadrmčely a trup jim odpověděl hlubokým dutým tónem. Boky se zhouply na vlnách a štíhlá loď prořízla vodu jako vrhací dýka. Mužstvo začalo jásat. „Ticho!” okřikl je Elof a jásot hned utichl. Elof zvedl ruku a zaposlouchal se do šumění moře, ale nic neuslyšel. Pokusil se tedy odplazit z lavičky a Roc mu pospíšil na pomoc.

„Proč máme být zticha?” zeptal se, když Elofa zvedl ze sedadla. „Jsme z toho už venku, ne? A nemůžeš jim vyčítat tu trochu hluku; tyhle pirátské lodě jsou trochu neohrabané, ale pěkně svižné!”

„To jediné nás může zachránit! Pomoz mi na zád, Roku, a rychle! Už jistě vědí, že se jim ztratila galéra, a pronásledovatelé dávno vyrazili na moře. Mohou nás slyšet, i když nic neuvidí!”

Roc pomohl Elofovi na záďovou nástavbu, rozhlédl se po hladině barvy matného kovu a po vzdálené lince země, kde byli tak dlouho věznění. „Ale rozhodně máme slušný náskok...”

Zarazil se. Elof naslouchal a posunky se ho snažil umlčet. Dunění, nesené zdáli větrem, mohl způsobovat hrom,

kdyby se ovšem ještě blýskalo. „Před jejich lodí ano. Ale podívej!“

Všichni upřeli zrak, kam Elof ukazoval, vysoko na blednoucí nebe. Černé bouřkové mraky nad pevninou se už trhaly. Jednou skulinou prolétl na křídlech spíš netopýřích než ptačích podivný pláží stín. Vypadal tak nepřírozeně, že jim chvíli trvalo, než odhadli vzdálenost a uvědomili si, jak je ve skutečnosti veliký.

„Drak!“ sykl Trygkar, bílý hrůzou. „Honí nás drak!“

„Pustil by se do toho dřív, kdybychom vytáhli plachtu už v noci!“ podotkl bezmyšlenkovitě Elof s pohledem upřeným do šera. Obrovský stín znovu přelétl mezi mraky. „Drž se směru, pořád stejně. Ještě nás neuviděl, a až nás najde...“

Jen aby vydržel vítr...

Někdo vykřikl. Z mraků vyletěl okřídlený stín, daleko blíž, daleko větší. Všichni hrůzou zalapali po dechu a podívali se přes zábradlí, jako by si chtěli vybrat mezi ledovou vodou a dračím plamenem. Drak však jen chvíli poletoval pod baldachýnem mraků, křídly máchal mezi nebem a hladinou, vtom se otočil a rozletěl se zpátky k zemi. Elof vydechl a trochu se zapotácel. „Bojí se dál, aby mu nedošly síly nebo nepřišel k úhoně! Draci moře nenávidí, protože snadno uhasí jejich oheň a spolkně je. Ani na Louhin rozkaz nepoletí dál! A když nás nedokáže dohnat drak, jejich lodě to také nebudou mít snadné. Takže...“ Vzdychl a otočil se k přidi, před níž se prostírala nekonečná rozloha moře a nebe, slitých na obzoru v noční tmě.

Roc polkl. „Tak - to je všechno? Nic víc?“ Viditelně se mu ulevilo. Zatřepal hlavou, jako by chtěl vylít vodu z ucha. „Jsme z toho venku. Jsme pryč...“ Ztěžka dosedl na kormidelnickou lavici.

Elof nepatrně přikývl. „Západoseverozápad... to je náš kurs, kapitáne.“

Trygkar pochybovačně přejel pohledem z čisté jižní hladiny na severní kry a podrbal se na hlavě. „Podle rozkazu, mistře kováři. Ale bude tam zima, krutý mráz.“

„O nic mrazivější než Louhino srdce! O nic krutější než lidská sudba! Plujeme!“

Své černé lodi nedali žádné jméno, i když jim sloužila spolehlivě a štíhlým trupem prorážela mořské pláně jako úhoř. Nepatřila jim totiž a nechťeli si představovat, co se na její palubě dělo dříve. Na zděném pyramidovém oltářičku na zádi sice nenašli žádný popel, Elof ho však svrhl do moře společně se všemi šamanskými proprietami a symboly Vydřího klanu. Vzor na praporecích byl pěkný na pohled, neboť zachycoval štíhlé zvíře, přesně jak si ho pamatoval z dětství, kdy pozoroval elegantní vydry v moři, jak se potápějí a rozbíjejí korýše mezi plochými kameny. Předkové Ekweš, prostí lovci, se s podobnými zvířaty ztotožňovali, neboť pro ně ztělesňovala ceněné vlastnosti a jejich vlastní místo v přírodě; jak se mohl takový národ změnit v zabijáky, budovatele nelítostné říše, lidožrouty a obávané sluhý největšího nepřítele vši přírody?

Velice snadno, odpověděl si. Na té dlouhé cestě měl na podobné myšlenky dost času. Stačilo si připomenout, jak tlak Ledu měnil lid Kerysu, kdysi vznešený a velkodušný, v ubohou nápodobu jeho nepřátel. Mezi Nithaidem a nejlepšími ekwešskými náčelníky, například vůdci klanu Havrana, už nebyl velký rozdíl. Na druhou stranu musí být i v Ekweš někde stále stopa lidskosti, v jejich statečnosti a bojovém kamarádství, v disciplíně a smyslu pro pořádek. Právě díky těmto vlastnostem je však Louhi přiměla bojovat za ni, když přišla o zlý meč Elofovy výroby. Díky nim a s vábníčkou bohatství či pod pohrůzkou násilí. Lidi, kteří spáchali nepředstavitelné ukrutnosti, váže temné pouto; ty, kdož se v nebezpečí zachránili na úkor ostatních, kdož v hladu jedli maso svých druhů, kdož se podíleli na strašlivých zločinech nebo přihlíželi nepředstavitelným zvěrstvům. To všechno Led požadoval po ekwešských bojovnících prostřednictvím šamanů a tajného společenstva Skrytého klanu se všemi jeho rituály a magií. Z druhé strany na ně doléhala hrozba strašlivých trestů. Nejlepší, co jim zůstalo, byla zřejmě hrdost a válečnická čest klanu Havrana. Někde však stále přežíval duch lidí, kteří pozorovali vydry a měli z nich radost. Kdyby ho nějak dokázal najít...

Podobné přemítání mu za těžké a zdlouhavé plavby poskytovalo vítané rozptýlení. Rozhodně však nelenošil a myšlenky věnoval i jiným záležitostem. Pluli rychleji než v opačném směru s Rokem, protože je neohrožilo jiné nebezpečí než neklidné počasí. Nijak si nezajížděli a plynulým obloukem přeťali zemskou sféru, hnáni mrazivým bočním větrem z Ledu. Měli dost lidí na dvě směny, pluli tedy stále, byť mnozí z mladíků oceán v životě neviděli. Byli to však severané a mořeplavbu měli v krvi. Černá loď byla sice jednoduchá, ale vskutku pevná a odolná. Mezi vlnami se proplétala jako had a přes nízké boky i jednoduchou obšivku nabírala překvapivě málo vody. Posádka si tu mnoho pohodlí neužila, neboť Ekweš považovali tvrdé podmínky za základ ctnosti a pohrdali i nejzákladnějšími výdobytky civilizace. K překvapení mnohých však zachovávali úzkostlivou čistotu, neboť na tak malém prostoru by se každá nemoc rozšířila jako lesní požár. Pokud je někdo pronásledoval, nevšimli si ho, ba ani na hlídky cestou nenarazili. Zdálo se, že je Louhi stáhla, snad aby měla víc lidí do války, snad kvůli zvýšenému výskytu plovoucích ker.

„V zimě se ty ledové ostrovy spojí,“ poznamenal Roc.

Elof přikývl a opřel se do kormidelního vesla, aby stočil příď trochu dál od shluku ker. „A příští jaro, nebo na jaře za deset let, už nerozmrznou a postoupí dál na moře, když jim na souši stojí v cestě hory.“

Roc se na něj podíval. „Není to náhodou tvá představa o tom, co Louhi plánuje?“

Elof se zamačal. „Možná zčásti,“ připustil nerad. „Ale ne to hlavní. Myslím, že něco tuším, ale ne dost jasně. Ještě ne.“ Otočil kormidlem, neboť kry už minuli, a sledoval stín na rytém bronzovém kotouči před sebou, dokud nedopadl přesně na vytčený kurs. Roc ho chvíli pozoroval, pak pokrčil rameny.

Jak se týdny vlekly, na moři byla čím dál větší zima, až jim i uprostřed léta přes noc lanová pokrývala jinovatka a přes den tála jen neochotně. Nad severním obzorem plála neblahá záře Ledu jako nekonečná pavučinková vlajka, polykala hvězdy a brala mužům odvahu. Nedokázali pochopit, byť jim to Elof mnohokrát vysvětloval, proč je nejkratší plout severním obloukem. Celý život znali jen Keryské údolí a nedokázali pochopit tak ohromné vzdálenosti. Dokonce i Trygkar, byť na mořském pobřeží vyrůstal, si vzpomínal jen matně na jakousi zvláštní nauku, ale nevěděl, o čem pojednávala, stejně jako žádný muž jeho doby. Přesto Elofovi důvěřoval a jeho mužstvo s ním. Nakonec se jednoho

mrázivého rána Elof dlouze zahleděl na rudé slunce, zahalené mlhou, a houkl na Trygkara, ať změní kurs na západojihozápad. „Jsme v půli cesty, dál na sever už nemusíme! Teď na jih a domů!“

Od toho dne se zase oteplovalo a přestože měli nadále často plné ruce práce s bouřlivým povětrím, hlavní starostí se staly zásoby. „Vždycky jsme věděli, že to nebude snadné!“ řekl Elof posádce, když museli znovu zkrátit přiděly. „Víc jsme vzít nemohli, pokud jsme chtěli ukrást loď tak rychle. Mějte však trpělivost, všechno Vám vynahradím!“

Trygkar se zasmál. „Bereme tě za slovo, mistře kováři! Vody je ještě dost, i když chutná jako chcanky, a voda je to hlavní. Co se jídla týče, po pár dnech hladu chutná hostina tím líp!“

Než však jednoho večera ohlásila hlídka zemi na obzoru, užili si hladu až dost a vody jim zbylo jen na dně zatuchlých sudů. Slunce, které se klonilo k západu, zapálilo oblohu a mraky proměnilo v doutnající uhlíky. Ocelové vlny vzplály rudým světlem, až se zdálo, že plují po hladině roztaveného železa. Na obzoru však oslněné oči postřehly tmavší linii, pevnější než mraky. Slunce už skoro zapadlo, než začala být země vidět i z paluby, a to jen na chvíli, protože se záhy snesla tma. Nebyli si jisti a naděje je pálila ve vyprahlých hrdlech. Námořník na hlídce si však jistý byl, vesele sešplhal dolů a řekl, ať kormidelník drží kurs a vyčká rána. Té noci nikdo nespál.

Když pak první příslib jitra pohltil světlo hvězd, celá posádka se shromáždila na palubě. V noci mnoho neviděli, neboť bylo zataženo, a teď se třásli jako psi na řetězu, lační nejen jídla a pití. Jakmile v šedém přisvitu uviděli zemi blíž a jasněji, všichni se skoro zbláznili; smáli se, tančili, těžkýma rukama plácali Elofa i Roka po zádech. Oba jim však stěží věnovali pozornost, protože trpěli ještě větší touhou. Celé hodiny stáli na přídi, oči upřené na ubíhající krajinu. Blížili se k pobřeží v ostrém úhlu a rozhodovali se, zda hned zamířit k zemi nebo rozumněji pokračovat dál na jih. „Musíme být už blízko!“ ujistil se Roc už podvacáté a sešel zábradlí, až se odlupovala usazená sůl. „Nejsme tak daleko na severu, to bychom viděli záři Ledu!“

Elof přešlapoval na provizorních berlich, zhotovených z lodních bidel. „Bylo těžké přesně určit, kdy máme zatočit na jih. Kdybychom přijeli k zemi příliš daleko na jihu, přistáli bychom v divočině nebo v lesích. Možná dokonce v poušti či na slaných pláních Daveth Holanu...“

Roc přimhouřil oči proti odpolední obloze a začlonil si je dlaní. „O tolik by ses nespletl! Třeba jsi šílený, ale určitě ne úplně hloupý...“ Zarazil se, neboť hlídka něco volala.

„Co vidíš?“ křikl nahoru Elof. „A v kterém směru?“

„Přímo před námi, před příd! Podívejte... podívejte!“

Na korábu svého krále by mohli vylézt na záďový stěžeň, ten ale pirátská loď neměla. Nezbyvalo jim než několik dlouhých minut čekat, zatímco loď plula dál a celý svět zdržoval dech - až na muže na hlídce, který vzrušením úplně ztratil soudnost. Jakmile se však na obzoru objevilo to, co bylo z koše vidět už před chvílí, všichni se dali v úžasu a radosti do křiku. Jen Roc s Elofem údivem ztratili řeč.

Tohle nebyla země, již opustili před necelými devíti lety. Přesto s jistotou poznali město kdysi zvané Morvanec a potom Morvanhal. Dnes však vypadalo, jako by semeno starého Morvanu, tisíc let ztraceného pod Ledem, opravdu vzešlo a vykvetlo do někdejší slávy.

Roc zalpal po dechu. „Je to pravda?“

„Mohli tohle všechno udělat za pouhých devět let?“ vzdychl užaslý Elof. „Nebo jsme cestovali v čase stejně jako po moři?“

„Menší než Kerys,“ připomněl jim Trygkar. „To jste mi řekli, ale na tuhle podívanou jste mě nepřipravili! A dopluli jsme přímo do cíle!“

Byli tak zaujati krásou města, že si toho ani nevšimli. Teprve později jim došlo, jak přesně zvolili trasu. Přímo před nimi se totiž tyčila Morvanhalská skála a po nezměrném širém oceánu vedl Elof loď stále přímo k ní.

Jak se však blížili, neměli čas myslet na nic jiného než na krásu toho města. Zapomněli na prázdné žaludky a vyprahlá hrdla, neboť nasýtili hlavy a srdce. Všechno, co tu Roc s Elofem hledali, našli; hladké hradby s kulatými věžemi a špičatými šedými střechami, ulice a terasy zaseknuté do svahu skály, majestátní věž paláce na vrcholu útesu. Z dálky nerozeznali mnoho podrobností ani za jasného odpoledne, ale co neviděly oči, doplnily vzpomínky. Sami však vlastní paměti nevěřili, neboť od té doby uplynula dlouhá doba; známé obrázky se tu vyjímaly v nových rámech, ale nová zástavba vždy jen podtrhla krásu a důstojnost staré. Zpoza původních hradeb vykukovaly nové, vybarvené odpoledním sluncem do rudozlata, a obklopovaly město i s kusem kopcovitého kraje za ním. Na svazích za útesem, kde kdysi přerostlá pole stínil hustý les, se vinuly nové ulice, zastavěné vzdušnými vysokými domy. Mezi nimi se nadále našla polička a parky, střídaná sady a vinicemi. Byl to harmonický obrázek krajiny, v níž žije člověk v rovnováze s přírodou i uvnitř městských hradeb. A stejně jako útes korunoval palác, tak na každém dalším kopci stála vysoká věž. Připomínaly strážě kolem trůnu vládce, drobotinu v hloučku kolem důstojného starce. Byly vystavěny ze slonovinového kamene, střechy se blýskaly bronzí a zlatem, ze špicí vlály pestré praporce.

„To jsou přece věže Kerbryhaine!“ vybuchl Roc. „Jaké čáry je přenesly sem, přes celou zem? Kopie, to možná, ale kde by vzali kámen? Žádný podobný se tu nikde neláme!“

Elof v nesmírném údivu zavrtěl hlavou. „To je jistě dílo duergar! Nikdo jiný by v tak krátkém čase nezvládl tolik.“

„Duergar?“ zašeptal poblíž mladý námořník. „Tohle město postavily čáry?“ Nikdo se nesmál.

„Rozhodně vypadá mírumilovně,“ opáčil spokojeně Trygkar. „To je hned vidět! V takovéhle lodi bychom se nedostali k žádnému keryskému městu ani na dohled...“

Elof s Rokem se po sobě v hrůze podívali; oba úplně zapomněli, jakou loď vlastně ukradli. Pak oba zvedli zrak k černé plachtě. „Sázím deset proti jedné,“ prohlásil Roc, „že nám už teď chystají pěkné přivítání!“

Elof polkl, neboť si vzpomněl, jaké smrtenosné kýlové ostruhy připevnil před přední vazy Kermorvanových válečných lodí. „A použijí je v plné rychlosti! Než stačíme zavolat, budeme pod vodou!“

„Pokud by vůbec nějaké volání poslouchali,“ podotkl Roc. „Nebo mohou vystřelit z katapultů. Jediná salva z Prince

Korentyna z nás nadělá párátka! Kdybychom stáhli plachtu..."

„Piráti dělají před útokem často totéž!"

„Jedna loď proti celému městu? " zapochyboval Trygkar.

„Proti městu, které ještě nedávno drželi Ekweš!" připomněl tiše Elof. „Na to se nezapomíná! Mohou nás mít za blázny, ale stejně se do nás pustí plnou silou..."

„V přístavu!" zavolala hlídka. „Loď, veliký koráb, točí se, připravuje plachty!"

„A máme to!" zvolal Elof. „Zamíříme do přístavu a rozsekají nás na třísky. Venku kotvit nemůžeme, je tu moc hluboko. Ať s plachtou nebo s vesly musíme se pokusit připlout podél mořské hradby, kde nemohou použít ostruhu. Půjde to, kapitáne?"

Trygkar se zazubil. „Můžeme to zprubnout, mistře kováři. Ale vlny nás budou házet na hradbu..."

„Pořád lepší než kýlová ostruha v boku!" zahalekal Roc. „Tuhle loď jsem začal mít docela rád, vy ne?"

„No... nesla nás pěkný kus cesty a kapitán nerad ztrácí jakoukoli loď. Ale je to lepší než díra v boku, jak jsi řekl.

Všichni na místa, bando! Obracíme!"

Město si zvyklo na mír, to bylo jasné, protože žádná válečná loď nebyla v přístavu připravená. Než ale černá galéra doplula k mořské hradbě, zpoza mola už se vynořovala před korábu Saldenborg, po Princí Korentynovi největšího válečného plavidla. „Bude muset kus křížovat, než na nás zaútočí!" křikl Elof od kormidla, s nímž pomáhal Trygkarovi. „Pokud se hned dostaneme bokem k hradbě..."

„Každou chvíli, mistře kováři," odvětil dychtivě Trygkar. „Kormidlo s větrem... ještě kousek... teď ji nech! Všichni na bok a odrážet od zdi!" Starý kapitán se zhluboka nadechl a zařval: „Teď!"

Oba se opřeli do kormidelního vesla. Černá loď prudce zatočila, plachta ztratila vítr, trupu se zmocnily boční vlny a zvedly ho do výše. Nad bokem se vztyčila veliká hradba, ozvala se strašlivá rána, po ní druhá a třetí, až jim zuby cvakaly o sebe. Pak, když loď přirazila ke zdi nadobro, házení trochu ustalo.

„Stáhněte plachtu!" poručil Trygkar a jakmile ráhno sjelo po stěžni, oddechl si. „Hotovo, mistře kováři!" ohlásil. „Jsi doma." Elof se ohnul přes kormidlo a zavřel oči.

Na vnější straně mořské hradby vedla do vody v pravidelných rozestupech schodiště, k jednomu takovému tedy přivázali loď před i zádi. Ještě předtím však už Elof stál na boku a Roc mu pomáhal na schody. Elof se ohlédl na moře, Saldenborg se právě otáčel. Silou paží se vytáhl nahoru na hradbu a tady zůstal ležet. Ucítil, jak se pod ním kámen chvěje, zvedl tedy hlavu a proti slunci uviděl přibíhat pěší oddíl s několika jezdci v čele. Zvedl se na kolena, zamával a zavolal, a tu k jeho nesmírné úlevě jezdci zastavili koně, první z nich tak zprudka, až se mohutný bílý hřebec vzepjal a zamával nad Elofovou hlavou kopyty. Kovář zvedl hlavu, zaclonil si oči a svět se na chvíli zastavil v nekonečném tichu.

„U Veliké brány!" Ten jasný hlas poznal hned. „To je přece Elof!" Tón naprostého úžasu nešel přeslechnout. „A Roc!"

Elofovi bylo náhle bezdůvodně do smíchu. „Zdravíme tě - m-můj pane!" podařilo se mu vykoktat a pak skoro i zasalutovat. To už nahoru vyběhl Roc, pomohl mu na berle a usmál se na Kermorvana, úžasem dokonale vyvedeného z míry. Jakmile mu však došlo, co je s Elofem, zamračil se a oči mu posmutněly. „Kdo ti to provedl?" zeptal se a seskočil ze sedla, aby. Elofa sám podepřel. „Kdo to udělal?!" zopakoval a probodl očima černou loď pod hrází.

Elof se pokusil najít slova. „Ne! Tohle jsou přátelé, moji nejbližší. Jsou z Kerysu - ano, z Kerysu," dodal, když uviděl Kermorvanův nevěřicný výraz. „Neptej se, kdo mi udělal tohle, ten účet jsem už vyrovnal."

Kermorvan povytáhl obočí a pak přikývl. „A... Kara?" zeptal se opatrně.

Elof zavřel oči. Kermorvan sklonil hlavu. „To je mi líto."

„A Ils?" zeptal se rychle Elof, ale to už se skupinkou mužů prodrala podsaditá postavička a vrazila do Elofa tak vášnivě, že by byl spadl do moře, kdyby ho přátelé nedrželi. Pak ho stejně nekompromisně objala. Vymáčkla z něj dech, ale Elof nedýchal už proto, že se k němu tiskla žena, byt' hranatá a silná, uplakaná a rozesmátá zároveň.

„Řečená dáma," pravil Kermorvan, „se má zřejmě velice dobře."

„Elofe!" zvolala. „Křičelo se tu něco o pirátech... tak jsem si řekla, že nenechám všechnu zábavu jen jemu... ale ty... co... kde..."

Elof jí přátelsky prohrábl kučery, neschopen najít správná slova. „Krásná jako dřív!" nadhodil zlehka, byt' i jemu se do očí draly slzy. „Vůbec ses nezměnila. Jako by uteklo jen pár měsíců, což možná pro duergar opravdu tak vypadá..."

„To tedy ne!" sykla Ils. „Mysleli jsme si, že jsi mrtvý... ty pitomče, idiote, ty... ty člověče!"

„Jistě sis povšíml," poznamenal Kermorvan koutkem úst k Rokovi, „že takových poct se nám nedostane..."

Roc se stejně kamennou tváří bezmocně rozhodil rukama. „Ani takového přivítání, můj pane. Jsme tu jak páté kolo u vozu..."

„Kolemjdoucí," přisadil si hlasitěji Kermorvan. „Úplné nicky..."

Ils pustila Elofa a vrhla se na Roka se zařatou pěstí namířenou na solar. „Já tě přivítám, to uvidíš! Ty bečko sádla!" křikla na něj, vzala ho kolem krku a políbila tak mlaskavě a rozhodně, až ho zvedla ze země. Kermorvan ztratil odstup, rozesmál se a roztáhl náruč, aby je objal všechny dohromady. „Klid, vy šílenci! Při znamení slunce, jsem rád, že vás mám zpátky!"

Pak odstoupil a ukázal na město. „Musím odvolat poplach!" vysvětlil. „Než propukne panika!"

Trygkar už také vylezl nahoru a teď si významně odkašlal. „A válečná loď, můj pane? Můžeme s kořistí do přístavu, než ji vlny rozmátlí o zed?"

„Aniž ji stráže hned rozstřílí na kusy!" dodal Kermorvan. „Jistě." Otočil se na jednoho z jezdců. „Athayne, ať hned vydají pokyny strážím!" Mladý pobočník zasalutoval a odklusal. Trygkar se uklonil a zrovna se chtěl vrátit na loď, když ho Kermorvan chytil za rameno. „Ty jsi z Kerysu? Kapitán, jak se na tebe tak dívám, který pomohl mým přátelům

přeplout oceán?"

Trygkar se znovu uklonil. „Já a mí kluci. Trygkar k vašim službám, pane, kapitán, jak jste správně poznal. Bylo mi ctí, pane. A snažil jsem se jim nahradit, jak je moje země přijala."

Kermorvan zavrtěl hlavou. „To není vina lidí jako ty, pane! Zůstáváme tvými dlužníky."

Elof se zazubil. „Možná se tu budou chtít usadit."

„Pokud ovšem potřebuješ námořníky, můj pane. Ale takhle veliký koráb, jako máte tady, jsem nikdy neviděl."

Kermorvan rozvázně stiskl rty. „Zrovna jsem přemýšlel, jak vás k tomu mám přemluvit! Stále potřebuji nové plavce, a když jste překonali oceán... Teď však uvažte loď na nábreží a odpočiňte si; jste našimi čestnými hosty. Vidím, že máte hodně co vyprávět."

„A hodně věcí na práci!" doplnil Elof. „Kerys je v nebezpečí a my zřejmě také, spolu s celým světem! Pokud se nemýlím, Louhi má vítězství na dosah a brzy může zvrátit rovnováhu ve prospěch Ledu. Myslím, že vím, jak toho chce dosáhnout. Musíme se hned poradit!"

Kermorvan přikývl. „Budiž tak! Má paní, máš tu koně? Jedeme do paláce. Spíš se hodí k vítání drahých přátel. Vy dva sesedněte a půjdete jim koně! Pak pošlete pro námořníky do přístavu kočáry..."

Když se Kermorvan otočil, aby dal svým mužům rozkazy, Trygkar zatahal Elofa za rukáv. „Tak tohle je váš král! Mladší, než jsem si myslel, ale stejně správný chlap! Za takovým bych šel kamkoli! A země je ho hodná, to jo, i tebe. Dodržel jsi slovo, mistře kováři!"

Starého kapitána pozvali i na válečnou poradu, ale pobaveně odmítl s tím, že na takové věci už je trochu starý. Nechali ho tedy s díky odplout do přístavu a vsedli na koně, aby odjeli do paláce. „Pomozte mistru kováři do sedla!" přikázal Kermorvan. „Můžeš jet se mnou nebo s Rokem, jestli chceš..."

„Nechci, pokud dovolíš!" zavrčel Elof, neboť nechtěl projíždět městem s někým na jednom koni. „Jenom mě vysadte nahoru a uvažte mi nohy volně do třmenů."

Vsedle se zakymácel; nejel už mnoho let a nohy mu zeslábly. Získal zase pocit svobody, s létáním se to však nedalo srovnávat. Vzhlédl k věži na skále a zatoužil po perutích, aby ji mohl oblétnout jako kdysi dávno s Karou, prohlédnout si nové město z výšky jako na mapě.

Roc po něm hodil okem. „Určitě nespadneš?"

„Jde to dobře! Možná tu sedím jako pytel, ale v kolenou mám ještě sílu; zvládnou to. Trygkare, dohlédneš, aby mi poslali křídla? Děkuji mnohokrát."

„Křídla?" zeptal se se zájmem Kermorvan, ale pak zvedl ruku. „Ne, ani slovo! Vidím, že si to budu muset poslechnout od začátku, abych vůbec něčemu rozuměl. Tak jedeme!" Průvod sjel z mořské hradby do města. Elof se lekl, když uviděl, že na konci hradby už se houfují davy. Možná se sem lidé vypravili bojovat s Ekweš, ale zůstali, aby je přivítali. Mnozí na mořeplavce házeli květy a podávali jim ruce a Elofa překvapilo, že z davu slyší ve stejné míře kerbryhainské i východní nářečí a vidí mnoho snědých severských tváří. Zvláště mezi seveřany byl hrdinou, mluvil s nimi tedy v jejich vlastním jazyce. Nejzvláštnější ale bylo vidět mezi lidmi tolik duergar. „Jsme tu vítáni," vysvětlila Ils a podala Elofovi ruku. „Dokonce i lidé z Kerbryhaine už chápou, že nejsme chamrad', a staví s námi nové město."

„Věže?"

Ils přikývla.

„Když na východě nikdo nezůstal, radní se rozhodli nenechat město Ekweš a raději ho strhnout, my jim ale nabídli, že věže odstěhujeme a postavíme je tady znovu. Byl to dlouhánův nápad, a dobrý; tím rychleji jsme se spřátelili. Celé flotile to trvalo dva roky a ještě nejsou hotové, ale byl to dobře využitý čas. Většinu staveb tu řídíme my a jejich zedníci se už něco naučili. Kováři také. Tobě se tu ale nikdo nevyrovná, Elofe! Když ses vrátil..." Pevně mu stiskla ruku.

Podíval se jí do černých očí. „Vrátil jsem se, má paní! Snad jsem si to ani nezasloužil. Ale srdce mi říká, že tu nemohu zůstat, ne teď."

Chvilí jela tíše. „Táhne tě pryč jen tvé hledání," zeptala se nakonec, „nebo ještě něco jiného?"

„Něco jiného, včas o tom uslyšíš. Hlavně ty to musíš slyšet, neboť se jedná o záležitosti, v nichž se duergar vyznají."

„Ráda si to poslechnu. Ale stejně bych udělala cokoli, jen abys zůstal."

Když přijížděli ke konci hradby, Roc zaklel a ukázal prstem. Před nimi leželo Plen Perthau, Pobřežní náměstí, kde stály sochy Strážců, ale změnilo se. Na protější straně nahradil skladiště nový park, ale to je tolik nepřekvapilo. Mezi mladými stromky se tyčila Vaydova věž, jež stála dobrých tisíc let v Kerbryhaine. U její paty pak uviděli dvě nové sochy, vyrovnané s prvními Strážci na jediném podstavci. Představovaly Roka a Elofa. Na podstavci byla vytesána slova Mhar Dasunyans. „Doufáme v návrat!" přeložil Elof do severštiny, hluboce dojat, a pak uviděl, že na soklu je místo ještě pro jednu sochu.

„Ta se teprve tesá," vysvětlila suše Ils. „Ani můj lid nedokáže do kamene snadno vtělit takovou krásu." Elof neodpověděl a raději se na ni ani nepodíval.

„Nevím, co si o tom mám myslet," řekl Kermorvan po několika hodinách vyprávění. Natáhl ruku a všem jim dolil víno. „Lituji té staré říše a tvého utrpení také, Elofe. Ale kdybys nebyl můj přítel, měl bych z tebe strach."

Elof neodpověděl. Seděli v Kermorvanových soukromých komnatách na vrcholku paláce a hleděli do přístavu. Král zvedl sklenici proti zapadajícímu slunci a chvíli pozoroval rubínové jiskry v tmavém víně. „Teď jsem slyšel to, co ty, a viděl tvými očima, ale stejně nerozumím Louhinu plánu. Mám jen podezření. Jak to?"

Elof se pokusil vstát a dopadl zpátky na židli. Potřeboval si pořádně zapochodovat ode zdi ke zdi. Přetékal energií jako zásobní krystal, ale neměl ji jak uvolnit. „Také mám své pochyby. Snažili se mi zabránit v poznání, ale přesto..." Propletl prsty na ruku. „Stejně jsem si jistý. Zvedají se podzemní ohně..."

„Toho jsem si všiml!" potvrdil Kermorvan. „Má to nějakou příčinu?"

„Led!“ odvětil stručně Elof.
Kermorvan pokrčil rameny. „S největší pravděpodobností. Ale jak to dělá? Louhina moc je opakem tepla, jak jsi sám...“
Stůl se otřásl, jak do něj Elof uhodil dlaní, číše nadskočily. „Nedělá to Louhi, ale Led! Ta strašná váha zmrzlé vody na zemi! Přemýšlel jsi někdy, co způsobí?“
„Drtí ji před sebou...“ začal Roc, ale Elof mu skočil do řeči.
„A pak? Leží na místě, v sobě všechno kamení ze smetených hor a strašnou váhu vody. Co asi dělá se zemí pod sebou? Drtí ji, tíží...“
Kermorvan luskl prsty. „A tlačí podzemní ohně k povrchu. ...“
„Ždíme zem jako citrón!“ doplnil Roc. „Ano, to je ono! Podzemní proudy stoupají jako ten v naší výhni!“
„A Keryské údolí je samý podzemní oheň, jak zjistil Roc. Teče podél zlomu v samotné zemi, skoro v jedné lince. A teď celá ta prasklina povoluje, všechny ohňové hory soptí!“
„To ano, ale co si s takovými ohni počne Led? Jistě ho spíš zdrží.“
„Ne! Vzpomeň si, co jsme si už domysleli, čím se přede mnou sama chlubila! Led se snaží ochladit svět tak, že odrazí zpátky větší část slunečních paprsků, jež na něj dopadají, ale zatím ho není dost, aby mohl postupovat. Ve svobodných zemích, vyhřívaných sluncem, udržují rovnováhu roční doby. Ani nejhorší zima není dost dlouhá, aby v létě Led zase neodtál. A slunce je také znamením naděje, zahřívá lidská srdce, jichž se Louhi tolik bojí. Ale kdyby dokázala slunce nějak zastínit...“
„Mraky popela!“ zvolal Kermorvan. „Ale ty přece rychle zase spadnou na zem.“
„Ne ten nejjemnější popel! Nahoře na nebi byl všude kolem mě, i výš, kam až jsem dohlédl. V té výšce vydrží snadno několik dní...“
Vzduch má barvu prachu a po větších erupcích jsou západy slunce tmavě rudé. Vydrží to tak i několik let...“ Náhle se narovнала v zádech. „A mnohé už napadlo, že takový prach ovlivní i podnebí! Procedí sluneční záři, trochu ji ochudí. Ale opravdu jen trochu, na pár deštivých let. To Ledu moc nepomůže!“
Elof chmurně potřásl hlavou. „Jedna erupce nic nezmění. Ale cestou přes Kerys jsem jich viděl snad dvacet! Nepočítaje v to jednu,“ dodal s úsměvem, „kterou jsem způsobil sám. A jsou to dlouhé erupce, stále sílí, šíří se, ničí okolí. Všechno v jediném malém kraji, alespoň v porovnání se světem. Poslední zimy byly strašné, dlouhé a mrazivé; třeba je to jen náhoda. Ale každým rokem ledové ostrovy dopluly dál na jih, až se usadily přímo ve Veliké bráně.“
Kermorvan chvíli zíral do vína a pak ho jediným lokem obrátil do sebe. „Už rozumím,“ řekl tiše. „Věřím, že máš pravdu. Je těžké myslet v takovém měřítku - ale ne pro Led, to jistě ne... Ale pokud to jde tak zvolna, proč si myslíš, že rovnováha se zvrátí brzy?“
„Mám několik důvodů! Zprvu mi Louhi řekla, že Ledu už stačí postoupit jen o kousek, zadruté jsem si všiml, že podzemní ohně takhle zdívočely až v posledním roce, a zatřetí, ale tím si nejsem jistý, proto, že Louhi polevila ve válce s Kerysem. Protože už byla připravena předstírat mír - výměnou za mne!“
Kermorvan zabubnoval prsty na stole. „Počkej, trochu si to ujasním. Nemohla to být jen pomsta; jistě si myslela, že ji můžeš nějak ohrozit... Ale jak, u Veliké brány?“ Vtom praštil pěstí do stolu. „Už vím! Díky tobě tenhle Nithaid zahnal její vojska a přemohl to nejhorší, na co se zmohla. Ještě rok a možná by zaútočil i na samotnou Bránu, to nemohla riskovat! Protože ji potřebuje, aby mohla nechat zamrznout Velikou řeku!“
Elof vzdychl a opřel se. „Brána! Teď do sebe všechno zapadá! Tomu jsem nerozuměl! A trochu se mi ulevilo, protože v tom případě musela myslet na příští rok, jak řekl Tapiau! Báł jsem se, že udeří dřív!“
Ils nesouhlasila. „To těžko! Potřebuje čas, aby ohně vytvořily dost velký mrak; pak bude všechno jasné! Pověsí se nad zem jako deka. Také nebude plýtvat silou Ledu v létě, kdy jí nemá tolik. Nejspíš počká na konec zimy a pak nechá postupně zamrznout celou Řeku, aby ji nepřekvapila obleva.“
„Takže máme ještě nějaký čas?“ zeptal se Roc. „Skvěle, ale otázkou zůstává, co s ním uděláme. Jak ohrozit Mocnost, která proti nám bojuje zemí a vzduchem? Elofe, tys měl nějaký nápad...“
„Napadla mě taková zbraň. Lidé sice nemohou napadnout celý Led...“
„Ale Bránu?“ nadhodil Kermorvan. „Brána je její slabé místo! Co lidé postavili, mohou lidé i dobýt!“ Rázně vstal a pohlédl z okna na město, své celoživotní dílo. „Jsme možná menší než Kerys nebo Morvan, ale ty jsou rozdělené a my jsme jednotní! Kde oni podlehli, my si zachovali svobodu! Máme dost velkou flotilu, abychom za Východní moře mohli poslat silné vojsko. A máme tebe, Mistře schopné ruky, a tvé zbraně. Dodají našemu ratišti ostrý břit! To kopí pak hodíme na vážky světa. Potom se uvidí, kam se převáží!“

KAPITOLA DESÁTÁ

Štitová hradba se hroutí

Duj, větre, lehce,
přes širé moře.
Sebrals mi děvče,
nechals mi hoře.
Plačte, vy větry v nebeském domě,
plačte pro lásku mou, plačte i pro mě!
Děvče mé ze Západu,
děvče černovlasé,
milko má divoká...

Zpěv se nesl tmou ze stěžňového koše v rytmu záběrů vesel. Ať už byl na hlídce kdokoli, měl pěkný mladý hlas, ale Elofovi se zařezával do uší jako vytí zavřeného psa. Poposedl si, opřel se o stěžeň, ale větší pohodlí nenašel. Za život si vysloužil pěknou řádku jizev a v deštivém počasí cítil jednu každou z nich. Rány kolem stříbrných náramků začaly dokonce trochu krváčet. Kermorvan ale nebyl člověk, který z tak malicherného důvodu umlčí píseň, a. takový nebyl ani Elof. Zpěv navíc pomáhal lodím udržet se pohromadě. Elof si přetáhl kuklu přes uši a položil čelo na kolena. Nijak si však neulevil, neboť musel nohy objímat rukama. Jakmile boj vzdal a rozhodl se poslouchat, píseň umkla a hlídka křikla:

„Svítá!“

Zazněl rozkaz uhasit lampy a když se Elof podíval na východ, uviděl bledé rozbředlé světlo, rozlité jako ředěné mléko. „Počkejte s tím!“ přikázal Kermorvan důstojníkům, kteří už chtěli navigačními přístroji hledat slunce. „Při té hře na schovávanou s ledovci a shánění flotily dohromady jsme úplně ztratili představu, kde jsme.“

„Blízko!“ řekl Elof. „Cítím to! Cítím to v kostech i v krvi!“

„Smůla, že se jich nemůžeme zeptat na směr!“ poznamenal suše král a přitáhl si kožich k tělu. „Moje kosti cítí jenom tu hnusnou lezavou zimu! Ani maso je nezahřeje. Když jsem se ráno probudil, měl jsem jí plnou kajutu, kroužková košile mi omrzla jinovatkou. A to má být jaro!“

„Ne!“ namítla pochmurně Ils kdesi za ním. „Tohle je ještě zima, dlouhá zima, zima celého světa. Její studené prsty se natahují i přes oceán. Zajímalo by mě, jak si vede pevnina.“

„Svítá!“ zavolala ještě jednou hlídka. „A mlha řídne! Mlha stoupá, zvedá se vítr!“

„Jaký vítr?“ zavolal na koš Kermorvan přes kornout z dlaní. Na odpověď musel chvíli čekat. Elof se kousl do rtu; nejspíš to bude severák jako obvykle, zase dotlačí další kry. Snad jen zázrakem zatím přišli jen o dvě lodě a žádného námořníka. Zázrakem a Kermorvanovou prozíravostí.

„Jižní vítr! Jižní a teplý!“ Na mladíkovo radostné výsknutí odpověděli i námořníci na palubě a hlídka se zas dala do zpěvu.

„Milá má, pros u jižního větru,

ať loď mou ze vší síly stihá!

Ach, větre, duj do plachet mé lodi,

má milá doma sama luhá...“

Vtom se však hlasy vytratily, neboť mlha se protáhla jako nějaké líné zvíře a pak zavalila palubu. Za ní se jako duchové praporů táhly cáry, bledé a potrháné, mezi nimiž se konečně objevily po obou stranách první obrysy dalších lodí, se skasanými plachtami jen omrzlé kostry. Před přídíl, na hranici dohledu, jako by mlha ztvrdla a srazila se na konci světa v zubatou hradbu oslnivé běli na vodě. Tyčila se proti olovené obloze a ledově jiskřila.

„Země na obzoru!“ zazpívala hlídka. „Země...“ hlas se však vytratil; tváří v tvář té přízračné hradbě ztratil jistotu.

„Co to má být?“ zvolal Kermorvan. „Celé ledové hory se zvedají přímo z moře? Ledovce se nemohly dostat tak daleko na jih!“

„Ne!“ potvrdil Elof, když s potížením vstal a podíval se dopředu. „Nejbliž jsou opravdu ledové ostrovy, sražené skoro do souvislé hradby. Ale za nimi jsou zasněžené kopce! Hledíš na východní břehy oceánu, pane, a pokud se nemýlím, na pobřeží samotného Kerysu. Cíl naší cesty je na dohled!“

„A začátek něčeho ještě horšího, o tom nepochybují,“ zamručel Kermorvan. „Bitvy, válka, zabíjení, a nepřátelé života budou s radostí přihlížet!“ Tu však zamračenou tvář prozářil údiv a Kermorvan chytil Elofa za rukáv. „Kerys!“ opakoval. „Pobřeží Kerysu...“ Modrošedé oči se mu leskly jako moře pod lodí. „Hodně znamená už jen to, že jsme dopluli tak daleko, že jsme je uviděli...“ Vzdychl a zase stiskl rty. „Musíme se k těm břehům dostat. A tou ledovou hradbou neproplujeme. Podívej, jak se stáčí na obě strany! Elofe, není před námi zátoka Brány? A není tohle ten led, co jste jím propluli na útěku, ledové ostrovy usazené na dně?“

„Ano!“ vydechl Elof. „Ano, může být! Když je obeplujeme ze severu nebo z jihu, dorazíme ke břehu.“

„Z jihu, prosím,“ usmál se ponuře Kermorvan. „Bude lepší nevrhnout se rovnou do náruče Ledu, ale napřed najít, co zbylo z Kerysu. Samozřejmě za předpokladu,“ dodal, „že se na pevninu vůbec dostaneme...“

Výkřik hlídky prosekl jeho slova jako šíp a mladý hlas námořníka v něm ztratil všechnu radost. „Plachta! Plachta ve směrem k pevnině! Dvě - šest - ne, spousta plachet! Černé plachty! Celý houf! Křižují k nám - celé hejno!“

„Jak jsem očekával,“ kývl klidně Kermorvan, obklopen horečnatými přípravami. „Za hradbou mají hlídkové lodě, po mlze přichází stráž. Paní Taounehtar bojuje přesně podle starých knih! Nezapomněla se pojistit proti posílám; ukradená loď jí možná něco napověděla. V tom případě bude mít i nějakou rychlou zálohu, která v případě potřeby strážní flotilu podpoří. I o tom se zmiňují stará pojednání.“

Elof se zazubil, i když se mu náhle zhoupal žaludek. „Co texty doporučují posílám?“

„Rychlost, nic víc. Vyhnout se bitvě, pokud to jde, protože zdržení jen posílí protivníka. Ale na to už je pozdě. Hej, Oste, dones mi brnění! A vytáhni z pelechu Roka, když už tam jdeš!“

Roc byl na palubě v plné zbroji dřív, než se strážní lodě ocitly na dohled paluby, ale nadával, že ho vytáhli z postele. „Kvůli blbým třiceti pirátským lodím! Měl jsem zato, že tahle flotila si dá podobný útok k svačině. Ani jeden pirát nemá loď jako naše koráby, natož jako Korentyn, ne?“

Kermorvan se zamračil. „Ne, ale přesto to jsou všechno velké lodi a vypadá to na silné posádky. Mohou si to dovolit, když nevezou zásoby. Budou se nás snažit za každou cenu zdržet, než dorazí ostatní, aby nám zabránili v přistání, nebo nás napadli v průběhu výsadky. Poslal jsem koráby napřed. Nezbyvá nám než jich hned potopit co nejvíc a probojovat si cestu.“

Elof se díval, jak černé tečky pomalu rostou na pozadí nepřátelských ledových útesů, a skoro si nedokázal představit,

že před necelým rokem tudy plul pod stejnou plachtou. Piráti se už šikovali do bojového postavení, široké štítové linie s přesnými rozestupy, již nebude snadné prorazit. Kermorvanovy nejtěžší koráby s nejpčetnějšími posádkami už proplouvaly mezi štíhlými bitevníky do čela flotily, plachty plně roztažené, všechna vesla v pohybu, aby zaujaly klínový tvar. Kopí proti štítu - při té představě se otřás! náraz bude tvrdý, bude stát mnoho životů i lodí, a Elof už měl podobných srážek za život dost. Kýlové ostruhy jeho vlastní výroby ve vodě syčely, jako by se ještě kalily v lázni zvirecích vnitřností a kůží. Zakalí se ještě lépe v lidské krvi?

Sledoval lodě před přídělí, ostré a jasné v bledém světle, a snažil se přijít na něco, co mu pomůže vidět v nich víc než hrozbu bez tváře. Nenávist k Ekweš, probuzená dobytím Asenby, v něm nikdy nevychladla, ale při pohledu na černé lodě nedokázal zapomenout, že i na nich plují lidé. Bude to i jejich krev.

Náhle se napřímil, zaclonil si oči a napjal zrak do dále. „Co se děje?“ zeptal se Kermorvan, neboť mu ani ve chvíli, kdy se schylovalo k bitvě, nic neuniklo. „Vidíš tam něco, příteli?“

Elof se na něj otočil. „Můj pane, necháš mi hned připravit ohňové koše? A donést má křídla...“

Kermorvan místo odpovědi hned vydal příslušné rozkazy a teprve potom Elofa zvednutým obočím požádal o vysvětlení. Elof polkl.

„Něco ano, ale nevím, jestli i ty...“

Vysoký muž se chvíli díval do dále, pohyboval rty a pak velice nevznesené hvízdal. „O tomhle jsi mluvil? Louhina blesková záloha?“

„Může být! A pokud je to ona, střetnu se s ní já, jak jsme se dohodli...“

„Sám?“ zvolala Ils. „To jsme si neřekli! Použij tu novou zbraň!“

Roc se k ní přidal, ale Elof nesouhlasně vrtěl hlavou. „Víte, že to nejde, ať říkáte cokoli! Jakmile ji jednou uvidí, dokáží se proti ní bránit. Necháváme si ji až na konec! Teď mi pomozte!“

Ohňové koše už hořely; kvůli mlze a ve vzruchu blízkého boje je zapomněli uhasit: byly tedy připraveny dřív než Elof. Ocelová vika vyfoukla spršky jisker. Kermorvan a jeho důstojníci se lekli, protože žádný námořník nemá rád oheň na světě plném dřeva, plátna a dehtu; ten kousek pevniny na moři skončí snadno a rychle. Žár však pohltila černá křídla a jejich objetí neunikla jediná jiskřička. I nejmenší uhlík dopadl na palubu studený a mrtvý. Jeden z důstojníků sáhl na vyhořelý koš a překvapením vykřikl. „I železo je úplně studené!“

Elof se usmál. „Dostat chlapa do vzduchu chce velkou sílu! Ani se všim tím ohněm se nahoře neudrží dlouho; musím vyčkávat do poslední chvíle!“

„To nebude trvat dlouho!“ slíbil zlověstně Kermorvan a jediným gestem poslal do košů lučištníky. „Už jsme skoro na dostřel strážních lodí. Podívejte!“ Pro ostatní to bylo jako zjevení, ale Kermorvan celou dobu nespustil z nepřítele zrak. Do trupu uhořela obří ruka, cosi prolétlo mezi palubou a plachtami, až se všichni vrhli na zem, a pak zasyčelo za lodí do moře. Příďové katapulty Korentyna zazpívaly, ale na vedlejší korábu neviditelná kosa prosvítila zalidněnou palubu a ozval se křik. Kermorvan chtěl zrovna poručit veslařům, ať přidají, když ho Elof chytil za loket.

„Počkej!“ řekl. „Jestli zklam...“

„Když budu čekat, riskuji víc životů!“ ucedil král. „Udělej to rychle, příteli, nebo se do toho vůbec nepouštěj!“ Nahoře někdo vykřikl, z koše vypadl člověk, zarazil se o ráhno a pak spadl na palubu. Elof polkl a napadlo ho, zda to snad nebyl mladý zpěvák. Zvedl ruce nad hlavu, roztáhl perutě nad záďovou nástavbou, nohy se mu podlomily a mocná křídla zabrala. Přelétl palubu a zamířil k obloze, šilený radostí jako člověk, který dlouhé měsíce ležel připoután na lůžku a teď zase chodí a běhá.

Vystoupal k nebi, aby získal rychlost, a pod sebou uviděl rozkývaný les stěžňů morvanhalské flotily. Zdálo se, že v počtu tří set lodí a deseti tisíc mužů pokrývá celé moře. Proti padesáti tisícům, jež zbyly po dlouhých válkách Kerysu, a proti neznámé síle Ekweš a jiných otroků Ledu to bylo vpravdě zanedbatelné vojsko. Černou falangu před sebou, pouhých třicet galér, smetou snadno, ale celé síle se stěží mohou postavit. Našel stoupavý proud, doplachtil nad ekwešské loďstvo a zatajil dech, když jasně rozeznal emblém na přídělích. Byl všude stejný, vyvedený podle železného zvyku stejným vzorem - vztyčená hlava, panovačná a chocholatá, jazyk rozeklaný smíchem či posměchem, dlouhý zobák otevřený proti slunci. To měnilo situaci. Neměl času nazbyt, ale zkusit to musí; zamířil střemhlav k první lodi. V ústretu mu bez míření vyletěla střela z katapultu, ale neškodně dopadla do vody daleko od něj. Už ho viděli, tím lépe. Teď budou poslouchat!

Vlajková loď byla delší než ostatní a snažila se stále stavět do cesty Prince Korentyna. Když už ničeho jiného, statečnosti si vážit dovedou. Nad palubou první galéry zabral a zůstal viset ve vzduchu jako veliká vrána nad čerstvě vyoranou brázdou. Přivítal ho mrak šípů a střel, ale Elofovi to nevadilo; zasáhnou ho těžko a alespoň si vyplývají střelivo ještě před bojem. Rychle přiložil dlaně k ústům a zavolal svou chatrnou ekweštinou:

„Klane Havrana! Válečníci Kokuenu! Proč se hrbíte před šamany, proč se plazíte před Ledem a jeho vládkyní? Proč se stavíte vůči tomu, jehož cítíte nejvíc?“

Nevystřelili jediný šíp.

Mezi zvednutými tvářemi, tmavými jako kožená brnění, zavládl nepokoj. Na šamanské pódium vyskočil podsaditý válečník, bílé vlasy mu vlály ve větru. Když zvedl ruku, plášť z kuních kožešin odhalil hromadu ozdob a symbolů. Elof instinktivně uhnul, ale šaman na něj vrhl jen slova.

„Zase ty, šamane oceli! Dvě ruce let a k ukradenému jazyku hada jsi přidal křídlo Havrana! Ale pokud mluvíš vskutku za něj, ať tě teď ochrání! Nebo se spas sám, šamane! Neboť hled- Její lovec se blíží!“

Vzduchem mohl stejně dobře otřást hrom, ale Elof znal pravého původce. Gorthawer mu sám skočil do ruky, protáhl si tedy ramena a uviděl, jak černá plachta pleská proti stěžni v poryvu větru, jenž ho vynesl do výšky. Černá loď se vzepjala jako poplašený kůň a pak zmizela v hloubi. S hrůzou v srdci vzlétl vstříc okřídlenému kopí z oblaků.

Hned uviděl, že se na něj rítí hrozba, o níž mluvili s Kermorvanem. Doufal, že se objeví později, nad zemí, kde bude mít

Elof slunce v zádech a podpoří ho celá armáda i s nejnovější zbraní. Teď se mohl spolehnout jen na to, co měl u sebe, a znovu zalitoval ztráty helmy a kladiva. Dříve či později ho však tento střet stejně čekal a možná je dobře, že přišel tak rychle.

Při letu za Ekweš obětoval výšku a rychlost, což ho málem stálo život. Ty veliké žluté oči ho jistě viděly, už když začal stoupat, neboť byl daleko větší než jakýkoli pták, a poznaly v něm nepřítele a nebezpečí. Drak neletěl k flotile, ale k němu. V poslední chvíli zvedl levou ruku, dlaň otevřenou v obraně; vtom kolem něj nebe zmizelo a náhle se ocitl zpět ve výhni, oslepený a přidušený zuřícími plameny. Jen křeč mu sevřela ruku v pěst a vrhla ho stejně nenadále do čistého vzduchu, pokud se tak dá nazvat oblak mazlavých sazí. Tehdy mu došlo, co se stalo, a když se otočil, uviděl, že netvor krouží, aby se znovu dostal do útočného postavení. Na chvíli se ale ocitl pod Elofem a když ukázal široký hřbet, kovář vyrazil pěstí. Mrak vybuchl drakovi kolem tlamy, neboť rukavice mu vrátila polapený žár. Výbuch odhodil hlavu netvora a celé plazí tělo, dlouhé jako největší koráb, se zkroutilo, složilo křídla a zamířilo střemhlav k hladině.

Elof zaklel a znovu zakroužil do větší výšky. Doufal, že draka zapálí zevnitř, jak se mu to už podařilo s jiným, ale tohle byl starší a větší kus, daleko prohnanější. Zakryl si oči i chřtán a oheň se mu neškodně svezl po šupinách; teď se ho snaží oklamat a vylákat blíž. Netvor náhle roztáhl křídla a proměnil pád v klouzavý let vysoko nad mořem; zamířil k flotile. Elof znovu zaklel a pustil se za ním, to ovšem drak chtěl. Stvoření bylo vychytralé jako člověk, možná víc; Elof udělal chybu, když v něm viděl zvíře, a drak záhy převzal iniciativu. Otočil dlouhé tělo a pustil se proti němu stejně, jako před chvílí utíkal. Otevřel tlamu, Elof v poslední chvíli otevřel dlaň proti ohni...

Ohně se nedočkali. Obrovské čelisti, velké jako menší člun a plné zubů delších než lidská ruka, se po něm ohnaly tak rychle, že už nestačil uletět. Ucukl jen levou rukou a pravou se rázně ohnal Gorthawerem. Do vzduchu vystříkla temná krev, čelisti sklapy a odvrátily se. Vzduchem zaduněl vztekly bolestný řev a Elofa zahalil stín. V panice postřehl, jak se něj řítí obrovské křídlo, proti němuž bylo rozpětí jeho perutí dokonale směšné. Zoufale znovu sekl vši silou celého těla od krku až po paty, až ho rána otočila ve vzduchu. Odraz ho zabrněl v ruce a málem mu z ní vyškubl meč, kůži mu popálila horká krev, plíce mu zaplnil strašlivý puch a lebku mu zaduněl ohlušující řev, tak hrozivý, že mu rozehnal myšlenky. „Tohle uslyší na ligy daleko!“ pomyslel si nesmyslně, když se řítil do moře. „Louhi bude vědět, že jejímu miláčkově někdo ublížil.“

Pak, tváří v tvář blízké zkáze, napůl v bezvědomí rozpráhl ruce a ucítil, jak ho roztažená křídla brzdí. Stejně jako předtím drak vybral klouzavým letem pád a nechal chladivý vítr vyplavit bolest z hlavy. Ohlédl se po soupeři; dost dlouho byl bezbranný, proč ho tedy stvůra nedorazila? Pak draka uviděl vysoko nad sebou a došlo mu, co udělal. Obrovské křídlo nepřipomínalo ptačí perutí jako Elofův přístroj, ale tvořila je kožovitá blána, natažená na kosti. Zoufalý sek meče rozřízl drakovi blánu blízko těla po celé šířce, takže ho zasáhl jen volný cár kůže. S každým dalším úderem křídel se trhlina prodlužovala. Představil si, jak to musí bolet a jak strašné musí být ztratit kontrolu nad letem daleko od pevniny. Drak se teď možná vrátí na zem...

Nepočítal se silou nelidského hněvu. Drak na něj upřel zlovorné žluté oko, zastřené závojem šilenství. Neschopen manévrování a s myslí plnou bolesti veliký drak otevřel tlamu a vyzvracel na svého mučitele proud ohně. Elof měl sotva čas zvednout rukavici, ale stejně dobře se s ní mohl snažit zahradit řeku. Plameny šlehalý kolem něj a Elof je nedokázal uhasit, neboť jakmile jeden útok nasál do rukavice, už musel odolávat dalšímu. Drahokam mu chránil tvář a trup, nic víc. Elof v dalším zoufalém pokusu roztáhl křídla, zaklonil hlavu a pevně sevřel pěst. Plamen ho hned zasáhl. Elof mu však nastavil hrud' a oheň dopadl na krystaly postroje. Ani ty ho nedokázaly zastavit, ale to nebylo třeba. Než se žár prokousal na kůži, kameny se napily dosyta a dodaly křídům takovou sílu, jakou pamatovala naposled při požáru kovárny. Jediným úderem perutí Elof unikl ohni, ale nejen to. Mocná křídla sfoukla plameny zpátky na draka, navíc zdola, od nechráněného břicha.

Drak se lekl a uhnul, aby ho oheň nezasáhl do chřtánu; natržené křídlo mu ale nedovolilo manévr dokončit a plamen mu olízl pravý bok a nechráněné křídlo. Netvor všikl vysokým zmučeným tónem, jenž se zařezával do hlavy jako rozžhavený drát, jako by chtěl předat svou bolest dál. Elofovi zvonilo v uších, oči ho pálily, ale jakmile vystoupal dost vysoko, uviděl, že drak letí pryč a za ním se táhne kouřová stopa. Vítr čpěl spáleným masem. Drak prchal do bezpečí souše a chladu zasněžených kopců, levé křídlo proseknuté, pravé v plamenech. Co se s ním stalo se už Elof nedozvěděl, ale záznamy potvrzují, že pevniny dosáhl, neboť se zachovalo i vypálené místo, kam spadl. Nepochybně se pádem ještě víc poranil, ale nezabil, neboť jeho stopy se táhly až do Divočiny, kam se za ním nikdo neodvážil. Co se s ním dělo pak už příliš jisté není, mimo vši pochybnost však zůstává, že žil dál, zmračený, ale přesto nebezpečný, neboť ještě poté, co jeho druh padl za obět' změnám světa, dlouho zůstal v severských horách legendou.

Elof, plný radosti a úlevy, se otočil na silných křídlech a spustil se nad stěžně černých lodí. Kam padl stín jeho perutí, vrhali se námořníci tváří na palubu. Potěšilo ho to, byť si nic nenalhával; věděl, že unikl jen o vlásek. Teď ale může začít životy spíš zachraňovat než marnit a na to z něj museli mít Ekweš hrůzu. Rychle se ohlédl a s úlevou kvitoval, že morvanhalská flotila skasala plachty a sice v cestě pokračovala, ale pomaleji. Dostal pár minut, jež potřeboval. Znovu slétl nad příď vlajkové lodi a znovu zavolal na vojáka.

„Stačí vám to, synové Havrana? Starej se o sebe, řekli jste mi, a já se postaral! Nechci po vás víc! Ptejte se sami sebe: budete ještě následovat tu, která vám nutí lidské maso? Která vás tu nechává hnít a nedává vám příležitost čestně bojovat ve válce? Která vás nechává na moři do krve bojovat s následovníky Havrana? Kde vaše skutky zapadnou a na dně dojdou zapomnění? Která chce, abyste odhodili životy ne pro sebe, ale pro ni?“ Naléhavě ukázal na vlastní flotilu a nablýskané kýlové ostruhy. „Tak si běžte! Běžte za jejím lovcem, jehož jsem se měl bát! Zmizte, než vás zažene bičem! Zalezte do kotev, podvraťáci! Nechte vlajku Havrana těm, kdož konají jeho vůli!“

Z černých lodí mu neodpovědělo jediné slovo či znamení, ale našťástí ani šíp či zdvižená pěst. Ve vzduchu viselo napětí. Elof viděl, jak náčelník téká pohledem z něj na ledové kopce a Bránu za nimi. Tvrdí Ekweš tak zřejmě dávali najevo nerozhodnost nebo dokonce paniku, ale to nestačilo. Ohánět se vůlí Havrana byla jedna věc, přesvědčit

neprátele druhá. Doufal, že je vyděsí, ale přirozená otrlost a dlouhá služba Ledu je přivykla hrůzným podívaným. Co mu zbývá, když nestačilo ani přemoci draka? Zoufale zvedl oči tam, kde po boji ještě visel dým, a na chvíli se lekl, že na něj poslali další draky. Hned však zjistil, že tomu tak není, a rozesmál se úlevou. Z oblaku dýmu, pomalu cupovaného jižním větrem, vyletěly dvě černé tečky, jež ho sledovaly už na útěku, a kroužením slétly každá na jeden konec ráhna vůdčí lodi. Byli to ptáci stejně černí jako Elofova křídla. Zaklapali zobáky a jiskrnými očima přejeli tváře pod sebou. Pak se ale podívali po sobě, zakrákali jako dva shrbení škodolibí starci a otočili se na Elofa.

„Mysli!“ kdákl první.

„Pamatuj!“ připojil druhý přesně jako před mnoha lety. Elof se otrásl a pokusil se porozumět.

„Žij!“

„Vzkvétej!“

„Krev!“

„Dumej!“

A pak: „Stůj! Jdi! Važ!“ pořád dokola v rychlém sledu střídavě z obou zobáků, až náhle jeden dodal: „Zvol!“

„Mluv!“ vyprskl druhý a zaklapal zobákem ostrým jako čepel.

Elof nabral dech a zaklonil hlavu, jak se mu vrátila všechna radost a nedávné vzrušení. Na loď pod sebou zakřičel:

„Hleďte, letím na černých perutích, vyslal mne přes zemi a přes moře, abych vám vzkázal slova ohně, slova slunce, jež roztaví bílý led v řídkou mlhu! Jsem jeho vyslanec!“ Slyšel, jak se mu slova vrací ozvěnou od dalekých hradeb Ledu.

„Inu? Vyslechnete vůli Havrana?“ Na palubě si nikdo nepohnul, snad i moře náhle ztichlo.

„Nebudete bojovat! Životy, jež máte položit za Louhi, jí nepatří - ani jemu - jen vám! Nemusíte se vzdát ani jinak ponižovat svou hrdost! Ve jménu vašich mocných praotců a jejich víry, starší než sám Led, vás ale žádá, ať se nevměšujete do boje a necháte flotilu proplout! I oni jsou dětmi Havrana a vzešli z krve společných předků lidí, kteří se první uchýlili pod jeho křídla! Važte dobře a volte svobodně! Tak praví Havran!“

Ještě než domluvil, černí ptáci zakrákali a protáhli si perutě. Vůdce zvedl oči napřed k nim, potom se střetl s Elofovým pohledem. Chvilí se dívali jeden na druhého a na havrany mezi sebou, pak náčelník cosi poručil, máchl rukou, přibroušená vesla zajela do vody a kormidelník se opřel do páky. Oba ptáci vzletli, málem vrazili do Elofa a odehnali ho pryč; když se vzpamatoval, zjistil, že černé lodi nepokračují, ale rozdělují se. Bez sebe vzrušením slétl k stěžni Prince Korentyna a ztěžka dopadl na palubu.

Štít se před hrotem kopí rozdělil. Pokud si Ekweš vyměňovali nějaké signály, nikdo si jich nevšiml, ani volání neslyšeli; linie černých lodí se však rozestoupila a galérie se stáhly na obě strany, aby nechaly veliký koráb proplout. Stály na hladině ve špalíru jako strážce se staženými plachtami a sledovaly, jak je flotila miji. Jakmile však proplula poslední loď, znovu spustily plachty, shlukly se a vyrazily za Kermorvanovým loďstvem k pevnině.

Na palubě Korentyna vládl zmatek. Elofa všichni chválili za odvahu a správný úsudek reakce divochů, a byl z toho takový mumraj, že Kermorvan musel obdivovatele okřiknout a sám se zeptat, co se vlastně stalo. „Takže Havran se zapojil do boje,“ zamyslel se po chvíli a poklepal na symbol Havrana a slunce na hrudi. „Zřejmě má za to, že ses zachoval správně, a já s ním souhlasím. Ale moc rád bych věděl, co zamýšlejí teď!“

Dozvěděl se to ještě téhož dne. Jak se slunce klonilo k západu, poprvé uviděli jižní kopce, ještě zelené a nezasněžené, a pod nimi hojnost nezamrzlých zátok, jež mohly poskytnout bezpečné kotviště. Kermorvan nechal v nejvhodnějších rychle změřit hloubku a pak do nich rozmístil flotilu. Nechtěl plýtvat časem, neboť byl přesvědčen, jak řekl Elofovi, že Louhi už na jih žene po sněhu veliké ekwešské vojsko nebo sem stahuje lodě. Zvědové, včetně okřídleného Elofa, však na zemi ani na moři nic nezahledli, Kermorvan dal tedy rozkaz k vylodění.

Přistála tu disciplinovaná armáda, zmatku a omylům se však nešlo vyhnout. Země byla studená a větrná, o málo pohostinnější než sever Brasayhalu. Nad mořem nerostlo vedle ostré trávy a trnitého hlodaše nic než pár zakrsklých stromků. Tu a tam se v chráněných roklích držela květena teplejších krajů, ale příliš se jí nedařilo. Neměli možnost doplnit zásoby a lidé také nenašli; získali však dostatek pitné vody, již potřebovali nejvíce. Hlavní úkoly, jak je Kermorvan nastínil při válečné poradě na palubě Korentyna, byly opevnit přístaviště a najít obyvatele Kerysu dřív, než jim Louhi odřízne cestu.

Obranu kotvišť svěřil král Ils a její skromné družině mladých duergar, a než se všichni vylodili, stavitelé se už pustili do práce na zákopech a zemních pracích, jež jim ztěžoval zvětřilý pískovec. S expedicí na pevninu to bylo horší. Na tak dlouhou plavbu nemohli vzít dost koní a z toho mála jim ještě někteří pomřeli cestou a další se nestačili vzpamatovat z mořské nemoci. Dokonce i Kermorvanovi bílí váleční oři, uvyklí strážním cestováním přes moře, trochu pohubli. Mořská nemoc se nevyhnula ani lidem, byť si na všechny ostatní dávali dobrý pozor, a mnoho mužů ještě nebylo schopno těžké práce. Kermorvan tedy rozhodl neprodleně vyslat do Kerysu jen malý rychlý oddíl nejschopnějších mužů, zatímco většina vojska zůstane na místě a bude hlídat lodě. Poselstvo povede sám a všechny námitky předem zamítá. Elof pojede s ním jako zvěd a posel. „Do něčeho se ale nemůžeme pustit,“ dodal chmurně, „dokud nevyřešíme nejdůležitější problém. Co udělat s našimi hlídači?“ Ukázal přes rameno na hlouček černých galér.

„Zdá se, že tohle se brzy vyřeší samo!“ poznamenal vesele Roc. „Jedny necky si to šinou přímo sem!“ Všichni pospíšili k zábradlí, ale hned bylo jasné, že ekwešská loď nechce útočit. Váhavě připlula na doslech Korentyna a ohlásila, že posílá vyjednavče. Když člun dorazil pod bok Korentyna a z něj na palubu vyšplhal ekwešský náčelník, uvítal ho Elof. Vůdce měl kamennou tvář a na plášti čerstvou krev, ale Kermorvana pozdravil s úctou a Elofa s posvátnou bázní.

„Není dobře člověku samotnému,“ začal bez úvodu. „Ku potěše Havrana jsme položili kopí mezi nás a ostatní klany Akia'wahsa. Postavili jsme se ženšině z Ledu. Myslíme, že Havrana ještě více potěší, když se připojíme k jeho následovníkům.“

Kermorvan jediným gestem umlčel nevěřící mmlání ostatních, ale náčelník založil ruce na prsou a už nepromluvil.

Kermorvan si sčísł vłasy s čela a chvíli Ekweše chladně pozoroval, než odpověděl. „Rozhodl ses čestně," pravil klidným hlasem, „a my to bereme na vědomí. Byl by s vámi těžký boj, byť máme takovou přesilu. Chápeme, co vás to rozhodnutí stálo. Váš rod však nikdy neprojevil přízeň našemu a mezi námi leží oceán krve. Kde jedna štítová hradba navazuje na druhou, tam musí každý voják důvěřovat svému sousedovi, jinak není zeď dost pevná. Nemohu zapomenout, že dokážete být i proradní zrádci a dát přednost úderu z našich řad před otevřeným bojem, který by vás stál všechny životy. Neříkám, že jste zrádci, ale byl bych blázen, kdyby mne to nenapadlo." Náčelník pohrdavě zavrčel, ale nic neřekl. Kermorvan se v křesle usadil pohodlněji. „Musíme vědět víc. Také známe čest a za pomoc se štědře odvděčíme - ale bojovat po vašem boku je delší krok, oba ho musíme napřed prověřit. Jak moc si to přejete? Nežene vás spíš strach z Louhina hněvu?"

Elof si všiml, že Kermorvan pečlivě volil snadno srozumitelná a neurážlivá slova; přesto Ekwešovi vyčetl strach. Náčelník se naježil, ale ovládl hněv a chladně přikývl. „Neodvracet tvář před Nekonečnou je hloupé a Havrani z lidu Akia'wahsa hloupí nejsou, králi za mořem. Proč bychom pod ní jinak trpěli tak dlouho? Mysleli jsme si: Havran spí, Havran je slabý, protože nemá pochoduující hory, válečníky, netvory ani posly, jen sebe. Mysleli jsme, že jinak sloužit nemůžeme. Teď vidíme, že jsme se mylili, že mu sloužíte a přece nejste jeho otroci, že vám dává sílu a ta přesto patří vám." V černých očích mu vzplály jiskry stejně chladné jako Kermorvanovi a kamenná tvář ožila barbarským nadšením. „Bojovat s Lovcem jako ty, šamane oceli... aj! Kdybych to tak byl já! Moudře neposlala Havrany do vaší země, ale nechala je tady, kde jsou lidé zkažení a bojují mezi sebou. Uviděli jsme vás a věděli, že čas nadešel. Králi za mořem, máme dobrou vůli bojovat po vašem boku, nejen odvrácenou tvář. Když tě následuje on, my také. Rozkaž, co chceš!"

Elof znejistěl. „Přiliš mě přeceňuješ!" řekl Ekwešovi. „Král za mořem je vskutku hoden následování, strašlivý válečník moudrý i ve věcech míru. Vzhlížež spíš k němu!"

Kermorvan se křivě usmál. „Ať je tomu tak nebo ne, začínám ti rozumět a důvěřovat ti. Takovou věc však nelze rozhodnout hned. Všichni v klanu mají stejný názor jako ty?"

„Mnoho nás zůstalo doma. Tady máme také ještě čtyřicet lodí, jež neplují s námi; i je vystavujeme nebezpečí. Ale všichni z tohoto loďstva, kdo zbyli, stojí za mnou."

„Kdo zbyli?"

„Měli jsme tu několik hlupáků a zbabělců. Ale o to se nestarej! Na žádné lodi neschází více mužů než prstů na jedné ruce a klan je bez nich silnější." Ukázal na krvavou skvrnu na plášti. „Posloužili nám jako oběti."

„Pak tedy slyš!" pravil Kermorvan do náhle se rozhostivšího ticha, neboť si všichni představili nedávné krveprolití na černých galériách. „Teď se k nám chcete připojit a já pod vlajkou Havrana a slunce rád uvítám tak hrdinné bojovníky. Ale mnohé z našich rozkazů vám nebudou příjemné. Zaprvé nekonáme lidské oběti, zadruhé jednou stanete v bitvě proti vlastnímu národu." Odmlčel se a náčelník znovu přikývl. „Tedy dobrá! Musíme se mít na pozoru i před zradou. Poskytneme vám tvrdé přijetí, ale časy jsou těžké. Musíte žít a jednat podle našich rozkazů, dokud neosvědčíte věrnost."

Náčelník zůstal zticha, ani se nepohnul, ale v čelisti mu cukalo a z očí mu koukala kamenná pýcha. Kermorvan náhle vyskočil na nohy, vyšší než kdokoli na palubě, a vytasil šedožlatý meč. „Tuto zbraň mi vyrobil mistr kovář Elof Valantor v kovárně skalního lidu! Mluv, odpřisáhneš mi na ni věrnost a poslušnost? Jinak tě proklaje čepel, již nic nezrupí! Mluv nebo zmiz; chci všechno nebo nic!"

Starý náčelník třeštil oči, ale pak vzdychl a povadl jako propíchnutý meč. Sklonil hlavu, padl na kolena a udeřil čelem o palubu. „Jak si přeješ, králi za mořem! Jsme tvoji psi a posloucháme na slovo!"

Jak později otevřeně přiznal, nic jiného ani nečekal. Mezi jiným se dohodlo, že černé galérie budou kotvit odděleně, Ekweš budou tábořit pod dohledem morvanhalských v malých skupinkách a pomohou s rybolovem. V bitvě na moři či na souši pak půjdou dopředu, kde mohou nejlépe osvědčit věrnost. S tím vším náčelník souhlasil a navíc dodal: „Tu bitvu neodkládej, pane! Nejsme žádní dobřáci zvyklí sedat před stanovou chlopni! Čest dýcháme se vzduchem!"

„Bitvy i slávy se vám brzy dostane!" odvětil Kermorvan. „Výpravě teď už nic nebrání. Dohlédněte, ať je do hodiny připravená k odjezdu!"

Svým zástupcem na místě jmenoval Ils, jako už několikrát, a k ruce jí přidělil Roka, jehož zároveň jmenoval maršálem loďstva. Na Rokovy výhrady a vyložený odpor opáčil: „Znáš tuhle zem a na takové postavení máš hlavu." S křivým úsměvem pak tiše dodal: „Dosáhl jsi toho sám. Není to věc štěstí jako kovařina nebo královská krev. Marja na to nezapomene!" Roc se ušklíbl. K jeho nesmírné hrůze, alespoň se tak tvářil, na něj Marja celých devět let vcelku věrně čekala a jemu tudíž nezbylo, než se k ní vrátit. Ve skutečnosti se k němu hodila daleko lépe, než přiznal, protože po létech otroctví byl daleko usedlejší. Jedinou potíž způsobovalo jejich rozdílné postavení. Kermorvan rozdíl nejen vyrovnal, ale možná i obrátil v Rokův prospěch, a vybral si k tomu natolik důležitou chvíli, že Rokovo povýšení nebylo jen věcí kamarádství.

Elof byl rozhodně rád, že s vojskem zůstávají tak spolehliví lidé, když on i Kermorvan v čele několika jízdních oddílů odjíždějí do vnitrozemí. Nebylo by dobře umožnit Ekweš překvapivý útok z moře a zničení lodí; invazní armáda by pak byla v obklíčení na břehu odsouzena k smrti hladem. Když projížděli sedlem mezi kopci, Kermorvan zavolal Elofa a společně vyjeli na nejbližší vrcholek. Elofovi se jelo těžko, nahoře byl tedy tak udýchaný, že musel Kermorvana zatahat za rukáv a ukázat prstem. V šedé dáli, stěží rozeznatelná mezi hnědými kopci, stála Brána. Na cimbuří se nerozvaloval žádný drak a nezvedal hlavu nad celý kraj; hrozivá aura však stavbě zůstala. „Také to cítím!" přitakal Kermorvan. „Kdysi byla tak velkolepá, ale co se z ní stalo?"

„Co se stalo z celé téhle země?" opáčil ostře Elof. „Otálením nic nezjistíme a noc se snáší rychle. Kdyby tak slunce víc svítilo..." Podívali se po sobě, neboť oba napadla stejná myšlenka, a pak po červácích, rudých paprscích zapadajícího slunce. „To není možné!" zvolal Elof. „To je moc brzy!"

Když však slunce pomalu zapadalo v záplavě šarlatu, zlata a šedi, Elof se vznesl na nebe. Když se vrátil, měl pobledlé

vlasý a křídla šedivá, dokud jimi nezámal a nezahalil výpravu oblakem popílku. „Na všech stranách chrlí ohňové hory kouř a popel!“ ohlásil. „Vypadají jako sloupy toho černého baldachýnu na nebi! A těmi vlastně jsou. V Divočině se drží sni, Yskianas na horním toku skoro zamrzla a na zbytku plují kry. Začátkem léta! Útok už začal!“

„A co Ekweš?“ procedil skrz zuby Kermorvan. „Nebo někdo jiný od Louhi? Viděls je?“

„Něco jsem zahlédl - tady na jižním břehu, nějaké tři čtyři ligy daleko. Za světla jsem se nedostal dost blízko, ale vypadalo to jako velké ležení kolem města.“

„Obléhání? Nebo soustředění vojska?“

Elof pokrčil rameny. „Obojí je možné. Říkám, že jsem neviděl dost. A na severním břehu poblikávají světélka; pokud to jsou strážní ohně, patří Ekweš. Ten kraj je dlouho opuštěný. Víc jsem neviděl, ale že byla nahoře zima, u všech Mocností! Led ovládl i nejvyšší větry.“

Kermorvana zprávy nepotěšily, ale sám pomohl Elofovi z postroje. „Tak se pojď ohřát k píce, na téhle pláni nemůžeme rozdělat otevřený oheň. Stejně musíme rychle pokračovat, třeba už v noci.“

Na jeho slova došlo. Mráz natolik zesílil, že ani nejspalejší vojáci nepomysleli na odpočinek ve strachu, že už by se nemuseli probudit. Země zvonila pod kopyty koní jako skála, dech pátil v nozdrách a vycházel v bílých obláčcích. Dusivý příklop dýmu vysoko na nebi prorazilo jen několik hvězd jako ostrá kopí. Když vyšel měsíc, stěží pronikl cáry mraků, ale země se v jeho paprscích tak leskla, že jasně viděli na cestu. Klusali dál jako zástup duchů v černých pláštích a cesta rychle ubíhala; za úsvitu už byli na jižních svazích kopců a tady se na pár hodin utábořili v remízku mrazem sežehlých korkových dubů. Pak zapálili oheň a Elof znovu vzlétl tak vysoko, že si ho ze země musel každý náhodný pozorovatel splést s ptákem. Dobře však věděl, že mezi nepřáteli některé oči vyhlížejí právě jeho, mrazivě modré či jiskrně zelené, nechal si tedy u pasu Gorthawer a na ruce rukavici. Jen v srdci nebyl připraven se střetnout ani s jednou.

Kraj pod ním klouzal, jako by ho úderý křídel odstrkoval; ve slunečním světle bylo málo tepla, ale udrželo by ho ve vzduchu ještě po mnoho lig, a s ledovým vzduchem se mísil jižní vítr, na němž připluli. Vzdušné víry ho hnaly k městu, jež včera jen zahlédl. V tomto kraji si vzpomněl na jediný opevněný hradec, Torvallen, jehož vrchnost choval Nithaid v obzvláštní nelásce. Nevěstilo to nic dobrého; mohli se po vzoru severních pánů spojit s Ekweš. Znovu a znovu přemýšlel, co způsobil, když zabil Nithaida. Zradila ho snad zase nemilosrdnost, s níž se potýká celý život a již mu Korentyn vtělil i do jména? Staré sebepohrdání mu stáhlo hrdlo, všichni duchové z minulosti mu letěli po boku. Čím byl, co je zač, že dělá takové věci a nakládá si taková břemena? Nikdy si tím nebyl jistý. Ale dlouho předtím, než dorazil k cíli, mu cosi vyhnalo přeludy minulosti z hlavy; ona tmavá skvrna roztažená přes okolní kraj změnila tvar, protáhla se k západu, jako když měňavka vystrkuje panožku. A přes led na Řece se tu něco hýbalo... Elof tam stočil let.

S Kermorvanem se dohodli, že expedice nebude čekat na jeho návrat z výzvěd a pojedje dál na východ. Času neměli nazbyt, Elof je za jízdy snadno najde a navíc se nebude musit vracet tak daleko. Na výpravu tedy narazil ve chvíli, kdy zlézala jižní svahy údolí a poprvé ho uviděla v plné kráse. Pohled na jejich legendární pravlast je všechny tak očaroval, včetně Kermorvana, že Elofův přílet způsobil mezi muži paniku a splasil koně. „Mohl jsem být druhý drak!“ usklíbl se Elof bez dechu, když povyk ustal. „Přistál bych ti klidně na ruce jako sokol!“

„Jako drak bys nezpůsobil o nic větší zmatek!“ opáčil našťavaně Kermorvan, ale pak se lítostivě usmál. „No dobrá, přiznávám, byl jsem tak okouzlený výhledem, že jsem zapomněl postavit hlídky. Jaké máš tedy zprávy, že tak spěcháš? V patách ti běží pirátská armáda?“

„Ani zdaleka! Jestli si trochu váží života, na téhle straně Veliké řeky se neukáží; pochoduje sem keryské vojsko!“

Kermorvan ho chytil za ruku. „Jsi si jistý?“

„No samozřejmě! Táhnou se po hlavních silnicích, kogy kličkují mezi ledem a razí cestu. Poznal jsem pár vlajek a praporců, cestou zpátky jsem navíc letěl tak nízko, že jsem jim málem viděl do tváří a způsobil jsem pěkné pozdvižení...“

„Jak máš zřejmě ve zvyku. Ale není divu, pověst o Nithaidově smrti se od té doby jistě rozšířila. Dobře, že ti ještě nepřipálili peří tím vrhačem ohně!“

Elof se zamračil. „Na to moc nevypadali. Není to pravidelná armáda, jen pár vojáků pochoduje pod prapory svých pánů, a i ty jsou roztrhané. Zbytek je pěkná sbírka civilů. Mají obyčejné oblečení, špatnou výstroj a špinavé zbroje, jako by se brodili bažinami a taky v nich spali!“

„Po strašné zimě povodeň oblevy!“ zarecitoval Kermorvan starou pranostiku. „I když se to tání moc nepovede, jako tady. Nejspíš opravdu spali v blátě. Takhle se ale s Ekweš střetnout nemohou, s ostřílenými bojovníky pod Louhiným velením. Jejich tažení ale vysvětluje, proč na nás nemohla poslat vojsko. Myslím, že čím dřív na ně narazíme, tím lépe!“

O tři dny později, když Kermorvanova jízda stanula na kopci nad močály, se ukázalo, že Elofův odhad byl správný. Armáda si zrovna užívala poledního odpočinku, roztažená po kraji jako zubatá jízva až k obzoru. Náznak pořádku našli jen tu a tam. Jakmile však keryští zaslechli klapot kopyt, hlídky vyskočily a neohroženě se jim postavily se zrezavělými zbraněmi v rukou. Zatroubily rohy a záhy bylo celé vojsko na nohou; kraj ožil jako mraveniště. Kermorvan neovládl údiv. „Těch musejí být desetitisíce!“

„Tak mocný je Kerys,“ poznamenal tiše Elof. „Na každé tažení sebral Nithaid vojsko třikrát větší, než máme my, a přesto pánům zbyly jejich posádky. To jsem ti neřikal?“

„Říkal, a já ti věřil, ale vidět to na vlastní oči je něco jiného. Raději bychom se měli ohlásit, než nás zadupou do země!“ Srovnal jezdce a svižným klusem s nimi vyrazil dolů, až zbroje vesele zvonily ve svěžím vánku. „Teď zadujte na rohy!“ nařídil. „A ty, praporečníku, rozviň vlajku!“

Pozdvižení pomalu utichalo, neboť hlídky poznaly, že k nim jede jen málo početný oddíl a uviděly světlé tváře jezdců a Kermorvanovu bronzovou hřívu. Když ale vzduch prořizlo troubení stříbrné jízdy a nad vlajícími chocholy přilbic zavlál černý praporec, opět zavládl zmatek, muži si ukazovali a clonili oči, vzrušení znakem Havrana a slunce na plátně. Byl to totiž erb královského rodu Ysmerienů, jenž nad touto zemí nezavlál už po tři generace a ve válce ho nikdo

nepoužil celá staletí.

Přímo u prvních hlídek armády Kermorvan stočil koně a jezdci v přesné formaci projeli řadami keryských. Stále se ohlížel po Elofovi, neboť kovář měl potíže udržet se v sedle, natožpak v útvaru. Oba si však dobře povšimli, jak muži, ztěžklí únavou a špinou, zoufalý výraz ve tváři, náhle pookřáli už jen při pohledu na černý prapor a spořádaný jízdní oddíl pod ním. Za pohled stál i samotný Kermorvan, kožešinový plášť přehozený přes černý kabátec po předcích, lesklý vykládaný erb s Havranem a sluncem na kyrsu. Neměl helmu a rozevláté vlasy mu posloužily jako chochol i koruna, zvláště nad navýsost královskou přísnou tváří.

Když dojel k první vlajce keryských, zastavil koně a nechal znovu zatroubit. Shlukli se kolem něj pěšáci, ale byl jim všem podal ruku, vyhlížel někoho jiného. Brzy se začal davem prodírat jezdec na kaštanovém koni, podsaditý plešatý muž ve špinavé kazajce zlatě zdobené stejným znakem, jaký se třepotal na nedalekém praporci. Po boku se mu houpal těžký široký meč se složitě zdobenou záštitou a ruku měl stále blízko jílce. „Co si o sobě hergot u Verji myslíš, že se tu promenuješ s touhle vlajkou?“ zahromoval jižním nářečím.

Kermorvan se usmál a slovy ostře kovanými, jak se naučil u Elofa, odpověděl: „Raději bych mluvil s velitelem této armády. Jsi to ty, nebo mne k němu dovedeš?“

„Velitel?“ vyprskl obtloustlý šlechtic a vousy se mu naježily. „Odkud jsi spadl? Z měsíce? Nemyslíš si snad, že tahle sebranka má nějaké velení? To už dávno neplatí. Teď nám stačí, že zvládneme bojovat. Jestli tu chceš umřít s námi, zalez a buď vítán! Na zdvořilosti si tu nepotrpíme. Ani se nemusíš představovat.“

„Přesto to udělám.“ Kermorvanovi jiskřilo v chladných očích. „Rád se k vám připojím, ale umírat se mi ještě nechce. Jsem lord Keryn Kermorvan z Morvanu, král Morvanhalu, následník rodu Ysmerienů, vládce všech dětí Kerysu v zemi Brasayhal za oceánem. Slyšeli jsme o vaší nouzi a přivedli jsme vojsko podle našich možností; ještě teď se naše flotila vyloďuje na pobřeží. Byť máte dvakrát víc vojáků, jsme odpočatí, ostřílení a v plné pohotovosti. I my jsme doma bojovali s Ledem a s Ekweš a za cenu mnohých obětí jsme zvítězili!“

Obtloustlý šlechtic si ho zaraženě prohlížel. „Jste naši příbuzní ze zámorí? A ty máš ysmerienskou krev? A přistáli jste...“ Zajkl se. „Nějakých... deset tisíc mužů nám přijelo na pomoc? Deset tisíc vojáků?“

Kermorvan přikývl.

„Dobře vyzbrojených. Několik z nich jsou ale kováři, jako tady můj dvorní mistr kovář.“

Baron se podíval na Elofa, vytřeštil oči a chopil se meče tak prudce, až se jeho kůň málem vzepjal. „Ty! Ty jsi ten čaroděj, co zabil Nithaida!“

Elof klidně přikývl. „Jak jsem přísahal, neboť jsem měl dobrý důvod. A než dodýchal, slíbil jsem mu, že jeho lidu přivedu lepšího krále...“

„Takže je pravda, co se říká!“ zabručel baron. „Když jsi přijel, byl jsem u dvora - ano, měl jsi dobrý důvod... Ale Ysmerien!“ Pronikavým zrakem si znovu prohlédl Kermorvana a pak dav, jenž se shromáždil kolem, lačný každého slova. „Vypadá na to... Pánové, měli byste jít se mnou. Vůdcové se o tom musí dozvědět!“ Otočil silného koně, pokynul jim a pokusil se prorazit sročením.

Jiní se o tom ale už dozvěděli, pomyslel si Elof, když uviděl ve ztrhaných tvářích novou naději. Když se konvoj rozjel za baronem, zachytil přítelův pohled a jasně si v něm všiml známé jiskry. Bylo až příliš jednoduché zapomenout, že Kermorvan při vši své otevřenosti zůstává králem a je mimo jiné zvyklý řešit věci po svém. Schválně přitáhl pozornost množství prostých vojáků, než představil sebe a své poslání; chopil se příležitosti sdělit všem, že Ekweš lze porazit - nebo jenně dohnal barona k tomu, aby mu tuto příležitost poskytl? Elof ho varoval před intrikami a žárlivostí keryských pánů a Kermorvan je převezl dřív, než se o něm vůbec dozvěděli.

Tak se stalo, že zatímco šlechtici, kteří sebrali tuto poslední zoufalou armádu, vítali Kermorvana a snažili se ho buď vykázat do patričních mezí nebo získat jeho přízeň, zpráva už se šířila vojskem jako jiskry při lesním požáru.

Na dotvrzení pověstí měli vojáci Kermorvanovy jezdce, muže z Morvanhalu i z Kerbryhaine, obyčejné muže vyzbrojené lépe než byli keryští páni. Rádi vyprávěli o Kermorvanově boji s Mistrem kovářem na západě, o jeho cestě na východ a osvobození Morvannecu od utlačovatelů, o záchraně obleženého lidu Nordeney a Kerbryhaine a spojení všech v jediné silné a mírumilovné východní království, což všechno stihl za sedmáct let. Pak si dali pozor, aby dodali, že je králi pouhých čtyřiačtyřicet roků a pokud zdědil ysmerienskou dlouhověkost, čeká ho ještě čtyřicet nebo padesát let vlády. Páni se radili sotva hodinu či dvě, když s hrůzou zaslechli zvenku sílící halas, živý, ale neklidný, i poslali ven sluhu, aby zjistil, co se děje. Když se dozvěděli, že vojáci chtějí vidět krále, zoufale se po sobě podívali, někteří velice rozladění. Elof už nějakou dobu pobaveně a trochu znechuceně naslouchal jejich taktizování; teď zpozorněl a ujistil se, že má Gorthawer při ruce. Kermorvan se však zatvářil navýsost překvapeně a zůstal sedět. „Krále?!“ štěkl jeden loupeživý rytíř ze severní hranice. „Jediný král, kterého tu máme, je ze zámorí a rozhodně nechce strkat nos do záležitostí Kerysu. Vyříd' to té verbeži venku!“ Zapomněl, že není za tlustými zdmi své tvrze, teď pobořenými Ekweš, ani ho neobklopují pokorní nevolníci jako zastara. Otrhaní a zoufalí vojáci před stanem měli úplně jinou náladu a přes maštěnou celtovinu slyšeli každé slovo. Ozval se hukot a syčení, jako když vlny dorážejí na oblázkovou pláž, a lord zbledl; ostatní se na něj vyděšení otočili. Nejsou vlastně zlí, pomyslel si Elof; přinejmenším dokázali zapomenout na různice a měli dost odvahy sebrat poslední vojsko a postavit se mu do čela. Ani nežili na úkor svých vojáků, což by se od některých dalo čekat, ale oblékali se do stejných hadrů, bojovali ve stejné rezavé zbroji, jedli stejně střídme a ve tváři měli stejné zoufalství. Rozhodně je však nejvíc zajímala vlastní moc a nezávislost, na niž se těšili už od Nithaidovy smrti. Místní panstvo ztratilo veškerou úctu k trůnu ještě dřív, než ho uchvátili Nithaidovi předkové, spolu s iluzemi, že by se jim pod centrální vládou mohlo dařit dobře. Nebo jejich poddaným, nebylo nemožné, že mysleli i na ně. Teď je ale čekala studená sprcha. Hukot davu sílil a pomalu přešel v jasně srozumitelné skandování:

„Král! Král!“

Ukažte nám krále!

Chceme vidět krále! Chceme krále! Přiveďte ven krále!"

„To je ostudné!" vybuchl mladý lord z Keruelenu, velkého města na jihu. „Běžte ven a umlčte je!"

„Komu poroučíš?" zavrčel jeden starší a chudší šlechtic. „Běž si je umlčet sám, nedochůdče! Roztrhají tě na kusy! Zachytili stopu něčeho, co chtějí, a běda každému, kdo jim to odepře!"

Nadlouho zavládl ticho, neboť šlechtici potřebovali na skousnutí nepříjemné pravdy nějaký čas, a pak, snad poprvé, všichni upřeli oči na Kermorvana. „Musíš jim to tedy povědět ty!" řekl Irouac, někdejší Nithaidův komoří. „Řekni jim, že nám přišel na pomoc a o nic jiného nestojíš, že jako cizinec se musíš přirozeně podřídit našemu velení..." Hlas se mu zlomil. Kermorvan skoro nezměnil výraz, ale na rtech mu pohrával nepříjemný lehký úsměv.

„Musím?" Roztáhl ruce, neboť šlechtici už se na něj dívali s neskrývaným nepřátelstvím. „Chci říci, musím jim povědět tohle?"

Trochu se uvolnili a s nimi i Elof. Pravou rukou svíral jílec Gorthaweru, levou měl připravenou pod deskou stolu, aby ho mohl kdykoli hodit na Kerysany. Kermorvanův úsměv se změnil v zlostný křivý škleb.

„Mí pánové, uvažujte! To, co byste mi vložili do úst, by bylo na místě, kdyby tu existovalo pevné vedení! Někáký vůdce nebo vůdci schopní velet v tak důležitém tažení tak veliké armády. Ale co tu vidím? Co vidíte vy, když se na sebe podíváte? Máte tolik práce s potlačováním starého nepřátelství, že se nedokážete dohodnout ani na směru pochodu! Všichni jste schopní válečníci, ale nikdo z vás nikdy nevelel celé armádě. Vím to z vašeho rozhovoru a také mi došlo, že Nithaid by své šlechtě nikdy nedal takovou moc. Až se seznámíte s mými veliteli, uslyšíte od nich o jiných způsobech, ale to teď neřešíme. Nejdůležitější je velení!" Vstal ze židle. „Podívejte se na mne, páni! Víte o mně jen to, co jsem vám sám řekl, ale myslím, že jako veliteli mně pomůže už to, že nejsem jeden z vás a netíží mne staré spory. Přesto vám mohu nabídnout víc. Narodil jsem se k válce. Bojoval jsem na souši i na moři jako chudý tulák, řadový námořník, vůdce vzbouřeného davu i jako velitel velikých armád. Bojoval jsem s lidmi i s netvory, pozdvihl jsem meč proti samotným hradbám Ziny a nikdy jsem nebyl poražen." V příšeří stanu vypadala jeho rozhodná tvář jako vytesaná z kamene. „Ptám se vás tedy: nejsem k velení vhodnější než kdokoli z vás, natožpak tenhle podivný výbor? Ptejte se sami sebe, kde leží příležitost zachránit vaši zemi, vaše panství, vaši moc, na níž tak lpíte? Neříkám, že máme velkou naději. Tato země upadla hluboko a možná upadne ještě hloub, než ji bude možno očistit. Naléhavě však žádám, nenechte naději zemřít jen kvůli svým malicherným zájmům! Nezapomínejte na zdravý rozum kvůli rodovým roztržkám! Ale pokud to jinak neumíte, rád se připojím. Jsem poslední z Ysmerienů a má rodina má na keryský trůn větší nárok než ta, jež ho držela. Mohu prostě vyjít ven a přihlásit se k svému právu - myslíte si, že bych neuspěl?!"

Chladné oči metaly blesky, hlas duněl jako hrom. Shromáždění páni se v hrůze odtáhli. Vzpomněli si na Nithaidův vztek, ale Kermorvan k němu ve spravedlivém hněvu přidal i staletí vlády. „Mí pánové," oslovil je do ticha. „Nebudu se hlásit o trůn, když mě k tomu nedonutíte. Když mi ponecháte jiný způsob, jak zachovat životy mých lidí, jak zastavit ničení poslední naděje téhle zoufalé země a snad celého světa vašimi ubohými zájmy. Povedu vás, pokud chcete, jako pouhý polní velitel. Co se trůnu týká, odložíme to na dobu, kdy bude zase čemu vládnout. Pak se uvidí!"

„Jistě, do té doby už budeš mít drápy zaseknuté pěkně hluboko!" zavrčel jeden jižní pán s kyselým obličejem.

Kermorvan se neurazil, spíš posmutněl. „Jsi si nějak jistý, že o ten trůn stojím..." To jim na chvíli vyrazilo dech. Kerys pro ně byl celý svět. Dobře věděli, že Kermorvan má vlastní království, ale nedokázali uvěřit, že by mu dal přednost.

„Co záleží na jméně?" dodal baron s červeným štítem. „Ať už mu budeme říkat jakkoli - vrchní velitel, polní maršál, generál, vojevůdce - pro ně bude vždycky král! Králům důvěřují a nám ne. A já se jim vůbec nedivím!"

Lordi se zrovna nadechovali, aby se do barona pustili, ale tu je jako prásknutí bičem zarazil Kermorvanův hlas, dost ostrý, aby byl jasně slyšet i venku. „Putoval jsem přes oceán, abych se tu bil s Ledem, pánové, toť vše. A bojovat budu s vámi i bez vás! Pokud nedostanete rozum vy, mám se zeptat vašich mužů? Myslím, že mě neodmítnou, stejně jako mnozí před nimi. Máme své spojence..." Elof ostrážitě sledoval lordy, jak na ně Kennorvanovo vyprávění o nových spojenech zapůsobí, a očekával výbuch nevole. Když však Kermorvan domluvil, následovalo jen ticho, nakonec prolomené obtloustlým baronem. „Ekweš..." protáhl ospale. „Třicet lodí, to je skoro čtyři tisíce mužů... A ten drak. Nuže, pánové? Komu připadne čest jmenovat nového velitele?"

„Tohle dlouho nevydrží," upozornil krále Elof, když spolu projížděli armádou otrhanců zpět k severním svahům vrchoviny. „Najednou jsou pokorní. Prozatím jsi je zastrašil, ale jestli se něco zvrtně, třeba jen na chvíli - nebo až skončí válka..."

Kermorvan se usmál. „Já vím. Ale ten okamžik znamená důležitý krok do budoucnosti a já ho využiji. Teď si nasad' křídla, protože musíš ještě za světla doletět za Rokem a Ils. Obě armády se musejí rychle spojit, i kdyby třeba pochodovaly přes noc. Pokud Louhi zjistí, že jsme se setkali a dokonce dohodli na spojenectví, vrhne mezi nás všechny síly, které sežene! Tak leť a doveď je k nám, my vám také pospíšíme vstříc!"

Armády se setkaly o čtyři dny později; dřív to nešlo. Za místo schůzky předem určili mělkou rozsedlinu v kopcích nad jižními útesy, hned za zátokou, kde se Yskianas ostře zužovala, zhruba naproti místu, z něž Roc s Elofem poprvé uviděli Údolí Kerys. Okolní kopce vojáky sice nechránily před štiplavým severákem, ale na tábor nebylo vidět z Brány. Obě armády měly radost z nalezení dávno ztracených krajanů a snadno se spojily. Vojáci také následovali příkladu své vrchnosti, neboť ta se musela dohodnout na jednotném postupu a změnit taktiku podle nových okolností. Ráno už Kermorvan velel vcelku jednotnému vojsku. Všechno se však neobešlo bez potíží. Pokud měli Kermorvanovi vojáci už dřív hubené přiděly, teď přišli i o ně, protože se hned začali dělit s vyhublými Keryskými; vojáky to velice sblížilo, ale způsobilo mnohé těžkosti. „Na ústup nám nic nezbyde," odhadl Roc. „Ale třeba nebudeme vůbec mít kam ustupovat, že ano?" Tak šli mužové kerysští do boje posílení a mnohdy nově vyzbrojeni z mormanhalských zásob a zásluhou pilné práce Elofa a jeho kovářů. Jen štíty nedostali, byť s sebou flotila přivezla velkou zásobu velkých prohnutých

obdélníkových štítů z lehkého kovu. Vypadalo to, že se jedná o nějaké zvláštní pavězy, k nimž musejí být vojáci zvláště vycvičení, a Kermorvan je zakázal vydat ostatním. Způsobilo to trochu zlé krve, ale nešlo o nic zásadního a vojáci brzy zapomněli. Větší potíže představovali nordeneyští válečníci v řadách morvanhalských, neboť měli snědou kůži jako Ekweš. Mnozí Kerysané je vítali neskrývaným opovržením a posměchem a díky seveřanské výbušné povaze musel Kermorvan vynaložit všechnu um, aby rozbroje uklidnil. Moudřejší Kerysané se pak s nordeneyškými smířili, zvláště když v nich odhalili rysy vlastních seveřanů, a ti méně moudří alespoň zůstávali zticha.

Na shromáždění nepřišli jen Havrani. Stranou všech jedli nalovené ryby, jež za Kermorvanovy nepřítomnosti vydili, a s nikým se nedělili. Většina lidí za to byla ráda, neboť Ekweš zůstávali stejně divocí jako dřív a v obou armádách by se stěží našel jediný muž, který jejich přičiněním neztratil domov, rodinu či vlastní krev. Zvláště Kerysští se s Ekweš po boku nedokázali vyrovnat, ale na druhou stranu brali dezerci celého klanu za šťastné znamení. Kermorvan k nim navíc přidělil Elofa, neboť jejich jazykem mluvil nejlépe, a z kováře měli všichni takovou hrůzu, že si nic nedovolili Ekweš ani druhá strana.

Kermorvan se v ležení zdržel jen do návratu zvěďů, mezi nimiž byl i Elof, a po dobu nezbytnou k zanesení situace do map. Příštího rána krátce před úsvitem uplakaného dne proběhl táborem šepot úchvatnější než hlas trubky nebo bubnu. Nový král nařídil ticho a všichni poddaní, staří i noví, ho rádi poslechli. V bledém pološeru, pouze za doprovodu dusotu vlastních kroků, se seřadila poslední armáda lidí a vykročila do boje proti dávným Mocnostem světa.

KAPITOLA JEDENÁCTÁ

Sluneční kladivo

Ted' už svůj příchod před Branou tajit nemohli. Cestou z šedé soutěsky mezi sněžnými pláněmi k hřebenu, jež Elof znal až příliš dobře, jim rostla před očima. Roc se mu celou cestu držel po boku a ted' si odplivl a zaklel. Když však dojeli ještě blíž, na holou planinu pod kopci, shodli se na tom, že hrad vypadá zase jinak, byť se na cimbuří nekrouť drak. Mocné hradby se ve slunečních paprscích modře leskly, pokryté ledem, na každé střeše, terase, soklu a zábradlí ležela sněhová čepice, až v bílé záři každý voják i na dálku uviděl, jaká pevnost jim stojí v cestě. Ils hvízdla a obrátila se na velitele svých duergar. „Na lidskou stavbu to není špatné - co, Gurri?“

Černýma očima přejel hřeben a poškrábal se na ploché bradě. „Lidská a naše, řekl bych, ještě z dob, kdy to nebylo nemožné. Dlouho by se to dobývalo, dlouho by trvalo i podkopat se pod hrad. Pár měsíců.“

„Čas hraje pro Louhi,“ poznamenal Kermorvan. „Ale pochybuji, že nás nechá zkusit jedno nebo druhé. Pokud máme pevnost oblehnout, napřed se musíme dostat přes...“ Zarazil se a zastavil válečného oře. Kdesi vpředu, snad u Veliké brány, zadunělo rytmické bušení, vyrovnané jako tep srdce, a s ním slabounký řev, dutý a hřmotný, jenž získával na síle v poryvech větru, ale nikdy zcela neutichl. Elof v něm za žádnou cenu nedokázal nic poznat a soudě podle vzrušených poznámek Kermorvanovy gardy, nebyl sám.

„Jako bušení srdce, co? Ale takové suché...“

„Spíš jako údery kladiva...“

„Jako dech!“ ozval se čísi nervózní hlas. „Nějaký netvor tu lapá po dechu...“

„Nebo si protahuje křídla...“

Ils se ušklíbala.

„Mohl by to být i nějaký stroj!“

„Ano!“ přitakal nadšeně Roc. „Veliké mlýnské kolo, ještě větší, než měl Mistr kovář! Co to tam ta ženská kuje?“

Kermorvan však neodpověděl a dál zamračen prohlížel krajinu až ke svahu, jenž z pláně spadal do hlubokých jezer pod přítokem. Tehdy mu blýsklo v očích a rty mu zkřivil neveselý úsměv. Pak se znovu zamračil a zavolal na jednoho z kapitánů: „Pošli mi sem náčelníka Havranů!“ Otočil se na ostatní. „Chtěl jsem říci, že napřed se musíme dostat přes její obránce, a pokud se nemýlím, už jdou. Havrani nemohou nebo nechtějí prozradit, kolik jich je, jen to, že je jich víc než nás, a tomu věřím...“ Ještě nedomluvil a dunění se vytratilo; náhlé ticho drnčelo napětím jako struna. Na chvíli se zamyslel a pak pokynul dalšímu kapitánovi. „Trubte zastavit stát! Pak srovnejte vojsko do bitevního postavení! V pochodovém útvaru jsme příliš zranitelní. Povedeme bitvu tady na rovině, ne v kopcích pod Branou!“

Nesladěné rohy zaduly ve všech řadách a nepravidelný voj se zastavil, rozdělil a zvolna přeskupil do několika soustředných kruhů, tak velikých, že pokryly více než polovinu planiny. Na chvíli zavládl zmatek, rohy troubily, muži křičeli, koně ržáli. Dvacet tisíc Keryských sice už bitvu zažilo, ale nebyli zvyklí na přesnou taktiku a Kermorvanovy formace. Kvůli tomu rozdělil své muže mezi nezkušené bojovníky, aby za pochodu předali ostatním co nejvíc znalostí, byť se tím připravil o jistotu vlastních vycvičených oddílů. S kapitány a přáteli pak vyjel na skalnatý vrcholek nevysokého pahorku. Pod lesíkem praporců byl ze všech stran jasně vidět jako nehybný pilíř nad zmatkem světa, v jednu chvíli se radil se šlechtici a kapitány, hned vzápětí zas vydával rozkazy poslušným nebo kopáčům, aby ze zmrzlé hlíny postavili násep. Zblízka však bylo vidět, jak skřípe zuby a podrobně sleduje kopce, kdy už mu průzkumníci dají signál.

„Co tě žere, dlouháne?“ zeptala se Ils. „Pár bitev už sis přece užil.“

„Ano, a radost jsem neměl z žádné z nich!“ opáčil ponuře Kermorvan. „Nejhorší je ale posílat tisíce lidí na smrt a držet se zpátky, než se vůbec mohu zapojit!“

Náhle se otočil, neboť se na pahorek prodral náčelník Havranů a uctivě ho pozdravil zdviženým štítem a kopím. „Ayeha! Kam pošleš Havrany?“

Kermorvan zvedl ruku. „Doved' je sem pod kopec, kde mě uslyšíš.“

Starý válečník se na něj chvíli díval. „Říkal jsem si: strčí nás do první řady, aby si jeho nepřátelé mysleli, že útočí sami

na sebe." Pochybovačně se odmlčel. „Klany spolu často válčily. Je to čestné místo..."

Kermorvan zavrtěl hlavou. „Mám pro vás lepší. Čekajte na můj rozkaz a do té doby schovejte vlajky!"

Vzduch se náhle rozezněl známým hromovým duněním, ale daleko blíže. Ekweš strnul, otočil se a zavěštil jako lovecký pes do všech stran. Pak zvedl kopí a ukázal na hřeben oblého kopce před nimi. Všichni se podívali naznačeným směrem, ale uviděli jen bělostnou sněhovou pokrývku. Tu se zdálo, že ostrý obrys kopce mizí, objevuje se na něm tmavá obruba, stále silnější. Kopí ukazovalo po celém zvládnutém obzoru a jako by ji vyvolávalo, obruba se zvedala, rozkřívána jako tráva ve větru. V nastalém tichu slyšel Elof Roka ztěžka polknout a uvědomil si, že i jemu vyschlo v krku. Linka se kolem nich táhla v obrovském púlňěsíci, od vnitrozemských kopců až k místu, kde kraj srázem spadal do údolí; na druhém konci ji ještě narušovalo několik mezer na místě opozdělých oddílů. Byla to štítová hradba ekwešských armád a každé stéblo trávy tu představovalo jeden oválný štít velký od hlavy k patě. Armáda pod kopcem, ještě před chvílí tak početná, se v Elofových očích náhle smrškla. Všichni kolem něj zbledli a křečovitě sevřeli zbraně a uzdy. Kermorvan, navenek klidný, si tiše a zbytečně povolil šedožlatý meč.

„Podívejte se na ně!" vydechl jeden kapitán v hrůze. „Podívejte, kolik jich je! Nejméně padesát tisíc!"

„A víc dole na hradě!" zavrčela Ils. „Ale s těmi si to vyřídíme později. Teď je to jen dva na jednoho a za starých časů by byl k smíchu duergh, který by občas něco takového nezvládl!"

Stále ponoření v strašidelné ticho, rušené pouze vrzáním sněhu, vykročili vojáci z nejsevernější řady a ve skrytu závějí a roklin sestoupili těsně za hranici dostřelu Kermorvanova vojska. Tady se na bezdechou chvilku zastavili, jako by na něco čekali, a pak na rozkaz z kopce zvedli krátká kopí a otočili se zády k oběma vojskům a čelem k Bráně. Elofovi připadalo, že vysoko na balkonu kruhové věže vidí zlatý odlesk, možná záři plavých vlasů. Na to, aby viděl i tmavé vlasy, byl moc daleko. Pak Ekweš vykřikl jediné slovo, jistě pozdrav, pozvedli štíty z tvrzené kůže na dřevěné kostře a dali se do kvilivého řevu, provázeného údery kopí o štíty.

Aotu-u-eh!

Z hřebene jim odpověděla celá velká armáda a bubnování se valilo mezi svahy údolí jako strašlivá divošská hudba války.

„Tak o tohle jim šlo!" vyprskla Ils a dál se přimhouřenýma očima rozhlížela po sněhu.

„Ne tak docela!" namítl Elof. „Je v tom víc..." Pod svahem starý náčelník Havranů ztratil trpělivost, zvedl štít a udeřil do něj a jeho muži by ho byli napodobili, kdyby ho Kermorvan rychle neokřikl. Poslechli hned, ale rádi nebyli. Nejbližší nepřátelé se náhle otočili zpět k nim a začali opakovat po předzpěvákovi jako veslaři:

Awey-yeh!

Heugh!

Awy-yeh-yeh!

Heugh!

Aotu-u-ueh!

K poslednímu slovu se už přidali všichni, zamávali kopími a znovu zabušili do štítů. „Ty mluvíš jejich jazykem lip než já, Elofe!" zabručel Kermorvan. „Rozumíš z toho něčemu?"

„Jenom poslednímu slovu, posláni. Aotu znamená zabij!" Ekweš poskakovali do rytmu, dokonce nemotorně tančili, napřed na místě, pak o krok dál, o dva...

Znenadání se tanec za mohutného řevu slova Aotu! změnil v běh a první řada Ekweš vyrazila proti silám Kerysu a Morvanhalu. V ústřety jim vyletěla sprška šípů a mnozí spadli pod nohy svých pobratimů. Z kopců se ozval další rozkaz a útok se zastavil. Ekweš se však nestáhl, ale zůstali stát na místě, tančili a posmívali se, zatímco je kosily střely, srážely je v křečích na promrzlou zem a groteskně špičovaly. Na zbytečně zmarněné hrdinství byl strašný pohled a chvíli z nich nikdo nedokázal odtrhnout oči. Jen Havrani už se smíchem přihlíželi horšímu. Právě jejich křik upozornil Kermorvana na nebezpečí. „Bylo to lákadlo, u všech Mocností!" zařval král. Nejjihnější křídlo štítové hradby se oddělilo od armády a nenápadně postupovalo ze svahu dolů na pláň. „Zatrubte na rohy! Všichni na místa!"

Když černoodění náčelníci uviděli, že je léčka prozrazena, napřáhli kopí a štekavými hlasy vydali rozkazy. Postupující oddíly se přestaly krčit a s velkým řevem a bušením do štítů se hlava nehlava rozeběhly ze svahu. Cestou vířily prašán a ten je halil, až se zdálo, že štíty před sebou žene bělostný oblak, a kroky tisíců se slily do jedolitého tepu, který slyšeli už zpoza kopců.

Kermorvan ostřížím okem odhadl vzdálenost a pak mávl rukou. Ozval se roh a zpoza prvních řad vystřelily lodní katapulty. Úder byl načasovaný přesně. Kameny a střely dopadly do řad útočníků, černě odění válečníci se skáceli k zemi probodeni, poraženi jako kuželky nebo rovnou rozdraceni balvanem, útok to však nezpomalilo a početné řady sotva prořídly. Několik kamenů přestřelilo, ale skutálelo se z kopce a překvapilo Ekweš zezadu. Na několika místech se dokonce utrhyly závěje a laviny smetly útočníky v závalu sněhu. Obsluha katapulty rychle dobila a několika zbraním se podařilo vystřelit i podruhé.

Hlavní linie ale už byly příliš blízko a střely zasáhly jen opozdilce. Ze svahu začaly svištět šípky a v těsné formaci, již Kermorvan nařídil, našel i přes velkou vzdálenost skoro každý svůj cíl. Vojáci padali na zem s křikem a sténáním, v silicím rachotu kroků ale zněl jejich nářek tiše a nepatřičně. Elof poprvé v životě zažil to, o čem vždy jen četl, chvění země pod nohama armády. V oblaku sněhu se Ekweš hmul jako zpěněné vlny oceánského příboje. A stejně jako příboj se první náraz přelil přes Kermorvanovu štítovou hradbu a pohltil ji.

Tak to alespoň vypadalo. Nadlouho zavládly zmatek, řev, křik a řinčení zbraní. Kožený štít duněl o železo, píka a meč zvonily o ekwešské kopí, krátké a dlouhobřité, jež dokázalo posloužit i jako sekera, zatímco z druhých řad dlouhé píky útočily přes ramena obránců. Elof toužil vyletět do vzduchu, kde by více viděl a mohl bojovat, ale na holé pláni neměli dost paliva a tak si musí oheň nechat pro případ nouze. Nedokázal sledovat všechno, neboť boj byl příliš rozsáhlý a strašný; i Elofův bystrý zrak zachytil ve zmatku jen oddělené výjevy, stále opakované jako vzory na mocném

kovářském díle, obrovský pomatený reliéf vyvedený v živých barvách. Tu pika odsekla kožený štít i s rukou a obnažila žebra útočníka, tam se zas meč zasekl do dřevěné kostry štítu s hadím znakem a vyskočil majiteli z ruky, když zpoza něj jako plazí jazyk vylétla špice kopí. Tu vysoký bojovník vyskočil na hromadu mrtvol poházených na náspu a hned ho ještě výše zvedlo kopí ostré jako rybářský háček, tam jednoho Morvanhalského srazil kožený štít do sněhu a krátké kopí mu dalo čas na krátký výkřik, než mu proklálo srdce. Vzápětí však útočníka srazil na kolena kovový štít obránce z druhé řady a dlouhá pika mu pronikla pod brnění. Ekweš padl na zem i s kopím a mlel sebou, ještě když jeho přemožitel vytasil meč a skočil po dalším útočníkovi. Podobné výjevy se stále opakovaly, tím spíše, že tváře bojovníků skryla vzdálenost či prachový sněh.

Elofovi pak bitva začala připadat jako sen, jako by tu byly k věčnému boji odsouzeny dvě armády duchů, kteří vždy znovu vstanou, jakmile padnou smrtelnou ranou.

Vtom se rozhled nenadále pročistil - jako zamlžené sklo na mrazu nebo tající led. Zmatek pomínul, Ekweš už doráželi kopími na kruh obránců bez viditelného účinku. Kermorvanova sevřená formace se postavila přiboji lidí jako vlnolam a kdo pronikl, záhy zmizel jako vymrštná kapka pěny, zarazil se o druhou a třetí řadu a vítězný pokřik mu zmrzl na rtech. Kermorvan se připravil i na větší skupinky. Několik jízdních oddílů a elitních čet pikovníků pobíhalo mezi řadami a likvidovalo každého, kdo pronikl dost daleko; žádný Ekweš nežil za štítovou hradbou déle než pár vteřin. Jen uprostřed bojové linie se Ekweš podařilo hradbu prorazit a pobít všechny obránce, ale tady troufalce obklopila druhá řada, svolaná troubením rohů, obrněná štíty a naježená kopími a pikami. První útočníci, oddělení od ostatních a obklíčení ze tří stran, skončili na hrotech zbraní už jen tlakem zadních řad a jejich těla posloužila obráncům jako krvavý improvizovaný násep. Když náčelníci na kopci uviděli, s jakou se výsadek potázel, vydali nové rozkazy. Celá útočná linie černooděných válečníků ustoupila, ale ti, které druhá řada stačila obklíčit, už k vlastní velké směle utéci nemohli. První řada se za nimi s hladovým řevem uzavřela a pobila všechny odříznuté nepřátele.

Ekweš se stáhli, mnozí ještě na ústupu posměšně zpívali a tancovali, země před štítovou hradbou však byla pokryta těly jako posekanou travou a hnědá čpící krev. Keryské řady vítězně zařvaly a několik vojáků, opilý krví nebo nadšením, se dalo do pronásledování. Důstojníci na ně zařvali, ať se vrátí, a bojovníci je rychle poslechli, když první z nich padli pod ekwešskými střelami. Lučištníci na kopci začali zase střílet na větší vzdálenost, neboť přestalo hrozit nebezpečí, že zasáhnou vlastní muže.

„No, tak jsme je odrazili," řekl Roc napjatě beze stopy radosti. „Ale to byla jen první vlna. Co dál, Kermorvane? Zkusí to zase stejně?"

„Myslím, že ne," odvětil král. „Zničit naši obranu se jim nepodařilo, zkusí ji tedy prolomit. Nejdůležitější teď je, kde to bude. Na kterém křídle zaútočí?"

„Proč ne na všech najednou?" zavrčela Ils. „Je jich na to dost, u Ilmarinena!"

„To ne. V takové bitce by ztratili přehled a to by posloužilo spíš nám..." Rychle uskočil, když s hvízdáním přilétla střela z katapultu a odskočila od blízké skalky. „Ani by nemohli střílet, aby nezasáhli vlastní bojovníky. Spíš zkusí kopí, když palice zklamala, a na hrot umístí zkušené veterány. Ale kde? Kde?"

„Myslím, že to vím," řekl tiše Elof. „Podívej!" Vysoko na svahu se za sevřenou první řadou něco dělo. Přes hřeben proudily šedé štíty na levé křídlo.

„Možná..." začal Kermorvan a tu se zarazil. Ještě než na kopec vyběhly všechny šedivé štíty, už se shora ozval křik, štítová hradba se rozdělila a udělala šedým místem. Na štítech byl stejný vzor hada jako na praporecích nad hlavami. Útočníci teď nezpívali ani netančili. Znovu zakvílel řev, v odpověď vojáci vpředu zvedli jediné kopí, vykřikl „Hou!" a vyrazili ze svahu. Jak běželi, ostatní se začali stahovat za nimi do tvaru klínu a celý zbytek ohromné falangy na prostředním kopci, nějakých devět, deset tisíc mužů, se přidal. Jako veliká hlavice kopí se na západní křídlo Kermorvanových sil hnala armáda stejně početná jako vojsko Morvanhalu, na hrotu šedivé štíty.

„Kdybychom tak měli ještě pár hodin na výkopy..." sykla skrze velké zuby Ils, když se dívala na útok. Jakmile se obě armády prudce střetly štít na štít, bolestně se zamračila. Podobný rachot by dělaly dvě hory, kdyby se rozhodly k boji na pláni. Elof zatajil dech, neboť měl dojem, že takový náraz nemůže lidské tělo vydržet. Už když si to pomyslel, zaduly kolem rohy na poplach a první linie se prohnuly, rozdělily, rozpadly na všechny strany, až útok Ekweš pod rozevřatými vlajkami nesmírnou rychlostí prorazil do středu kruhu, směrem ke králově skalce. Elof zaklel a chytil meč, ale jakmile mu Gorthawer zazpíval v ruce, uvědomil si, že roztráštěné linie se nerozprchly, ale změnilly tvar. Chvilí se sbíhaly k sobě a za okamžik už ze zmatku mezi Ekweš vyvstaly jasné rýsované obdélníky, ostrůvky opevněné štíty a naježené čepelemi a na rozdíl od ekwešských řad, zmatených tak rychlým vítězstvím, pevné a neproniknutelné. Menší povrch obdélníků znamenal pro přesilu menší výhodu a Ekweš tak stanuli opět proti silným obranným jednotkám, tlačeni navíc zezadu dalšími útočníky. Všichni, kdo se nedostali na dosah zbraní, jen pobíhali kolem a hulákali. V situaci se zorientovali jen veteráni z Hádího klanu; přimkli se k sobě a zaútočili na další, neporušené obranné linie, stažené těsně kolem králový skalky. Mnozí padli, ale tlak přinesl ovoce a Elof si uvědomil, že každou chvíli prorazí. Kermorvan si jich naoko nevšímal, ale došel k hraně skály a zavolal dolů: „Všichni Havrani! Přišla vaše hodina! Zabte toho Hada!"

Pokynul rukou, zazněly rohy. Zesláblé linie obránců povolily a Hadi s chraptivým pokřikem proběhli jejich řadami. Starý náčelník ale vyskočil s vlastním bojovým křikem na rtech - Kokju'awatie! Havran s vámi! A vyrazil proti druhému klanu.

Kolem skalky propukl zmatek a z davu náhle pod hadí zástavou vyrazil hlouček zarputilých bojovníků. Rozběhli se do svahu a bez ohledu na průběh bitvy tasili důstojníci meče, rozhodnutí bojovat o holý život. Roc odhodil luk a odvázal od pasu palcát, Ils zvedla sekeru. Kermorvan si nasadil helmu, sklopil strašidelnou dravci

másku, jež mu sloužila za hledí, a otočil se na Elofa. „Zůstaň tady! Na tomhle kamení chodit nemůžeš a na křídla už není čas! Dokud se udržíme na nohou, nikdo se k tobě nedostane!" Pak máchl šedožlatou čepelí a s Ils i Rokem v patách vyrazil do boje. Sekal napravo nalevo jako zamlada a sílu každého odraženého úderu využíval k novému

výpadu. Záhy stanul uprostřed groteskního tance smrti, černé postavy mu odlétaly z cesty a hroutily se na zem jako loutky. Jakmile se zapojil do boje, útok se zastavil.

Elof, zavěšený na berlích, proklínal svou slabost a všechny, kdo ji zavinili. Boj neměl nijak v lásce, ale nedokázal snést, že tu bezmocně postává, když přátelé nasazují život. Gorthawer mu zpíval a vibroval v ruce a Elof se začal belhat po prudkém svahu dolů, aby lépe viděl. Po Rokovi a Ils nebylo ani vidu, neboť se při svých postavách snadno ztratili s očí, ale Kermorvan, vyšší než Ekweš, byl vidět jasně. Žádné nebezpečí mu nehrozilo, neboť Ekweš se držel zpátky od chvíle, co začal nejsilnější z nich rubat po dvou i po třech. Elof uviděl, že se král nad někým sklání; byla to Ils, z nohy jí proudem tekla krev. Tu náhle prorazili obranu dva Ekweš; Ils vykřikla, Kermorvan se otočil, ale vtom ho z boku zasáhl do krku štít a odhodil ho. Jeden z útočníků zvedl kopí, připraven bodnout, a Elof, ještě z dosahu meče, se po něm ohnal berlí. Zarazil útok v půli, Gorthawerem sekl útočníka do nechráněného podpaží a Ekweš se zachroptěním padl. To už se na něj vrhl druhý, ale Elof mu vrazil berlí do obličeje a mečem ho zasáhl zdola pod kyrys. Třetí se na něj rozběhl se zdviženým štítem, kovář ho jedinou ranou berle otočil a do zad mu zasekl čepel. Rychle meč vyškubl, zaútočil na čtvrtého a srazil ho ze skalky.

Útočníci se už dokázali jen bránit. Mohutný vlajkonoš s bílou pérovou čelenkou, jenž měl na důkaz svého postavení tvář a paže zohyzděné namodralými jizvami, vykřikl rozkaz, shromáždil všechny zbylé bojovníky a skupinka se dala rychle na ústup, až zmizela v bitevní vřavě.

Elof se otočil po přátelích. Ils zapomněla na vlastní zranění a pomohla Kermorvanovi stáhnout helmu. Král už vstával a s nechutí si prohmatával šrám na krku. „Už nikdy tě nikdo neoznačí za mrzáka, mistře kováři!“ zafuněl. „Na nohou i ve vzduchu jsi veliký bojovník, jak už jsem kdysi řekl!“

Elof se zašklebil. „Raději slyším na mistra kováře. Jste v pořádku?“

Kermorvan se vítězně rozesmál. „Já díky tobě jsem! A tím spíš, že se bitva obrací!“

Elof věděl, že starý Havran mluvil pravdu. Dokud je napřed Mistr kovář a pak Louhi nezkontrolovali, ekwešské kmeny spolu neustále válčily o sporé zdroje své domoviny. Kdekoli jinde by si Hadi na své krajany dali pozor, ale tady byli přesvědčeni, že se probili řadami cizáků k druhům ve zbrani. Na chvíli si jistě oddechli, že jim Havrani přispěchali na pomoc, a to k jejich zkáze stačilo. Útok Havranů je zaskočil a postavil celou představu dosavadní bitvy na hlavu; navíc krajané s keryskými zbraněmi představovali strašlivé protivníky. Hadi zastavili útok a zvedli štíty v chabém pokusu o obranu holého života, propadli však panice a zadní řady se daly na útek. Jakmile se vmísili mezi morvanhalské obdélníkové formace, nakazili strachem i své druhy ve zbrani a ti se sami, zmateni vývojem bitvy, začali stahovat. Tlak polevil a obdélníky se zvolna daly na pochod. Dva z nich se spojily a vykročily na pomoc třetímu; veliká síla Ekweš, jež ho ohrožovala, při pohledu na nelitostnou chladnou masu zbrani zaváhala a rozprchla se. Za chvíli zaječeli náčelníci na kopci nové rozkazy a jejich vojáci se dali na ústup. Na tanečky a zpívanky už tentokrát náladu neměli. Z útočného klínu ležela v krvi a blátě dobrá polovina, neboť horko z rozervaných těl rozehrálo zmrzlou hlinu. A za hromadou mrtvol se znovu formovaly Kermorvanovy linie.

Elof si zhluboka oddechl, ale Kermorvan se tvářil vážně. „Copak, dlouháne?“ zeptala se Ils, opřená o jeho ruku. „Tvůj plán zabral. Proti nim máme jen lehké ztráty.“

„Přesto jsou to ztráty, a bude hůř. Nicméně jsem rád... Ale co je tohle?“

Davem se protlačili vůdci Havranů a cosi na skalku vynesli. Se smíchem pak Kermorvanovi u nohou rozbilili největší vlajku Hadů a v ní zohavené nahé tělo, naražené na břevně. Rituální jizvy byly ještě vidět. Ils hvízdla a pobaveně Elofovi sezeptala: „Ještě že jsme nenaverbovali opravdové divochy!“

Kermorvan však zůstal chladný. Sestoupil s kamene, s vážným výrazem si trofej dobře prohlédl, pochválil spáry Havrana, že zardousily Hada, a pak poručil náčelníka znovu zabalit do vlajky a uložit k ostatním mrtvým. Havrany to překvapilo, neboť byli zvyklí zabité vůdce nepřátel vystavovat na odiv, ale zároveň na ně Kermorvanův rozkaz udělal dojem, zvláště když jim pak dovolil rozvinout na vršku vlastní zástavu. „Zasloužili si to!“ vysvětlil, když se vrátil na skalku. „Navíc se potvrdí vyprávění těch, co uprchli. Může se nám to hodit; aby se nemuseli stydět, přeženou počty nepřátel. Mezi obyčejnými vojáky se roznese zpráva, že i Ekweš mohou bojovat po našem boku, a fanatíci třeba trochu ztratí nervy.“

„Jsi si tím tak jistý?“ zeptal se Elof. „Možná ztratí trochu poslušnosti, ale bude to stačit? A jak brzy?“

„Jistě ne v téhle bitvě. Ale když ji vyhrajeme... Ano, pak to bude hrát velikou roli. Možná. To se teprve uvidí. Ne, starý příteli, jistý jsem si jedinou věcí: že nás do večera ještě čeká krvavá řež.“

Toto proroctví se Kermorvanovi vyplnilo. Kroniky píší o poslední a největší bitvě na obranu Kerysu na mnoha místech a v mnoha případech se dokonce neshodují; tak veliký střet viděly každé oči z jiného úhlu a každý muž jistě považoval právě své místo za nejnebezpečnější. Přesto se všichni vypravěči shodují, že proti spojeným silám Kerysu a Morvanhalu byly mezi polednem a večerem podniknuty ještě čtyři velké útoky a bezpočet drobných výpadů, a že mnohé z nich se probily až ke králově skalce. Přestože o důvodech panují jen dohady, pravdou zůstává, že prořídle řady obránců nikdy nepropadly panice a za cenu velkých obětí odvrátily všechny útoky až na poslední.

K večeru nastala chvíle, kdy Kermorvanovi po prohlídce bitevního pole nezbylo než naklonit se k přátelům a klidně říci: „Vojáci si vedli navýsost hrdinně. Nevěřím však, že vydrží další útok.“

Rozhostilo se pochmurné ticho. Elof si při pohledu do kotouče zapadajícího slunce na šedém nebi uvědomil, že nic jiného ani nečekal; už na tom ani nezáleželo. Ils zvedla oči od rozseknuté nohy, již si právě převazovala, ale zůstala zticha; zřejmě měla stejný dojem. Kermorvan přešel pohledem po svých důstojnících až na zkrvavenou šedo-zlatou čepel ve své ruce. Nad hlavami jim prosvíštěla střela z katapultu a král pro sebe přikývl, jako by dospěl k rozhodnutí. Pak se otočil na Elofa. „Stále můžeme zasadit jeden úder, ale vadí nám ti lučištníci na kopci. Nežádal jsem tě dřív, abys zasáhl, protože vystavovat se takovému nebezpečí nebylo namístě, ale teď se jich musíme zbavit nebo alespoň odlákat jejich pozornost, i kdyby začali zase útočit. V každém případě se musejí alespoň pár minut věnovat někomu jinému. Je to na

tobě."

Elof se zazubil a ucítil, že v úsměvu cení tesáky jako vlk. Zvedl Gorthawer a opřel se o zbylou berli. „Rozdělejte mi pořádnou vatra!" řekl stručně.

Na protějším svahu se štíty znovu daly do pohybu a Ekweš se pustili do posměšného hlasitého prozpěvování stejných slov; i oni cítili blízkost vítězství, byť jejich řady značně prořídly. „Dey-ó-towayhiau!" zazpíval jediný hlas a v odpověď mu zaburácel hrdelní sbor: „Iho-te-cheugh!" Předzpěvák zopakoval svůj verš, ale basový chór odpověděl: „Kawei-ó-hoh! Kawei-oh!" Vzduch prořízla zdvižená kopí. Pak zase zabušili ratišti o štíty,

tři tvrdé úderů, pod nimiž kožené štíty zaduněly jako plechové bubny. Mezi kopci se odrazil hlas hromobiti, strhl drobné laviny a uvolnil několik balvanů. Třebaže se Elofovi z toho lomozu motala hlava, smyslu slov porozuměl až příliš jasně.

Jehňata z údolí
pojdte na porážku!
Jehňata z údolí
pojdte si pro smrt!
Telata bizoni
čekejte na šíp!
Telata bizoni
pojdte sem pod nůž!

Všichni na něm viseli pohledem a Elof si připadal strašlivě sám. Náhle si uvědomil, že vůbec netuší, co má Kermorvan v úmyslu; celou dobu se věnoval Havranům a nepodílel se na řízení bitvy. Vtom ale zapraskalo dřevo, oheň vzplál a na otázky nebyl čas. Sklopil křídla, na chvíli vystavil omrzlou tvář žáru, pak perutě zprudka roztáhl, až se zplihlé vlajky na kopci zatřepaly. Žár okamžitě pohasl, Elof spěšně zasalutoval Kermorvanovi a přátelům, odhodil berli a vylétl do mrazivého vzduchu. Z řad vojáků se ozval mnohohlasý jásot, jako by byl nějakou živou zástavou, a Elof si vzpomněl, jak přinejmenším morvanhalským už jednu bitvu vyhrál a ti v něj teď vkládají všechny naděje. Důvěra ho natolik tížila na duchu, že mu let nepůsobil radost sám o sobě, ale jen jako splněná povinnost. K uším mu dolehl kvilivý rozkaz a hrdelní odpověď mužstva; podíval se na svah a uviděl, jak se žene příval štítů. Oranžové slunce se mu matně lesklo na peři; je dost vysoko, jinak to nepůjde. Chvilí tloukl křídly na místě a s Gorthawerem v ruce čekal na správný okamžik. Jakmile ekwešské štíty dorazily na planinu a válečníci se rozběhli proti obráncům, vrhl se po hlavě dolů, meč napřažený, až černá čepel svištěla vzduchem jako blesk, jenž ji vykoval. Neviděl, ba ani nemohl, kdy se s hromovým rachotem srazily štítové hradby obou armád, ale cítil ten střet až v morku kostí.

Před ním se objevili střelci, nerovná linie katapultů a pár set lučištníků, rozmístěných po celém kopci na každém kameni a drobné vyvýšenině. Jeden se usadil v rozsoše ohořelého stromu, Elof k němu sklouzl po křídle. Lukostřelec si ho ještě stačil všimnout, otočit se, bez míření vystřelit a zařvat; tak to měl Elof v plánu. Když černá čepel dopadla a rozseknuté tělo spadlo do spodních větví, všichni ho viděli; vzápětí byl vzduch protkaný šípů. Střely padaly daleko za něj, některé na katapulty. V cestě stál Elofovi další lučištník, ale chybu si snad ani neuvědomil, další dva se stačili skrčit, ale třetí už tak rychlý nebyl a rovněž za to zaplatil. Elof zabral křídly, otočil se a vyrazil ke katapultům. Jen ty nejmenší z nich stačily vystřelit, než se Elof pustil mečem do jejich silných pletených tětív a černě oděné obsluhy. Navijáky zpívaly a drnčely, muži s křikem padali, mnozí pod šípy svých pobratimů, kteří se snažili zasáhnout Elofa. Ve srovnání s řeží na pláni to nebylo nic, ale Kermorvanův plán vyšel, neboť na jižním svahu měli všichni oči jen pro Elofa, ještě když nabral výšku a zmizel z bojiště. Podíval se na pláň a pokusil se nějak zjistit, zda dostatečně napomohl vývoji bitvy.

Pohled ho vyděsil. Řady Kerysu a Morvanhalu pod nesmírným tlakem povolily, jak Kermorvan očekával. Rozprášení bojovníci se nesbíhali do obrněných čtverců, ba dokonce se zdálo, že vojáci úplně přišli o rozum a teď se snaží jen vyváznout s holou kůží. Elof s hrůzou uviděl, že králova skalka zeje prázdnotou a vlajky v rukou uprchlíků mizí z bojiště. Museli utéct hned, snad ještě než se srazily první linie. Ekweš pohrdavě rozpustili vlastní štítovou hradbu a začali je pronásledovat. Kde je vlastně Kermorvan? Kdyby dosud velel, nikdy by nic podobného nestrpěl. Elof s těžkým srdcem vylétl výš a stěží překonával touhu vrhnout se jako blesk na ekwešské náčelníky; to by nikomu neprospělo, ani Kare, ani jeho přátelům -ale co jim teď vlastně pomůže?

Tu z větší výšky dohlédl za hranu pláně, hluboko po svahu, a rozesmál se úžasem a radostí. Odvážnější tah ještě neviděl, ani větší důkaz vojenské kázně. Ekweš zřejmě napadlo totéž, když v krvežiznivě honičce přeběhli přes okraj, hotoví pobít zbabělé uprchlíky. Nenašli tu totiž houf vyděšených dezertérů, ale pevné štítové hradby, proti nimž bojovali celý den, položené ve třech řadách napříč celým svahem. Neslábnuoucí proud údajných zbabělců už za nimi formoval čtvrtou obrannou linii. Zadní řady se zřejmě stáhly jako první a naoko prchaly, zatímco přední voj se ještě bránil. V získaném čase snadno stačily vybudovat z dohledu pod hranou planiny pevnou obrannou linii. Lučištníci by je z kopců viděli a dokázali by své lidi varovat, ale díky tomu, že na ně Kermorvan poslal Elofa, to nestihli. Většina útočících vojáků se už přelila přes okraj pláně a teď se valili dolů jako splašená zvěř do jámy s oštěpy na dně.

Jako zvěř také dopadli. Mnozí na zasněženém svahu nezabrdili a naběhli rovnou na naježená kopí. Jiní uklouzli, upadli a byli podupáni druhy ve zbraní. Dalším se podařilo otočit, ale ostatní je srazili na zbraně uprchlíků, jež ještě před chvílíčkou považovali za lovnou zvěř. V jediném okamžiku se svah proměnil v krvavou klouzačku, tolik mužů padlo v prvních několika vteřinách zmatku; zmatek to však byl jen pro Ekweš, neboť v řadách jejich nepřátel vládl klid, jako by se všichni nakazili od Kermorvana.

Tlak Ekweš polevil, jako by těm nahoře z řevu pod zlomem došlo, že něco není v pořádku. Ještě než ale stihli úplně

zastavit, zatroubily rohy a na jediný rozkaz se štíty zvedly a daly do pohybu vzhůru ke zlomu a přes něj. Dokonce i Elofovi ten pohled naháněl hrůzu, když se pevné štítové hradby, potřísněné rudou krví a posledními paprsky slunce, vynořovaly jedna po druhé na plošinu. Ekweš, po zrazení jistotě vítězství vyvedení z míry, museli propadnout panice. Mnozí v řadách na srážu jistě viděli další vojsko, jež v poslední chvíli dorazilo na pomoc poraženým obráncům, ale ostatními otrásl, když viděli, jak se rozprášené linie dokázaly znovu přesně spojit. Ekweš byli sice nelítostní válečníci, ale nikdy nepoznali vojenskou kázeň morvanhalských ani jejich lásku k vrchnímu veliteli. Všechn strach, jímž své otroky Louhi a její plémě z Ledu ovládali, se náhle obrátil proti nim. Přes všechnu služebnou závislost na náčelnících a hrůzu z šamanů Skrytého klanu byli Ekweš náchylní k panice.

Ti, kterým vládne strach, mu nakonec podlehnou, a jejich srdce nejsou tak věrná jako srdce plná lásky a úcty.

Tak tomu bylo s Ekweš, už když padl Mistr kovář. Totéž se prokázalo na Východě, když přišli o vliv Kary. Ani tady jim Morghannen, válečnice Mocností, Výběřčí padlých nedokázala nalít do srdcí dostatek ohně. Uviděli tu něco, čemu nerozuměli, hrozbu na místě, kde čekali jen slabost, a vzhledem k tomu, že podobných věd se naučili bát, dostali strach. Otočili se na své náčelníky a místo nich uviděli na nebi bojovníka s mečem a velikými perutěmi. Většinu se zmocnila hrůza a zahнала je na útěk. Mnozí vydrželi na místě, ale štítová hradba se rozdělila a Ekweš teď stáli každý sám za sebe proti jednolitě zdí lépe vyzbrojených a stejně otrlých vojáků. Někteří vzdorovali a padli, jiní přece jen vzali v poslední chvíli nohy na ramena. Nadarmo náčelníci křičeli z okolních vršků, nadarmo sbíhali dolů, chytali dezertéry a hrozili jim zbraněmi; sami padali pod jejich ranami. Neuspořádaný houf proudiv průsmyky mezi vrchy, bez vůdce, bez ohledů. Nad hlavami jim zapadlo slunce a prchajícím Ekweš připadala tma a náhlé ochlazení jen jako další uskok nepřátel. Ať už padali na zem a hledali úkryt nebo běželi až do vyčerpání, nikdo z nich se nesháněl po ohni či jídle. Mráz je sevřel jako hněv zrazeného Ledu. Byli tvrdí a odolní, ale celý den bojovali a útěk je připravil o zbytek sil. Z uprchlíků dvě třetiny našly té noci smrt v kopcích a říká se, že nepadly za obětí jen hladu, ale hlavně nočním příšerám, jež do kraje vyslal Led bez ohledu na to, či krev budou pít.

Z veliké armády se k rozhněvané Louhi vrátil jen zlomek, ledová ženština však ve své pýše na útěk nepomyslela a připravila se na obléhání.

Ti, kdož právě utekli z bitevního pole, na to ale také příliš nemysleli. Nevládla mezi nimi radost, protože všichni byli tak vyčerpaní na duchu i na těle, že jim vítězství dosud nedocházelo, natožpak jeho význam. Když rohy zavelely pohov, vojáci se složili na rozbahněnou zem, vděční za krátký odpočinek, za kousek života, kdy je neohrožovali lidé ani zbraně. Teprve postupně, když si přivykli na vytržení větru místo nepřátel, si začali uvědomovat, co dokázali; všichni ale přesně věděli, co je to stálo. Ze spojeného vojska Kerysu a Morvanhalu, tedy nějakých třiceti tisíc mužů, zůstalo naživu sotva sedm a z nich byly dva tisíce raněných, neschopných boje. Nikdo nespočítal, kolik padlo Ekweš, ale odhady souhlasí s tvrzením, že z padesáti tisíc se zoufalého útěku do tmy dožilo dvacet a noc přežily sotva čtyři tisíce. Na všech stranách byla rozdupaná pláň až po vzdálené svahy pokryta rozsekanými těly padesáti tisíc mužů. Nic víc Kroniky o výjevu nepíší a víc není ani třeba.

Uprostřed takových jatek nešlo oslavovat. Když Elof nešikovně slétl mezi vojáky, přivítali ho chraptivými hrubými hlasy, ale přesto to byla veliká pocta. Na pokraji vyčerpání se neudržel na nohou a spadl do smrdutého bahna, okamžitě však hlásil králi všechno, co viděl. Kermorvan přikývl, jako by vyprávěné v duchu sám prožil. „Na to jsem spoléhal. Vítězství je naše, ale pokud se po něm nenatáhneme a pevně ho neuchopíme, uletí nám. Musíme hned vyrazit na pochod a oblehnout Velikou bránu!”

„Opravdu musíme?” přerušil ho jeden keryský šlechtic. „Můj pane, dokázal jsi nemožné, ale za nesmírnou cenu. Nesnaž se naše oběti ještě zhoršit!” Elof se kousl do rtu. Hned bylo jasné, že většina padlých, skoro jedenáct tisíc, pocházela z Kerysu. To zřejmě způsobil horší výcvik, hubené přiděly a vražedná únava, ale zlé jazyky budou jistě tvrdit, že Kermorvan na jejich úkor chránil životy vlastních lidí. A že nejvíce šetřil svou jízdu.

„Ano, můj pane!” přisadil si jiný šlechtic. „Tvá vůle zvrátila bitvu, ale dokáže rozhýbat vyčerpané údy a popohnat zničená srdce? Za tvé lidi mluvit nemohu, ale vojáci z Kerysu dnes dál nemohou; musejí si odpočinout, nebo zemřou!”

„Když budou odpočívat na tomhle promrzlém řeznickém špalvu, umřou stejně!” zavrčel Roc. „V noci zimou nebo ráno morem! To už je lepší zemřít na pochodu!”

Kermorvan však velitelsky zvedl ruku. „Oba máte pravdu, přátelé. Nemusíme se však hádat, neboť naše síly je stejně nutno rozdělit. K Veliké bráně se dá pronikat ze dvou stran a my musíme obsadit obě. Rozkazuji tudíž toto: ve stopách Ekweš se vydají vojáci z Morvanhalu a všichni ostatní, kdo budou chtít. Synové Kerysu však cestou sem vytrpěli více, mohou tedy sestoupit do údolí a tam najít dřevo a nocleh. Po pár hodinách ale překročí zamrzlou řeku, vystoupí na severní svahy a odříznou Bránu z druhé strany, kdyby snad měly od severu dorazit posily. Budete tam pochodovat rychleji než my, protože znáte kraj a nemusíte bít uprchlé Ekweš. Všechno se ale musí stihnout do úsvitu. Svěřuji vám velení, pánové.”

Z hrůzného bojiště tak odešly tři velké voje a nechaly ho napospas noci. Tři, protože tu nemohli zůstat ani ranění, aby se nerozšířily nemoci; Kermorvan je poslal v doprovodu všech zdravých vojáků, jež mohl postrádat, na jih k lodím. Vlastní vojsko ale hnal bez odpočinku do kopců a sám krácel pěšky, aby šetřil koně na později. Budoucnost mu dala za pravdu, neboť je té noci cestou mezi kopci a roklemi mnohokrát napadly skupinky nejtvrděších Ekweš, kteří se snažili získat nějaké jídlo nebo se alespoň pomstít. Proti podobným loupežným přepadům dokázala nejučinněji zasáhnout jízda, neboť stále hlídala pěšáky, a právě pro takovou příležitost, byť by nastala na útěku po porážce, Kermorvan jezdců chránil.

Krajem se však potulovali i jiní nepřátelé, proti nimž jezdecko mnoho nezmohlo. Blíž k moři vítr zesílil, ale v mracích se neukázala jediná trhlínka. Pochodovali v černočerné tmě, prozářené jen nezbytně nutným počtem pochodní. V temnotách se na okraji zorného pole pohybovaly stíny a nebyly to jen klamy unavených očí. V hlubokých stržích nad ekwešskými mrtvolami vrčeli černí tvorové a někteří od hostiny odlétali jako obrovští netopýři. Vojáci, kteří se chvíli

zdrželi za hlavním vojem, se už nevrátili a v jednom údolí, zarostlém křovím, zmizeli beze stopy tři muži. Když se za nimi vydal Roc s oddílem Havranů, našli jen krev a podivné stopy; Havrani ho v tu chvíli skoro odtáhli. Jízdní zvědové byli vcelku v bezpečí, dokud Elof, jeden z nich, neboť nemohl chodit, nenašel dva jezdce roztrhané na kusy ve stínu velkého balvanu. Sotva zavolal pomoc, i po něm se přes skalku natáhly uzlovité pařáty a kdyby jízdní lučištníci nedorazili včas, potkal by ho stejný osud. Kermorvan si místo dobře prohlédl, zatímco ho míjel jeho voj, zašklebil se při pohledu na čírky krve, šedivou srst a žluté tesáky a řekl: „Sněžní trolové, naši staří známí.“ Ve tváři byl bleďý. „Tři se vrátili dokončit, co kdysi nedotáhli jejich bratraci v naší zemi. Málem jsem si myslel, že se jim to povedlo.“

Elofovi přejel mráz po zádech. „Díky tvé prozíravosti neuspěli.“

„Díky mým jezdcům; slyšeli tě dřív než my. Ta sběh! Nezabýjeli kvůli hladu; za tím kamenem leží zbytky dvaceti mužů, uložené pěkně ve sněhu, aby vydržely.“ Otrásl se. „Mohl bych tuhle zem proklínat, ale už je prokletá. Co ji očistí? Co dokáže smést tuhle strašlivou noc?“

„Možná vítr,“ nadhodila Ils, sotva se k nim dobelhala. „Stále sílí a to už pochodujeme dobrých pět hodin. Moře nebude daleko.“ Elofovi zase přejel po zádech mrazivý dech, tentokrát skutečný; ledový vítr odvál pach bojiště a přinesl slanou pachut' příboje. Společně pospíšili na kopec a ještě než dorazili na vrchol, všimli si, že se těžká mračna trhají, melou a řídou, až mezi nimi tu a tam vykoukne bleďá hvězdička a postříbí zasněženou pahorkatinu.

„Praporce Ledu se trhají!“ řekl Elof. „Budiž jí to dostatečným znamením!“ Sotva to ale řekl, došli na vrchol, Ils vykřikla a ukázala prstem. Opravdu se ocitli u moře. Leželo pod svahem, příboj zatuhlý v ledovém krunyři. Stěží mu však věnovali druhý pohled, neboť severně, kousek od nich, se k životu probudila i Veliká brána, ve svitu měsíce zářná a típytivá jako obrovský šperk.

Z bitevní pláně viděli záři Ledu, jež pevnost obklopovala, ale teď hleděli v úžasu a hrůze a mnozí si protírali oči, jako by z nich chtěli vytřít kouzelné mámení. Už za pár hodin od chvíle, co Bránu viděli naposled, se zvětšila a napohled změnila, cimbuří se rozzářilo čepicemi jiskrného sněhu, galerie nepopsatelně krásnými a ohromnými střechy, strohé hradby nánosem průsvitného modrozeleného ledu, sytého jako safír a hlubokého jako sluncem prozářené moře. Samy o sobě vypadaly jako dokonalejší stavba, ledový palác, jenž téměř výsměšně pohltil starou kamennou pevnost, skořápka z ohromného sloupoví, vedle níž původní stavba téměř zanikala, obrovské modře prozářené pilíře, jež spadaly až v zamrzlých vodopádech. Strohé linie změkčily křivky plynulé jako zmrzlé vlny, nezdobené zdi rozkvetly fantastickými tvary, celá Veliká brána posloužila jako pouhá kostra čemusi daleko vznešenějšímu. Připomínala téměř zjevení majestátu a síly dávných Mocností, výtvar nadlidské krásy a moci tak nesmírné, že k ní všichni vzhledli s touhou jako děti, jež od svých slídových střepů zahlédnou klenot z rukou pravého mistra a uvědomí si, jaká mezi nimi zeje propast a nakolik planá je jejich radost z cetek, na něž byly dosud tak hrdé. Ta krása udeřila muže jako rána pěstí a do srdcí jim zašila bázeň.

A stejně jako se vysmála jejich ideálům, pokořila jejich bojechtivost. Co zmůže útok pouhých lidí proti takovým hradbám? Jak je mohou dobýt, když na kameni visí ještě silný led a zesiluje ho? Kdo by dokázal na tak kluzkou stěnu vylézt nebo vystřelit? Největší vrhací zbraně tu byly stejně málo platné jako dětské praky. Úžasná stavba se nad nimi tyčila, stejně lhostejná k jejich nenávisti jako k úctě svých vyznavačů; ať by byli čímkoli, nic se nezmění. Celé vojsko ztichlo, muži padali na kolena nebo se krčili za štíty, někteří prostě v úžasu stáli, neschopní odtrhnout oči od přízračného hradu, korunovaného zapadajícím měsícem. Už svou existenci jim sebral ze srdcí odvahu a uchvátil jejich mysl.

Elof nepocítil nutkání padnout na kolena, byť sdílel úctu prostých vojáků; na zbožňování cítil příliš velkou hrůzu a odpor. V osudu té vznešené pevnosti, uzavřené v chladně pabeskující skořápce, viděl nevyhnutelnou Sudbu celého pestrého světa, jež miloval, a především Kary. Napadlo ho, zda už není pozdě. Byl ten vítězný zjev důkazem, že bod zlomu už prožili a rovnováha světa se zvrtila špatným směrem? Už svět sevřely chladné ruce Ledu?

Tak hleděl na tu nádheru a s ním každý muž Kermorvanovy armády. Ticho nakonec prořízl Ilsin uštěpačný hlas. „Pěkná hračka, když jsi na takové cetky! Ale neplet' si ji s pořádným řemeslem! Co je tohle vedle velehor, no? Ty Ilmarinen vykoval z podzemních ohňů a dal nám je jako úkryt a domov, když tyhle frigidní Mocnosti posledně zkoušely svoje triky!“ Pohrdavě se zasmála, podpořena Gurrím a ostatními duergar, a plácla Elofa s Kermorvanem fízne přes rameno. „Podívejte se očima Staršího lidu, pošetilci, a nenechte se zmást takovou falešnou parádou!“

Kermorvan se oklepal a promnul si krk jako po dlouhém spánku. „Přemýšlel jsem, proč se mraky roztrhaly zrovna teď,“ zamručel. „Když je mohla nechat, kde byly. Připravovala si obranu; chtěla, abychom pevnost viděli jasně.“

„A to se teď obrátí proti ní!“ výskla triumfálně Ils. „Seber se, chlape, a nestůj tu jak kůl v plotě! Brzo bude ráno - jasné ráno! A na co jsme tak dlouho vymýšleli a kovali naši zbraň, když ne na tohle?“

Kermorvan se na ni na chvíli zadíval, pak odhodil královskou důstojnost, zvedl ji a vlepil jí pusou na tvář. Jakmile ji zas postavil na zem, vzal jednomu ze svých důstojníků roh a mohutně zadul. Řízný tón prolétl zkamenělými řadami jako blesk; vojáci se polekali a záhy setřáslí okouzlení. „Morvan morlanhal!“ zvolal král starobylá slova válečného pokřiku svého rodu. „Morvan povstane! Všichni na nohy a seřadit! Naslouchejte živé zemi pod nohama, tepu vlastní krve a nedbejte klamů jalového Ledu! Do řad a čekejte na úsvit!“

Královův jasný hlas vyzývavě a vzdorně zazvonil o jiskrné opevnění, až mu odpověděl celý svět z hlubin až po nebeskou bář. Když bojový pokřik prolétl tisíci hrdel morvanhalské armády a jako příliv narazil do cimbuří Ledu, obloha na východě zbledla a šedý přisvit záhy zezlátl. A než se muži rozestavili do řad podél okraje útesu, z temné hlubiny údolí jim odpověděly cizí hlasy. Kermorvan spokojeně pokýval hlavou a ukázal; po protějším svahu už šplhal had zlatých jiskříček. Vojsko Kerysu spěchalo od ohňů na určené místo v severních kopcích, kde odřízne cestu k Bráně. „Nařídil jsem jim, ať se drží dál od pevnosti, za pahorky, dokud je někdo nepřepadne,“ poznamenal.

„To bylo moudré,“ odpověděl Elof, byť ho představa věcí příštích děsila. „Máme volnější ruce. Myslím, že je budeme potřebovat.“

Kermorvan přikývl.

„Obávám se, že máš pravdu. Kdybychom s ní chtěli mluvit teď, vysměje se nám. Čas hraje pro ni a každý okamžik může mít zásadní význam. Nechci Louhi brát možnost kapitulace, už kvůli Káře, ale napřed musí poznat, jakou moc jsi nám vložil do rukou. Připrav se a já dám troubit.“

Když vyšší muž odcházel, Elof stál na místě jako přibitý, připadal si bezmocný, Led mu proudil žilami a mrazil krev i vnitřnosti. Ils mu nezvykle váhavě sáhla na ruku a když se nepohnul, vzala ho za ni. Nejistě se na ni usmál. „Zapomínáš se, má paní. Když ti dal pusu, ani jsi ho nenakopla do kolena.“

Ils pokrčila rameny. „Umí toho čím dál víc. Rozhodně se poučil.“

„Mě bys kopla?“

Místo odpovědi se otočila a na chvíli si ho přitáhla, pak ho stejně rázně odstrčila. Kermorvanovi trubači vzdorně zaduli do rohů a přes východní kraj světa se přelily první paprsky jasného slunce. „Tak běž! Běž, a ať jí připálí tu bledou kůži!“

První troubení bylo pro vojáky pokynem k horečnaté práci. Napřed položili ony veliké štíty, na nichž Elof a s ním všichni kováři z rodu lidí i duergar od učedníků po mistry pracovali několik dlouhých měsíců. Když Elof sledoval vojáky, vybavil si nemilosrdný žár a pot těch dob, ale rovněž se ho zmocnilo vzrušení. Ti, kdo o své štíty v boji přišli, si vzali jiné od padlých nebo ze zásob. Teď povolovali šroubovací pukly štítů, pod nimiž byly matky od dřevěných chytů a filcové výstelky. Držadla i potah odložili a tu řadami proběhl zlatý třpyt. Vojáci rychle připevnili držadla z druhé strany, rohy zaduly trochu jiným tónem a díky dlouhému nácviku celá armáda uchopila obrácené štíty téměř jako jeden muž. Seržanti s kletbami na rtech honili pár opozdílů a také jim pomáhali; na rychlosti teď záviselo všechno.

Za Elofem stálo pár Kerysanů, kteří se rozhodli jít raději s Kermorvanem než s vlastním vojskem. Z větší části byli mladí a odolní, Elof mezi nimi k nemalému překvapení uviděl i dvě ženy. Zdržovali se poblíž Roka, neboť hovořil jejich nářečím, a teď ho právě zasypávali palbou otázek. Neřekl jim ale víc než: „Jen se dívejte!“ A to nebyla nijak špatná odpověď, pomyslel si Elof, neboť jakmile se s dalším zatroubením řady přeskupily, svůj účel už tajit nemohly. Nejbližší ledová stěna náhle ožila tisíci zlatavých jisker, krásných, ale tak jasných, že zanechávaly na sítnici purpurové skvrny.

Jeden z keryských zalpal po dechu, zaklel a záhy ztichl, když se na něj Elof otočil, zuby vyceněné jako umrlčí hlava. „Tak co?“ zeptal se.

„Zr-zrcadlo!“ zakoktal se Kerysan, celý bez sebe. „Zrcadlo na slunce! Č-čočka!“

„Přesně tak, mladíku,“ přisvědčil spokojeně Roc. „Přesně to jsme měli na mysli. Nejvíc zrcadel, kolik kdy kdo sebral, nebo jedno jediné, ale největší ze všech, to záleží na úhlu pohledu. Ale tohle zrcadlo odráží slunce lépe než rovná plocha, protože je duté a tak světlo soustřeďuje. Bylo děsné vymyslet správně zakřivené zrcadlo, aby fungovalo i jako štít, ale mistr Elof to dokázal!“ Keryští dlouho v úžasu sledovali, jak se oslepující záblesk chvěje na hradbě pevnosti. Jednu ženu ale něco zřejmě velice znepokojilo.

„Tak co?“ zeptal se znovu Elof. „Mluv, ženo, já nekoušu.“

„Já jen - i když ta zrcadla soustřeďují světlo - bude to proti tak silnému ledu stačit? Pravda, je jich spousta, ale všechna se musí zaměřit na jediné místo! Jak udrží všechny paprsky dost dlouho na jednom cíli?“

Elof vážně přikývl. „I ve tvém lidu možná zbyla kovářská krev. Jak říkáš, ruce mužů umdlévají a muška ztrácí přesnost. Na ně bychom se nemohli spolehnout ani na chvíli. Do kovu jsme tedy my mistři kováři vložili síly, jež mu pomohou s oběma úkoly. Co je na štítu lepší, než když lne k svým druhům v štítové hradbě? Divila ses, proč naše obrana drží tak pevně? Ani z magnetů by nedržela lépe a nepostupovala by tak jednotně, když je však třeba, lze štíty snadno odtrhnout. A tak je to s nimi i teď, nebo spíše bude, až všechno připravíme a vydáme rozkaz. Roku, jestli můžeš...“

Roc rázně přikývl a podal Elofovi veliký štít, dosud uvázaný u sedla jeho koně; držadla už byla přišroubována z druhé strany. Elof strhl filcový potah a odhalil tak plochu dokonale lesklou i po dlouhém cestování; byla to zásluha sil a pečlivého legování. „Tohle je jeden ze vzorových štítů,“ vysvětlil polohlasem. „Ve vojsku je jich ještě pár, ale začnou ovládat ostatní, až když se tenhle a jiné, stejně důležité, odvrátí od slunce. Zkoušeli jsme to jen s několika štíty; kam dopadne světlo vzoru, tam posvítí i všechny ostatní. Jeden nebo dva zmohou málo, ba i deset. Ale třicet v pravé poledne za chvíli zapálí strom a stovka člověka. A přestože jsme o hodně štítů i mužů přišli, stále jich máme - kolik bys řekl? - asi osm tisíc.“ Zvedl štít ke rtům a ostatní zaslechli šeptaná slova starého jazyka; jejich původ však znali jen jeho přátelé.

Eynhere elof hallns styrmer

Stallans imars olnera elof...

To dvojverší ho naučil Mistr kovář, slova moci, jež ho vedla při výrobě neblahého meče i Tarnhelm, ba i sebe sama, neboť mu jediným dvojznačným slovem, jež znamená jeden sám i kovář, daly jméno.

Jeden sám získá nesmírnou moc

kovářem spojen v přechetný celek...

Tak to bylo i s ním; co by byl bez svých přátel? A tak to bylo i s jeho tajnou zbraní. Znenadání vykřikl a zvedl štít nad hlavu. Z vršku mu odpověděl Kermorvan a z okolí další důstojníci. Pak zvolna a pečlivě nastavil štít, aby zachytil paprsky vycházejícího slunce, a odrazil je do beztvaré záře. Jakmile to udělal, jako by prohrábl hasnoucí uhlíky, neboť stejný pohyb napodobilo osm tisíc štítů, velkých jako urostlý muž.

Chvíli se zdálo, že se slunce natáhlo, ne línými chladnými paprsky úsvitu, ale mocnou paží nebeského ohně, již vzápětí udeřilo do jiskrné hradby. Na ledu se posměšně roztančil obraz plamenů. Po několik dlouhých vteřin se naoko nic nedělo, ale jakmile Elof ustálil svůj štít jistější rukou, všechny ostatní jej následovaly daleko přesněji. Živý oheň se ustálil, zúžil, zjasněl, až do něj nebylo možno pohledět. Dokonce i odražená zář oslepovala a vzduch kolem nich, před

chvíli mrazivý a štiplavý, se prohřál jako zjara. Vítr ustal a za chvíli se zdálo, že zrcadla pohltila samo slunce a poslala je do boje. Na lesklé hradbě se objevil přesný obraz nebeského kotouče.

V tom okamžiku se ozvala úděsná rána, ledovou stěnu prolomila prasklina a rozběhla se po povrchu s šíleným praskotem kanonády, rozeklaná tisíce drobných kořínků. Ze středu oslnivého světla unikl horečný sten, řev páry, jež unikala prasklinami. Neutíkala však dost rychle, neboť tlakem s tupým zaduněním odlomila veliký kus ledu, a ten za doprovodu zběsilého rachotu spadl na zamrzlé vodopády. Vojsko zařvalo jako smečka vlků a Elof, tvář napjatou soustředěním, posunul odraz slunečního ohně ke středu hradby. V dětství si v nestřežených chvílích hrával se slunečními prasátky a kusem slídy nebo vyleštěného kovu; bylo zvláštní užít stejnou hru v tak životně důležité chvíli. Kdyby se mu podařilo srazit ty velké ledové sloupy...

Varovný výkřik shora ho však upozornil na dění na cimbuří hradu. Černoodění válečníci se branami hrnuli na ochozy a z nich po hřebeni vzhůru k armádě morvanhalských. Zkrivil tvář a začal Louhi nenávidět ještě víc za to, co ho nutila udělat. Pomalu a velice pečlivě pootočil štít, když tu k němu doběhl zadýchaný Kermorvan.

„Jen opatrně!“ zafuněl král. „Času je dost a s trochou štěstí jim bude stačit jen malá lekce!“

„To doufám!“ ucedil Elof mezi zuby a ovládl chuť zvracet. Na lítost ale už bylo pozdě; první vlna útočníků doběhla pod kopec. Stejně jako světlo. Kde se obě síly setkaly, vzplál oheň, neboť v tělech válečníků nebyl mráz Ledu. Vlétli do plamenů jako noční můry a stejně jako hmyz shořeli na popel. Ti, kdo nedostali plný zásah, včas uskočili, oděv v plamenech. Rady za nimi ucouvly, oslepeny, ale i jim začaly hořet vlasy a volné cípy šatstva. Rozeběhli se na všechny strany, skutáleli se ze srázu a nakonec přepadli přes okraj, stále v plamenech jako hvězdy létavice. Světelný kotouč přešel svah tam a zpátky, kameny žárem praskaly, sníh se vařil a hlína se obracela v popel. Úkrytu nebylo, neboť i ty, kdo se schovali, zapálil rozžhavený vzduch. Tehdy se světlo začalo chvět a Kermorvan položil na vůdčí štít pevnou ruku, aby zmínil Elofův třas.

Nepřátelům to ale stačilo. Před hanebnou porážkou včera utekli za hradby Brány, jež pro ně ztělesňovala nedotknutelný Led, a tady zjistili, že ani ona není nedobytná a že za ni musejí do boje se silou, již nechápou. Ohnisko slunečního ohně je děsilo a omračovalo více než všechny hrůzy a divy, jimiž je ovládal Led, a vzbuzovalo v nich větší strach než všechny temné obřady, jež museli vykonávat. Nezlomilo jen jejich útok, ale je samotné. Bud' uposlechli dávného rozkazu a zemřeli, nebo na něj zapomněli a utekli. Z bran pevnosti se stále hrnuli další, ale okamžitě neuspořádaně utíkali na všechny strany jako štěnice zpod obráceného kamene, ztročeni jen vlastním děsem. Pýcha a zoufalství dohnaly některé ke skoku do hlubin nebo do ohně, ale většina bez rozmyslu prchala do údolí nebo do kopců, kde našla smrt v následujících dnech. Těch pár, kteří si uchovali jasný rozum, utíkalo na jih kolem Kermorvanovy armády, neboť tam na ně nemohl Led ani slunce. Narazili však na Havrany, jež do průsmyku umístil Kermorvan. Někteří chtěli bojovat a záhy zemřeli, zbytek se připojil k Havranům a na Kermorvanův rozkaz se mu dostalo vlídného přijetí. Teď už pro nikoho žádnou hrozbu neznamenal. V jediném dni plném hněvu prošlo ledové pouto zkouškou ohněm a v něm roztálo. Stejně tál led na hradbách Brány, neboť Elof s radostí zamířil paprsky z lidí zpět na hrad. Sál paprsky slunce, jako by ho po vzoru Havrana ukradl pro lidi.

Ohnisko jako minci z bílého zlata vrhl proti nejvyššímu kříšťálovému sloupu a led popraskal, roztříštil se, vybuchl v oblaku střepů. Elof vedl světlo a před ním už běžely praskliny po celé délce pilíře. Spršky nasekané běli se sypaly do hlubin, propadaly soustředěným paprskem a okamžitě se měnily v páru. Tu se s hromovým zasténáním celý sloup odtrhl od ledové stěny a zvrhl se do prázdna. Stejně rozvážně a nezadržitelně jako ulomená kra na moři se zhoupal a dopadl na zamrzlý svah údolí. Zazvonilo skleněné hromobití, znásobené nekonečnou ozvěnou, a zbytky pilíře se skutálely borovým lesem na zamrzlou hladinu jezera, z něhož vystříkl gejzír černé vody. Vojáci sledovali pád sloupu pohledem, neboť to byla velkolepá podívaná, a štíty se jim zatím otáčely v rukou, neboť Elof už s vítězným úšklebkem směřoval paprsek na obnažený kámen. Přejížděl ohniskem sem a tam, a jak se zmrzlý kámen ohříval, led od něj začal odtávat. Po hradbě stékal stále silnější proud vody a praskliny naplnil horký vzduch. Po celé hradbě se rozběhly pukliny a tu náhle začaly se strašlivým rachotem, vlastní vahou, odpadat i ostatní pilíře.

Celé morvanhalské vojsko zajásalo, jak moc v jejich rukou ničí ty nedotknutelné hradby. Dokonce i Kermorvan výskal a vykřikoval rodinné kletby na ničitele Morvanu. Jen Elof byl zachmuřený, tvář kamennou jako ekwešský šaman, a soustředěně sledoval, jak síla slunce rve srdce jeho nepřítele. Zachytil Kermorvanův pohled a zavolal: „Myslíš, že jí to jako ukázka stačilo?“ Kermorvan přikývl, pokynul svým mužům a rachot padajícího ledu prořízl jasný hlas rohů. Dlouho se zdálo, že Brána neodpoví; tyčila se tichá a nehybná, zatímco z rozpáleného kamene odpadávaly další kusy ledu. Kermorvan vydal povel, ať zadují ještě jednou, silněji, a trubači foukali do rohů, až byli ve tváři rudí. Když hlahol odumřel, všichni jasně slyšeli zvonivou odpověď rampouchů; stále se ale nikdo neozval. Elof se zamračil. Pečlivě naklonil štít a sluneční kotouč začal šplhat k zatím nedotčené koruně Brány. Když dosáhl kraje prvního balkonu, zvedl se oblak páry a zpod ledu vytryskl proud vody. Teprve pak z cimbuří zazněl jediný roh. Elof vytřeštil oči, zaklel a světlo poskočilo. Ze samého srdce žhavého kotouče, přímo v ohnisku žáru, vyšla dvěma na balkon majestátní postava. Kolem světlých vlasů jí tančil oheň, bílý háv se vlnil v rozpáleném vzduchu, leč ani jí, ani temných stínů za ní se oheň nedotkl.

Vyklonila se, zlehka položila ruce na zábradlí a po madlu se hned rozběhla bílá krusta, jako mléko nalité na vodu, sílila a jásala barvami duhy ze slunce na nebi. Jakmile se rozběhla po cimbuří, vyhrnuli se za ní vojáci, vysocí Ekweš s bílými pruhy na černých štítech; Elof v nich hned poznal členy Skrytého klanu, nejzarytější vyznavače Ledu. A za nimi se vynořily další strašlivé postavy, nelidské; trolové a horší temné stvůry. Elof si jich však ani nevšiml, neboť zahlédl jinou, útlejší postavu. V kroužkové kazajce, údy nepokryté, bez helmy, aby byly vidět krátké tmavé vlasy, přišla k Louhi, nechala se vzít kolem ramen a položila Louhi hlavu na hrud'

„Tak co je, hrdinové z Morvanhalu?“ zavolal posměšný hlas. „Co bude teď s vašimi hrdinnými skutky?“

„Co by bylo?“ odpověděl Kermorvan. „Porazili jsme tvou armádu, zahnali zdejší posádku a zničili tvé ledové hradby. Jestli se nevzdáš a nevydáš se nám do rukou, roztavíme ti i kámen pod nohama!“

K vojákům dolehl sladký stříbrný smích. „Opravdu? A jakpak? Podívej, jenom se tu opalují, tohle světlo mě nezničí! Takové ohníčky mi nic neudělají; zeptej se svého kovářička, co ti tu hračku udělal! Tak co, mé statečné princátko? Musíš jednat rychle, neboť tvá moc končí s večerem a noc patří mně! Co pak, princátko? Co pak? ”

Po tvářích vojáků přelétlo zděšení stejně jako oheň po jejich štítech, ale Kermorvan se jen klidně pousmál. „Co pak? Další den, má paní Louhi! To už budeš sama a tvůj život v ohrožení. Může se snad celý Led postavit lidem s takovou mocí v rukou? Cokoli dokáže zima, zruší ještě rychleji první jarní slunce. Tvá moc působí pomalu, má paní, tak pomalu, že nebýt její síly, byla by směšná. Ale my teď máme ještě větší sílu. Prohrála jsi.”

Zvonivý smích z pevnosti zněl nepříjemně upřímně. Bylo v něm dokonce něco shovívavého, jako když se dospělý směje bláhovému dítěti. „Já? Prohrála? Věř mi, princátko, mně podobné není snadné porazit ani zabít. Velký Led už natisíckrát oblehl náš svět od doby, kdy vznikl z prachu a my ho dostali do správy. Myslíš si, že to tvá hračka změní? Ale řekněme, že by to šlo - představil sis, co bude následovat?” Pohodila hlavou, až jí dlouhé vlasy sklouzly přes ramena na prsa. „Samozřejmě ne. Ale co se stane s Ledem, který rozpustíte, chlapečku? Nezmizí přece jen tak, že ne? Změní se ve vodu. Ve stejné množství vody. Co pak?” Náhle začala mluvit jako královna, chladná ocel obklopená ohněm. „Blázne, mám ti říci, co se stane? Všechna voda odtече do moří, zvedne hladinu a zaplaví zem! A se zemí zatopí i všechna lidská královstvíčka a poslední nadějí vašeho ubohého rodu! Když zničíte Led, zničíte i sebe!”

Armádou znovu proběhla vlna zděšení z jejích slov a z její odolnosti vůči žáru; vojáci začali bručet. Teď ale byla řada na Kermorvanovi a král se rozesmál s takovou sebedůvěrou, aby ho všichni slyšeli. „Ale paní, hrozit sice umíš dobře, jenže na obyčejné lidi je to trochu moc chytré! Když Led nemůže pokrýt celou zemi jako led, proč by to měl dokázat jako voda?” Vojáci se také rozesmáli a nálada se hned obrátila. Elof se však nesmál; nedokázal odtrhnout pohled od utlé postavy vedle Louhi, zahalené v její záři.

„Ne, paní,” pokračoval Kermorvan, s každým slovem vážněji, „obávám se, že ti nikdo nevěří. Ale něco ti povím: i kdybych ti nakrásně věřil, mé rozhodnutí by se nezměnilo ani o jediný blond vlasek.”

Králova slova se odrazila od holého kamene a vysoká žena se zachvěla, jako by ji udeřil. Kermorvan vzal Elofa za rameno a rozkázal: „Nad hlavu!” Elof sykl na souhlas a maličko sklonil štít k sobě. Slunce stanulo na vyšších galeriích, jako by se chýtilo mezi keryské věže, a ledový povlak vybuchl. Kolem lidí na cimbuří zasyčela pára a Louhi musela uskočit, aby ji nezasáhl ledový střep.

„Přestaňte!” zakřičela, jakmile zase stála na nohou. „Přestaňte!” Byla vzteky bez sebe, na zdvořilost dávno zapoměla. „Nemyslíci havěti, copak to nechápete? Všechno, co máte, všechno, co jste, pochází od nás! Stvořili jsme vás omylem, špatný pokus, nehoda...” Elof s krutou přesností paprsek o něco přiblížil. Vtom se zarazil, neboť Louhi před sebe strčila Karu. Oči měla vytřeštěné, ale vykroutit se Louhi nesnažila. Ohnisko začalo zběsile poskakovat. „Hej, ty!” zaječela Louhi a Elof nepochyboval, koho tím myslí. „Mistře kováři! To ty jsi vymyslel tuhle hračku, ostatní jsou moc tupí. A ty ji teď řídíš, to se vsadím! Tak přestaň cpát pazoury do mých záležitostí! Jinak opravdu poznáš moc Ledu! Co bude s touhle holkou, co ti na ní prý tak záleží, i když ona na tebe sotva myslí - co s ní bude, když na nás namíříš? Stačí, abych ji pustila, a shoří na popel jako smrtelnice! A co potom?”

My, výše urození, neumíráme, když přijdeme o tělo, ale měníme se. Je slabá a visí nad ní změna, jakou si ani jeden z nás nedokáže představit. Donuť ji k tomu, kovářičku, a jak ji pak za ten krátký život najdeš? A pozná tě pak vůbec?”

Elof se zděšen otočil na Kermorvana, ale jakmile to udělal a dříve než král mohl odpovědět, štíty se rozdělily a každý vyslal svůj odraz jiným směrem. Elof sklonil hlavu. „Je v nich tvoje vůle,” řekl zasmušile Kermorvan. „Poslouchají ji, i když nechceš. Musíš ji ovládnout, příteli, nebo jsme ztraceni!”

„Ale něco přece můžeme udělat!” zvolal Elof zoufale.

„A co?” opáčil tvrdě Kermorvan. „Zachránit ji? A stojí o to vůbec? Podívej se na ni; když to zkusíš, vrhne se po tobě stejně jako Louhi.”

Elof zaťal zuby. „Stojí o to! Bude to chtít, jakmile ji zase získám! Měl bys vědět, že je spoutaná, i když okovy nevidíš!”

„Já vím,” odvětil hořce král. „Ale mohu ji postavit proti životům svých vojáků, životům všech padlých - proti budoucnosti tohoto světa? Pokud se k tomu nedonutíš sám, nemohu ti nic vyčítat, ale i já mám vůdčí štít a když to nepůjde jinak...”

„Kermorvane!” zvolal Elof, zoufalý vztekem a hrůzou. „Tebe od boje neodvrátí zničení všeho, co je ti drahé, ale jakým právem chceš zničit i to, co je drahé mně?” Roc a Ils vyskočili, protože Elof sáhl po meči.

Kermorvan místo odpovědi řekl: „Máme chvíli, než se Louhi vzpomene. Rychlý útok může Karu osvobodit. Rozhodně je to lepší než nic.”

„Mohl bych se proplížit,” navrhl ochraptěle Roc. „S nejlepšími lučištníky. Sundat tu couru šípem...”

Kermorvan zavrtěl hlavou. „Na to si strážé dávají pozor... Elofe, co by se na ten balkon dostalo včas? Katapultová...”

„Ne, to není přesné. Kdybych tak ještě měl své kladivo! Ale házet ho do takového žáru by bylo ještě nebezpečnější. ... Snad křídla, ale nemáme oheň...”

Kermorvanovi přelétl po rtech úsměv. „A potřebujeme ho?” Elof plácl pěstí do dlaně a zaklel.

Za pár minut už vklouzl do postroje a Ils s nesmírnou péčí směřovala štíty na krystaly. Na dlouhý okamžik ho obklopil žár, před očima se mu dělaly mžítiky a kůže ho pálila; pak horko ustoupilo a ohromná křídla rozehnala žhavý vzduch s příslibem dosud nepoznané síly. Celá jeho bytost sršela energií a teď jen netrpělivě čekal, až se mu pročistí zrak. Jakmile prohlédl, uviděl před sebou Kermorvana v helmici a plné zbroji.

„Dokážeš takhle nést těžký náklad?”

„Myslíš Karu? Klidně dvě!”

Kermorvan přikývl a upevnil si přílbu pod bradou. „Tak to uneseš i mě. Možná bude potřeba zabavit strážé.”

„Ale - ty jsi přece král...”

„Čeho, kdyby nebylo mých přátel? A zvláště tebe. I Kara byla můj přítel.” Šedožlatá čepel vyklouzla z pochvy. „A víš

o někom jiném, kdo by to zvládl?"

Elof se trochu usmál a rozepjal křídla; Kermorvan se ho chytil kolem krku, Elof ho vzal za opasek a společně vzletli. Ils obrátila paprsek proti nepřítelům, aby je oslnila, Elofova křídla zabrala silou bouře a už letěli k výšinám Veliké brány. Byť Kermorvan vypadal štíhlý, lehký nebyl, ale kovářova síla a záběr křídel je rychle a snadno vynesly na oblohu. Vítr je v rychlosti šlehal do tváří a šípky strážní na cimbuří létaly neškodně kolem. O pár nádechů později už přelétli zábradlí pod schody terasy a ocitli se z dostřelu. Z portálů vyběhla tlupa strážných a Kermorvan lehce seskočil na balkon. Po namrzlé dlažbě mu uklouzly nohy, ale ještě než nabyl rovnováhy, ut'al prvnímú hlídači hlavu. Elof protáhl křídla a srazil tři další, jednoho přímo přes zábradlí. Ostatní ucouvli, zvedli štíty, a Kermorvan se vrhl mezi ně. Elof vytasil Gorthawer a chystal se rozběhnout na schody, když tu shora uslyšel vztekly řev a zdola varovné troubení rohů; padl na něj stín a Elof se otočil na černou postavu rámovanou sluncem.

Oslněn nedokázal dobře odhadnout vzdálenost. Napřed chtěl jen varovat, pak ho napadlo, že je za každou cenu povinen chránit bezpečí krále. Sotva si to pomyslel, stín ho napadl, odrazil do vzduchu a Elofovi zazvonilo v uších bolestí. Gorthawer se mu vysmekl z ruky. Něco prolétlo kolem něj a spadlo na dlažbu balkonu, nahoře se ozval výkřik a vzlykavý zvonivý smích. Jakmile se otočil a získal orientaci, sám neudržel výkřik. Viděl to jasně jako v noční můře; proti slunci se rýsoval obrys útlé ženy, hrud' vypjatá, křídla na místě rukou rozhozená, v prsou zkrvavený jílec černého meče.

Visela mu před očima celou věčnost bolesti a hrůzy. Pak jako by se zhroutila kolem meče, svezla se stranou, zahalila se rubášem křídel a jakmile k ní skočil s jejím jménem na rtech, spadla do propasti. Rozletěl se za ní, tak rychle, že mu vít vyháněl slzy zpod víček, ale nedohnal ji. Po celý pád ji nespustil z očí, ale co mu v těch chvílích běželo hlavou, kroniky neuvádějí. Padala lehce, ale rychle, jen jako tečka v dálí, až se ztratila pod hladinou Černého jezera, rozbouraného rozbitým ledem. Zatažený okamžik pominul a na hladině se objevil bílý bod, vlny se rozběhly a Kara byla pryč.

Prázdnotou padal a prázdnotu měl v sobě, nesnesitelnou bolest ze strašlivé ztráty. Křik, jež uslyšel, poslechl zcela bezmyšlenkovitě, neboť v něm nezbylo víc vůle než v jeho posledním výrobku. Narazil do zábradlí a spadl by, kdyby ho nezachytily silné ruce a nevstáhly na balkon. Byl tu Kermorvan, brnění začákané krví, Louhiny strážce pobité, ale Elof měl v očích větší hrůzu. „Měl jsi pravdu..." zašeptal. „Napadla..." Ale Kermorvan, rty stisknuté a šedé jako žula, cosi zvedl z hromady roztrštěných dlaždic. Chvilí to podržel, sklonil hlavu a pak natáhl ruku k Elofovi. Držel v ní Elofovo kladivo.

Kováři kolem hlavy zavířilo světlo a tma, až se spojily do kruté tváře, přísné, vousaté, vrásčité, rozesmáté nesmírnou prázdnotou nad spletností osudu. Byla to tvář Strážce, Vaydův obraz, ne jeho vlastní, ale přesto nějak tušil, že se směje za něj, neboť se nikdy nenaučila plakat.

Elof sám, alespoň podle podání Kronik, nejistě vstal s pohledem upřeným na kladivo, jež mu Kara v posledním vzdorném projevu lásky donesla s nasazením života. Nasadila život - ale nevěděla, že jeho.

Nohama mu projela bodavá bolest. V mysli mu zůstalo místo na jedinou utkvělou myšlenku, v srdci na jediný plamen pro jedinou ženu. Zvedl oči a uviděl tam jinou, krásnou, smrtónosně nádhernou jako jasné vrcholky samotného Ledu; i ona se smála, o nic méně strašlivě, nakláněla se přes zábradlí a hrozila mu pěstí. Pocítil chladný záchvěv soucitu; i ona svým způsobem milovala. Kdyby nemusel chránit Kermorvana... S bolestným zavýtím chytil vysokého bojovníka za ruku a za opasek a přeskočil s ním zábradlí, jako by je chtěl oba zabít v hlubinách. Vtom ale roztáhl křídla a slétl k rozžávené štítové hradbě. Na začátku svahu pak odložil své břemeno a mocným hlasem zvolal: „Všichni k zemi! Schovat za štíty! A zakryjte si oči! Nedívejte se!"

Pak vystřelil o kus výš a ještě cestou ho začaly štíty, zrozené z jeho umu, sledovat, dokud se všechno sluneční světlo nesoustředilo přímo na něj. Ti, kdo měli odvahu se ještě chvíli dívat, viděli, jak na chvíli mizí, jako by ho potkal dnešní osud tolika válečníků. Ale Kermorvan, už zase mezi svými vojáky, ho viděl viset na nebi v srdci žáru, rozžáveného jako čerstvý odlitek z roztaveného zlata. Na balkonu Brány přihlíželi i Ekweš a mnozí se vrhli k zemi, oči oslepené. Ta, k níž volali a vzhlíželi, však oči nesklopila. Bílé kameny postroje nasály všechnu sílu slunečního ohně a z nich se napila rukavice, až mu celá ruka plála zadržovanou energií. Ještě okamžik a shořel by, ale právě v tom okamžiku přistoupil k činu. Louhi ucukla; vykřikla a zvedla ruce, jako by chtěla odrazit úder. Nebylo jí to nic platné. Z rozžáveného obrysu mezi otevřenými prsty vytryskla všechna nashromážděná síla v jediném oslepivém záblesku a za ní, rázně a prudce, jako by mělo rozbíjet hory, přilétlo kladivo.

Kermorvan se zařídil podle varování, doběhl za štítovou hradbu, vrhl se mezi své vojáky a zakryl si oči. Záblesk světla se jim ale i přes víčka propálil hluboko do hlavy. Zaduněl hrom, nabral je poryv vichru a srazil je polosežehlé na horkou zem, rozechvělou jako kůže cejchované krávy. Země zaduněla bubny lavin, útesy se tou strašlivou ranou do tváře světa utrhy a sklouzly do údolí. Ale přes všechn hluk a nad ním slyšeli všichni, kdož tam byli, poslední zoufalý výkřik, řev hrůzy a porážky a neskutečné ztráty. Přeskakoval mezi zemí a nebem jako blesk a rval vzduch na kusy, ale zda ho slyšeli ušima či srdcem, říci nechtěli.

Elof ho také slyšel. Tlaková vlna ho vymrštila k nebi tak rychle, až mu vyrazila dech; a když konečně slétl tak nízko, že se mohl nadechnout, mrazivý vzduch ho bodl v plicích. Nesnesitelně ho pátil na sežehnuté kůži a neochuzená záře slunce mu bodala do těla tisíce jehel, jako by ho chtěla ztrestat za to, že si s ní tak zahrával. Něco se s ním dělo, něco děsivého, jako by mu vichr rval maso s kostí, jako by ho chtěl roztrhat a znovu poskládat. Toužil po porozumění, ale ten záchvat přírody a v něm ozvěna strašlivého řevu mu roztrhly myšlenky jako tenký led. Křídla ho uchránila, ale teď byla roztrhaná, stěží ho nesla; a přece nepadal. Jako by větrem pluly jen jeho úlomky, potrhání tělo, jímž pronikne světlo. Byla to ale zvláštní záře, zároveň průzračná i ohnivá, a hnala se k němu z bezedné propasti. Přinesla mu vidění, víze a pravdy, jasné pochopení věcí minulých, současných i budoucích spletených v jediném velikém klubku. V úžasu si spletenec prohlížel a pomalu, ale jistě pochopil, že všechna vlákna jsou spletena a skována s nesmírným umem, s jakým on kdysi vykoval meč. Žádné vidění netrvalo dlouho, byť se po nich natahoval jako dítě po motýlech; vždy je jen zahlédl jako oknem přes roztrhané závěsy. Na pochopení jedné pravdy mu ale spatřeného stačilo. Tím závěsem je on

sám. Uplynulo možná pár vteřin, než si uvědomil, že zase padá, ale mohly to být i hodiny.

Když se ve vzduchu otočil, měl nejjasnější vidění ze všech. Zmučenýma očima, ale nejen jimi, hleděl na zpěněné moře, pokryté tajícím rozbitým ledem, a na břehu velikou vypálenou jizvu. Tam se tyčila Veliká brána, ale teď zmizela i s hřebenem, na němž byla postavena. Sousední hory ještě stály, ale jejich svahy se zhroutily do zející průrvy. A průrvou, splašené jako odvázaný kůň, se hnalo dovnitř moře. Vrhlo se do hlubin strašlivými peřejemi, rvalo obnažené skály jako hromady štěrku a vrhlo k nebi jemnou duhovou tříšť, snad na posměch ledové síle, jež ho tak dlouho poutala. Nahrnulo se do horního toku Yskianady, ještě zamrzlého, a dál a dál po proudu, až rozrazilo ledový krunýř po celé délce.

Díval se za mořskou vlnou a před očima mu splynul prostor a čas. Po proudu řeky dní sledoval sílící moře a viděl i konec země. Oceány pomalu a hladce stoupaly po březích i hrázích; tentokrát to už nebyla jediná vlna, rychlé ničení, ale pomalé pohlcování. Pobřeží a ostrovy se zmenšovaly a potápěly do jiskrné tlamy vod bez jediné vlnky, trávy se vlnily v příboji jako kdysi ve větru, až byly také polknuty. Stromy na březích řek stály s kmeny ve vodě a teprve v poslední chvíli začaly natahovat koruny jako námořníci v klesající lodi. Strach jim však mnoho neprospěl; i ony zmizely pod hladinou. Hrůza však záhy našla doupata lidí, zvěstovaly ji vlny, jež otřásly mosty, hrázemi a přístavy. Na všech věžích zvonily zvony a po všech březích kdysi mocné říše ohlašovaly zkázu bronzovým srdcem, až se celá země rozechvěla. Houpaly se neúnavně, jako by je hnaly samy nenasytné vlny. Zvonily i na Býčích rozích, ve věžích na vrcholu keryské pevnosti, a vyprávěly zvěst o kradném nepříteli, jehož nezastaví sebevzdálenější hradba ani sebevyšší věž, o studené tmě, jež už teď plní přístavy, rozhoupává lodě, vzdouvá kanály jako roztržené žíly. Zpívaly mnoha hlasy, ale jediným slovem poselství pro všechny od nejvzdálenějšího statku po ulice samotného Kerysu: Utíkejte!

Lidé jejich výzvy uposlechli. Kdo mohl, utekl, a většina lidí včas. Kdo měl člun, odpádl, ale mnoho takových potopili zoufalí uprchlíci, když se snažili dostat na palubu. Další odešli pěšky nebo odjeli na koních, ve vozech a kočárech, na všem, co sehnali. S sebou toho ale mnoho nepoberali. Mnozí sedláci hnali i svá stáda, ale ne dost daleko, neboť poprvé stoupala Yskianas tak rychle, že jí unavený člověk stěží utekl. Vklouzla do přítoků a obrátila v nich proud. Rozlila se do trhlín v ohňových horách, vybuchla párou a trpělivě zaútočila znovu. Elofův obranný val, budovaný s takovou péčí, napřed osahala, vyzkoušela a zjistila, že to stojí za to; napřed zkusila jen malý pramínek a když skromná posádka začala utíkat, hradba už jí odplovala pod nohama. Zaplavila i zelený ostrůvek, z něhož se ještě kouřilo, a zakrslí mamuti v sítinách s kvičením utíkali do vyšších poloh; nikdo se sem dlouho neodvážil vkročit a tak byli v bezpečí. Řeka se rozlévala dál a dál, až přestala být řekou a stala se mořem. Lidé utíkali na jih i na sever a nenasytné vody se mezi nimi stále roztahovaly. Zachránili si život, ale země a říše, jíž byli kdysi součástí, jim zmizela pod nohama a vytratila se do nenávratna. Svět byl zbaven hrozby Ledu, ale království, jež tak zkazil, a město v jeho srdci, největší na světě, čekalo důkladnější očištění. Elofův zrak však hleděl dál, neboť vody ještě neukojily hlad a očista zdaleka nekončila.

KAPITOLA DVANÁCTÁ

Příchod jara

Tolik se Elofovi zjevilo v jeho vidění a mnoho dalších událostí blízkých i vzdálených; možná mezi nimi viděl i to, co probíhalo pod ním, když byl ještě vysoko v řídkém vzduchu. Důvod nám budou muset osvětlit kroniky. Třebaže rozpoutal strašlivé síly, armády v kopcích jich zůstaly uchráněny. Kerysané, dobrou ligu na sever a na západ, se schovali za vršky, ale zdá se, že výbuch světla a strašlivý hrom na ně byly moc. Dlouho a těžce bojovali proti silám, jimž nerozuměli, a přes všechnu statečnost se dali téměř do posledního muže na útek. Těch pár důstojníků, kteří je chtěli zadržet, muselo prchnout s nimi. Nakonec to bylo dobře, protože je alespoň od domovů a rodin neodřízla stoupající voda.

Muži morvanhalští by takové štěstí neměli, kdyby byli neuposlechli Elofova varování a neskrčili se za kovové štíty. Duergar, znalí tajemných nauk, věřili, že štíty toho dne neodrážely jen sluneční paprsky; bylo jisté, že podivné kovy, slité v kladivu, by dokázaly při špatném použití nenápadně zabít stovky lidí. Z přítomných to však těžko někdo tušil, snad jen Ils a její druhové. Kroniky píší, že sotva utichl rachot a země se přestala třást, zvedl se silný vítr, jenž záhy rozfoukal prach a dým a na několik minut pročistil vzduch. Tehdy nejstatečnější vojáci vyhlédli přes okraj štítu a podivili se rozsahu katastrofy i tomu, že přežili. A když sebrali dost odvahy, aby se postavili na roztřesené nohy, zaraženi tak strašlivým výjevem, uviděli, že před štítovou hradbou roztál sníh a ze žluté trávy stoupají kotouče páry. Užasli ještě víc, když zjistili, že stejný pohled se jim naskytá, kam až oko dohlédne, ba dál, než mohl vůbec zasáhnout žár výbuchu. Oblak popílku zmizel, roztrhán na kusy stejně jako vůle, jež ho stvořila. Teprve tehdy, srdce rozechvělá, začali rozumět.

Mezi prvními byl na nohou i Kermorvan a byť ho obraz zkázy vyděsil stejně jako jeho muže, hned se ujistil, že jsou v pořádku. Pomohl vstát raněné Ils a společně se ruku v ruce rozhlédli. Král také jako první váhavě vyslovil naději, jež jim všem klíčila v srdcích, dokud se nezměnila v jistotu. „Svět došel veliké změny!“ zvolal do větru mohutným hlasem. „Rovnováha se zvrátila! Moc Ledu je zlomena!“

A jako v odpověď po větru slétl Elof, jako by ta slova slyšel nebo mu snad pronikla do vidění. Padal vývrtkou jako sežehnutá mūra, křídla orvaná a ohořelá. Uviděli ho hned, neboť za sebou nechával kouřovou stopu. Sklouzl jim nad hlavami, černý obrys rámovaný kotoučem zapadajícího slunce, a narazil do svahu kopce nad vojskem. Rozběhli se za ním, jako první jeho přátelé, byť se děsili představy, co z něj najdou. Roc běžel první, ale pár kroků od Elofa se zarazil a zašeptal: „Je to on?“

Muž pohozený na spálené trávě měl tmavou bronzovou kůži a vlasy bílé jako sníh. „Ach!“ vzdychla Ils ochraptělým hlasem. „Vypadá úplně jako ten Strážce... Hlupáku! Jistěže je to on! Ale... žije?“ Jako by ji slyšel, muž se pohnul, natáhl nohy a Ils vykřikla. Pod koleno se mu na černé zemi zatřpytilo stříbro a pod cáry šatů vytryskl pramínek krve. Nehledíc

k vlastní bolesti k němu pospíšila a zjistila, že nákotníčky v mase popraskaly a teď po kouscích vylézají ven.

„Takže žije, ale co dál?“ zeptal se Kermorvan, jakmile dorazil se skupinou mužů a štítem povlečeným dekami a vmísil se do skupinky. Jižní vítr ještě zesílil v příslibu deště a nad kopci na jihu se začala sbírat mračna. „Probere se?“ Ils k němu zvedla ustaraný pohled.

„Rány v nohou se mu už hojí; spáleniny sice ne, ale ty jsme ošetřili... Jenže co se probuzení týká, no...“ Svah zalily první noční stíny a Ils si povzdychla. Skučením větru proniklo vzdálené hřmění. „Oči má od začátku otevřené. Myslím, že slyšel všechno, co jsme mu řekli, ale vypadá to, že nám nerozumí. Jako by se díval někam jinam, kam my nedohlédneme, a nejsme pro něj skuteční.“

„Vylétl příliš blízko k slunci,“ pronesl za nimi tichý hlas. „Člověk si to nemůže dovolit a přežít.“

Kermorvan se napřímil. Už při zvuku toho hlasu mu projel tělem mráz a král hned poznal, komu patří. Veliká postava, jež se mu skláněla přes rameno, tu ještě před chvílí nebyla a přestože muž díky dlouhému hrubému kopí vypadal jako bojovník, nikdo z vojska nenosil tak dlouhý zaprášený plášť barvy půlnoční modři ani podobný klobouk se širokou krempou. Ani kdyby Kermorvan nebyl tak bystrý, zima by ho varovala.

„Ty!“ zvolal a slova mu hněvem houstla na rtech jako krev. „Ty! Havran! A to jméno ti patří, neboť přilétáš po boji a požíráš mrtvé! Kéž bys sám chcipl, mrchožroute, a vzal s sebou celé svoje pokolení! Ten rod, co ve věčných svárech pošlapává krátké životy lidí!“ Vztekle máchl rukou k obrazu zkázy dole v údolí. „Proč jsi nepředěšl tomuhle, když jsi takový přítel lidí? Proč jsi místo žvanění raději nezachránil alespoň jeho? Čeho jsi dosáhl svými nekonečnými válkami? Tvůj rod i rod Ledu je pro lidi stejně zhoubný! Proč se snažíte překrucovat svět k svému obrazu? Navěky proklínám celou tu vaši bandu! Proč nás nenecháte žít, jak chceme?“

Postava se na něj otočila a Kermorvan pohlédl do jediného oka, pod krempou lesklého jako černá tůň. Tvář ve stínu klobouku byla hubená, nos dravci, kůže zbrázděná věčným tajemstvím a všezahrnujícím smíchem jako kůra starého dubu. Zbytek skrýval hustý bílý vous a vlas. Oko však hledělo jasně a mladě, byl to pohled muže na vrcholu sil, stejný jako Kermorvanův. Vážně si ho prohlédl, prost hněvu, snad jen maličko přezíravě, a pak promluvil: „Stane se, jak jsi řekl, a tento den náš konec přiblížil. Zaplatili jste málo. Buď spokojen.“

Kermorvan vybuchl. „Možná nejsem Elof a nebiji se s Mocnostmi, ale když už stanul na prahu smrti, něco ti povím, ty lupiči našich...“

„Ne!“

Rozhodný tón ho zarazil, ale byť byl hlas hluboký a zvučný, Havranovi nepatřil. Kermorvan se zase otočil, a přestože mu odvaha nescházela, neovladatelně se roztrásl. Stál za ním Elof, rovně a pevně na vlastních nohou, a přes všechnu bolest se usmíval. „Slyšel jsem vás. Ale lidé jako já neumírají tak snadno, přáteli.“

Kermorvan se užasle obrátil na Havrana. „Ty... tys nám přišel na pomoc? Tys ho přece zachránil?“

Bílá bradka sebou škubla. „Já? Já nic neudělal. Všechno zvládl on sám. Ale pokud chceš pomoc, nějakou ti poskytnu, lorde Keryne, ve jménu mého svazku s tvým lidem a rodinou, protože ti za dnešek něco dlužím. Dám ti radu, a dobře poslouchej: hned odsud zmizte! Vraťte se na loď a ztraťte se! Hned!“

„Ale co Kerys!“ namítl hněvivě Kermorvan. „Vodní spoušť tu ohrožuje všechno obyvatelstvo! Musíme tu zůstat a přinejmenším jim pomoci, nejen proto, že jsou naši příbuzní, ale tím spíš!“

Havran netrpělivě zavřel. „Těm už pomoci nemůžeš! Ani to nezkoušej! Copak to nechápeš? Věděl jsi, že se blíží velká změna, že svět je zase jednou na vážkách! Jistě sis uvědomil, že se tomu nevyhneš, že rovnováha nemůže vydržet, ale musí se zhoupnout tam či onam! Na jednu stranu nebo na druhou. Výborně, skončilo to dobře, rovnováha se zhoupala od neměnného Ledu směrem k životu. I ty ses o to zasloužil, tak proč se rozčiluješ? Což nevíš, že život znamená neustálou změnu?“

„Ne,“ odvětil tiše Kermorvan. „To jsem si neuvědomil.“

„Ale proč ne?“ Hlas zněl bohatě, skoro radostně. „Nic nezůstává navěky neměnné, ani kámen pod nohama nebo hvězdy nad hlavou! Ani lidé, ani Mocnosti! Všechno se proměňuje.“ Oko mu jasně blýskalo, jako by z něj zářilo nějaké Havranovo tajemství. Na nebi vycházely hvězdy a přes celou oblohu se táhla bledá Reka. „Proč by nemělo? Chtěl bys nehybnou zamrzlou Reku, jako zamrzla Yskianas, nebo spíše vodní proud? Kdyby netekla, jak by se co mohlo dostat do Moře?“

Zprzněnou krajinu zalehlo ticho, dokonce i hromobití nových sil se na chvíli odmlčelo. Mraky se rychle sbíhaly, až zaclonily hvězdy. Vysoký muž pozvedl kopí. „Nakonec zbývají vždy jen dvě možnosti, a říkejte jim, jak chcete; růst nebo rozklad, život nebo smrt, čistá řeka nebo stojatá louže. Osud Kerysu je těžký. Nikdo to neví lépe než já, neboť jsem ho sledoval od počátků a jeho královský rod měl i trochu mé krve. Ale zestárl i v měřítku trvání lidských království a dlouho čekal na jakoukoli změnu; proto tak zkostnatěl, že už ho vyléčí jen veliké neštěstí... Jeho lid musí zapomenout na to, co mu kdysi patřilo, a pokusit se v nové zemi najít něco nového, jako kdysi jejich nebo vaši předkové. Je to tvrdé, ano, ale pomyslete, o kolik tvrdší by to bylo v opačném případě!“

Kermorvan sklopil zrak. „Máš pravdu a já neměl říkat to, co jsem řekl.“

Havran přikývl šedou hlavou a dál mluvil tišším hlasem. „Všechny věci mají svůj cíl a čas! Nemohu ti však vyčítat, že jsi tu pravdu nepoznal. Ani já ji zcela nepochopil, dokud mi ji nevysvětlil Ilmarinen, největší ze starých Mocností. Většina jeho druhů to nepochopila nikdy, nejvíce Taoune a po něm Taounehtar. Teď už to ví. A zaplatila za to poznání strašlivou cenu. Jako všichni vzbouřenci se bránila změně, dokud to šlo, ale teď, když ji smetla, je na tom tím hůř. Byla lapená v těle bez možnosti z něj uniknout a tak přišla o svou moc a stala se pouhým stínem sebe sama jako Taoune. Její síla se teď stáhne a s ní i Led. To je změna k lepšímu, ne? Ale protože na světě všechno souvisí se vším, musíte jednu změnu přijmout jako součást jiných; nelze si prostě vybrat.“

Kermorvan náhle zvedl hlavu a v hrůze vytřeštil oči. Nadechl se, jako by chtěl promluvit, a pak se natáhl po starcově plášti. Elof vykřikl, ale Havranovo kopí předběhlo i jeho myšlenku a ocitlo se špičkou Kermorvanovi na krku. „Nech

toho! Ty... jsi povinován své vlastní zemi. Když tu zůstaneš, už svou povinnost nikdy nesplníš. Síly, jimiž se dnes bojovalo, zamořily vzduch i zem jedy; mé větry nejhorší z nich odnesly na led, aby ho vyčistily, ale pokud tu zůstanete, stejně se vystavujete smrtelnému nebezpečí!"

Kermorvan vztekle zaťal zuby a odtáhl se od neodbytného kopí. Bez dalšího otálení se však otočil a zavolal na ztichlé vojsko pod kopcem: „Velitelé ke mně! Trubači, trubte! Připravít k pochodu! Jdeme domů!"

Žádná jiná slova by nevzbudila tak nadšenou a hromovou odezvu tisíců hrdel. Kermorvan se však hned obrátil zpátky, otázku na rtech... a stanul jako opařený. Havran zmizel. „Viděli jste ho odejít?" zeptal se Ils a Roka, ale ani jeden mu nepřítakal. „A ty?"

Elof pokrčil rameny. „Má tmavý plášť. Prostě se ztratil. ... splynul s tmou."

Kermorvan se na něj podíval s podivnou jiskrou v očích. „Vy dva jste si dnes neměli co říci, a přece vždy chodil za tebou."

Elof mu pohled oplatil. „Všechno, co řekl, platí i pro mne."

Kermorvan náhle pochopil. „No jistě... Tys v té změně ztratil ještě víc, daleko víc. Truchlil jsem s tebou, příteli, a truchlím i teď. Slova mi teď těžko poslouží..."

Roc cosi souhlasně zabručel, ale podívat se Elofovi do očí nedokázal. Ils ho vzala něžně za ruku, možná kvůli popáleninám. „Zasloužil sis něco lepšího," řekla tiše. „Po takovém boji..." Ze stínů v údolí se ozývalo troubení rohů a svolávalo vojsko na pochod. „Dokážeš teď... chodit? Jet na koni?"

Elof přikývl. „Ano. Přinejmenším na těle se uzdravuji. Co se zbytku týká..." Pohled se mu zase rozostřil do neslýchaných dálek. „To se těžko řekne. Ale zatím půjdu s vámi." Když vykročili se svahu, spustil se těžkými kapkami déšť.

Pochod k moři probíhal zprvu v tichu, ale druhého dne se už vojáků zmocnilo vítězné opojení, neboť jim konečně došel význam bitvy a stesk po domově. Radost jim nezkalila ani vyhlídka na zkrácené příděly a dlouhou plavbu; z ohledu ke králi a mocnému mistru kováři se ale chovali uměřeně. Oba muži jeli povětšinou mlčky a Kermorvan téměř nemluvil, až o něj Ils dostala strach. „Něco ho trápí, a ani já tomu nerozumím," řekla za jízdy Elofovi. „Nevíš, co by to mohlo být?"

Elof se na ni podíval a vzal ji za ruku. „S tím nic nenadělám, Ils."

S armádou pochodovali i Havrani a jejich zajatci, jimž dal Kermorvan svobodu. Když došli k moři, nabídl jim král, že se mohou na vlastních lodích vrátit domů, ale do jednoho jeho návrh odmítli. Už se stali jeho lidem a pokud jim to dovolí, budou ho následovat. Král souhlasil, neboť v jeho východní říši bylo dost volné půdy. „S jejich pomocí snad jednou dosáhneme míru s Ekweš na západě," řekl svým přátelům. „Když je Led pustí, bude s nimi rozumná řeč. Časem," dodal k Elofovi.

„Snad je to moudré," odpověděl Elof a krále tím zřejmě nepotěšil. Tomu rozhovoru nerozuměl Roc ani Ils a mrzelo je, že mezi tak blízkými přáteli vzniká napětí. Ani jeden jim však nenaznačil, o co jde, dokud jednoho rána nevypluli. Jako poslední zvedl kotvy Princ Korentyn a z jeho zádi hleděli k pevnině královi přátelé. Jakmile veliký koráb zamířil v čerstvé bríze na moře, Elof se zaklonil, jako by naslouchal nějakému tichému zvuku.

„Neslyším..." začal Roc, ale Kermorvan zvedl ruku a zaposlouchali se společně.

Za chvíli se Ils rozhlédla po ostatních. „Zní to jako... zvony," řekla a zakousla se do rtu.

„Ano," přítakal Roc, trochu nespůj. „Neslyším je dobře, ale... jsou to jistě zvony. Z Kerysu..."

Kermorvan přikývl. „Je to tak, ale jsou rozhoupané vlnami. Voda bude brzy zvonit i v tom velikém městě, ve vysokých věžích, jež jsem viděl jen ve snu. A kde ještě, mistře kováři? Kde ještě?!"

V hlase měl takový hněv, že ho Ils chytla za loket. „On to ví," řekl tiše Kermorvan. „Víš, na co jsem se chtěl zeptat Havrana. Zná tu otázku a možná i odpověď. Ale neprozradí mi ji!" Stěží se ovládal, vzpřímený v plné výšce. „Jako tvůj přítel mám právo na pravdivou odpověď, mistře kováři. Ale jako králi mi ji dlužíš!"

Elof si prohrábl bílé vlasy. Nikdy si nepřipadal starší nebo unavenější. „Dostaneš ji," řekl. „Ale ne teď."

„A kdy?" otázal se napjatě Kermorvan.

„Až budu chtít. Nebude to ale dlouho trvat, to ti slibuji."

Plavba domů byla rychlá a bezpečná, ale Kermorvanovi tak jistě nepřipadala. Přesto bylo Elofovi jasné, že se snaží s jeho slibem spokojit a chovat se k němu přátelsky jako vždy; to bylo pro Elofa nejdůležitější. Obklopoval se přáteli, jak jen mohl, a oni si toho všimli. „Jako by ses v nás... vyžíval," poznamenal zpříma Roc. „Šetřil si nás do paměti. Nechceš se snad vypravit na další šílený hon? Byla by to opravdu šílenost, to ti povím! Ve tvém věku? Ve tvém stavu?"

Ils ho vzala kolem ramen. „Pokud si tě ještě pamatuje, najde tě sama; teď už jí v tom nikdo nezabrání. Louhi má svých starostí dost!"

Elof se usmál, ale rty se mu bolestí stáhly. „To, co jsem ji provedl... ji zadrží. I v úplném konci jsem ji zradil, Ils..."

„Ne!" zvolal Kermorvan a nalil mu pohár vína, díky chudým zásobám tím vzácnějšího. „Tohle vypij, chlape, a trochu se seber! Byl jsem tam a všechno jsem viděl! A budu tě soudit podle svého práva, což jsem kdysi odmítl. Udělal jsi bezmyšlenkovitě jen to, co jsi musel, a bránil jsi mě. Pokud to byla ta stará známá Kara, pochopí to."

„Možná," opáčil tiše Elof. „Možná máš pravdu. Ale mezitím... čekám na nějaké znamení. A i když jsem mezi vámi šťastný, zmáhá mě únava."

Jednoho večera košové hlídky konečně ohlásily zemi na obzoru. Kermorvan s ostatními vyběhl na palubu a překvapivě tu našel Elofa. Seděl ve větru schoulený u kormidelní lavičky a kašlal. Když k němu přišel král, zvedl hlavu.

„Řekl jsem, že tvou otázku jednoho dne zodpovím. Ten den nadešel."

Kermorvan zbledl a ztěžka žuchl na lavici. „Bál jsem se toho." Trochu se vzmužil. „Tak mi odpověz, ať to máme za sebou. To, co mi řekla Louhi a co jsem odbyl smíchem kvůli vojákům, mne od té doby pronásleduje ve dne v noci. Vidím to i ve snech. Mluvila pravdu?"

„Ano," přitakal tiše Elof. „Mluvila. Je to tak." Ils a Roc na něj vytřeštili oči, ale Elof smutně zavrtěl hlavou. „Zamyslete se nad tím! Odkud se vzala všechna voda, z níž je Velký led? Samozřejmě z moře, jež díky tomu opadlo. Objevily se nové země, nové břehy náhradou za ty pokryté Ledem. A lidé je osídlili, protože byly nejdál od Ledu a protože tu nevládla žádná Mocnost, jako Tapiau ovládá lesy. Stará lidská království byla zničena a na pobřeží vyrostly nové říše, ba i země Ekweš. Proč myslíš, že bylo Keryské údolí tak hluboké? Protože kdysi bylo mořem a vlny omývaly onen hřeben, na němž byla vystavěna Brána. Z celého moře zbyla jen Yskianas. Bere si jen zpátky, o co přišla." Dal se do smíchu, ale ten záhy přešel v záchvat kašle. „Je v tom ironie. Kerys, Morvannec, Morvan, Kerbryhaine, lidé vystavěli všechny tyto říše, aby unikli Ledu, a bránili je proti němu. Přesto byla všechna právě dílem Ledu, stejně nepřírozená jako on. A když teď Taounehtar ztratila moc, její poskoci neudrží. Přestal postupovat. Zvolna roztaje a oceány se vrátí na dávno ztracená území."

„Jak brzy?" zvolal v hrůze Roc. „Jak brzy? Chceš nám říct, že támhle na obzoru už nemáme domov? Proto jsi tak otálel?" Elof se usmál a zvedl ruku. Ze stěžně se ozval radostný křik: „Morvanhal na dohled! Morvanhal na pravoboku, palác a věž! Jsme doma!"

„Alespoň toho vás ušetřím," odpověděl Elof. „Trochu mě to uklidňuje. Nevšimli jste si přece, že by na moři tály kry. Ledovce málem ovládly celý svět a taková síla bude ustupovat pomalu. Chce to čas, několik lidských životů, ale ne zas moc; snad tři, čtyři, možná pět, a vody vystoupí na břeh. Pak to půjde rychle."

„Až odtaje Led, objeví se nové kraje!" poukázala Ils na dobrou stránku věci. „Jako kdysi! To přece něco znamená, ne?"

Kermorvan při řeči nezvedl hlavu. „Toho jsem se obával. Nemáme dost času najít a vymýtit novou zem, i kdyby nám to dovolily Mocnosti. Něco zvládneme, nějak, když nám vaši pomohou. Lidé přežijí, říše zaniknou. Vyměříme jako duergar nebo upadneme do barbarství. Už teď se to děje v Kerysu, ale brzy budeme pohlceni i my!" Náhle vstal, ve tváři hořkost a smutek, pěsti zaťaté na prsou. „Tak končí můj bláhový sen! Sen o založení říše a nové dynastie, o zemi moudrosti a hojnosti, pevné a spravedlivé. Ne že by měla trvat navěky, to mi Havran připomínat nemusí. Ale mohla žít alespoň tak dlouho jako Kerys a stát se stejnou legendou či alespoň vzpomínkou v lidských srdcích. Ale všechno, čeho dosáhnou, zmizí a rozpadne se v nepokojném moři. Měl jsem to vědět, když vím, jaký je svět. Všechno marno."

Elof také vstal, byť s obtížemi. „Ne," namítl tiše a položil Kermorvanovi ruku na rameno. „Nebylo to marné. A nebude."

Vyšší muž se otočil, bronzové vlasy rozevláté, jako by zdáli zaslechl volání rohu.

„Nebude to nadarmo!" zopakoval Elof. „Neodhadl jsem tě správně, starý příteli. Mluvil jsi o budoucnosti, o tom, čeho můžeš stále dosáhnout, ať je to sebevíc beznadějně; kdybych tě lépe znal, odpověděl bych ti dřív a nečekal bych na poslední chvíli. Tedy slyš a doufej dál! Bez tvého království, bez tebe, by nepřišlo vítězství, nepřežil by jediný člověk, ať civilizovaný nebo barbar. Ale díky tobě lidstvo přežije. Civilizace se vrátí, a jen díky vám bude mít kam. Vráti se, neboť z plamenů, jež rozdmýcháte, se zachová pár jiskřiček, ostrůvků moudrosti ve znovuzrozeném neznalém světě. Zůstane něco z jejich znalostí a moudrosti, i když lidé zapomenou, odkud je mají, a zůstane jim jen matná vzpomínka na časy zaslé slávy. Už jen ta vzpomínka je příměje k snažení. Tvé jméno, jména nás všech budou zapomenuta, ale vzpomínka na tvé království a tvůj rod jim bude dál planout v srdcích. Budou tvou zem hledat po všech mořích, a snad nezapomenou ani na slávu Kerysu, velkého města Ys. Lidé dál uslyší pod vlnami bít jeho zvony. Dostane se ti dynastie, Keryne Kermorvane, a žádný král nikdy nepoložil základy mocnějšího rodu. Stane se jim celé lidstvo."

Když Kermorvan konečně promluvil, hrdlo se mu svíralo. „To je víc, než si zasloužím. Jsem utěšen. A také pokořen, neboť se mi vrátila naděje. Kéž jsou naše děti a jejich děti lepší než my - co, lady Ils?"

Usmála se, ale promluvit také nedokázala. Ticho prolomil Roc. „To platí i pro mě - jenže, Elofe... nevím, jestli bych se tě na to měl ptát, ale... jak si můžeš být tak jistý?"

„A také jsi řekl, že teď je poslední chvíle!" šeptla Ils. „Proč, Elofe, proč?"

Kermorvan přikývl. „To by mě také zajímalo. Ale věřím ti každé slovo. Jakého zraku se ti dostalo, Elofe Valantore?"

Elof se znovu usmál, byť jím cloumal kašel. „Zraku ptáka, když se vyklube ze skořápky. Vlastně jsem prohlédl opravdu jako pták, vysoko na nebi. Všude kolem zářilo světlo a v cestě mu stálo jen mé ubohé já. Jak řekla Louhi, neumíráme snadno, ale Kara správně vycítila změnu. Udělala to pro nás pro oba."

„Kdo jsi?" zašeptal Kermorvan. „Už jsem se tě na to ptal, ale... Kdo jsi?"

„Jsem člověk jako ty," odpověděl Elof, jen maličko pobaveně. „V něčem jsem možná výjimečný, ale to je každý, jen kdyby to v sobě objevil. Musím jíst a pít, nakazím se nemocí, cítím bolest, teče mi krev, stárnu - co bys ještě chtěl? Hoří ve mně kovařina, ale to ve všech, kdo mají dost krve Mocností, i v tobě, Kermorvane. Ale..." Odmlčel se. „Jednou jsem byl něčím víc. Ne, více než jednou."

„Co to u všech Heliných sklepů vykládáš?" vybuhl Roc.

Elof se zazubil. „Tak hluboko jsem se nikdy nedostal. Mějte strpení, těžko se to vysvětluje. Spoustu věcí si ještě nepamatuji, na něco jen útržkovitě; hlava to stejně neudrží... Řekněme, že jsem žil mnoho životů - zadrž!" Vykřikl tak velitelsky, že se místo leknutí beze slova semkli blíž k němu. „Nebo že je žil někdo jiný. Každý byl jiný a v žádném jsem se nestal člověkem, který k vám teď mluví. Jak bych mohl, když člověka dělá tolik různých vzpomínek? Každý život ale vzešel ze společného jádra a každý šel jinou cestou k určenému cíli. A jádro přetrvávalo. Většina životů selhala, ale já ne." Zašklebil se. „Ne úplně, nakonec ne. Pokud jsem se totiž za všechny životy něco naučil, v bolestech a útrapách a strašlivých přehmatech, pak tolik, že..." Rozkašlal se, až mu křeče sevřely celé tělo. „Jen člověk nezávislý na Mocnostech od nich může osvobodit ostatní."

Znovu se usmál. „Neboť nakonec lidé musejí dostat svobodu, Kermorvane. Za každou cenu... Zřekl jsem se tedy všeho, co jsem měl, moudrosti a nezměrné moci již nedokážete porozumět ani vy, ani já. Zřekl jsem se jich zcela, a toho jsem se nikdy předtím neodvážil. Z té cesty nebylo návratu. Úplně jsem zapomněl, kým jsem byl. Když jsem se stal

nalezencem Alvem, omezil jsem se na schopnosti obyčejného člověka."

„A vybral sis Asenby..." zabručel Kermorvan jako v snách. „Kde se žezla užívalo k pohánění krav..."

„Žezla, jež mě silou kovařiny dovedlo nakonec ke svému právoplatnému pánu," doplnil Elof a uvědomil si, že je mu do smíchu. „A žezlo přivedlo do Asenby Louhina sluhu, i když to nevěděl ani jeden z nás! Nepočítal jsem jen s Havranem. Věděl o mně jako nikdo jiný; nepoznal mě Tapiau, ba ani Louhi, ač ve mně viděla něco, čemu nerozuměla. Havran se rozhodl mi svým způsobem občas pomoci. Vždycky jsem si ale jeho nejmenší úsluhu musel zasloužit. Sám jsem si nenechal nic, jen jediné dědictví pro případ nouze, svůj meč Talathar, přejmenovaný na Gorthawer, a tajemství v něm skryté. Obojí jsem musel najít sám."

„Vaydův meč..." řekl tiše Roc. „V Kerysu ho poznali... A také jsi zamířil do Vaydovy kovárny. Takže jsi byl opravdu Vayde..."

„Vayde byl sám sebou a to, čím byl, se ctí zahynulo ve Slané bažině. Chudák! Věděl příliš z toho, čím je, a málo o lidech; obojí ho trápilo. Selhal, byť ne úplně. Jeho byste se báli, protože byl víc než člověk, ale mne..." Složil ruce do klína. „Já jsem člověk. Celý život jsem si to o sobě myslel a teď, když vím víc, jsem si tím jistý. Bojím se, že se na to díváte jinak, a že ani vy, moji nejlepší přátelé, mě nedokážete brát jako dřív." Křivě se usmál. „Přes všechny mé lidské chyby."

Napřed nikdo neodpověděl a ticho naplnilo šplouchání vln; ale pak ho Ils z náhlého popudu pevně vzala za ruku. „Ty osle! Samozřejmě jsi člověk! To ti to musí povědět duergarská holka?"

„No," zamyslel se Roc. „Vypadáš jako ten chlapík, co jsem se s ním hnal přes půl světa. A počítám, že jedinečným člověkem by se vždycky dostal do takové šlamastyky, že ho z ní musím tahat..." Zahihňal se. „Když jsi zrovna netahal z potíží ty mě. Takže to necháme otevřené, co, Kermorvane?"

„To by šlo," odvětil Kermorvan, ale úžas mu z očí nezmizel. „Ano, znám tě příliš dlouho a příliš dobře, abych si myslel něco jiného. A vždy jsem si to pokládal za čest. Přesto..." Tady se však zarazil a víc neřekl.

Ils pokrčila nos. „Zase ty pitomé ohledy! Elofe, jsi sám sebou a nemysli si, že to budeme brát jinak... až se trochu vzpamatujeme. Ale řekl jsi nám, že jsi byl někdo jiný. Víš... vzpomněl sis, kdo?"

Elof se rozesmál a smích přešel do takového záchvatu kašle, že Ils málem rozmačkal ruku. „Promiň... V prsou mi hoří oheň. Jenom jsem si vzpomněl, jak jsme se kdysi s tebou a s Kermorvanem bavili o sporech korbryhainských filosofů, zda mohou Mocnosti přijmout lidskou podobu a proč - jestli tak chtějí lépe porozumět lidem! Kdyby tak tehdy mohli prohodit pár slov s Louhi! Porozumění nepřináší tvar, ale život. Sám o sobě jsem nemohl porozumět lidskému srdci, ale toužil jsem po tom. Nakonec jsem tedy sebral odvalu k strašlivé oběti, alespoň jsem si to myslel. Z vlastní vůle jsem zapomněl na všechno a ponechal jsem si jen podstatu, vnitřní oheň. A ten šlehal vysoko! Neboť světlo a oheň, jež daly světu život, byly kdysi mým živlem, jako je voda živlem Niarada a Saithany nebo lesy říší Tapiaua. Jako kdysi vzduch patřil Taounehtar a Taounovi, než se obrnili v mrtvém Ledu. To my jsme žili v dávných silách, tvořili jimi svět, odsouzení stát se nakonec jeho součástí. Postavit se po bok lidí... Lidskou podobu přijímáme snáze než ostatní, neboť nám nakonec zbude spolu s lidským osudem. Louhi to čeká brzy a já doufám, že v něm najde radost, byť je na lidský život špatně připravena. Pomůžeme alespoň krása. Já se změně poddal, neboť jsem věděl, že je neodvratná, a kupodivu se cítím víc sám sebou než kdykoli dřív. Neboť jsem byl Ilmarinen, Tvůrce horstev, Kovář Mocností, a teď jsem vším, co z něj zbylo."

„Ilmarinen!" zalapala po dechu Ils a byla by mu padla k nohám, kdyby ji nevzal za ruku a nezadržel, byť se při jeho dotyku roztřásla. „Není divu, že jsem... že jsem..."

Elof se usmál. „Že jsi ve mně něco viděla? Je to tak a je to dobře. Svým způsobem miloval Ilmarinen váš národ stejně jako vy jeho. Ale raději bych byl dál tvým přítelem než tím, co pro vás znamenal on, protože žijí ve vašem světě a ne v jeho. Jsme si podobní jen v tom, že ti, kdo pobýlí vysoko nad světem, neprožívají jen jeden život a jednu smrt. Možná je to tak i s vámi, ale to už dnes nikdo neví. Ví však tolik, že přinejmenším my nacházíme mezi lidskými životy spočinutí. Já si za své dílo odpočinek rozhodně zasloužím, možná i víc. Když jsem konečně sebral odvalu a poddal se té proměně, dostalo se mi něčeho, co jsem nikdy předtím nezískal. A když jsem to ztratil jako člověk, možná to proměnou zase získám, Ils, ty ses mě ptala, co jsem myslel tou poslední chvílí. Čekal jsem na znamení a dočkal jsem se."

Vstal a oni vstali s ním. „Je čas se rozloučit, přátelé. Ale ne navždy. Nikdy nebudu daleko od vás, v tomto životě ani v příštích. Svět je možná tvrdý, ale co za to stojí, přetrvá. I láska, nejkřehčí ze všeho. Hleďte!"

Hlas ještě patřil člověku, ale říká se, že v něm zaznělo tolik dávné moci, že se všichni námořníci podívali naznačeným směrem. Vysoko nad břehy Morvanhalu, kde zářily rudé zdi a bílé věže, se objevila rychle letící černá tečka. Přátelům Elofa Valantora, největšího kováře mezi lidmi, se na chvíli zazdalo, jako by vítr zesílil a ovanul je horkem, hnán záběrem velikých křídel. Když se otočili na Elofa, paluba, kde stál, byla prázdná.

Zůstalo tu ležet jen pár kousků stříbra a náramek z bledého zlata, zapomenuty jako nepotřebné hračky. Nikdo si jich nevsíml, neboť všichni hleděli k obloze, výš a výš na dvě veliké labutě, dokud se ve spirále neztratily v mracích a posledních paprscích večerního slunce. A přestože pro ně zapadlo, pozorovatelé hluboko v srdci věděli, že někde jinde vychází a slouží nehasnoucím ohněm.

I stalo se, jak Elof předpověděl. Pod moudrou vládou Keryna Kermorvana a jeho manželky poslední lidské království vzkvétalo po celém východním pobřeží, ve svornosti lidí a duergar. Král Keryn se dožil nevídaného stáří, s nímž se mohl měřit jen jeho kancléř, lord Roc, a oba si do vysokého věku zachovali mladickou sílu. Zřejmě to bylo zásluhou Ils a léčitelských dovedností duergar, ale možná tu zasáhla i jiná ruka. Po králově smrti se Ils vrátila ke svému lidu a po boku otce dlouho vládla zbytku duergar, kteří se nesmísili s lidmi, ale rozhodli se dožít pod horami. Přestože s královstvím svých dětí udržovala přátelské vztahy, nikdy už do něj nevstoupila.

Ríká se však, že toho rána, kdy král Keryn vydechl naposledy, se na chvíli na palác posadily dvě černé labutě a pak

odletěly na jihozápad s radostným, ani trochu smutným křikem. Kroniky nás ujistí, že se labutě vracely i když zemřel Roc, všichni známi a králové Kermorvanova rodu, dokud lidé z města neustoupili moři a temné hrdinské doby Světové zimy nedospěly ke konci.

„Kde leží kosti Waylanda Mudrce?“

Boethius, Útěcha z filosofie, vyprávění o Alfrédu Velikém

Dodatky

O kraji keryském, jeho tvárnosti,
přírodě a podnebí, o jeho národech
a jejich dějinách, jak jsou vypsány
v dílu Zimních kronik zvaném Kniha náramku.

Při zkracování dlouhých let do jediného příběhu Knihy náramku bylo nutno vypustit či zestručnit mnohé záznamy, pojednávající o životě lidí a vzhledu míst. Právě mistr kovář Elof Valantor se nevědomky stal hybnou silou oněch těžkých časů a právě jeho příběh je nejdůležitější. Stejně jako v předchozích případech psali autoři Kronik pro své současníky a tak ponechali bez vysvětlení mnohé, co už neznáme, a naopak se zdlouha rozepisovali o tom, co je nám blízké a samozřejmé. Tento výklad nemůže nahradit všechno, co v knize schází či bylo zkráceno, ale přinejmenším oživí pozadí, jako vzdálenou krajinu, v níž se vypsaná dobrodružství odehrávala.

KRAJINA

Kerys, jímž se Kniha náramku zabývá především, byl na světě ve své době jedinečný, neboť žádné jiné místo neposkytovalo lidem tak dobrý úkryt před Dlouhou zimou a nestalo se tak vhodnou kolébkou mocné civilizace. Země byla ve skutečnosti rozlehlým říčním údolím, jak správně poznali Elof a Roc, ale jistě plně nedocenili její rozlohu, neboť se táhla od západu k východu nějakých šest nebo sedm set lig a od severu k jihu v nejširším místě na dvě stě lig. Původní rozlohu s jižními a severními enklávami můžeme jen uhadovat, ale sever záhy pohltil Led a jih padl za obětí pouštím. V době Elofova příchodu se už poslední zbytky severních provincií měnily v Divočinu, kde žily jen ubohé zbytky duergar.

Elofovo vyprávění o počátcích Kerysu je v zásadě správné, ale stejné změny prodělalo údolí dříve už mnohokrát. Původně šlo zřejmě o nízko položenou pánev, pokrytou pouští, s žulovým a vápencovým podložím. Oceánské vodě stála v cestě hráz na západním konci; tu postupně narušila eroze a moře se vlilo dovnitř. Tak zřejmě vznikl hřbet, na němž byla vystavěna Keryská brána; jeho tvar, zachovaný na skicách vedle textu, připomíná přes fortifikační úpravy mělký půlměsíc, typický pro široké vodopády jako na Niagare nebo na dávno vyschlém toku v Malham Cove v Yorkshiru. Vodopád proměnil pánev ve vnitrozemské moře, jehož hladina však klesla s každou dlouhou zimou. Duergar to zřejmě věděli, ale lidé dorazili později a buď si to nikdy neuvědomili, nebo na to zapomněli.

Záplavy měly velký vliv na kdysi jalovou půdu. Voda rozemlela tvrdé skály na písek a do něj řeky zanesly spolu se sladkou vodou i bohaté bahno. Svou roli zřejmě hrál i úrodný sopečný písek. Jak moře postupně klesalo, odhalovalo nánosy a novou souš rychle osídlily byliny a po nich stromy a zvěř, dokud se kruh plodnosti neuzavřel. Když přišli první lidé, našli v nížinách bohatou náplavovou černozem a na kopcích hnědý podzol, porostlý listnatými lesy. Dále na jih se na vápenci držela méně plodná terra rossa. Nejbohatší půdu však časem vyčerpalo zemědělství a lesy byly na většině území vymýceny. Hlína ztratila soudržnost a vyschlá zrnka spláchly deště nebo odnesl vítr. Již před potopou byl Kerys umírající zemí.

Veliká řeka

Kerys byl tedy v jistém smyslu dítětem Řeky. A Řeka mu vládla i nadále, jak dotvrzuje i její označení v penruthy, tedy jižanském dialektu: Yskianas. Kian bylo básnické označení cévy a celá složenina tak znamenala Tepna středozemí nebo Řeka v srdci světa. Severští Svarhath od ní žili dál a tak jí říkali prostě Myklstavathan, Veliká řeka. Když moře ustoupilo, přestaly protékat i vodopády a voda nadále přitékala jen úzkou průrvou, již si vyhloubila zřejmě podél trhliny ve skále.

Znamenalo to, že mořská voda bude přitékat vcelku pomalu a tak Yskianas zbytní spíše sladkými přítoky od jihu i od severu. Některé z nich živila tající voda přímo z Ledu a ta s sebou nesla stejné hrůzy jako řeka Gorlafros do Slané bažiny v Nordeney. Veliká řeka je ale dokázala pohltnout a pokud ve vodě zůstala nějaká stopa temnějšího vlivu a ovlivňovala myšlení lidí, nevíme to.

Řeka protékala teplými kraji, kde lidé založili Kerys, až se rozšířila ve veliké jezero či spíše vnitrozemské moře. Lodní doprava tu nijak nevzkvétala. Když sem dorazili první lidé, břehy byly horké a nehostinné, často bažinaté, takže se tu usídlovali jen vyhnanci a psanci. O tisíce let později, za krále Nithaida, zabíraly bažiny daleko větší plochy a zbytek břehů se proměnil na severu v pouštinu a na jihu v poušť. Yskianas prosakovala bažinami na jih a přestože ztratila mnoho vody prostým odpařováním, přinejmenším jedno rameno snad dosahovalo až tajemného jižního oceánu. Nebylo však splavné a pokud někdo někdy věděl, kudy teče, lidé to zapomněli. Výpravy odtud přinesly jen choroby a oblast si vysloužila tak špatnou pověst, že přistání tu bylo zakázáno pod hrozbou smrti. Pokud to přesto někdo zkusil, nenechal záznamy a nedochovalo se ani spolehlivé mapy.

Veliká brána

Tak tedy tekla Řeka a pro celý kraj i pro lodní dopravu, jež zajišťovala zásobování hlavního města i přesuny vojska, byla vskutku životně důležitou tepnou. Na důkaz můžeme uvést, že na jejích březích a poblíž soutoků stálo tolik měst a městeček. Důležitost Řeky si lidé uvědomili už v prvních letech osídlení. Nad vodopády, jimiž Řeku sytilo moře, začali velice záhy stavět základy budoucí Veliké brány. Ke stavbě pevnosti tu měli mnoho důvodů, především touhu chránit pramen toku, jenž dával jejich zemi život. Tehdy si ještě dobře uvědomovali nebezpečí, jež jim hrozí od Ledu a dalších nepřátel. Generace po generaci stavěla Bránu do větší výšky a síly a když voda venku opadla, vytesali tu strmou stěnu. Nakonec se Brána tyčila vysoko nad původní hřbet jako obrovský hrad na vrcholu srázného a nezlezitelného hřebene, časem se stala symbolem zdroje všeho života země. Oheň na střeše vedl námořníky za dne dýmem a za noci záři plamenů a tak se Brána zvláště pro ně stala tím nejposvátnějším, co vidali při vyplutí na moře i při návratu domů. Nesmírně důležitá byla pro nejodvážnější plavce, kteří objevili zemi za oceánem, a ti, kdo přes něj prchli založit nové království, si ji uchovali ve vzpomínkách jako poslední památku na domov. Proto se zaklínali jejím jménem i v době, kdy pro domácí ztratila význam.

Podnebí

V době Elofova příchodu se srážka klimatických zón v Kerysu projevovala zvláště nápadně. Bylo to proto, že se tu Led mohl rozmístit jinak než v Brasayhalu. Náhodným pozorovatelům, jako byli Elof a Roc, se mohlo zprvu zdát, že Led dosáhl podstatně dále na jih, ale ve skutečnosti sahal zhruba do stejné šířky jako za oceánem. Podařilo se mu však vytvořit předsunutě ledovce, o nichž hovoří Ansker v Knize meče, za využití vysokohorských sněhových čepic. Kraj hned pod Velkým ledem sice neoplýval velehorami, ale byl dost zvrásněný, aby zastavil jeho postup. Převládla tady tundra jako v Taoune'la, ponurá, holá a děsivá, v jejích nejsevernějších částech dokázaly přežít jen nejodolnější lišejníky. Přes ně však ledové větry nesly mráz dál na jih, ochlazovaly sněhové čepice, ty se rozrůstaly, vytvářely další ledovce a jejich spojením pak daly vzniknout rozsáhlým plochám stejně stálým jako Velký led. Z Elán Ghorehyanu uviděli Elof s Rokem záři právě těchto ledovců.

V popisovaných dobách zaléhaly kraj dva takové ledovce, každý velký jako stát, a dál rostly. Každé zimy natáhly studené prsty po horách dále na jihu a každého jara ustoupily o kousek méně. Každý rok se o kousek posunuly a teď zaléhaly sever Kerysu a horská údolí, jež bývala žitnými pastvinami odolných seveřanů. V Elofově době se tu rozkládala jen pustina a dokonce i když sníh odtál, ve stínu hor se potulovaly bytosti zlé a nečisté.

Jižně od zbídačených krajů byla stále úrodná a bohatá země, byť zvěř značně trpěla dlouhými zimami. Kdysi tady žila největší část národa Svarhath, neboť seveřané byli kromě mořeplavby především drobnými farmáři. Tehdy byl kraj pokrytý pastvinami a obilnými lány, políčky s dalšími plodinami, sady odolnějších ovocných stromů a na nejjihu svazích dokonce vinohrady. Většina zdejších lidí ale prchla před Ledem už dávno a teď tu vládla Divočina, přerostlý prales, obávaný domov duergar a lidských vyhnanců. Čas od času se ji nějaký rázný král pokusil zčásti znovu osídlit, ale přes zimu byly osady na dlouho odříznuté a dříve či později špatně a podivně skončily. Mnozí to kladli za vinu spíše duergar než Ledu a není nemožné, že měli pravdu.

Lidem z Údolí ale strmé svahy sloužily po mnohá staletí jako účinná ochrana proti stále horším podmínkám nahoře. Ve stínu skal vládlo v kraji na sever od Veliké Řeky teplé počasí mírného pásu, o něco teplejší na východě, kde se Řeka stáčela k jihu. Kraje na jižním břehu vypadaly u Brány podobně, ale směrem na východ nabíraly subtropický a dokonce vlhký tropický ráz. Nejjihu svahy údolí a hory za nimi už pokrýval hustý deštný prales. Jižně od hor však začínaly horké křovinaté pláne a za nimi poušť. Byť nebyl postup zprvu příliš znatelný, i ona se rozšiřovala, neboť Led stahoval z oběhu čím dál více vody a svíral tak život mrazem i žárem zároveň. Tak se výstřelky podnebí, jež daly Kerysu vzniknout, staly na dlouhá tisíciletí i jeho pomalou zkázou. Říše se ocitla v sevření louskáčku na ořechy a skořápku zatím prožírali červi.

Poslední zima

Morvannecká flotila našla Kerys v pevném sevření sražených klimatických pásem. Zkáza započala s Nithaidovou smrtí a Elofovým útekem, jako by ji jeden z nich či oba společně nějak zadržovali. Poslední zima začala předčasným příchodem chladného podzimu, jenž průtržemi mračen zničil úrodu a mrazivými nocemi zdeptal půdu. Nelitostné poryvy bičovaly jižní prales a odnášely obnaženou hlínu z vymýcených pasek. Po tisících let tu poprvé napadl sníh a rostliny spálil mráz. Na severu bylo sněhu ještě více a zpomalený proud Řeky začal zamrzat. Lidé si konečně uvědomili, jak bláhové bylo zapomínat na Bránu, a začali proklínat rod Lonuenů, že ji přenechal nepříteli. Obyvatelům se nějak podařilo přečkat zimu, byť zásob měli málo a za noci nebylo bezpečno, ale když přišel jarní čas, sníh neroztál a ledovce se nestáhly z dobytých pozic v horách. Led konečně uzavřel přítok Veliké řeky a voda začala klesat.

Co se dělo dále na severu, nevíme, ale je pravděpodobné, že Led začal s dlouho odkládaným útokem na vrchovinu, poslední fázi Louhina plánu. Kopcovitá tundra tolik sněhu nepamatovala. V natolik příznivém počasí by sníh za několik týdnů nebo dokonce dní zamrzl v jednolitý krunýř, spojil Velký Led s oběma předvoji a ty zase s ledovou enklávou Veliké brány, kde užívala své mrazivé moci Louhi. Odtud by Led postupoval snadno a rychle po proudu Řeky do srdce Kerysu. Yskianas původně zamrznout nemohla, neboť v hlubinách přetrvávala stálá teplota a voda byla poměrně slaná. Jakmile však byl přehrazen přítok na Bráně, sůl se vytratila; to by mohlo být důvodem úhynu ryb. Sama Řeka scházela na úbytě, neboť zamrzly i její severní přítoky, a Louhi ji jistě mohla velice rychle celou proměnit v led, udělat z

nositelky života posla smrti. Dnes nedokážeme říci, zda by zámraz Kerysu zvrátil tepelnou rovnováhu světa, ale podle angažovanosti všech Mocností Lze soudit, že Louhi měla bod zlomu na dosah.

Ohledně odstínění slunce nepodávají Kroniky jiné vysvětlení než Elof, a to je zřejmě správné. Moderní výzkum naznačuje, že síly, jež pozoroval, by vskutku vedly k výsledkům, jichž se obával; ironií osudu poskytuje nejlepší svědectví právě led. V antarktické čepici se zachovaly stopy mnohých atmosférických dějů, zvláště pak největších sopečných erupcí. Vulkány uvolňují do vyšších vrstev atmosféry množství popela a nejrůznějších plynů, zvláště oxidu siřičitého, jenž se v podobě kapiček kyseliny sírové uchovává v ledu. Srovnání koncentrací kyseliny sírové v novodobých ledových vrstvách s klimatickými změnami ve stejném období poukazuje na zajímavou souvislost například mezi obrovskou erupcí indonéské Tambory a neobyčejně chladným počasím na severní polokouli v prvních letech devatenáctého století - není bez zajímavosti, že onomu období říkáme „Malá doba ledová“. Zkoumání pozdějších erupcí, o nichž existují podrobnější záznamy, například v případě Krakatoy roku 1883 nebo ještě později u Hory svaté Heleny, ukazuje, že několik let po velké erupci klesá na celé zemi průměrná teplota o několik desetin stupně, hlavně kvůli znečištění vyšších vrstev atmosféry a odstínění slunečního světla. Většina prachu spadne na zem nejpozději za několik dní, ale zbytek dokáže stav velice změnit. Stěží si dokážeme představit, jaký účinek by na složení slunečního světla měla dlouhodobá vulkanická aktivita, završená řetězem mohutných erupcí, v uzavřeném údolí, nad nímž mohl Led ovlivňovat směr větru. Nebe by jistě zešedlo, zelené rostliny zežloutly a vzduch by se povážlivě ochladil. Náhlé zalednění Řeky by jistě sopečnou činnost ještě podpořilo, ale i bez něj znečištění vzduchu Louhiným cílům zcela dostačovalo.

OSÍDLENÍ

Národ Kerysanů

Je správné užít slova „národ“, neboť rozdělení na Svarhath a Penruthyi, severany a jižany, v Kerysu nikdy nemělo velký význam a za Elofových časů skoro vymizelo. Přesto nepřátelství obou etnik, projevené naplno v Brasayhalu, pramenilo právě tady a je důležité pro historii říše.

Původně snad šlo o dva samostatné národy, možná dědice původně odlišných ras, jež obývaly zapomenutá bájná severní království před příchodem Ledu. „Království“ je možná příliš vznešené slovo; spíše se jednalo o kmenové svazy, jak je znali Ekweš, nebo přinejlepším o drobné monarchie jako Mercia či Northumberland v raně středověké Anglii nebo Burgundsko a počátky Francké říše na troskách Říma.

Hlavním královstvím Penruthyánců byl téměř bezpochyby městský stát, neboť stejný model opakovali stále, přizpůsobený místním podmínkám; dokonce v obrovské říši Kerys nebylo o centrálním postavení hlavního města pochyb. Svarhath dávali vždy přednost spíše poměrně samostatným městečkům a volně spojeným vesnicím. Oba vzdáleně příbuzné národy zřejmě svedla dohromady hrozba Ledu, ale nic jistého nevíme.

Mnoho zdrojů však potvrzuje, že v Kerysu se obě národnosti od počátku považovaly za jediný národ, jejich příslušníci mezi sebou uzavírali sňatky a všichni hovořili oběma jazyky. Oddělovala je snad jen záliba v jiných krajinných typech, zároveň však mohla předejít svárům, neboť národnosti Kerysu nikdy nestály oba o jedno území.

Povaha obou národností byla stejná jako v Brasayhalu. Penruthyánci byli i v Kerysu početnější, snad proto, že jim to dovozoval jejich způsob života. Osídlovali nížiny, neboť měli v oblíbené teplé a úrodné říční nivě; pěstovali hojnost obilí a ovoce, ale nedostávalo se jim masa, mléka a ryb. Půdu, propachtovanou od panstva, obdělávali drobní farmáři, nájem však nebyl nijak vysoký a otrocká práce na poli se objevila až v posledních letech Kerysu. Některé statky na jižním břehu, osídleném později, ohromovaly svou rozlohou, čeled' se tu počítala na tisíce a statkáři se těšili nevídané vážnosti. Města se rozrůstala stejně, ale jejich stavitelé znali své řemeslo a dobře ovládali zásady kanalizace a rozvodu vody, bez nichž se žádné velkoměsto neobejde. Platily tu přísné hygienické zákony, jimiž se nejen zásluhou tvrdých postihů řídily všechny vrstvy společnosti včetně nejchudších. Něco podobného by bylo stěží možné, kdyby stát neposkytoval na určité úrovni všeobecné vzdělání. Látka se značně Ušila, v městě Kerysu by se však na vrcholu jeho slávy stěží našel člověk neznalý písma a základních zákonů. Penruthyánci měli tradičně respekt k centrální vládě a zákonům, ale zároveň si vážili osobní svobody a téměř rovnosti; šlechtici se tedy často bouřili proti svým králům.

Na druhou stranu severané nikdy k řádu netíhli a téměř neznali velké pány. Úctu chovali k moudrým starším a boháčům, krále považovali za něco jako náčelníka - jeho vládu odvozovali spíše od původu než od zákonů. Žili zvláště v chladnějších vrchovinách severně od Keryského údolí, jež byly pro jižany příliš nehostinné, ale dokázaly snadno uživit lid, který věděl, jak je obdělávat. V chráněných údolích pěstovali obilí, révu a jiné ovoce, ale hlavně pásli dobytek, na nižších svazích mohutný skot, ve vyšších polohách ovce a kozy. Jakožto schopní plavci a loďaři nerybařili jen na řekách, ale rovněž v bohatých pobřežních vodách oceánu. Také byli zdatnými lesníky a lovci, neboť se o hvězdy starali lépe než jejich jižní příbuzní. Farmy většinou obdělávala jediná rodina a ani nejbohatší feudálové neměli velká panství, spíše rozsáhlé statky, kus lesa a oboru. Pacht téměř neznali a hleděli na něj s podezřením. Některé vesnice ale obdělávaly společnou půdu a často mělo spojená pole i několik rodin, neboť majetek nedědil nejstarší syn jako v Penruthyi, ale všichni společně; teprve když je půda všechny neuzivila, hledali štěstí jinde. Synové, na něž nevybylo, měli množství příležitostí; mnozí se užívali na moři nebo v řemeslech, jiní se dali na lichvářství nebo na vědu. Obchod zřejmě ovládali jižané, ale schopný severan se vždy uchytil. Vzhledem k tomu, že rychlou lodní dopravu zajišťovali především severané, měli v obchodě značný vliv a ne jeden jižanský pán vděčil za své bohatství prozíravosti a pílí správců ze severu. V záležitostech vzdělání a státní správy, velice úzce spojených, se obě národnosti prosazovaly stejnou měrou a jižané převažovali pouze počtem.

Všeobecně se jednalo o silné spojení, kde každá národnost hrála trochu jinou roli a měla druhou ve vážnosti pro její přednosti. Na tak pevném základě bylo lze vystavět mocnou říši. Třech ploch bylo málo a králové z rodu Ysmerienů

potlačovali sváry už svou smíšenou krví. Stojí za povšimnutí, že když už někdy v Kerysu propuklo nepřátelství, bylo založeno spíše třídně než národnostně. Svár plebejců a patricijů na jihu se promítl i na sever, ale ne tak zhoubně, neboť na severu nebyly nikdy tak velké společenské rozdíly. Kliky zemi zamořily, ale nerozdělily. Opravdové potíže začaly až v dobách, kdy byl Kerys na vrcholu moci a začal si připadat neporazitelný. Právě tehdy začal svarhathské kraje ohrožovat Led a nejsevernější obyvatelé utekli na jih, dokonce do samotného Údolí. O generaci později propukl mezi Ysmerieri první spor o následnictví.

Rozdělení lidu

Není to složitá historie; král Gherannen měl s různými manželkami syna a dceru. Když zemřel, o jeho nástupci nebylo pochyb. Dcera mohla v případě nutnosti zdědit trůn, ale syn Barech byl starší. Zemřel však několik dní po otci. Přestože zanechal stejnojmenného mužského potomka, vznikly pochybnosti, zda je syn opravdu jeho, a záhy našly živnou půdu. Barechova vdova Amer okamžitě jmenovala regentem nikoli švagrovou, královu dceru Authe, ale jejího bratrance Dormaidha, jednoho z nejmocnějších a nejschopnějších jižních lordů. Shodou okolností byl čistokrevný Ysmerien, pohledný a energický muž; navíc se kdysi Amer dvořil. Následný zmatek hrozil rozložit celé království, neboť pokud dítě nebylo Barechovo, právoplatným dědicem trůnu byla Authe a po ní její syn Keryn. Dormaidh se však těšil podpoře mocných z obou klik i národností. Menší podporu už měla Authe, mladá vdova po ysmerienském lordovi, nepříliš významná; princezna však neústupně trvala na právu svého syna na trůn. Po dlouhá léta to v Kerysu vřelo, občanská válka však nepropukla. Spor rozdělil dokonce i dědičné frakce, byť starší aristokracie podporovala spíše Authe a novější Dormaidha. Regent vládl dobře, ale k zničení nepřátel mu scházela síla; je namístě poznamenat, že po tom ani netoužil a sám krotil horké hlavy v řadách svých následovníků. Říkalo se, že Barecha zavraždil, ale jeho vláda podezření téměř vyvrátila. Authe tolik zábran neměla, nedokázala však získat dostatečnou podporu; drobné rebelie jejích zastánců však dokázaly prohloubit nešváry a narušit obchod. Když se k ní přihlásila i posádka Veliké brány, opevnila se tu a po několik let nepříliš schopně intrigovala proti Dormaidhovi.

Obě děti zatím rostly, mladší Barech jako bezmocný stín Dormaidhovy silné osobnosti a starší Keryn jako nezávislý a bystrý mladý princ; když dospěl, nebylo pochyb, že v celém sporu má největší šance právě on. V šestnácti letech na něj jeho matka pod nátlakem převedla nárok na trůn a princ záhy získal větší podporu, než jaké kdy dosáhla ona. Sám Dormaidh mu v zájmu smíru nabídl společnou vládu s Barechem, ale Barech se mu poprvé v životě postavil na odpor. Přisahal Kerynovi smrt a slíbil potrestat každého, kdo by se k němu přihlásil. Zdálo se, že jakmile Dormaidh zemře, občanské válce už nic nezabrání, pokud ne dřív, a zastánci obou princů se začali hotovit k boji. Města vyháněla menšinové obyvatelé, neboť představovali bezpečnostní riziko, a začalo přibývat šarvátek a vražd. Keryna vyhlídka na válku znechutila a díky pronikavé mysli také jako jediný nebral na lehkou váhu zprávy severských uprchlíků o postupu Ledu.

Zrovna se snažil najít nějaké řešení, když se mu jedno samo nabídlo.

Námořníci už dlouho tušili, že za oceánem leží další země; rybáři tvrdili, že loví u jejích břehů, byť se nikdy neodvážili přistát. Teď se ji několik severských námořníků, zoufalých po čtrnácti letech mizerných obchodů, vypravilo prozkoumat. Jedna část výpravy za cenu velkého strádání uspěla a vrátila se s vyprávěním o zemi lesů a vysokých hor, podle jejich názoru neobydlené, ale úrodné a velice slibné. Nejdůležitější bylo, že ji příliš nesužoval Led. Kerynovi to stačilo, i rozhodl se v zámoří hledat nový domov. Dormaidhovi s Barechem sdělil vzdorovitým dopisem, že se svého nároku nevzdává, ale raději svou říši rozšíří, než by ji ničil občanskou válkou. Když má být lid rozdělen, ať s ním jeho zastánci odplují do nové země. Když jim Dormaidh nebude bránit, ale naopak pomůže s přípravami na cestu, pak může vládnout zbytku, ať právem, či ne.

Dormaidh nabídku s úlevou přijal, neboť se mu do války také nechtělo, a postavil se Barechovu hněvu, neboť princ správně předpokládal, že před jeho vládou mnozí utečou za moře a uberou tak z jeho dědictví a moci. Nápad se svou dobrodružností zalíbil i mnohým z jeho stoupenců a množství přihlášených překvapilo i samotného Keryna. Mužové a ženy všech názorů a postavení šli za ním, dokud rozsah výpravy neznepokojil samotného Dormaidha. Události však už dostaly spád a regent s nimi mohl těžko něco udělat. Barechův pokus odradit průkopníky trestáním jejich rodin vyhnal i původně nerozhodné, jak ostatně mohl čekat, a vyústil v otevřený střet s Dormaidhem.

Říká se, že nakonec, o nějakých pět let později, se ke Kerynově výpravě hlásila už pětina jižanů a skoro polovina severanů; většina z nich byli lidé v plné síle a tím hůře se jejich odchod na zemi podepsal. Odešli by i další, kdyby se nebáli smrti na moři. Výprava potřebovala více lodí, než mohla říše postrádat, a snad právě tehdy začalo velké kácení lesů, jež se už nikdy nevzpamatovaly. Není důvod pochybovat o pravdivosti kronikářských záznamů, podle nichž oceán před Branou zčernal množstvím lodí a tíha trupů utišila vlny. Počet lidí už tak snadno odhadnout nelze. Vzhledem k tomu, že v těch časech byl Kerys mocnější a lidnatější, než když připluli Elof a Roc, můžeme odhadnout, že toho dne s Kerynem vyplulo přes sto tisíc lidí a spolu s ním hleděli na maják Brány, dokud za nemilosrdným obzorem nezmizel i poslední kotouč dýmu.

Z té rány se Kerys už nikdy nevzpamatoval. Brzy po vyplutí zosnoval Barech vzpouru proti Dormaidhovi a svrhl ho. Stal se králem a po něm jeho následníci, a krom jediného krutého skutku nevládl tak špatně, jak to zpočátku vypadalo. Jeho nejhorší chybou byla jakási slabost a nerozhodnost, podobná Dormaidhově, a neschopnost smířit znesvářené kliky. Přesto není zcela nemožné, že se v něm projevil hluboko zasuté vlastnosti Ysmerienů. I po něm byli králové dobří a špatní, silní a slabí, ale nerozhodnost stále sílila, až se panovníci stali loutkami v rukou svých polních velitelů, z nichž jeden, Lonuen, je také svrhl.

Byl to Nithaidův děd.

Ten jediný krutý skutek o něm mnoho vypovídá. Říká se, že Barech vzal Dormaidha k moři a s několika blízkými

společníky ho na špatně zásobené kocábce poslal také hledat nová království. Z krutosti, již se dopustil na svém pravděpodobném otci, vidíme, jak hluboký prožíval žal. Odchod takového množství lidí zemi ozebračil a povaha národa se změnila. Seveřané od těch dob scházeli na úbytě a záhy se stali bezmocným přívěskem jižanů podobně jako později v Kerbryhaine. Kerys bez nich nastoupil stejnou cestu zkázy. Oba proudy společně tvořily veliký národ, ale bez vzájemného ovlivňování čekal oba jen úpadek, ať už směrem k dekadenci či selské prostotě. Zřejmě bylo třeba obě krve smísit daleko lépe, a snad proto, že se tak nestalo, přivodila Dlouhá zima konec všech jejich království.

O osudech keryského lidu se něco málo ví, neboť v následujících letech se jedné či dvěma lodím podařilo doplout do Morvanhalu. Potopa si vyžádala poměrně málo životů, neboť po nepřírozené zimě přišlo mírné plodné léto. Divočina, kam utekla většina seveřanů, znovu rozkvetla, a tu a tam bylo možno včas postavit obydlí a obdělávat malá polička; na jihu poskytla potravu džungle. Hlady tedy zemřelo málo lidí, ale čekal je tvrdý život, prostý dřívějšího pohodlí a civilizace. Duergar mohli být ku pomoci, byť značně upadli, ale propast mezi nimi a lidmi už byla nepřekonatelná. Pro uprchlíky nadále zůstali obávanými strašidly. Poslední zprávy ze severu, o generaci později, už hovoří o návratu na úroveň doby kamenné, a z jihu se žádné informace nedochovaly. V tak krátkém čase se sláva mocné říše obrátila v prach, ale v kosmickém měřítku nejsou ani dlouhá tisíciletí jejího vzestupu a pádu více než pouhým okamžikem a větší řeka je pohltila tak dokonale, jako by nikdy nebyla.

Jazyky

Nářečí Kerysu se stejně jako obyvatelé velice podobala jazykům Brasayhalu, o nichž pojednávají dřívější dodatky. Přesto si nebyla tak blízká, jak by naznačoval text Kronik, a Roc s Elofem měli s jejich ovládnutím jistě daleko větší potíže, než vyplývá z knihy. Gramatika penruthye se zřejmě na obou stranách oceánu nezměnila, na rozdíl od koncovek a významu mnoha běžných slov. Změnil se i přízvuk; v tom měl Roc výhodu, neboť Elofův ostrý severní hlas zněl jižanům cizí, byť ne nepřijemně, a seveřanům nemístně vznešeně. Podobně by dnešnímu Čechovi zněl jazyk z doby Kralické bible. Severní řeč se změnila méně, neboť seveřané se stali menšinou, žárlivě střežili čistotu jazyka a úzkostlivě ho sami užívali i učili děti.

Víra a tajemné nauky

I o této kapitole jsme už mluvili dříve; některé body se však objevují teprve v Knize náramku. V Kerysu například zřejmě vznikla představa Řeky jako obrazu času a životních cyklů, i jako hranice říše mrtvých, neboť první lidé, již ji uviděli, ji museli jistě považovat za konec světa. Později se ale metafyzická Řeka zřejmě ztotožnila s Mléčnou dráhou a dala jí své jméno. Za Kernorvanových časů však podobná identifikace přezívala jen u nevzdělaných a Řeka se stala čistě filosofickým pojmem. Přesto zůstal bleďý cákanec na nočním nebi silným symbolem, přinejmenším stejně významným jako záře Ledu, jež ho chtěla - marně - vymazat z oblohy.

Pevnější obrysy též nabyly poměrně nejasná víra v převtělování, v Kerysu oblíbená, a i jí se stala Řeka symbolem. Jako Yskianas jednou všechno někde vyvrhne na břeh, tak se vrátí i duch zemřelého, pokud neklesne ke dnu. Elof tuto teorii v Kronikách kupodivu nepotvrzuje, ale přiznává nevědomost. Kronikáři chtěli zřejmě naznačit, že na tomto světě mají i Mocnosti své meze, ať už jim slouží k dobrému či zlému.

Kovařina

V kronikách se podstata Elofovy kovařiny přetřásá každou chvíli, zvláště zda se jedná o sílu člověka nebo Mocnosti, my se však polemikám vyhýbali, neboť tak by se čtenář dozvěděl více, než tušil sám Elof. Jasný závěr Elof učinil až před odchodem; kovařina je dar Mocností lidem, protiváha sil, jež proti nim jednou měli použít jejich nepřátelé. Zda si Mocnosti dar vzaly zpět, lidé ho promrhali nebo v nich stále spí, nevíme. Elofův případ je jasnější. Ti, kdo přišli před ním, byli více než lidmi, a v tom byla jejich velikost i zkáza; Elof tedy nesměl být nic víc než člověk, pokud chtěl uspět. Přestože měl tedy nesmírnou moc, jistě byla ještě v možnostech výjimečného člověka, nebo snad v možnostech každého, kdo by měl dostatečně silnou vůli ji probudit a ovládnout.

Byl to veliký dar, ale bez odhodlání naučit se ho používat by neměl smysl. Tady leží Elofovy zásluhy a právě tady svým mistrovstvím předčil všechny současníky. Materiály a postupy, jichž užíval, nám rozhodně nejsou zcela nepochopitelné.

Zrcadlové štíty zhotovil z nějaké lehké a tvrdé slitiny, možná na kostře ze dřeva nebo trubek. Hlavní vtip spočíval v jejich tvaru, jenž tak dobře koncentroval rovnoběžné paprsky, a ve vskutku záhadném způsobu, jakým držely štíty pohromadě v hradbě i v zrcadle. Natolik přesná koordinace a soustředění do jediného ohniska je problémem i u dnešních slunečních pecí; jsou schopny vyvinout nesmírný žár, ale velice dlouho zaostřují. Přesto máme záznamy, že v dávných časech byla alespoň část problému vyřešena. Řecký filosof Archimédes v rámci obrany svých rodných Syrakus údajně stejným zrcadlem zapálil několik nepřátelských lodí, čemuž se historici dlouho jen smáli. Nedávno si však jeden o něco praktičtější archeolog uvědomil, že Archimédes mohl použít dlouhé řecké štíty, vyleštěné do vysokého lesku, a zkusil to s dvaceti kopiemi sám. V poledním slunci byly schopny zapálit dřevo na ukotvené lodi. Elofovy štíty složily mnohotisícinásobně větší plochu a byly k danému účelu vyrobeny daleko pečlivěji. V obrovském počtu, řízeny vůdčími štíty do malíčkého ohniska, musely vyvinout nesmírný žár. Ironií osudu chtěl Led ochladit svět právě odrazem sluneční energie.

Jemné vlákno, z něhož vyrobil svůj meč a křídla, působí o něco záhadněji. V zásadě šlo však téměř jistě o uhlíkové nebo grafitové vlákno, jež dokážeme vyrobiť i dnes za pomoci dlouhodobého působení vysokých teplot. V Elofově

době byla jediným zdrojem takového žáru právě láva. Uhlíková vlákna vděčí za své pozoruhodné vlastnosti krystalové struktúře a právě tu se Elof naučil ovládat mezi duergar. Kroniky o tomto umění hovoří jako o vrozené schopnosti, ale spíše užíval nějakého přístroje a naučil se pouze vykládat viděné.

I v tom byl, jako ve všem ostatním, pouhý člověk.

Znamení, jež sám sobě zanechal o mnoho generací dříve, by měla bez touhy a vůle po poznání stejně malý smysl jako jeho moc. Kdyby si z vlastní vůle neodepřel dřívější život, je pravděpodobné, že by mu ho práce, zvláště pak v sopečné výhni, zkrátila, nebo mu přinesla ubohé stáří; silnější oheň, jenž plál v něm, ho toho ale ušetřil.

DUERGAR

V Knize meče vidíme zřejmě vrchol, k němuž se v té době duergar dopracovali. Kniha přílby ale již naznačuje jejich úpadek a zmizení a v Knize náramku jsme dokonce svědky řečeného. Jistě byli velice starou rasou a podle lidských měřítek rovněž navýsost záhadnou. Jak nám byli cizí vidíme už z toho, že znali mnohé možnosti vědy a techniky až po stavbu hmoty a energii, již z ní lze uvolnit, a přece jich nevyužili. Vzdálenější nám nebyli ani podzemním životem, ani typickým tělesným vzhledem; mohli se totiž mísit s naší rasou a pod zemí nežili odjakživa. Někteří dokázali lidem porozumět a dokonce se s nimi spřátelit a nejen to, jak jsme viděli. Když se nakonec změnil svět kolem nich, mnozí se s lidmi spojili a dali jejich krvi své dobré vlastnosti. Taci však byli vždy v menšině. Většinu duergar reprezentuje daleko spíš Ildryan, chladný a odtazitý, s morálkou založenou na výměně, ba i ve vynuceném obchodu. Elofův odhad jeho osobnosti ukazuje, jak dobře Staršímu lidu rozuměl, byť důvody v té době ještě, nechápal. Když poprvé vyhledal jejich pomoc, sám nevědomky žádal splátku něco za něco, neboť duergar vděčili za přežití Mocnosti, již kdysi býval.

Počátky duergar

Na historii duergar vrhají nemilé světlo slova, jež Ils pronesla v královské radě na podporu Kermorvanovy výpravy do Kerysu a jako příslib duergarské pomoci. „Musíme jednat! A jednat včas! Už jednou jsme jen stáli a zklamali, a to byl málem náš konec. Neříkáte nám Starší lid pro nic za nic. Všechno, čím jste, jsme byli kdysi my, a ještě víc. Také jsme obývali celý svět, do hloubky zkoumali tajemství přírody a poznali, jaké propasti leží za nimi. I my jsme si namlouvali, že vládneme světu a že nejsme jen hosty v cizím paláci. Pak přišel Led. Minulá Dlouhá zima nás převálcovala a smetla všechno, co jsme vystavěli. Kdyby nám nepomohl Ilmarinen, nevybudoval nám úkryt v dutých horách a nenaučil nás, jak žít a přežít, zanikli bychom. Nebyli jsme ani tak početní, ani tak průbojní jako vy, lidé; nebyli jsme tak hotoví přeorat celý svět podle svého přání. Mohli jsme upadnout do barbarství, a pokud se teď naše dva národy nepostaví za vlastní zájmy, ještě nás to může potkat. Když se zdálo, že nám nezbyla žádná cesta, přišel nám na pomoc Jeden sám, a mnozí doufají, že přijde zas; obávám se však, že i on od nás odvrátil tvář.“

Neměla pravdu, neboť v té chvíli seděl hned vedle ní, jak si později vzpomněla. Nemýlila se však v tom, že rozhodně nechtěl udržovat duergar ve stavu, v němž je zanechal, ani kdyby měl takovou moc. Jak sám nadhodil před králem Andvarem, Ilmarinen duergar zachránil, aby bohatství jejich kultury nezmizelo ze světa, aby budoucím generacím posloužilo jako most a inspirace; totéž slíbil později Kermorvanovi. Proto je „uložil“ pod zem a odsoudil k neměnnému životu v naději, že až Zima přejde a Led se stáhne, vyjdou na povrch a naučí nové lidi svým znalostem.

Do jisté míry se jeho plán splnil. Jak naznačila Ils, mnohá z největších lidských děl dávných dob vznikla za spolupráce duergarských poradců; například Veliká brána by bez jejich znalosti kamene nikdy nestála. I v méně šťastných dobách lidé čas od času probudili zájem nebo soucit duergar, větší, než bychom čekali, a něco se od nich naučili. Tak to bylo i s Mistrem kovářem a se samotným Elofem, byť v jeho případě asi rozhodlo, že žádal jen dva životy za všechny, jež dříve zachránil. Přesto dokázali být velkorysí, když si člověka oblíbili, a Elof se od nich bezpochyby mnoho naučil i mimo kovářinu, ať už přímo nebo přes Mistra kováře. Získal u nich navigační dovednosti a některé tajemnější znalosti, mnohdy v překvapivé míře. Popis jeho uvažování, když odhalil Louhin plán na využití keryských sopek (a možná předtím i vulkánů na Západě), stojí za pozornost, neboť naznačuje, že věděl o existenci pevninských desek, byť nechápal jejich vztahy a příslušné jevy, jimiž se zabývá moderní tektonika. S největší pravděpodobností měl tedy své vědomosti z druhé ruky a nedovodil si je sám; jistě k nim přišel mezi duergar a je spíš jeho chyba než jejich, že nepochopil souvislosti. Pohyb pevnin si bylo vskutku těžko představit v době, kdy půl světa leželo pod ledem, ale duergar pamatovali jiné časy.

V posledních letech před jeho příchodem ale duergar poskytovali nanejvýš omezené informace a i ty jen výjimečně. Ani v dobách nejlepších vztahů s lidmi mezi nimi nežili dlouho a rádi se vraceli ke svým. Ilmarinenův plán nakonec nevyšel, neboť jejich rodu přes všechnu lásku nerozuměl o nic lépe, než jejich bratranci lidé. Starší lid, stíhaný podněbím a osudem, začal vnějším světem pohrdat a zahleděn do sebe nevěřil ani vlastním bratrům z cizích zemí. Duergar zapoměli na svůj účel, nebo jím pohrdli, a nijak se nesnažili zabránit nepřátelství s lidmi. Raději před „zvří“ utekli k jiným Starším. Nakonec, jak řekl Andvar, uprchli před lidmi přes půl světa, ale navěky utíkat nemohli, člověk byl jejich osudem a s ním se nakonec museli smířit, nebo vymřít v odloučení; přesto si mnozí vybrali právě tento bezútěšný osud a lze pochybovat, zda někdo z oné rasy ještě žije. Někteří se však smísili s lidmi a jejich vliv byl blahodárný. Víme, že příslušníci národa, jenž vzešel ze smísení ras, ztratili civilizaci, ale co se nám po nich dochovalo, svědčí v jejich prospěch. I prosté kamenné nástroje vyráběli s péčí, pohřbívali své mrtvé a hroby zasypávali květinami.

Duergarské jazyky

V předchozích knihách kronik nacházíme zmínky o zvuku duergarské řeči - nebo řečí, neboť jich bylo více - ale o

zvukový přepis se nikdo nepokusil. V Knize náramku nacházíme několik promluv, jež se týkají Elofa, ale vždy jde jen o pár neobratně transliterovaných slov. Zapsány jsou navíc jen v nejstarším textu, z novějších opisů byly zcela vynechány. Důvod je nasnadě; jazyky, v nichž jsou kroniky psány, se dochovaly ještě dlouho poté, co je lidé přestali užívat v hovoře, napřed jako „klasické“ a později „tajné“, určené jen pro zasvěcence. Duergarské jazyky však v pozdějších dobách žádný člověk neznal. Dokonce ani duergar, kteří se v měnícím se světě rozhodli připojit k lidem, svůj jazyk nikoho neučili, aby neohrozili bezpečí svých uzavřenějších krajanů. Proto nemáme příliš z čeho čerpat. Původní autor neměl jinou možnost než fonetickou transkripci, ale přitom používal obrázkového písma; mějme na paměti, že každé písmeno tu znamenalo samostatné slovo. Na ukázkou můžeme uvést příklad japonského spisovatele, který si za pseudonym zvolil jméno svého oblíbeného západního autora. V japonských znacích čteme Edogawa Rampo, původně to byl Edgar Allan Poe. Co s podobným zkomolením udělá uplynulý čas, změna zvuku slov a „opravy“ opisovačů, necháme raději na představivosti čtenáře. Pozdějším kopistům musely znaky, představující duergarské promluvy, připadat jako snůška blábolu. Dříve či později je vynechat museli. Ze zbytků můžeme vyvodit jisté přibližné závěry. Jedno či dvě slova naznačují jistou příbuznost s ugrofinskými jazyky, ale nijak průkaznou. Spíše se zdá, že duergarština zněla slovansky a tak jsme ji i zapsali. Byly učiněny pokusy rozluštit význam slov z kontextu rozhovoru, ale měli bychom poznamenat, že Ildryanův závěrečný komentář je zřejmě dost sprostý. Duergar si na formality nikdy nepotrpěli a v textu nacházíme náznaky, že Ilsiny ostřejší poznámky pozdější generace rovněž vyškrtly - pokud tomu tak je, stala se chyba, neboť lady Ils byla i mezi krajanů vyhlášená vynalézavostí svých urážek.

V přítomnosti člověka duergar samozřejmě většinou hovořili seversky. Zaprvé tak tajili vlastní řeč, zadruhé se jim severština stala jakýmsi esperantem. Když mluvili snadným lidským jazykem, vyhýbali se citlivým problémům s volbou nářečí, pokud nepatřili k jednomu rodu. Proč si vybrali právě severštinu, nevíme; Ils připadala severština hezcí, protože je „chlupatá“, zatímco penruthya jí zněla spíš „slizce“. Jiný důvod může být ten, že duergar dávali přednost chladnějšímu podnebí stejně jako severané a tak s nimi přicházeli častěji do styku. V Elofově době mluvili trochu svarhathem všichni duergar a překládali do něj i svá jména. Právě v té podobě se nám také dochovala.

NÁRODY EKWEŠ

Různé knihy Zimních kronik obsahují dostatek zmínek o tomto divošském lidu, ale Kniha náramku nejvíce ze všech, snad proto, že popisuje první setkání s Havrany. Z toho důvodu umístíme shrnutí právě sem. Stejně jako v případě duergar se ukázky jejich řeči zachovaly jen v nejstarších textech, důvod je rovněž stejný.

Ekwešské jazyky

Víme, že jich bylo více, nejméně tři; samozřejmě byly blízce příbuzné, ale díky mnoha dialektům často nesrozumitelné cizím kmenům. Hlavní jazyk znali všichni, sloužil tedy podobně jako mandarínská čínština, ale díky vzájemné nevraživosti

kmenů a klanů nikdy nevytlačil jednotlivé dialekty; stalo se skoro věci cti ovládat ho co nejhůře, stejně jako jiné cizí jazyky. Díky tomu zněla ekweština cizincům úsečně a tvrdě. Havrani však měli hlavní jazyk jako mateřský a hovořili jeho zastaralou formou, s níž se Elof letmo seznámil u Mistra kováře. Náčelníkovi Havranů možná polichotilo, když na ně promluvil právě tímto jazykem.

Žádná z ekwešských řečí neznala písmo. Několik Ekweš umělo číst a psát v některém z jazyků keryského původu, nikdo si jich však za to nevážil, neboť totéž uměli i otroci. I šamani a náčelníci předávali své znalosti ústně, jen s pomocí soustavy podivných znaků, jež fungovaly jako o něco složitější incké kipu nebo středověké vrubovky, mimo známý kontext zcela nesrozumitelné. Existuje teorie, že jejich zaostalost byla dílem Ledu, neboť si chtěl udržet jejich závislost na střípcích vlastních znalostí a zřejmě jim i zabránit ve vytvoření opravdové kultury. Z tohoto důvodu se ani v nejstarších verzích kronik nezachovalo víc než pár ekwešských slov, zapsaných asi tak, jak by zněly mluvčímu svarhathu či penruthye. Vzhledem k tomu, že z ideografického písma přesně nepoznáme, jak ony jazyky zněly, ekweština je nadobro ztracena. Zřejmě byla aglutinačního typu, velice expresivní, ale ďábelsky složitá pro všechny, kdo s ní nevyrůstali. Spojení „vyskočit z lodi“ se stalo jediným slovesem ve smyslu „z lodi ven přes jednu ruku skok“. Podobně dnes pracují mnohé tzv. primitivní jazyky, například eskymácké. Zachovaná slova se ocitla v textu, ale jedná se přinejlepším o pravděpodobnou podobu.

Ekwešská říše a její počátky

O vlasti a dějinách ekwešských národů se v kronikách dozvídáme mnohé z úst jejich náčelníka v rozhovoru s Elofem - jistě daleko více, než by řekl zajatci, byť by si ho vážil. V podobných historiích je to však běžná licence a většina informací pochází bezpochyby od Havranů; jmenovitě o jejich domovině, žádný cizinec nic nenapsal. Není těžké uhadnout, proč.

Víme, že ležela daleko na východ od Kerysu, oddělena od něj krajem natolik divokým a neprobádaným, že nejbezpečnější cesta pro Ekweš jak na západ, tak na východ k oceánu, jenž na druhém konci omýval západní pobřeží Brasayhalu, vedla po Ledu. Přesná rozloha říše nám není známa, ale jistě byla větší než jakékoli jiné lidské království, možná i než všechna dohromady. Země však byla z větší části tak pustá a ubohá, že nedovolila hustší osídlení. Ekweš začali jako potulní lovci a sběrači s tou nejjednodušší kulturou a snažili se z neúrodného kraje dostat co nejvíc. V této fázi žili podobně jako domorodci z Ohňové země, kteří ohromili evropské mořeplavce svou schopností žít v podstatě nažít v chýších z trávy a větví necelých pět stupňů šířky od věčného ledu Antarktidy. Ekwešské kraje ležely také na dosah Ledu, takže podnebí tu bylo typické dlouhou krutou zimou a krátkým horkým létem. Každá roční doba měla své

extrémy a v průběhu roku se tu střídaly přívaly sněhu, povodně, sucha a průtrže mračen. Země byla tak pustá, že je až kupodivu, jak tu předkové Ekweš přežili; s trochou snahy by je Led úplně vyhladil, o což se snažil u všech ostatních národů. Proč se mu to tedy nezdařilo?

Existují náznaky, že Led ponechal ekwešské kraje jako rezervaci, či spíše arénu. Ničením země až na hranici obyvatelnosti se snažil vychovat lidi nakloněné jeho způsobům. Ať už to bylo tak, nebo snad některé Mocnosti Ledu prostě vzaly, co našly, v každém případě Led začal aktivně přetvářet zdejší lid. Zpočátku se spoléhal v první řadě na vojáky z řad nižších Mocností, jež nutil přijímat děsuplné podoby, a na zvířata proměněná v netvory, a teprve ve druhé na lidi. Získával na svou stranu psance, jednotlivce i celé kmeny, ale na ty nebylo spolehnouti a často se v klíčovém okamžiku přidali k vlastnímu druhu. I v nejhorších lidech totiž doutná malá jiskřička. Po několika ostudných porážkách - na nichž měl v době své největší slávy nemalý podíl Kerys - Led pochopil, že lidi přemohou zase jen lidé, a začal přetvářet ty otravné tvory podle svých představ. A možná i podle jejich skrytých vloh.

Kult Ledu

Vzbouřené Mocnosti viděly v lidech nesporně jen zvrácená špinavá zvířata. Tuto představu v nich jistě posílily i pocity, jež zažívaly v lidské podobě a jež se nikdy nenaučily ovládat. Začaly přetvářet společnost nelítostných lovců, kteří musejí zabít, aby přežili, ve společnost odrážející jejich představu o lidské nízkosti, jež se snáze nechá vést po stezkách Ledu.

Ty byly často velice temné, neboť Led se snažil uchytit hluboko v srdcích svých obětí a hrát na jejich nejtemnější touhy a choutky. Chladné myslí možná i bavilo ovládat ty, jimiž pohrdaly, právě tím, co jim nejvíce ubližovalo, povzbuzením jejich nejnižších pohnutek, krutostí, mučením a pouty těch, kdož spáchali něco pro ostatní zcela nemyslitelného. V poručnictví Ledu se z Ekweš stal krvavý a pokleslý lid, jemuž se z ubližování ostatním a prolévání krve stal cíl sám o sobě, obětí Ledu a společně sdílená radost. Díky Elofovu blízkému vztahu k Místru kovářů víme, že nejvyšší zasvěcence nutil Led k přísnému odříkání, nesporně proto, aby usměrnil jejich energii žádoucím směrem, a k děsuplným poutím do nitra sněžných plání za vládcí Ledu, jež nutily zasvěcence přežít v podmínkách lidskému tělu zcela nepřátelských. Životy členů Skrytého klanu, ztracené na pochodu do Morvanecu, byly nutnou a očekávanou cenou. Z Bryhonových odhalení také víme, že Led od svých vyznavačů požadoval sebetřýznění a často i mrzačení, z ekwešských zdrojů, dobytých lodí a táborů pak pocházejí informace o lidských obětech a mučení zajatců na přání Ledu. Rituály na počest a oslavu Ledu si však dokážeme představit jen ve velice obecných rysech, většinou na základě vyprávění otroků, kteří je viděli a přesto se dožili vysvobození. Jak už bylo řečeno v dřívějších dodatcích, šamani se za pomoci šíleného tance v rytmu bubnů dostávali do věšteckého vytržení, jež bylo zřejmě hrubší podobou kovařiny, která nenechávala tak hmatatelné a trvalé výsledky. Ostatní stoupenci zřejmě šamany napodobovali, ale jak se jim to dařilo, nevíme.

Pokud ovšem vzdálený odraz těchto rituálů nevidíme v obřadech úcty a strachu z ledovců, jež v nepřesvědčivém křesťanském převleku stále praktikují původní andští Jihoameričané při svátku Cholleriti. V jeho průběhu účastníci v maskách medvědů, zvaní Ucucu, vynesou do hor na ledovec kříž a po symbolickém zbičování tu stráví noc v rozjímání. Obětí by měla usmířit condenados, zlé duchy (dnes duše zatracených), kteří žijí v ledovci, a ochránit před nimi sváteční poutníky. Ráno za pomoci bičů oddělí kusy ledu a ty pak na znak pokání odnesou do vesnické svatyně, provázení výskáním poutníků. Symbolické zničení ledovce má sloužit jako pokání condenados a zajistit klid jim i jejich zamýšleným obětím. V podobných případech stále vidíme hrůzu z vládnoucího Ledu.

Říše Ekweš

Ve skutečnosti lidské bytosti samozřejmě nejsou tak prosté a poddajné, jak si Led myslel. Ani pod nejhorším jařmem neztratili Ekweš všechny lidské ctnosti, Led je tedy musel usměrnit dovnitř. Láska zůstala omezena na nejbližší rodinu, ale byla tak vášnivá a žárlivá, že v případě zrazené důvěry věrolomník často zaplatil životem. Muž se ženou a dětmi byli připoutáni tak těsně, že nebezpečí spočívalo už v pevnosti svazku. Věrnost a úcta nesahaly dál než k hranicím vlastního kmene; exogamie nebyla zakázána, nevěsta z cizího kmene však neměla snadný život, stejně jako začasté i její děti. Lidé mimo rodinu už byli cizí, lidé mimo kmen byli spojenci nebo soupeři, ale nikdy přátelé. Příslušníci jiných národů byli odsouzeni k smrti nebo k otroctví a otrok přestával být člověkem. Ekweš někdy zplodil děti s otrokyní, ale ty byly odsouzeny k otroctví stejně jako matka a po nich i všechny jejich děti do nespočtu pokolení, byť by se už mísily jen s ekwešskou krví. Kdyby se ekwešská žena nějakým nemyslitelným omylem spustila s otrokem, nejbližší příbuzní by zabili ji i její děti, neboť se už nehodila ani jako obětí. I v tak nelítostné společnosti si však jedinci dokázali hluboko uchovat překvapivé rysy. Některé rodiny, zvláště mezi Havrany, se k svým otrokům chovaly lidsky, a byť je za to stíhalo pohrdání, často velice zbohatly. Otroci lepší práci obvykle nemají co získat, ale v tomto případě bylo v jejich zájmu, aby se pánovi dařilo. Díky svému vlivu tak boháči trochu polidštili celý kmen.

Proti nim ale stály mocnější síly. Led si totiž své zástupce vybral dobře, neboť šlo o šamany, kmenové mudrce. Od nejstarších dob je získával na svou stranu, vnucoval jim svůj kult a oplácel jim tajemnými znalostmi síly, již Kerysané nazývali kovařinou, ale Led tvrdil, že je to jeho dar. Spojením s Ledem a řízením jeho krvavých obřadů získali šamani velkou prestiž a autoritu. Mocí často předčili i kmenové náčelníky, teď pouhé polní velitele, ale mnohdy se stali náčelníky oni sami. Ten, s nímž se Elof setkal v dětství v Asenby, byl zřejmě právě takový případ, stejně jako mladší Ekweš, jenž je zajal před Morvanekem.

Právě pod vlivem prvních a nejschopnějších vůdců, cvičených Ledem a zřejmě i jeho Mocnostmi v lidské podobě, se začaly divoké severské kmeny poprvé spojovaly. Někdy dohodou, jindy pohlcením soupeře se počaly tvořit kmenové

svazy, vyznávající totem nejsilnější skupiny. Síla jednoty jim dovolila ovládnout vlastní zem a počty bojovníků začaly rychle narůstat. Kraj je brzy neuživil a Ekweš se hnání hladem a Ledem vypravili na jih za novou půdou.

Stejným způsobem—růst, dobývání, usídlení, další růst - probíhala ekwešská expanze po tisíc let; proto se přeplavili přes oceán na Západ a přešli po souši do Kerysu.

Poražené jižní kmeny už upouštěly od kočovného života a začínaly se zemědělstvím; Ekweš záhy pochopili jeho výhody. Objevil se však problém. Mužským zaměstnáním pro ně byl boj, lov a řemesla, sběr plodů příslušel ženám a k špinavé lopotě na poli by se nesnížil nikdo. Zřejmě pod vedením Ledu tedy přestali své nepřátele rovnou zabíjet a začali s otrokářstvím. Sami zůstali u polonómádkého života a dovedli ho k dokonalosti; nadále jezdili jako páni mezi otrokářskými statky, dohlíželi na setí a sklizeň a mohli si být jisti, že otroci se jim o úrodu dobře postarají, protože jinak by jim páni snědli celou sklizeň a možná i je. Jednalo se v podstatě o vyhraněnou podobu společnosti, jakou znala Kyjevská Rus, nebo podle vyprávění válečníka Ohthera (Ottara) na dvoře Alfréda Velikého norští Vikingové ve vztahu k vnitrozemským Slovanům. Ekweš ovšem systém dotáhli a rozšířili na doly, loděnice a dokonce drobné manufaktury v trhových městech. Z otroků se často stali téměř obchodníci, vždy však byli vydáni na milost a nemilost svým necivilizovaným vládcům. Jakýkoli výraznější vývoj Ekweš zatrhli v pochopitelném strachu, že otroci získají příliš velkou moc, jako se Sparťané báli hélótů. V Kerysu, Morvannecu a dokonce prostém Nordeney viděli, jak to vypadá, když se otroci vymknou z ruky, a museli je co nejdříve dobýt, aby se tu jejich vlastní otroci nepoučili. Tento strach, bezesporu přizívaný Ledem, pohltil každý projev bázně či obdivu k civilizaci.

V mezích možností se však Ekweš dařilo. Díky zemědělským přebytkům jejich počet rostl a nutně potřebovali dobývat další území. Zbývající sousedé, usídlení podél východního pobřeží, to včas pochopili a v zoufalství prchli přes oceán či dokonce přes Led. Byli to oni nešťastní snědí uprchlíci, kteří krátce po pamětnících Morvanu osídlili Nordeney a spojili se 8 nimi. Kdo neutekl, padl za obět ekwešské rozpínivosti. Záhy však Ekweš neměli s kým bojovat a když jim došla půda, ustrnuli ve vývoji. Led si v nich vychoval své vojáky, jež měli v lidských říších rozsávat zmatek a strach, ale k takové expanzi potřebovali alespoň zdání jednoty, náznak státu a spolupráci armád. Předpoklady k jakémukoli spojení představovaly právě ty vlastnosti, jež v nich Led vždy potlačoval. Kmeny odjakživa bojovaly mezi sebou a uzavíraly dohody jen podle okamžité situace; po dlouhá staletí za ně však trpěli hlavně otroci a také to nutilo Ekweš k výbojům. Poražený kmen přijde o část majetku, vyrazí tedy dobýt něco zpátky. Když ale v okolí nezbyl nikdo, na koho vytáhnout s vojskem, kmeny se začaly vracet ke vzájemným krvavým válkám. Pojem společné krve ztratil na významu. Led byl nucen nějak zesílit stisk a vnutit Ekweš jednotu; spolehl se tedy na pověřivou bázeň, již k němu lidé cítili.

Skrytý klan

Skrytý klan tedy zhruba touhle dobou vznikl čistě z vůle Ledu jako tajné pokrevní bratrstvo vybraných šamanů a šamanských náčelníků ze všech kmenů, v jehož rámci vazby vytvořené složitými rituály stály nad omezenými zájmy jednotlivých kmenů. Tím Skrytý klan připomínal mezikmenové „zednářství“ australských domorodců, projevené složitými vzory jizev a svým vlivem rozhodně neblahé. Jak název naznačuje, klan byl zprvu tajný, neboť mezi kmeny panovala silná nedůvěra; mnozí členové za prozrazení ve vlastním kmeni zaplatili životem. S postupem času a stále zjevnějšími výsledky spolupráce však řadoví bojovníci začali příslušníky Skrytého klanu zprvu trpět a posléze i uctívat. Mnozí zasněžení počali svou příslušnost k Skrytému klanu stavět na odív, zvláště užíváním abstraktního vzoru (možná tajného znaku) místo kmenového totemu. Obyčejní vojáci začali po jejich příkladu také zakládat mezikmenová tajná společenstva, ta však rozdílů příliš nenarušila. V případě války hrála vždy větší roli kmenová příslušnost.

Právě Skrytý klan zorganizoval mnoho staletí trvající nápor přes Led na Kerys a zhruba o dvě stě let později natolik zdokonalil stavbu lodí, že se mohl ve stopách snědých uprchlíků vypravit proti Kerbryhaine a Nordeney. Jistých výsledků tedy dosáhl, ale přicházely pomalu, často zdrženy pŭtkami mezi kmeny a dokonce samotnými členy Skrytého klanu. Menší klany, z nichž nejdůležitější byli Havrani, nevěřily nadvládě velkých kmenů a raději se zařídily pro sebe. Skrytý klan a jeho napodobovatelé Ledu nesloužili tak, jak by chtěl, a proto nepřestával hledat lepší řešení. Žádné však nenalezl, dokud se na scéně neobjevil Mistr kovář Mylio.

Plán Mistra kováře

V běhu staletí svedl Led na svou stranu mnoho lidí, včetně schopnějších kovářů, ale nikdy tak vzdělaného učence. S urputnou snahou shromáždil nejrozsáhlejší knihovnu své doby a bez ohledu na nebezpečí se učil od duergar i od samotných Ekweš. Zde se jednalo zvláště o zkoumání způsobu, jímž za pomoci kouzel šamani ovládají své poddané, jak se píše v Knize meče. Získané vědomosti spojil s jinými, jež šamani neznali, a obrátil je proti vůli lidí tak šikovně a jemně, jak by to Led nikdy nedokázal. Tak vymyslel meč strachu a zároveň si uvědomil, že sám ho nikdy nevyklová. Hledal člověka, který by meč vyrobil a nechal mu jen jednoduché dokončovací práce. Zděsil se, když Elof meč nejen dokončil, ale také mu dal nečekanou sílu. S takovou mocí v rukou si začal roznýšlet věrnost svým pánům a než by meč odevzdal Louhi, což by z něj udělalo jen užitečného sluhu, rozhodl se raději sám sjednotit Ekweš a tak se stát nepostradatelným. Téměř jistě se chtěl zařadit po bok Mocností, snad se i stát jednou z nich; takovými sliby totiž často obluzovaly své sluhy a na důkaz předváděly mrtvé. Byla to však marná naděje, neboť obrazy zemřelých pocházely z Taounových stínů a nebyly víc než souhrnem vzpomínek. Ti, kdo chtějí uvěřit, se však nechají snadno oklamat, a Mistr kovář si sjednocením Ekweš bezpochyby vydobyl výsostné postavení; Louhi ho jistě chtěla nechat naživu a podmanit ho jiným způsobem. Tělesné změny či ztrátu barvy pokožky mohlo způsobit vyčerpání duševních sil v Louhiových službách, ale zároveň mohlo jít o cílenou změnu tělesných dispozic pro život v mrazu, stejně jako Tapiau předělával svůj lesní lid. Ještě dnes známe živočichy, kteří v takových podmínkách přežívají, například průsvitné antarktické ryby.

Nemají v krvi hemoglobin a vypadají stejně bledé jako Mistr kovář.

Jistě si vysloužil nějakou odměnu, pokud to tak lze nazvat, neboť právě on podle slov starého náčelníka poprvé sjednotil všechny kmeny do jediné mocné armády. Ironií osudu jeho smrt tento proces ještě posílila. Když ho Elof zničil spolu s mečem, náhlá úleva od jeho moci a strašlivá hrůza ze smrti poloboha zahнала Ekweš na panický útěk. Ponižení však poprvé v historii spojilo všechny kmeny společným zájmem, zvláště s Louhinou pomocí. Když o necelé dva roky později v Morvannecu do posledního muže padli elitní bojovníci Skrytého klanu, všichni synové šamanů a náčelníků, nebylo pro ni nijak těžké všechny konečně sjednotit. Dokonce Havrani, byť se Skrytému klanu posmívali a nikdy se nezúčastnili nájezdů na Západ nebo šílenství s mečem strachu, teď přísahali s ostatními a bez pomoci samotného Havrana by je byl Elof těžko získal na svou stranu. S Kařinou pomocí Louhi ovládala Ekweš stejně jistě jako kdysi Mistr kovář, a když její stisk ustal, mnohá hlava a srdce svobodu nevydržela a dávná hierarchie kmenů se rozpadla jednou provždy.

Dohra

V následujících letech se osudy Ekweš znovu spojily s osudy ostatních lidí. Havrani bez vlivu Ledu zlidštili, zůstala jim však pýcha a ostatní uprchlé Ekweš podřídili své vládě. Když je Kermorvan přivezl do své země, nevyhnul se problémům, ale jemu a jeho rodu vždy zůstali věrní. Postupem generací se smísili s dávnými nepřáteli a zvláště se Seveřany, neboť jim byli podobní; jejich krev však vždy byla nejdolnější a nejvhodnější k životu v tvrdých podmínkách upadající země. Ovládli ji, ale nakonec jim byla vyrvána stejně krutě, jako to kdysi dělali oni. Tak už to ale u lidí chodí a Led se tu příliš nemýlil. V oblastech, jež obývali nejdéle, si prý některé kmeny vysloužily mezi mírumilovnými sousedy špatnou pověst pýchou, černokněžnictvím, otrokářstvím a pojiďáním lidského masa. Dnes máme tak málo důkazů, že podobným pověstem stěží můžeme věřit; mohly by však být vzpomínkou z minulosti vzdálenější, než si vůbec dokážeme představit.

V ekwešských krajích se říše rozpadla ještě rychleji, neboť všichni, kdo ji drželi pohromadě, padli v bitvě o Bránu nebo krátce nato. Každý z větších klanů přišel nejméně o polovinu svých vůdců, hlavně fanatiků a nejschopnějších bojovníků; přeživší si oddechli od tíhy Ledu. Zprvu se jejich život navenek příliš nezměnil, ale s postupem let a výměnou generací začalo být jasné, že Led ustupuje, staré zájmy ztratily naléhavost a divokost se vytratila. Zbylí šamani přišli o většinu moci, klanová a kmenová hierarchie se rozpadla, propast mezi pánem a otrokem téměř zmizela. Říše se postupně rozkládala, jak její pobřeží dobývalo moře, a ekwešský národ se rozložil s ní. Mnozí se stále plavili přes oceán do Nordeney, ale spíše jako osadníci než na lup, a právě od nich máme poslední informace o ekwešské říši. Jinak vládlo ticho; ekwešské kraje se však staly kolébkou mnoha výbojných civilizací, jejichž jména se v příslušných dobách stala stejně obávanými jako kdysi jméno národa Ekweš. Málokdy si však svou pověst tak zasloužily a možná je k výbojům nutila právě zasutá vzpomínka na zapomenuté předky. Takový pomník by si snad i sami přáli.

Zbýl jim však ještě jeden, lepší. Těch pár opozdílů, kteří zůstali v Kerysu a nebyli tu hned ve zmatku prvních dní zabiti, se také promísili se světlejšími domorodci. Vyděšení a ponížení porážkou se zachovali stejně jako Havrani a snažili se také najít silného spojence. Svou bezkonkurenční schopností přežít v divočině si rychle vydobyli místo ve neboť mnoho Kerysanů přežilo první zimu po zničení Brány, byť mírnou, jen s jejich pomocí. Jeden či dva se v následném kmenovém uspořádání dostali na vysoká místa, ale nikdy jich nebylo dost jako v Brasayhalu, aby jejich rasový typ převládl, a Akiyawa nebo Ekweš zůstali pouhým jménem. Když ale o mnoho dlouhých tisíciletí později ve stejné zemi povstal národ nelítostných pirátů a mořeplavců, buď sám jméno hrdě převzal nebo mu ho dali nepřátelé. Říkali jim totiž Akiyawa nebo Ekweš, v závislosti na hieroglyfech, a stejnou podobu jsme zvolili i my. Lépe jsou však známí jako Achájci, Homérovi boječtíví Řekové.

KVĚTENA A ZVÍŘENA

Kniha náramku má k tématu rostlinstva a živočišstva Kerysu mnoho co říci, neboť Elof s Rokem mnohé ze zdejších druhů neznali. Dočítáme se o různých druzích stromů, jež viděli cestou na lodi i jinde. Vzhledem však k tomu, že Elof musel tak dlouho zůstat na ostrově, zmínky o zvířatech nacházíme zvláště ve spojitosti s Rokovými výpravami, jež nejsou pro příběh příliš podstatné. Většinou můžeme konstatovat, že živočišná říše připomíná svůj protějšek na stejné šíři v Elofově vlasti. Mnohé druhy však vypadají zvláště, neboť jejich popis zachycuje dnešní zimní vybarvení kožešiny; dá se předpokládat, že zimní srst pod vlivem Ledu a chladnoucího podnebí neshazovaly ani přes léto. Přímé účinky Ledu na živočichy byly v Kerysu horší, neboť v Brasayhalu se většina horstev táhla od severu k jihu a migraci dovolovaly rozsáhlé plochy savan i lesů. V Kerysu se však hřebeny táhly v ose východ — západ a s postupem Ledu neměla zvířata dostatek únikových cest na jih; situaci zkomplikoval i vznik sekundárních ledovců. Zvířata i rostliny se musely přizpůsobit daleko rychleji.

Malá a domácí zvířata

Nejhojnější drobnou zvěří byly v Kerysu veverky, zajáci, králíci, lumíci, drobní dravci jako kuny a rosomáci nebo lišky. Na ostrově se hojně vyskytovali ježci a vodní rejsci, pro Elofa zcela neznámí. Naštěstí tu nežily krysy, na rozdíl od města Kerysu; za hubení hlodavců v městské zástavbě byli zodpovědní psi a luňáci, neboť o mnoho více platné kočky byly

zatím chovány jen v nejbohatších domácnostech. Zřejmě nepřipomínaly současné kočky, ale spíše šlo o domestikovanou větev druhu *Felis lunensis*, předchůdce dnešní kočky divoké, *Felis silvestris*.

K domácím zvířatům počítáme i veliký a temperamentní keryský skot, stejné plemeno, jaké Elof pásal v dětství, a některé daleko menší druhy, chované pro vlnu, ale podle popisu bližší spíš kozám než ovcím; mezi oběma rody tehdy ještě nebyla přesná hranice. Zvíře mohlo připomínat primitivní soayskou ovci¹, hubenou, nohatou a rohatou, ale bylo daleko větší. Méně běžná už byla domácí prasata, potměšilá zvířata velice podobná svým předkům, prasatům divokým; ta spolu s černými kanci sloužila za hlavní lovnou zvěř. Honit je po lese bylo stejně nebezpečné jako mít je doma. Na koních se nejen jezdilo, ale sloužili též do tahu, neboť volci byli přes svou sílu špatně zvladatelní. Elofovi připadalo divné, že tu nenachází žádné z odolných malých tříprstých koníků své vlasti.

Divá zvěř

Z větších divokých zvířat musíme jmenovat především vzácného mamuta, jehož stavy prořídly zřejmě především zásluhou lovu, ale stále žil na severovýchodě Divočiny; totéž platí o srstnatém nosorožci. Jelenů a bizonů bylo dost včetně nejmohutnějších druhů; Roc tvrdil, že tu zastřelil jelena ještě většího a parohatějšího než byl jelen v Tapiuově hvozdu. Pokud mluvil pravdu, muselo jít o takzvaného irského losa *Megacera*. V teplejších oblastech ještě přežívala stáda obrovského skotu, zřejmě předchůdců nedávno vyhynulých aurochů; lesy oplývaly černou zvěří. Ve vyšších oblastech se dařilo kamzíkům a některým druhům horské kozy. Velké šelmy se v kraji, dlouho osídleném lidmi, téměř nevyskytovaly. Víme, že prvotní osadníci tu bojovali s velkou kočkou, zřejmě takzvaným „jeskynním lvem“ *Felis leo spelaea*², o třetinu větším než dnešní lvi, ale tento druh byl v zemi zcela záměrně vyhuben; pár jedinců se později objevilo v Divočině, ale Elof s Rokem je mohli stěží potkat v místech, kde byl takový nedostatek lovné zvěře. Stáda na jihu stále občas ohrožila jiná velká kočka, zřejmě menší potomek obrovského geparda druhu *Acinonyx pardinensis*. V severních lesích přežívali rysové a v savanách divoké stepní kočky podobného vzrůstu, *Felis manul*. Medvědi dosahovali podobně jako v Elofově domovině mohutného vzrůstu, většinou však byli býložraví a nepříliš útoční. I vlci dorůstali mohutných rozměrů, bylo jich však málo a na západ Kerysu se vrátili až po evakuaci lidského osídlení.

O těchto tvorech se texty kronik zmiňují jen mimochodem, ale několik významných živočichů si zaslouží podrobnější výklad.

Amicac

Toto úžasné stvoření, Mořský ničitel, je tak vzdálen všem známým mořským tvorům současným i fosilním, že by mohl být tělesnou podobou nějaké Nižší mocnosti, jako byli draci, nebo stvořením či znetvořením Ledu. Inteligentní dojem, který udělal na Roka a Elofa, potvrzují i jiné prameny. Tvor však rozhodně nesloužil Ledu, neboť nemilosrdně zničil jeho otroky a skoro s královskou blahovůlí nechal odplout jejich kořist. Objevil se návrh, že Amicacovo tělo patřilo ve skutečnosti Niaradovi nebo nějaké jiné mořské Mocnosti, ale to není příliš pravděpodobné; nemáme žádné důkazy, že by se která z nich omezila na jedinou podobu a jsme nakloněni přesvědčení, že mořské Mocnosti dávaly přednost existenci v celé své říši stejně jako Tapiu svým stromům. Co tedy byl Amicac? Tvarem připomínal plesiosaury, dlouhokrkého prehistorického vodního plaza, ale plesiosaury byli menší, žili jinak a dávno předtím vymřeli. Dvojice natolik poctivých pozorovatelů by si také s Amicakem jistě nespětla obrovského tuleně nebo jiného ploutvonožce. Nelze se tedy než spolehnout na jejich popis a hledat další důkazy; ty existují. Při studiu na celém světě zahlednutých „mořských hadů“ pořídil holandský vědec Dr. H. C. Oudemans náčrt velkého mořského masožravce příbuzného s tuleněm nebo vydrou, ale stejným evolučním procesem, jenž ichtyosaury tolik připodobnil delfinům, proměněného do podoby obrovského plesiosaury. Svému tvorovi dal trochu zavádějící jméno *Megophias*, tedy velký had. Byť předložené důkazy neušly později odlišným interpretacím, například rozdělením na dva druhy (Belgičan Bernard Heuvelmans), původně určený tvar a velikost odpovídají; Mořskému ničiteli dokonce téměř přesně. Ba co víc, podle všech pramenů obývá tvor chladné severní vody, kde v minulosti děsil rybáře v malých člunech. Můžeme to považovat za pověru, ale v jednom či dvou norských muzeích rybolovu vidíme ještě dnes obrovské kovové pasti, jež by dokázaly v ústí fjordu polapit dlouhý zvědavý krk. V předprůmyslové společnosti se tolik práce většinou nevynakládá na lov příznaků. Stojí za to poznamenat, že mnozí mořští savci projevují známky vysoké inteligence, a to nejen delfini, ale i tuleni, například Atlanta H. G. Hurrella, jež dokázala porozumět rozkazům i ve složitém kontextu běžné řeči. Rovněž není nemožné, že při větším mozku může mít zvíře i větší inteligenci, což ovšem rozhodně neznamená, že by myslelo jako člověk. K čemu by byla lidská mysl tvorovi tak odlišnému? I zcela odlišná inteligence však může sdílet odpor ke společnému nepříteli všeho živého a pospíšet na pomoc — zvláště když o ni žádá Elof.

Malý mamut

Zakrslí chobotnatci, s nimiž Elof a Roc sdíleli Elan Ghorenhyan, vypadají na první pohled ještě nesmyslněji než Mořský ničitel, ale jejich existence za doby Veliké zimy byla potvrzena. Podobně jako u malých jelenů, hrochů nebo lenochodů se jejich rozměry zmenšily na izolovaném ostrově, kde nebyl dostatek potravy. V různých částech světa existovalo mnoho druhů, v našem případě se jednalo s největší pravděpodobností o *Loxodonta falconeri*, nebo jejich blízké příbuzné³. Ve skutečnosti šlo spíše o slony než o mamuty nebo mastodonty, měli dlouhé rovné kly a v kohoutku sotva jeden metr. Pokud byli stejně zvědaví jako jejich dnešní příbuzní, snadno mohli zabloudit do kovárn pro kousek jídla.

Labutě

Podoba černé labutě, byť jistě prozrazovala něco z Kařiny povahy, nemusela působit tak podivně a strašidelně, jak se nám dnes zdá. Je možné, že v podobném těle byla v Kerysu naprosto nenápadná, a s velkou pravděpodobností i jinde. Dnes žijí černé labutě jen na omezeném území na jižní polokouli, jsou menší než severní druhy a legračně hýkají. Za Dlouhé zimy ale na Severu nepochybně žily obrovské labutě, jejichž zkameněliny naznačují, že šlo o jedny z největších létavých ptáků v historii. O barvě jejich peří nevíme nic.

Dřeviny a byliny

Dojem, získaný z Elofova putování a z mapy Kerysu, může být trochu zavádějící. Kroniky jsou o něco přesnější. V Keryském údolí se stále prostíraly velké lesy, jak na jihu, tak na severu; byly však velice zubožené kácením a zabíraly jen malou část souše. Na většině míst zbyl místo původních lesů jen druhotný porost, mnohdy zakrslý tak, že poskytoval užitek jen drobným zvířatům. Tapiauovo obvinění bylo zcela na místě; Kerys svými lesy plýtvал stejně jako všemi ostatními zdroji. U severanů to neplatilo tak docela, neboť jich bylo daleko méně, měli méně rozvinuté zemědělství a dovedli se o hvozdy lépe starat. Na hranici sněhu před branami duergar se držely březiny se zakrskými jalovci a horskými olšemi na pasekách, zbytek prorůstal vřes a hlodáš. V divočině rostly jehličnaté druhy příbuzné těm, jež znal Elof z domova, jen milované sekvoje tu nenašel; totéž platilo o listnáčích, byť nedorůstaly takové výše. Nejhojnější tu byly stálezelené druhy - podle popisů borovice lesní, smrk ztepilý a jedle bělokorá -, buky a duby, na jihu pak kaštiny, jež dříve neznal; Svarhath je měli ve zvláštní oblibě a sázeli je do svých lesů. Většina zmíněných druhů se vyskytovala i v teplejším podnebí samotného Údolí spolu s méně známými platany, cypřiši, korkovými duby, tamaryšky a na jižním břehu dokonce datlovými palmami a fikovníky. Na teplém východě za hranicemi Kerysu byly nejhojnější cypřiše a olivovníky, podél břehů pak pinie, jež rostly i na Elan Ghorenyhanu mezi devaterníkem, janovcem metlatým a snad i vavříny.

LODĚ

O plavidlech, zmíněných v této knize, toho mnoho říci nemůžeme, ať už jde o Kermorvanovy koráby, postavené s pomocí duergar, nebo o keryské kogy, neboť se nám s texty nedochovalo dost spolehlivých ilustrací. Velké lodě se s úpadkem lidstva zřejmě přestaly záhy používat a pozdější opisovači je neznali; pokusy o jejich zobrazení vycházejí jednoznačně z fantazie. Veliké válečné koráby jako Princ Korentyn měly zřejmě velice pokročilý trup a systém více plachet, jaký užívaly i větší říční čluny duergar. Menší koráby se pravděpodobně podobaly „oboustrannému“ typu, oblíbenému v Kerbryhaine, byť měly více plachet. Podle pracovního vytížení loďařů a kovářů lze usuzovat, že se Kermorvan snažil na svém loďstvu neustále něco vylepšit. Jakých úspěchů mohl časem dosáhnout naznačuje už šalupa, v níž Elof a Roc přepluli oceán. Pokud by dokázal kombinaci kosatky a vratiplachty využít i na větších a štihlejších plavidlech, dosáhl by rychlosti srovnatelné s čínskými klipry.

Stěží bychom hledali větší kontrast, než byly keryské kogy. Tohoto jména užíváme, neboť označuje zřejmě příbuznou loď středověké Evropy, kulatý sud určený k dopravě objemných nákladů a vybavený velkou čtvercovou plachtou, v nejlepším případě ještě košovkou. Válečná úprava, jako vidíme u Trygkarovy kogy, spočívala ve vybudování střelecké věže na přídi a na zádi, aby mohli lučištníci střilet na nepřátelskou palubu shora. V případě Kerysu měly věže rozumnou výšku, ale v počátcích středověkých závodů ve zbrojení se u evropských kog střelecké posty zvyšovaly tak dlouho, až byly lodě náchylné k převržení.

Michael Scott Rohan
SLUNEČNÍ KLADIVO
Obálka Petr Bauer
Překlad Robert Tschorn
Odpovědný redaktor Tomáš Jirkovský
Jazykový redaktor Helena Šebestová
Sazba provedena v LaTeXu
Výtiskla Tiskárna Havlíčkův Brod a.s.
Vydalo Nakladatelství Laser - books s.r.o.
Úslavská 2, Plzeň 301 49
tel+fax 019-7246407
v edici Laser jako 189. publikaci
Edice Fantasy svazek 45.
Plzeň 2000, vydání 1.
Prodejní cena včetně DPH 199 Kč

1 Tento druh chovali Vikingové, rouno se nestříhá, ale šhubá.

2 Ve starší klasifikaci Panthera spelaea. Jeskynnímu lvu scházela hřiva a je považován za největší kočkovitou šelmu v dějinách.

3 Nakonec vymřeli na Sicílii.